N:r 138 — 1974 60 p.

Hangötidningen

Hangonlehti

Torsdag 28 november

ATTIOFEMTE ÅRGÅNGEN

Ragnar Telenius ny ordförande i Hangö HFBK

□ Hangö frivilliga brandkårs ordinarie höstmöte valde på onsdagskvällen enhälligt Ragnar Telenius till ny ordförande för kåren. Den tidigare ordföranden Nisse Forsström avsade sig bestämt återval och han avtackades både av styrelsen och mötet för sina år som ordförande.

I höstmötet deltog 28 kårmedlemmar. Nisse Forström fungerade som mötets ordförande och Rudolf Eklund som dess sekreterare. I tur att avgå ur styrelsen var Olof Rökman, Leif Lindberg och Bill Lagerström. Eftersom Rökman som kårchef automatiskt tillhör styrelsen beslöt man att i hans ställe invälja Nisse Forström. De två andra återvaldes. I styrelsen sitter dessutom Rudolf Eklund och Birger Lindqvist. Suppleanterna Ture Mattsson och Lars Winberg återvaldes och nyvald suppleant är Tor Nummelin.

Festbestyrelsens medlemmar återvaldes och styrelsen kompletteras med Birger Mattsson. Återvalda är alltså sammankallaren Tor Nummelin och medlemmarna Svante Bäckman, Torbjörn Bäckman, Lars Winberg, Leif Lindberg och Leif Grundström.

Julfest beslöt man att anordna, troligen på fredag den 10 januari.

Höstmötet avslutades med ett aktuellt föredrag om arbetiskydd. Föredraget hölls av Olof Rökman.

Luciakandidat 2

TVÅAN är 15 år och arbetar som barnflicka. Hon har 9 i sång. Hon är brunett och 160 cm lång.

HANGONLEHDEN UUTISET

KAUPUNGINHALLITUKSEN talousarvioesitys edellyttää **15,98 pennin veroäyriä. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut ennakkoäyrin 15,5 penniksi. Ruotsalaisen kansanpuolueen edustajat ilmoittivat maanantaina, että he valtuuston budjettikokouksessa tulevat esittämään oman budjettiehdotuksensa, joka perustuu 15,5 pennin äyrille. Tämä edellyttää, että menopuolta supistetaan 558.000 markalla, tulopuolellehan tuskin voidaan tehdä lisäyksiä.**

Kh:n talousarvio päättyy 61,5 milj markkaan ja on siten 34 % suurempi kuin kuluvan vuoden varsinainen budjetti. Junalauttahanke vaatii jälleen lisämäärärahaa, 780.000 mk, joten nyt ollaan 10.650.000 markan kokonaiskulutuksessa.

TERMINAALIRAIDE sai vihdoinkin kh:n suostumuksen. Laivanahtauslinkeen osallistuu kustannuksiin 80.000—90.000 markalla ja kaupungin osuus on 340.000—520.000 mk.

Apulaiskirjanpitäjäksi rahatoimistoon kh valitsi Anita Westerlundin. Kone Oy:lta päästettiin vuokrata Gentoftenkadun päiväkoti. Juokseviin kuluihin varataan määrärahaa ensi vuoden budjetissa. Päiväkoti valmistuu helmikuussa. Siinä on tilaa 20 lapselle.

PALOLAUTAKUNTA päätti tiistaina korottaa paloluistoksen taksoja kautta linjan. Myöskin nuohousmaksut nousevat.

Suomen punainen risti järjestää 9—13 joulukuuta kurssit sairasautohenkilökunnille ja päätettiin ainoa lupaa lähettää yksi edustaja.

"MYRKKYKAIVOJEN" vesi on todettu hyväksi. Vesi-Hydron 20. 10. tekemä tutkimus osoittaa, ettei kyseisissä kahdeksassa täktomilaksessa kaivossa ole lainkaan syanidejä. Sama pätee kaupungin, vaaravyöhykkeessä olleiden vedenottamoiden suhteen. Kaivoja tarkkaillaan jatkuvasti ensi keväänkin saakka.

PERHEPAIVAHOITOKURSSI on käynnistynyt kansalaisopistossa ja osanottajia on 12, joista 8 jo toimii valvotun perhehoidon puitteissa. Kurssi käsittää 150 tuntia jatkuen koko kevään. Tarkoituksena on antaa osanottajille pätevyys, joka oikeuttaa lastenhoitajan palkkaan.

Kurssia johtaa Inger Hilden sosiaalitoimistosta ja opetus käsittää lapsipsychellä koskevaa sosiaali- ja terveydenhoitotietoutta sekä lapsen kehitystä, ruokailua, hoitoa, ja kasvatusta koskevia kysymyksiä. Valvotussa päivähoidossa on tällä hasvaa 75 lasta ja hoitajia on 35.

Vuodenvaihteesta alkaen valtionapu nousee ja tällöin hoitoon voidaan ottaa 25 lasta liskä. Näitä paikkoja jonottaa jo 32. Sosiaalitoimisto palkkaa hoitajat joilla on kuhden viikon iritisanoutumisaika. Lasten vanhemmat maksavat tulojensa ja kykyjensä mukaan.

URHEILULAUTAKUNTA haluaisi Uutteran vuokraamat tilat kaupungin omistaman "Vanhan keksin" kolmanneste kerroksesta haltuunsa. Uuttera ei niitä enää tarvitse ja urheilulautakunta hakee uusia tiloja mm pöytätenniistä varten. Firmapingiksen otteluista osa käydään palokunnantalolla. Vuokra on tähän saakka ollut 80 mk /ilta, mutta HVPK on ilmoittanut nostavansa vuokran 100 markkaan ensi vuoden alusta. Sopimus HVPK:n kanssa pantiin pöydälle. Myös Meksanon rakennus kiinnostaa lautakuntaa. Toiseksi vahtimestariksi kaupungin urheilulaitoksille päätettiin palkata Toivo Kinervo.

RAINER ROTH TRÄNAR HICKEN

★★★ Rainer Roth, 29, tränar Hickens representationslag i fotboll inför nästa säsong. Beslutet blev definitivt på tisdagen. Roths konkurrent var närmast f.d. HAIK-tränaren Manuel Gerpe. Han lämnade dock inget besked på tisdagen. Och därmed var det klart att Roth tar över träningen av de blågula.

Roth kommer inte själv att fortsätta som aktiv. Målvakter blir i stället Pentti Arlin och Hasse Häggland. Dessutom finns Rainer Granath som gjort come back efter att ha varit borta några år.

☆ Rainer Roth slutar som aktiv för att bli tränare.

— Vi startar med träningar fyra gånger i veckan. Starten sker redan denna vecka, berättar Roth. Vi kommer att träna måndagar, torsdagar, fredagar och lördagar. På måndagarna blir det inomhusträning med mycket gymnastik på programmet. Dessutom blir det bollträning. Torsdagarna ägnas åt eirkelträning. På fredagarna tränar vi på en uteplan. Det blir spelträning, men också en tempolänk. På lördagarna blir det igen uteträning och mest spelträning. Men det ska bli tid för också bl.a. startövningar.

Träning fyra gånger i veckan ska förstå till slutet av januari. Därefter ökar man till fem träningspass per vecka. Under senare hälften av mars blir det sex pass i veckan. Men i den

Sid. 3. Roth . . .

Högern vann tre mandat i Sfp-valet i H:fors

□ Valförbundet Borgerlig samling — Moderat höger vann tre mandat i delegationsvalet inom svenska folkpartiet i Helsingfors. Högern har i den nuvarande delegationen 20 mandat. I det val som avslutades på måndagen fick högern 23 mandat. Svensk sammanhållnings båda valförbund fick tillsammans drygt 2.900 röster och tog 27 av de 50 mandaten.

□ Totalt deltog cirka 5.400 personer i valet. Det betyder att man när upp till en röstningsprocent på 56,6.

Valet av Helsingfors-avdelningens delegation — dess högsta beslutande organ — var det första sedan 1966. Den här gången prövade man för första gången en ny valordning med poströstning. Valet påbörjades måndagen den 11 november då valsedlarna sändes ut och avslutades senaste söndag. Emellertid är valsedlar som poststämplats senast söndagen den 24 november ännu giltiga. Därför måste man vänta till nästa måndag innan det slutliga valresultatet kan slås fast.

Men enligt den preliminära rösträkningen, som inte torde förändras i högre grad, blir styrkefördelningen mellan Svensk sammanhållning och Moderat höger 27—23. Innan de sista poströsterna kommit in är röst- och mandatfördelningen följande:

Borgerlig samling-Moderat höger 2.392 röster och 23 mandat; Svensk sammanhållning-vår styrka 2.751 röster och 26 mandat; Svensk sammanhållning-vår framtid 160 röster och 1 mandat; Fri front 22 röster och inget mandat.

Senaste gång delegationsval hölls fick högerns valförbund 28 mandat och svensk sammanhållning 22. Sedan dess har emellertid delegationen årligen tillsatts genom sämjoval och i fjol endast med ett mandatfördelningen 20 för Svensk sammanhållning och 20 för Moderat höger.

Största röstmagnet var handels- och industriminister Kristian Gestrin med 865 röster tätt följd av ekon.lic. Ingvar S. Melin med 841 röster. Enligt tindagens rösträkning har följande personer fått mer än 50 röster och toppar listan av invalda (valförbunden anges enligt följande: H—Borgerlig samling-Moderat höger och S—Svensk sammanhållning-vår styrka):

1) Kristian Gestrin, 865 röster, S, 2) Ingvar S. Melin 841 H, 3) Victor Procopé 429 H, 4) Jutta Zilliacus 277 S, 5) Ulla Gyllenberg 174 S, 6) Gustaf Laurent 126 S, 7) Erik Witting 114 H, 8) Patrik Lillus 109 H, 9) Gunnar Brandt 95 H, 10) Carl-Gustaf Londen 92 S, 11) Nils-Erik Perander 86 H, 12) Anna-Lisa Järvinen 81 S, 13) C. J. Adolfsson 80 H, 14) John Forsberg 65 S, 15) Erik Allardt 63 S, 16) Kari Langenskiöld 61 S, 17) Margareta Grigorkoff 60 S, 18) Margareta Aminoff 59 S, 19) Börje Mattsson 53 S, 20) Nils Westerholm 51 S.

Nordiskt samarbete:

'Norges roll blir intressant'

(Spt) — Farhågorna för att Danmarks anslutning till EEC skulle ha omöjliggjort Danmarks deltagande i det nordiska samarbetet har ej besannats. Detta framhöll generalsekreteraren för den finländska delegationen i nordiska rådet, Eiler Hultin, då han på onsdagen talade införa utrikespolitiska samfundet i Helsingfors.

— Det stora frågeteeknet är Norges blivande roll i det nordiska samarbetet, underströk Hultin. Ett är säkert: På 1980-talet har vi ett kapitalexporterande land i Norden som ekonomiskt sett kan räknas till världens absoluta toppskikt, det är att hoppas att det intresse för nordiskt samarbete som man från norskt håll har gett uttryck för ej försvagas i takt med välståndsökningen.

— Norges ökade resurser och vilja att tryzza befolkningcen existens i Nord-Norge kan på ett drastiskt sätt förändra de ekonomiska förutsättningarna på Nordkalotten även för Sveriges och Finlands del i det fall man finner realistiska samarbetsprojekt på detta område.

Angående Danmarks nyvarande svårigheter konstaterade Hultin, att dessa har många orsaker. Ett land utan råvaror får tillfullo känna inflationstrycket. Politisk instabilitet och ekonomiska svårigheter kan påverka samarbetet, men dylika faktorer har alltid existerat.

— I Finland betraktar vi det nordiska samarbetet ofta i relation till vårt förhållande till Sverige. Här är en utveckling i gång om vilken vi knappast ännu kunnat bilda oss en riktig uppfattning. Ca fem procent av Finlands befolkning befinner sig i Sverige och lejonparten av den kommer sannolikt att stanna där.

— Genom förnuftig planering och nära samarbete måste vi försöka hindra att denna åderlåtning fortsätter. Det kan vara svårt men det nyligen etablerade samarbetet mellan våra industriministrar o. deras ämbetsmän pekar i rätt riktning.

Sid. 4. Nordiskt . . .

Tvåspråkigheten gjorde att de valde HANGÖ

□ — Hangö har öppnat grindarna för industrin och har inte längre andra alternativ än att låta industrin expandera och staden växa. Det verkar som om bristen på arbetskraft är den enda gränsen för en snabb industriexpansion, säger Alan Jeffery, som med sin familj flyttade till Hangö från England för tre månader sedan. Han ser Hangö främst som en industristad.

Arbete inom industrin har det också blivit för Alan Jeffery i Hangö. Sedan början av september är han anställd som destillerare i träskiffsarbete i Fernien.

— Jag tyckte att det var ett intressant arbete när jag började. Och det tycker jag fortfarande, säger han. — Vi försöker få fram en så ren produkt som möjligt. Vi ser standarden på den produkt vi arbetar med, och försöker hela tiden förbättra den. Man hinner inte bli uttrakad på sitt arbete så som säkert är fallet om man har ett arbete utan krav på produktkvalitet eller ett monotont arbete.

Fru Kaija Jeffery är finländska och tjänstgör som lärare i engelska vid det finska samlyceet i Hangö. Skolmiljön har tidigare också varit Alan Jefferys naturliga element: I somras lämnade han The University of East Anglia i Norwich efter fyra års studier i historia. Han utexaminerades som BA (hon), vilket i Finland närmast kan jämföras med ett mellanting mellan fil.kand. och hum.kand. examen. Ett år av studietiden tillbringade han i Åbo som den första från UEA som studerade i Finland. Abotiden gav en viss praktik i svenska, men grunden till den utmärkta svenska han talar, lades redan vid universitetet.

Hela familjen Jeffery är tvåspråkig. Inom familjen talar man engelska, och döttern Harriet, 18 månader, talar finska i dagheimet och får på så sätt två modersmål. — Och om vi stannar länge här blir hon nog trespråkig när svenskan kommer in i bilden, säger Alan. Några bestämda planer på hur länge man stannar i Hangö finns det inte. Alan Jeffery har arbets- och uppehållstillstånd till mitten av de-

Utlänning i Hangö

cember, och även om det inte torde stöta på svårigheter att få en förlängning — nä vem vet? säger han och låter frågan om framtiden bli öppen. Lilla Harriet, som är född i England, fick däremot arbets- och uppehållstillstånd för ett år.

Familjen Jeffery valde att komma till Hangö främst för att det är en tvåspråkig stad. Här kan hela familjen göra sig förstådd, Alan på svenska och Kaija och Harriet på finska, och därtill finns möjligheter att lära sig det inhemska språk som respektive familjemedlem ännu inte behärskar. Med språket som gemensam nämnare är det lätt att få kontakt med de svenskspråkiga hangöborna, anser Alan. Det är lite svårare med de finskspråkiga, men på arbetsplatsen har man arbetet gemensamt och det ger möjlighet till kontakt, även om man då mest talar med händerna. — Människorna är egentligen ganska reserverade, och det behövs nå-

Sid. 4. Tvåspråkigheten . . .

K-CITY HALLENS HALLIN VECKOSLUTSERBJUDANDE VIIKONLOPPUTARJOUS

KALROTSLÅDA Saarioinens 1,95 LANTTULAATIKKO

ITALIENSK SALLAD 2,85 ITALIAN SALAATTI

JULTÅRTOR Hemholmens 0,90 st. kpl. Kotisaaren JOULUTORTTUJA

HEMHOLMENS KONSULENT BJUDER I DAG SMAKPROV PÅ HEMHOLMENS JUL-LÄCKERHETER.
KOTISAAREN KONSULENTTI TARJOAA TÄNÄÄN MAISTIAISET KOTISAAREN JOULU-HERKUISTA.

Trevlig lillajul!
Iloista pikkujoulua!

☆ På finska förklarar mamma Kaija bilderbokens handling för lilla Harriet, 18 månader gammal, medan pappa Alan Jeffery ger sin version av händelseförloppet på engelska. Och tvåspråkiga Harriet lyssnar intresserat — bara hon får sköta bladvändandet själv.

Till salu Till salu Till salu Till salu

A&O

FORUM MARKET

Korsmansg. 22 Tel. 6082 Korsmanink. 22 Puh. 6082

TILL LILLAJUL — PIKKUJOULUKSI

MALET KÖTT JAUHELIHAA	8 90	BOGRULLLE, lättsaltad LAPARULLA, mied. suol.	10 80
LANDSPALVAD RULLE MAALAISPALVI RULLA	13:-	GRISKOTLETTER KYLJYKSET	12 50
KOKT SKINKA KEITTOKINKKU	2 50 100 gr	GOD LUTFISK HYVÄÄ LIPEÄKALAA	
JUBILEUMSMOCKA JUHLAMOKKA (7:88)	7 10	VILHELMINA (2:28) Småbröd Pikkuleipä	1 80
JULTÅRTOR JOULUTORTUT Hemholmens och Harjunpääs Kolisaaren ja Harjunpään	-85	PLOMMON LUUMUT	1 95
MANDARINER MANDARIINIT	2 95	VINDRUVOR RYPÄLEET	2 50
Äggshampo		Munashampoo	1 80

Samma erbjudande gäller i Hangöby affären.

Sama tarjous myös Hangonkylän liikkeessä.

Välkommen! Tervetuloa!

Kom Kära Jul Tule Joulu Kultainen Kom Kära Jul Tule Joulu Kultainen

LIVSMEDELSBUTIKERNA ELINTARVIKEliikkeet
UGNSSTEK gris, saltad
UUNIPAISTI 9.40 porsaan, suol.
RULLSYLTA PORSAAN RULLA
RUSSIN RUSINOITA NÖTTER PÄHKINOITA JULSNASK JOULUMAKEISIA
JÄRNAVDELNINGEN RAUTAOSASTO
LILLA JULGRAN plast
PIKKU JOULUKUUSI muovi 30:-
MILANA 3.20 bordsmargarin pöytämargariini
LUTFISK opackad
LIPEÄKALAA ei pakattua
BORDSLJUS PÖYTÄKYNTTILÄ 70x180 mm 3.50

Hangö Handelslag

TEXTILAVDELNINGEN TEKSTIILIOSASTO tel. puh. 6872
SINGER SYMASKINER OMPELUKONEITA olika modeller eri malleja
SKINNMÖSSOR KARVALAKKEJA för hela familjen koko perheelle
HANGÖ BOKHANDEL HANGON KIRJAKAUPPA tel. puh. 81315
Nyhet! – Uutuus! LEK SOM LÄR serien OPI LEIKKIEN sarja
SPEL PELEJÄ PUZZLEN PALAPELEJÄ FOTOALBUM VALOKUVA-ALBUMI
BÖCKER KIRJOJA GRAMMOFONSKIVOR ÄÄNILEVYJÄ KASSETTER KASETTEJA

Hangon Osuuskauppa

tel. växel 6034 puh. vaihde

RUOKAKEIDAS

Ruokakeitaan myymälä on korkean palvelutason myymälä, joka kiinnittää erityistä huomiota tuoretuotteiden laatuun ja valikoimiin.

Ruokakeidas-butiken är en butik med högklassig betjäning och är speciellt mån om de färska varornas kvalitet och urval.

KOHTA RUOKAKEIDAS TÄYTTÄÄ VUODEN . . .
INOM KORT FYLLER RUOKAKEIDAS ETT ÅR . . .

Keksi sopiva nimi Ruokakeitaan kauppiashahmolle.
Hitta på ett lämpligt namn åt Ruokakeidas' köpmansfigur.

Ehdoton RK-kauppiashahmon nimeksi Jag föreslår att RK-köpmansfiguren skall heta

Nimi/Namn .....
Osoite/Adress .....

Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan
Bland alla deltagare lottas

1 palk./plats		Astianpesukone 4 henq. Husqvarna - Diskmaskin 4 pers. Husqvarna
2	-"-	Yleiskone Kenwood - Universalmaskin
3	-"-	Kahvi-Matti Philips - Kaffe-Matti
4–20	-"-	Kassler makkaraopakoitti - Kassler korvpaket

Kilpailukuponkeja myös myymälästä. Vastaukset 9. 12. mennessä lähimpään RK-myymälään.
Tävlingskuponger från RK-butikerna. Svaren inlämnas före 9. 12. till närmaste RK-butik.

Tanskalainen - Danska
LOBO- OMENA ÄPPEL 1 20 2 kg/as per kund

Valm.suolattu LAPARULLA Färdigsaltad BOGRULLE	11 90 kg	GOTLER makkara - korv	10 50 kg
KARJALAN PIIRAKAT KARELSKA PIROGER	0 45 kpl st.	PORKKANA MOROTTER PUNAJUURI RÖDBETOR	1 30 kg
LANTTU KERÄKAALI KÅLRÖTTER HUVUDKÅL	0 75 kg	PURJO SELLERI	3 70 kg
ESKIMO puikot ESKIMA pinnar 10 kpl pakkaus 10 st per paket	4 50 pkt	Hartwallin - Hartwalls JAFFA	12 50 kori korg

RUOKAKEIDAS OY
Hanko Hwassin kulma puh. 81 413
Hangö Hwassens hörn tel. 81 413

Lediga platser

Vid drätselkontoret i Hangö stad anslås

en byråbiträdestjänst

ledig att sökas senast den 28. 12. 1974 före kl. 12.00.

Av sökanden fordras för tjänsten lämpad utbildning, färdighet i maskinskrivning, erfarenhet av kontorsgöromål och tormaga att i tal och skrift använda svenska och finska språken. Erfarenhet i löneräkning räknas som merit.

För tjänsten erläggs lön enligt lk Y 10/II, grundlön 1.224 mk och slutlön 1.565 mk/mån.

Tjänstetnnehavare erhåller ålderstillägg efter 3, 6, 9, 12 och 15 års tjänstgöring. Pension och familjepension enligt allt. II i Kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga.

Till ansökan bör bifogas åmbetsbevis och bestyrkta avskrifter av studie- och arbetsintyg. Ansökan riktas till stadstyrelsen i Hangö, Boulevarden 6, 10900 Hangö.

Godtagbart läkarintyg bör företes innan tjänsten tillträdes.

Närmare uppgifter om tjänsten ger stadskamreren, tel. 6001.

Hangö den 28 november 1974.

Stadstyrelsen.

Hangon kaupungin rahatoimistossa julistetaan

toimistoapulaisen virka

haettavaksi 26. 12. 1974 klo 12.00 mennessä.

Hakijalta vaaditaan virkaan soveltuva koulutus, konekirjoitustaito, toimistotyökokemusta sekä suomen ja ruotsinkielen suullinen ja kirjallinen taito. Kokemus palkanlaskutehtävissä luetaan eduksi.

Palkkaus suoritetaan pl Y 10/II mukaan, peruspalkka 1.224 mk ja loppupalkka 1.565 mk/kk.

Viranhaltija saa ikälisiä 3, 6, 9, 12 ja 15 vuoden palvelukseen jälkeen. Eläke ja perhe-eläke Kunnallisen eläkelaitoksen II vaihtoehdon mukaan.

Anomukseen on liitettävä virkatodistus ja todistetut jälkinökset opinto- ja työtodistuksista ja on ne toimitettava kaupunginhallitukselle, os. Bulevardi 6, 10900 Hanko.

Hyväksyttävä lääkärintodistus on esitettävä ennen viran vastaanottamista.

Lähempiä tietoja virasta antaa kaupunginkamreeri, puh. 6001.

Hangossa, 28 pnä marraskuuta 1974.

Kaupunginhallitus.

Reipas 18 v. täyttänyt

sanomalehdenjakaja

saa heti paikan Hangon keskustan alueella. Tarkemmat tiedustelut Hangossa puh. 82 131.

TURUN SANOMAT

Önskas hyra

Haemme asuntoja

noin 30 miehelle 10 kkn ajaksi. Lyhyempikin aika huomioidaan alkaen 15. 12. -74. Pikaiset vast.

OY VAPOR ENGINEERING AB
21200 Raisio, puh. 921-783580/Liljavirta

Diverse

VVS-Specialaffären
Ab Vattenledningsaffär E. SUNDSTRÖM
Gesällig. 5 Hangö Norra tel. 82579
Magasing. 7 Ekenäs tel. 13469
LVI-alan erikoisliike

VVS-Specialaffären
Vesijohtoliike E. SUNDSTRÖM Oy
Kisällink. 5 Hanko Pohj. puh. 82579
Varastok. 7 Tammisaari puh. 12460
LVI-alan erikoisliike

NORDISKT . . .

— forts. från sid. 1

Vi måste i Finland vänja oss vid att leva som granmar till världens kanske rikaste land.

— I dag ser jag inga tecken på att nordiska rådet skulle ha spelat ut sin roll — nota bene om parlamentarikerna verkligen vill vara med och göra en insats. Behovet av initiativ från nordiska rådets sida har ej minskat, betonade Hultin.

BILISTER!
Spara bränsle undvik tomgång
AUTOMOBILFÖRBUNDET r.f.

Offentliga nöjen

OLYMPIA
Våldsamt äventyr.
RÖVARGÅNGET ROSVOPORUKKA
Lee Marvin - Gary Grimes

Önskas hyra

Nuori pari hal. vuokr. 1 h + k käsittävän

ASUNNON

kaikilla mukav. Vast. t. l. k. nimim. "100:— palkkio".

HANGÖ 1974.
HANGÖ TRYCKERI AB.

KOSTYM-MODE
för äldre och yngre herrar.
Trevliga modeller och material.
Passande ACCESSOARER även hos oss.

• • •

PUKU-MUOTIA
varttuneille ja nuorille miehille.
Mukavat mallit ja materiaalit.
Asuun sopivat ASUSTEET myös meillä.

PÄLSAR SKINNMÖSSOR Stort urval kappor
• • •
TURKKEJA TURKISLAKKEJA TAKKEJA runsaasti

Norva Norva

FREDAGAR KL. 19 KLO PERJANTAISIN

EKENÄS, tel. 11038 puh. TAMMISAARI

TVÅSPRAKIGHETEN . . .

— forts. från sid. 1

gonting, som är gemensamt, för att man skall bryta genom skalet, säger han och tillägger att den som har svårt att få kontakt kanske själv inte har något att erbjuda kontaktmässigt.

— Hangö är en vacker stad med närhet till havet och vackra klippbåtar, anser Alan, som medels cykel stiftat bekantskap med sin nya hemstad. Cyklar gör han i ur och skur, för motionen och den chans till avkoppling som cykeln ger, och anser dessutom att de pengar en eventuell bil skulle kosta, hellre kan användas till sånt som hela familjen har nöje och användning av. — Hangöborna tycks ha gjort sig egna trafikregler, säger han på tal om cykling. Både cyklister och fotgängare beter sig ofta alldeles oberäkneligt i trafiken. Hangöbilisterna är kanske vana vid detbär, men det är svårt för den som kommer från annan ort att förstå hangöbornas självskrivna regler.

☐ **"Familjen min hobby"**

"Mitt hem är min borg", anses vara engelsmannens valspråk, och något av det ligger också i Alan Jefferys svar på en fråga om eventuella hobbies. — Min familj är min hobby, säger han, och avtäjar att tid — tid att vara tillsammans, tid att sysela med sånt som intresserar — är något de saknar i Hangö.

Det är inte enbart skiftarbetet som spelar in här, utan även läraryrket har utvecklats till att omfatta alltför mycket arbete. — Det kan jämföras med tvåskiftarbete, där man varje dag skall arbeta två skift, säger han om Kaijas arbetsdag som innebär skolarbete både i skolan och hemma på kvällarna och weekenderna. — En lärare har i dag inte tid att följa med det som sker i omvärlden, att utveckla sig själv och på så sätt bli en bättre lärare. Det verkar som om det finns alltför många politiker som vet för lite o. som inte bryr sig om undervisning, men som är med om att fatta beslut som rör den här sektorn.

☐ **Dyrare än i England**

Levnadskostnaderna är betydligt högre i Finland än i England, som troligen är ett av de billigaste länderna i Europa. Speciellt maten är dyr i Finland. — Flera affärer borde det finnas i Hangö, anser Alan Jeffery och på tal om Hangö pajckar han något, som de flesta hangöbor kanske aldrig ens tänkt på: Här finns många olika trädslag, något som inte är vanligt på andra orter i Finland.

— Då jag reste från England tänkte jag att de stora kastanjeträden får jag inte se förrän jag återvänder, men till min förvåning märkte jag att det finns riktigt av dem också i Hangö.

Biblioteket i Hangö är bra med tanke på att Hangö är en småstad, säger Alan, och beklagar att skiftarbetet gör att han rätt sällan hinner besöka det. Han beteckmar sig själv som en allätare på litteraturens område, med historia, teknik och skönlitteratur i en särskild position.

☐ **Träffades i Cambridge**

Alan och Kaija träffades i Cambridge dit Kaija hde kommit för att delta i en sommarkurs vid universitetet. Cambridge är för övrigt Alans födelseort, där han bodde tills han som tio-åring flyttade till Kanada med sin familj. Ett par år senare återvände familjen till Cambridge och Alan har senare bott på flera olika orter. — Kaija och Alan Jeffery bodde först i England, och för att ha något finskt i sin tillvaro, lämnade de helt enkelt bort engelsmannens berömda "five o' clock tea" och drack eftermiddagskaffe i stället. Det engelska teet har de numera överfört i sin finländska miljö — te bryggt på engelskt sätt utgående från det lager te de medförde från England.

Benita.

De bästa tillverkarnas kläder

Norv'a

Parhaitten valmistajien pukimia

Ekenäs tel. 11038 puh. Tammisaari

Köp förmånligt – Osta edullisesti
Möbelaffär KOSKINEN Huonekalulliike
Raseborgsg. 47 Raaseporink.

DRAGOS

Forts från sid. 5

INVALIDER. . .

bidrog med en dikt och därefter stod Invalidförbundets ordförande Seppo Ahonen i tur med festtalet. Fil.mag. Kerstin Johansson som är ordförande för kommittén för handikappåret talade också.

Fem personer tilldelades tio års förtjänsttecken. Dessa är Arvi Koskinen, Sanfrid Rönn, Rakel Asplund, Lydia Lindh och Zaida Dahlqvist.

Eila Cederroos överräckte också en tavla till Invalidföreningen. Den mottogs av ordföranden Tarja Karenius.

Jubiléet avslutades med uppvaktningar och supé.

Invalidförbundets organisationssekreterare Seppo Ahonen höll festtalet. Han konstaterade bl.a. att det ekonomiska stöd invaliderna får fördelas ojämnt.

Musicerandets glädje vid julkonserten

□ Hangö musikskolas och svenska MBI:s musikklass' gemensamma julkonsert hölls på måndagkvällen i stadens enda "konsertsal" d.v.s. stadshusets foajé, som enligt arkitektens planer är planerad till den ursprungliga konsertsalens kafé.

Den egentliga konsertsalen har ingen flygel och dessutom var den upptagen för teaterövningar vid tillfället varför man var tvungen att hålla konserten i foajén. I fortsättningen blir en dylik situation outhärdlig eftersom helt enkelt inte musikskolans alla 160 elever och deras föräldrar ryms i foajén. I alla fall hölls julkonserten fastän en del av publiken stod och många stolar hade dubbel belastning.

Inemot 50 uppträdande

Julkonsertens stämning felades det inget fastän det var trångt. De inemot 50 uppträdande hade vinnlagt sig om sina uppgifter och fick förtjänta kraftiga applåder av publiken. På programmet stod många stämningsfulla julsånger, som framfördes av såväl violin- som blåsorkestrarna och pianosolisterna. Förutom julmusik var också bl.a. kompositörmästarna Händel, Schubert, Chopin, Schumann, Grieg, Tchaikovsky, Rousseau och många andra väl företrädda i julkonsertens program.

Glädjande var att lyssna till småflickorna Michaela Lindqvist och Catharina Hilden framföra på miniatyrviolin stycket "Blinka lilla stjärna". De två töserna har denna höst inlett sina violinstudier.

Stråkorkester på kommande

Även stråkkvartetten Harriet Jefferys, Torbjörn Karlssons (I violin), Sari Rättäris (II violin) och Alan Jefferys (altviolin) uppträdande med jullåten "Maa on niin kaunis" var ett glädjande inslag i programmet. En stråkorkester håller på att bildas i staden och tack för detta tillhör violinläraren Marta Holm.

Ragnar Nygårdhs elever blir allt säkrare på sina blåsinstrument. I julkonserten uppträdde blåsarkvartetten Johan Langenskiöld och Niklas Nordman (trumpet), Pasi Haapalainen (valthorn) och Martti Suominen (basun) samt klarinettkvartetten Mira Rönnholm, Kathryn Nylund, Pauli Suominen och Mikael Lindqvist. Blåsarorkestern är snart så stor att när den spelar "jäser" den trånga foajéns väggar. Orkestern spelade Griegs och Miles marscher samt Ivanovicis "Tonavan aallot".

Flera goda pianoelever

Av Sirpa och Hans Seppelins pianoelever kan nämnas Aarni-Pekka Vuoris rytmiska Kabalevski-urval, Karin Ingbergs musikaliska "Hertigens dans" och alltid pålitliga Peter Achréns "Polka" (Tchaikovsky) och "Långsamma valsen" (Kabalevski) samt Mia Tuominens känslofyllda och behärskade Chopins vals i a-moll bara för att nämna några av de i allmänhet goda framträdandena.

Musikskolans t.f. rektor Hans Seppelin hälsade publiken välkommen och fungerade som speaker. Musiknämndens ordförande Sinikka Sörensen tackade till slut eleverna och lärarna för en lyckad julkonsert. En grupp av elevernas mammor hade ordnat kaffeservering.

-n

Årets dagsverke gav drygt fyra milj. mk

Skolornas dagsverke som i år ordnades till förmån för handikappåret inbringade drygt fyra miljoner mark. Hälften av summan överräcktes på tisdagen till handikapporganisationernas delegation som skall sända medlen till Zambia där de går till en rehabiliterings- och utbildningscentral för handikappade. Resten av pengarna går till Krigsinvalidernas brödraförbunds rehabiliteringssjukhus i Kyyhkylä.

Dagsverket arrangerades i år vid grundskolornas högstadier, i läroverk, gymnasier och yrkesutbildande skolor. Också folkhögskolorna och idrottsinstituten deltog i insamlingen. Över tusen läroinrättningar deltog i insamlingen.

Totalt hade dagsverket i mitten av december inbringat 4,2 miljoner mark. Det här är ett av de allra bästa resultaten genom tiderna. (FNB)

Till salu

OMPELUKONETARJOUKSIA

Käytä veronpalautusrahasi järkevästi ja valitse laajasta merkkivalikoimastamme. Husqvarna, Pfaff, Bernina, Singer, Riccar y.m. uusia ja käytettyjä. Esim.

Uusi jousto-ommel autom. alk. **990,-**

Husqvarna Fintikki 5710 alle ovh. **885,-**

Sik-Sak alk. **250,-**

Vanha koneesi käy käsirahasta tai osana siitä ja lopulle jopa 6 kk. koroton maksuaika (1. erä vasta helmikuussa 1982).
ESITTELYMME PLUSSA-BAARISSA perjantaina 18.12 klo 10-18 ja lauantaina 19.12 klo 10-14.
PS. Voit myös soittaa ja sopia kotiesittelystä puh. 81714.

OMPELUKONE-ESITTELY

Hotelli Regatan kongressisalissa to 17.12. ja pe 18.12. klo 10-18.

Lähes kaikki suosituimmat ompelukoneet. Husqvarna, Pfaff, Singer, Riccar, Brother y.m. vaihtokoneita.

Hinnat alkaen 150:-Kaikille koneille vähintään vuoden takuu. Uusille koneille 6 kk koroton maksuaika.

RAJU TARJOUS!
Uusi vapaavarsi jousto-ommel (5 v. takuu)
1.350:-
Vaikkapa lahjaksi.

MYYNTI: KONEYMPYRÄ
Nordenskiöldink. 8
Helsinki 25 puh. 90-407835

JOULUTARJOUS!
Valkoisia pitsipuseroita 100 % puuvillaa koot 36-42
VAIN **110,-**

JULERBJUDANDE!
Vita spetsblusar 100 % bomull storl. 36-42
ENDAST **110,-**
Pia

Önskas köpa

Hela dödsbon, vindsröjningar, böcker, tavlor m.m. köpes. Tel. 83754 o. 83510.

Päre- ja pajukoreja, korikalusteet (myös lasten), olkipukkeja, puuesineitä ym. ym. Hangon torilla lauantaina 19.12.

Pärt- och videkorgar, korgmöbler (även för barn), halmbockar, träföremål m.m. m.m. på Hangö torg lördag 19.12.

Hangö slog Ekenäs 5-4 i badminton

□ Med 5-4 besegrade badmintonspelare från Hangö sina kolleger i grannstaden i en vänskapsmatch i Ekenäs. Den första matchen spelades i Hangö i fjol och kampens tredje match går av stapeln i Hangö i april nästa år. Den första matchen vann Hangö med 7-2.

Man spelade sammanlagt nio matcher, sex singelmatcher och tre dubbelmatcher. Hangölaget segrade i tre av singelmatcherna och i två av dubbelmatcherna.

Resultat, singel (Ekenäs-spelarna förstnämnda): Kjell Holmström-Tom Kyander 15-4, 10-15, 15-7, Yngve Sjöberg-Esa Parviainen 15-11, 10-15, 5-15, Tapio Hitonen-Ulf Sandin 18-15, 15-10, Bill Söderström-Christer Boström 12-15, 5-15, Stig Lindholm-Ilmari Toivonen 2-15, 10-15, Sture Lindblad-Pekka Niemi 8-15, 15-4, 15-1.

Dubbel: Kjell Holmström/Bill Söderström-Tom Kyander/Ulf Sandin 2-15, 2-15, Yngve Sjöberg/Tapio Hitonen-Esa Parviainen/Pekka Niemi 9-15, 12-15, Stig Lindholm/Sture Lindblad-Ilmari Toivonen/Christer Boström 15-12, 15-3.

Volleyboll: HAIK:s B-pojkar vann turnering

□ På söndagen arrangerade Hangö AIK en volleybollturnering för B-pojkar och -flickor i kupolhallen. Tre lag deltog i såväl pojk- som flickgruppen. Bland pojkarna utgick HAIK som segrare medan Karkkilan Urheilijat vann bland flickorna förlijt av HAIK på andra plats.

Matchresultat, B-pojkar: HAIK-Lohjan Louhi 2-0 (15-8, 15-9), Lohjan Louhi-Ahmoon Vesa (15-6, 15-6) och Ahmoon Vesa-HAIK 0-2 (8-15, 5-15). Samtliga matcher spelades om två vunna set. 1. HAIK 4 p, 2. Lohjan Louhi 2 p, 3. Ahmoon Vesa 0 p.

B-flickorna: HAIK-KaU 0-2 (12-15, 9-15), KaU-Lohjan Louhi 2-1 (15-3, 12-15, 15-11) och Lohjan Louhi-HAIK 0-2 (16-18, 8-15). 1. KaU 4 p, 2. HAIK 2 p, 3. Lohjan Louhi 0 p.

Biografer — Elokuvat

OLYMPIA -F-K-

Superagenten med världens mångsidigaste utrustning! Superagentti jolla on maailman upein varustus!

Ett specialuppdrag Ihan nappi keikka

Dale Robinette — Keenan Wynn

"Nattis" to. 21.30 -F-K-

Kvarterstrykarnas hårda gäng! Korttelinkiertäjien rautainen jengi!

Boulevardkryssarna Kaara kartsa

Bill Adler — Cynthia Wood

Lediga platser

EN BITRÄDANDE BYRÅCHEFSTJÄNST

Vid Hangö skattebyrå anslås ledig att ansökas en biträdande byråchefstjänst (V 21).

Kompetensvillkoren är examen vid högskola, merkonomexamen eller studentexamen. Fordringarna i språkkunskaper är att fullständigt kunna svenska språket och förmåga att använda finska språket i skrift och tal.

De till länsskatteverket i Nyland riktade ansökningarna bör tillställas Hangö skattebyrå, Boulev. 14, 10900 Hangö, senast den 4 januari 1982. Närmare uppgifter ger skattedirektören i Hangö skattedistrikt tel. 911/86884.

APULAIS-TOIMISTOPÄÄLLIKKÖ

Hangon verotoimistossa julistetaan haettavaksi apulaistoimistopäällikön (V 21) virka.

Kelpoisuusehtona vaaditaan korkeakoulututkinto, merkonomin tutkinto tai ylioppilastutkinto. Kielitaitovaatimuksena on ruotsin kielen täydellinen hallinta ja suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito.

Hakemukset osoitetaan Uudenmaan läänin verovirastolle ja jätetään Hangon verotoimistoon, Bulev. 14, 10900 Hanko, viimeistään 4 päivänä tammikuuta 1982. Lähempiä tietoja antaa Hangon veropiirin verojohtaja puh. 911/86884.

Diverse

Obs!

Vi bistår aktiebolag i ärenden vilka gäller ändring av bolagsordning i enlighet med den nya aktiebolagslagen. Den nya aktiebolagslagen trädde i kraft den 1.1.1980 och lagen förutsätter att bolagsordningen ändras före den 31.12.1981.

Huom!

Avustamme osakeyhtiöitä jotka muuttavat yhtiöjärjestyksensä uuden osakeyhtiölain mukaiseksi. Uusi osakeyhtiölaki astui voimaan 1.1.1980 ja laki edellyttää yhtiöjärjestyksen muutoksen annen 31.12.1981.

AN-CONSULTING tel. puh. 83901/Virtanen

Kungörelser

Kungörelse

Förhandsröstningen för elektorsvalen 1982 förrättas i Hangö stad den 28.12.1981 — 13.1.1982 i Postkontoret, Boulevarden 19 och i Postexpeditionen i Lappvik, måndagar — fredagar kl. 9.00-17.00. Den 13.1.1982 avslutas röstningen dock senast kl. 16.00.

Hangö, den 16 december 1981.

CENTRALVALNÄMNDEN I HANGÖ STAD

Kuulutus

Vuoden 1982 valitsijamiesten vaalien **ennakkoäänestys** toimitetaan Hangon kaupungissa 28.12.1981 — 13.1.1982 Postikonttorissa, Bulevardi 19 ja Lappohjan postitoimistossa, maanantaisin — perjantaisin klo 9.00-17.00. Äänestys lopetetaan 13.1.1982 kuitenkin viimeistään klo 16.00.

Hangossa, 16 päivänä joulukuuta 1981.

HANGON KAUPUNGIN KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Välkommen till KAJUTAN på ö!
Vår nya titta-in-restaurang öppen vardagar kl. 14—24, söndagar kl. 13—22.

Tervetuloa KAJUUTTAAN kaljalle.
Uusi pistäytymisravintolamme avoinna arkisin klo 14—24, sunnuntaisin klo 13—22.

HOTELLI REGATTA

STRÖMAVBROTT

p.g.a Imatran Voimas linjearbeten avbryts strömmen i hela staden lördagen den 19. 6. kl. 02.30—05.00 samt måndagen den 21. 6. för tiden 03.00—05.00.

Hangö stads elverk

KESKEYTYS VIRRANJAKELUSSA

Imatran Voiman linjatöiden takia keskeytetään virranjakelu lauantaina 19. 6. klo 03.30—05.00 sekä maanantaina 21. 6. klo 03.00—05.00. Keskeytys koskee koko kaupunkia.

Hangon kaupungin sähkölaitos

Döda

Allas vår kära
August Bernhard (Benni) ÖSTERMAN
* 27. 6. 1900 i Hangö
† 28. 5 1976 i Australien
Winifred
Ruth och Bernie med familjer

Alla kära band brista efter hand
Gud blott evig är
I ljust minne bevarad
Zaida Jens Bror Kurt

Ett varmt tack till alla som bedrat minnet av vår kära.
Paul Erik LINDHOLM
och deltagit i vår sorg.
De anhörige.

Hangö sv. församling

Högmässa m. HHN
i kyrkan 20. 6. kl. 12, pred. Bror-Erik Wikström, lit. Nylund, i Tiektorn kapell 20. 6. kl. 15, pred. Wikström, lit. Nylund.

Hangon suomalainen seurakunta:

Kirkkokuoron harjoitus tänään klo 19 Seurakuntakodissa.

Hangö tidningen Hangonlehti

Hangö, Berggatan 15—17

Ansvarig
Hans E. Österlund

Redaktion:
Rainer Erlund
Birgitta Ekström

Kontoretid:
Vardagar ..... 8.30—16.30
Lördagar ..... 9.00—10.00

Växel:
Tel. 6531, 6532, 6533
Riknummer 911

Efter kontorstid
Reporter 6532
Red.sekr. 6533
Hans E. Österlund 81593

Telex
13-212

Bank: FBF, Hangö Sp

Prenumerationspris:

	I Hangö posten	Med
Helt år	64:—	55:—
Halvt år	37:—	33:—
Kvartal	21:—	19:—
Månad	8:20	7:50

Annonspris:
Första sidan ..... 2:—/mm
I texten ..... 1:60/ »
Före texten ..... 1:55/ »
Efter texten och dödsannonser ..... 1:50/ »
Best. plats tillägg ..... +30/ »
Förlovn.-, vigsel och födelseannons ..... 21:—
Lägsta annonspris ..... 21:—

Annonserna
bör inlämnas före kl. 14 dagen före utgivningsdagen. Större arbetskrävande annonser borde helst inlämnas ett par dagar före publiceringsdagen.
För annons som ingår två eller flere gånger beviljas rabatt enligt överenskommelse. För efter kl. 14 inlämnade annonser debiteras 50 % förhöjning. Tidningen ansvarar inte för fel i annonser som har meddelats per telefon efter som har översatts.

Postgiro 25 888-1

Sion Bang. 19

Idag kl. 19 i tältet R. Lindh m.fl.

Offentliga nöjen

SÄSONGENS SISTA BINGO
i Osterby föreningsgård lördag kl. 17.00.
Jackpott, varuvinst värd 600,-, snabbaste full och dubbel.

EXTRA STOR UTDELNING,
kaffebang 5 kg.

Gratis buss Kapellhamnen kl. 15.30, Hangö busstation kl. 15.35, Lappvik.

Hjärtligt välkomna.
NASTA BINGO 7. 8.
ÖSK.

Diverse

FOTBOLLSSKOLA
för HAIK:s F-juniorer (7—10 år) mån. 21. 6. — fre. 25. 6. alla dagar kl. 9.00—11.00 på 13.00—15.00 på gamla planen.
Instruktör: Ake Gustafsson, tel. 6367.

JALKAPALLOKOULU
HAIK:n F-junioreille (7—10 v.) maan. 21. 6—perj. 25. 6 joka päivä klo 9.00—11.00 ja 13.00—15.00 vanhalla kentällä.
Ohjaaja: Ake Gustafsson, puh. 6367.

H.U.S.
Skärgårdskappsegling 19—20. 6.
Start vid HUS kl. 12.00. Banbeskrivning fås vid HUS ca 1 timme före start. Sjökort nr 23, Serpo—Padva, medages. Tävlingen, där Scandicup-regeln tillämpas är öppen för alla klasser.
Styrelsen.

Finlandssvenskar som har flyttat över till Sverige

Den finlandssvenska flyttningsrörelsen till Sverige har varit dubbelt häftigare än den finska. Dethär konstaterade de båda Aktuellredaktörerna Lena Relander och Eva Vikstedt, när de började jobba på sin Rapport-serie om finlandssvenskar i Sverige. Vi har nu bunnit fram till det tredje programmet, som tar upp den finlandssvenska emigrationstraditionen och anpassningen för finlandssvenskar i Sverige. I programmet hör vi bl.a. Lasse och Berit Ingberg, utflyttade från Sibbo och numera bosatta nära Stockholm, där de båda jobbar på ett sjukhus som mentalvårdare. Vi hör också Sören Lindgren, finlandssvensk författare utvandrad till Sverige. Följande program i serien, inkommande torsdag, tar upp språket som utflyttningsfaktor.

Radion i dag kl. 18.00. (Sänds även om lördag kl. 7.40).

I arbetslivet är alkoholen en dålig drivkraft och en dålig herre.
Känn ditt ansvar

TV-1

TORSDAG: 18.20 TV-nytt. Aktuell kommentar.
18.35 Teleg.rammyheter. 18.40 Sagor från stora världen. Färg. 18.50 Lyssna på mig! Första lektionen i teckenspråk "Vad händerna kan berätta". Repris. (19.00 Emil i Lönneberga. Lilligrisens underliga konster. Repris. Reklam-TV, färg.) 19.30 Gränden. Inhemsk förströelse och fakta! **20.20** A-studio. Saxom rubrikerna. 21.00 Nyheter och väderlek. 21.25—22.55 Kravallerna i Altholm. Alla mot alla. Färg.

FREDAG: 18.20 TV-nytt. Aktuell kommentar.
18.35 Teleg.rammyheter.
18.45 Sinskolan. Grundläggande dykningar, bröstsimsnats arrangtag och ryggläge i vattnet övas. Färg.
19.55 Bland välkända dokument. Repris. Italien inför valet.
(20.00 Den smala vägen. Andras livet efter en religiös väckelse? Repris. 20.30 Specialredaktionen. Diskussion kring aktuella frågor. Reklam-TV.) 21.00 Nyheter, väderlek och väderleksrapport. 21.25 Ett ord inför veckoslutet. Frälsningsarmens direktör, överste Jarl Wahlström. 21.30—23.05 Kravallerna i Altholm. Sista avsnittet. Slutet. Färg.

TV-2

TORSDAG: 19.00 Backbillar. Kamratmedia film om flickor, pojkar och fartens tjusning. Färg. (19.25 Bilflickorna. Reklam-TV.) 21.00 Nyheter, väderlek och information.
21.25—22.15 Kanada. Mitt är mitt och ditt skall bli mitt, sa frasmannen åt fransmasmen. Det mannen åt fransmasen. Det första programmet i en nordisk serie om Kanada är en berättelse från Quebec provinsen. Färg.

FREDAG: 19.00 Bella. Vänskapen mellan en gammal man och en stenbock. Färg. 19.10 Syndiga Ruby (Ruby Gentry). Amerikansk film från 1952. 20.50 (Sommartvånn). Etelkpohjalaiset Spellt — TV 2:s underhållningsredaktion tar med i Alvo i Syd6sterbotten, där man som bäst firar ett folkmusikhappening. 21.50 Nyheter, väderlek och information. 21.25—22.10 (Sommartvånn).

GOTT SÄTT I BÅTEN

Nästa torsdag den 24 juni börjar radions simskola, en serie som sänds varje vecka och som är utarbetad i samnarbete med Folkhälsan. Tomy Karlsson är redaktör för programmet och lär du dig simma så bra, att du klarar en sträcka på 25 meter, så kan du få ett diplom. I samband med detnär serien sänder barn- och ungdomsredaktionen två program om, hur man skall uppföra sig vid stranden, både när man badar och när men rör sig i båt. Programmen är sammanställda av Rolf Kokkola och det första hörde vi senaste torsdag. Programmet "Gott sätt i båten" handlar om hur man skall rusta sig för och bete sig under en längfärd. Rolf Kokkola pratar med några barn om dethär saken och vi får höra mycket, som är nyttigt att veta, innan man beger sig ut på längfärd.

Radion i dag kl. 17.15. (Sänds även om lördag kl. 12.05).

Radio

Nyheter kl. 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.30, 12.30, 14.00, 15.00, 16.00, 17.30, 19.00, 22.00 och 23.50.
Väderlek kl. 6.00, 7.00, 8.00, 12.50, 17.30, 19.00 och 22.00.
Väderleksrapporter med sjörapporter kl. 8.15, 12.40, 19.16 och 22.20.
Aktuellt kl. 6.00, 7.00, 8.00 och 17.30.
Söndag kl. 8.30 väderlek, nyheter och sjörapporter (följande sydhetsutsändning kl. 12.30).

☆

TORSDAG: 5.30 Melodiradion. 6.15 Andlig musik. 6.30 I morgonvilkten. Pastor Oiv Holmberg. 6.35 Fem minuter med Barbara. Lekfull motion. 6.39 Melodiradion. 6.55 Dagens tips. 7.15 Andlig musik. 7.20 Morgonandakt med mod. lic. Pär Granbacka. 7.30 Barnkvarten. Djur i fähus och hagar. 7.45 Fem minuter med Barbara. 7.50 Sommarlätt. 8.30 News in English. 8.35 Pianokonsert nr 1 av Einar Englund. 9.00 Böcker i hagnet. Lästips för sommaren. (Från onsdagen). 9.15 Visst är mycket olikt, men mer är likt ändå. Västanfjärdsdialekten. (Från onsdagen). 9.30 Melodiradion. 10.05 Musikaliskt flygpost. 10.20 Unto Haapaho ensemble. 10.45 Filmmelodier. 11.00 Inhemsk halvtimme. 11.40 Gammal dansmusik. 12.00 Tolvslaget från Åbo domkyrka. — Musik. 12.05 Dagens tips. (Från morgonen). 12.10 Finlandssvenska noveller: Österbottningar. Ernst V. Knape presenteras. 12.50 Valutakurserna samt grammofon. 13.00 Melodiradion. 13.30 Gammeldans. 14.00 Vardagsmagasinet — Vi och vårt. 15.05 Eftermiddagskonsert. 16.05 Lätt musik till halv fem. 16.30 Grammofon. 16.35 Sydamerikansk kvart. 16.50 Barnmusik. 17.00 Barnkvarten. (Från morgonen). 17.15 Gott sätt i båten. Rolf Kokkola och några barn talar om längfärder. 18.00 Rapport. Finlandssvenskar i Sverige. 18.15 Skivhälsningar från Hallen. 18.45 Regionalprogram. 19.20 Vistundan. 19.40 Der Silberne. En konsertsvit av Kurt Weill. 20.35 Musik från festspelen i Budapest. 21.00 Tvpp-paraden. Plock ur skivlådorna. 21.30 Per Spelman. Folkmusik. (Från onsdagen) 21.50 Sportextra. 22.30 Danskvälll. 23.20 Melodiradion. 24.00 Vårt land.

VASTNYLAND:
18.45—19.00 Västnyländsk journal.

FREDAG: 5.30 Melodiradion 6.15 Andlig musik. 6.30 I morgonvåkten. Pastor Oiv Holmberg. 6.35 Fem minuter med Barbara. Lekfull motion. 6.39 Melodiradion. 6.55 Dagens tips. 7.15 Andlig musik. 7.20 Morgonandakt med pastor Björn Eifving. 7.30 Barnkvarten. Tulola. Terry sjunger och berättar om Burma. 7.45 Fem minuter med Barbara. 7.50 Sommarlätt. 8.30 News in English. 8.35 Tio minuter med Tommy Körberg. 8.45 Folken spelar. Musik från Sahara. 9.00 Noterat. Regionalt magasin (Borgå). 9.30 Halvtimme i 2/4-takt 10.05 Melodiradion. 10.45 Eugen Malmstén 1939. 11.00 Inhemsk halvtimme. 11.40 Gamla skivbekanta. 12.00 Tolvslaget från Åbo domkyrka. — Musik. 12.05 Dagens tips. (Från morgonen). 12.10 Kaffekonsert. Barockmusik på trumpet. 12.50 Valutakurserna samt grammofon. 13.00 Sånger av Heikki Klemetti. Radions Ungdomskör, dir. Heinz Hofmann. 13.20 Melodiradion. 14.00 Vardagsmagasinet — Vi och vårt. 15.05 Eftermiddagskonsert. 16.05 Sånger av Schubert och Brahms. 16.30 A la carte: Nicole Rieu. 17.00 Barnkvarten (Från morgonen). 17.15 Paul Anka sjunger. 18.00 Finlandssvenska noveller: (Från torsdagen). 18.20 Ton i ton. Blandat och brokigt i skivväg. 18.45 Regionalprogram. 19.20 Aftonandakt med pastor Nils Lundbäck. 19.30 Internationell cykelkörning. (Tävlingsbuss). 19.50 Bätradion. 20.50 Sextetten med Elvis Presley m.fl. 21.30 Jazzbluses Några svenska pianister. 22.30 Grammofon. 22.35 Symfoni nr 7 C-dur av Dmitrij Sjostakovitj. 24.00 Vårt land.

VASTNYLAND:
18.45—19.00 Västnyländsk journal.

Virolainens självständighet uppskattas

Tre partier höll sina årsstämmor under det senaste veckoskiftet. I alla grupper var samarbetet gott och både val och resolutioner kunde slås fast utan att någon part kände sig påtrampad eller akterseglad. De härda yttre förhållandena skapar bättre endrikt och återhållsamhet i personfejder, na inom den egna fällan.

Om vi denna gång håller oss till centerpartiet bör vi först som sist notera att Johannes Virolainen har ett fast grepp om sitt parti. Alla försök att vräka honom ur hövdingasadeln var dömda att misslyckas. En efter en steg representanter för kretsarna upp och deklarerade sin trohet för partichefen, som lovprisades och avtackades på ett rentav österländskt vis. Det skall mycket till efter detta att få Virolainen vräkt från centerpartiets tron. Dessutom synes han samarbeta med statsministern riktigt bra. Demari — det socialdemokratiska huvudorganet — var i sin kommentar till den centerpartistiska partimönstringen beredd att utse Virolainen till den starkaste partichefen i landet.

Centerpartiets rikdagsgruppe ordförande förslog på partidagen att centerpartiet skulle sluka upp både liberalerna och sfp. Frågan ventilerades följande dag under intervjun med statsministern, som anslg tanken förflugen och väckt helt i enödom, emedan en sådan sangting inte kunde tänkas ske just nu. Virolainen avvisade likaså tanken med motiveringen att förhållandet mellan centerpartiet och folkpartierna var ömtåligt och att ett krav på en sammanslättning av de tre partierna kunde väcka bara irritation och olust bland de mindre partierna, som kände sig äldosatta då centerpartiet kom överens med socialdemokraterna om den forisatta ekonomiska politiken. Statsministern meddelade i radion att de bilaterala förhandlingarna förden på hans uppmaning. Statsministern hade bett Virolainen föra dem och han ansåg att meningsskiljaktigheterna kunde redas ut bara genom att centerpartiet och socialdemokraterna konfererade. En centerförträkning med folkpartirepresentanter skulle endast ha komplicerat läget. Svårigheterna gällde främst lantbruket. Statsministern meddelade dock på förfrågsm att han ingalunda accepterar en skärpning av beskattningen av företagsamheten. Om det visar sig att företagsomheten hotas av nya påtagor är statsministern för sin del beredd att hissa en stoppsignal.

Virolainen är således väl anskriven hos statsministern men kan inte uppträthälla lika goda relationer till statsöverhuvudet, som i brev och anföranden gärna kritiserar chefen för centerpartiet. Det har också uppgetts att presidenten stött ett byte på partichefsposten. Men Virolainen hör till de få toppolitiker, som leder och får stöd också utan Kekkonens särskilda beskyrd. Han låg inte bra till i trontölgden, då spekulationerna om en efterträdare till Kekkonen var aktuella för ett par år sedan. Nu har han dock passerat många meskandidater. Tyvärr är hans utrikespolitiska image inte helt fläckfri ur östhorisont. Men det har gått ett halvtannat tiotal år sedan en intrampning noterades av Kremi. Under tiden har Virolainen försökt gottgöra och centerpartiet, som är realistiskt i utrikespolitik, skulle väl inte heller bära upp en partichef, som inte kan accepteras av vår östra granne.

17. 6. -76.

HANGÖ-BYGDEN

Sfp i Hangö skriver till Bostadsstyrelsen angående lånebesluten

□ **Svenska folkpartiets lokalavdelning i Hangö skriver till Bostadsstyrelsen och Svenska folkpartiets centralstyrelse i anledning av att Bostadsstyrelsens besked beträffande låneansökningarna för byggande av egnahemshus låter vänta på sig.**

Lokalavdelningen hemställer om att Bostadsstyrelsen ska vidta alla tillbudsstående möjligheter för att åstadkomma en snabbare behandling av ansökningarna. I skrivelsen till Sfp:s centralstyreise ber man denna vidta åtgärder för att förmå Bostadsstyrelsen att forcera behandlingen av låneansökningarna.

I Hangö har ett drygt 30-tal byggare i år ansökt om personligt bostadslån för uppförande av egnahemshus.

Skrivelsen till Bostadsstyrelsen har följande lydelse:

"Under de senaste åren har det visat sig att Bostadsstyrelsens meddelande om vilka egnahemsbyggare som beviljats personligt bostadslån för uppförande av egnahemshus framskjutits allt längre. Annu när detta skrives har t.ex. de hangöbor som ansökt om lån inte erhållit något besked från Bostadsstyrelsen. Eftersom byggarna efter det att Bostadsstyrelsens lånebesked kommer ännu måste skaffa intyg över att primärkrediten beviljats och eftersom Bostadsstyrelsen först därefter fattar det slutliga beslutet beträffande lånen, leder dethär till att byggarna först någon gång på sensommaren eller hösten kan komma igång med byggnadsarbetena. Att Bostadsstyrelsens lånebesked dröjer leder alltså till att byggnadsarbetena kan komma igång först vid en tidpunkt som är mera otjänlig för byggarna.

Svenska folkpartiets lokalavdelning i Hangö vänder sig härmed till Bostadsstyrelsen med en hemställan om att Bostadsstyrelsen

Lördagen den 19 juni

Hangö stadsteater: Kl. 19.00 Sommarteaterns premiär med Hangö Teaterförening: Ray Cooney: Fyra i sängen.

Hangö Sommarteater: Kl. 19.00

N:r 45 — 1976 80 p

Hangötidningen

Hangonlehti

Torsdag 22 april

ATTIOSJUNDE ÅRGÅNGEN

Paavela uppvaktades om ändring av TULLAGEN

□ Handelns och industrins representanter ska få uttala sig om det förslag till ändring av tullagen som uppgjorts av finansministeriet. Först därefter förs lagförslaget vidare.

□ Delthär lovade finansminister Paul Paavela när han på tisdagen uppvaktades av representanter för Finlands Frihamn Ab, Hangö stad, Abo stad och Åbo frilager.

Enligt lagförslaget kommer man att begränsa de varor av konsumtionsnatur som införs till landet för att här lagras i tullager, frilager eller frihamnar.

Finlands Frihamn Ab representerades vid uppvaktningen av sin styrelseordförande vhg Karl-Ove Bergland, vicekonsul Eero Helkama och verkst. dir. Waldemar Schauman. Stadsdirektör Arvi Suvanto representerade såväl Hangö stad som frihamnsbolaget.

Från uppvaktarnas sida framhölls att lagförslaget inte kommer att ge de resultat man åsyftar. Lagförslaget kan inte påverka handeln. Täpps en handelsväg till, kommer handeln att söka sig nya vägar.

— Nyttan av uppvaktningen var att denhär saken kommer att undersökas närmare innan lagförslaget förs vidare, säger vhg Karl-Ove Bergland. Det var precis vad vi önskade.

Enligt finansministeriets lagförslag ska i frilager, frihamn och tullager få uppbevaras endast sådana varor som är ägnade att befrämja exporten eller annan produktionsverksamhet eller som i allmänhet kan betraktas som viktig import och inte förorsakar den inhemska produktionen men. Tillståndet att uppbevara varor i frilager, frihamn eller tullager ska ges av tullstyrelsen.

— Rena invasionen av påskhäxor blev det på Ljungbo med dukar på huvudet, rödmålade kinder, långa kjolar åldringshem i Hangö på torsdagen. Påskhäxorna var mo-och förkläden stormade in till Ljungbo och bjöd på lite delt mindre men livliga och glada så det stod härliga till.omväxling.
Det var barn från Halmstadsgårdens barnträdgård som

Diplom åt 25 skärgårdsskeppare

Diplomutdelning höll Hangö navigationsklubb på tisdagen för de 25 personer som klarat av skärgårdsskepparkursens tentamen. Kursen ägde rum på hösten i Hangö svenska och finska MBI samt i Skogby. I förhöret deltog 27 personer men två blev inte godkända. Tolv deltagare kom från Hangö svenska MBI:s kurs, tre från Hangö finska MBI och tio från Skogby.

Skärgårdsskepparprovet ägde rum den 30 januari. Den 10 maj är det dags för provet för kustskepparexamen. Kurserna arrangeras av medborgarinstituten och leds av tekniker Sven Björkqvist. Hangö navigationsklubb står för övriga kostnader.

Diplom fick på tisdagen Erik Masalin, Tom Kyander, Kaj Fält, Johan Signell, Alan Jeffery, Tom Wetterstén, Karl Johan Ohberg, Rita Tolvari, Anders Söderblom, Henrik Ahlberg, Tuula Masalin och Lars Holmberg samt Jari Heikkinen, Timo Heikkinen, Risto Ruhanen och skogbybarna Margaretha Baarman, Sune Kevin, Seppo Kultalahti, Leif Björklund, Karl Erik Sjöblom, Lars Erik Sundström, Tom Baarman, Bengt Olof Byman, Maj-Britt Malmén och Kjell Selenius.

Högström höll avskedspredikan i fullsatt kyrka

Fullsatt var kyrkan på söndagen, påskdagen då prosten Allan Högström höll sin sista predikan i egenskap av kyrkoherde för svenska församlingen i Hangö. Kyrkoherde Högström talade i sin personligt färgade avskedspredikan utgående från temat Hjärtats påsk. Efter gudstjänsten avtackades den avgående kyrkoherden och fru Eiel Högström för det arbete och de insatser de gjort församlingen till fromma. Gudstjänsten följdes av kyrkkaffe i stadshusets foajé, som likaså var fullsatt.

Med Hjärtats påsk som tema för mänsklighetens största dag talade prosten Högström i sin predikan, där han också återkom till döden som grund för påsken och till påskens budskap: Vi är inte på väg mot graven utan mot evigt liv. — Ödmjukt vill jag tacka min Gud och min församling för dagar och år som varit, sade kyrkoherden i det han berörde de tre perioderna i sin prästmannabana: tiden som fältpräst, som kaplan i Sibbo samt som kyrkoherde i Hangö. I sitt tack till församlingen anknöt kyrkoherden till de förrättningar han utfört inom hangöfamiljernas krets: när man i hemmen genom dopet tillsammans överlämnat ett nyfött barn till Gud, när unga människor har ingått äktenskap och när man i svåra stunder sökt tröst i påskens budskap vid en grav.

Söndagens gudstjänst inleddes med sång av motettkören under kantor Harry Dahlströms ledning i gudstjänsten medverkade även barnkören med sång och fru Martha Paulinen med solosång.

På församlingens, kyrkorådets och kyrkoförvaltningsnämndens vägnar avtackades prosten Högström och fru Högström med en gåva samt blommor. Pastor Bengt Lassus betonade i sitt tal så församlingens vägnar den stora omsorg kyrkoherden haft om sin församling, hans insatser bl.a. vid restaureringen av kyrkan och som brobyggare mellan de båda församlingarna i Hangö. Kyrkoherdeparet avtackades dessutom av Erik Tulkanen som representant för kyrkoförvaltningsnämnden och Liisa Kallio från finska kyrkorådet samt av representanter för församlingens syföreningar. På Evangeliska Ungas vägnar talade lektor Arvid Dahnejs och från Evangeliska folkhögskolans sida rektor Arne Lumme medan Student- och skolungdomsmissionens tack frambars av pastor Henrik Perret. Vid samlingen i stadshuset överlämnades en gåva från de anställda inom församlingen och pastor Bengt Lassus frambar de anställdas tack för god arbetsgemenskap.

Polisen klarade upp stöldserie

En stöldserie i bilar har kriminalavdelningen av polisen i Hangö klarat upp. Från bilar har stulits radio- och stereoanläggningar, verktyg m.m. och en yngling har erkänt sexton brott. Det mesta av stöldgodset har återfåtts. Mannen har för det mesta varit ensam men i endel fall har han haft kamrater med sig för stölderna.

Natten till onsdagen gjordes ett inbrott i en affär i Hangö. Från affären försvann lite varor, mest tobak. — Sex småpojkar har åkt fast för skadegörelse. De har slagit ut minst 24 fönsterrutor i godtstationen och möjligen också några rutor i en privat bostad i närheten.

En dressin tog ett par ynglingar på mindagen och åkte omkring med den på järnvägsspåren. — På söndagskvällen fick polisen meddelande om att en man hade misshandlat en elva år gammal flicka. Flickan lekte med en kamrat och kom i gräl med henne varvid kamratens pappa ingrep och rev flickan i håret så att en hårtofs lossnade.

Ollagret försvann under helgen från en båt, som utsattes för in-

Sid. 4. Polisen . . .

HANGONLEHDEN UUTISET

TULLILAIN MUUTOSEHDOTUS ei vastaa tarkoitustaan. Jos se astuu voimaan tullaan sen sanelemia varastointirajoituksia kiertämään tavalla tai toisella. Tämän mielipiteen esittivät Suomen vapaasataman Oy:n, Hangon kaupungin, Turun kaupungin ja Turun vapaavaraston edustajat tiistaina käydessään valtionvarainministeri Paul Paavelan puheilla. Ministeri totesi olevansa tietoinen lakiesityksen herättämästä vastarinnasta ilmoittaen, että tullihallitukselle on annettu tehtäväksi keskustella elinkeinoelämän ja teollisuuspiirien kanssa ennenkuin esitys jatkaa kulkuaan.

KAUPUNGINHALLITUS päätti tiistaina ehdottaa kekopäivätoimisen amanuenssinviran ja kirjastoapulaisen viran perustamista. Osapäivätoimisen amanuenssinvirka lakkautettaisiin. Talousarviossa myönnetty määräraha riittää.

Lohjan ammattikoulun kuntainliitto kokoontuu Hangossa 27 toukokuuta ja kh päätti tarjota osanottajille, noin 40 henkeä, kahvit ja lounaan. Rva Dina Augustsonille päätettiin vuokrata Itäsataman kioski ajaksi 1. 5—15. 10. Hotelli Regatta aikoo tänäkin kesänä avata ulkoilma-tarjoilun ja anoo että moottorisijoneuvoliikenne kiellettäisiin Merikadulla 1. 6—31. 8 välisenä aikana. Kh suostui.

POLIISIN päivänkatsauksesta löytyy kaksi murtoa. Myymälästä vietiin mm tupakkaa ja räsätamassa olleesta venevestä olutvarasto. Pikkupoikasakki on huvitellut sirkemällä parisen tusinaa ikkunoita luotsiasemalla. Rikospoliisi on selvittänyt automurtosarjan.

POLLISIN päivänkatsauksesta löytyy kaksi murtoa. Myymälästä vietiin mm tupakkaa ja räsätamassa olleesta venevestä olutvarasto. Pikkupoikasakki on huvitellut sirkemällä parisen tusinaa ikkunoita luotsiasemalla. Rikospoliisi on selvittänyt automurtosarjan.

TYÖNHAKIJOITA oli torstaina 173 (85 miestä ja 63 naista => 5 merimiestä) joista työllinä 144. Lomautettuja oli 29 ja lyhennetyn työviikon teki 144. Viimemainittuja oli vähemmän kuin kuukausitten. Työpaikkoja löytyi 46.

LOYTOTAVARAHUUTOKAUPPA poliisitalon pihalla tuotti runsaat 3.000 mk. Kaikki astiin myydyksi ja korkein hinta, 280 mk, tuli arvokkaasta kameraista. Polkupyöristä kallein oli 250 mk, mopo myytiin 200 ja makupussit 6—20 markasta.

200 KANSAKOULULAISTA osallistui huomiseen liikennekilpailuun. Järjestäjinä ovat liikennelautakunta ja poliisi, rata 3 km pitkuinen ja rasteja 10. Pyörät tarkastetaan ennen Kansakoululta lähtöä.

Reitin varrelle on asetettu liikennemerkkejä ja maalipaikalla odotetaan kuusi koetta. Palkinnot jaetaan 28 huhtikuuta. Lookkien parhaat kilpailevat keskenään samana päivänä.

HORTTO KAALO ja tanssiryhmä Los Flamencos esiintyvät Hangon kaupungintalossa 6 toukokuuta. Jälkimmäiseen kuuluu mm flamencokitaristi Ari Salin, espanjalainen laulaja Manolo Uriel sekä tanssijat Reima Nikkinen ja Anneli Uronen. Hortto Kaalo: Feija Akerlund, Mærko Putkonen, Eilen Hagert (laulut), Timo Kyllönen (haitari) ja Pentti Mutikainen (basso). Ohjelmassa on mm suomalaisia, ruotsalaisia, neuvostoliittolaisia ja ulgoalvialaisia lauluja.

KUOROT JA ORKESTERI antavat perinteisen kevätkonserttinsa huomenna kaupungintalossa. Johtajat: Hans Liljequist, Gurli Liljeqvist ja Hans Dahlström, solisti Harry Dahlström (tenori) ja Solveig Andersson (sopraano).

Sty. 4. Hangonlehden . . .

Sommaruni:

Väyrynen deltar i seminariet om minoriteter

□ Undervisningsminister Paavo Väyrynen kommer att medverka i det minoritets- och nationalitetspolitiska seminarium som Hangö sommaruniversitet arrangerar 21—24 juni. Han ska tala om finlandssvenskarna i dagens och morgondagens Finland.

En lång rad experter på minoritetsfrågor har engagerats för seminariet. Forskningsassistent Roger Broo ska tala om minoritetsteorier och identitetsproblematik. Vidare berör han finlandssvenska nationalitetsideologier och aristokratisk och demokratisk svenskhet samt svenskhet- och tvåspråkighetsideologierna.

Forskningsassistent Aulis Grönlahl talar om språkproblem på arbetsplatserna och presenterar färska resultat från en fältundersökning. Överlärare Kai Lindholm talar om den industriella tillväxten i kommun och region och dess konsekvenser. Han berör närmast förhållandena i Nyland.

Under seminariedagarna arrangeras också en debatt om de finlandssvenska nationalitetsideologierna och den politiska bevakningen av de finlandssvenska frågorna. I debatten deltar Christoffer Taxell (sfp), Ulf Sundqvist (soc) och Gunnar Asplund (fxp).

Forskningsassistent Broo berör också utbildningens betydelse i samhället med tanke på minoriterna. Vidare talar han om utbildningssystemets historiska utveckling i Finland. Han berör också språkstriderna om Helsingfors universitets språk samt skolbråket i Hangö. Tillsammans med forskningsassistent Tom Sandlund kommenterar han också Wahlbeckkommitténs betänkande.

Ombudsman Håkan Mattlin från Svenska kulturfonden talar om finlandssvensk kulturpolitik. Han

Sid. 4 Sommaruni . . .

O. Rökman återvald HFBK-chef

Värmöte med val hade Hangö frivilliga brandkår på onsdagskvällen. Mötet valde chefskap och återvald blev kårchefen Olof Rökman. Till ny vicekårchef valdes Tom Granqvist. På mötet tillsatte man en kommitté som skall förbereda kårens 100-årsjubileum som skall firas om ca tre år.

Värmötet valde Juhani Nyman till övningschef, Birger Lindqvist till chef för första kompaniet, Arvo Österlund till chef för ungdomskompaniet. Ny chef för pojkkompaniet blev Bill Lagerström. Till plutonchefer för första kompaniet valdes Nils Forström, Roger Nyström och Holger Simlä och plutonchefer för ungdomskompaniet blev Guy Granqvist och Lars Lindberg. Vicebefarare för pojkkompaniet är Leif Dahlström, Bengt Winberg och Guy Granqvist. Fanbärarna

Sid. 4. O. Rökman . . .

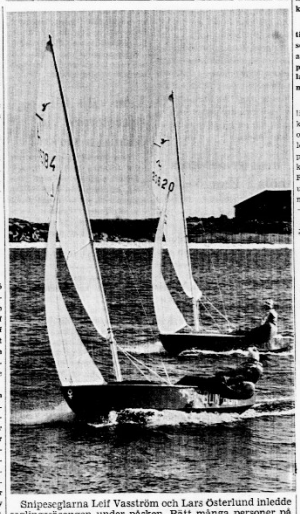

Snipeseglarna Leif Vasström och Lars Österlund inledde seglingssäsongen under påsken. Rätt många personer på land lär ha intresserat sig för den tidiga seglingsstarten. Egentligen var det meningen att man skulle ordna ett läger för nybörjare, men vinden var alltför hård under helgen. — Se sporten.

Arbetsläget i Hangö:

144 arbetslösa, 29 permitterade

□ Sammanlagt 173 arbetssökande, av vilka 144 var arbetslösa, uppgår Hangö arbetskraftsbyrås lägesrapport som uppgjordes senaste torsdag. Antalet permitterade arbetstagare var 29 och 144 personer arbetade med förkortad arbetsvecka.

Antalet permitterade och personer med förkortad arbetsvecka har minskat sedan motsvarande rapport för en månad sedan. Då bokfördes 40 permitterade och 205 personer på förkortad vecka. Att antalet har minskat beror på att en industri som har haft arbetsstyrkan permitterad har återupptagit produktionen. Förutom de industrier som redan en längre tid har tillämpat förkortad arbetsvecka, har ytterligare en industri varslat om förkortad vecka.

Lägesrapporten uppgår 85 arbetssökande män, av vilka 71 var arbetslösa. 26 lediga platser för män stod till buds. 83 kvinnor sökte arbete och av dem var 68 arbetslösa. De lediga platserna var 20. Fem sjömän, samtliga arbetslösa, sökte arbete. — Av de arbetssökande männen återfanns ett 20-tal inom byggnadsbranschen och lika många inom industrin. 23 kvinnor sökte fabriksarbete, aderton sökte arbete inom serviceyrkena och åtta inom kontorsbranschen.

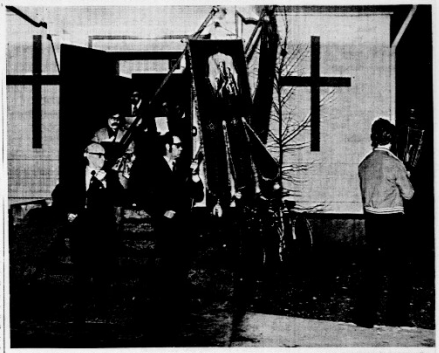

Midnattsgudstjänsten i ortodoxa kyrkan i Hangö på lördag kväll och natten till söndagen samlade en ganska talrik församling. Bland andra deltog många hangöbor som ville övervara den stämningsfulla akten och uppleva det ortodoxa ceremonielet. På bilden har det s.k. korståget runt kyrkan inletts.

Personbil rullade runt

På taket hamnade en bil nära dynamitfabriken i Hangö på torsdagen. Bilen höll troligen på att komma utanför asfalten och föraren vred i förskräckelsen på ratten så mycket att bilen slog runt. Föraren fick inga allvarliga skador.

Mot ett trafikmärke som förbjuder fordonstrafik körde en bilist från Kapellhamnsvägen till Sandövägen i Hangö norra. Emellertid råkade polisen befinna sig på platsen, och föraren begåvades med en strafforder.

En motorcyklist som inte hade sitt fordon i skick fick också stifta närmare bekantskap med poliserna. En strafforder fick även han.

Kanot sänktes

En kanot sänkte några ungar på torsdagen vid HUS' slip. Anmälan om tilltaget gick till polisinrättningen, men ungarna hann smita från platsen innan polisen kom.

Tiina Nippala vann två guld

Tiina Nippala från Hangon Hyrskyt vann två guld vid de nationella åldersklasstävlingarna i Lojo på torsdagen. 100 meter löpte hon på tiden 15,1 och 800 meter på tiden 2.55,0. Aderton flickor deltog i 100 m och tolv i 800 m.

Marina vann Vändmärket

Vid HUS motorbåtssektions onsdagstävling, som gällde pokalen "Vändmärket", utgick båten Marina, förd av O. Lydman, som segrare med endast 9 felpoäng. Ann-Katrin (K. Ehrstedt) premiärkörde för säsongen och nådde en andraplats med 14 felpoäng efter att ha haft svårigheter med [illegible] varven på sin nya maskin. Trea blev Linnea (H. Långström) med 16,5 felpoäng.

Banan gick runt Kummelskär, Djunganskär och Andalskär och banans längd var 10,22 nautiska mil. "Banmästare" var skepparen på SEA-HA II.

Forts. från sid. 1

STRÖMMINGEN ...

Konserveringsmetoden är den samma som Söderis kommer att använda vid den planerade konserveringsanläggningen i Hangö. Men här kommer fiskmassan att transporteras med långtradare till Österbotten.

Söderis anhållan om att få uppföra konserveringsanläggningen vid den planerade trålarhamnen är fortfarande på utlåtanderond och enligt stadsingenjör Verner Langhoff kommer den att behandlas av stadsstyrelsen inom de närmaste veckorna.

— Vi ser inte någon konkurrent i Söderis, säger ingenjör Sören Kjellman. Minkmaten behövs och i dagens läge kan ingen ta emot obegränsade mängder strömming på grund av att det inte finns tillräckliga lagerutrymmen.

Tankfartyg

Ombord på Ostrobotnia I hittar vi Björn-Håkan Mickelsson som väntar på att få ta emot de första trålfångsterna.

— Prämen byggdes ursprungligen som ett tankfartyg för flodtrafik i Italien, berättar han. Nu senast fungerade den som tankfartyg i insjöfart på Saimen. Maskinerna fungerar fortfarande men vi har varit tvungna att plocka bort propellrarna och likaså ratten. Det här för att fartyget skall kunna klassificeras som pråm. Vid bogseringarna får ingen heller vistas ombord.

En stor del av den gamla utrustningen kan användas för fartygets nya funktion. Tankarna där fiskmassan förvaras är de ursprungliga oljetankarna som rengjorts. Likaså används de gamla oljepumparna för att pumpa fiskmassan in i tankarna.

Förvaringssilo för 20 ton

På däck har en del tilläggsutrustning monterats, bland annat en förvaringssilo som rymmer 20 ton. Dit pumpas strömmingen direkt från trålarnas lastrum. Från silon transporteras strömmingen med en "skruv" till en kvarn där den malas och därifrån går den vidare till en blandare där massan blandas med svavelsyra och myrsyra. Syratankarna finns också monterade på däck.

— Det tar två veckor innan fiskmassan är färdigt konserverad, berättar Mickelsson. Den skall dagligen blandas för att Ph-värdet skall stabiliseras. Blandningen sker med hjälp av fartygets gamla oljepumpar då massan pumpas över från en tank till en annan. Här finns sammanlagt fem tankar på 300 kubikmeter vardera. Vi kommer dagligen att ta prov av massan. Proven sänds upp till vårt laboratorium i Vasa för att analyseras. Då processen är klar håller sig fiskmassan i så gott som obegränsad tid.

Automatiskt

Konserveringsmetoden är helt automatiserad och den slukar en hel del energi. Därför finns det också en ordentlig generator ombord.

— Trålfiskarna har ställt sig positiva till vårt företag. De borde inte få några problem med avsättningen av fångsterna. Ungefär 20 ton per timme räknar vi med att kunna lasta ombord. Troligtvis kommer vi att kunna ta emot de första fångsterna redan på tisdagen eller onsdagen och hela lastningen kommer att ta 3—4 veckor i anspråk beroende på fångsterna, säger Björn-Håkan Mickelsson.

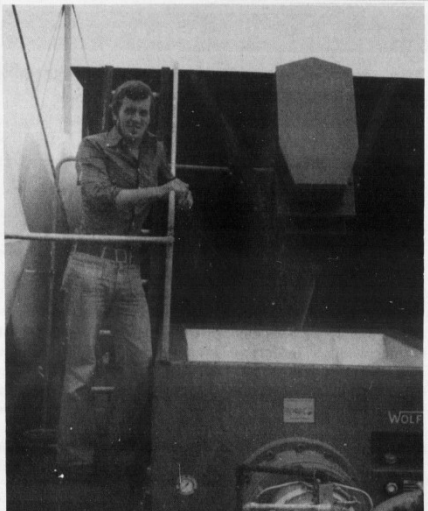

Björn-Håkan Mickelsson vid lastningssilon som rymmer 20 ton strömming. I förgrunden apparaten som blandar strömmningsmassan med syra och antioxidat för att fiskfettet inte skall härskna.

Forts. från sid. 3

RADIO & TV ...

TV-2

LÖRDAG: Ingen utsändning.

SÖNDAG: 19.00 Bod och Kirsi Lockig. Engelska tecknade filmer för barn. Färg. 19.10 Den nyfikna elefanten. En sovjetrysk tecknad film för barn. Färg. 19.20 Ett litet hus på prärien. En TV-serie om en nybyggarfamilj i 1880-talets Kansas. Sin fars son. Färg. 20.10 Nadia: Från rumänien med kärlek. Ett TV-program om 14-åriga Nadia Comaneci, hennes arbete och fritid, hem och övningssal, vänner och gäster. Programvärd är komikern Flip Wilson. Andra sändningen. Färg. 21.00 Nyheter och väderlek. Färg. 21.20 Aikalisä. Tidstillägg. Färg. 21.50-22.35 För gammal att rocka — för ung att dö. Jethro Tull — ensemblen utför under Ian Anderssons ledning sin berömda rockopera om den gamla stilens rockare, som inte kan anpassa sig efter de nya strömningarna. Färg.

SKOLMATEN

—Tisdag: Ärtsoppa.
—Onsdag: Leverlåda, lingon.
—Torsdag: Korvsås, potatis, gurka, äpple.
—Fredag: Fiskpinnar, spenatsås, potatis, rödbeta.

Alla dagar mjölk, smör och bröd.

MÅNDAG: 18.15 Taratata. En teckad film från Kanada. Färg. 18.25 Djurparken i Vancouver. I ett program av Bavaria-Film får vi bekanta oss med djur som lever i vattnet. Färg. 18.50 Räddningskåren rycker ut. Sune och Maria ser en olycka och alarmerar hjäp. Andra sändningen. Färg. 19.20 Hotell-Kalle. Vi träffar Karl Sjöblom i Kristinestad. Färg. 19.50 Indiska oceanen. Ett franskt dokumentärprogrm i tre delar om den stormaktspolitiska viktiga Indiska oceanens betydelse. I det sista avsnittet behandlas Sydafrikas kraftresurser, apartheid och betydelse som flottbas. Färg. 21.00 Nyheter, väderlek och information.

21.30 TV-nytt. 21.35-22.05 Lantliga historier. Jägaren. En TV-film efter en berättelse av Josephine Pool om en åldring och en älgjakt. BBC. Färg.

Forts från sid. 5

EGNAHEMSHUSEN ...

det sättet kan man utnyttja olika "specialerbjudanden" genom att köpa material under lågsäsongen.

Oförutsedda problem och överraskningar råkar nästan varje "nybyggare" ut för. Bernt Sundberg har bl.a. haft problem med vattnet då grunden lades för huset: området var dåligt dränerat och vattnet rann inte bort.

Liknande problem har också Alan Jeffery haft. Han har emellertid köpt ett seriehus som han för upp själv. Han tänkte rita huset själv men ansåg vid närmare eftertanke att han inte hade tillräckligt med kunskaper på området. Seriehuset som han köpte ändrades om en aning i samråd med stadens myndigheter och leverantören.

Alan Jeffery är i en speciell situation så tillvida att han talar engelska och svenska, medan hans finska inte "är vad den borde vara", som han själv uttrycker saken. Detta innebär att han har vissa svårigheter att förstå de finska fackuttrycken i byggbeskrivningarna.

Sätt inte upp tidsgränser!

Jeffery varnar egnahemsbyggare för att sätta upp en bestämd datum för inflyttningen: det leder bara till stress och byggnadsfel. För en nybörjare uppstår det alltid oförutsedda problem som gör att byggandet drar ut på tiden längre än beräknat.

HANGONLEHTI
. . . sivulta 9.

mattu että organisaatiokin käy erittäin kalliiksi. Tällaisella järjestelyllä on sekä hyvät että huonot puolensa.

— Muutokset ovat suuria tälläkin alalla. Apteekkarien eläke on ajankohtaisimpia kysymyksiä. Apteekit maksavat ylimääräistä veroa, ns apteekkimaksun, joka suurten apteekkien kohdalta saattaa nousta jopa 10 prosenttiin.

— Hangon apteekki on keskikokoinen, lääkemääräyksiä kertyy n 50.000 vuosittain.

HANGÖ 1977
HANGÖ TRYCKERI AB.

Röka eller ej på jobbet?

■ Finland har varit och är fortfarande ett föregångsland vad upplysning om samt restriktioner mot tobaksrökning beträffar. Då lagen mot rökning i allmänna lokaler och samfärdsmedel trädde i kraft för några år sedan ansågs den helt unik i sitt slag. I dag har vi vant oss vid att man inte får röka överallt och mera i den riktningen är att vänta.

■ För en tid sedan offentliggjorde en tobakspolitisk arbetsgrupp sitt förslag, som i huvudsak baserar sig på en begränsning av rökningen på arbetsplatserna. Arbetsgruppens förslag har dock inte väckt något större intresse vare sig på arbetstagar- eller arbetsgivarhåll.

Enligt arbetsgruppen skulle rökning på arbetsplatserna kunna begränsas genom en extra förordning i tobakslagen. En sådan lag skulle förbjuda rökning i utrymmen där det arbetar fler än en person ifall inte samtliga godkänner rökning.

De vanligaste klagomålen mot rökning på arbetsplatser gäller illamående, ögon- och huvudvärk samt i extremare fall astmatiska besvär, upplyser man från Medicinalstyrelsen. Enligt uppgifter från Medicinalstyrelsen skulle det finnas ett allmänt uttryckt krav på ett begränsande av rökningen på arbetsplatserna. OM lagen skulle träda i kraft sker detta i enlighet med Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer. Trots att WHO rekommenderat en begränsning av rökandet på arbetsplatserna skulle en lag mot detsamma vara helt unik och Finland det första land som inför en sådan.

Ljumt intresse

Den tobakspolitiska arbetsgruppens förslag har dock inte rönt något större intresse hos arbetsmarknadsorganisationerna eller AFC på arbetsgivarsidan. Bland annat har det väckts motstånd mot begränsandet av friheten på arbetsplatserna, vilket en dylik lag skulle medföra. Förslaget granskas för tillfället av samtliga berörda parter och ett sammandrag av dessa kan väntas tidigast om några månader.

En rundfrågning bland anställda i Hangö ger också en fingervisning av läget på arbetsplatserna: Ingen av de icke-rökare vi talade med krävde ett direkt förbud mot rökning på arbetsplatserna medan däremot rökning i matsalar ansågs mera störande.

Bespisningsbiträde Elna Iivanainen, ickerökare:

— Det råder rökförbud i Föreningsgården, vilket är bra med tanke på att det är en matsal men även för oss som arbetar här är det en fördel. De som går här för att äta känner till förbudet och några andra önskemål har inte framförts.

— Visst kan röken verka störande, speciellt i dåligt ventilerade lokaler, och det kan bli ansträngande att arbeta i en sådan miljö. Men man vänjer sig vid allting, så också med tobaksrök, säger restauratör Hjördis Hellevaara, själv rökande. Men har man som jag arbetat i branschen i över 50 år vänjer man sig nog, avslutar hon.

Målare J. Kallström, rökare:

— Som rökare accepterar jag att det röks på arbetsplatserna, inte störs jag heller av att andra gör det.

T.f. ungdomssekreterare Dido Nordström, ickerökare:

— Eftersom så få röker på min arbetsplats anser jag inte rökningen speciellt störande. En bidragande orsak är att jag sitter i eget rum. Personligen anser jag dock att det vore bra med skilda platser för rökare och ickerökare, speciellt i matsalar och kafferum.

Destillerare Alan Jeffrey, röker sporadiskt:

— På Fermion där jag arbetar är det förbjudet att röka på arbetsplatsen, varför det inte utgör något problem. Däremot anser jag det mindre lyckat att det är tillåtet att röka i de två matsalar som finns. Alla matplatser och restauranger borde kunna erbjuda en rökfri alternativ plats.

— I mottagningsrummet, som är en allmän lokal, råder det förbud mot rökning, säger socialrådgivare Birgitta Grahn-Thorsell, ickerökare. Det är relativt få som röker på min arbetsplats och den lilla tid man eventuellt kommer i kontakt med tobaksrök utgör ingen irritation för mig. Däremot anser jag att rökarna kunde ha ett eget kafferum.

Biträdande direktör Ingemar Holmgård, rökare:

— Då jag har eget arbetsrum torde jag inte störa arbetskamraterna genom att röka. Några speciella rökrum har vi inte men jag tror inte att rökandet utgör något större problem hos oss, det finns plats för alla, då rummen är stora och luftiga.

I det instämmer driftschef Sven Björkqvist, som arbetar i ett anslutande rum på Manners kontor. Björkqvist är ickerökare: — De gånger jag reagerar mot rökningen är då 3-4 man sitter och röker i ett och samma rum, då är det inte roligt att vara enda i sällskapet som inte röker. Men att rummen är stora och luftiga är alltid en fördel.

Verktygsslipare Veikko Savolainen, ickerökare:

— I verkstaden finns det gott om luft och goda fläktar, varför det inte stör mig att man får röka här. Värre är det då att man får röka i alla mat- och kafferum. Förbudet mot rökning i allmänna lokaler och samfärdsmedel är bra, anser jag och en liknande lag för matsalar vore på sin plats.

Filare Pauli Heikkinen, rökare:

— I de utrymmen jag arbetar torde inte rökningen utgöra något problem, här finns god ventilation. Några klagomål från ickerökande arbetskamrater har jag inte hört.

□ *Dido Nordström*

□ *Elna Iivanainen*

□ *Hjördis Hellevaara*

□ *Veikko Savolainen*

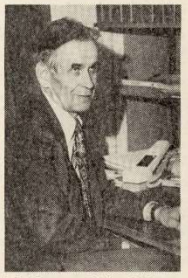

□ *Ingemar Holmgård*

□ *Alan Jeffrey*

□ *Birgitta Grahn-Thorsell*

□ *Sven Björkqvist*

WHO-rapport:

Rökarna oftare borta från jobbet

Rökarna är oftare borta från arbetet på grund av sjukdom och är mera utsatta för olycksfall på arbetsplatserna än de som inte röker. Detta kan läsas i den rapport, som WHO:s tobakskommitté publicerat.

Såväl tobaksrök som vissa kemikalier i arbetsmiljön har konstaterats skada hälsan allvarligt. Under de senaste åren har man undersökt dessa faktorers samverkan. Inom många produktionsgrenar, där redan arbetsmiljön utgjort en risk för sjukdomar i andningsorganen, har rökningen befunnits öka sjukdomsrisken. Orsaken kan vara att partiklarna i tobaksröken gör det lättare för kemikalierna i arbetsmiljön att tränga in i organismen eller att rökningen gör dessa kemikalier skadligare.

Rökare som arbetar inom kemisk industri, i gjuterier, kvarnar, gruvor och inom keramik-, asbest-, byggnads-, gummi- och korkindustri lider oftare av morgonhosta, slemavsöndring i luftrören, kronisk bronkitis och andra lungsymptom än deras arbetskamrater, sägs det vidare i rapporten från WHO.

Rökande kontorsanställda, chaufförer och arbetare i kolgruvor, löper ökad risk att drabbas av hjärt- och blodkärlssjukdomar. Därtill är rökarna oftare borta från arbetet på grund av sjukdom än ickerökarna. Rökning kan också öka risken för olycksfall bl.a. genom att den sänker uppmärksamheten och ökar risken för eldsvådor och explosioner.

Samverkan

En del av de partiklar som ingår i cigarrettrök kan finnas också i arbetsmiljön. Genom rökning utsätter man sig sålunda för påverkan av den sammanlagda mängden kemikalier. I röken finns bl.a. avsevärda mängder kolmonoxid eller os, som är en av de vanligaste kemiska riskfaktorerna i arbetsmiljön. Andra kemiska riskfaktorer gemensamma för tobaksröken och arbetsmiljön är bl.a. aceton, arsenik, kadmium, svavelväte, bly, nikotin och fenol.

Den ökade sjukdomsrisken kan också bero på att tobaksröken och arbetsmiljön har en likartad biologisk inverkan. Kombinationen av t.ex. klor och tobaksrök verkar starkare än enbart klor. Bomulls- och stenkolsdamm kan tillsammans med rökning utgöra en ökad risk för sjukdomar.

Flygarnas risker

En 45-årig flygare, som röker 20 cigarretter per dag löper 2,8 gånger så stor risk att dö plötsligt än hans ickerökande kollega. Cyaniden i cigarrettröken skadar flygarna mera än nikotinet, framgår det ur en amerikansk undersökning om hjärtsjukdomar. Nedsatt prestationsförmåga, en tillfällig eller fortlöpande försämring av synen, förmågan att fatta beslut och behärska sina rörelser har ett klart samband med kolmonoxidhalten i blodet.

Kolmonoxid upptas över

Se sid. 12

Forts från sid. 5

INVALIDER. . .

bidrog med en dikt och därefter stod Invalidförbundets ordförande Seppo Ahonen i tur med festtalet. Fil.mag. Kerstin Johansson som är ordförande för kommittén för handikappåret talade också.

Fem personer tilldelades tio års förtjänsttecken. Dessa är Arvi Koskinen, Sanfrid Rönn, Rakel Asplund, Lydia Lindh och Zaida Dahlqvist.

Eila Cederroos överräckte också en tavla till Invalidföreningen. Den mottogs av ordföranden Tarja Karenius.

Jubiléet avslutades med uppvaktningar och supé.

Invalidförbundets organisationssekreterare Seppo Ahonen höll festtalet. Han konstaterade bl.a. att det ekonomiska stöd invaliderna får fördelas ojämnt.

Musicerandets glädje vid julkonserten

□ Hangö musikskolas och svenska MBI:s musikklass' gemensamma julkonsert hölls på måndagkvällen i stadens enda "konsertsal" d.v.s. stadshusets foajé, som enligt arkitektens planer är planerad till den ursprungliga konsertsalens kafé.

Den egentliga konsertsalen har ingen flygel och dessutom var den upptagen för teaterövningar vid tillfället varför man var tvungen att hålla konserten i foajén. I fortsättningen blir en dylik situation outhärdlig eftersom helt enkelt inte musikskolans alla 160 elever och deras föräldrar ryms i foajén. I alla fall hölls julkonserten fastän en del av publiken stod och många stolar hade dubbel belastning.

Inemot 50 uppträdande

Julkonsertens stämning felades det inget fastän det var trångt. De inemot 50 uppträdande hade vinnlagt sig om sina uppgifter och fick förtjänta kraftiga applåder av publiken. På programmet stod många stämningsfulla julsånger, som framfördes av såväl violin- som blåsorkestrarna och pianosolisterna. Förutom julmusik var också bl.a. kompositörmästarna Händel, Schubert, Chopin, Schumann, Grieg, Tchaikovsky, Rousseau och många andra väl företrädda i julkonsertens program.

Glädjande var att lyssna till småflickorna Michaela Lindqvist och Catharina Hilden framföra på miniatyrviolin stycket "Blinka lilla stjärna". De två töserna har denna höst inlett sina violinstudier.

Stråkorkester på kommande

Även stråkkvartetten Harriet Jefferys, Torbjörn Karlssons (I violin), Sari Rättäris (II violin) och Alan Jefferys (altviolin) uppträdande med jullåten "Maa on niin kaunis" var ett glädjande inslag i programmet. En stråkorkester håller på att bildas i staden och tack för detta tillhör violinläraren Marta Holm.

Ragnar Nygårdhs elever blir allt säkrare på sina blåsinstrument. I julkonserten uppträdde blåsarkvartetten Johan Langenskiöld och Niklas Nordman (trumpet), Pasi Haapalainen (valthorn) och Martti Suominen (basun) samt klarinettkvartetten Mira Rönnholm, Kathryn Nylund, Pauli Suominen och Mikael Lindqvist. Blåsarorkestern är snart så stor att när den spelar "jäser" den trånga foajéns väggar. Orkestern spelade Griegs och Miles marscher samt Ivanovicis "Tonavan aallot".

Flera goda pianoelever

Av Sirpa och Hans Seppelins pianoelever kan nämnas Aarni-Pekka Vuoris rytmiska Kabalevski-urval, Karin Ingbergs musikaliska "Hertigens dans" och alltid pålitliga Peter Achréns "Polka" (Tchaikovsky) och "Långsamma valsen" (Kabalevski) samt Mia Tuominens känslofyllda och behärskade Chopins vals i a-moll bara för att nämna några av de i allmänhet goda framträdandena.

Musikskolans t.f. rektor Hans Seppelin hälsade publiken välkommen och fungerade som speaker. Musiknämndens ordförande Sinikka Sörensen tackade till slut eleverna och lärarna för en lyckad julkonsert. En grupp av elevernas mammor hade ordnat kaffeservering.

-n

Årets dagsverke gav drygt fyra milj. mk

Skolornas dagsverke som i år ordnades till förmån för handikappåret inbringade drygt fyra miljoner mark. Hälften av summan överräcktes på tisdagen till handikapporganisationernas delegation som skall sända medlen till Zambia där de går till en rehabiliterings- och utbildningscentral för handikappade. Resten av pengarna går till Krigsinvalidernas brödraförbunds rehabiliteringssjukhus i Kyyhkylä.

Dagsverket arrangerades i år vid grundskolornas högstadier, i läroverk, gymnasier och yrkesutbildande skolor. Också folkhögskolorna och idrottsinstituten deltog i insamlingen. Över tusen läroinrättningar deltog i insamlingen.

Totalt hade dagsverket i mitten av december inbringat 4,2 miljoner mark. Det här är ett av de allra bästa resultaten genom tiderna. (FNB)

Till salu

OMPELUKONETARJOUKSIA

Käytä veronpalautusrahasi järkevästi ja valitse laajasta merkkivalikoimastamme. Husqvarna, Pfaff, Bernina, Singer, Riccar y.m. uusia ja käytettyjä. Esim.

Uusi jousto-ommel autom. alk. **990,-**

Husqvarna Fintikki 5710 alle ovh. **885,-**

Sik-Sak alk. **250,-**

Vanha koneesi käy käsirahasta tai osana siitä ja lopulle jopa 6 kk. koroton maksuaika (1. erä vasta helmikuussa 1982).
ESITTELYMME PLUSSA-BAARISSA perjantaina 18.12 klo 10-18 ja lauantaina 19.12 klo 10-14.
PS. Voit myös soittaa ja sopia kotiesittelystä puh. 81714.

OMPELUKONE-ESITTELY

Hotelli Regatan kongressisalissa to 17.12. ja pe 18.12. klo 10-18.

Lähes kaikki suosituimmat ompelukoneet. Husqvarna, Pfaff, Singer, Riccar, Brother y.m. vaihtokoneita.

Hinnat alkaen 150:-Kaikille koneille vähintään vuoden takuu. Uusille koneille 6 kk koroton maksuaika.

RAJU TARJOUS!
Uusi vapaavarsi jousto-ommel (5 v. takuu)
1.350:-
Vaikkapa lahjaksi.

MYYNTI: KONEYMPYRÄ
Nordenskiöldink. 8
Helsinki 25 puh. 90-407835

JOULUTARJOUS!
Valkoisia pitsipuseroita 100 % puuvillaa koot 36-42
VAIN **110,-**

JULERBJUDANDE!
Vita spetsblusar 100 % bomull storl. 36-42
ENDAST **110,-**
Pia

Önskas köpa

Hela dödsbon, vindsröjningar, böcker, tavlor m.m. köpes. Tel. 83754 o. 83510.

Päre- ja pajukoreja, korikalusteet (myös lasten), olkipukkeja, puuesineitä ym. ym. Hangon torilla lauantaina 19.12.

Pärt- och videkorgar, korgmöbler (även för barn), halmbockar, träföremål m.m. m.m. på Hangö torg lördag 19.12.

Hangö slog Ekenäs 5-4 i badminton

□ Med 5-4 besegrade badmintonspelare från Hangö sina kolleger i grannstaden i en vänskapsmatch i Ekenäs. Den första matchen spelades i Hangö i fjol och kampens tredje match går av stapeln i Hangö i april nästa år. Den första matchen vann Hangö med 7-2.

Man spelade sammanlagt nio matcher, sex singelmatcher och tre dubbelmatcher. Hangölaget segrade i tre av singelmatcherna och i två av dubbelmatcherna.

Resultat, singel (Ekenäs-spelarna förstnämnda): Kjell Holmström-Tom Kyander 15-4, 10-15, 15-7, Yngve Sjöberg-Esa Parviainen 15-11, 10-15, 5-15, Tapio Hitonen-Ulf Sandin 18-15, 15-10, Bill Söderström-Christer Boström 12-15, 5-15, Stig Lindholm-Ilmari Toivonen 2-15, 10-15, Sture Lindblad-Pekka Niemi 8-15, 15-4, 15-1.

Dubbel: Kjell Holmström/Bill Söderström-Tom Kyander/Ulf Sandin 2-15, 2-15, Yngve Sjöberg/Tapio Hitonen-Esa Parviainen/Pekka Niemi 9-15, 12-15, Stig Lindholm/Sture Lindblad-Ilmari Toivonen/Christer Boström 15-12, 15-3.

Volleyboll: HAIK:s B-pojkar vann turnering

□ På söndagen arrangerade Hangö AIK en volleybollturnering för B-pojkar och -flickor i kupolhallen. Tre lag deltog i såväl pojk- som flickgruppen. Bland pojkarna utgick HAIK som segrare medan Karkkilan Urheilijat vann bland flickorna förlijt av HAIK på andra plats.

Matchresultat, B-pojkar: HAIK-Lohjan Louhi 2-0 (15-8, 15-9), Lohjan Louhi-Ahmoon Vesa (15-6, 15-6) och Ahmoon Vesa-HAIK 0-2 (8-15, 5-15). Samtliga matcher spelades om två vunna set. 1. HAIK 4 p, 2. Lohjan Louhi 2 p, 3. Ahmoon Vesa 0 p.

B-flickorna: HAIK-KaU 0-2 (12-15, 9-15), KaU-Lohjan Louhi 2-1 (15-3, 12-15, 15-11) och Lohjan Louhi-HAIK 0-2 (16-18, 8-15). 1. KaU 4 p, 2. HAIK 2 p, 3. Lohjan Louhi 0 p.

Biografer — Elokuvat

OLYMPIA -F-K-

Superagenten med världens mångsidigaste utrustning! Superagentti jolla on maailman upein varustus!

Ett specialuppdrag Ihan nappi keikka

Dale Robinette — Keenan Wynn

"Nattis" to. 21.30 -F-K-

Kvarterstrykarnas hårda gäng! Korttelinkiertäjien rautainen jengi!

Boulevardkryssarna Kaara kartsa

Bill Adler — Cynthia Wood

Lediga platser

EN BITRÄDANDE BYRÅCHEFSTJÄNST

Vid Hangö skattebyrå anslås ledig att ansökas en biträdande byråchefstjänst (V 21).

Kompetensvillkoren är examen vid högskola, merkonomexamen eller studentexamen. Fordringarna i språkkunskaper är att fullständigt kunna svenska språket och förmåga att använda finska språket i skrift och tal.

De till länsskatteverket i Nyland riktade ansökningarna bör tillställas Hangö skattebyrå, Boulev. 14, 10900 Hangö, senast den 4 januari 1982. Närmare uppgifter ger skattedirektören i Hangö skattedistrikt tel. 911/86884.

APULAIS-TOIMISTOPÄÄLLIKKÖ

Hangon verotoimistossa julistetaan haettavaksi apulaistoimistopäällikön (V 21) virka.

Kelpoisuusehtona vaaditaan korkeakoulututkinto, merkonomin tutkinto tai ylioppilastutkinto. Kielitaitovaatimuksena on ruotsin kielen täydellinen hallinta ja suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito.

Hakemukset osoitetaan Uudenmaan läänin verovirastolle ja jätetään Hangon verotoimistoon, Bulev. 14, 10900 Hanko, viimeistään 4 päivänä tammikuuta 1982. Lähempiä tietoja antaa Hangon veropiirin verojohtaja puh. 911/86884.

Diverse

Obs!

Vi bistår aktiebolag i ärenden vilka gäller ändring av bolagsordning i enlighet med den nya aktiebolagslagen. Den nya aktiebolagslagen trädde i kraft den 1.1.1980 och lagen förutsätter att bolagsordningen ändras före den 31.12.1981.

Huom!

Avustamme osakeyhtiöitä jotka muuttavat yhtiöjärjestyksensä uuden osakeyhtiölain mukaiseksi. Uusi osakeyhtiölaki astui voimaan 1.1.1980 ja laki edellyttää yhtiöjärjestyksen muutoksen annen 31.12.1981.

AN-CONSULTING tel. puh. 83901/Virtanen

Kungörelser

Kungörelse

Förhandsröstningen för elektorsvalen 1982 förrättas i Hangö stad den 28.12.1981 — 13.1.1982 i Postkontoret, Boulevarden 19 och i Postexpeditionen i Lappvik, måndagar — fredagar kl. 9.00-17.00. Den 13.1.1982 avslutas röstningen dock senast kl. 16.00.

Hangö, den 16 december 1981.

CENTRALVALNÄMNDEN I HANGÖ STAD

Kuulutus

Vuoden 1982 valitsijamiesten vaalien **ennakkoäänestys** toimitetaan Hangon kaupungissa 28.12.1981 — 13.1.1982 Postikonttorissa, Bulevardi 19 ja Lappohjan postitoimistossa, maanantaisin — perjantaisin klo 9.00-17.00. Äänestys lopetetaan 13.1.1982 kuitenkin viimeistään klo 16.00.

Hangossa, 16 päivänä joulukuuta 1981.

HANGON KAUPUNGIN KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Stadsdirektör Arvi Suvanto (till höger) lägger ut de västnyländska tågproblemen för minister Jarmo Wahlström (andra från vänster). I bakgrunden stadsdirektörerna Nils Forsell och Bror Hagström.

Trafikministern lovade granska tågtidtabellerna

- Det är inte trafikministeriet som gör upp tidtabellerna. Men vi kan naturligtvis försöka påverka SJ så att tidtabellerna blir förnuftiga. Vi skall noggrant granska denhär framställningen. Vi kommer ännu att ha diskussioner med SJ i dessa frågor.

Dethär var det ''löfte'' den delegation från Västnyland fick som på fredagsförmiddagen uppvaktade trafikminister Jarmo W a h l s t r ö m angående SJ:s planer på att ändra tidtabellerna så att Hangöbanans resenärer skulle bli tvungna att vänta i drygt en timme i Karis.

- Ni tycks känna till dehär planerna mycket bättre än jag, sa minister Wahlström efter att stadsdirektör Arvi S u v a n t o redogjort för situationen och varför man i Västnyland är orolig över planerna på tidtabellsförändringar.

Minister Wahlström underströk att planerna på indragningar av endel turer i lokaltrafiken helt enkelt beror på att riksdagen uttalat som målsättning att Statsjärnvägarna bör drivas enligt affärsekonomiska principer. Nu har man föreslagit 10 miljoner som stöd för sådan lokaltrafik som går med förlust. Men det skulle behövas 100 miljoner...

Från västnylänningarnas sida framhölls att bandelen Karis - Hangö torde vara lönsam. Stadsdirektör Nils F o r s e l l underströk att beväringar från garnisonerna i Ekenäs och Hangö i stor utsträckning använder sig just av trafiken på denna bandel. Vidare underströks att man är mest orolig över att ändringen i avgångstiden för morgontåget från Åbo medför över en timmes väntetid i Karis.

- Befolkningen i västra Nyland har med oro tagit del av uppgifterna om att Statsjärnvägarna planerar att tidigarelägga morgonsnälltågets avgång från Åbo med ungefär en timme till kl. 6.10, sägs det i den skrivelse som den västnyländska deputationen överlämnade till minister Wahlström. Detta tåg skulle möta snälltåget från Helsingfors i Sjundeå - mot att tågen nu möts i Karis. Från Hangöbanan planeras förbindelse med lokaltåg till Åbotåget och till Hangöbanan efter att snälltåget från Helsingfors anlänt till Karis. Dethär leder till att Hangöbanans resenärer från och till Åbo tvingas vänta i Karis i över en timme.

Västnylänningarna påpekade i sin skrivelse också att SJ planerat indra lokaltåget från Hangö söndagar 19.30. Detta tåg har förbindelse till Helsingfors. Vidare har SJ planerat att indra lokaltåget från Karis till Hangö måndagar-fredagar och söndagar kl. 22.25. Detta tåg har förbindelse med tåg från Åbo och Helsingfors.

- Eftersom tågen på Hangöbanan är ytterst viktiga och traditionellt används för lokaltrafik och för fjärresor, skulle förenämnda väntetider och indragningar allvarligt försvåra trafikförbindelserna i vår landsända, sägs det i den skrivelse som överlämnades åt trafikministern.

- I anledning härav och då ifrågavarande banavsnitt varit, enligt de uppgifter vi kunnat inhämta, ett av de mest lönsamma för Statsjärnvägarna till den del det gäller persontrafiken, vågar vi emotse att Trafikministeriet skrider till sådana åtgärder att förenämnda väntetider i tågförbindelserna inte uppstår och att man avstår från indragningar av lokaltågen på Hangöbanan.

Uppvaktningen leddes av stadsdirektör Arvi Suvanto. Hangö stad representerades dessutom av Arvo Väkeväinen, Rainer Erlund, Jouko Veikanmaa, Kauno Bister och Ulf Lindström. Från Ekenäs stad deltog förutom stadsdirektör Nils Forsell också Clas-Johan Lindholm och Håkan Enberg. Karis representerades av stadsdirektör Bror Hagström och stadsstyrelsens ordförande Gösta Svahnström och Tenala kommun av kommundirektör Christer Nyberg.

Staden köper bostäder i Stålmannen

Stadsstyrelsen förordade på tisdagen för fullmäktige att aktier i Fastighets Ab Stålmannen i Lappvik köps i det fall att fullmäktige beviljar anslag för ändamålet.

Finska Socker Ab har erbjudit aktier som motsvarar sex lägenheter i fastighetsbolaget. Överlåtelsevärdet är 74.488 mark.

De sex lägenheterna omfattar två stycken 1 rum plus kokvrå, en lägenhet om två rum plus kokvrå, två lägenheter om två rum plus kök och en lägenhet om tre rum plus kök. Fyra av bostäderna är uthyrda till hangöbor medan två lägenheter står tomma.

År 1980 kom stadsstyrelsen överens med Finska Socker om att staden övertar företagets aktier vid behov.

Vidare beslöt stadsstyrelsen att inte inlösa ett aravabelånat egnahemshus i Lappvik som hade erbjudits staden.

Hangö Industriförenings skrivelse där man bland annat efterlyser en simhall i Hangö antecknades till kännedom.

Stadsstyrelsen förordade Johan Broos anhållan om befrielse från medlemskapet i rättshjälpsnämnden då han flyttat från orten. Till hans efterträdare föreslogs Rolf Nyberg.

Brittiska medborgaren Alan Jefferys anhållan om finskt medborgarskap förordades.

Stadsstyrelsen godkände också Gunnar Lindgrens anhållan om 1.650 mark i ersättning för de skador som uppstod när hans källare översvämmades. Översvämningen förorsakades av att stadens avloppsnät stockades.

Unika föremål för Fiskerimuséet anlände till Hangö

Finlands Nationalmuseum håller som bäst på och överför föremål till det planerade fiskerimuséet i Hangö. Föremålen tillhör en unik samling som packades ner år 1918. Redan den 22 november anlände ett antal föremål till Hangö och den 20 december anländer följande försändelse.

Samlingen omfattar totalt 206 föremål. De tillhörde ett fiskerimuseum som fanns i Helsingfors på 1910-talet. I samband med inbördeskriget packades föremålen ner och museét upphörde eftersom tyskarna lade beslag på det hus där museét fanns. Föremålen har varit nerpackade allt sedan dess.

—Det är ett stort förtroende Nationalmuseét visar Hangö då man nu överför föremålen hit, säger museiintendent Birgitta Ekström.

Museinämnden antecknade på torsdagen försändelserna till kännedom.

Marthor ordnar basar idag

Hangö Marthaförening ordnar basar idag på Föreningsgården. Stickade strumpor och vantar, matvaror och bakverk kommer bland annat att säljas. Lotteri och kaffeservering blir det också.

Julhälsningar i **hemlandet** är framme till jul, om Du postar dem i god tid:

JULKORT	**17.12.**
JULPAKET	**20.12.**
Paket till närbelägna orter eller mellan de större städerna	**21.12.**

Fridfull Jul och Gott Nytt År

Uimahallin sijoitus kiinnosti eniten

Hankolaiset haluavat oman uimahallin

■ Länsi-Uusimaalle ehdotetuista yhteisistä urheilukeskus-projekteista uimahalli kiinnostaa hankolaisia eniten. Enimmät kuumalle linjalle saamistamme soitoista koskivat nimittäin uimahallin sijoitusta ja kanta on selvä: uimahalli Hankoon hankolaisille.

■ Mutta myös ratsastuskeskusta ja moottoriurheilukeskusta toivotaan Hankoon. Taloudelliselta näkökannalta osa pitää yhteisiä laitteita hyvänä ajatuksena. Yksi on täysin yhteisten laitteiden kannalla.

— Uimahalli Hankoon. Se palvelee kaikenikäisiä, tulevia, nykyisiä ja entisiä veronmaksajia. Työtätekevät voivat purkaa stressiään sekä hoitaa terveyttään ja kuntoaan uimalla. Kulumista, selkävioista ym vammoista kärsiville uinti on sopivaa liikuntaa kuntoutusmielessä ja jäljellä olevan kunnon ylläpitäjänä. Korostan että myös eri urheilulajien harrastajille uimahalli suo erinomaisen mahdollisuuden ympärivuotiselle harjoittelulle. Mielestäni uimahallihankkeessa ei saa olla ensisijalla urheilulliset näkökohdat. Sen tulee nimenomaan palvella jokaista hankolaista, siis kunnon- ja terveydenhoitonäkökohdat etusijalle.

Jos uimahalli sijaitsee Tammisaaressa, sinne lähtevät vain kilpauimarit ja kertakävijät. Säännöllisesti kuntoaan ja terveyttään hoitamaan pyrkiviä tavallisia ihmisiä se ei palvele. Siis me tarvitsemme uimahallin Hankoon!

Eira Taurén

— Olen sitä mieltä, että on aivan mieletöntä lähteä Billnäsiin ratsastamaan kun oma talli on muutaman kilometrin päässä keskustasta, joten vastustan Billnäsin hanketta. Ennemmin nämä rahat oman ratsastuskoulun hyväksi ja tehokkaaseen ympärivuotiseen toimintaan.

"Monien puolesta"

— Jos uimahalli on Tammisaaressa, sitä eivät voi käyttää tavalliset ihmiset. Uimahallimatkoja ei ole myöskään helposti saatu järjestetyksi, joten on aika rakentaa uimahalli Hankoon. Kaupungissamme suositaan enimmäkseen huippu-urheilijoita. Uimahallista hyötyisivät kaikki kuntourheilijat ja muutkin.

"Tavallinen ihminen"

— Mm. taloudellisesti katsoen näyttää valtavan hyvältä, kun aiotaan satsata yhteisiin suurprojekteihin. Suurena poikkeuksena on kuitenkin Hangon osalta uimahalli. Emme tarvitse uimahallia Hangossa ainoastaan hankolaisille. Kesän kylmän veden johdosta tarvitsemme sen myös turisteille. Lisäksi tämä toiminta voi tuoda uimahallille vähän lisätuloja.

Olen aiemmin puhunut oman uimahallin puolesta ja teen niin edelleenkin. Kun saamme resurssit, halli on rakennettava, mutta ensin on toteutettava esim. vanhustenhuoltokeskus.

Sitä ennen, kunnes meillä on varaa rakentaa oma uimahallime, kaupungin on järjestettävä hankolaisille matkoja lähellä sijaitseviin uimahalleihin.

Börje Fagerström

— Vaikka kotipaikkani ei olekaan Hanko vaan Tammisaari, haluan silti ottaa osaa kuuman linjan keskusteluun Hangon Urheiluautoilijat ry:n puheenjohtajan ominaisuudessa. Varsinkin, kun on jostain syystä heitetty mietittäväksi niin hirveä ajatus, että meidän toimintamme siirrettäisiin esim. Tammisaareen. Ei missään tapauksessa, niin hienolta kuin se ajatus joistakin saattaisi kuulostaakin.

Periaatteessa erilaisten, suuria pääoma- ja käyttökustannuksia vaativien rakennusten (esim. uimahalli, palloiluhallit) mahdollisimman tehokas käyttö ja kustannusten jakaminen vaikka useamman kaupungin ja kunnan kesken on aina järkevää, joskus jopa tarpeellistakin. Pelkkä maapohja, esim. erilaiset kentät, ei hirveitä kustannuksia vaadi, joten mm. jalkapallokenttiä ei mielestäni kannata ruveta keskittämään.

Mitä tulee yhteistyöhön Tammisaaren kanssa, niin siitä ei ilmeisesti koskaan tulisi mitään. Hankolaiset saisivat odotella iät ja ajat, eihän Tammisaari tahdo saada omin päinkään mitään aikaan (palloilu/uimahalli-asiaa on pyöritelty kait jo toista kymmentä vuotta), vaikka pitäisi esim. poliittisesti olla varsin yksimielisiä päättämään. Nähtiin se aikoinaan kuplahallienkin kanssa, Hanko teki, Karjaa teki, Tammisaari pohtii vieläkin.

Moottoriurheilu ei kovin vahvasti ole esillä yleensä ollut kunnalliselämässä. Sitä suuremman, valitettavasti negatiivisen, huomion kohteena se on ollut ulkokuntalaisten huvilanomistajien ja asiaa tuntemattomien ajatuksissa, puheissa jopa kirjoituksissa. Kuitenkin lajilla on suuret harrastajajoukot Hangossakin ja jo pienempikin kilpailutapahtuma kerää helposti "kuplallisen" yleisöä. Eli se varsinkin on laji, joka tarjoaa yleisölle nähtävää, mutta sitä nähtävää ei saa viedä hankolaisten ulottumattomiin.

Samoin jos/kun asian harrastajilla olisi kunnon suorituspaikka Hangon liepeillä, sitä voisi käyttää myös suuren ja jatkuvasti kasvavan autoilijajoukon harjoitteluja koulutuspaikkana.

Moottoriurheilupaikan sijoitusta pohdittaessa on huomioitava mm.

— maasto ja sen soveltuvuus lajille. Rata-autourheilu ja sen yleisön parkkitilat tarvitsevat paremmin tasamaan. Sitä on Hankoniemellä, ei Tammisaaressa. Moottoripyöräurheilu (trial, motocross) toimii paremmin vaihtelevassa metsä/kalliomaastossa. Sitä taas löytyy Tammisaaren ympäristöstä.

— missä on lajin aktiiviharrastajat ja seurat, jotka lajia pyörittävät;

— harjoituspaikalle ei saa olla liian pitkä matka, muuten mielenkiinto harrastukseen kuolee;

— hankolaista autourheilua ei saa viedä liian pitkälle hankolaisesta yleisöstä.

Yhteenvetona toteaisin, että koska kaikenkattavaa (Ahvenistonkin tyyppistä) moottoristadionia ei näin laidalle Suomea kannattane tehdä, olisi lajin harrastajaseurojen yhdessä kunnallisten päättäjien kanssa pohdittava jonkinlaista lajijakoa ja sen perusteella sopia lajikohtaisten suorituspaikkojen sijoittamisesta Hangon ja Tammisaaren kesken. Esimerkiksi nykyistä lajijakoa myötäillen, rata-autourheilu (mikro, jokamies, ralli) Hangossa ja moottoripyöräurheilu (trial, motocross) Tammisaaressa.

Heikki Tasanko

— Koska Hangolla on jo enimmät laitteet omasta takaa, vastustan yhteisiä projekteja muiden kuntien kanssa. Uimahalli ja jäärata puuttuvat, ja ne saamme nopeammin omina projekteina.

Mieluiten omat

— Olen Tammisaareen perustettavaa uimahallia vastaan. Olemme kantaneet sinne jo riittävästi rahaa käydessämme siellä keilaamassa vähintään kerran viikossa — matkaa on sentään edestakaisin n. 70 km ja meitä keilailijoita on aika paljon. Vielä pitäisi sinne maksaa uimahallista! Uimahalli ehdottomasti Hankoon. Uinnin harrastajia täällä on myös paljon. Olisi asiallista saada Hankoon samantapainen monitoimihalli kuin Lohjalla. Esim. uinti, keilailu, voimistelu ja kuntosali, kaikki yhteen paikkaan. Tällä hetkellä kaikki urheilulaitokset ovat hajallaan ympäri kaupunkiamme.

On ryhdistäydyttävä, lähdettävä toisenlaiselle linjalle. Eikä kasattava kaikkea Tammisaareen.

Jouko Malinen

— Hangon on ehdottomasti saatava oma uimahalli jo siitä syystä, että koululaiset voivat saada uintiopetusta (ohjeiden mukaan uintia on oltava 7 % koulun urheilusta) ja mahdollisuuden suorittaa uintikandidaatti- ja maisteritutkinnon. Muutoin meillä on pian uimataidottomia lapsia, koska meri on lämmin niin lyhyen ajan.

Ehdotan että uimahalli rakennetaan kalliolle urheiluhallin yhteyteen, silloin saisimme hienon urheilukeskuksen, jossa voisi uida esim. voimistelun jälkeen. Jos Hanko rakentaa oman uimahallin, on joka tapauksessa jo nyt ajateltava, ettei se milloinkaan voi tuoda taloudellista voittoa, sen sijaan kyllä antaa hyvän palvelun. Maassamme on tuskin yhtäkään voittoa tuottavaa uimahallia. Tänä vaalivuonna jonkun olisi tarttuttava uimahallikysymykseen.

Ulla Sauramaa

— Uimahalli on homma joka täytyy saada Hankoon, mutta tehdä hankolaisten tarpeitten mukaan, niin ei nouse hintakaan. Muuten olen yhteistyökannalla, se on hyvä periaate. Yhteinen jalkapalloseura olisi myös hyvä idea, koska nyt ei riitä yhdenkään seuran pelaajaresurssit sen paremmin kuin taloudelliset resurssitkaan peliin esim. mestaruussarjassa.

Jouko Veikanmaa

— Missään tapauksessa meidän ei pidä jakaa uimahallia Tammisaaren kanssa. Oma uimahalli palvelee kaikkia paremmin.

Olavi Montonen

— On ilahduttavaa, että toimikunta on suunnitellut, miten voimme järjestää urheilun Länsi-Uusimaalla. Ajatus aluekeskuksista on mielestäni hyvä. Niihin panostetaan enemmän, niistä tulee suuria ja hyvintoimivia. Ja vaikka ratsastuskeskusta suunnitellaan Pohjaan, Hanko ei jää ilman tallia. Suuret erilaiset laitteet eivät myöskään tarkoita sitä, että Hanko maksaa Tammisaaren uimahallista, vaan sitä, että jokainen kunta erikoistuu tiettyyn asiaan ja vastaa siitä.

Alan Jeffery

-Omat vai yhteiset urheilulaitteet?

Ehdottomasti omat!!!

Miksikö? Joutuuhan esimerkiksi helsinkiläinen usein matkaaman puolisen tuntia ja enemmänkin päästääkseen lajiaan harrastamaan? Totta, totta - mutta helsinkiläisellä on aivan toinen lähtökohta, eli, toimiva paikallisliikenne käytettävissään.Hangossa ei ole paikallisliikennettä nimeksikään - kysykääpä esimerkiksi lappohjalaisilta, tvärminneläisiltä ja täktomilaisilta mitä heille on tarjolla jos haluavat viettää iltansa kantakaupungissa - eivätkä liikenneyhteydet muualle läntiselle Uudellemaallekaan ole senlaatuisia, että voisi piipahtaa sinne, tänne noin vaan. Suunniteltu yhteistoiminta tuntuu syntyneen huippu-urheilijoiden keskuudessa ja huippu-urheilijoita sekä organisoitua joukkovalmennusta ajatellen. Eläkeläisille, vammaisille, koululaisielle, työssäkäyville ym aivan tavallisille ihmisille lienee aivan samantekevää sijaitseeko esimerkiksi uimahalli Salossa, Lohjalla vai Tammisaaressa. Naapurikaupunki on tosin hieman lähempänä, mutta kulkuyhteydet suurin piirtein samat.Kun sopivaa yhteyttä kuitenkin joutuu passaamaan, on suurin piirtein yksi lysti viettääkö tämän hukka-ajan bussissa vai linja-autoasemalla.

Suunnitelmassa kerrotaan, että Pohjan Billnäsiin on kehittymässä ratsastuskeskus tavoitteena mm tallitilat noin 20 hevoselle. Hangossa toimii kymmenen vuoden takaa Hankoniemen Ratsastajien talli, jonne talkoovoimin on saatu rakennetuksi aivan hyvät tilat l4-l5 hevoselle. Eikö kaupungin pikemminkin kannattaisi panostaa tämän kehittämiseen. Toiminta pyörii,vaikkei urheiluvaroista tähän saakka ole saatu kuin naurettavan pieni roponen. Suunnittelijat tuntuvat tässäkin suhteessa sortuvan eliittiajatteluun, ts harvojen valittujen valmennusmahdollisuuksien turvaamiseen. Ratsastus ei kuitenkaan nykyään, ainakaan näillä main, ole pelkästään valmennusta ja kilpailemista vaan tervettä vapaa-ajan viettoa eläinten ja luonnon parissa. Niille lukuisille nuorille, jotka päivittäin koulun päätyttyä säällä kuin säällä suuntaavat Suursuon tallille, itse ratsastus on pelkästään osatekijä (kallis kun olosuhteiden pakosta valitettavasti on). Suurin osa alueella vietetystä ajasta kuluu muitten tallihommien merkeissä.

Entä - montako raviurheilijaa Hangosta löytyy? Ja, ovatko esim. karjaalaiset jalkapalloilijat ikionnellisia päästessään itse Hankoon harjoittelemaan? Jne.,jne.

Siis:Yhteistyö on hyvästä silloin, kuin siihen on tarvittavat edellytykset (liikenne- yms), nykyoloissa EI!

"Ajatteleva Ada"

— Ensinnäkin minua kiinnostaa, kuinka kauan näitä asioita on mietitty? Useimmat kohdat ovat melko järkeen käypiä. Mutta kohtia 7 (uima- ja keilailuhalli) ja 11 (tekojäärata/jäähalli) vaivaa lievä mammuttitauti. Uimahallihan ei koskaan voi olla kunnan kannalta kannattava. Uimahalli on ehdottomasti rakennettava Hankoon, mutta mitään kustannuksia kohottavaa keilailuhallia sen yhteyteen ei välttämättä tarvita. Hallin ei niinikään tarvitse olla 3-4 altaan halli. Mihin perustuvat laskelmat, että 12.000 asukkaan Hanko ei riitä? Uimahalli on ensisijaisesti tarkoitettu tavallisille kuntoilijoille, kouluille yms. Uimahalli vaan ripeästi Hankoon!

Tekojääratasuunnitelmia vaivaa mitä suurimmassa määrin mammuttitauti. Se on liian kallis liian harvoille harjoittelijoille.

Kohdasta 13 (jalkapallokeskus) toteaisin, että se on hyvin asiallinen ja mukava ehdotus.

Markku Simula

— Vastustamme ratsastuskeskuksen rakentamista Billnäsiin, sillä jos kaikki ratsastajat menevät sinne, kuinka käy Hangon oman ratsastuskoulun. Jos hankolaiset ratsastajat saavat kerran viikossa rahaa matkaan ja ratsastustuntiin Billnäsissä — onko tämä riittävä harrastus? Eikä arvoa anneta ollenkaan tärkeälle eläimen ja ihmisen väliselle suhteelle.

Mitä kilpailutuloksiin tulee, on Hangosta mitättömien talviharjoittelumahdollisuuksien takia vaikea lähteä keväällä suurempiin kilpailuihin. Helpotusta toisi maneesi, jolloin ratsastusseura saisi myös tuloja ympäri vuoden ja ylimäärä voitaisiin käyttää esim. tallien kunnostamiseen ja kilpailumatkoihin.

On varattu paljon maa-alueita urheilutarkoituksiin, mutta onko otettu huomioon hevosten tarvitsemat maastot?

"Parannusta asiaan"

— Miksi Hangon kaupunki avustaisi Billnäsin ratsastuskeskusta kun voisi avustaa Hangon tallia? Se raha joka menisi Billnäsiin voitaisiin käyttää maneesin tai ratsastushallin rakentamiseen.

"En ole valmis"

— En usko Tammisaaren ja Karjaan haluavan maksaa hankolaisten harrastuksista, eivät hankolaisetkaan muiden harrastuksista. Odotamme mieluummin kuin jäämme ilman, sillä niin käy, jos halli rakennetaan muualle. Uimahalli palvelee lapsia, nuoria,

Får, ull och tyg i Hangö

”Om äkta får på gården går”

HANGÖ. ”Polisens kår/ förfärad står/ om äkta får/ på gården går.”

Så presenteras museiutställningen ”Från får till tyg” i Hangö. Utställningen öppnades på torsdagskvällen i stadsmuseet och kommer att finnas där i nästan ett helt år.

Kort och gott är den här utställningen ett försök att visa hur fårens ull används. Hur den kardas, spinns till tråd. Hur tråden nystas från härvlar och på olika sätt kan växtfärgas. Hur tråden sedan sätts i en vävstol och slutresultatet blir tyg.

De som bjöds in till öppningen fick sig till livs en dikt som beskrev Från får till tyg så här:

”Igen i år
formyad står
lokalen vår.
NU HAR VI FÅR!
Om ut du går
kom hit, man får
på tand en tår.
En stilla där-
skap sprider vår.
Så gott vi mår
när salen får,
på strand snart står
utslaget hår,
blekfeta lår.
MEN VÅRA FÅR
de går och går
bland björk och snår,
plastgräs de får.
Polisens kår
förfärad står
om äkta får
på gården går.
Museifår
och ull, ej blår,
och redskap får
man titta på.”

LÖKSKAL OCH ”LOPPOR”

Bland de intressanta föremålen som ställdes ut fanns till exempel en vävstol med 100 år på nacken. Delvis förnyad visserligen.

– I allmänhet fungerar vävstolar bara bättre ju äldre de blir, berättade **Ingrid Signell** på torsdagskvällen. Hon är aktivt med i föreningen för nyländsk hemslöjd.

Ingrid Signell fick dock uppleva att gamla vävstolar kan vara lite nyckfulla. Då hon satte upp väven på stolen inför utställningen trillade en stock i golvet med ett brak. Vävstolen hade också sprickor, beroende på att trä inte precis tycker om alltför torr förvaring.

Alltför många tyger fanns inte utställda. Men bland de som fanns fanns tygstycken från 1700-talet – ännu färgspraknade som om de vävts idag.

– Växtfärgade tyger håller fantastiskt länge, sade Ingrid Signell. Ryor till exempel kan ofta bli mycket gamla.

Hur växtfärgning kan gå till presenterades i en monter. Olika ämnen som används, till exempel lökskal, stod i skålar omkring. Bland de färger som åstadkoms fanns några som hade ordet ”loppa” som en beståndsdel och berodde på att ett visst kryp används vid färgningen.

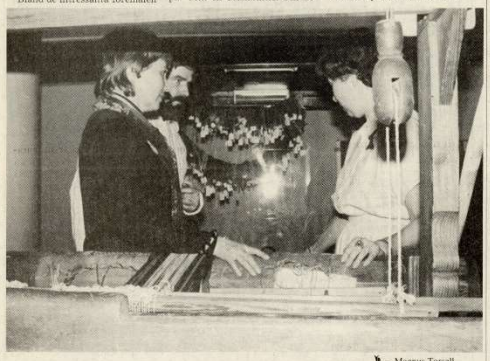

Kaija och Alan Jeffery språkar om växtfärgning med museichef Birgitta Ekström (t.h.) i Hangö. De gör det bakom vävstolen vid utställningen ”Från får till tyg”.

Bild – Magnus Torsell

Alan Jeffery var stilrikt iförd en ylletröja med irländskt mönster då han kom till ”Från får till tyg”.

”I ENGLAND, JA JA”

Bland de som bakantade sig med utställningen fanns **Alan** och **Kaija Jeffery.** Alan Jeffery härstammar från Storbritannien där får förekommer i betydligt större utsträckning än hos oss.

– På kullarna i Wales och Skottland, förtydligade han. Att hålla får är allmänt där därför att fåren fritt får gå och beta på stora allmänningar. Fåren är nästan vilda där de strövar omkring.

– Dessutom ger fåren inte bara ull utan också kött. I Storbritannien är fårkött billigt jämfört med här. Det har lett till vissa problem inom Europeiska gemenskapen, exporten av fårkött konkurrerar med annat kött på den europeiska kontinenten.

□□□

Till denna uppmaning skulle signaturen önska göra en liten kommentar:

Det är svårt för en kommun att kräva solidaritet av sina invånare när kommunens ledning inte anser sej ha möjlighet att vara mera öppen och rättfram än man nu är i Pojo i denna viktiga fråga.

Ingen ska kunna beskylla Västra Nyland för att tidningen inte skulle ha gjort sitt ytterstа för att belysa och stöda bruksindustriprojektet. Så skedde redan i augusti–september och hela hösten. Men det har varit mycket svårt att få något grepp om de ekonomiska förpliktelser som Pojo kommun direkt och indirekt påtagit sej.

• **Därför** är många vanliga pojkar oroliga. **Därför** är till och med ledande socialdemokrater i Pojo oroliga.

• **Eliel Nyman** gjorde en elegant kupp när han på tisdagen avslöjade för allt folket vilka pengar pojkbarnen egentligen ska ge i handen åt Fiskarskoncernen: 8,5 miljoner mark. Men ingen fullmäktigeledamot (förutom eventuellt ordföranden själv?) har ännu sett **hela** det expertutlåtande som kommunen beställt av en konsultbyrå.

• **Börje Sjöblom** sa mycket träffande i tisdags att expertutlåtandet är serverat ”i en lämplig proportion”. Det har han tyvärr alltför rätt i. Vem eller vilka personer har för övrigt sammanställt och komprimerat de avsnitt som givits offentlighet, kunde man kanske tillägga?

Nog hade det varit ärligare av kommunens ledning att **nu** – och **just nu** – gå ut med **kort, kraftig** och **rejäl** information till **samtliga** pojobor om bruksprojektets ekonomiska konsekvenser – så långt dessa kan överblickas och förutses. Varför inte säja rent ut att detta projekt kommer att kräva ”blod, svett och tårar” – kanske förhöjt skatteöre – men att det ändå är värt att satsa på?

□□□

För mej blev påsken lite speciell.

Jag hade tänkt städa – både hemma och på redaktionen. Göra vårens första långpromenad, kanske äta gott och ta några öl.

I stället väknar jag på långfredagen med 39 graders feber och sedvanlig luftrörskatarr. Hemma fanns två (mycket gamla) bulljongtärningar, tre (relativt gamla) ägg, en överbliven apelsin från den lyckliga tid då man ännu kunde skida, samt några smörgåskex.

Situationen var kort sagt dyster.

På långfredagen ringer man **inte** till en läkare, tänkte jag, själv uppvuxen i en läkarfamilj. Jag ringer ändå till slut men möts av en telefonsvarare. Läkaren är tillfälligt utgången men ska komma igen. Och rösten låter vänlig. Så jag beslutar ringa på nytt följande dag – om jag mot förmodan skulle ha feber då.

Det har jag i högsta grad. Nu svarar hon själv och säger att hon vill ”titta på mej”. Jag tycker idén är god – fast så mycket att titta på har jag aldrig varit, allra minst vid dessa år. Uppmuntrad av läkarens anmodan söker jag mej dock snabbt till ortens hälsocentral (det var faktiskt inte i Karis utan på en närbelägen ort som även håller sej med hälsocentral).

Läkaren är artig, hurtig och trevlig. Men sedan kommer diagnosen:

– Ni har en ordentlig bronkit. Bakteriell, förefaller det. Så det behövs antibiotika. Men det är enkelt att ta: två tabletter första gången och sedan en tablett per dag. Tack, tänker jag. Dit ryker inte bara påsken utan också Valborgsmässoaftonen. Dethär blir en billig vår men jag kan ju börja spara för sensommarens utlandsresa. . .

– Vad sysslar Ni med, undrar hon sedan?

– Jag är journalist, svarar jag med svag röst. Vid Västra Nyland, tillägger jag urskuldande. Och jag borde vara på ett viktigt möte i Pojo tisdag efter påsk.

– Ni kommer att vara trött, upplyser hon, men Ni kan nog gå på mötet. Om Ni har feber på tisdagen är det skäl att ringa till hälsocentralen.

– Tack doktorn, säger jag men glömmer att önska henne Glad Påsk. Inte serverade hon mej någon memma heller. Men hon anade säkert att jag hade mina bulljongtärningar. .

Först efteråt slog det mej att min mor antagligen var lika energisk och effektiv när hon som ung medicinekandidat hade sina första vikariat vid Hallila och Takaharju sanatorier.

□□□

Men jag skulle träffa ännu en påskhare denna påskafton. I Butiken.

Nog behövs det väl åtminstone potatissallad och rejäl knackkorv för att man ska bli frisk tänkte jag och spårade faktiskt en närbutik som var öppen på eftermiddagen. Visst kändes det lite vingligt med febern. Men jag hittade mina ”knackisar” och log lyckligt. Det gjorde även de fyra ynglingar som stod före mej i kön efter att ha lyckats tömma praktiskt taget hela affären på mellanöl.

Ynglingarna var snabba och snart blev det min tur. Jag slängde stolt fram en check för bankerna hade hunnit stänga på skärtorsdagen medan ministern åkte omkring i Pojo.

– Men så där skriver man inte ut en check, undervisade påskharen nummer två strängt. De ska vara bokstäver på denhär sidan!

– Förlåt, svarade jag undergivet. Men jag är lite durrig, har 39 graders feber. Flickan såg allvarligt på mej och på checken. Som slutligen accepterades (som jag hoppas även på banken i sinom tid).

□□□

Äntligen påsk, suckade jag lyckligt, sjönk ner i sängen och somnade bort.

Då ringer dörrklockan.

Inte kan det väl vara TV-kontrollanten, tänker jag uppgivet. Nu igen – och på påskaftonen. Vad aka jag göra även om jag bevisligen har betalat licensen? Jag som aldrig kan lära mej mitt personnummer. Var finns passet, tänker jag hysteriskt, kanske det blev i Reval? Har jag ens ett identitetskort?

□□□

Men det var bara en påskhäxa, modell mindre.

Hon tittar upp på mej och jag tittar ner på henne från radhusets andra våning.

Inte kan jag gå ner och ut till en påskhäxa barfota och i pyjamas, summerar jag snabbt. Och dessutom har jag inte ens en endaste bit choklad. Ingen karamell heller. Men C-vitaminer har jag ju – kanske tösen tror att det är pastiller? Eller kanske hon gillar knackkorv? Faktiskt åt jag bara två och sparade den tredje till dessert. Den kunde jag kasta ner?

Jag tittar ner och hon tittar upp.

– Du ser väl att jag är sjuk, säger jag strängt. Har feber och ligger till sängs.

Hon förstår inte riktigt först men nickar sedan.

□□□

Efteråt och under hela påsken kände jag mej som en förhärdad förbrytare. D.v.s. jag plågades av svåra samvetskval. Kanske tösen ändå skulle ha gillat en bulljongtärning? Och visst skulle jag ha kunnat låta den sista checken singla ner.

Men det är sent att stiga tidigt upp. . .

Oxys

Beslut i Hangö:

Hel kyrkvägg får väderskydd

HANGÖ. En av ytterväggarna på kyrkan i Hangö kommer att ståndsättas eftersom väder och vind farit illa fram med den.

– Hela väggen skall ståndsättas, en lappning räcker inte. Så ansåg det gemensamma kyrkorådet på torsdagen.

Åsikten och beslutet betyder samtidigt att väggen kommer att kosta mera att få i skick. Genom att lappa över det bortfrågade hade kostnaderna blivit 40–60.000 mark. Nu blir kostnaden omkring 150.000 mark.

Kyrkorådet för de bägge församlingarna ville i alla fall ha hela väggen förnyad eftersom det varit meningen från början. Pengar har sparats för ändamålet.

Den yttervägg som drabbats av vädrets makter står mot Boulévarden. För att reparera den begärs två nya offerter. En finns från tidigare.

Bakom kyrkorådets åsikt fanns också en osäkerhet över hur en lappning lyckas. Ser resultatet fläckigt ut och hur håller den gamla rappningen?

FÖRSAMLINGSHEM

Frågan om kyrkoinkomsterna i Hangö skall fördelas mellan de bägge församlingarna å ena sidan och samfälligheten, som handhar de stora ekonomiska frågorna, å andra sidan lades på bordet vid kyrkorådets möte. Orsaken är det nya församlingshemmet.

Ett nytt sådant skall byggas för i grova drag fem miljoner mark. Men innan kostnaderna är mera klara ville inte rådet fördela pengarna. Samfälligheten betalar för församlingshemmet. Saken kommer upp på nytt nästa månad då en grundplan för bygget finns.

Det gemensamma kyrkorådet sysslade också med bönehuset i Lappvik. Kyrkan och församlingsgården som bönehuset officiellt kallas inspekterades efter reparationerna och i stort sett var rådet nöjt. Vid själva mötet anställdes också tillfälligt en övervakare och skötare för bönehuset och begravningsplatsen i Lappvik. Övervakaren bor dock inte i övre våningen av bönehuset, där bostad inretts.

Ett 20-tal sommararbetare vid gravgården anställs också.

Så medan hangöborna i första hand får bekanta sig med får på ett museum kan andra få uppleva fåren som en länk i produktionskedjan. ”I England, ja ja” för att citera skalden Evert Taube.

Magnus Torsell

476 förare blåste i alcolmetern

HANGÖ. Vid en razzia som pågick fem timmar i Hangö stads centrum på lördagsmorgonen blåste 476 bilförare i alcolmetern. – En bilist blåste 0,8 promille och en mopedist lika mycket.

Natten till lördagen tog två ynglingar en motorcykel. Båda var berusade och båda körde cykeln. De blev fasttagna på Sandövägen.

Inbrott gav ingenting vid Kvarnträsk

KARIS. Ett egendomligt inbrott skedde natten till lördagen i KAT:s kurshem vid Kvarnträsk – i den gamla delen. På lördagsmorgonen konstaterade personalen att flere dörrar var uppbrutna och skadade. Men ingenting hade försvunnit. De materiella skadorna var i varje fall stora.

Bilstöld misslyckades

INGÅ. En bilstöld i Ingå småbåtshamn misslyckades natten till lördagen. Karispolisen antar att tjuvarna blivit störda i sitt arbete. Bland annat en sidoruta har söndrats.

Gårdagens jippon i Karis började redan kl. 9 på torget där Rasebergs juniorhandelskammare auktionerade bort donerade utskottsvaror. Munviga redaktören Jaakko Puomila hade inte ens svårigheter att få dessa skidor placerade; – Nu är det ju det bästa före man kan tänka sig att skida hem, konstaterade han glatt.

Bild – Pär Österberg

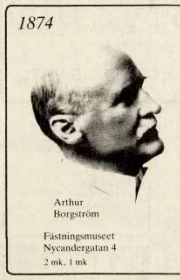

Fästningsmuseet Nycandergatan 4
2 mk, 1 mk

3 hangöprofiler
1.3.–2.9.1984

Öppet 1.5–31.8:
tisdag–söndag kl. 11–15
torsdag även kl. 18–19

Bensintjuvar i farten

KARIS. Det tycks igen vara populärt att stjäla bensin. Natten till lördagen vet Karispolisen om ett halvt dussin bensinstölder. Tjuvarna har i allmänhet kommit över cirka 10 liter.

Värst utsatt var parkeringsplatsen vid Sisus radhus. Där har fem bilar haft påhälsning. Endast en anmälan föreläg dock vid elvasnäret i går morse. Också i centrum hade en bensintank tömts.

En husvagn hade även väckt intresse på Sisu-parkeringen. Man hade brutit upp ett fönster. Men ingenting var försvunnet från husvagnen.

11.2 1986
DAGSKRÖNIKAN

SOLEN går i dag upp kl. 8.18 och ner kl. 17.09. I dag tisdag ISABELLA, ISA, TALVIKKI, i morgon onsdag ELMA, ELMI.

Födelsedagar:

70 år
fyller om onsdag fru Elvi Linnea Vilhelmina Lundqvist (f. Kivin), Hangö.

FÖRSAMLINGSNYTT

SVENSKA:
Döda: fru Aina Alina Dann, 80 år, änkefru Ellen Josefina Sjöberg 88 år, lagerförvaltare Karl Henrik Valdemar Sandin, 56 år.

FINSKA:
Döda: Marja-Liisa Mattila, 43 år.

UPPROP och TACKSÄGELSER

Till HUS' damsektion samt övriga — hjärtligt tack för vänlig hågkomst på min bemärkelsedag.

Urda Boström

SJÖFART

RAILSHIP anländer idag, lossar och lastar och avgår till Travemünde. BORE QUEEN anländer idag från Ternenzen, lossar bilar och avgår till Helsingfors. SCOL TRADER anländer idag från Budda, lastar 1.100 ton styckegods. GLEICHBERG anländer på onsdagen från Rostock, lossar 400 bilar och avgår till Jakobstad. GAMA anländer från Norrköping, lastar 2.000 ton papper och avgår till Antwerpen.

KOVERHAR

WINNER avgick igår med 15.000 ton billets till Marocko. EIRA avgår på onsdagen tom till Polen.

Dagens BINGO nummer

15
47

Inga-Lill Englund, Älgbergsvägen 18, for iväg med den 500 mark som stod som pris för den första 3-raders bingon. Helmi Leppänen, Östergårdsgatan 41, hade också hon 3-raders bingo, men lotten avgjorde till Englunds favör. Leppänen får 150 mark i pris.

Nu återstår tre 3-raders bingon. Var och en belönas med 150 mark. Anmäler sig flere än tre, så tillgrips lottning.

Tidigare nummer som dragits:
1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 44 och 45.

'Kriser vid livets mitt' lockade 35 åhörare

MBI:s föreläsningsserie Kraft ur kris fortsatte senaste vecka med föreläsningen "Kriser vid livets mitt". Det var chefen för södra socialcentralen i Helsingfors Ulla-Stina Henricsson som föreläste inför 35 intresserade personer.

Ulla-Stina Henricsson konstaterade bl.a. att mycket av det vi tänkte uträtta i livet får vi bara konstatera att vi inte förmår eller orkar med. För att komma till denna insikt bör vi passera olika skeden i krisen, som kallas "livets middagshöjd" 40 år. dessa är 1. schockstadiet, 2. kraftiga känslor, 3. bearbetningsskedet och 4. nyvärderingsstadiet.

Vanligt i denna situation är psykosomatiska symtom som huvudvärk, trötthet, yrsel och känslor av depression, rädsla, osäkerhet och övergivenhet. Vi måste då sätta oss ner och lyssna på vår själ, uppmanade Ulla-Stina Henricsson. Så att vi kan få ett nytt grepp och perspektiv på vad som håller på att hända med oss.

NYCKELN ÄR DISKUSSION

Kontakten till våra föräldrar fördjupas, vi får en annan inställning till vår barndom och vårt tidsbegrepp kommer in i andra värderingar. Det är viktigt att vi aktivt bearbetar vår depressiva och aggressiva fas, genom att diskutera och åter diskutera. Den gudomliga diskussionen, som hon uttryckte det. Nyckeln ur krisen är diskussion.

Kan vi förlåta oss själva det som vi inte klarade av i livet, allt det som vi tidigare drömde om att vi skulle uträtta, men som vi inte klarade av? Eller fastnar vi i våra "borde-tankar", varför räckte jag inte till? Varför, varför? Min framtid blir ju inte bättre av ältandet i det förgångna, det ständiga anklagandet av mej själv, framkastade Ulla-Stina Henricsson.

Nej, bli mer storsint - själv har jag nyckeln till min uppgång från krisen. ge er själva en ny chans, uppmanade hon. Hoppas det finns sådana i vår omgivning som vågar tro på oss, sådana sopm uppmuntrar oss "Jag tror att du klarar dej".

Kursen "Kraft ur kris" fortsätter den 6 mars med Ulla Rosenlöf, som föreläser under rubriken "Vågar jag skiljas - orkar jag fortsätta?

Internationellt och livligt program i Engelska klubben

□ Sammanslutningen för hangöbor som är intresserade av det engelska språket samt av kulturen och förhållandena i länder där det talas, English Club, har varit livligt verksam hela säsongen. Redan på sommaren var man med i Hangödagens föreningsmarknad med de så populära engelska plättarna, som piffats upp med lite citronsaft.

Alltsedan hösten har programmet varit verkligt internationellt. På septembermötet berättade Tini Jyrkinen om sina erfarenheter från Lesotho och besvarade frågor från en mycket intresserad publik av klubbmedlemmar. I oktober återvände man hem för att dra andan: Inger Lundqvist presenterade med ord och prover bibliotekets förråd av engelskspråkiga böcker.

Och sedan tillbaka till fjärran länder. Denna gång, alltså på novembermötet, berättade Johanna Geust på sitt humoristiska sätt om sitt skolår i Georgia i Förenta Staterna. Året hade förutom av ett otal hamburgare kännetecknats av skillnader i skolformer och umgängesvanor jämfört med Finland.

I december var man hemma igen. Lillajulsfesten, som redan hunnit bli tradition, arrangerades som knytkalas och innehöll presenter, sång, lekar och engelsk julmusik. Program för hela familjen, alltså. I januari skördade man sedan frukterna av klubbens Englandsresa i april: Alan Jeffery och Einar Ohlson förevisade sina diabilder tagna i London och Cambridge och relaterade resans händelser för dem som blivit på stranden.

På februarimötet, som ordnas torsdagen den 13 i Metallarbetarnas fackliga avdelnings i Hangö klubbrum, återvänder man till fjärran kontinenter. Runar Cederholm har nämligen lovat berätta i ord och bild om Tanzania och om ett finskt lantbruksprojekt, som han deltagit i där.

Som klubbens ordförande fungerar också i år Alan Jeffery. Einar Ohlson är sekreterare och Harriet Granholm kassör.

Snörik januari

□ Årets första månad, januari, var ovanligt snörik på Hangöudd, visar Russarö väderleksobservations siffror. Månadens nederbördsmängd var 59,8 mm, som är i det närmaste det dubbla jämfört med långtids åren 1931-1960 medeltal 28 mm. Hangö hade snöfall under 23 dagar i januari och endast 7 dagar var helt nederbördsfria.

Mest snö under ett dygn föll det den 5 januari, då nederbördsmängden steg till 11,9 mm. Året innan var motsvarande siffra i januari 6 mm.

Snöfallen i början av januari gjorde att snötäcket växte till 39 cm. Så småningom sjönk dock snön ihop och snötäcket i slutet av månaden var mera 21 cm.

Molnfria dagar i januari fick hangöborna uppleva endast en, medan de molniga uppgick till 21.

Sundet mellan Russarö och fastlandet frös fort igen under den hårda köldperioden mellan 7 och 11 januari. Det milda vädret tinade dock upp isen längre från strand i medlet av månaden, men före utgången av månaden frös sundet igen med stark is.

MEDELTEMPERATUREN NÅGOT LÄGRE

Januari månads medeltemperatur – 4,6 grader C understiger med en grad långtids medeltemperaturen för månaden. Ifjol sjönk medeltemperaturen på grund av de exceptionellt hårda köldvintern i januari till – 11,4 grader. januari månads högsta temperatur i år var ± 1,7 grader, vilket uppmättes den 22 januari. Som lägst uppvisade termometern – 17,8 grader den 20 januari.

Vinden blåste i medeltal med en hastighet av 6,0 meter per sekund, vilket var 0,8 m/s. högre än år 1985. Den hårdaste tio minuters intervallen uppmättes den 28 januari, då vinden uppnådde 14 m/s:s hastighet.

Havsvattenståndet varierade mellan – 10 och ± 42 cm. Som lägst var havsvattnet 10 januari och som högst den 21 januari. Havsvattnets medelhöjd var ± 10 i januari, då den i decmber månaden innan var ± 9 cm.

Förare smet efter krock i centrum

Chauffören i en personbil smet från olycksplatsen efter att ha kolliderat med en annan personbil på Appelgrensvägen på lördagen.

Olyckan inträffade vid 14.40-tiden. En personbil var på väg mot centrum längs Appelgrensvägen då den mötte en annan personbil i närheten av tennisbanorna. Bilen som var på väg från centrum fick sladd varvid den törnade mot den mötande bilen. De båda bilarna fick omfattande plåtskador.

Efter olyckan körde chauffören som hade fått sladd från olycksplatsen. Polisen hittade bilen en halv timme senare men chauffören var försvunnen. I går visste polisen ännu inte med säkerhet vem som hade kört bilen.

På söndagen inträffade en trafikolycka vid 17.30-tiden i korsningen mellan Appelgrensvägen - Esplanaden/Sandövägen.

En personbil skulle från Appelgrensvägen svänga till vänster in på Esplanaden. Samtidgt kom en långtradare längs Esplanaden från vänster. Långtradaren stannade inte varvid chauffören i personbilen var tvungen att styra mot en hård snövall. Personbilen skadades och långtradaren fortsatte utan att stanna norrut. Personbilens skador var inte större än att chauffören kunde ta upp jakten på långtradaren. I närheten av Silversand lyckades han stanna långtradaren, som enligt chaufförens åsikt var orsaken till olyckan. Polisen utreder fallet.

OROLIGT PÅ DANS

En danstillställning på Björklid i Täktom höll på att glida ordningsmännen ur händerna på fredag kväll. Danstillställningen urartade till oroligheter och polisen övervägde att sätta lapp på luckan. En bidragande orsak till oroligheterna var att det saknades ordentlig belysning på gårdsplanen utanför Björklid.

Samma kväll grep polisen en rattfyllerist som hade 1,9 promille alkohol i blodet i Lappvik.

Ett inbrottsförsök i en fiskebod i Hangöby hamn har också anmälts till polisen.

Förbättringen av kustbanan fortsätter

□ Kustbanans grundförbättringsarbeten på sträckan Karis-Koski har påbörjats, uppger man från Statens Järnvägar. Även arbetena på ett 13 kilometers banavsnitt från Karis österut fortsätter

På Helsingfors bandistrikts område förbättras en 10,5 kilometer lång sträcka mellan Skuru och Kuovila. Banan grundförbättras på sin nuvarande plats på 4 kilometers sträckning och på 6,5 kilometers sträckning rätar man ut banavsnittet. Den preliminära kostnadsberäkningen för dessa arbeten slutar på 28 miljoner mark och de blir klara under hösten år 1987.

På banavsnittet Kyrkslätt-karis koncentreras arbetena på att grundförbättra den återstående 13 kilometer långa delen mellan Tyris och Ingå. Hela avsnittet blir även det klart hösten 1987.

— HENRY SANDIN är ordförande i Finlands Fiskhandlarförbund och inte Unto Ilomäki, vilket det felaktigt stod i FNB-notisen i lördagens Hangötidning. Ilomäki är medlem i förbundets styrelse.

Köp förnuftigt - köp inhemskt

DM-guld med 18 segrar i rad

○ Med en rad om 18 segrar på lika många matcher och 95—15 i målkvot hemförde HAIK:s E-juniorer segern i sin klass i distriktsserien. Utöver DM-guldet har laget vunnit årets vårcup.

Veikkola-Cup i våras vann man efter att ha besegrat bl.a. HJK och Kontulan Urheilijat.

I DM-serien har samtliga av lagets spelare gjort mål. För en stor del av målen stod Temu Forss, Samuli Lindelöf och Toni Nykänen. Janne Leskinen har utgjort en stark försvarsklippa medan Henrik Jeffery skött målvaktsuppgiften fint.

Närmast på programmet står höstcupen, där man spelar som D-juniorer.

I laget, stående fr.v: tränaren Aimo Forss, Henrik Jeffery, Jari Virtanen, Markus halkosaari, Petteri Laitinen och Mika Kokkinen. Sittande från vänster: Samuli Lindelöf, Sami varis, Janne Leskinen, Toni Nykänen, Tero Lehtinen och Temu Forss. På bilden saknas Arto Mäkelä och Sami Grönroos samt tränarna Alan Jeffery och Jorma Virtanen.

-hl-

Forts. från sid. 3

TRIMARAN...

vid Märaskär och mål inne i centrala Helsingfors.

□ Egen konstruktion

Under tisdagens transportsegling till Hangö rådde det 5 - 12 sekundmeters nordling vind, som medgav spinnakersegling största delen av etappen. För att nå maximal fart seglade man inte för full akterlig vind utan skar cirka 60 grader, berättar Rantanen. Mellan Gråhara och Ajax höll man 11 knop i snitt. Som mest visade loggen 19,57 knop - inte illa med en drygt 10 meters segelbåt!

För rekordförsöket hoppas han på frisk nordvästlig vind och ringa sjögång.

Apple Macintosh är konstruerad av Rantanen själv med idéer lånade främst från amerikanska treskrovsbåtar. Båten har måtten 10.6 x 8 meter och väger 3 ton. Den är byggd i epoxylaminerad marinplywood. Den har ett maximalt djupgående om 2,4 meter då kippkölen är längst ned.

I flerskrovssammanhang talar man hellre om djupare kölar medan andra segelbåtsägare kanske uppskattar en låg köl för att ge möjligheter att nå grunda angöringsplatser. En finess i flerskrovsbåtarna är stabilitet utan köl - i stället har man en kippköl för att kunna trimma maximalt.

— En fördom mot flerskrovsbåtar är att de kryssar dåligt, vilket inte stämmer. Då vi har kölen fullt nere, d.v.s. 2,40 och maximal kölyta, kryssar vi högre än de flesta enskrovsbåtar och dessutom med högre fart. Att flerskrovsbåtar fått ett ofortjänt dåligt rykte kan bero på för få stag, minimala trimmöjligheter, för liten köl och för stor överbyggnad, vilka alla försämrar kryssegenskaperna, förklarar Rantanen.

Då enskrovsbåtar endast tillfälligt kan surfa på vågor har trimaranen en tydlig planingströskel.

— Vid 10 knop upphör vågbildningen, båten går i plan och det krävs mindre "effekt" för att hålla farten uppe. En vanlig segelbåt slösar energi genom den ständiga vågbildningen, säger Rantanen.

□ Stor påfrestning

På slör och läns kan man ta upp kölen helt och därigenom minska motståndet. En annan fartgivande faktor i Rantanens båt är förhållandet mellan segelyta och vikt - 88 kvadratmeter mot 3 tons vikt. Storen är 43, genuan 45 och största spinnakerna 120 kvadrat. Seglen är av Elvströms fabrikat. Storseglet har genomgående lattor.

Båten sjösattes första gången år 1982 och fick nyligen mast och segel förnyade. På grund av trimaranens minimala krängning är både skrov och rigg hårt belastade. På Apple Macintosh finns det hela 22 stag. Båten har hållit bra också i hård vind och sjögång. För att få ut mera effekt måste båten ytterligare förstärkas, berättar Tuomo Rantanen, rutinerad eldsjäl i flerskrovssegling. Också de övriga besättningsmedlemmarna på Apple Macintosh är rutinerade och framgångsrika seglare - Matti Rouhiainen, Heikki Mustonen, Jari Bremer och Timo Suominen.

Rantanen säger sig föredra trimaranen framom katamaranen av en speciell anledning:

— För att hålla maxfart med en katamaran måste den ena pontonen vara i luften, d.v.s. man seglar på marginalerna. Trimaranen är betydligt stabilare vid maximal segling.

Inom någon vecka hoppas Rantanen att de rätta vindarna infinner sig för att göra en topptid på den 67 sjömil långa etappen från Hangö till Helsingfors.

Fram till dess kan MRL-37 (MR står för "monirunkovene" - flerskrovsbåt) beskådas i Östra hamnen.

-hl-

□ Tuomo Rantanen är en hängiven trimaranseglare, som inom kort skall göra en ny topptid på distansen Hangö - Helsingfors.

Juniorfotboll

○ HAIK:s F-juniorer avslutade DM-serien med hemmaseger med 1—0 (1—0) över Kirkkonummen Urheilijat. Målgörare var Sami Varis och Tony Signell, som båda hade foten på bollen vid segermålet.

AVSPARK

○ Sådärja. Årets fotbollssäsong fick ändå ett värdigt slut i Hangö. För Hickens vidkommande alltså. Så grattis bara "blågult". Efter sju sorger, åtta bedrövelser och nio förlustmatcher i följd hoppade Hickens "räddare" Rainer Roth nämligen fram och komponerade ihop ett lag som tydligt och klart visade att HIK hör hemma i div.2. I söndagens avslutningsmatch mot PP-70 var blågult så överlägset att man t.o.m. hade råd till litet show. Som då Matti Harinen blev fälld vid 5-0 och mål — Juha Mäkipää ropades fram att lägga den. Det gick ju inte så bra, men vad gjorde det; segern var klar redan då och kontrakten säkrat. Och spelet var fint. Precis så fint som man vet att HIK med sitt spelarmaterial kan. Bara man får fram det. Rainer Roth fick, han. Med Jammu Piiri på spets. Då började målen komma.

17 mål på fyra matcher

○ Det är ju rent förunderligt. Efter att HIK på aderton matcher skjutit bara 26 mål så tar man plötsligt och skyfflar in 17 mål på de fyra sista matcherna; 5 mot RiPS, 3 mot MuSa, 4 mot Honka och 5 mot PP-70. Det blir ett medeltal på 4,25 mål per match i de fyra sista drabbningarna, mot 1,44 i de aderton första. En viss skillnad. Utan den skillnaden skulle HIK inte förmått förnya kontraktet. Det är min fasta förvissning. Och den är svår att överbevisa. För det är ju som känt målen som ger seger i fotboll. Ett mål mera än motståndarna räcker förstås, men blir det flere så är det ju så mycket trevligare. Och trevligt torde majoriteten av publiken ha haft på HIK-matchen i söndags. Åtminstone lät det så. Men tänk att vi inte var flere än 300. I div.3 finalen på Åland mellan MIFK och ÅIFK var det 1.300.

Slutet gott — allting gott

○ Varför fotbollsfolket inte "vädrade sig" till den fina och välspelade matchen som HIK bjöd på i årets avslutning, är faktiskt svårt att förstå. Bara 300 på en sådan match är ju rena helgeråret. Och inte är det mitt fel. Jag har tvärtom fått på pälsen att jag dragit till med för många superlativer om HIK de senaste tiderna. Så jag får nog ta en gammal jobbarkompis ordspråk: "Vad ska man göra med sin dumhet om man inte använder den". För dumt var det att bli borta från årets bästa match. Och beträffande superlativerna; vad ska man göra och skriva annat, när man efter "vissa drastiska omläggningar" i blågult fick på känn att det sku gå bra. Och någon liten vadslagning hitåt och ditåt har gett om nu inte livets näring precis, så åtminstone litet "nödtorft" för en tid framåt. Så slutet gott, allting gott. För såväl HIK, som mej.

Distriktsfinalen återstår

○ Av årets officiella fotboll återstår nu endast den länge uppskjutna DM-finalen i Nummela mellan NuPS och HIK. De två finalisterna fick man ju, som minnesgoda läsare kommer ihåg, fram genom en serieturnering i Nummela i våras. Otroligt men sant. Och inom samma distrikt dessutom. Så nu är det att hoppas att båda lagen spelar enligt samma system åtminstone i finalen. Nå, skämt åsido, nog blir det väl bra där med. Hur det sedan ska bli i nästa års div.2 blir en annan femma, som det är för tidigt att sia om ännu. Men hur Västtvåan ska se ut kan man ju fundera på. Och då är ju HIK, EIF, ÅIFK, SalPa, TuPa, RPallo, MuSa, PP-70 och ToiP riktigt säkra lag där. Plus segraren i omspelet NoPy-PS-44. Och endera HIFK eller "Maukka" Forsbloms HPS. Eller rentav båda om Hyvinge Apollo förlorar omspelet mot KTP. Mitt tips är alltså att Kraft försvinner till "norrtvåan" igen. Säkert har ingen emot det i så fall.

En knäck för målsättningen

○ Årets säsong blev nog för mången rena knäcken vad målsättningen beträffar. I grannstadens EIF var man ärliga nog att medge att målsättningen var avancemang, medan man i HIK talade om en plats bland de tre bästa. Det blev ju inte rätt målsättning för någondera. Men det är ju bara en som kan avancera. Och både EIF och HIK hölls ju med i div.2 i alla fall. Och det var ju bra. För det är inte lätt att komma dit heller. Fråga Olle Fonsell i Mariehamns IFK eller Lasse Lakanen i EBK. Dom vet vad det krävs att kämpa om en plats till div.2 och sedan förlora den på mållinjen. Trots stora satsningar. Men trots att fotbollen är grym ibland, så kommer man alltid igen. Så gör också MIFK och EBK. Däremot tyckte Lasse Lakanen att HAIK var så svagt mot EBK att dom kan ha svårt att "komma igen" t.o.m. i div.4. Men det återstår att se. Inte brukar HAIK knäckas så lätt, dom heller.

Juniorer på kommande

○ Det var naturligtvis beklämmande att HAIK skulle trilla från div.3 som nu blir en väldigt ointressant serie för oss i det verkliga Västnyland, dit ju Lojo inte hör. Så "Västtrean" kan den inte få heta längre. Men i stället var det ju en lyckans skickelse att HIK blev i "tvåan". Så bara återväxt som dom har. A- och B-juniorernas div.1 -spel har också visat sin betydelse. Från den hårda serien är vägen inte så lång till "ettan". Se bara på Steffe Berg, Jukka Kaplas, Magnus Hellström, Jari Saastamoinen m.fl. Lagkaptenen Timo Holmström fick bra påfyllning av dem när det "osade bränt". Och ungdomarna stod rycken. Och mera fina hangöfotbollsjuniorer är på kommande. Förutom att B- ju blev tvåa med bara en poäng efter EIF i avancemangskampen till den klassens mästerskapserie, så har ju HIK-C och HIK-G samt HAIK-E spelat hem DM-guldmedaljerna. Så visst har hangöfotbollen framtiden för sig. Men det gäller alltjämnt att jobba hårt för den.

NÅN

Hangö den 27.5.1989

Liikanen lär oss pruta

Regeringen beskylldes under den fräna interpellationsdebatten bland annat för att vara en yuppieregering. Denna uppfattning förefaller dessvärre inte vara alldeles ovanlig. Grogrund gav speciellt skattereformen och isynnerhet det, att den trosvissa skattebroschyrens försäkringar inte hade nämnvärd verklighetsförankring. Mången började ifrågasätta att de, som sitter i granitborgen, på ministertaburetter eller i andra högt uppsatta ämbeten, ens har grundläggande insikter i gemene mans och kvinnas vardag.

Finansminister Erkki Liikanen har under en längre tid hållit en tämligen låg profil. När han nu trätt fram i rampljuset, bl.a. vid ett möte med ekonomiska journalister, framtonar han i beklagligt hög grad som en visionär i ett elfenbenstorn.

Finansministern är givetvis nöjd med regeringens ekonomiska politik och anser, att det trista faktum, att inflationen rullar i en takt som ingen väntat sig, alls inte är politikens fel. Syndabockar är upptrissade löneuppgörelser, enfaldiga konsumenter och obefintlig konkurrens.

Den nuvarande inflationstakten på nästan sju procent är som känt betydligt högre än nationalekonomerna hade räknat med. Vems är felet? Enligt Liikanen konsumenternas och inte minst bostadsköparnas. Finansministern anser, att det uteslutande är köparnas fel att bostadspriserna fått allt större tyngd i prisindex och att de fortsätter att stiga. Varför säljs bostäder i dag i Helsingforstrakten till priser som hör hemma i hjärtat av Paris eller på Manhattan? Enligt Liikanen för att folk köper bostäder, vilket alltså är helt förkastligt. Men vad göra, om man anser sig behöva tak över huvudet och befarar att priserna fortsätter att stiga och dessutom vet, att bankerna står beredvilligt till tjänst och att inflationen sannolikt fortsätter att skena... Inflationen har faktiskt länge varit låntagarens bäste vän och, tyvärr, sparärens fiende nummer ett.

Liikanen vet givetvis mycket om förhållandet mellan tillgång, efterfrågan och priser och anser följaktligen, att konsumenterna har makt att påverka skeendena. Ju mer medvetna konsumenter, desto större möjligheter att påverka prisnivån, säger han. Konsumenterna borde enligt honom lära sig att pruta, och också konsumentorganisationerna borde ta till hårdare tag. Liikanen efterlyser vidare en reell konkurrens, som hade varit ägnad att överföra revalveringen på priserna.

Konkurrensverkets direktör Matti Purasjoki är på samma linje och påpekar, att finländarna inte borde finna sig i att allt blir dyrare utan pruta, kräva mer, vara kritiska. Han säger sig ha lyckats pruta ner bilpris med 25 procent och konsumentelektronik med 10-20 procent. Härtill kan tilläggas, att detta säkerligen kan lyckas bra för en Matti Purasjoki och Erkki Liikanen, men betydligt sämre för en helt vanlig konsument i snabbköpets kassakö. Prutandet lär nog för flertalet förbli ett semesternöje på sydligare breddgrader.

man TALAR om

''Havet är min livsgrund. Det vore svårt att leva utan havets suckan och vindens sång''. Så skriver niondeklassisten Teemu Kavander.

''Mitt Hangö är trötta, cyniska människor, vilkas självkänsla är svag och vilkas värld är av Hangös storlek och för vilka ''nytt'' är en synonym till ''katastrof''. Denna pessimistiska syn står skoldirektör Terhi Mantere för''.

''Men, när jag en vacker sommarsöndagsmorgon cyklar längs Mannerheimvägen och hör hur tallkottarna knäpper i skogsdungen, där vartenda knotigt träd ter sig så personligt, tänker jag, att kunde väl någon önska sig en vackrare hemstad''. Orden är arbetskraftsbyråchef Anita Valmialas.

''Vi gästades en gång i tio dagar av en amerikansk familj. Bekanta undrade vad slags sysselsättning man kunde hitta på åt dem för en såpass lång tid i lilla Hangö. Nåja, vi ordnade dagligen tre eller fyra programpunkter. Vi förevisade alla uddar, Casinoparken visade sig vara en skattkammare. Där fanns nya botaniska under nästan var tionde meter. Några timmar svann på museerna och så gällde det ännu att bekanta sig med försvarslinjerna i grannskapet, det ryska sjukhuset, Svanvik, Dagmarskällan, Skogby bruk, Harparskoglinjen och Mannerheims minnesmärke, sågbyn och pansarhindren i Skogby och korsun i Lappvik. Ifall det krävdes ytterligare program badade vi bastu''. Denna för alla, som har att guida gäster i våra trakter, verkligt nyttiga programgiv har författats av Hangös engelsman Alan Jeffery.

Gemensamt för dessa skriverier är, att de alla ingår i den tidning, som arbetsgruppen för estetisk och etisk fostran inom Hangös finska skola fått till stånd och överlämnat till bl.a. staden, elevernas hem och även de svenska skolorna och biblioteket. Tidningens namn Myrsky (Storm) är välvalt, symboliken mångtydig. Namnet erinrar om vilken betydelse naturen och speciellt havet har för alla hangöbor och att det stormande havet ofta är den vattendelare, som avgör ifall man trivs i Hangö eller inte. Det symboliserar också den känsla av vinddriven rotlöshet, som drabbat mången inflyttad och därjämte en strävan att röra upp, damma av och vädra ut gamla fördomar.

Den ena av huvudredaktörerna, modersmålsläraren Eija Rytkönen, uppger att avsikten varit att klargöra vad hangöbor önskar och anser vara viktigt och vad en hangöbo egentligen är för en mänska. Det är här givetvis fråga om vad den finspråkiga befolkningen tänker och känner, men det framgår, att man önskar nå ut över språkgränserna och få till stånd en bredbasig diskussion om livsvärden och samhörighet, om vad vi kan göra tillsammans för att vi själva och vår stad ska bli livskraftig och öppen för nya impulser.

Myrsky innehåller bidrag av ett drygt trettiotal elever, sexton andra hangöbor och en grupp i Hangö bosatta sovjetmedborgare. Skrivierna är givetvis subjektiva och de varierar mellan poesi och ställningstagande analys. Den gallup som ingår är för smalbasig för att ge entydiga vinkar, men glädjande är att man åtminstone i åldersgrupperna från trettio år uppåt önskar sig omfattande samarbete över språkgränserna.

Det vore önskvärt att så många svenskspråkiga hangöbor som möjligt får del av synpunkterna i Myrsky-tidningen. Det skulle säkerligen gagna samarbetsviljan, förståelsen och toleransen.

Pär

Gästspalten

Finlandssvensk framtid i tvåspråkig miljö

Vi måste inom ramen för de svenska institutionerna trygga barn och unga med en dubbel språklig bakgrund chanser att på sina egna villkor utveckla också sitt andra språk och sin andra identitetsbakgrund. Så kan vi ge hela vårt svenska kulturarv i arv åt en växande grupp. Vi har varken råd eller rätt att förneka något barn till en svensk förälder detta, konstaterar Svenska Finlands folktings ordförande Max Arhippainen i vidstående artikel i dagens gästspalt.

Allt flera finlandssvenskar gifter sig över språkgränsen. Den dag då en majoritet av finlandssvenskarnas barn har en finskspråkig förälder är nära. Detta ställer många frågor. Hur skall vi trygga att alla barn till finlandssvenskar får möjlighet att ta del av och fortsätta det kultur- och identitetsarv vi själva fått av våra föräldrar? Hur skall finlandssvenskheten som sådan definieras i framtiden.

Det är viktigt att det är vi själva som söker svaren på dessa frågor. Svenskfinland kan inte acceptera att utvecklingen styr sig själv och därmed framtiden. Tvärtom skall Svenskfinland själv bestämma sin kurs. För att göra det behöver man åtminstone tre saker: Kunskap om var man är, medvetenhet om vart man vill och medel att ta sig dit.

Tvåspråkighetsfrågan kallas ofta för ett ”problem”. I lika hög grad är det dock också en utmaning och möjlighet. Tyvärr förs diskussionen alltför ofta i rent numerära termer: Hur många finlandssvenskar gifter sig över språkgränsen, hur många av dessa barn blir svenska, hur många finska, hur skall vi öka det ena eller det andra?

Vi har i välmotiverade former talat om att skola, dagvård och olika andra finlandssvenska strukturer skall lära sig ta emot människor med olika språklig bakgrund. Den svenska skolan måste kunna differentieras så att barn med brister i svenska får stöd, och att barn med en redan fullständiga kunskaper i finska skall få en undervisning som beaktar det, samtidigt som behoven hos de barn som har traditionella helsvenska familjeförhållanden beaktas. Också dagvårdens språkutvecklande funktion måste utvecklas.

Det är nödvändigt att detta sker i enspråkigt svenska enheter. I en kraftigt finskdominerad miljö försvinner de svenska elementen lätt. Det betyder att de svenska institutionerna — skola, dagvård, fritid, mm. — skall ha beredskap att ta emot alla barn som har en svenskspråkig förälder. Det förutsätter att man kan tillgodose behoven i stöd i svenska, beakta olika startnivå i finska och trygga rättigheterna att också ta del av finska kulturelement. Men om detta inte sker inom ramen för starka svenska enheter, förloras svenskan snabbt, eftersom den i hela omgivningen är svagare.

Åtgärder av ovannämnt slag är nödvändiga för att vi skall locka så många som möjligt till de svenska enheterna. De är också nödvändiga för att arbetet i enheterna skall fungera så bra som möjligt. Men de kan också motiveras på annat sätt än numerärt och praktiskt. Vi motiverar ofta hela vår existens med vår rätt till vårt språk, vår egen identitet och vår kultur. Hälften av barnen till dagens finlandssvenskar, det vill säga oss, kommer att ha en finskspråkig förälder. De kommer att växa upp under intryck av två språk, två kulturer. De kommer att ha två bakgrunder för den identitet de själva skall bygga upp.

Vi kräver för vår egen del en absolut rätt till vårt arv. Skulle konsekvens kräva att vi försvarar hela den kommande generationens rätt till hela sitt arv lika mycket? Eller har vi rätt att tvinga barnen till hälften av oss att göra ett absolut val, som de dessutom inte själva gör? Svaret ligger nära till hands. Samma principer vi bygger motiveringarna för vår existensrätt på, kan tillämpas på de rättigheter barn i tvåspråkiga familjer har att få en existens som accepterar hela deras bakgrund.

Min tanke är i korthet: Vi måste inom ramen för de svenska institutionerna trygga barn och unga med en dubbel språklig bakgrund chanser att på sina egna villkor utveckla också sitt andra språk och språk och sin andra identitetsbakgrund. Så kan vi ge hela vårt svenska kulturarv i arv åt en växande grupp. Vi har varken råd eller rätt att förneka något barn till en svensk förälder detta.

Max Arhippainen

....inte sov du väl?

Forts från sid. 3

GODMORGON...

Kvart i sju hälsar konferencieren **Benny Törnroos** de som skall delta i sjusovartåget från järnvägsstationen med "Godmorgon". De är minsann inte alltför många och hade inte de nordiska ungdomarna från Högsand ställt upp hade tåget blivit nästan pinsamt kort.

Därmed är den "bullersamma kavalkaden", som turistbyrån beskriver tåget i sitt program inte så förfärligt bullersamt. De nordiska gästerna är dock pigga och viftar ivrigt. **Alan Jeffery** från Hangö klingar dock regelbundet i sin koskälla och speakern Törnroos stämmer upp den klassiska sången:

Broder Jakob,broder Jakob
sover du, sover du?
Ring i dina klockor,
ring i dina klockor.
Bing-bang-bång,
bing-bang-bång.

Stämningen är i alla fall lagom morgonskön. Solen har nyss tittat fram över hustaken, det är varmt i luften och längs gatorna står folk och tittar på. Vissa av dem förenar sig aningen generat. Nästan som om de vore sjusovare och skulle hamna i plurret...

Lite före klockan slår sju närmar vi oss Östra hamnen. Där är det piggt och stimmigt värre. Orkestern **Showdown** klämmer i med countrymusik och hangöbor samt turister trängs vid gästhamnskajerna för att få en skymt av det berömda sjusovardoppet.

Nerräkningen inför det stora plasket har börjat!

Klockan
7-7.30

Då klockan slagit sju försöker Benny Törnroos tillsammans med sin hjälpredalyfta upp den anonyma sjusovaren ur sängen .

— Han är ju tung, utbrister Benny.

Alltså tar Benny ett hårdare grepp och med ett plask flyger Mr. eller Ms. X i sjön. Efter en stund klarnar det att årets kändissjusovare är ingen mindre än **Håkan Streng.**

Håkan är förresten en riktig sjusovare annars också.

— Jag brukar aldrig vara uppe så här tidigt i vanliga fall, säger. Jag är den som soverpå bort halva förmiddagen.

Hur kändes det att bli islängd då?

— Jaa,vattnet var ju varmt och skönt. Men annars var det nog lite obehagligt. Man ser ju ingenting med den där huvan över ansiktet.

Håkan syftar på den huva sjusovaren skall bära för att förbli anonym ända tills doppet är över.

HT pratade också lite grann med Benny Törnroos.

— Sjusovardagen är ju ganska turistinriktad idag jämfört med det pensionatsevenemang det tidigare var, menar han. I år lyckades den satsningen bra.

— Se nu bara omrking dig. Östra hamnen är full av folk. Roligt att jippot drar.

Efter sjusovardoppet blev det scenshow. Först spelade showdown och fick de mest dansanta att ta sig en vals på asfaltplanen. Sedan steg Håkan Streng igen upp på scenen. Den här gången dock iförd torra kläder och som en del av gruppen Trio Saludo.

Medan Streng, **Mårten Ingo** och **Arto Rintamäki** sjöng och spelade gick HT-reportern runt och tittade på pyjamas och andra klädesplagg. Han träffade bland andra en pyjamasklädd **Hilding Björkman.**

— Vi var här i fjol också, avslöjade Björkman. Stämningen är fin här och musiken gör sitt till för att höja den.

Klockan
7.30—

Programmet bjuder ännu på akrobater. **Zico & Junior** uppträder. Senare är det dags för **Onni Gideon & His Aloha Hawaii Ensemble.** Avslutningsvis trollar **Sir Richard.**

—Bland de som står och lyssnar finns flera från hangöposten. Prydligt iklädda nattdräkter!

— Så kommer vi att vara klädda hela dan, avslöjar **Regina Vähämaa.**

Sjusovarreporter: Magnus Torsell

Sjusovaren Håkan Streng lyfter på de våta kjolarna. Han är till vardags en äkta sjusovare och brukar kravla säng ur säng bolstren på eftermiddagen.

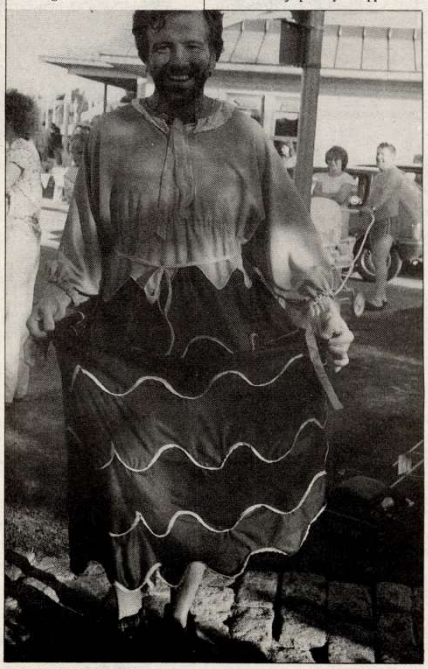

Ett-å-två-å-tree! Sjusovaren, i det här skedet anonym, åker i vattnet i Östra hamnen . Uppe till vänster Hilding Björkman från Vanda som i pyjamasen steg ur sängen och kom till jippot. Till höger leder Benny Törnroos sången "Happy Birthday för Sofia Rubanin, som fyllde år på Sjusovarmorgonen.

Hangö i kikaren

Det är lätt att hålla med fullmäktigeordförande **Sture Söderholm** i hans kritik över att länsrätten tagit tid på sig att avgöra besvären över fullmäktiges centrala och positiva tågkajsbeslut. Åtminstone i hans principiella resonemang

Redan namnet länsrätt uttrycker ju att den här domstolen är till för att skipa rätt. En rättsskipning som skall säga om bland annat kommunala besvär är befogade eller inte. En instans som, för att citera dess föredragande **Anne Niemi**, självständigt skall fatta sina beslut. Vara oavhängig, som alla domstolar, är ett annat sätt att uttrycka saken.

I praktiken har den här rättsskipningen i Tulludds- och tågfärjehamnsfrågan i alla fall varit på tok för långsam. Den har rentav varit så långsam att den antyder att den som vill köpa tid, eller fördröja ett beslut bara behöver lämna in besvär. Först till länsrätten och sedan till Högsta förvaltningsdomstolen.

Ett sådant förfarande öppnar dörren för okynnesbesvär i framtiden. Inte i fråga om besvären från trion **Hotulainen-Keynäs-Runeberg**, vill jag särskilt inskärpa. De har tvärtom åtminstone i fråga om beredningen av tåghamnens utvidgning fått rätt både i länsrätt och HFD. Men möjligheten finns att okynnesbesvära sig och det är oroande.

Dessutom tycker man ju att om länsrätten jobbar självständigt skall den i princip vara före HFD i sina utslag. Nu kan man misstänka att den väntade på ett prejudikat i jävsfrågan för att sedan slå fast samma linje. Vilket för övrigt också Söderholm antydde.

Då jag nu är inne på juridiska frågor så förefaller det mig tämligen klart att mattan ryckts undan för stadsstyrelsens byggnadstillstånd. Om fullmäktiges fullmakter att genomföra projektet är upphävda kan inte tillstånd att genomföra bygget ges.

Dessutom tycker jag att stadsstyrelsen skulle ha allt att vinna och ganska lite att förlora på att upphäva sitt byggnadslov. Den behöver egentligen bara vänta. På nya fullmakter från fullmäktige och på att se om besvär i dagens förändrade situation ännu lämnas in. Att ge byggnadstillstånd kan ske mycket snabbt, det visade den korta tid som förflöt mellan styrelsens diskussioner med Railships ledning och beborde den dessutom ha ännu fastare grund att stå på. Ingen har nämligen till dags dato ens antytt att tillstånd inte skulle beviljas.

Till mitt resonemang kan man förstås invända att stadsstyrelsen lovat Railship att påskynda bygget. Ett löfte som sannolikt gavs därför att det är viktigt att bibehålla förtroendet till hamnens storkund. Men har nu tågfärjsbolaget så bråttom att man inte kan vänta några månader? Vattendomstolens utslag väntas ju komma i slutet av mars-början av april.

Och är det inte i allas intresse att besluten blir juridiskt mer hållbara än hittills?

●●

Det är för övrigt också lätt att hålla med dem som nu önskar att besvärscirkusen skulle vara över för kajbygget. Då besvären gjordes var ju miljöskyddet för Tulludden både vagt och svagt. Tillgången till statliga Uddskatan var heller inte kristallklar. Nu borde däremot finnas förutsättningar att reda ut hur miljö och tågkajsbygge kan samsas.

Är det så, som miljöaktivisterna påstår, att det västra alternativet är miljöfientligt har de nu en sista chans att förklara varför. En s.sta chans därför att de centrala fullmäktigebeslut som stöder en västra kaj ju är upphävda.

En sådan förklaring vore betydligt bättre än de insändare från miljöaktivisthåll som tidigare bedyrat det östra alternativets förträfflighet. Eller det råddiga och ställvis svårbegripliga besvär som Hotulainen-Keynäs-Runeberg senaste sommar lämnade in till HFD.

Som jag ser det borde hangöfullmäktige självständigt få bestämma vilken kaj som är mest ändamålsenlig. Fullmäktigeledamöterna har också skyldighet att skaffa sig den information som gör att de kan fatta beslut som är bäst för staden i den här frågan.

Slutligen kan och får man försöka påverka fullmäktige. Det är en lika stor demokratisk rätt som att besvära sig över gjorda beslut. Kanske rentav större.

●●

Andra besvär än Railshipbesvären är också aktuella i Hangö. De fyra besvären mot församlingshemmets sanering har domkapitlet förkastat. Domkapitlets jurist, asessor **Gunnar Träskman** har också uttryckt förvåning över att en så juridiskt enkel fråga väckt så starka känslor.

Lagfarne asessorn har i alla ridiskt omdöme. Han har menat att kyrkoherdarna **Henrik Helander** och **Heikki Rantala** visat dålig kännedom om kyrkolagen genom att okynnesbesvära sig, för att nu lite tänja på Träskmans uttalande.

Lagfarne asessorn behärskar säkert kyrkolagen till punkt och pricka. Men hur förstår han bibelns budskap om att den som är utan skuld skall kasta första stenen?

●●

Däremot ligger det nog en hel del i domkapitlets genomgående utlåtande om att besvären är ändamålsenlighetsbesvär. Att de protesterar mot en sanering av församlingshemmet snarare än den beslutsgång som ledde till att sanering segrade över nybygge eller lätt renovering.

Därför hade det funnits andra och rentav bättre vägar än besvär. Namninsamlingar, uppvaktningar och allmänna möten, likt det som hölls på svenska församlingens försorg före saneringens omfattning bestämdes i representantskapet. Ett representantskap som, precis som fullmäktige i tågfärjehamnsfrågan, varit förkrossande enigt om den valda linjen.

Församlingsvalet senaste höst blev heller inget protestval mot en sanering. Tvärtom fick ju saneringsanhängaren nummer ett, **Ingeborg Wichmann** överlägset mest röster.

Man kan se konflikten kring församlingshemmet som en kamp mellan kyrkoherdeämbetet och förtroendevalda. En kyrkoherde har ett ansvar för hur församlingens verksamhet utformas och hit hör då också församlingshemmets utformning. De förtroendevalda i representantskapet är åter tillsatta för att förvalta pengarna och hit hör då också församlingshemmets investeringskostnader.

Vilken part som drar det längre stråket i den här kampen skall jag inte sia om. Jag nöjer mig med att konstatera att Jesus uttalande om att man skall ge kejsaren vad kejsaren tillhör och Gud vad Gud tillhör minsann inte hör till de mest lättfattliga.

Magnus Torsell

☐ *Kyrkligt anställda juristen Gunnar Träskman angrep..*

☐ *...juristen Kim Fröman*

☐ *...och kyrkoherde Henrik Helander kring församlingshemsbesvären.*

Engelska klubben:

Samlingsplats för vänner av det engelska språket

☐ **Ett sätt för goda vänner att träffas och ha trevligt tillsammans. Så karaktäriserar medlemmarna i Engelska klubben i Hangö sin sammanslutning.**

☐ **Klubben fick sin början ur en konversationskurs år 1982. I dag har den ett trettiotal medlemmar, alla med ett gemensamt intresse: det engelska språket och de engelskspråkiga kulturerna.**

☐ **— Men att prata engelska på mötena är inget måste, försäkrar klubbens ordförande Alan Jeffery. Det går lika bra med både finska och svenska. Eller att bara sitta och lyssna om man så vill.**

Den andra tisdagen varje månad träffas man för att prata, lyssna, dricka te och ha det trevligt i största allmänhet. Just den här tisdagen är det ett tiotal personer som samlats för att höra Alan och **Kaija Jeffery** berätta om sin resa runt Lake Ontario senaste sommar.

☐ *Vad vore en engelsk klubb utan te och kaka.*

— Hi! Hello! How are you? ekar det i tamburen, mera och mindre engelskt och somliga med amerikansk accent.

Men accenten har ingen betydelse försäkrar Alan Jeffery medan han dukar tebordet.

— Det här är ingen klubb för det specifikt engelska utan vi tar fasta på alla de engelsktalande kulturerna, berättar han.

Någon registrerad förening är det inte heller frågan om utan man strävar till att ta det så informellt som möjligt.

Te och kaka

Tjugo mark per termin kostar det att vara medlem i klubben. I den avgiften ingår te och kaka varje möteskväll. Ett litet bidrag får klubben från staden och så drygar man ut kassan genom försäljning av äkta engelska pancakes under Hangödagarna.

— Men det gör vi egentligen inte för pengarna utan mera för att bidra med vår närvaro, säger Alan.

Ändå lyckas man få det att gå ihop, t.o.m. så bra att man årligen kan dela ut stipendier, sammanlagt sex stycken, på de bägge högstadierna och gymnasierna.

För alla åldrar

Klubbens medlemmar återfinns i alla åldersgrupper, från 2-3 åringar som följer med sina föräldrar upp till 90-åringar. Somliga kommer varje gång, andra när de känner för det. Ibland arrangerar man temakvällar, ibland blir det "potluckdinner" (knytkalas) och någon gång har man bjudit in speciella föreläsare.

— Men det blir inte särskilt ofta eftersom vi klarar det så bra själva, säger Alan Jeffery. Många av medlemmarna reser mycket och berättar gärna om sina erfarenheter.

Initiativet till grundandet av en engelsk klubb togs ursprungligen av den dåvarande kyrkoherden i Hangö **Karl-Erik Nylund** och hans engelskfödda fru **Jill.** Ända sedan starten i november 1982 har Alan Jeffery fungerat som klubbens ordförande. Sekreterare är **Helena Gustafs-**

• *Sid. 6*

Hankolaiset antoivat näytteen kulttuuritarjonnastaan

□ Musiikkia, laulua ja vähän puhetta Hangossa, niissä merkeissä sujui iltama Haagapuiston koululla maanantaina. Iltaman, joka kuultiin myös Radio Suomesta tiistaina, järjesti Uudenmaan maakuntaliitto kuukauden kunta -kampanjaansa kuuluvana. Kuukauden kuntana oli nyt vuorostaan Hanko.

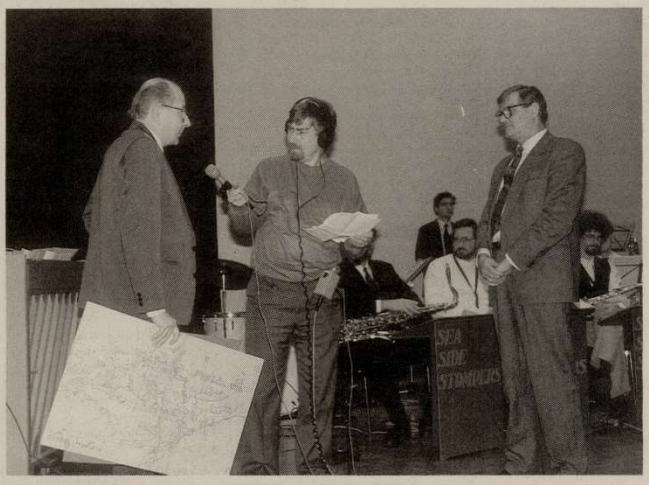

□ *Arvi Suvanto sai vastaanottaa 300 vuotta vanhan kartan. Kartan, joka on nyt esillä myös Meri-Hanko näyttelyssä, luovutti kaupungille Hankoniemen kristillisen opiston rehtori Väinö A. Hyvönen.*

Haagapuiston kouluun oli kokoontunut Hangon kulttuuria edustavia henkilöitä ja ryhmiä. Yleisradion kuuluttajien **Tarja Brandt-Salmisen** ja **Vesa Laaksosen** toivotettua sekä kuvitellun radioyleisön että läsnäolleen yleisön tervetulleeksi ja kerrottua vähän Hangosta, pani Hangon oma bigband Sea Side Stompers toimeksi. Iloisen ja rytmikkään bigbandmusiikin lomassa valtuuston puheenjohtaja **Sture Söderholmilta** udeltiin mitä Hanko pystyy tarjoamaan talvella. Söderholm tuli tulokseen, että Hangon enin tarjonta liittyy kyllä kesäaikaan.

Kaupunginjohtaja **Arvi Suvanto** sai myös tilaisuuden sanoa sanansa Hangosta. Hän totesi mm. että satama on valtavan tärkeä Hangolle ja että railshipsatama on sekin erittäin tärkeä.

Kamarikuoro **Vox Humana** lauloi soinnukkaasti muutaman laulun **Sigurd Idmanin** johdolla ja taiteilija **Antonia Ringbom** sai kertoa miksi hän tekee juuri animaatiofilmejä.

Kaupunki sai 300 vuotta vanhan kartan

Hankoniemen kristillisen opiston rehtori **Väinö A. Hyvönen** käytti tilaisuutta hyväkseen ja luovutti Hangon kaupungille Lars Forsellin vuonna 1690 piirtämän kartan Hankoniemeltä Helsingin saaristoon. Suvanto, joka vastaanotti kartan, kiitti ja lupasi että se ripustetaan näkyvälle paikalle kaupungintaloon.

Forsellin kartta on nyt myös esillä opiston Santalassa ylläpitämässä Meri-Hanko-näyttelyssä.

Forsellin kartta on esimmäinen tarkempi yleisesitys rannikostamme. Hiukan myöhemmin, 1695, ilmestynyt virallinen merikortti antoi rannikostamme aivan erilaisen kuvan, kuten myös seuraavan vuosisadan vastaavat tuotteet.

Lars Forsellin laatima yleiskuva on ensimmäisenä ja vaikeasti kartoitettavasta alueesta tehtynä ymmärrettävästi "suurpiirteinen" ja Hankoniemen osalta sotasalaisuussyistä harhaanjohtava. Muun muassa Tvärminnen sataman tienoot eivät vastaa ollenkaan todellisuutta.

Purjehtijan kannalta kartta on mallikelpoinen. Satamapaikat, jopa reimarit on piirretty näkyviin, vaikka ne muutoin ilmestyivät kartalle vasta sata vuotta myöhemmin.

Kartta sisältää yli puoli tuhatta nimeä saaristosta ja on siksi perin arvokas nimistötutkimuksen kannalta.

Hitusen teatteria

Kari Kulmala ja **Hannu Aho** esittivät otteen Kari Suomalaisen Hirttämättömästä lurjuksesta, joka on Hangon Harrastajateatterin ensi kesän näytelmä. Yleisö arvosti etenkin nokkelaa lehmää.

Kun jazztrio oli vielä esittänyt musiikkia, ilta päättyi, Vesa Laaksonen ja Tarja Brandt-Salminen olivat saaneet ohjelmansa "purkkiin" ja yleisö saattoi palata kotiin nautittuaan hyvästä paikallisesta viihteestä.

Katarina Haddas tutkii paluumuuttoa

□ Läntisen Uudenmaan seutukaavaliitto palkkasi vuoden 1990 joulukuussa valtiot. kand. Katarina Haddasin arvioimaan Länsi-Uudenmaan paluumuuttoprojektia.

□ Haddasin tehtävänä on selvittää mitä projekti on merkinnyt niille ruotsinsuomalaisille jotka ovat palanneet Suomeen, tarkemmin sanottuna läntiselle Uudellemaalle, kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Paluumuuttoprojekti käynnistyi syyskuussa 1988. Kahdeksan länsiuusmaalaista kuntaa (Kirkkonummelta Hankoon) on tiedottanut Länsi-Uudestamaasta aktiivisti Ruotsissa asuville potentiaalisille paluumuuttajille.

Täsmälleen kuinka monta on muuttanut takaisin Länsi-Uudellemaalle kuluneen kahden vuoden aikana on epävarmaa. Mutta kysymys on joka tapauksessa melkoisesta määrästä.

— Yksistään vuonna 1989 muutti noin 300 henkilöä, kertoo Haddas.

Tuntemattomia ovat toistaiseksi myös motiivit, jotka ovat tuoneet palaajat juuri Länsi-Uudellemaalle.

— Tiedämme että monet muuttajista eivät ole alunperin kotoisin Länsi-Uudeltamaalta ja siksi olisi mielenkiintoista tietää miksi he halusivat tulla juuri tänne. Osaksi se voi johtua projektin puitteissa annetusta informaatiosta, mutta osaksi myös Länsi-Uudenmaan viime vuosien hyvästä työmarkkinatilanteesta, Haddas arvelee.

Tämänkaltaisiin kysymyksiin hän nyt paneutuu selvittääkseen muuton laajuutta, muuttajien väestörakennetta ja motiiveja.

Haddas on palkattu puoleksi vuodeksi, ja hänen tutkimusraporttinsa on määrä valmistua tämän vuoden kesäkuussa.

— Mutta toista vaihetta on jo suunniteltu, joten jos saamme rahaa työvoiminisiteriöltä, toivomme saavamme pitää Haddasin vielä pitkään, sanoo seutukaavajohtaja **Kaj Lindholm**.

Toisessa vaiheessa selvitettäisiin, mistä syistä ihmiset muuttavat pois Länsi-Uudeltamaalta.

— Kun tiedämme syyt, pystymme kenties ehkäisevin toimenpitein hillitsemään muuttoa, joka usein vie maastamme nuoria työkykyisiä ihmisiä.

— On uusittava elinkeinoelämää ja saatava aktiivissa työiässä olevat jäämään, Lindholm painottaa.

Länsi-Uusimaa saa aluearkkitehdin

□ Vihdoinkin Länsi-Uusimaa saa kaipaamansa aluearkkitehdin. Läntisen Uudenmaan seutukaavaliitto, joka on ajanut arkkitehdin virkaa vuodesta 1982 lähtien, saa nyt 65 % valtionapua viran perustamiseen tammikuussa 1992.

□ — Mikä merkitsee, että seutukaavaliitto ilmoittaa viran haettavaksi loka-marraskuussa tänä vuonna ja että se on täytetty heti vuoden 1992 alusta, kertoo seutukaavajohtaja Kaj Lindholm.

Aluearkkitehti antaa neuvontaapua yksittäisille kunnanasukkaille ja on kunta- ja aluesuunnittelun käytettävissä.

— Aluearkkitehdin pitää pystyä yhteistyöhön kuntien kanssa näiden suunnittelutöissä ja antamaan lausuntoja. Arkkitehdin ja kuntien välinen dialogi on mitä tärkein, Lindholm tähdentää.

Aluearkkitehdin tärkein tehtävä

● *Sivu 6*

□ *Alan Jeffery, oik. ja Harriet Granholm, vas. ovat olleet alusta asti mukana Englantilaisen kerhon toiminnassa.*

Englantilainen kerho:

Englanninkielen ystävien kokouspaikka

□ Hyvien ystävien tapa kohdata ja viihtyä yhdessä. Näin luonnehtivat Hangon Englantilaisen kerhon jäsenet kokouksiaan.

□ Kerho alkoi keskustelukurssista vuonna 1982. Tänään siinä on kolmisenkymmentä jäsentä, kaikilla yhteinen harrastus; englannnin kieli ja englanninkielinen kulttuuri.

□ — Mutta englannin puhuminen kokouksissa ei ole mikään pakko, vakuuttaa kerhon puheenjohtaja, Alan Jeffery. Yhtä hyvin voi puhua suomea ja ruotsia. Tai vain istua ja kuunnella, jos niin haluaa.

Joka kuukauden toisena tiistaina tavataan puhumisen, kuuntelun, teenjuonnin ja yleisen hauskuuden merkeissä. Juuri tänä tiistaina on kymmenkunta henkilöä kokoontunut kuulemaan, kun Alan ja **Kaija Jeffery** kertovat matkastaan Ontario-järven ympäri viime kesänä.

— Hi! Hello! How are You? kajauttavat jäsenet eteisestä enemmän ja vähemmän englanniksi ja jotkut amerikkalaisella korostuksella.

Mutta korostuksella ei ole mitään merkitystä, vakuuttaa Alan Jeffery teepöytää kattaessaan.

Kerho ei ole mikään rekisteröity yhdistys, vaan pyritään toimimaan niin epämuodollisesti kuin mahdollista.

Kaksikymmentä markkaa lukukaudessa maksaa olla jäsenenä kerhossa. Tähän maksuun sisältyy tee ja kakku jokaisena kokousiltana. Kerho saa pienen avustuksen kaupungilta ja sitten kassaa täydennetään myymällä aitoja englantilaisia pannukakkuja Hangonpäivillä.

— Mutta sitä emme tee varsinaisesti rahan takia, vaan enemmänkin avustaaksemme tilaisuutta läsnäololamme, Alan sanoo.

Kuitenkin molemmat onnistuvat, jopa niin hyvin, että vuosittain voidaan jakaa stipendejä, yhteensä kuusi kappaletta, molemmille yläasteille ja lukioille.

Kerhon jäseniä on joka ikäluokas-

● *Sivu 6*

Helkama-taloon tulee biljardisali ja kahvila

☐ **Helkama-talossa tehdään työtä ja toimitaan.**
☐ **Kun nuorten teatteriryhmä muuttaa pois, tulee biljardisali tilalle.**
☐ **Tiloja on edelleen vapaana n. 1000 neliötä.**

Helkama-talon ensimmäisessä kerroksessa on **Niilo Jäsbergin** toimisto. Oman rakennusliikkeensä ohella hän hoitaa Helkama-talon talonmiehen tehtävät. HL kyseli millaisia toimintoja talossa tällä hetkellä on ja mitä uutta on tulossa.

Niilo Jäsbergin oma yritys suorittaa erilaisia rakennus- ja kunnostustöitä, välittää ja asentaa keittiökalustuksia ja tekee myös Helkama-talon kunnostustyötä. Viimeksi on sisäpihan taso nostettu entisten lastauslaitureiden korkeudelle ja rakennettu pihalle kaiteet ja portaat. Nyt näytti olevan menossa sadevesikouruijen uusiminen.

Niilo Jäsberg on myös tällä hetkellä kehittämässä kaupankäyntiä yhteistyössä Eestin kanssa. Hän on hankkinut sikäläisiltä markkinoilta mm. taivutetusta, liimatusta puusta valmistettuja pöydän- ja tuolinjalkoja.
Hänellä on toimisto ja työtilaa pohjoissiiven ensimmäisessä kerroksessa.

Puhdistusta

Muista vuokralaisista Niilo Jäsberg kertoi, että uusin tulokas on luultavasti Hangon Mattohuolto, joka tulee toimimaan pohjoissiiven kellaritasossa. He suorittavat lähinnä ovimattojen pesua ja käsittelyä, mutta puhdistavat myös muita mattoja.

Sukellustoimintaa

Eteläsiiven 1. kerroksessa on Ammattisukelluspalvelun toimisto ja kellarissa varastotilaa. Ammattisukelluspalvelu suorittaa vedenalaist. rakentamista ja korjausta, pelastustoimintaa ja betonipintojen vesipiikkausta niin pinnan ylä- kuin alapuolisissa kohteissa, vedenalaista videoja valokuvausta.

Ammattisukelluspalvelun lisäksi **Tuomas Vallilla** on tiloissa toinenkin firma, Aqua-Jet oy, joka puolestaan tuo maahan vesipiikkauksessa tarvittavaa välineistöä ja suorittaa erilaisia piikkaus- ja puhdistus- ja hiekkapuhallustöitä.

Sukelluspalvelussa (per.-83, muuttanut Hankoon -88) toimii nykyään n. kahdeksan henkeä, sillä periaattella, että Tuomas Valli ostaa entisiltä työntekijöiltään aliurakoita.

Tällä hetkellä Ammattisukelluspalvelu suorittaa Hangon kaupungille satama-altaan laiturirakenteiden tarkastus- ja korjaustyötä. Aikaisempia töitä monien muiden ohella ovat Imatran Voimalle v.-89 tehty, Tainionkosken voimalaitosta varten, n. 2000 kuutiometrin betoniseinämän poisto olosuhteissa, joissa seinämää ei voitu turbiinien vaurioitumisvaaran vuoksi räjäyttää pois.

Toinen suuri työ oli kasuunin pelastus Helsingin edustalla Hernesaaren luona. Kasuuni oli n. 1.000 tonnia painava. Se pelastettiin v. -86.

☐ *Niilo Jäsberg kunnostaa Helkama-taloa tarpeen mukaan.*

Laivojakin Ammattisukelluspalvelu on pelastanut. V.-80 Diana troolarin Hangon edustalta ulkoväylän läheltä n. 25 metrin syvyydestä. Alus painoi 130 tonnia. Myös Paraisista nostettu hinaaja Mini-Tug on Vallin tehtyjen töiden listassa.

Tuomas Valli aikoo, mikäli rahoitus järjestyy, rakennuttaa itse suunnittelemansa eräänlaisen sukelluskellon ja painekammion yhdistelmän. Se helpottaisi ja nopeuttaisi suurten ja syvälläolevien sukellustöiden suoritamista. Myös Tuomas Valli kertoi aikovansa yhä enemmän siirtyä vesipiikkauksen suorittamiseen, koska Suomessa ei ole muita, jotka sitä "järeillä" välineillä tekevät.

Varastotiloja

Stig Levinillä on myös käytössään varastotilaa. Hän harjoittaa kiinteistöhuoltoa ja kioskitoimintaa.

Erilaisia pieniä tiloja on vuokrattu yksityisille mm. varastoiksi.

Helkaman omassa käytössä on ullakkokerroksessa n. 500-600 neliötä, lähinnä varastotilana.

Biljardia ja pelejä

— Kiinnostava uusi projekti on ilman muuta biljardi-sali, joka tulee niihin tiloihin, joista teatteriryhmä muuttaa pois, kertoi Jäsberg.

Biljardisalin perustaa **Erkki Frosterus**, joka tällä hetkellä asu Inkoossa, mutta on aikeissa muuttaa Hankoon lähitulevaisuudessa. Hän on lomaillut Hangossa kesäisin, hänen vaimonsa on asunut täällä nuorempana ja vaimon äiti asuu täällä, joten siteitä Hankoon on.

Erkki Frosteruksella oli tarkoitus ensin perustaa biljardisali Soukkaan, mutta kulkiessaan viime kesänä täällä, hän huomasi ilmoituksen vuokrattavista tiloista Helkama-talossa, ja kun tilat osoittautuivat sopiviksi, sopimus syntyi.

Biljardisali pyritään saamaan valmiksi niin, että se voitaisiin avata maaliskuun alkupuolella. Sinne tulee kokolattiamatto ja kymmenen biljardipöytää. Niistä kolme on snookerpöytää, ts. suurin pöytä ja pienimmät pallot, kansainvälinen peli. Kolmella pöydällä pelataan Kaisaa, se oli aikaisemmin suosituin peli, jota pelataan suurilla palloilla. Neljällä pöydällä pelataan poolia eli 8-palloa.

Biljardin lisäksi salille tulee myös englantilaisia tikkatauluja (dart), shakkipelejä ja peliautomaatteja. Salilla voi pelata kuka tahansa. Erkki Frosterus kertoi, että aikaisemmin biljardia pidettiin vanhempien miesten pelinä, mutta nykyään mestarit ovat useimmiten nuoria, parikymppisiä miehiä.

Kahvila

Salin yhteyteen tulee kahvila, ja kesäajaksi kenties myös ulkoterassi. Minkäännäköisiä alkoholioikeuksia ei ole tarkoitus hakea eikä saada, sanoi Erkki Frosterus ja kertoi suunnitelleensa salin nuorisolle sopivaksi, sillä nykyäänhän biljardi luetaan urheilun piiriin kuuluvaksi.

Salia on tarkoitus pitää auki joka päivä aamupäivästä myöhään iltaan. Se tulee ainakin alkuun toimimaan perheyrityksenä, mutta tarkoituksena on myös saada kokoon kerho, eräänlainen ydinjoukkue, joka voisi hoitaa määrättyjä tehtäviä.

Erkki Frosterus kertoo itse pelanneensa biljardia jo 30 vuotta ja myös osallistuneensa kilpailuihin. Menestyksellään hän ei kuitenkaan kehu, mainitsee olleensa joskus 70-luvulla 16. SM-kilpailuissa

Kiinteistöpäällikkö **Aimo Remes** Helkama Investiltä kertoi, että joskin tyhjistä tiloista on ollut kiinnostuneita kyselijöitä, ei toistaiseksi enempiä sopimuksia ole tehty.

Filmiruutu

Elokuvapiiri esittää tulevana tiistaina **Ettore Scolan Perheen.** Kritiikot ylistävät filmin niukkaeleistä huumoria ja elämänviisautta. He sanovat, että missä Bergmanin Fanny ja Alexsander on rohkea, siinä Scola on syvällinen.

Perhe käsittelee keskiluokkaisen italialaisen perheen elämänkohtaloita 80 vuoden ajalta. Aikaperspektiivi on 1906-1986. Scolalla on mittava tuotanto takanaan, tuotanto, joka on tehnyt vaikutuksen kriitikkoihin. Elokuvassa Perhe vuodelta 1987, on ohjaaja siis luonut perhekronikan.

Elokuva ei ole aivan lyhyt.

Sivulta 4
ENGLANNIN KIELEN...

sa, 2-3-vuotiaista, jotka seuraavat vanhempiensa mukana, aina 90-vuotiaisiin asti. Jotkut tulevat joka kerran, toiset silloin kun siltä tuntuu. Toisinaan järjestetään teema-iltoja, toisinaan on "potluckdinner"(nyyttikestit) ja joskus on kutsuttu erityinen luennoitsija.

— Mutta niin ei tapahdu kovinkaan usein, koska me selviämme niin hyvin itseksemme, sanoo Alan Jeffery. Monet jäsenistä matkustelevat paljon ja kertovat mielellään kokemuksistaan.

Aloitteen Englantilaisen kerhon perustamiseksi alunalkaen teki silloinen Hangon kirkkoherra **Karl-Erik Nylund** ja hänen englantilaissyntyinen vaimonsa **Jill.** Aina alusta lähtien, marraskuusta 1982, on Alan Jeffery toiminut kerhon puheenjohtajana. Sihteeri on **Helena Gustafsson** ja kassanhoitajana toimii **Harriet Granholm**, toinen alkuperäisistä jäsenistä.

Hyviä ystäviä

Enimmäkseen olemme kuin hyviä ystäviä, jotka tapaavat. Useat jäsenistä ovat sellaisia, jotka ovat muuttaneet tänne muualta ja kerhon kautta saaneet tuttuja täällä.

Harriet matkusti itse Englantiin, lähemmin Bornemouthiin, kielikurssille jo vuonna 1968 ja siellä alkoi hänen kiinnostuksensa englantiin.

— Olen ollut paljon Englannissa sen jälkeen, kertoo hän. Viihdyn siellä hyvin ja minulla on monia ystäviä siellä.

— Ja on onnea, että meillä on aito englantilainen kerhossa, jatkaa Harriet. Siitä johtuu, että me todella sekä puhumme, että kuulemme englantia.

Mutta myöskin Harriet vakuuttaa, ettei millään muotoa ole pakko puhua englantia kokouksissa.

Mukana alusta lähtien

Toinen, joka on ollut mukana alusta lähtien, on **Vivan Laitamäki.** Hän kertoo haluavansa puhua ja kuulla englantia niin paljon kuin mahdollista. Itse hän on matkustanut Euroopassa, Neuvostoliitossa, Aasiassa ja Kreikassa.

— Ja jos he puhuvat englantia, saan itseni kyllä ymmärretyksi, sanoo hän. Ainakaan minua ei voida myydä, vaikka tiedot ovatkin päässeet vähän ruostumaan.

Leena Immonenon ollut mukana Englantilaisessa kerhossa noin kolme vuotta. Hänen vaikuttimenaan on halu säilyttää ne valmiudet, jotka hän sai ollessaan vaihto-oppilaana Chigagossa vuosia sitten.

— Mutta en kyllä olisi täällä, ellei ilmapiiri olisi niin mukava, hän sanoo.

— Tämä kerho on ehdottomasti paras, hän jatkaa. Täällä puhumme englantia koko ajan.

Sivulta 4
LÄNSI-UUSIMAA SAA...

tulee olemaan länsiuusmaalaisen kulttuurin ja ympäristön vaaliminen. Ympäristöministeriölle osoittamassaan aluearkkitehdin virkaa koskevassa anomuksessa seutukaavaliitto toteaa, että vaatimus ympäristön ja kulttuurin huomioon ottamisesta yhteiskuntasuunnittelussa on johtanut kunnissa pätevän henkilökunnan pulaan. Senkaltaiset suurprojektit kuten Ferraria Tenholassa, Storvik Siuntiossa, ovat lisänneet aluearkkitehdin tarvetta Länsi-Uudellamaalla. Myös Länsi-Uudenmaan vanhat kulttuuriseudut, kuten Fagervik, Fiskars ja Mustio, vaativat erityistä huomiota suunniteltaessa ja rakennettaessa, samoin Inkoon ja Tammisaaren saaristoalueet.

Lindholm sanoo aluearkkitehdin virkaa kunnille erittäin halvaksi.

— Valtiohan maksaa 65 prosenttia kustannuksista, joten loput 35 prosenttia, jaettuna kahdeksan kunnan kesken, ei ole paljon.

Kunnat osallistuvat arkkitehtikustannuksiin suhteellisin osuuksin maksukyvyn perusteella.

HANGON LEHTI
7,5%
Valtuuston jl Stave Söderholm:
Laituripäätös viipyi liikaa!
PTL Tele tilaa Helkama-kaapelilta 50 mmk:n kaapelit
Unikeonkarnevaali peruuntuu — määrärahat pyyhittiin!
Finn+Baltic pelastetaan jo ensi viikolla

HANGONLEHTI

jaetaan kaikkiin talouksiin Hangossa lauantaina 2.2.1991

Varaa ilmoitustilaa jo tänään!

☎ 911-84531

PS. Viimeistään perjantaina 1.2. klo 10.00

HANGONLEHTI
Vuorikatu 15–17
10900 Hanko

Det vimlade av människor i Granstedts park då Hangödagarna traditionsenligt inleddes med föreningarnas marknad.

Strålande Hangödag med fläkt från Estland

HANGÖ. Firandet av årets Hangödagar inleddes på lördag eftermiddag med den traditionella marknaden. De 23 föreningar som ställde upp försäljningsstånd av skiftande slag kunde vara mer än nöjda med kommersen. Granstedts park myllrade av hangöbor på topphumör, solen sken och dansen och musiken som gruppen från estniska Hapsal bjöd på var strålande.

Hangödagarna är en gammal tradition, de firas nu för 22 gången. Men det omfattande programutbud som hangöborna vant sig vid att denna avslutning på sommarssäsongen skall erbjuda började man med först 1984 då Hangö stads kulturbyrå tog över ansvaret för arrangemangen.

Stadsfullmäktiges ordförande **Sture Söderholm** som officiellt öppnade Hangödagarna gladde sig speciellt åt Hapsalensemblens uppvisning. Söderholm är ju en av dem som tog initiativet till att staden blev Hangös vänort.

Publiken var minst lika begeistrad över de temperamentsfulla folkdanserna och den svängiga musiken som gästartisterna bjöd på. Hangö Folkdansare tedde sig faktiskt lite bleka i jämförelse med esternas fartfyllda show.

Flickorna från Hannele Soulasmaas dansskola knep däremot hjärtliga applåder för sin diskodans och en eldig flamenco.

När den estniska orkestern äntrade estraden och körde i gång med den välbekanta Saaremaa-valsen var det en och annans fot som stampade takten, men tyvärr var det ingen som var modig nog att bjuda upp till dans. Här kunde kanske folkdansarna gjort en insats och bjudit upp några från publiken!?

Huvudsaken var att stämningen var på topp och trots trängseln vid flera av stånden sågs idel leenden och glada skratt hördes runga. I luften spreds den goda doften av nygräddade våfflor, plättar och halstrad fisk, som Hangö Fiskargille sålde till ett billigt pris. Fiskargillet var en av de få föreningar som inte tidigare deltagit i föreningarnas marknad.

Engelska klubben t.ex. har däremot varit med och stekt plättar i så många år att **Alan Jeffery** påstod att man gjort det sedan vikingatiden. 15 år bör ligga något närmare sanningen...

Zonta-klubben var också synligt framme i sina kännspaka gula drärter och sålde för brinnande livet gula rosor till förmån för barnpsykiatrisk forskning. Nog pryddes åtminstone varannan marknadsbesökare av en gul ros på barmen.

Hangö miljöförening var också med för första gången, föreningen grundades ju i år, och man sålde bl.a. miljövänliga produkter och butikskassar av säckväv som alternativ till de ur miljösynvinkel förhatliga plastpåsarna.

Folkdansgruppen från Hapsal fick publiken med på noterna med sina fartfyllda danser.

Text och foto:
Solveig Hellström

Artesan Maria Stenström hade inbjudits av Nyländsk hemslöjd för att demonstrera hur man tillverkar papper för hand.

Bakverk, gamla böcker, handarbeten, lotter och annat som hör en äkta marknad till fann också sina köpare.

Kring Föreningen för Nyländsk hemslöjds stånd var det ständigt en samling intresserade som följde med hur **Maria Stenström** tillverkade papper för hand.

– Det är egentligen väldigt enkelt, man rör ihop en massa av vatten och t.ex. söndersmulade äggkartonger och så fiskar man upp den ur en vattenbytta med ett nät och trycker det mellan ett par tidningspapper där det får torka en dag. Sedan har man ett grovt, men mycket speciellt papper att använda som brevpapper eller binda ihop till en anteckningsbok, förklarade Maria.

Firandet av Hangödagarna fortsatte på lördagen med en en konsert i kyrkan där diplomorganisten **Henryk Gwardak** uppträdde och på gågatan där det för första gången arrangerades kvällsprogram samtidigt som butikerna höll öppet ända till klockan 22.

I dag fortsätter festligheterna med guidade turer till Gäddtarmen, ponnyridning i Badhusparken, sambaskola för barn, teaterföreställningar och folkdansuppvinsingar på Lappvik danslave.

Tävling för ett snyggare Esbo

ESBO. Gårdstävlingen i Esbo blir en succé – åtminstone bland företagare, förutspår Ritva Rastimo, biträdande direktör vid Esbo handelskammare.

Trots att den här tävlingen ännu inte officiellt har inletts, har flera företag redan anmält sitt intresse.

Mindre enheter som höghusområden, kvartersgårdar och egnahemsträdgårdar har också möjlighet att delta men då i skilda klasser.

En snygg fasad, en välvårdad och representativ gårdsplan förhöjer stadsbilden, vilket också är ett av huvudargumenten för att tävlingen utlysts, påpekar Ritva Rastimo.

Enligt henne vill tävlingsarrangörerna fästa folks uppmärksamhet vid att miljön runt t.ex. företagen de facto är ett slags visitkort. Den omgivande miljön informerar besökaren även om företagets verksamhetsideologi i stort, genom sitt i bästa fall estetiska yttre.

Ritva Rastimo sätter fingret på gårdstävlingens ömmaste punkt, då hon påpekar att tävlingen borde ha "marknadsförts" redan på våren. Då kunde både företag och privata bostadsbolag ha haft tid på sig att förbereda sina utomhusområden under hela sommaren.

På Esbodagen den 27 augusti utlyses däremot tävlingen nu officiellt och efter ett år kan vinnarna namnges.

De som vill vara med och tävla får ställa upp med den kondition gården har i dag. Enligt Ritva Rastimo är det egentligen meningen att utomstående personer ska anmäla deltagare till gårdstävlingen, men naturligtvis med medgivande från berörda parter.

Gårdstävlingen kan indelas i sex olika klasser: småhus, egnahemshus; radhus inom ett bostadsbolag; bostadsbolag i form av våningshus; gatulösningar och kvartershelheter samt företag inom ett större företagsområde, t.ex. i form av köpcentrum eller i en mindre enhet.

Esbo stad har i dag 35 olika köpcentrum och därför är det också viktigt att den här klassen finns med i gårdstävlingen. Mycket kan enligt Ritva Rastimo göras för att snygga upp köpcentrumen. Här utgör en eventuell vinnare en modell för de övriga köpcentra.

Då det gäller företag inom ett köpcentrum är det landskapsarkitekt **Carl-Johan Gottberg**, som i huvudsak står för bedömningen. Trädgårdsarkitekt **Maj-Lis Rosenbröijer** har däremot till uppgift att bedömma de privata gårdarna.

En förhandsgallring utförs av en given delegation inom varje storområde, där också en medlem av domarkåren medverkar.

Domarkåren är i övrigt sammansatt av Trädgårdsförbundets representant landskapskonsult**Heimo Kaukolinna**, VD **Pertti Helminen** från grönområdesförbundet Viherympäristöliitto, landskapsarkitekt **Marianne Ryhänen** representerar Esbo stad tillsammans med stadsträdgårdsmästaren **Martti Honkanen**. Landsdkapsarkitekt **Leena Iisakkila** är representant för Esbo hembygdsförenigars förbund i domarkåren.

De deltagande gårdsexemplaren granskas i tre olika skeden. Den första egentliga granskningen sker på våren 1992. De två övriga bedömningarna sker i maj, juni och augusti.

Domarkåren fäster vikt vid den helhetsbild gården ger vid första anblicken, överlag gårdens skick och själva gårdsplaneringens funktionsduglighet. Växternas placering och skick och hur gården är omgärdad uppmärksammas också liksom en eventuell individuell prägel på helheten.

Domarkåren utgår från maximipoängtalet 50. Vinnarna i de olika klasserna erhåller särskilda utmärkelser i form av prisplattor och därtill erhåller de fem bästa i varje klass ett diplom.

Sista anmälningsdagen till tävlingen utgår den 31.10.1991 och tävlingsresultaten förkunnas den 27.8.1992.

Beatrice Brandt

Leningradsbo letar efter V. A. Heggman

KYRKSLÄTT. Kyrkslätt-kaplanen Samuli Alaspää har fått ett intressant brev från Leningrad, där Natalja Heggman vädjar om hjälp för att finna sina finländska släktingar – eventuellt i Kyrkslätt.

– Jag är finländare och jag är född och uppvuxen i Leningrad. Min far var finländare och han föddes i S:t Petersburg år 1907, skriver Natalja Heggman.

Orsaken till att hon vänt sig till Kyrkslätts finska församling i ärendet är att hennes farfar – enligt uppgifter från domkapitlet i dåvarande S:t Petersburg – skulle ha varit född i "Nylandin lääni", i "Kyrkyslettin seurakunta", alltså i Kyrkslätts församling och att han var lutheran. Farfadern hette **Viktor Anders Heggman (Häggman?).**

Natalja Heggman vet berätta att han i januari 1906 varit 27 år och sålunda fötts år 1878.

– Var snäll och meddela mej de uppgifter som finns om farfar och hjälp mej att bevisa att han fötts i Nylands län och hjälp mej samtidigt att få kontakt med mina släktingar i Finland, vädjar leningradsbon.

I Kyrkslätt-församlingarnas kyrkböcker finns inga uppfifter om att någon Viktor Anders Heggman skulle ha fötts i Kyrkslätt vare sig år 1878 eller åren kring detta. Eftersom Samuli Alaspää gått bet på uppgiften att den här vägen hjälpa Natalja Heggman vänder han sig nu via VN till eventuella släktingar i de väst- och mellannyländska kommunerna samt också till pastorskanslierna för att eventuellt få hjälp av dem.

■ AURINKO nousee tänään klo 6.13 ja laskee klo 20.46. Nimipäiväänsä viettävät tänään torstaina LINDA ja TUOMI ja huomenna perjantaina JALO ja HELMER. Onnittelemme!

PÄIVÄNSANKARIT

Paljon Onnea 14.4. Sonja! toivottavat äiti, isi ja kummit + muut sukulaiset.

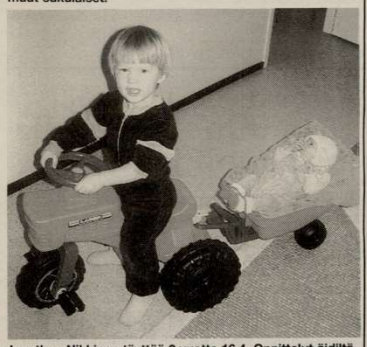

Jonathan Nikkinen täyttää 2 vuotta 16.4. Onnittelut äidiltä, isältä ja pikkusiskolta.

MUUMIKONSERTTI
Haagapuiston koululla
la 17.4 klo 13.00
Benny Törnroos
Hafs-orkesteri
Muumipeikko itse
Ennakko-osto kirjastossa Lapset 30,- Aikuiset 40,-
Pa pa paa, ma ma maa, pa pa paa

Ikivihreää jazzia ravintola Piratessa

■ Ravintola Piratessa järjestetään tulevana lauantaiiltana mittava jazz-konsertti. Ravintolassa soittaa ikivihreää jazzia tukku huippunimiä. Piratessa soittavat seuraavat artistit:

Säveltäjä **Otto Donner**, joka on myös taitava big band-trumpetisti. Tenorisaksofonisti **Rasmus Korström**. Karjaan Big Bandin keulahahmo, tenorisaksofonisti **Kari Salminen**. DDT-Jazzbandin rumpali **Esko Rosnell**, joka on juuri palannut yhtyeen kanssa Yhdysvaltain kiertueelta. Hankolainen **Marek Zienkiewitz**, jota jazz-piireissä pidetään yhtenä maan parhaimmista jazz-pianisteista tällä hetkellä. Basisti **Pelle Malén** sekä sokerina pohjalla eestiläinen laulaja **Silvi Vrait**, joka on nykyisin Eestin suosituin jazz-laulaja. Lisäksi paikalle saapuu myös Karjaan Big Bandista joukko nuoria soittajia.

Muusikot soittavat yhdessä ja erikseen aina kunkin jazz-kappaleen mukaan. Jazz-illasta peritään 25 markan sisäänpääsymaksu.

Tulevana perjantaina Piratessa esiintyy lisäksi hankolainen trubaduuri **Rainer Roth**.

■ Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että vuokrataloyhtiö **Hangon Suokukolle** myönnetään 780.000 markan suuruinen eli 60.000 markalla korotettu kolmoislaina. Korotus johtuu asuntohallituksen uusista rahoitusohjeista.

Kuuma linja vielä huomenna

■ Hangonlehden Kuuma linja kaupungin säästötoimista on vielä avoinna lukijoille perjantaihin puoleenpäivään saakka. Kysymys kuuluu, miten Hangon kaupungin tulee säästää. Pitääkö kaikista kaupungin toimista ja palveluista säästää vai ovatko tietyt palvelut muita tärkeämpiä?

Juustohöylä vai kakkulapio? Miten kaupungin tulee arvottaa palvelujaan. Lukijat voivat myös tuoda esille mielipiteensä kaupungin lomautuksista.

Kirjoitukset Kuumalle Linjalle voi lähettää Hangonlehden osoitteella **Vuorikatu 15-17, 10900 Hanko**. Kirjoitukset voi myös jättää lehden ilmoituskonttoriin, joka on samassa osoitteessa kuin lehden toimitus. Mielipiteet voi välittää myös puhelimitse: soita numeroon 86433 ja pyydä toimitukseen.

HUOM! Kirjoitusten Kuumalle linjalle tulee olla toimituksessa viimeistään perjantaina, 16. huhtikuuta kello 12 mennessä.

ELOKUVAT

Kaappaus merellä

■ **Kaappaus merellä** on nimeltään tyypillinen actionfilmi, jota elokuvateatteri Olympia esittää huomisesta ensi torstaihin. Titteli on oikeastaan harhaanjohtava, sillä filmi kertoo Amerikan vakoilujärjestön, CIA:n seonneesta entisestä agentista, joka yht'äkkiä kaappaa amerikkalaisen ydinkärkiä kantavan sota-aluksen.

Pääosaa, kaappariа vastaan taistelevaa hyvää sankaria, esittää **Steven Seagal**, joka kuuluu niittäneen laakereita itämaisessa kamppailulajissa. Hänen näyttelijänlahjansa ovat kriitikoiden mukaan alaarvoiset ja hänen aiemmat filminsä kurjia.

Nyt esitettävä filmi on joka tapauksessa parempi. Sen on ohjannut **Andrew Davis**. Elokuvakriitikoiden mukaan Davis hallitsee action-alan eikä yritä tehdä elokuvasta enempää kuin mihin se yltää. -mt/tö

Sivulta 5

KAUPUNGIN...

Toistaiseksi lasi on kasatu kaatopaikalle, ja lautakunta sanoo, ettei sillä ole käytännön merkitystä kaatopaikan kuormittamisessa.

Lasi hyödynnetään?

Ympäristölautakunta päätti kuitenkin tiistaina kehottaa tekninen- ja pelastuslautakuntaa järjestämään lasinkeräyksen niin, että lasi kuljetetaan hyötykäyttöön teollisuuden raaka-aineeksi.

Se vaatii kuitenkin taloudellista panostusta.

Jos lasimateriaali päätetään hyödyntää, kaupunkilaisille on tiedotettava, minkälaista lasia kerätään, keräyspisteet ja vastaanottajan laatuvaatimukset.

Tekninen- ja pelastuslautakunnan kuluvan vuoden talousarviossa on varattu 227.000 mk kierrätyshankkeeseen. Suunnitteilla on uusiokäyttöön johdettavan materiaalin toimintakeskus.

Ympäristölautakunta viittaa myös uuteen jätelakiin, joka astunee voimaan 1.7.93. Sen mukaan syntynyt jäte on hyödynnettävä mahdollisuuksien mukaan.

Lautakunta muistuttaa myös, että Hangossa on valmisteilla toimintaohjelma jätehuollon kehittämisestä lähitulevaisuudessa.

Lisäksi Hanko on liittymässä Länsi-Uudenmaan Jätehuolto Oy:hyn, mikä merkitsee Hangon kaatopaikkatoiminnan loppumista.

YHDISTYKSET

■ **Hangon Suomalainen Kerho** tutustuu Helkama Kaapeliin pe 16.4. klo 19. Kokoontuminen tehtaan pihalla. Tilaisuuden jälkeen kuukausikokous Upseerikerholla. Hallitus kokoontuu to 15.4. klo 18 Upseerikerholla. Jäsenet tervetuloa Helkamalle! Hallitus.

■ **Sosiaalivirkoja** järjestellään uudelleen. Kaupunginhallitus puoltaa, että lastenvalvojan virka lakkautetaan ja tilalle perustetaan osastosihteerin-lastenvalvojan virka, että toimistosihteerin virka lakkautetaan ja tilalle perustetaan hallintosihteerin virka ja että osastopäällikön virka entisellä yleisellä osastolla lakkautetaan. Virkamuutokset hyväksyy valtuusto.

■ **Kiinteistö Oy Hangon Seniori**, joka tulee suunnitellun vanhustenhuoltokeskuksen läheisyyteen, sai aikaan monta päätöstä kaupunginhallituksessa. Tämä päätti merkitä yhtiön osakkeita, ehdottaa tertiäärilainan ja omavelkaisen takauksen myöntämistä ja hyväksyä rakennuttamissopimuksen. Kaupunginhallitus päätti myös, että kaupungilla on oltava enemmistö yhtiön hallituksessa.

■ **Hankoniemen Ratsastajat ry:n** kouluratsastuskilpailut la 17.4. alkaen klo 10 Suursuolla.

KIITOS

Sydämelliset kiitokset ystäville ja sukulaisille muistamisesta.
Aura Nordström

Englantilaisten pannukakkujen paistamisesta tullut jo traditio

■ Näkyvimmillään The English Club of Hanko esittäytyy aina elokuussa Hangon päivillä. Englantilaisten pannukakkujen paistamisesta on tällöin tullut jo traditio, jota hankolaiset odottavat innolla, kirjoittaa yhdistyksen sihteeri **Taina Hokkanen** kuluneen vuoden toimintakertomuksessa.

Yhdistys piti vuosikokouksensa tiistaina ja valitsi tällöin puheenjohtajakseen edelleen **Alan Jefferyn**, sihteeriksi Taina Hokkasen ja rahastonhoitajaksi **Harriet Granholmin**.

Vireän English Clubin toimintaan kuuluu paljon muutakin. Kerhon tavoitteena on ennen kaikkea edistää ja ylläpitää englannin kielen taitoa. Kulunecna toimintavuonna kerho on toteuttanut tätä periaatetta kokoontumalla joka kuukauden toisena tiistaina keskustelemaan mielenkiintoisista aiheista.

Alan Jeffery valittiin edelleen Hangon Englannin kerhon puheenjohtajaksi.

— Olemme kuulleet alustuksina **Leena Immosen** matkasta Normandiaan ja **Pirjo** ja **Kalle Langen** matkasta New Yorkiin ja Washingtoniin. Kokouksissamme on myös käynyt vierailijoita: Hangö evangeliska folkhögskolanin opiskelija kertoi meille kotimaastaan Puolasta ja **Jarna Niemelä** vaihto-oppilasvuodestaan Australiassa. Nämä olivat erittäin valaisevia ja mielenkiintoisia esityksiä.

— Tämän vuoden kohokohta oli varmasti lokakuussa, kun entinen hankolainen, **Leena Kallio**, kertoi meille työstään Punaisen Ristin sairaanhoitajana Kabulissa, Afganistanissa. Aihe oli koskettava, ja olimmekin saaneet paljon varsinaisen kerhon ulkopuolisia kuulijoita.

Kerho jakaa vuosittain myös stipendejä nuorille englannin kielen harrastajille. Viime vuoden toukokuussa The English Club of Hanko jakoi englannin sanakirjaa seitsemän kappaletta.

Tule tutustumaan HangTELin kanssa torstaina 15.4. klo 9–17

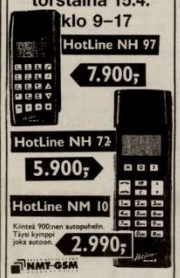

Kahvitarjoilu tänään.
HangTEL
Ratak. 5 Hanko
☎ 86494 Fax 85275

Kaapeli-tv-ohjelmat uudistuvat.
Tule tutustumaan uuteen edullisempaan ohjelmakokonaisuuteen!

Edustajamme on paikalla HangTEL:ssä Ratakatu 5, torstaina 15.4. klo 9.00–17.00.

Nyt esim. uusi ruotsinkielinen ohjelmakokonaisuus. Sveriges TV1, Sveriges TV2, Nordisk TV4 ja NTV5 Nordic.

Jos Sinulla ei vielä ole kotipäätettä, kannattaa se hankkia nyt. Uuden kotipääteliittyjän liittymismaksu on 0 markkaa! (Normaali liittymismaksu 450 mk.) Liittymisedun saat, kun teet vähintään 12 kuukauden kestotilauksen ennen 31.5.1993.

TELE KABEL-TV

■ Hangossa vietetään **laulujuhlia** toukokuun lopussa Västra Nylands Sång- och Musikförbundin merkeissä. Kaupunginhallitus on myöntänyt paikallisille kuoroille 3.000 markkaa laulujuhlien järjestelyjä varten.

■ **Kaupunginhallitus** on päättänyt merkitä 60.000 markalla osakkeita yhtiöstä, joka rahoittaa kunnallisia asuntoja.

■ **Vierasvenepaikat** maksavat alkavalla kaudella 55 markkaa vuorokaudessa. Kaupunginhallitus hyväksyi tekninen- ja pelastuslautakunnan esittämän taksan.

■ Kaupunginhallitus puoltaa sosiaalilautakunnan, koulutusviraston, koululautakunnan ja aikuiskoulutuslautakunnan **johtosääntöjä**. Johtosäännöt menevät valtuuston vahvistettavaksi.

Uimahallin sijoitus kiinnosti eniten

Hankolaiset haluavat oman uimahallin

■ Länsi-Uusimaalle ehdotetuista yhteisistä urheilukeskus-projekteista uimahalli kiinnostaa hankolaisia eniten. Enimmät kuumalle linjalle saamistamme soitoista koskivat nimittäin uimahallin sijoitusta ja kanta on selvä: uimahalli Hankoon hankolaisille.

■ Mutta myös ratsastuskeskusta ja moottoriurheilukeskusta toivotaan Hankoon. Taloudelliselta näkökannalta osa pitää yhteisiä laitteita hyvänä ajatuksena. Yksi on täysin yhteisten laitteiden kannalla.

— Uimahalli Hankoon. Se palvelee kaikenikäisiä, tulevia, nykyisiä ja entisiä veronmaksajia. Työtätekevät voivat purkaa stressiään sekä hoitaa terveyttään ja kuntoaan uimalla. Kulumista, selkävioista ym vammoista kärsiville uinti on sopivaa liikuntaa kuntoutusmielessä ja jäljellä olevan kunnon ylläpitäjänä. Korostan että myös eri urheilulajien harrastajille uimahalli suo erinomaisen mahdollisuuden ympärivuotiselle harjoittelulle. Mielestäni uimahallihankkeessa ei saa olla ensisijalla urheilulliset näkökohdat. Sen tulee nimenomaan palvella jokaista hankolaista, siis kunnon- ja terveydenhoitonäkökohdat etusijalle.

Jos uimahalli sijaitsee Tammisaaressa, sinne lähtevät vain kilpauimarit ja kertakävijät. Säännöllisesti kuntoaan ja terveyttään hoitamaan pyrkiviä tavallisia ihmisiä se ei palvele. Siis me tarvitsemme uimahallin Hankoon!

Eira Taurén

— Olen sitä mieltä, että on aivan mieletöntä lähteä Billnäsiin ratsastamaan kun oma talli on muutaman kilometrin päässä keskustasta, joten vastustan Billnäsin hanketta. Ennemmin nämä rahat oman ratsastuskoulun hyväksi ja tehokkaaseen ympärivuotiseen toimintaan.

"Monien puolesta"

— Jos uimahalli on Tammisaaressa, sitä eivät voi käyttää tavalliset ihmiset. Uimahallimatkoja ei ole myöskään helposti saatu järjestetyksi, joten on aika rakentaa uimahalli Hankoon. Kaupungissamme suositaan enimmäkseen huippu-urheilijoita. Uimahallista hyötyisivät kaikki kuntourheilijat ja muutkin.

"Tavallinen ihminen"

— Mm. taloudellisesti katsoen näyttää valtavan hyvältä, kun aiotaan satsata yhteisiin suurprojekteihin. Suurena poikkeuksena on kuitenkin Hangon osalta uimahalli. Emme tarvitse uimahallia Hangossa ainoastaan hankolaisille. Kesän kylmän veden johdosta tarvitsemme sen myös turisteille. Lisäksi tämä toiminta voi tuoda uimahallille vähän lisätuloja.

Olen aiemmin puhunut oman uimahallin puolesta ja teen niin edelleenkin. Kun saamme resurssit, halli on rakennettava, mutta ensin on toteutettava esim. vanhustenhuoltokeskus.

Sitä ennen, kunnes meillä on varaa rakentaa oma uimahallimme, kaupungin on järjestettävä hankolaisille matkoja lähellä sijaitseviin uimahalleihin.

Börje Fagerström

— Vaikka kotipaikkani ei olekaan Hanko vaan Tammisaari, haluan silti ottaa osaa kuuman linjan keskusteluun Hangon Urheiluautoilijat ry:n puheenjohtajan ominaisuudessa. Varsinkin, kun on jostain syystä heitetty mietittäväksi niin hirveä ajatus, että meidän toimintamme siirrettäisiin esim. Tammisaareen. Ei missään tapauksessa, niin hienolta kuin se ajatus joistakin saattaisi kuulostaakin.

Periaatteessa erilaisten, suuria pääoma- ja käyttökustannuksia vaativien rakennusten (esim. uimahalli, palloiluhallit) mahdollisimman tehokas käyttö ja kustannusten jakaminen vaikka useamman kaupungin ja kunnan kesken on aina järkevää, joskus jopa tarpeellistakin. Pelkkä maapohja, esim. erilaiset kentät, ei hirveitä kustannuksia vaadi, joten mm. jalkapallokenttiä ei mielestäni kannata ruveta keskittämään.

Mitä tulee yhteistyöhön Tammisaaren kanssa, niin siitä ei ilmeisesti koskaan tulisi mitään. Hankolaiset saisivat odotella iät ja ajat, eihän Tammisaari tahdo saada omin päinkään mitään aikaan (palloilu/uimahalli-asiaa on pyöritelty kait jo toista kymmentä vuotta), vaikka pitäisi esim. poliittisesti olla varsin yksimielisiä päättämään. Nähtiin se aikoinaan kuplahallienkin kanssa, Hanko teki, Karjaa teki, Tammisaari pohtii vieläkin.

Moottoriurheilu ei kovin vahvasti ole esillä yleensä ollut kunnalliselämässä. Sitä suuremman, valitettavasti negatiivisen, huomion kohteena se on ollut ulkokuntalaisten huvilanomistajien ja asiaa tuntemattomien ajatuksissa, puheissa jopa kirjoituksissa. Kuitenkin lajilla on suuret harrastajajoukot Hangossakin ja jo pienempikin kilpailutapahtuma kerää helposti "kuplallisen" yleisöä. Eli se varsinkin on laji, joka tarjoaa yleisölle nähtävää, mutta sitä nähtävää ei saa viedä hankolaisten ulottumattomiin.

Samoin jos/kun asian harrastajilla olisi kunnon suorituspaikka Hangon liepeillä, sitä voisi käyttää myös suuren ja jatkuvasti kasvavan autoilijajoukon harjoitteluja koulutuspaikkana.

Moottoriurheilupaikan sijoitusta pohdittaessa on huomioitava mm.

— maasto ja sen soveltuvuus lajille. Rata-autourheilu ja sen yleisön parkkitilat tarvitsevat paremmin tasamaan. Sitä on Hankoniemellä, ei Tammisaaressa. Moottoripyöräurheilu (trial, motocross) toimii paremmin vaihtelevassa metsä/kalliomaastossa. Sitä taas löytyy Tammisaaren ympäristöstä.

— missä on lajin aktiiviharrastajat ja seurat, jotka lajia pyörittävät;

— harjoituspaikalle ei saa olla liian pitkä matka, muuten mielenkiinto harrastukseen kuolee;

— hankolaista autourheilua ei saa viedä liian pitkälle hankolaisesta yleisöstä.

Yhteenvetona toteaisin, että koska kaikenkattavaa (Ahvenistonkin tyyppistä) moottoristadionia ei näin laidalle Suomea kannattane tehdä, olisi lajin harrastajaseurojen yhdessä kunnallisten päättäjien kanssa pohdittava jonkinlaista lajijakoa ja sen perusteella sopia lajikohtaisten suorituspaikkojen sijoittamisesta Hangon ja Tammisaaren kesken. Esimerkiksi nykyistä lajijakoa myötäillen, rata-autourheilu (mikro, jokamies, ralli) Hangossa ja moottoripyöräurheilu (trial, motocross) Tammisaaressa.

Heikki Tasanko

— Koska Hangolla on jo enimmät laitteet omasta takaa, vastustan yhteisiä projekteja muiden kuntien kanssa. Uimahalli ja jäärata puuttuvat, ja ne saamme nopeammin omina projekteina.

Mieluiten omat

— Olen Tammisaareen perustettavaa uimahallia vastaan. Olemme kantaneet sinne jo riittävästi rahaa käydessämme siellä keilaamassa vähintään kerran viikossa — matkaa on sentään edestakaisin n. 70 km ja meitä keilailijoita on aika paljon. Vielä pitäisi sinne maksaa uimahallista! Uimahalli ehdottomasti Hankoon. Uinnin harrastajia täällä on myös paljon. Olisi asiallista saada Hankoon samantapainen monitoimihalli kuin Lohjalla. Esim. uinti, keilailu, voimistelu ja kuntosali, kaikki yhteen paikkaan. Tällä hetkellä kaikki urheilulaitokset ovat hajallaan ympäri kaupunkiamme.

On ryhdistäydyttävä, lähdettävä toisenlaiselle linjalle. Eikä kasattava kaikkea Tammisaareen.

Jouko Malinen

— Hangon on ehdottomasti saatava oma uimahalli jo siitä syystä, että koululaiset voivat saada uintiopetusta (ohjeiden mukaan uintia on oltava 7 % koulun urheilusta) ja mahdollisuuden suorittaa uintikandidaatti- ja maisteritutkinnon. Muutoin meillä on pian uimataidottomia lapsia, koska meri on lämmin niin lyhyen ajan.

Ehdotan että uimahalli rakennetaan kalliolle urheiluhallin yhteyteen, silloin saisimme hienon urheilukeskuksen, jossa voisi uida esim. voimistelun jälkeen. Jos Hanko rakentaa oman uimahallin, on joka tapauksessa jo nyt ajateltava, ettei se milloinkaan voi tuoda taloudellista voittoa, sen sijaan kyllä antaa hyvän palvelun. Maassamme on tuskin yhtäkään voittoa tuottavaa uimahallia. Tänä vaalivuonna jonkun olisi tarttuttava uimahallikysymykseen.

Ulla Sauramaa

— Uimahalli on homma joka täytyy saada Hankoon, mutta tehdä hankolaisten tarpeitten mukaan, niin ei nouse hintakaan. Muuten olen yhteistyökannalla, se on hyvä periaate. Yhteinen jalkapalloseura olisi myös hyvä idea, koska nyt ei riitä yhdenkään seuran pelaajaresurssit sen paremmin kuin taloudelliset resurssitkaan peliin esim. mestaruussarjassa.

Jouko Veikanmaa

— Missään tapauksessa meidän ei pidä jakaa uimahallia Tammisaaren kanssa. Oma uimahalli palvelee kaikkia paremmin.

Olavi Montonen

— On ilahduttavaa, että toimikunta on suunnitellut, miten voimme järjestää urheilun Länsi-Uusimaalla. Ajatus aluekeskuksista on mielestäni hyvä. Niihin panostetaan enemmän, niistä tulee suuria ja hyvintoimivia. Ja vaikka ratsastuskeskusta suunnitellaan Pohjaan, Hanko ei jää ilman tallia. Suuret erilaiset laitteet eivät myöskään tarkoita sitä, että Hanko maksaa Tammisaaren uimahallista, vaan sitä, että jokainen kunta erikoistuu tiettyyn asiaan ja vastaa siitä.

Alan Jeffery

-Omat vai yhteiset urheilulaitteet?

Ehdottomasti omat!!!

Miksikö? Joutuuhan esimerkiksi helsinkiläinen usein matkaaman puolisen tuntia ja enemmänkin päästääkseen lajiaan harrastamaan? Totta, totta - mutta helsinkiläisellä on aivan toinen lähtökohta, eli, toimiva paikallisliikenne käytettävissään.Hangossa ei ole paikallisliikennettä nimeksikään - kysykääpä esimerkiksi lappohjalaisilta, tvärminneläisiltä ja täktomilaisilta mitä heille on tarjolla jos haluavat viettää iltansa kantakaupungissa - eivätkä liikenneyhteydet muualle läntiselle Uudellemaallekaan ole senlaatuisia, että voisi piipahtaa sinne, tänne noin vaan. Suunniteltu yhteistoiminta tuntuu syntyneen huippu-urheilijoiden keskuudessa ja huippu-urheilijoita sekä organisoitua joukkovalmennusta ajatellen. Eläkeläisille, vammaisille, koululaisielle, työssäkäyville ym aivan tavallisille ihmisille lienee aivan samantekevää sijaitseeko esimerkiksi uimahalli Salossa, Lohjalla vai Tammisaaressa. Naapurikaupunki on tosin hieman lähempänä, mutta kulkuyhteydet suurin piirtein samat.Kun sopivaa yhteyttä kuitenkin joutuu passaamaan, on suurin piirtein yksi lysti viettääkö tämän hukka-ajan bussissa vai linja-autoasemalla.

Suunnitelmassa kerrotaan, että Pohjan Billnäsiin on kehittymässä ratsastuskeskus tavoitteena mm tallitilat noin 20 hevoselle. Hangossa toimii kymmenen vuoden takaa Hankoniemen Ratsastajien talli, jonne talkoovoimin on saatu rakennetuksi aivan hyvät tilat l4-l5 hevoselle. Eikö kaupungin pikemminkin kannattaisi panostaa tämän kehittämiseen. Toiminta pyörii,vaikkei urheiluvaroista tähän saakka ole saatu kuin naurettavan pieni roponen. Suunnittelijat tuntuvat tässäkin suhteessa sortuvan eliittiajatteluun, ts harvojen valittujen valmennusmahdollisuuksien turvaamiseen. Ratsastus ei kuitenkaan nykyään, ainakaan näillä main, ole pelkästään valmennusta ja kilpailemista vaan tervettä vapaa-ajan viettoa eläinten ja luonnon parissa. Niille lukuisille nuorille, jotka päivittäin koulun päätyttyä säällä kuin säällä suuntaavat Suursuon tallille, itse ratsastus on pelkästään osatekijä (kallis kun olosuhteiden pakosta valitettavasti on). Suurin osa alueella vietetystä ajasta kuluu muitten tallihommien merkeissä.

Entä - montako raviurheilijaa Hangosta löytyy? Ja, ovatko esim. karjaalaiset jalkapalloilijat ikionnellisia päästessään itse Hankoon harjoittelemaan? Jne.,jne.

Siis:Yhteistyö on hyvästä silloin, kuin siihen on tarvittavat edellytykset (liikenne- yms), nykyoloissa EI!

"Ajatteleva Ada"

— Ensinnäkin minua kiinnostaa, kuinka kauan näitä asioita on mietitty? Useimmat kohdat ovat melko järkeen käypiä. Mutta kohtia 7 (uima- ja keilailuhalli) ja 11 (tekojäärata/jäähalli) vaivaa lievä mammuttitauti. Uimahallihan ei koskaan voi olla kunnan kannalta kannattava. Uimahalli on ehdottomasti rakennettava Hankoon, mutta mitään kustannuksia kohottavaa keilailuhallia sen yhteyteen ei välttämättä tarvita. Hallin ei niinikään tarvitse olla 3-4 altaan halli. Mihin perustuvat laskelmat, että 12.000 asukkaan Hanko ei riitä? Uimahalli on ensisijaisesti tarkoitettu tavallisille kuntoilijoille, kouluille yms. Uimahalli vaan ripeästi Hankoon!

Tekojääratasuunnitelmia vaivaa mitä suurimmassa määrin mammuttitauti. Se on liian kallis liian harvoille harjoittelijoille.

Kohdasta 13 (jalkapallokeskus) toteaisin, että se on hyvin asiallinen ja mukava ehdotus.

Markku Simula

— Vastustamme ratsastuskeskuksen rakentamista Billnäsiin, sillä jos kaikki ratsastajat menevät sinne, kuinka käy Hangon oman ratsastuskoulun. Jos hankolaiset ratsastajat saavat kerran viikossa rahaa matkaan ja ratsastustuntiin Billnäsissä — onko tämä riittävä harrastus? Eikä arvoa anneta ollenkaan tärkeälle eläimen ja ihmisen väliselle suhteelle.

Mitä kilpailutuloksiin tulee, on Hangosta mitättömien talviharjoittelumahdollisuuksien takia vaikea lähteä keväällä suurempiin kilpailuihin. Helpotusta toisi maneesi, jolloin ratsastusseura saisi myös tuloja ympäri vuoden ja ylimäärä voitaisiin käyttää esim. tallien kunnostamiseen ja kilpailumatkoihin.

On varattu paljon maa-alueita urheilutarkoituksiin, mutta onko otettu huomioon hevosten tarvitsemat maastot?

"Parannusta asiaan"

— Miksi Hangon kaupunki avustaisi Billnäsin ratsastuskeskusta kun voisi avustaa Hangon tallia? Se raha joka menisi Billnäsiin voitaisiin käyttää maneesin tai ratsastushallin rakentamiseen.

"En ole valmis"

— En usko Tammisaaren ja Karjaan haluavan maksaa hankolaisten harrastuksista, eivät hankolaisetkaan muiden harrastuksista. Odotamme mieluummin kuin jäämme ilman, sillä niin käy, jos halli rakennetaan muualle. Uimahalli palvelee lapsia, nuoria,

AURINKO nousee tänään klo 6.22 ja laskee klo 20.38.

Nimipäiväänsä viettävät tänään tiistaina **JULIUS, JULIA** ja huomenna keskiviikkona **TELLERVO, ETEL.** Onnittelemme.

Kissaperhe koditta, missä omistaja?

Gentoftenkadulla kerrostalossa asuva perhe sai eläimänsä yllätyksen viime viikon tiistaina, kun harmaa-valko-mustaraidallinen naaraskissa konkkasi kolme poikastaan perheen parvekkeelle. Perheen pojat ottivat yhteyttä eläinsuojeluyhdistys Animaliaan ja **Gitta Roosiin**.

"Mörri" ja sen kolme pentua juomassa Tuttelia Gitta Roosin kotona.

– Olemme etsineet kissan omistajaa, kiertäneet korttelissa ja kysyneet, tunteeko joku kissan, Gitta kertoo, mutta omistajaa ei ole löytynyt. Gitan mielestä se on merkillistä, sillä kissa on aivan kesy. Sillä on lisäksi kaulapanta.

Pannan tekstistä on vaikea saada selkoa. Siinä voi lukea **Mörri** tai jokin muu -rri-päätteinen nimi. Nimen jälkeen on tekstattu Ankku, mikä Gitan arvailun mukaan merkitsisi ehkä Ankkurikatua. Mutta kukaan Ankkurikadulta ei ole peräänkuuluttanut kissaansa. Ylimalkaan kukaan ei ole peräänkuuluttanut juuri tätä kissaa.

– Ehkä omistajat ovat muuttaneet. En tiedä kuinka kauan kissa on ollut ulkosalla, mutta se on aika huonossa kunnossa. Poikaset ovat noin neljän kuukauden ikäisiä. Kissaemo on pari vuotta vanha, Gitta arvelee.

Kun Gitta otti emon poikineen huostaansa, se oli kovin laiha. Kissalla on korvissaan kapia ja Gitta on antanut sille kapiruiskeen ja varmuuden vuoksi matokuurin. Lisäksi "Mörri" syö antibioottoja, koska sillä on ruma haava oikeassa takakoivessaan.

– Jos en tavoita omistajaa, minun on yritettävä sijoittaa se johonkin. Poikaset annamme pois, kun ne ovat kahdeksan viikon ikäisiä. Jos ne olisivat olleet nuorempia olisin ehkä harkinnut niiden hengiltä ottamista, mutta nyt en enää voi.

50 VUOTTA

täyttää perjantaina, 15.4.94, **Tarja-Tuulikki Akrén**.

Kahvipannu on kuumana koko päivän.

Suuri lastenjuhla, aikuisille tanssit

Hangon Uimahalliyhdistys järjestää tulevana lauantaina suuren lastenjuhlan Hangon kaupungintalolle. Juhla on nimeltään "Vesikirppujen touhupäivä" ja tarkoitettu "pukujuhlaksi", mutta ellei komeroista löydy sopivaa asua, juhlaan voi tulla tavallisissakin vaatteissa.

Juhlasalissa on esityksiä; Hannele Soulasmaan tytöt tanssivat, HAIKin voimistelijat esittävät taitojaan ja Mikon teatteri esittää näytelmän. Sen jälkeen sali muutetaan minidiscoksi, jossa halukkaat voivat hieman irrotella.

Lämpiön puolella on erilaisia toimintapisteitä. Siellä voi piirtää, askarrella itselleen vappuhatun tai naamion, muovailla savea, kokeilla onneaan onginnassa tai pallonheitossa, leikkiä Anne tädin ohjauksessa tai juoda kahvia, mehua tai teetä pullan tai kakun kanssa.

Lämpiössä on myös ompelupiste matti ja maija myöhäisille. Siellä voi kätevästi saada itselleen naamiaispuvun, jos varaa mukaan hieman kangasta. Sisäänpääsy tapahtumaan on ilmainen, mutta joistakin toiminnoista peritään maksu.

Ja illalla on aikuisille tanssit, aikuisten allasgaala, elävän musiikin tahdissa Upseerikerholla.

Rannikkotykistö toivoo veneilijöiltä yhteistyöhenkeä

Rannikkotykistö suorittaa alkavan purjehduskauden aikana noin 60 kovapanosammuntaa Suomen rannikoilla. Suurin tapahtuma on aselajin yhteisleiri, joka järjestetään Kotkan alueella 18. - 23.7 , jolloin ammutaan Kirkonmaan ja Rankin linnakkeilta.

Hangon merialueella ammutaan **Gyltöstä** 18. - 22.7, **Öröstä** 26. -28.4, **Russaröstä** 16. -20.5, 25. - 29.7, 2. - 5.8 ja 14.10 sekä vielä marras-ja joulukuussa ja **Hästö-Busön** linnakkeelta 22. -28.8.

Rannikkotykistö on suunnitellut ensi kesän ampumaohjelmansa niin, että veneilyn kannalta vilkkaimpia ajankohtia ja paikkoja on pyritty mahdollisuuksien mukaan välttämään. Rannikkotykistö puolestaan toivoo, että veneilijät ottaisivat huomioon lehdissä julkaistavat ja radiossa luettavat varoilmoitukset.

Ammunnat välttämättömiä

Rannikkotykistön kovapanosammunnat ovat välttämätön osa aselijin reserviläisten, varusmiesten ja henkilökunnan koulutusta. Koulutuksen viimeinen, harjaannuttava vaihe voidaan toteuttaa ainoastaan kovapanosammunnoin.

Ei turhaan maalialueelle

Mikäli veneilyreitti suuntautuu alueelle, jolla YLE:n kolmosen tiedotuksen mukaan järjestetään ammunta, tulisi aikataulu ja kulkuväylä valita mahdollisuuksien mukaan siten, ettei jouduta vaaralliselle alueelle. Tämä on usein mahdollista valitsemalla reitti linnakesaarten pohjoispuolelta.

Veneilijän turvallisuus taataan

Varoilmoituksessa mainittu "vaarallinen alue" tarkoittaa aluetta, jonka sisällä kaikki ampumatoiminnat tapahtuvat. Vaarallista aluetta valvotaan ammuntojen aikana jatkuvasti. Kaikki valvontatiedot kootaan ammuntojen johtajalle, joka vastaa varotoiminnasta. Ammunta keskeytetään, jos ammunnan kohteena olevan maalin läheisyyteen tulee alus tai jotakin muuta sinne kuulumatonta.

Jos veneilijä on epätietoinen ammuntoihin liittyvistä asioista, hänen kannattaa ottaa yhteyttä lähimpään sotilasviranomaiseen tai vielä mieluummin ammuntoja suorittavaan joukko-osastoon.

Hangonlehti jaetaan
JOKAISEEN TALOUTEEN HANGOSSA
Torstaina 14.4.
Ilmoitukset torstain 14.4. lehteen **viimeistään keskiviikkona 13.4. klo 10.00.**
Ottakaa yhteys ilmoitusosastoomme: **Johan Lindholm tai Lotta Strömfors**
HANGONLEHTI
Bulevardi 15 Hanko
☎ 2487433 Telefax 2487431

YHDISTYKSET

Hangon Postimerkkikerho ry. kuukausikokous ti 12.4. klo 19.00 Hotelli Regatassa. Vaihtotunti klo 18.00 alkaen. Kokousasioiden jälkeen bingo, pistehuutokauppa ja postimerkkihuutokauppa.

Hangon Shakkikerho pelaa tänä iltana pitkän pelin kuudennen kierroksen.

Hankolaisten yhdistysten Euroopan integraatioilta

Neljä hankolaista yhdistystä, Le Cercle Franco-Finlandais de Hangö-Hanko, English Club, Hansa Club ja Suomi-Unkari seura järjestävät ensi perjantaina yhteisen "Euroopan integraatio"-illan ravintola Piratessa.

Ruokalista on koottu niin, että alkuruoka on saksalainen, pääruoka englantilainen, jälkiruoka ranskalainen ja aterian yhteydessä tarjottavat viinit unkarilaisia. Kunkin seuran jäsen kertoo kyseisen seuran "nimikkoruoasta".

Muuten luvassa on mukavaa seurustelua ja tutustumista muiden seurojen jäseniin. Tilaisuus ei ole suljettu, vaan muillakin asiasta kiinnostuneilla on mahdollisuus liittyä seuraan.

PÄIVÄNSANKARIT

Paljon suukkoja ja halauksia Kim Söderling, kun tänään 12.4.94 vietät 1-vuotissyntymäpäivää. Onnitellen mamma, pappa, fammo ja faffa. (Kuva: Studio Foto-Par)

Uimahalliyhdistyksellä uusia tempauksia

Uimahalliyhdistyksen jäsenmäärä lisääntyy hitaasti mutta varmasti. Samoin kasvaa yhdistyksen saldo, joskin säätiön perustamiseen tarvittava summa on vielä kaukana. Mutta yhdistys jatkaa tarmokkaasti rahankeräystä. Tämän kuun tempauksina on kaupungintalossa järjestettävä suuri lastenjuhla ja samana iltana pidettävät aikuisten tanssit.

Maaliskuussa uusiksi jäseniksi ovat liittyneet: Jeffery Alan, Jeffery Kaija, Kangas Toivo, Lampinen Raimo, Wickholm Björn-Erik, Wickholm Hilkka, Hynynen Maija, Lindberg Holger, Lehtimäki Leena, Jalari-Vuori Kerttuli, Vahtera Maiju, Metsola Petri, Metsola Sami, Sandblom Kaj-Otto, Vesala Timo, Nyberg Sandra +1. Jäseniä on siis yhteensä nyt 174.

Sen lisäksi Kannatusjäseniksi on liittynyt Oy Dalsbruk Ab.

Kuun vaihteessa yhdistyksen saldo oli 45.690,94.

HangonLehti - oma lehti
ota ja tilaa!

HANGÖTIDNINGEN

Idrottens investeringar kräver en helhetssyn

Nu då Hangö IK är fem före säsongstart i fotbollens division ett är det skäl att på nytt kommentera projektet uppvärmd sandplan för fotbollen. Den uppvärmbara spelplanen blev som projekt aktuell i vintras. Kort före påsken gjorde Hickens fotbollssektion via sin ordförande och verksamhetsledare en påstöt i frågan.

Man kan i korthet säga att en uppvärmbar sandplan skulle kosta mellan en och en och en halv miljon mark. Kostnaderna beror på hur mycket talkojobb som läggs ner på planen. Det som kostar är värmeslingorna under planen. Fotbollsplanen blir inte dyr att upprätthålla, åtminstone inte i proportion till en simhalls årliga kostnader. Årskostnaderna för en uppvärmd fotbollsplan ligger kring 100.000 mark.

Framgångarna för Hickens fotbollsetta i division ett kan väl ha betydelse för hur projektet uppvärmd sandplan avancerar inom staden. Hickens vinterträning handikappades av den kalla och snörika vintern här på udden. Stannar laget kvar i division ett kan Hangö IK argumentera för bättre träningsförhållanden.

Nu är i alla fall en uppvärmbar sandplan betydligt mer än en träningsplan för ett enda fotbollslag, låt vara att det är den stora idrottsföreningens representationslag. Fotbollsplanen kan vara ett sätt att utveckla fotbollsturismen här i staden. Det förutsätter i alla fall att planen också får åskådarläktare, till en tilläggskostnad. Därför bör projektet inte direkt kopplas till vilken division Hickens fotbollsetta finns i.

HangöTidningen har i en tidigare ledare lyft fram många öppna frågor kring en uppvärmbar sandplan. Platsen är öppen, men troligt är att den kopples till Hangethe idrottscenter. En annan fråga är vilka andra grupper än fotboll planen kan betjäna. En tredje fråga är vem som betalar satsningen.

Den sista frågan finns det ett svar på,nämligen staden. Stadens politiker har gett ett första anslag för en "ersättare" till kupolhallen.

Fotbollssäsongen är på väg att köra igång på allvar utomhus. Dagens ledare kommenterar projektet uppvärmbar sandplan och vill ha ett helhetsprogram för idrottssatsningarna.

Summan är 1,5 miljoner mark i årets budget. Men en utomhusplan är inte automatiskt en ersättare för en inomhushall.

Det är hög tid att idrottsfolket tar bladet från munnen och berättar hur det ser på kupolhallens "ersättare". Det är lika hög tid att berätta hur långt beredningen av "ersättar"-projektet kommit. Och då också berätta om sandplans-projektet är med i bilden.

Allra viktigast är att vi får en helhetsbild av vilka idrottsinvesteringar som är på kommande de närmaste åren. Politikerna har låtit förstå att kupolhallsersättaren kommer efter äldreomsorgscentralen. Samtidigt har vi också simhallsplaner, som i nedbantad form kan bli simmöjligheter. Också en satsning på simmöjligheter hör logiskt till fritids-idrottssektorn.

Hickens fotbollssektion utför ett berömvärt ungdomsarbete inom sin sektor. Men ungdomsarbete är inte liktydigt med fotboll. Får vi bättre simmöjligheter här i staden skapar det också en betydande ungdomstrivsel.

MAGNUS TORSELL

MANTALAROM

På de guidade turerna kan turisterna som besöker Hangö få information om bland annat Lejonmonumentets öden under åren som gått.

Guidning och Hickens Fotisnytt

Hangö Guider - Hangon oppaat har i dag tio auktoriserade medlemmar. Där till har föreningen en sk. understödsmedlem. För tillfälelt pågår en guidekurs, en kurs som sannolikt ger ett tillskott i antalet hangöguider.

Senaste lördag hade hangöborna möjligheten att ta del av den information guiderna ger ut till turister som besöker Finlands sydligaste stad. Undertecknad deltog i den guidade rundturen i stamstaden tillsammans med ett femtiotal hangöbor. På basen av vad jag såg och upplevde, kan jag konstatera att turisterna är i goda händer och lämnar Hangö många upplevelser rikare. Hangös turistguider kan sin sak.

Guidningen för hangöborna hade i år organiserats som så, att två bussar hade reserverats, en för dem som ville höra guidningen på svenska, en för dem som ville höra den på det andra inhemska språket. Själv valde jag den svenskspråkiga guidningen.

För guidningen svarade **Anita Valmiala, Alan Jeffery, Erika King** och **Birgitta Ekström**. De två sistnämnda damerna deltar i den kurs som pågår som bäst, Anita igen är en auktoriserad guide, medan Alan i många år hjälpt till med sitt hangökunnande fast än han inte har gått kurser eller avlagt guideprov.

I den andra bussen skötte hangöguidernas ordförande **Marja-Liisa Karlsson**, viceordförande **Pauli Kaihoniemi, Tauno Piilola** och **Marketta Wall** om guidningen. De två sistnämndna deltar i den pågående kursen.

★ ★ ★

Marja-Liisa Karlsson berättar att de auktoriserade guiderna - eller de sk. märkesguiderna - efter att ha klarat det skriftliga och teoretiska proven är klara för att sköta guidningar, men att de vart tredje år skall genomgå ett prov för att visa att kompetensen finns kvar.

- Årligen har vi lite under 100 guidningar. Vi har för i år fattat ett sådant beslut att vårt arvode för guidningarna är det samma oberoende vilken dag den ordnas. Också andra guideklubbar har frångått det förhöjda veckoslutsarvodet, berättar Karlsson.

Hon säger att rundturen i lördags för hangöborna var hangöguidernas sätt att fira den internationella guidedagen.

- Den infaller visserligen den 21 februari och då har vi ju sportlov. I fjol ordnade vi en tvåspråkig guidning den dagen, men vi fick lite kritik för tvåspråkigheten, så vi omorganiserade rundturen för i år, säger hon och konstaterar att den också sköts upp av den orsaken att många är bortresta på den egentliga festdagen.

Hon lovar att en motsvarande rundtur också arrangeras nästa år. Om innehållet i rundturen kan man möjligen orda om i ett senare skede, men det vill jag ha sagt, att rundturen gav många intressanta artikeluppslag.

★ ★ ★

På onsdagsförmiddagen tittade HIK-fotbollens verksamhetsledare **Rainer "Jim" Erlund** in på redaktionen. Med sig hade han sektionens färskaste upplaga av tidningen "Fotisnytt", som nu på finska korrekt heter "Futisuutiset".

Tidningen torde ha utdelats till samtliga hangöhushåll igår kväll, men jag vill gärna trots det konstatera att tidningen är innehållsmässigt proffsigt gjord.

Bland annat har Jim intervjuat Hangötidningens trotjänare **Nils-Åke "NÅN" Nyberg**, som kommer att hålla sitt löfte. NÅN finns nämligen med på inledningsmatchen mot Kontu, den här gången sannolikt dock på läktaren, inte med sin kamera vid planen. Liksså kan man i Fotisnytt läsa att Hangös blivande stadsdirektör **Tom Axberg** inte är en fotbollsanalfabetiker, han har följt med Kaskö IK:s drabbningar i division II.

Inför säsongstarten inkommande söndag kan väl hangöborna plocka åt sig en del smått och gott från HIK-fotbollens tidning.

Bubi

FRÅNLÄSARNA

Kantvik räddat!

Att Pickala storhamn inte skall byggas är en seger för miljön, för förnuftet och för medborgaraktiviteten!

Det var ett glädjebudskap för mig och många andra att Finnlines avstår från sina planer på att bygga en storhamn i Kantvik. Hamnen och den nödvändiga utbyggnaden av landstrafiknätet har drabbat miljön på ett sätt som hade varit omöjligt att reparera. Det hade drabbat såväl havet och fisket som naturskyddsområden och kulturlandskap i Kyrkslätt och Sjundeå. De ekonomiska kostnaderna för samhället hade dessutom varit betydligt högre än vad hamnbolaget Metropolitan Port velat tillstå och inte ens argumentet om att hamnen skulle ge massor av nya arbetsplatser för Kyrkslättsborna var hållbart.

En starkt bidragande faktor till den lyckliga utgången har den aktiva medborgaropinionen varit. Både Kantvikbor och andra har outtröttligt kritiserat och kommit med goda sakargument mot hamnen. Föreningen Pro Strömsby har varit en samlande faktor för motståndet och gjort ett mycket fint arbete. De har tagit initiativ till olika utredningar, samlat material, påvisat direkta felaktigheter i hamnbolagets uppgifter o.s.v. De har på kort varsel kunna skaffa fram tillförlitliga utredningar och jämförelser, som har behövts i den allmänna, ofta heta debatten.

Vad händer nu? Får vi en storhamn i Nordsjö? Innan beslut fattas borde en tredje hamnutredning göras för södra Finland, d.v.s. ett ökat utnyttjande och en utbyggnad av nu existerande hamnar!

Margareta Pietikäinen
riksdagsledamot

Presidenten gjorde det!

Han gjorde det. Republikens president Martti Ahtisaari är en man som håller vad han lovar, som t.ex. att ta upp frågan om människorättssituationen i landet under sitt besök i Kina på uppmaning av riksdagens mänskorättsgrupp. Presidenten lovade också inte hålla ett "fasligt hallå" om saken.

Vad hände? Jo, det blev verkligen inget "fasligt hallå", men presidenten drämde faktiskt i med att i förbigående säja orden "de mänskliga rättigheterna är en viktig fråga i relationerna

SIDAN 4

Grundad 1890 Perustettu

HANGÖTIDNINGEN
HANGONLEHTI

Boulevarden 15 Bulevardi 15,
10900 Hangö/Hanko
☎ (911) 2487433
Telefax 911-2487431

Kontorstid/Konttoriajat:
Vardagar/Ark. må/ma-fre/pe 8.00–15.00

Utgivningsdagar tisdag, torsdag och lördag
Ilmestymispäivät tiistai, torstai ja lauantai

Tf. ansvarig chefredaktör
Vt. vastaava päätoimittaja:
Eero Ahola ..... 90 - 269 481

Redaktion/Toimitus:
Allan Asplund
Annika Jokinen
Michael Sannholm
Kirsti Nykänen
Magnus Torsell
Tuula Österlund

Annonser/Ilmoitukset:
Annonschef/Ilmoituspäällikkö:
Johan Lindholm 2487433
Annonsmottagning/Ilmoitusten vastaanotto:
Christina Wickholm 2487433

Grafisk formgivning:
Graafinen muotoilu:
Nina Harjunpää
Maria Sandblom

Prenumerationspris
Tilaushinnat
Helt år tidsbunden/Määräaikainen 1 vuosi
Finland/Suomi 410,–
Skandinavien/Skandinaviassa 550,–
Helt år fortlöpande/Jatkuva 1 vuosi
Finland/Suomi 390,–
Skandinavien/Skandinaviassa 530,–

Annonspris/Ilmoitushinnat
Första sidan/Etusivu 7:20/mm
Sista sidan/Viimeinen sivu 6:40/mm
I och efter texten/
Tekstí, tekstin jälkeen 5:30/mm
Förlovnings-, vigsel- och tacksägelse-annonser/Kihlaus-, kihlajais- ja
vihkiilmoitukset 55,–
Lägsta ann.pris/Alin ilm.hinta 50,–
Till priserna tillägs mervärdesskatt 22 %.
Hintoihin lisätään arvonlisävero 22 %.

Annonserna
bör inlämnas före kl. 10.00 dagen före utgivningsdagen, korrekturannonserna dock senast kl. 9.00. Större arbetskrävande annonser och annonser som skall översättas senast 2 dagar före införandet. För efter kl. 10 inlämnade annonser debiteras 50% förhöjning. För annonser under 150 mk debiteras 15 mk faktureringstillägg.

Ilmoitukset
jätetään viim. klo 10.00 edellisenä päivänä, vedosilmoitukset viim. klo 9.00. Isommat ja kiinnostavää ilmoitukset viim. kaksi päivää ennen julkaisupäivää. Myöhemmin jätetyistä ilmoituksista klo 10 jälkeen perimme 50 % korotuksen. Laskutuslisä 15,– alle 150,– ilmoituksista.

Tidningen ansvarar inte för fel i annonser som har meddelats per telefon eller som har översatts.

Lehti ei vastaa virheistä ilmoituksissa, jotka on annettu puhelimitse ja jotka on jätetty käännettäväksi.

Lösnummer/Irtonumero: 4:2–

Vid distributionsstörningar, ring till Hangötidningens kontor vardagar kl. 8-10, tel. 2487433.

Ilmoitukset jakeluhäiriötästä, Hangunleiden kontori arkisin klo 8-10, puh. 2487433.

Tryckort/Painopaikka
Karprint Ky, Hulmari

Dyrt med strejk i Gerknäs, bara för fredagen 6 miljoner

Den eventuella endagsstrejk som FFC och FTFC utlyst till fredagen innebär merkostnader på 5–6 miljoner mk på Metsä Serlas pappersfabrik i Gerknäs.

– En strejk innebär stora merkostnader för oss, det är helt klart, säger produktionsdirektör **Ilkka Lumme** i gerknäsfabriken.

Han förklarar att man nyligen varit tvungen att stanna av produktionen på grund av otillräckliga beställningar. Nu har man återigen orsak att producera – och då kommer den eventuella strejken.

Att merkostnaderna går upp till så höga summor som 5–6 miljoner förklarar Lumme med att nedkörningen av produktionen måste påbörjas redan strax efter kl. 22 på torsdagen. På motsvarande sätt tar uppvärmningen av maskinerna tid innan produktionen är i full gång.

– En en dags strejk innebär i praktiken två dagars produktionsstopp.

Lumme, som i övrigt inte vill kommentera strejken, berättar att omkring 850 av den sammanlagda personalstyrkan på 950 personer hör till strejkande fackföreningar.

Trots strejkens omfattning ser man till att inga tekniska skador åsamkas fabriken och att bland annat uppvärmningen av ett närliggande bostadsområde, som fabriken sköter om, tas om hand.

– Det här är frågor som förhandlas med personalen.

"Riktar sig fel"

Personalchef **Juha Myllyntausta** är mera beredd att lägga ut texten om strejken.

– Tvisten ligger mellan statsmakten och fackföreningen, varför jag anser att aktionen riktar sig mot fel håll. Om strejken dessutom utvidgas slår den till mot det penningflöde som bekostar arbetslöshetsskyddet, säger han och undrar vad man vinner på det.

Av Metsä Serlas personal är omkring 150 personer som bäst i skolning inför ibruktagandet av den tredje pappersmaskinen. Myllyntausta utreder som bäst om också de är i strejk.

– Det är ännu oklart.

Inte maktkamp

Huvudförtroendeman **Esko Kumpulainen**, som representerar de FFC-anslutna arbetstagarna, beklagar att förhandlingsviljan ser ut att fattas från regeringens sida. Ännu hoppas han dock att lösningar på konflikten skall hittas.

– Marit Lundström

Produktionsdirektör Ilkka Lumme räknar med merkostnader på 5–6 miljoner om endagsstrejken på fredagen blir verklighet.

Att det skulle handla om maktkamp mellan regering och fackföreningsrörelse är en tolkning Kumpulainen inte vill vidkännas, utan han betonar att facket med sin aktion vill fästa uppmärksamhet vid de arbetslösas situation.

– Vem försvarar de arbetslösa om inte facket gör det? undrar han.

Han påpekar att bland annat unga arbetslösa drabbas hårt av regeringens beslut om inskränkningar i arbetslöshetsskyddet. Och någon enighet om det sk. "skolningspaketet" har man ännu inte nått, utan frågorna skall tas upp på nytt i höst.

– Jag tror att man i facket är rädd att det innebär bara mera inskränkningar i stället för nya möjligheter. Om man nu kunde förhandla fram ett skolningspaket kanske man kunde undvika strejken, kastar Kumpulainen fram.

Att president Ahtisaari skulle ingripa direkt i förhandlingssituationen ser Kumpulainen som långsökt, men tror att hans utspel att träffa fackbaserna Ihalainen och Swanljung kan stimulera också andra till förhandlingsvilja.

Kumpulainen förnekar inte att situationen blir allvarlig om man inte kan nå lösningar nu.

– Om det går så att man inte kommit till lösningar före nästa veckas onsdag och strejken utvidgas, ja...jag vet inte vad jag skall säga. Men det är klart att många ute på fabriksgolvet också är oroade – om det blir en längre strejk vet man inte hur man klarar sig, rent ekonomiskt.

Han påpekar att de arbetslösa nog inte har det så fett som man många gånger låter påskina.

– Vårt förtjänstbundna arbetslöshetsstöd går löst på lite över 5.000 mk i månaden. När man betalar skatt på det, är det inte mycket att leva på – i synnerhet inte för den som har barn, säger Kumpulainen som anser att man bör söka lösningar i en bredare skattebas, där man till exempel skulle beskatta automatik i stället för att som nu enbart beskatta arbete.

– Men alla håller fast vid sina intressen i dagens situation och det tycks vara omöjligt att ens få diskussioner om förkortad arbetstid i gång på allvar, konstaterar han.

Marit Lundström

Hangös hantverksbod har säsongöppnat, nytt kafé blir granne

Hantverksboden i Hangö har lagom till sommarsäsongen igen flyttat från det lilla huset vid torget till Larssonska huset vid Boulevarden. Kaféet i samma hus kommer inom kort att öppna med nya innehavare.

Ett 20-tal hantverkare saluför sina produkter i boden. Här hittar man souvenirer och gåvoartiklar för alla smakriktingar och i olika prisklasser. Dukar, träföremål, keramik, stickat, vävda handdukar, kaffepannsmössor, ylletröjor, glasprydnader, lapptäcken, silversmycken m.m.

– Vi var första gången här vid Boulevarden förra sommaren och det lyckades så bra att vi beslöt flytta hit även denna sommar. Här rör sig betydligt fler turister än vid torget, förklarar **Säde Saarimäki-Sabr**.

Hantverksboden håller öppet alla dagar. Vardagar hittar man **Kitte Merikanto** bakom disken, medan Hangö Hantverkares medlemmar turas om att sköta veckoslutsförsäljningen.

I samma byggnad vid Boulevarden 3 hittar man också det **Maria Colliander-Saanios** och **Lotte Runebergs** populära antikvariat och i den mittersta lokalen kommer om ett par veckor att öppnas ett nytt kafé. I fjol fanns där en snabbmatsbar, men nu blir det ett traditionellt kafé, som innehas av hangöbon **Alan Jeffery** och hans son.

Dörrarna mellan antikvariatet, kaféet och hantverksboden kommer att hållas öppna så att besökarna fritt kan vandra runt i hela huset och bekanta sig med utbudet.

SHe

– Solveig Hellström

Vid Boulevarden i Hangö hittar man en mysig bod där Kitte Merikanto säljer hantverk, som ett 20-tal hangöbor tillverkat.

Kyrkslättsborna skall få bästa kommunala servicen

Om två år skall Kyrkslätt bjuda sina invånare den bästa kommunala servicen i hela landet.

Med det som mål arbetas och planeras det som bäst.

Nyckelorden skall vara: kundorientering, initiativförmåga, samarbete och kunnande.

Det var hösten 1994 som kommunfullmäktige, samtidigt som den godkände en utvecklingsstrategi för kommunen fram till år 2000, gav förvaltningen i uppgift att utarbeta strategiplaner för den egna verksamheten.

Nämnderna samt förvaltnings- och serviceenheterna lämnade in förslag som sedan början på fjolåret har bearbetats av tjänstemän inom kommunen under ledning av kommunstyrelsens kommunplanerings- och utvecklingssektion.

Invånarmöten i juni

Hela kommunens personal har redan varit kallad till ett informationsmöte om saken och har att vänta inbjudan till tre till. Dessutom ordnas i juni invånarmöten i kommunens centrum, Masaby och Veikkola.

I arbetet försöker man utgå ifrån de yttre förhållandena och kraven – inte från den egna verksamheten. Det är den egna verksamheten som vid behov skall ändras och anpassas till behoven.

Som hjälp i arbetet har kommunen organisationskonsult **Ari Lindeman** från EV-Kehityshtiöt engagerad.

I samband med att kommunen i onsdags informerade om planerna och arbetets gång betonades att man vill utveckla Kyrkslätt till en naturnära, välmående och trygg kommun för kyrkslättsborna och bygga framtiden med sikte på aktiva och engagerade kommuninvånare.

Man eftersträvar:

– synligare och begripligare alternativ för kommunborna,

– meningsfullare verksamhet i de politiska förtroendeorganen,

– för kommunens personal en arbetsmiljö som inspirerar till förnyelse och sporrar till tjänstvillighet samt

– för alla ett mera kundorienterat serviceutbud.

För att kunna producera tjänster som motsvarar kommuninvånarnas behov måste de anställda veta och känna till bl.a. vilka kunderna är, vad kunden önskar av servicen och på vilket sätt man kan följa med kundens behov och tillfredsställelse.

Då tillfredsställelsen bland kudnerna tilltar ökar samtidigt tillfredsställelsen med arbetet och också personalen uppskattas högre, påpekades det vid onsdagens information. Individens yrkesskicklighet ökar.

Brev åt alla

Sista hela veckan i maj får alla hushåll i kommunen ett frågeformulär. Och för att få så många som möjligt att besvara frågorna och returnera brevet i tid utlottas pris.

I skolor och daghem ordnas teckningstävlingar som ansluter sig till kommunen. Och den 5 juni kallas kommunfullmäktige och kommunstyrelsens ledamöter till ett strategiseminarium i vilket också fackföreningarnas huvudförtroendemän och kommunens ledande tjänstemän deltar.

Gräsbrand i Malmkulla

Gräs brann invid riksväg 25 i Malmkulla i Karis på onsdag eftermiddag. Branden, som var mycket liten på ett 20–30 kvadratmeters område, var redan släckt när brandväsendet anlände till platsen. Alarmet gick vid tretiden på eftermiddagen.

Derjabin i Kyrkslätt

Rysslands ambassadör i Finland, **Juri Derjabin,** besöker i dag torsdag Kyrkslätt. Han gör det för att kl. 10 uppvakta vid den ryska begravningsplatsen med anledning av att Ryssland firar Segerns dag.

Celebert sällskap från Hangö till Fiskars

Från Hangö deltar ett celebert sällskap i årets huvudfest på Svenska dagen, som arrangeras i Fiskars samlingslokal den 6 november.

Stadens politiska ledning och stadsdirektören kommer att delta i festligheterna. Stadsstyrelsen beslöt att både fullmäktiges presidium; **Sture Söderholm, Voitto Ala-Luhtala** och **Lars Winberg**, stadsstyrelsens ordförande **Carl Wennerström** och viceordförande **Stig Sundberg** samt stadsdirektör **Arvi Suvanto** representerar Hangö stad på nämnda tillställning.

Nr 57 • 1996

HANGÖTIDNINGEN

Veckoslut den 18 maj

Teddy Nordling på väg bort från Hicken

Teddy Nordling kommer sannolikt inte att representera HIK:s handbollslag nästa säsong. Föreningen har gett honom fripapper som möjliggör ett fritt val bland andra föreningar.
-Jag har fört diskussioner med några inhemska föreningar, säger Teddy Nordling.
Föreningsvalet kommer troligen att vara klart kring månadsskiftet maj-juni. Spel i Ekenäs IF inkommande säsong är emellertid inte aktuellt.

På tisdagens årsmöte beviljade HIK: handbollsektion fripapper åt spelarna **Niklas Nordqvist** och **Teddy Nordling**. Nordqvist kommer nästa säsong att spela i Åbo IFK. Var Nordling spelar är ännu oklart.

-Föreningarna jag underhandlat med kunde nästa säsong erbjuda mig spel utomlands, säger Teddy. De kommer nämligen att delta i cuper och turneringar i Europa.

Matcher på europeiska planer är med tanke på framtiden viktiga för Nordling.

-Eftersom det ännu återstår ett år av mina studier är inte någon utlandsklubb aktuell ännu i år, uppger han. I framtiden är det dock klart det jag satsar på.

Nordling spelade säsongen 93-94 i den portugisiska klubben VSC Setubal.

SIDAN 14

Troligen kommer Teddy Nordling nästra säsong att spela för något annat finländskt lag en HIK. Bilden är tagen vid förra sommarens beachhandbollsturnering på Regattastraden.

"Hangö kunde bli som Key West i USA"

Men då måste infrastrukturen vara i skick,säger riksdagsledamot

De nyländska riksdagsledamöternas förhandlingsdelegation vill ha 45 miljoner mark i nästa års budget för att förbättra Helsingors-Åbo järnvägen. Riksdagsledamöterna har lämnat in en promemoria till finansministeriet.

Riksdagsledamöterna vill också skynda på lokala vägprojekt i Nyland. De anser att länet inte får en rättvis andel av anslagen för att hålla vägarna i skick.

En av riksdagsledamöterna i delegationen är **Markku Pohjola** (sdp). Han sitter dessutom som nyländsk riksdagsman med i riksdagens trafiksektion inom finansutskottet. Själva utskottet har en nyckelroll då riksdagen behandlar budgeter. Utskottet är sedan uppdelat i olika specialsektioner, varav en sektion sköter trafiken.

Pohjola var inkopplad då Hangö stad och regionen uppvaktade riksdagen för att få tilläggsanslag för bland annat Hangö-Hyvinge banan. Pohjola har själv synpunkter på Hangös framtid som stad och hamnstad.

-Hangö borde profilera sig som Key West på USA:s sydspets. Varje amerikan med självrespekt besöker Key West minst en gång i sitt liv, säger han.

-Hamnen har just nu ett strategiskt nytt läge då Kantvik storhamnsprojekt fallit bort. Samtidigt är hamnen en mycket god vinterhamn.

Medlemmen i trafiksektionen menar i alla fall att järnväg och landsväg till Hangö hamn måste vara i skick.

-Hangö kan påverka de projekten genom att påverka näringspolitiken i Nyland. Idag tänker vi mera i EU-strategier. EU vill utveckla bärkraftiga regioner och orter via statsmakten.

-Vi har inte längre det centerdominerade näringsstödet, som gick ut på att subventionerna vissa regioner med skattemedel.

-Nyland är, med EU-mått mätt, ett lokomotiv för finländskt näringsliv, anser Pohjola.

SIDAN 14

Infrastrukturen måste vara i skick för att en hamn skall klara sig väl. De nyländska riksdagsledamöterna vill ha budgetpengar för kustbanan nästa år.

NYTT I DAG

Bravaden hade bottenkänning

På torsdagsmorgonen strax efter klockan halv sju hade fraktfartyget Bravaden bottenkänning. Fartyget som var på väg från Brahestad till Lappvik kunde dock fortsätta resan för egen maskin. Fartyget for dock inte till Lappvik utan kördes enligt hamnpersonalen i Lappvik, direkt till Helsingfors för kontroll.

Bottenkänning fick fartyget på västra sidan om inre Västerland. Ombord fanns såväl, lots, kapten som överstyrman. Enligt sjöbevakningen i Hangö är olycksorsaken ännu inte helt klar.

Då haveriet inträffade blåste en ganska hård ostlig vind och vädret var disigt. Vid sjöbevakningsstationen i Hangö berättar man att vindstyrkan var 17,7 meter per sekund.

Gravskötselfond går bättre

Gravskötselfondens bokslut för i fjol visade ett underskott på 29.000 mark. Summan har därmed krympt jämfört med de stora förluster fonden gjorde för några år sedan.

-Vi har höjt avgifterna för gravskötsel över hela linjen. Vi har också gått in för skötselavtal på fem och tio år, säger samfällighetens ekonom **Birgitta Ojala**.

-De långa avtalen på upp till 25 år var förlustbringande för fonden, tillägger hon.

Nygammalt café på Boulevarden

Den tomma lokalen i det Ormanska huset står inte tom längre. I dag lördag öppnar ett nytt café på Boulevarden 3. **Alan Jeffery**, som har hand om stället, önskar att hela huset med alla dess aktiviteter kommer att fungera som en helhet. Caféet är inrymt i en unik miljö och inredningen går i gammaldags stil.

- Det är bara ett gammaldags, speldugligt piano som fattas, säger Alan Jeffery.

- Välkomna in på en kopp kaffe, önskar Alan Jeffery.

Inga insläppta mål för Micke

Hickens fotbollsmålvakt **Jan-Mikael "Micke" Holm** har i de tre första matcherna i division 1 lyckats med konstbedriften att hålla sitt mål rent. Motståndarna har alltså ännu inte lyckats överlista denna 25 år gamla burvaktare.

I morgon på söndagen möter Hicken Rakunnat från Villmanstrand och då ställs Micke inför en ny prövning. I en intervju i dagens HT säger Micke att lagandan inom HIK är strålande.

- Hicken är känt för sin goda laganda. Det här är nog den bsäta lagandan jag någonsin har upplevt, säger han.

SIDAN 14

Ett café med eget koncept

Café Boulevarden slår upp sina dörrar

På endast fem veckors tid har den tomma lokalen i det Ormanska huset på Boulevarden 3 förvandlats till ett gammaldags café.

- Det var en ren impuls att vi bestämde oss för att öppna ett café, berättar **Alan Jeffery**, som har hand om stället.

Det var under ett besök till grannlokalen Marias antikvariat, som tanken på att öppna ett café i utrymmena föddes. Lokalen har under de senaste åren inhyst både Café Elsa och Chicken and Ribs.

- Läget är utmärkt och jag tyckte det var synd att en så här fin lokal skulle stå tom, säger Alan Jeffery.

- Dessutom hade min son "Henkka" precis kommit ut ur militären och han hade inget sommarjobb. Så jag tänkte att det här kunde vara lämplig sysselsättning för honom, eftersom han faktiskt har lite erfarenhet utav branchen.

Caféet, som öppnar sina dörrar idag lördag, kommer att sälja bakverk, croissanter, smörgåsar och några varmrätter. Varmrätterna varierar varje dag och det är främst frågan om enklare lunchrätter. Ölrättigheter har man också skaffat.

- Till en del kommer vi själva att baka, men mycket kommer också att inhandlas från lokala företag. Hangö är en liten stad och det är en fördel om företagen kan hålla samman och samarbeta. Det vinner alla mest på.

På fredagmorgon när jag besöker caféet, är allt ännu lite halvfärdigt. Alan Jeffery, som för tillfället har semester från sitt egentliga arbete, berättar att han spenderat hela sin lediga tid med att få caféet öppningsklart.

- Det här är egentligen en hobby för mig. När jag går och lägger mig om kvällarna kan jag inte sluta att tänka på vad allt man skulle kunna göra med caféet. Ibland går jag upp ur sängen för att skriva upp någon ny idé och går sedan tillbaks och lägger mig.

Innan de började ställa igång lokalerna på allvar hade de inbjudit hälsoinspektören att komma och se på äffärslägenheten. På så vis fick de nyttiga tips om med vad de skulle börja.

Har en unik miljö

- I köket fanns det praktiskt taget ingenting, så det har krävt en ordentlig arbetsinsats. Också de andra rummena var i behov av en ansiktslyftning.

Alan Jeffery vill betona miljöns betydelse. Hela tiden då de renoverat och inrett har de försökt att ta den unika miljö som huset representerar i beaktande. Huset är dessutom under museiverkets beskydd, så det finns ju vissa begränsningar på vad man kan göra där.

- Det är flera som stuckit sig in för att ge råd och tips om hur vi skall inreda caféet. Vi har även fått hjälp av våra butiksgrannar.

Inredningen går i gammaldags stil och det finns planer på att låta olika konstnärer utnyttja väggarna som utställningsutrymme. Skyltfönstren har de lånat ut till Marias antikvariat och till Hangö hantverkare. Det enda mera moderna inslaget i inredningen är en TV, som dock ännu står oupphängd.

- Jag hoppas ännu på att finna ett gammaldags, spelduglit piano.

Alan Jeffery har tänkt sig att hela huset med alla dess aktiviteter, d.v.s Café Boulevarden, hantverkarföreningen och Marias antikvariat, skulle utgöra en helhet. Dörrarna mellan de tre affärslokalerna kommer att stå öppna.

Ett av caféets klara fördelar är dess storlek. Det finns 60 sittplatser till förfogande och man kan därför ta emot t.o.m hela busslaster av turister. Akustiken i lokalen gör att caféet lämpar sig bra för t.ex körer som önskar hålla sitz.

- Vi har smått funderat på att hålla country - kvällar eller något liknande senare i sommar, berättar Alan Jeffrey.

Till att börja med kommer caféet att hålla öppet mellan kl 10-18.00. Men då turistsäsongen tar vid ordentligt, kommer också öppethållningstiderna att förlängas. - mb

Här är hela Café Boulevard truppen samlad. Fr.v Jonna Lähdeniemi, Alan Jeffrey och "Henkka", som kommer att ha hand om kökssidan.

Micke har inte upplevt likadan laganda

Hoppas kunna hålla nollan också mot Rakuunat

-Hicken är känt för sin fantastiska anda. Inför säsongen var vi smått rädda för hur det skulle gå men nu är fjolårets goda feeling på väg att grävas fram igen. Det här är nog den bästa lagandan jag någonsin upplevt.

Jan-Mikael Holm, Micke kallad, tvekar inte när han berättar om stämningen i Hickens fotbollsgäng. Lagets rivstart i ettan har gjort gott och mål-Mickes eget självförtroende har stärkts av att han ännu inte behövt plocka någon boll ur nätet. Han kommer inte ihåg hur många matcher i rad han som bäst hållit nollan under sin karriär mellan stolparna men...

-Det börjar nog bli nära rekord nu. För sex år sedan höll jag tätt i sju matcher i tvåan men de spelades inte efter varandra. Utgångsläget är att nollan håller så länge som möjligt, menar Micke, som lovar att göra sitt bästa också framöver.

Långväga gäster väntar

Närmast på tur att möta Micke och de andra är Villmanstrand-laget Rakuunat, som kommer till Hangö i morgon med fyra poäng i ryggen efter en vinst, en oavgjord match och en förlust. Micke litar på att tränaren "Pandal" Askolin skall vaska fram både information om motståndarna och lämplig taktik till mötet på Rukki Arena.

-Lagen i ettan spelar betydligt mera försvarsbetonat än vad vi är vana med från de senaste säsongerna i tvåan. Åtminstone för de lag vi hittills mött har det viktigaste varit att hålla tätt bakåt. Vårt eget spel framåt har varit motigt men det lossnar nog förr eller senare med de spelare vi har, hoppas Micke, som inte sticker under stol med att också Hicken sätter stor vikt vid försvarsspelet.

Han ger uteförsvaret en betydande del i att motståndarlagen inte lyckats spräcka hans nolla. Naturligt nog kan han inte annat än vara nöjd med sin personliga insats hittills. Det viktigaste för en målvakt är ju i alla fall att stå i vägen för bollen.

-Straffräddningen mot Kontu i premiären gav ordentligt med självförtroende och en kick inför fortsättningen. Jag kände att jag var på hugget, då inte ens den bollen slank förbi mig.

Annars anser han att matchen i Joutseno mot Kultsu var den svåraste hittills. Utan uteförsvarets grovjobb hade han inte lyckats den gången.

-Man kunde inte begära en bättre start på serien för mig, säger Micke Holm. I morgon är det Rakuunats tur att ställas mot Hicken elva.

De tre inledande matcherna har bjudit på varierande spelunderlag för Hickens del. Hemmapremiären spelades på en genomblöt gräsplan och bortamatcherna har bjudit på svårspelade sandplaner. Speciellt i matchen mot TiPS i Dickursby fick bollen en extra hård studs men Micke Holm menar att man helt enkelt måste lära sig att anpassa spelet till underlaget. Han beskriver Hangö-planen som i det närmaste perfekt.

Nerverna under kontroll

Trots att Micke inte har mera än 25 år på nacken, har han gott om erfarenhet. Redan som 21-åring fick han ju chansen att pröva på spel i högsta serien med Jaro från Jakobstad. -Jag skulle säga att erfarenhet betyder jäkla mycket för en målvakt. I mitt fall märks det framför allt på att jag inte är lika darrig och nervös inför matcherna längre. Rutinen har gjort mig säkrare, förklarar han.

Inför morgondagens match hoppas Micke naturligtvis på både vädergudarnas och hemmapublikens stöd. Han vill ännu på tal om den fina andan i Hicken påminna om något, som Askolin brukar påpeka.

-Man vinner inga matcher med laganda, det krävs lite annat också! -rg

Hangödamer slog Salo i bowling

Herrarna förlorade med 38 poäng

Lördagen den elfta maj spelades en förbundsmatch i bowling i Hangö. I matchen möttes Hangös och Salos förbundslag. Hangödamerna vann sin match med en klar marginal, 269 poäng, medan herrarna förlorade sin match med liten marginal, 38 poäng.

I Hangös damlag kom Pirkko Hämäläinen upp till totalt 1.304 poäng på sina sex serier. Också Hangös Else-Maj Snell fick ett bättre resultat än den bästa salodamen. Hon kastade 1.233 poäng och hade ett medeltal på 197,5. Hämäläinens medeltal var fina 209,33. Bästa medeltalet av salodamerna hade Päivi Wiman 186,83. Det bästa resultatet fick dock Pirkko Lehmuskoski 1.181 poäng.

På herrsidan kastade Salos Hannu Riihimäki 1.245 poäng och var bästa före fördbundskompisen Jukka Nurmi. Han hade resultatet 1.240 poäng. Bäst i hangölaget var Christer Nordström med 1.222 poäng.

Resultat från förbundskampen Hangö-Salo den 11.5.1996.

Damer: Hangö - Salo 7.087 - 6.818. **Hangö:** Pirkko Hämäläinen (48) 1.304, Else-May Snell (48) 1.233, Maire Hartikka (90) 1.181, Kaija Fabritius (48) 1.162, Helka Ruuska (48) 1.129, Päivi Kärkkäinen (90) 1.078. **Salo:** Pirkko Lehmuskoski (90) 1.181, Päivi Wiman (48) 1.169, Erna Forsman (90) 1.161, Tarja Lehtovirta (90) 1.156, Mirja Elomaa (150) 1.078, Eija Tuominen (90) 1.073.

Herrar: Hangö-Salo 6.922 - 6.960. **Hangö**: Christer Nordström 1.222, Ensio Barck 1.218, Markku Parjanen 1.196, Kurt Bäckroos 1.118, Aaro Laaksonen 1.105, Harry Kairenius 1.063. **Salo:** Hannu Riihimäki 1.245, Jukka Nurmi 1.240, Martti Wiman 1.221, Antero Nikander 1.210, Reijo Savolainen 1.027, Olli Laahisto 1.017.

FORTS FRÅN SIDAN 3

TEDDY...

Hicken kommer däremot även att förstärkas av målvakten **Tommi Jalkanen** från William Team.

-Han är mycket rutinerad med många matcher både i EIF och BK-46 bakom sig, säger **Lelle Gustavsson**, viceordförande för HIK:s handbollssektion.

-Dessutom pågår förhandlingar med ytterligare en ny spelare.

Inför nästa säsong har Hicken även gjort ett tränarbyte. **Rune Nordling** och **Leif Sandblom** avgår som tränare i representationslaget. **Magnus Bäckström** som för två år sedan ledde laget till mästerskapsserien efterträder dem. -ms

FORTS FRÅN SIDAN 3

HANGÖ...

Riksdagsledamoten menar att vinterhamnen Hangö blir viktigare i framtiden.

-Staten kommer inte i längden att stöda hamnar med skattemedel, säger han om principen att isbrytare håller alla hamnar öppna året om

Trafiksektionens medlem tycker att hamnarna måste specialisera sig för att hänga med i konkurrensen.

-Railship-trafiken gör Hangö hamn överlägsen för järnvägsgods, avslutar han.- mt

HANGONLEHTI

Onko edustusrantamme todellakin huono EU-ranta?

Kylpyläpuiston Plagen on vuosidadan vaihteesta saakka laskettu Hangon edustusrannaksi. Ranta oli osa Hangon Kylpylää, joka aikanaan käsitti Casinon ja Puistolammen kahvilarakennuksen.

Armon vuonna 1996 EU on aivan yksinkertaisesti luokitellut rannan terveydellisesti haitalliseksi uimarannaksi. Plagenin lasketaan EU:n kriteerien mukaan kuluvan jopa maamme neljän huonoimman uimarannan joukkoon.

Kaikki hankolaiset ja muut Plagenin uijat tietävät, että Plagen ei ole mikään huono uimaranta. EU:n luokitus on kouluesimerkki kuinka käy, kun sovelletaan mekaanisesti tiettyjä kriteereitä siitä milloin ranta on terveydelle haitallinen ja milloin ei.

Hankolaiset ja Plagenin kävijät tietävät että ranta ei ole huono uimaranta. Pääkirjoitus kritisoi EU:ta uimarantojen kankeasta luokituksesta.

Plagen sai huonon luokituksen siksi, että me otamme Hangossa näytteitä merivedestä terveen maalaisjärjen mukaisesti emmekä EU:n standardivaateiden mukaan. Ympäristöterveydenhuolto, s.o. terveystarkastajat, otti viime vuonna vähemmän näytteitä kuin mitä EU edellyttää. Kun yksi viidestä näytteestä sattui huonoksi, se vaikutti kokonaistulokseen. Jos olisi otettu kaikki seitsemän näytettä, Plagen olisi todennäköisesti täyttänyt EU:n hyville uimarannoille asettamat ehdot.

Euroopassa, monilla turistirannoilla, sekä rannat että merivesi ovat paljon huonommassa kunnossa kuin Plagenin merivesi. Siellä voidaan jättää ottamatta näytteitä pelosta että menetetään turistien tuomat tulot. Näin ei tehdä Suomessa ja Hangossa.

Ympäristöhuolto ottaa näytteet Plagenilta uimakauden ollessa vilkkaimmillaan. Sillä tavalla halutaan kontrolloida, milloin rantaa voi ongelmitta käyttää. Viime vuonna yksi vilkkaimman kauden näytteistä sattui olemaan huono.

Jos näyte on huono, sen ei tarvitse merkitä että Plagen on huono uimaranta. Näytteen voi ottaa uudestaan, jotta saadaan oikeudenmukainen tulos. Mutta EU ei ajattele näin.

EU:lle on jäykkä paperiajattelu tärkeämpää. EU lähtee siitä, että jos näyte on huono, uusi näyte on otettava ja analysoitava kahden työpäivän sisällä. Kriteeri on hyväksyttävissä paperilla. Mutta käytännössä meillä ei ole Hangossa riittävästi henkilökuntaa uuden, oikeudenmukaisen tuloksen aikaansaamiseksi tuossa ajassa.

Plagenin tapaus osoittaa siis, että EU:n kriteerit, mittausinstrumentit ja tulkinnat ovat uimarantojen osalta byrokraattiset. Niistä voi olla hyötyä likaantuneilla turistipaikkakunnilla, mutta ei puhtaassa merivesimiljöössämme.

Kun uimarantakaupunki Hanko nyt kumminkin on saanut huonoa EU-PR:ää, jotakin on tehtävä. Hyvä keino on satsata kesällä toden teolla uimarantojen palvelujen parantamiseen. Plagen tarvitsee esimerkiksi enemmän vessoja. Eikä olisi tyhmää sekään, että edustusrantamme sekä veden puhtaudesta että lämmöstä olisi tarjolla tuoretta tietoa. -mt/tö

LUKIJOILTA

Jalkapallon tulevaisuus Hangossa

Hikken on menestynyt aina melko hyvin junioreissa. Nyt on myös edustusjoukkueemme erittäin hyvässä vedossa. Viime kauden pelit kakkosessa kulkivat lähes täydellisesti ja joukkue nousi suoraan ykköseen.

Tämän kauden alku näyttää menevän myös aivan nappiin, jopa vähän yli odotuksien. Hieno homma! Mutta mikä on lähitulevaisuus?

A- ja B-junioreita ei ole olemassa ollenkaan. Eli tällä hetkellä vanhimmat juniorit ovat -82 syntyneet C-juniorit, joissa on mukana myös nuorempia -83 syntyneitä D-junioreita, koska heilläkään ei ole joukkueetta.

Joten te hikkenin juniorityöryhmässä olevat henkilöt ja juniorijoukkueiden valmentajat, älkää hehkuttako ykkösjoukkueemme menestyksellä liikaa, vaan keskittykää tulevaisuudessa paremmin junnuihin. Etenkin teistä valmentajat riippuu monen junnun kiinnostus pelaamiseen.

T: Olpe

SIVULTA 5

HANGOSTA VOISI...

- Sataman tilanne on tällä hetkellä strategisesti uusi, kun Kantvikin suursatamahanke on pudonnut pois. Samanaikaisesti satama on erittäin hyvä talvisatama.

Liikennejaoston jäsenet ovat joka tapauksessa sitä mieltä, että rautatien ja maantien Hangon satamaan on oltava kunnossa.

- Hanko voi vaikuttaa näihin hankkeisiin vaikuttamalla Uudenmaan elinkeinopolitiikkaan. Tänä päivänä ajattelemme enemmän EU:n strategioin. EU haluaa kehittää kantokykyisiä alueita ja paikkakuntia valtiovallan kautta.

- Meillä ei ole enää keskustan ajamaa elinkeinotukea, jonka oli määrä subventoida eräitä alueita verovaroin.

- Uusimaa on, EU:n mitoin mitattuna, Suomen elinkeinoelämän veturi, Pohjola sanoo.

Pohjolan mielestä Hangon talvisataman merkitys kasvaa tulevaisuudessa.

- Valtio ei pitemmän päälle tule tukemaan satamia verovaroin, hän sanoo periaatteesta että jäänmurtajat pitävät kaikki satamat avoinna vuoden ympäri.

Liikennejaoston jäsenen mielestä satamien täytyy erikoistua pysyäkseen mukana kilpailussa.

- Railship-liikenne tekee Hangon satamasta ylivoimaisen rautatietavaran osalta, hän päättää.

Oman konseptin kahvila

Bulevardin kahvila avaa ovensa

Tyhjä huoneisto Ormanin talossa Bulevardi kolmessa on viidessä viikossa muuttunut vanhanajan kahvilaksi.

- Kahvilan avaaminen oli puhdas päähänpisto, kertoo paikasta vastaava **Alan Jeffery**.

Ajatus kahvilan avaamisesta syntyi, kun hän kävi viereisessä huoneistossa, Marian antikvariaatissa. Kahvilahuoneistossa on toiminut viimeeksi kuluneina vuosina sekä Café Elsa että Chicken & Ribs.

- Sijainti on erinomainen ja minusta oli vahinko että näin hieno huoneisto seisoisi tyhjillään, Alan Jeffery sanoo.

- Sitäpaitsi poikani "Henkka" oli juuri päässyt armeijasta ja oli ilman kesätöitä. Joten ajattelin, että tämä olisi hänelle sopivaa puuhaa.

Avataan tänään

Kahvila, joka avaa ovensa tänään lauantaina, tulee myymään leivonnaisia, voisarvia, voileipiä ja muutamia lämpimiä ruokia. Viimemainitut vaihtelevat päivittäin ja kysymys on lähinnä kevyemmistä lounasruuista. Olutoikeudet Jeffery on myös hankkinut.

- Leivomme osan itse, mutta ostamme paljon myös paikallisilta yrityksiltä. Hanko on pieni kaupunki ja on eduksi jos yritykset voivat vettää yhtä köyttä ja tehdä yhteistyötä. Siitä hyötyvät kaikki.

HL:n käydessä perjantaiaamuna kahvilassa oli kaikki vielä vähän puoliksi valmista. Alan Jeffery, joka parhaillaan on lomalla varsinaisesta työstään, kertoo tehneensä koko vapaa-aikansa töitä saadakseen kahvilan avajaiskuntoon.

- Tämä on minulle oikeastaan harrastus. Kun käyn nukkumaan iltaisin en voi olla ajattelematta mitä kaikkea kahvilan kanssa voisi tehdä. Joskus nousen ylös kirjoittamaan muistiin jonkun uuden idean ja siten käyn takaisin nukkumaan.

Uniikki miljöö

Alan Jeffery haluaa painottaa miljöön merkitystä. Koko ajan kunnostaessaan ja sisustaessaan he ovat yrittäneet ottaa talon ainutlaatuisen miljöön huomioon. Talo on museoviraston suojelema, joten siellä ei saakaan tehdä mitä tahansa.

- Monet ovat pistäytyneet täällä ja antaneet neuvoja ja vihjeitä kuinka sisustaisimme kahvilan. Olemme saaneet myös apua naapureiltamme.

Kahvila sisustetaan vanhanaikaiseen tyyliin, ja suunnitelmissa on, että taiteilijat saisivat käyttää seiniä näyttelytilana. Näyteikkunat kahvila on lainannut Marian antikvariaatille ja Hangon käsityöläisille. Ainoa nykyaikaisempi sisustusyksityiskohta on TV, joka ei tosin vielä ole paikoillaan.

- Toivon vielä löytäväni vanhanaikaisen soittokuntoisen pianon.

Alan Jeffery on ajatellut, että koko talo, s.o. kahvila, käsityöläisten kauppa ja Marian antikvariaatti muodostaisivat kokonaisuuden. Ovet näiden kolmen liikehuoneiston välillä tulevat olemaan avoinna.

Yksi kahvilan eduista on koko. Kahvilassa on 60 istumapaikkaa ja siksi se voi ottaa vastaan jopa linja-autollisen turisteja. Huoneiston akustiikan ansiosta kahvila soveltuu hyvin esimerkiksi kuorojen kokoontumisille.

- Olemme vähän miettineet country-iltojen tai vastaavien järjestämistä myöhemmin kesällä, Alan Jeffery kertoo.

Aluksi kahvila on avoinna klo 10-18. Mutta turistikauden vilkastuttua aukioloajatkin pitenevät. -mb/tö

Alan Jeffery ja "Henkka", joka hoitaa keittiöpuolen, kahvilan portailla.

Välkommen till Billnäs!

Vi har öppnat en ny butik med hantverk, träarbeten o. dyl.
Kom och bekanta Dig!
Karis återvinningscentral
bl.a. trädgårdsmöbler, måttbeställda träarbeten
Karjaan työkeskus
bl.a. brickor, borstar, korgar
Europlast-produkter
bl.a. blomkrukor av återvinningsplast
Du får även hämta Dina egna produkter till försäljning.
Vi berättar gärna mera. Fråga

Billnäs Boden

Bruksv. 9, Billnäs Bruk Öppet vard. 9-15, lö-sö 10-14

Kom på sommaräventyr!
KALLES BLOMSTERGÅRD
(invid stamväg 51 i Kyrkslätt)
Gör trevliga fynd i vår nyöppnade
GÅRDSBUTIK
vi säljer allt från livsmedel till hantverk
odlat och tillverkat i närregionerna
SJÄLVPLOCK AV ETERNELLER
i agusti. VÄLKOMMEN!
Vi har öppet 1.6 - 15.7 kl. 10 - 19
16.7 - 10.9 kl. 10 - 21 alla dagar
Köranv. från Kyrkslätt - Obbnäs avtaget 3,5 km västerut tills skylt "Överby 3 km". Sväng till Karlbergsv. 1,8 km. Sväng till Hampasvägen och kör 250 m. Tel 90-221 6696

MUSIK VID HAVET
Ingå 28 - 30.6.1996

Fredag 28.6 kl. 19.00	**Musik vid havet**
Småbåtshamnen	Brasskvintett
Fritt inträde	dir. Henrik Otto Donner
kl. 21.00	**Liedafton**
Ingå kyrka, 60 mk	Madetoja, Kuula, Brahms
	Walton Grönroos, Eero Heinonen
Lördag 29.6	**Kaffekonsert**
kl. 15.00 och 17.00	Anki Lindqvist, Pirjo Bergström
Wallhalla, 50 mk	
kl. 20.00	**Ilja Grubert på Tabor**
Taborkyrkan 50 mk	Bach, Paganini, Tjaikovskij
Söndag 30.6 kl.10.00	**Orgelmässa**
Ingå kyrka	Anders Storbacka, orgel
kl. 13.00 och 15.00	**Vid den andliga musikens källor**
Fagervik, 50 mk	Johanna Almark, Kaarle Mannila
kl. 18.00	**Avslutningskonsert**
Ingå kyrka, 60 mk	Sjostakovitj, M Lindberg, Brahms
	Ilja Grubert, Eero Heinonen,
	Anna-Maija Korsimaa, Kari Lindstedt

Biljetter:
6.5 - 20.6 kommunkansliet, tfn (90) 295 151 (kl. 8-15)
24 - 30.6 festkansliet, tfn (90) 221 2397 (kl. 12-18)
Barn under 16 år gratis Arr: Musik vid havet r.f

Solveig Hellström

Fr.v. Alan Jeffery, Henrik Jeffery och Jonna Lähdeniemi bjuder bl.a. på egenhändigt bakade kakor och lätta lunchrätter i Cafe Boulevard 3.

En oas i Hangö centrum

Den vackra hundra år gamla trävillan vid Boulevarden 3 i Hangö har blivit en oas i stadens centrum. Här kan man koppla av genom att besöka det förnämliga antikvariatet, den trivsamma kafeterian och hantverksboden.

– Nu bildar huset en sådan helhet jag i flera år drömt om, säger antikvariatsinnehavaren **Maria Colliander-Saanio.**

Bokhandeln, som hon bedriver tillsammans med **Lotte Runeberg,** har ett rikligt urval av all slags böcker. Som specialitet finns mycket svenskspråkig litteratur samt böcker om båtar, sjöfart och fotografering.

I fjol fick antikvariatet en snabbmatsbar i amerikansk stil till granne, men den stängde efter en säsong. Nu har engelskfödde hangöbon **Alan Jeffery** och hans son **Henrik,** som studerar vid en restaurangskola, tagit över och öppnat Cafe Boulevard 3.

– Det var egentligen Marias man **Matti Colliander-Saanios** ide. När vi väl hade bestämt oss gick det raskt undan. Tanken föddes i mitten av april och en månad senare slog vi upp dörrarna. Då hade vi helt förnyat köket och delvis inredningen, berättar Alan.

Till husets specialiteter hör en underbar citronkaka – efter ett skotskt recept – äkta cheesecake, pizzapaj, sallader, soppor och dagens lunchrätt. Till detta kan man dricka kaffe, olka sorters teer, läsk, cider eller mellanöl.

Tre hangöungdomar har fått sommarjobb på kafeet, som håller öppet dagligen till slutet av september. Har man tur kan man också få höra levande pianomusik, annars tonar stilla klassisk musik ut ur högtalarna.

– Husets karaktär är sådan att stället bör ha stil och klass. Ett sådant kafe behövs i sommarstaden Hangö, anser Alan Jeffery.

I både antikvariatet och kafeet pågår hela sommaren olika konstutställningar.

Hantverk kan man däremot beundra, och inhandla, i föreningen Hangö Hantverkares bod intill.

– Vi säljer enbart produkter som tillverkats av hangöbor. Här finns gåvoartiklar, souvenirer, konst och bruksföremål. T. ex. keramik, silversmycken, stickat, vävt m.m., omtalar **Heli Jaskanen.**

Också hantverksboden är öppen sju dagar i veckan, medan Maria och Lotte håller stängt om måndagar.

Solveig Hellström

Moster Ida och fabror Frans är sommargäster som till Maria Colliander-Saanios glädje varje år återkommer till Marias antikvariat.

Festivaler, dans och emigranter

Sommar-Hangö bjuder på en lång rad evenemang, både kulturella och idrottsliga. Till de traditionella begivenheterna hör bl.a. regattan, tennisveckorna, jazzfestivalen, bridgeveckan och sjusovarkarnevalen. Nytt för i år är däremot dansfestivalen och emigrantfesten.

Midsommaren firas dels i Hangö stad regi med en stor fest i Badhusparken, dels med en rockfestival på Silversands campingområde.

27.6-1.7 arrangerar Svenska Lutherska Evangeliförenmingen sin årsfest i Hangö. Den 20 juli blir det emigrantfest med medhavd picknick på Emigrantberget nära Casino. En utställning om emigrationen från Hangö pågår ända till hösten i fästningsmuseet.

I frontmuseet i Lappvik visas denna sommar bl.a. föremål från sjöstriderna på Östersjön genom tiderna. Där arrangeras också krigsveteranernas allsångskväll den 25 juli.

Bridgevännerna samlas i Casino till bridgevecka den 20-28.7.

Dansfestivalen *International Summer Dance* pågår mellan den 22 och 28 juli. Danskurserna varvas med uppvisningar runtom i stan. Jazz- och bluesfestivalen *Sailing Rhytms* arrangeras 24-27 juli i kulturmagasinet och krogarna i Östra hamnen.

Till Lappvik väntas den 8-26 juli cirka 14.000 scouter, som deltar i det stora internationella lägret *Loisto.* Ryskt flottbesök i samband med *Soutu-96* blir det 14-15 augusti.

Sjusovardagen firas med karneval den 27 juli. Den egentliga sommarsäsongen avslutas med forneldarnas natt och *Hangödagarna* den sista veckoslutet i augusti.

På sportfronten händer det en massa i Hangö. Proffsturneringen i tennis *Finnish Satellite Circuit Master* spelas 25-29 juni och tennisveckorna 3-21 juli. En stor strandvolleybollturnering går av stapeln på Regattstranden

SOMMAREN I HANGÖ

29.6-1.7 och *Hangöregattan* seglas i år den 5-7 juli.

FM för haj- och folkbåtar avgörs i Hangö den 8-13 juli. Hangö Udds Ryttare arrangerar sitt sommarjippo den 7 juli. Hangö är inofficiell etapphamn för Tall Ship's Race. De stätliga båtarna väntas vara i Hangö 24-26 juli. Beach-handboll spelas igen på Regattstranden den 10 augusti.

För fotbollsknattar arrangerar Hicken Östersjö Cup den 2-4.8 och Knatteförbundets turnering för F-juniorer 7-9.8.

AURINKO nousee tänään klo 6.12 ja laskee 20.46. Huomenna AURINKO nousee klo 6.15 ja laskee 20.43.

Nimipäiväänsä viettävät tänään tiistaina Rauli, huomenna keskiviikkona Tauno.

Hangonpäivillä on menoa jopa kaupungintalon katolla

Viikonlopun ohjelmassa riittää valinnanvaraa

-Luulen, ettei Hangonpäivillä koskaan aikaisemmin ole ollut yhtä paljon ohjelmaa mistä valita, kulttuurisihteeri **Birgitta Danielsson** sanoo.

Ja totta on, että Hangonpäivien ohjelmakalenteri suorastaan pursuaa vaihtoehtoja ensi viikonlopun tekemiseksi. Lauantaiaamuna kaupunginjohtaja **Arvi Suvanto** avaa virallisesti Hangonpäivät , jonka jälkeen Vuorikadulla kuullaan Hangon Puhallinorkesterin musiikkia. Kaikenlainen ohjelma jatkuu siellä aina kello 13 saakka.

-Olemme yrittäneet järjestää myös lapsille erilaisia tapahtumia. On laulua ja ongintaa. Halukkaat pääsevät myös piirtämään.

-Jos sää sallii, järjestetään Vuorikadulla lasten karaoke, mutta sateella se täytyy siirtää Olympiaan, Bussmanin **Tina Rejström** kertoo.

Vuorikadun kaupat järjestävät markkinat, jossa sesonki- ja varastotavaraa myydään pikkurahalla.

Siirtolaisnäyttely vielä nähtävissä

Ne, jotka eivät vielä ole ehtineet tutustua linnoitusmuseon näyttelyyn "Hangon kautta lännen maille", voivat tehdä sen Hangonpäivillä. Silloin näyttelyä pääsee nimittäin vielä katselemaan ja aivan ilmaiseksi.

-**Birgitta Ekström** kertoo näyttelystä ruotsiksi ja minä hoidan suomenkielisen opastuksen, sanoo **Marketta Walli**, museon amanuenssi.

Lauantaina museossa on paikalla myös Turun siirtolaisinstituutin henkilökuntaa. Heillä on mukanaan tietokoneita, josta voi tutkia siirtolaisrekistereitä, passimerkintöjä, Suomen Höyrylaivaosakeyhtiön matkustajaluetteloita tai ulkoministeriön muuttotilastoja.

-Tiedot koskevat vuosia 1890-1930. Jos tietää jonkun tämän aikakauden siirtolaisen, tarkempien tietojen etsimiseen riittää pelkkä nimi.

Marketta Walli on varma siitä, että melko monilla hankolaisilla on siirtolaisiksi lähteneitä sukulaisia. Hänen mukaansa siirtolaisnäyttely on Linnoitusmuseon kaikkien aikojen suosituin näyttely. Siellä on tänä kesänä vierailut jo liki 5.000 ihmistä.

Kaupungintalolla monikulttuurisuutta

Toinen mielenkiintoinen poiminta ensi lauantain ohjelmasta on kaupungintalon koko perheen tapahtuma "Viisikielinen Hanko".

-Kurdin kielen tulkki **Abbas Ali Lokman** ja koulutoimenjohtaja **Terhi Mantere** tekivät tapahtumasta aloitteen jo maaliskuussa, Birgitta Danielsson kertoo.

Tapahtuman taustalla on pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunta, joka toimii sosiaali- ja terveysministeriön alaisena. Se on järjestänyt projektille 10.000 markan tuen, jotta kaupungissa elävän viiden eri kieliryhmän ihmisiä saataisiin yhteen. Tapahtuma liittyy maanlaajuiseen kampanjaan "Kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia".

-Sinne tulee kurdien edustaja **Lokman**, venäläinen **Valentina Halén**, englantilainen **Alan Jeffery**, Hankoon muuttanut suomenkielinen **Juha Hotti** ja syntyperäinen ruotsinkielinen hankolainen.

-Valentina Halén tulee esimerkiksi esittämään venäläisiä tansseja. Sitten on tarkoitus järjestää paneelikeskustelu aiheesta, miltä tuntuu elää Hangossa.

Birgitta Danielsson kertoo, että keskustelua tulee johtamaan **Kurre Österberg**. Lavalle nousevat myös **Kryddhultaborna Mos'n Boman** ja **Albin** yleisöä hauskuttamaan.

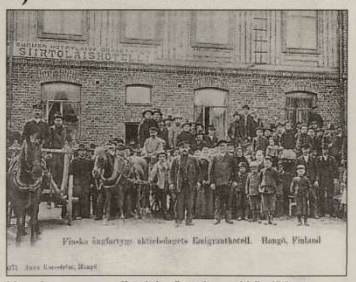

Linnoitusmuseon siirtolaisnäyttelyn voi käydä katsomassa vielä Hangon Päivien aikana.

Muinaistulien yö ja yöpiknik

Muinaistulien yö aloitetaan lauantai-iltana kello 18. Merikadulla on teeman mukaista ohjelmaa, jossa ovat myös esillä Hangon eri kulttuurit.

-Olemme puhuneet eri yhdistysten kanssa, jotka osallistuvat Muinaistulien yö -tapahtumaan, että he tulevat tarjoamaan ruokia eri maista, Birgitta Danielsson kertoo.

Tunnnelmaa kohottavat etnomusiikilla **Mosaiq**-yhtye, karibialaista musiikkia soittava **Steel Pan Lovers** -yhtye, musiikkiorkesteri **Joshua** ja **Hannele Soulasmaan tanssityöt**.

-Ja ne, jotka haluavat, voivat kiivetä vesitorniin katselemaan miltä Hanko näyttää! "By Night", Birgitta Danielsson lupaa.

Muinaistulien jälkeen sitkeimmät voivat jatkaa yöpiknikillä kulttuurimakasiinissa Visans Vänner -yhdistyksen yölaulutapahtumassa Kulttuurimakasiinissa.

-Aikaisempina vuosina on tunnelma ollut joskus hieman jähmeä. Joten nyt sitä haluttiin keventää tämän yöpiknikin avulla. Kaikki saavat ottaa mukaansa omia herkkujaan. Sitten ei kun pöytä koreaksi ja tunnelmasta nauttimaan, toteaa Visans Vänner -yhdistyksen **Bo-Börje Ekholm**.

Yön ohjelmassa on yhteislaulua ja sooloartisteja, kuten esimerkiksi **Sten Öhman**, **Rolf Lindblom**, **"Lillen" Lindström**, **Göran Enqvist** ja **"Pigge" Svenskberg**.

Myös sunnuntaille riittää Hangonpäivillä runsaasti ohjelmatarjontaa. Silloin voi jo toista päivää kokeilla **Hangon kuvataiteilijoiden** taidesuunnistusta. Ohjeita ja karttoja voi käydä hakemassa kaupungintalon galleriasta.

Vesitornista näkee sunnuntaina Hangon päivänvalossa, ja edelleen ilmaiseksi. Raatihuoneen torilla on Tukholman poliisin huumevalistusrekka, jossa ruotsalaiset ja suomalaiset poliisit kertovat huumeista. Rintamamuseossa ja Linnoitusmuseossa ovat ovet auki, ilmaista sekin.

Keskuskoulun kentälle kannattaa kaikkien karvaturkkien ystävien suunnata kulkunsa. Siellä on nimittäin puolesta päivästä eteenpäin Hangon Kennelkerhon koiratempaus, jossa nähdään esimerkiksi koirien kilpa-ajoja ja sirkustemppuja.

Hangö Folkdansare esittää sunnuntaina kansantanhuja ensin Ljunbossa ja sitten terveysaseman pihalla.

Musiikkia katolta

Sunnuntai-iltapäivänä kello kolme Hangon keskustan kaupunkikuva saa aivan uudenlaisen ilmeen. Ainakin kaupungintalon osalta, sillä silloin alkaa kaupungintalon katolla nuorisokonsertti.

-Se oli **Jorma Nousiaisen** ajatus. Hän halusi, että tänä vuonna olisi jotain erilaista, Birgitta Danielsson nauraa.

Ja siinä on totisesti onnistuttu. Tosin vasta erinäisten turvajärjestelyjen jälkeen. Katolle rakennetaan suojakaide, ja yhteet soittimineen hilataan ylös nosturin avulla.

-Ihmeellistä oli, että kaikki virkamiehet suhtautuivat hankkeeseen positiivisestti. Mutta he ovatkin olleet nuoria 60-luvulla, Jorma Nousiainen virnistää.

Konsertissa soittaa ainakin kolme yhtyettä. Ne ovat **Bandi**, **Cosmic Reals** ja **Black Maid**. Järjestäjinä toimivat Hangon kulttuuritoimisto ja nuorisotoimi sekä Hangon Rockmuusikot. Parhaat näköalapaikat ovat kalliolla. -mb/met

Muinaistulien yössä kaikuu musiikki ja sitten syttyvät tulet.

PÄIVÄNRISUT

Risuja kaupunginhallitukselle. Miten voitte päättää, ettei ole järkevää antaa karavaanareille maata leirintäalueeksi koska yksi alue jo on. Onhan hotellikin jo olemassa, mutta toinen on silti järkevä rakentaa ja ihan viereen?

Ja onko kaupungin järjestyssääntöä muutettu meluamisajankohdan suhteen? Eikö se ole kello 22 asti? Vai onko tarkoitus saada vesiskoottereiden vuokraaminen kannattamattomaksi, kun aikaa supistetaan nyt neljällä tunnilla?

Eikö tarkoitus olekaan saada Hangossa mahdollisimman monipuolista ajanvietettä niin turisteille kuin kaupunkilaisillekin? Luulisi kaupunginhallituksen ottavan avosylin vastaan ne uudet yritykset, jotka voivat tuoda Hankoon lisää turisteja. Eikä kaupungin tarvitsisi sijoittaa penniäkään.

Mielestäni kaupungin ei tarvitse heti laittaa yrittäjille luuta kurkkuun, kun muutama kansalainen valittaa. Ei muuta kuin tervetuloa vesiskootterit ja karavaanarit, sillä nehän myöskin tuovat rahaa paikkakunnan yrityksille!

tv: Hankolainen äimänä

PÄIVÄN RUUSU

Sydämestäni teitä kiitän polkupyörästä syntymäpäivänäni! Kiitokset mummi Tertulle, Tean koko porukalle, Tanjalle ja Matille, Heli ja Topi Lindströmille, Kalle Ojalalle, Francolle ja Tomille ja Meikku-kummille ja Elisabethille. Ruusu teille kaikille!

Jonathan R

Miljoona ruusua Eemeli-prinssille. Kiitos, että synnyit! toivovat

Onnelliset täti ja setä

Päivän Ruusu Foto-parin Väinölle **erittäin hyvästä** palvelusta!

LS

Radio Lännentie tulossa Hankoon

Radio Lännentie, joka on kohta kolmivuotias, yksityinen Lohjalla sijaitseva paikallisradio, on saanut kevväällä luvan laajentaa toimintaansa niin, että sen kuuluvuusalue tulee ulottumaan Hankoonkin.

Tällä hetkellä Lännentie kuuluu jo Lohjalla, Karjaalla, Pohjassa ja Tammisaaressa.

- Ja saattaa se kuulua joillakin paikoin Hangossakin, sanoo Lännentien toimitusjohtaja **Päivi Nyman**.

- Mutta tällä hetkellä meillä on väliaikaisratkaisuna alilähetin, joka on sijoitettu Pohjan vesitorniin ja jonka teho on melko pieni. Aiomme kuitenkin sijoittaa YLEn mastoon 1000 watin lähettimen, jonka jälkeen radiomme kuuluu Hangossa erinomaisesti. Tämä lähetin on kuitenkin niin vahva, että määräykset edellyttävät meidän hakevan sille lupaa Ruotsista ja Virosta ja luvan saanti kestäneе noin puoli vuotta.

Radio Lännentie on kaupallinen radio. Sen ohjelma on sunnuntaita aikuisväestölle, noin 25-50 vuotiaille. Sen lähetystaajuus on 101.9.

- Meillä on toimituksellista ohjelmaa joka päivä klo 06 - 18 ja perjantaina ja lauantaina klo 06-22. Lähetämme tietenkin uutisia, niin paikallisia kuin valtakunnallisia ja yleismaailmallisiakin, sekä lisäksi paikallistiedotuksia, yhdistysten tiedotuksia ja tietenkin kaupallisia tiedotuksia. Ja kaiken sen lomassa sekä yöt läpeensä meillä on musiikkia, kertoo Päivi Nyman.

- Ohjelmaa on siis 24 tuntia vuorokaudessa.

- Koska tämä on kaupallinen ja yksityinen yhtiö, suhtaudumme tietenkin yrittämiseen erittäin positiivisesti. Meillä on mm. yrittäjäradio ja ohjelma, joka liittyy ministeriön "Yrittämisestä työtä" projektiin, kertoo Päivi Nyman.

Lännentien lähetyksissä musiikki on sovitettu aikuisten makuun. Päivisin kuullaan 60- ja 70- lukujen hittejä, joita on täydennetty nykyajan suosikeilla. Jazzmusiikkia on omana ohjelmanaan. Iltaisin kuullaan country-tyyppistä musiikkia.

- Ja meillä on melko paljon suomalaista musiikkia, lopettaa Päivi Nyman.

Elleivät Hankolaiset löydä vielä asemaa kaupungissa, siihen voi tutustua autoradion avulla lähempänä Tammisaarta ja Lohjaa. - kn

KIRJASTO

Poimintoja kirjaston uudehkoista kirjoista:

Colin Thubron: Aasian unohdettu sydän. - WSOY, 1996. Omaperäinen matkakirja, kohteina: Uzbekistan, Tadzikistan, Kazakstan, Turkmenistan ja Kirgisia.

Enni Mustonen: Yhdeksäs aalto: romaani. - Otava, 1996. Huumoria ja elämisen rohkeutta saaristokylässä.

Barbara Taylor: Napaseudut. - Helsinki Media, 1995. Kasvi- ja eläinmaailma. Eskimoiden elämää.

Heather Couper & Nigel Henbest: Kiehtova tähtitiede. - WSOY, 1996. Mukana myös kokeita ja tehtäviä, joiden avulla tieto havainnollistuu.

Katja Hyry, Antti Pentikäinen & Juha Pentikäinen: Lumen ja valon kansa: suomalainen kansanusko. - WSOY, 1995. Kansanusko on ihmisellä usein tiedostamaton mielen kartta, joka ohjaa elämää ja ajattelua.

Talvisodasta jatkosotaan: Paavo Lietzénin ja Reino Rannikon sotapäiväkirjat / toim. Tauno Tukkinen. -TT, 1996. Rivi

Femstämmigt lockade fullt hus i Hangö

Kryddhulta virtuosen lämnar inte ett öga eller öra torrt

- Nog vet vi ju att Hangö är en rik stad, men nu har ni en chans att spara lite, tycker **Kurre Österberg**, eller **Albin** som han ju faktiskt föreställer under första akten.

- Tror ni att ni skulle kunna släcka någon av de här 72 lamporna här i taket? fortsätter Albin och ser menande på stadsfullmäktigeordförande **Sture Söderholm**, som placerat sig på första raden.

Inget händer.

- Ja, se fullmäktige är alltid lika obeslutsamma, suckar Albin och ger upp hoppet om att få lyset släckt.

Så är det då dags för några hälsningsord av Sture Söderholm. Han berättar lite om det landsomfattande projektet "alla olika, alla lika", som Femstämmigt utgör en del av. Det är social- och hälsovårdsministeriet som leder projektet.

- Det är många som frågat mig om det verkligen är sant att det pratas fem olika språk i Hangö. Sanningen är att det pratas t.o.m ännu flera än de fem som finns representerade här i kväll. Förutom svenska, finska, engelska, kurdiska och ryska, finns bl.a tyska, polska, estniska, vadina, sorani och persiska representerade i vår stad.

Sture Söderholm tycker att hangöbon kanske är lite blyg, men hon är inte rädd för nya kulturer.

- Om vi vill och vågar kan vi lära någonting nytt av varandra, avslutar han talet.

Spännande toner på didgeridoo

Så kliver Albin upp på scenen igen och då plötsligt släcks belysningen. Det blir med en gång så mörkt att det tar en stund innan ögonen vant sig vid den dämpade belysningen och man kan åter skymta Albin på scenen.

Alldeles i början av programmet får publiken njuta av spännande och kanske aningen excentriska toner av **Mosaiq**, som utgörs utav **Niklas Winter**, **Tommy Mansikka-Aho** och **Tiita Kiikas**.

- Om ni stänger era ögon, når ni kanske nya dimensioner, lovar Tiita Kiikas.

Grabbarna spelar gitarr, violin och didgeridoo. Det är spännande låten dessa instrument i kombination kan åstadkomma. Ljudet är nästan mediterande.

Då jag stänger ögonen befinner jag mig på en resa i Indiens bergstrakter. Med lätta steg tar jag mig framåt, efter en tid svävar jag. Tonerna blir allt dovare och jag når högre höjder. Så plötsligt tar det slut. Jag står där på Himalayas topp, ensam. Allt är tyst och stilla.

Musiken är så pass speciell att man endera låter sig ryckas med av den eller också grips man av en impuls av att vilja slänga sig på golvet och ropa: SLUTA!

Personligen är jag helt fascinerad. Men så har jag också alltid tyckt om att resa.

Slår du vad om hundra mark?

Kvällens absoluta höjdpunkt för många var nog när **Mos´n Boman** klev upp scenen. Först slog han vad om hundra mark med Albin om att han skulle klara av att klä av sig sin skjorta utan att ta av sig kavajen. "Träning ger färdighet" heter det ju och efter idel vridandes och krängandes stod Mos´n där med skjortan i handen.

- Så hit med hundra markin nu, uppmanade Mos´n. Du har ju sagt att det som du lovar så håller du.

- Ja, å hundra markin *håller* ja´, replikerade Albin och stegade iväg från scenen för att överlämna den åt Mos´ns solonummer på dragspel.

Sedan står han där i strålkastarljuset och försöker att få dragspelet att hänga fast över axlarna. Han åstadkommer bra många poséer i minuten och publiken skrattar.

- Va´ grinar du dej gåbbe?! Mos´n kastar morska blickar ut i publiken.

- När ja´ spelar så brukar dom säga att ja´ int´ lämnar ett öga eller öra torrt. Fast gumman min é glader hon, för hon säger att spelande mitt håller husé dammfritt.

Efter Mos´n underhåller HAIK´s gymnastikflickor publiken. Det blir volter och kullerbyttor uppe på scenen.

Bara bra i Hangö

När andra akten tar vid har Albin blivit Kurre igen och det är dags för en liten paneldiskussion om hur det känns att vara hangöbo. Det hela leds av **Terhi Mantere**, som är en av initiativtagarna till Femstämmigt.

Tiita Kiikas lovade publiken att om de stänger ögonen mellan Mosaiq spelar, kommer de kanske att nå alldeles nya dimensioner.

Uppe på scenen är finlandssvenskarna representerade av **Ulla Lindström**, de finsktalande av **Juha Hotti**, engelsmännen av **Alan Jeffery**, kurderna av **Abbas Ali Lokman** och slutligen ryssarna av **Valentina Halén**.

Alla har mest bara positiva saker att komma med, vad gäller Hangö.

Juha Hotti tycker att Hangö har potential att utveckla vad han kallar nästan all slags "svettkultur". Och Valentina, hon säger att hon trivs så bra att hon kommit för att stanna.

- Om ni inte slutar nu, så kommer jag snart att få flytta från Snappertuna till Hangö. Är det verkligen så bra här, finns det ingenting negativt? undrar Kurre Österberg.

Efter en stunds betänketid kommer Lokman fram till att vintrarna inte är någon höjdare i Hangö, eftersom allt blir så tyst och stilla.

- Ja, inte är vi bortskämda med mycket liv och rörelse i Snappertuna heller, replikerar Kurre.

Andra som underhöll på Femstämmigt var **Kardo**, som spelade kurdisk musik, **Jorma Etto**, som framförde ett kort stycke om hurdan finländaren är och slutligen **Hangö folkdansare**. Valentina Halén visade prov på ryska danser.

Det var välspenderade två timmar att titta på Femstämmigt. -mb

Mos´n Boman och Albin från Kryddhulta var för många höjdpunkten under Femstämmigt.

En äng - vad är det?

Det vet ju alla: gräs och olika blommor. Hur ofta ser vi idag en riktig blomsteräng med många olika arter? Ganska sällan, är svaret. Det är ganska tråkigt, för enriktig äng är viktig för naturen, och för oss. Ju flera växtarter den får, desto fler olika småkryp blir det som lever på dessa växter. Ju flera småkryp - desto mera mat betyder det för flera olika fågelarter och andra djur. Naturens mångfald ökas alltså. Idag har människan insett hur viktigt det är och vid Rio-konferensen antogs en skild konvektion om sakten. I Agenda 21 poängteras också bevarandet av naturens mångfald.

Alltnog - en mångformig äng är ju viktig för var och en - var kan vi annars se Rönnerdahls blommor, höra fågelsång, lära barnen binda blomsterkransar och studera gränshoppans hopp och fjärilens flykt?

Förr var ängar vanliga och bildades som biprodukt vid jordbruket. Idag måste människan hjälpa till. En äng dskall inte plöjas eller gödslas. Gödseln gynnar vissa växter soms edan tar över helt och förkväver de flesta andra arter. Ibland kan man hjälpa till med att så in ängsväxter då man vill anlägga en äng. Har man en gräsmark med nästan bara gräs och vill ha en äng av det gäller det att minska på gräsväxten. Har man får eller andra betesdjur får de sköta jobbet. Har man inte det är det att ta till liten och räfsan, i början rentav 2-3 gånger per år, om ängen varit gödslad tidigare. Slåttern skall ske efter mitten av juli, då växterna hunnit fröa av sig. Och gräset skall bäras bort - det är så jorden blir näringsfattigare för att på så sätt gynna de ängsväxter vi vill ha och som trivs på karg jord. När ängen fungerar väl räcker det med slåtter en gång i året. För den som är intresserad finns det böcker att läsa.

I Hangö har ni möjlighet att följa med hur utvecklingen från gräsmark på gammal trädgårdsjord till äng går till. Hangö miljöförening har nämligen nu i två års tid röjt sly och slagit gräset på ängen längs järnvägen bakom Harrastajateatteris hus. Direkt kommer man från Bulevardens ända tvärs över järnvägsspåren. Vi som har slagit tycker redan efter första året att det finns flera arter där än i början, och att gräset är lättare att slå. I år blir det tredje årets slåtter. Det sker inkommande torsdag, den femte sept. kl. 17-20. Ni kan ju passa på att se hur det ser ut före och efter slåttern. Gärna får ni delta, när höll ni senast i en lie? Räfsare behövs också. Ta gärna egna redskap med, och en mugg. Vi bjuder på dricka. Välkomna! (Källor: Kattfot och blå viol. En skrift om ängar från Natur och miljö).

Hangö Miljöförening r.f.

En lilafärgad damcykel av märket Tunturi blev stulen på lördagskvällen från Östra hamnen. Cykeln har ramnumret TP 23 90 40 9J.

Viisikielinen Hanko veti yleisöä salin täydeltä

Kryddhulta-virtuoosit eivät jättäneet yhtään silmää tai korvaa kuivaksi

Kardo soitti kurdilaista musiikkia.

Terhi Mantere, Ulla Lindström, Alan Jeffery, Valentina Halén ja juontaja Kurre Österberg. Keskustelun aiheena: Miltä tuntuu asua Hangossa?

- Kyllähän me tiedämme että Hanko on rikas kaupunki, mutta nyt teillä on tilaisuus vähän säästää, tuumii **Kurre Österberg** alias **Albin** jota hän esittää ensimmäisessä näytöksessä.

- Voisittekohan sammuttaa jonkin näistä 72 lampusta katossa? Albin jatkaa ja katsoo merkitsevästi ensimmäisellä rivillä istuvaan kaupunginvaltuuston puheenjohtajaan, Sture Söderholmiin.

- Ja, se, valtuusto on aina yhtä päättämätön, Albin huokaa ja luopuu toivosta saada valo sammutetuksi.

Sitten on **Sture Söderholmin** tervehdyssanojen aika. Hän kertoo vähän valtakunnalliesta projektista "kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia", johon Viisikielinen Hankokin kuuluu. Projektia johtaa sosiaali- ja terveysministeriö.

- Monet ovat kysyneet minulta, onko totta että Hangossa puhutaan viittä kieltä. Totuus on se että täällä puhutaan vielä useampia kuin niitä viittä jotka ovat edustettuina täällä tänä iltana. Ruotsin, suomen, englannin, kurdin ja venäjän kielten lisäksi kaupungissa ovat edustettuina myös mm. saksan, puolan, viron, vadinan, soranin ja persian kielet.

Sture Söderholmin mielestä hankolainen on ehkä vähän ujo, mutta ei pelkää uusia kulttuureja.

- Jos haluamme ja uskallamme, voimme oppia toisiltamme jotakin uutta, hän päättää puheensa.

Jännittäviä säveliä didgeridoolla

Albin kapuaa jälleen näyttämölle ja äkkiä valot sammuvat. Pimeys on niin tiivis että kestää hetken ennen kuin silmät tottuvat vaimeaan valoon ja erottavat Albinin uudelleen.

Ohjelman aluksi yleisö saa nauttia jännittävistä ja ehkä vähän eksentrisistä sävelistä, joita esittää Mosaiq. Mosaiqissa soittavat **Niklas Winter, Tommy Mansikka-Aho** ja **Tiita Kiikas**. Instrumentit ovat kitara, viulu ja didgeridoo.

- Jos suljette silmänne, saavutatte ehkä uusia ulottuvuuksia, lupailee Tiita Kiikas.

Soittimista lähtee yhdistettynä jännittäviä ääniä, miltei meditoivia. Kun suljen silmäni olen matkalla Intian vuoristossa. Kevyin askelin kuljen eteenpäin, kohta leijun. Sävelet käyvät yhä kumeammiksi ja kohoan korkeauksiin. Äkkiä soitto loppuu. Seison Himalajan huipulla, yksin. Kaikki on hiljaista ja rauhallista.

Musiikki on siksi erikoista että joka sen mukaan tempautuu tai sitten haluaa huutaa: LOPETA! Henkilökohtaisesti olen täysin liikuttunut. Mutta niinpä olenkin aina pitänyt matkustamisesta.

HANGONPÄIVÄT

Lyötkö vetoa sata markkaa?

Illan ehdoton kohokohta monelle oli **Mos'n Boman**. Ensin hän löi vetoa Albinin kanssa sadasta markasta että pystyisi riisumaan paitansa ottamatta pois takkia. "Harjoitus tekee mestarin" sanotaan. Aikansa kiemurreltuaan Mos'n seisoi lavalla paita kädessään.

- Så hit med hundra markin nu, Mos'n kehotti. Sinähän olet sanonut että minkä lupaat sen pidät.

- Kyllä, ja satalappusen pidän, replikoi Albin ja asteli näyttämöltä jättääkseen sen Mos'nin hanurisoololle. Mos'n seisoo ramppivaloissa ja yrittää saada hanurin olkapäälleen.

kaikki erilaisia
kaikki samanarvoisia

Minuutissa syntyy monenlaista asentoa ja yleisö nauraa.

Mos'n silmälee yleisöä tummanpuhuvasti. Ja sanoo sitten, että kun hän soittaa hän ei yleensä jätä yhtään silmää tai korvaa kuivaksi. Vaikka vaimo on kyllä iloinen, silä hän sanoo, että soitto pitää talon pölyttömänä.

Mos'nin jälkeen viihdyttävät HAIK:n voimistelijatytöt. Näyttämöllä nähdään volttteja ja kuperkeikkoja.

Hangossa on hyvä asua

Kun toinen näytös alkaa, Albin on muuttunut takaisin Kurreksi ja on pienen panelikeskustelun aika: Miltä tuntuu asua Hangossa?. Keskustelua johtaa koulutoimenjohtaja **Terhi Mantere**, joka on yksi Viisikielisen Hangon aloitteentekijöistä. Näyttämöllä suomenruotsalaisia edustaa **Ulla Lindström**, suomalaisia **Juha Hotti**, englantilaisia **Alan Jeffery**, kurdeja **Abbas Ali Lokman** ja venäläisiä **Valentina Halén**.

Kaikilla on enimmäkseen vain myönteistä sanottavaa, mitä Hankoon tulee. Juha Hotti sanoo, että Hangolla on potentiaalia kehittää miltei kaikenlaista "hikikulttuuria". Valentina Halén puolestaan tuumii viihtyvänsä niin hyvin, että on tullut jäädäkseen.

- Jos ette nyt lopeta, niin aion kohta muuttaa Snappertunasta Hankoon. Onko täällä tosiaan niin hyvä ausa, eikö täällä ole mitään negatiivista?, snaoo Kurre Österberg.

Hetken mietittyään Lokman keksii, että talvet eivät ole Hangossa kohokohtia, koska kaikki hiljenee.

Johon Kurre, ettei snappertunalaisiakaan ole silloin hellitty vilskeellä ja vipinällä.

Viisikielisessä viihdyttivät myös Kardo, joka soitti kurdilaista musiikkia, Jorma Etto, joka esitti lyhyesti millainen suomalainen on ja lopuksi Hangö Folkdansare. Valentina Halén esitti venäläisiä tansseja.

Viisikielisen Hangon seuraaminen parin tunnin ajan ei ollut poishukattua aikaa.

Kassinen ei ole enää kattojen yksinvaltias

"Ei huumeille" oli teemana sunnuntaina

Kaupungintalon edessä seisoo sunnuntaina nostolava. Joukko naisia ja miehiä tekee töitä saadakseen kaiken valmiiksi iltapäivän rock-konserttiin, joka soitetaan kaupungintalon katolta. Kiva ja vähän erilainen idea, mutta vaatii omat työtuntinsa ennen kuin konsertti voidaan toteuttaa. Soittimet on on saatava katolle, ääni on tarkistettava ja suojakaide järjestettävä. Kaikki auttavat, ja kello kolmelta konsertti voi alkaa.

Kattojen Kassinen on saanut kilpailijakseen paikkakunnan kyvyt. Ensin he valtasivat Arin pubin katon ja etenivät sen jälkeen suoraan kaupungintalon katolle - mojova hyppäys uratikkailla.

Sunnuntaina soittivat orkesterit Toxic Twins, Bill Skins 5th Helsingistä, Bandi ja Cosmic Reals.

Cosmic Realsin kaverit kertovat, että kun he saivat kuulla soittavansa katolla heidän ensimmäinen reaktionsa oli COOL!

Kaverit olivat tyytyväisiä siitä että alapuolella kulkeva tie oli suljettu liikenteeltä. Yleisö istui kirkkopuiston kallioilla ja nurmella. Ne jotka eivät jaksaneet istua paikoillaan koko kolmituntisen konsertin ajan saattoivat mm. tutustua Tukholman poliisin huumerekkaan, joka oli pysäköity kaupungintalon edustalle.

Hangossa eniten huumerikoksia

Rekan sisällä on julisteita, kuvia ja pieniä infokylttejä. Sinne on rakennettu näyttelykaappi, joka esitteli miltä ne asunnot jonne poliisi teki ratsioita saattoivat näyttää. Näyttelykaapin vieressä seisoo hankolaispoliisi **Hanna Kulmala** vastaamassa kysymyksiin.

Hän kertoo, että huumetilanne Hangossa ei näytä kovin positiiviselta. Hangossa on eniten rekisteröityjä huumerikollisia Länsi-Uudellamaalla ja huumeita kokeilevat valitettavasti yhä nuoremmat henkilöt.

- Hangon väestöön verrattuna meillä on prosentuaalisesti aika paljon huumeiden käyttäjiä, Hanna Kulmala sanoo.

Hän kertoo, ettei tarkkaan tiedetä mistä huumeet tulevat Hankoon ja että huumekauppa on erittäin hierarkinen organisaatio. Hangon poliisi tekee yhteistyötä tullin kanssa kamppailussa huumeita vastaan.

- Tavallinen huume Hangossa tällä hetkellä on amfetamiini, mutta pillereidenkin väärinkäyttöä on melkoisesti.

Mitä tulee Länsi-Uudenmaan huumeiden käyttöön, Tammisaari on ehkä parhaimmassa asemassa. Karjaalla tilanne on paljolti Hangon kaltainen. Siellä ovat amfetamiinin lisäksi myös hasis ja marijuana aika tavallisia.

Tukholman poliisin huumerekan antiin käytiin tutustumassa tasaiseen tahtiin.

Jos katsotaan koko aluetta ylimalkaan, juuri amfetamiinin käyttö on lisääntynyt, ja on puhuttu myös polttettavasta heroiinista. Törkeät väkivaltarikokset ovat lisääntyneet, ja että varastettua tavaraa vaihdetaan huumeisiin.

Hanna Kulmala kertoo, että huumerekassa on päivän mittaan ollut kävijöitä tasaiseen tahtiin. Häntä ilahduttaa, että monet vanhemmat ovat yhdessä lastensa kanssa käyneet tutustumassa aineistoon.

Yleisimmin Hanna on saanut vastata kysymykseen, millä tavalla voi välttää oman lapsensa joutumisen huumesuohon.

- Tapaan sanoa, että parasta minkä voi tehdä on viettää aika lapsensa kanssa, välittää siitä missä lapsi liikkuu ja antaa hänelle hyvä kasvatus. Jos silti menee pieleen, on tärkeää hakea apua varhaisessa vaiheessa.

Huumerekka kiertää lähiajat Etelä-Suomea. Viimeinen pysähdyspaikka on Porvoo. -mb/tö

TIDENS GÅNG

Solen går upp i dag kl. 8.46 och ner kl. 15.28.

Vi gratulerar:

Namnsdagar i dag ***Dagmar*** och ***Sisko*** och i morgon ***Astrid, Estrid*** och ***Hilkka.***

8 5 år fyller i morgon (27.11) fru ***Agne Uotila*** på bäddavdelningen på Mjölbolsta sjukhus.

7 0 år fyller i morgon (27.11) ***Christian Blomberg*** i Esbo.
Ingen mottagning.

5 0 år fyller i morgon (27.11) direktör ***Lasse Bergström*** i Grankulla.

Open house 14 – 16.30, Annegtan 18.

Alla muminalbum på finska

Hela serien Muminalbum har nu översatts till finska. Den består av sammanlagt 24 seriealbum.

Tove och Lars Janssons svensk- och engelskspråkiga serier har översatts till finska av det äkta paret Juhani Tolvanen och Anita Salmivuori. Pärmarna på albumen har gjorts av Jukka Murtosaari.

Muminberättelserna är de mest framgångsrika finländska serierna genom tiderna. De har publicerats i över hundra tidningar världen över.

Lars Jansson tog sig an serierna år 1959. Han säger att det var lätt för honom att komma in i systerns värld eftersom han på sätt och vis redan levde i den. Däremot beredde själva serietecknandet honom ett visst besvär i början, berättade den nu 70-årige Lars Jansson.

Han blev emellertid så skicklig att det i dag är svårt att säga vem av syskonen som har tecknat vad.

Juhani Tolvanen, som svarar för den finska översättningen, säger att serien i själva verket är avsedd för vuxna.

– Det var endast i början som muminserien gjordes för barn. Rätt snart fördjupades den till berättelser för ungdomar och vuxna, men kan väl läsas av barn. Syskonen Jansson hade ingen speciell målgrupp i tankarna då de gjorde serierna - de gjorde den främst för sig själva, förklarar Tolvanen.

Han noterar också att serierna har en modern grafik– de serier som syskonen tecknade på 50-talet kunde lika väl vara tecknade i dag.

Boomen fortsätter

Lars Jansson medger att mumintrollens fortsatta popularitet har varit en överraskning för honom. Han kan inte peka ut någon speciell favorit, men konstaterar att muminpappan var lättast att teckna och säger efter en stunds tvekan att hans favorit kanske ändå är mumintrollet.

Muminserien publicerades först i Ny Tid år 1947. Rätt snabbt beställdes den därefter av den brittiska tidningen Evening News. Från år 1957 hjälpte Lars Jansson sin syster Tove med serierna och övertog dem helt och hållet efter ett par år. Lars Jansson tecknade serien ända till år 1975.

De muminalbum som har gjorts senare har alla först godkänts av Lars Jansson innan de har publicerats. (FNB)

26 november år 1914

I dag en annan dag

1893 1917 1947 1985

intågade den radikale provinsledaren E. Zapata i Mexiko City i spetsen för sina krigshärdade soldater under de kaotiska förhållanden som uppstått i landet. Till skillnad från sina revolutionära företrädare, som slagit sig ned i något av palatsen, tog han bostad i ett enkelt hotell. Zapata behärskade Mexikos södra landsbygd, men kunde inte skapa fred i landet i övrigt och misslyckades därför med revolutionens huvudsyfte – jordreformen.

Engelsk akademiker blev industriarbetare i Hangö

50 år fyller i dag arbetsledare **Alan Jeffery** i Hangö.

Han är född i Cambridge i England, men sedan drygt tjugo år bosatt i Hangö.

– Mitt intresse för Norden väcktes redan under studietiden i Norwich, där jag läste europeisk historia och ekonomi samt svenska (!).

Äktenskapet med en finländska förde Alan till Hangö.

– Ingendera av oss hade någon anknytning hit, och vi hade egentligen tänkt etablera oss i Åbo. Men då vi båda lyckades få jobb i Hangö så stannade vi. Den första vintern var fruktansvärt regnig, blåsig och dimmig, men sommaren var fantastiskt fin och det var en bidragande orsak till att vi ändå inte lämnade Hangö.

Alan Jeffery hade tänkt bli forskare, men flyttningen till Finland ändrade radikalt hans planer. Det blev industriarbete i stället.

– Jag började på fabriksgolvet hos läkemedelstillverkaren Fermion, men efter några månader avancerade jag till arbetsledare för destillationsavdelningen och det jobbet har jag skött sedan dess. Ibland har arbetet känts tungt, men det har också varit omväxlande. Utvecklingen på fabriken har varit enorm.

Familjen växte; dottern Harriet föddes redan i England och sonen Henrik i Finland.

– Bestämmelserna var så komiska på den tiden att babyn Henrik, som var född i Finland av en finländsk mor, måste anhålla om uppehållstillstånd för att jag, pappan, inte var finländsk medborgare...

Nu har både Alan och barnen dubbelt medborgarskap.

– Jag ville ha samma rättigheter och skyldigheter som övriga invånare. Jag har ju byggt hus här och jobbar här, men det är klart att en liten del av mitt hjärta alltid finns kvar i England.

– Barnen blev ibland i skolan retade för att deras pappa talar så konstigt, men annars har jag inte stött på problem för att jag är utlänning, säger Alan, som för övrigt lärt sig både svenska och finska.

– Jag brukar säga att jag är euro-hangöbo och talar eurosvenska och eurofinska.

Då engelska klubben, som Alan Jeffery var med om att grunda år 1981, träffas talas det dock mest engelska.

– Och så bekantar vi oss med engelskspråkig kultur och lagar ibland engelsk mat.

Engelsk mat bjuder Alan också ibland på Café Boule-

Dagens namn

vard 3, som han tillsammans med sonen övertog i våras.

– Den engelska maten har oförtjänt dåligt rykte. Visst finns det mycket gott; rostbiff, olika pajer, lammstek med myntasås, kakor m.m., räknar han upp.

Att bli kaféinnehavare var något alldeles nytt för Alan, men han gillar att pröva på nya saker.

– Visserligen blev det en ekonomisk förlust denna första sommar. Men vi ger inte upp så lätt. Många hittade redan till oss och jag tror konceptet med lunch, smårätter och goda tårtor är bra. Vi har dessutom flera beställningar nu på hösten efter att kaféet stängt för säsongen. Föreningarna har upptäckt den trivsamma lokalen.

Vad gäller föreningar hör Alan själv till tre olika körer. Han sjunger i Vox Humana, Hangon suomalainen sekakuoro och i Västnylands ortodoxa kyrkokör.

Han fungerar också som guide i Hangö och var tidigare juniorfotbollstränare.

Födelsedagen firar Alan Jeffery givetvis i sitt kafé och lovar bjuda alla vänner och bekanta på delikatesser från kl. 14 framåt.

Solveig Hellström

SOLVEIG HELLSTRÖM

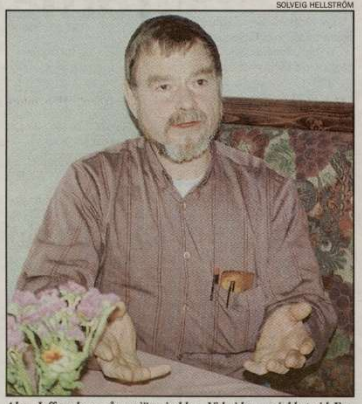

Alan Jeffery har många järn i elden. Vid sidan av jobbet vid Fermion, driver han ett kafé, sjunger i flera körer och fungerar som guide.

Julöppning i Degerby

LENA SELÉN

I år valde lågstadieskolans elever i Degerby att inte trotsa vädrets makter med sin julmarknad. I stället för att exponera sig för regn och snålblåst utomhus vid Kias butik arrangerade man julmarknaden i skolan, vilket visade sig välbetänkt.
Elevernas föräldrar och bekanta ställde villigt upp och inhandlade julpynt av många de slag och trakterades med väl framförda julsånger.
– Nu har julsäsongen börjat, sa en förälder, belåtet knaprande på en pepparkaka med sockerkristyr.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Lucior och tomtar

Det var något det att på **Fästningsmuseet** få se en hel rad vackra flickor, både lokala **Lucior** och **Svensk-Finlands Lucia** 1990 **Petra Fagerholm**, på bild naturligtvis. Av mina bekanta i raden kan nämnas **Vivan Nordström** 1951, den allra första välsjungande Lucian i vår stad. Hon åkte till och med i kortege genom staden åtföljd av **Tro, Hopp och Kärlek. Tua Westerholm** 1964, **Krisse Suominen** 1969 och **Leena Kallinen** 1987 är också en välbekant trio. Bland tomtarna och julscenerna fick vi njuta av **Rainer Roths** skönsång och **Birgitta Ekströms** som alltid välformulerade tal - det märks att hon skriver dem själv och det uppskattar åtminstone jag.

Kaffe och lussekatter serverades i det stämningsfulla museet. Och vilka smakade då på läckerheterna? Jo, där var Luciamamma **Tuula Roiha** i rött, där var **Terhi Mantere** i dova gröna och lila nyanser, där var Inge Wichmann i rött och svart och där var **Anja Bergen** i beigebrun rutning. På plats var nya stadsdirektören **Tom Axberg** trots påstirrning ledigt och livligt samtalande med delar av klanen **Nordling Kaj, Kim** och **Emmy.** Nyligen femtio fyllda **Alan Jeffery** sågs liksom **Anita Valmiala** samt herrskapen **Lyysaari, Lange, Kallinen, Winberg och Akrén.** Vidare förekom **Hans Peter Holmsten, Fredrik Åberg, Inger Lundqvist, Marianne Suominen, Alice Engrén** och **Monica Nordström**, alltid lika glad och fräsch.

Det var en fin tillställning, all heder åt trion **Ekström, Walls** och **Rönnbland.**

Nya stadsdirektören och trädgårdsmästaren med yngre dottern och sonen.

Det stiliga pedagogparet Akrén lyssnar på Rainer Roth.

Anja och Ulf Bergen.

Fantastiska Livbojen

Igen hade föreningen **Livbojen** med sin ordförande **Betty Johansson** i spetsen överträffat sig själv i fråga om vackra arrangemang vid årets julbasar. Ett helt underbart jullandskap lockade alla besökare att stanna i beundran. Kaffeserveringen - självklart med läckert hembakt - löpte fint med folkdräktsklädda **Inga Ingberg** serverande kaffe och **Svea Söderholm** säljande kaffebiljetter.

I basarvimlet syntes bl.a. **Kerstin Vuorela, Marianne** och **Karl-Johan Jungell, Saga Nilsson, Svea Suvanto, Ann-Mari Berglund, Ulla Österlund, Kaija Rajasaari, Helga Holmström och Daisy Lindberg**. Och visst kunde man göra fynd, bland annat antika begravningssmycken.

Herrskapet Lyysaari samtalade med Anita Valmiala.

Reklamsnutt

Ungdomarna vid **Boulevarden 15** håller försäljning av egna alster inne i gårdsbyggnaden. Senaste år fanns härliga stora tomtar i trä till försäljning. Vem vet vad de bjuder i år?

Ingeborg Rafaelsdotter

Litet glögg, kanske?

En god alkofri glögg kan jag rekommendera.

Blanda 1 liter cider med 2 dl äppelsaft och litet honung. Lägg i 2 kanelstänger, 2 tsk kardemumma och 4 nejlikor. Låt det hela sjuda cirka fem minuter och sila efter det. Servera glöggen het.

Monica Stenfors hör till dem som hämtar julgläjen hem till er. Tillsammans med sina kolleger ser hon till att ni i ur och skur får er post, just den post som nu inför julen är speciellt kär.

Avskedsvisit

Stadsdirektör **Arvi Suvanto** besökte pensionärsgillet och berättade humoristiskt och skojfriskt om sin tid i Hangö. Han drog sig till minnes legendariska stadshuskoryfeer som t.ex. stadssekreterare Levlin, som alltid antecknade på omslagspapper avsett för smör i lösvikt, om ni minns att sådant funnits. **Suvantos** tänker stanna kvar här i Hangö och det blir nu snickaren, disponenten och hoppeligen gårdskarlen **Arvi** som tar över efter stadsfögderiet.

Kanske han skulle kunna lockas att leda ett äldres råd, ett sådant som fullmäktige i Helsingfors nyligen inrättat.

Betty Johansson och tomteskogen vid Livbojens basar.

FILMRUTAN

Last Man Standing

■ Två gangstergäng söker sig till en stad nära den Mexikanska gränsen under förbudslagstidens USA. Gangsterbossarna irländska Doyle och italienska Strozzi konkurerar om vem som skall ta över staden.

Bruce Willis, som är en av filmens huvudrollsinnehavare, är en landsstrykare som gör upp sina egna lagar. Trots sitt tvivelaktiga förflutna är han filmens "good guy" och den som spelar ut de två rivaliserande gängen då sheriffen står handfallen.

I en recension av "Last Man Standing" i Hbl kan man läsa följande:

"Last Man Standing" bekräftar det vi alla redan anat - nämligen att det är ont om plats på toppen. Filmen är uppgörelse m: .an två rivaliserande gangsterligor om vem som har den egentliga makten i den lilla staden nära den mexikanska gränsen.

Bruce Willis är en tystlåten, whiskydrickande hjälte som låter vapnen tala.

Mycket riktigt då det gäller regissören Walter Hill blir det igen en historia genomsyrad av machomystik och våldsromantik, samt med kvinnliga horor och helgon.

Då vapnena tystnat stiger den sista överlevande in i bilen och åker iväg i solnedgången.

Regi: **Walter Hill**

I huvudrollerna: **Bruce Willis, Christopher Walken, Bruce Dern, Alexandra Powers**

Il Postino - Brevbäraren

Under lördag och söndag visar Olympia också den italienska kulturfilmen "Brevbäraren". Det är **Michael Radford** som står för filmens regi.

Kulturnämnden sponsorerar filmförevisningen.

Hangon satamatuloihin miljoonaluokan nousu

Kokonaisliikevaihto kasvoi 16 prosenttia, taksat nyt Helsingin tasoa

Hangon sataman kokonaisliikenteen kasvu on ollut tänä vuonna 16 prosenttia ja kasvu jatkuu.

■ Hangon satamakapteeni vähemmän, sanoo satamakapteeni.

- Jos tämä suuntaus jatkuu ja kun vielä ajatellaan, että se on investoinut huomattavia summia telinvaihtohalliin ynnä muuhun Hangossa, niin tuskinpa meidän on syytä suhtautua kovin pessimistisesti Railship-liikenteen tulevaisuuteen.

Kehitys muuttaa satamaa

Hankoon on tuotu lisääntyneen konttiliikenteen takia Stevecon mobiilinosturi. Satamassa oltiin huolestuneita siitä, kestääkö vanha, puuarkkuinen laituri sen aiheuttaman rasituksen.

- Konsultti on tutkinut asian ja päätellyt, että laituri kestää - määrätyin r:ajoituksi, sanoo satamakapteeni.

- Nosturin on pysyttävä määrätyn matkan päässä laiturin reunasta. Sitä ei vielä ole käytetty yhdenkään laivan lastaamisessa tai purkamisessa, joten emme toistaiseksi tiedä, vaikeuttaako tämä rajoitus sen toimintaa. Mutta tietenkin toivomme parasta.

Hangon satama toimii ympäri vuorokauden eli töitä tehdään viidessä vuorossa. Stevedoringin toimitusjohtaja **Anders Ahlvik** kertoo, että ahtausliike on palkannut viisi vakituista työntekijää lisää.

- Mutta nyt on koko Suomi - ja oikeastaan Eurooppakin - ollut kiinni pari viikkoa menneiden pyhien takia ja se tietenkin vielä näkyy meidänkin tilastoissamme.

Tänä vuonna Saimaan talviliikenne jää pois Hangosta, koska varastoterminaaleja ei ole tarpeeksi.

- Se siirretään varmaan jonnekin Itä-Suomen satamaan, Haminaan tai Kotkaan, arvelee satamakapteeni.

Stevedoringin varastohallit käyvät riittämättömiksi ja uusia halleja onkin tulossa. Toinen suunniteltu halli on jo saanut poikkeusluvan, mutta ei vielä rakennuslupaa.

- Sitä ennen pitäisi saada aikaan kevyen liikenteen väylä, sanoo satamakapteeni Tom Widenes.

Hän kertoo, että työryhmä suunnittelee väylää, joka joutunee noudattelemaan Nuottasaarentien suuntaa. Valtuusto on myöntänyt väylän toteutamiseen 700 000 markkaa.

Parhaassakin tapauksessa väylästä tulee epäluotettava. Se tulee risteämään samassa tasossa ensi alkuun seitsemää, myöhemmin yhdeksää junanraidetta, joiden avulla sataman yhä kasvavaa tavaraliikennettä hoidetaan. Ja koska risteämiskohta on niin lähellä satamaa, junat tulevat väistämättä tukkimaan väylän silloin tällöin. Väylää käyttävän on aina varattava runsaasti aikaa, sillä eteenpäin pääsy saattaa kestää useankin raiteen kohdalla. Sitä ei myöskään voi pitää kovin turvallisena.

- Sinne tulee tasoristeyksestä varoittavat merkit ja käyttäjien on itse pidettävä turvallisuudestaan huolta. Pienelläkin nopeudella kulkeva juna vaatii pitkän jarrutusmatkan. Lisäksi vaunuja siirretään usein työkoneilla ja silloin vaunussa on mies, joka kiertää käsin jarrun kiinni, sanoo satamakapteeni.

- Ja mikäli satama laajenee, tämä väylä on vain väliaikainen ratkaisu, hän huomauttaa edelleen.

Hangon satamaviranomaiset haluaisivat muuttaa samaan rakennukseen, jossa toimisi muitakin satamankäyttäjiä.

- Helkamatalo on yksi rakennus, josta on käyty neuvotteluja. Voitaisiin ajatella, että samassa rakennuksessa toimisi myös Stevedoring, huolintaliikkeitä ja tullikin. Toimintamme helpottuisi ja saisimme siitä kenties synergiaetuja, voisimme yhdistää joitakin toimintoja, hän sanoo. -kn

- Olemme saaneet uusia säännöllisiä linjoja ja liikennetiheys on kasvanut, sanoo Hangon satamakapteeni Tom Widenäs ja sanoo, että on täysi syys olla optimistisella mielellä.

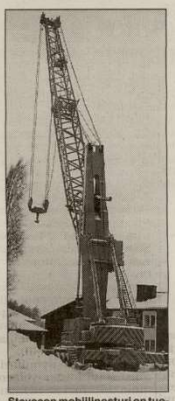

Stevecon mobiilinosturi on tuotu Hankoon konttiliikenteen lisääntymisen takia. Hangon laiturit ovat puurakenteisia ja aikavat olla vanhoja. Kosultti kuitenkin uskoo laiturin kestävän, jos nosturi ei aja lähelle laiturin reunaa.

Autoja lukuunottamatta Hangon satamassa on siirrytty tonniperusteiseen taksoitukseen.

Hangon matkailun profiilia kohotetaan yhteisvoimin

■ Hansean toimitusjohtaja **Jukka Ryky** kutsui viime torstaiksi sellaisten yritysten ja yhdistysten edustajat kokoukseen, jotka liittyvät matkailuun tai jotenkin sivuavat sitä. Kutsuja oli lähetetty noin 80 ja oli ilmiselvää, että kutsutut kokivat tilaisuuden tarpeelliseksi; valtuustosalin tuolit eivät riittäneet tulijoille, vaan niitä jouduttiin hakemaan lisää.

Jukka Ryky alusti tilaisuuden kertomalla muutamasta käynnissä olevasta matkailuun liittyvästä projektista sekä muistutti Hangon hienoista mahdollisuuksista eri alueilla.

Yksi projekteista on Uudenmaan liiton Baltian mainhin suuntautuva Euro House, jossa Hangollakin on nykyään oma edustaja, Jukka Ryky . Projekti koskee matkailun lisäksi myös esim. teollista kehitystä ja tutkimusta.

- On myös ajateltu lauttayhteyttä Länsi-Viron ja Suomen välille ja mikäpä olisi silloin luonnollinen satama tällä puolella? heitti Jukka Ryky kysymyksen.

Toinen projekti, johon Hanko on vasta liittynyt, on Tukholman ja sen saariston, Ahvenanmaan ja Turun saariston yhteinen Die Schären.

- Se on toistaiseksi tuottanut varmasti ainakin sen, että Linden-varustamo tulee purjehtimaan kaksi kertaa pitkin reittiä, jonka nimi on Kung Valdemars segelled Ruotsista itäänpäin ja poikkeaa niillä matkoilla Hankoon.

-Se on pään avaus. Meidän pitäisi saada kaikki risteilyalukset poikkeamaan Hankoon, hän sanoi.

Birgitta Danielsson esitti läsnäolijoille kulttuuritoimiston julkaiseman tapahtumakalenterin ja muistutti heitä siitä, että kaikista tapahtumista - vaikka ne olisivat pinehköjäkin - pitäisi ilmoittaa kulttuuritoimistoon, jotta ne saataisiin mukaan kalenteriin.

Hän kertoi myös tulevan kesän suurista tapahtumista, joista suuri osa on vuosittain toistuvia. Mielenkiintoinen yksityiskohta oli muun muassa se, että viime kesänä alkanut International Dance Week tulee uudestaan tänä kesänä ja paljon suurempana: Hankoon odotetaan 300 tanssijaa.

Hangon uuden logon suunnittelijat **Raija ja Samppa Sandqvist** kertoivat logon sisällöstä ja mahdollisista käyttötavoista ja **Tage Malmén** puolestaan kertoi Hangon esitteestä, internetin kotisivuista ja mahdollisuudesta tehdä yhteinen kesälehti, mikäli yrittäjiä kiinnostaa.

Sitten piti yleisen keskustelun alkaa.

- Meillä on esite, meillä on logo ja meillä on tapahtumakalenteri, mutta mitään muuta meillä ei olekaan, totesi Jukka Ryky ja pyysi ideoita kokoonkutsutuilta.

Yleisö oli kuitenkin hieman tahmea ja aloitteeton, jollon **Kari Salovaara** esitti Eteläkärjen luontomatkailua koskevan projektin, jossa hän toimii aktiivisesti luontoyhdistyksen puitteissa. Hän kertoi, että yksi projektin tavoitteista oli saada aikaan Etelä-Suomen luontomatkailuopas, johon myös liitettäisiin alueen lintukartta, jonka painos on nyt loppunut.

- Toivottavasti saamme myös Täktomin lintutornin tänä vuonna valmiiksi. Hangossa käy noin 8000 - 10 000 lintumiestä vuodessa, hän sanoi.

Myös meriarkeologi **Levi Fagerström** kertoi kiinnostavasta projektista, josta hän on tekemässä tohtorinväitöskirjaa Tukholman yliopistoon . Hän tutkii tieteellisellä pohjalta vanhaa Kung Valdemars segelled-väylää, jolla Hanko on "pakollisena poikkeamissatamana".

Myös Evangeliska folkhögskolanin rehtori **Magnus Lundberg** kertoi Triangel-projektista Jonka kulmat ovat Hangossa, Baltiassa ja Ruotsissa.

Kovin aktiivisesti läsnäolijat eivät ryhtyneet esittämään ajatuksiaan. Yhtenä epäkohtana, johon kaupunki voisi puuttua, kerrottiin matkailijoiden ihmettelevän, missä kaupungin keskusta on ja toivottiin ohjaavaa viitoitusta.

Siten eri alojen edustajat esittivät risuja ja ruusuja kaupungille, jonka uusi johtaja, **Tom Axberg** oli läsnä, samoin kuin kaupunginhallituksen uusi puheenjohtaja **Rainer Erlund**. Paljon ei valituksia tullut, mutta charterveneiden omistajat kertoivat kokevansa hienoista epävarmuutta siitä, ettei heillä ollut "omaa" määrättyä laituripaikkaa, vaan he joutuivat siirtymään suurten tilaisuuksien tieltä sivummalle.

Kaikki, joilta kysyttiin, ilmaisivat olevansa halukkaita yhteistyöhön, mutta...

Rabbe Lindholm kiteytti ongelman:

- Uskon, että kaikilla on halua tehdä yhteistyötä, mutta jonkun pitäisi koordinoida sitä. Kaupungilta toivoisimme juuri tällaista koordinaattoria.

Läsnäolijat tuntuivat olevan yksimielisiä tästä asiasta. Kokous päätti valita työryhmän, jossa olisi eri alojen edustajia ja joka toimisi kaksisuuntaisena tiedonvälittäjänä.

Tähän 12-henkiseen työrukkaseen valittiin kokouksessa Juha Toivanen (rav. Jonathan) poissaolevana, Lilli Latola (villa Elise), Lassi Tuominen (charter-Alli) , Samppa Sandqvist (Piccolo), Stig Ekholm (Stigun K-market), Alan Jeffery (Cafe Boulevard), Tage Malmén, Babsu Wikberg, Feffe Sjöstrand ja Pekka Silvast sekä sihteeriksi Birgitta Danielsson ja vetäjäksi Jukka Ryky.

Koska ryhmä on suuri, sen päätettiin antaa "elää" ja toimia ideoiden kaksisuuntaisena välittäjänä ja koordinaattorina muihin yrittäjiin.

Kokouksessa puhuttiin myös siitä, että Hankoa pitäisi mainostaa esimerkiksi isoissa päivälehdissä, Helsingin Sanomissa Ja Hufvudstadsbladetissa.

Kulttuurisihteeri Birgitta Danielsson oli selvittänyt asiaa ja tullut siihen tulokseen, että mainossarja, joka alkaisi pienemmistä mainoksista ja päätyisi puolen - tai jopa koko sivun ilmoitukseen, olisi tehokkain.

Taiteilija **Pekka Vehviläinen** esitti, että maksettuja ilmoituksia parempi olisi saada eri lehtiin, niin päivälehtiin kuin harrastelehtiin, positiivisia puffijuttuja Hangosta -aiheitahan meillä kyllä on.

Kokous ilmeisesti täytti tarkoituksensa. Vanha uskomus länsisuomalaisten yhteistyöhaluttomuudesta voitaneen haudata ja odottaa Hangon matkailun uutta nousua.

- Tässä kokouksessa ei vielä ollut tarkoituskaan saada mitään varsinaisia tuloksia aikaan, vaan ryhtyä kasvattamaan henkilösuhdeverkostoa ja saada pallo liikkeelle, sanoo Jukka Ryky.-kn

Jukka Ryky (kesk.) kutsui matkailuihmiset kokoon

Nr 23 • 1997

HANGÖTIDNINGEN

Torsdag den 27 februari

Revisorerna påtalar allvarliga oklarheter, disponent avgår

■ Stadsstyrelsen behandlade vid sitt tisdagsmöte de bristfälligheter som revisorerna har påtalat i ekonomiförvaltningen av bostadsaktiebolaget Kapellhamnsvägen 139-141. Under en flera år lång period av 1990-talet har revisorerna inte fått granska protokoll från bolagets möten och styrelsemöten, styrelsens sammansättning, revisorer, revisorernas utlåtanden, skattedeklarationer, bokföring eller bokslut.

Frågan kommer att utredas noggrant, men enligt nuvarande uppgifter har staden fordringar på bolaget på mer än 92 000 mark för vatten och arrende. Dessutom har staden för bolagets del betalat el- och oljeräkningar på över 12 000 mark, samt 20 000 mark till fogden.

Stadens disponent **Seppo Aspinen** har erkänt att han har förfarit olagligt och sagt upp sig från sin tjänst senaste onsdag.

Stadskamrer **Leif Nordström** och medlemmen av styrelsen **Jouko Veikanmaa** förklarade sig jäviga och avlägsnade sig från salen för den stund som ärendet behandlades.

Ekonomiförvaltningen för bostadsaktiebolaget Kapellhamnsvägen 139-141 har varit vind för våg i åratal. Stadens disponent Seppo Aspinen (infälld) har erkänt sin skuld och ansökt om avsked från sin tjänst.

Stadsstyrelsen godkände enhälligt disponentens avskedsansökan. Stadsstyrelsen beslöt också att avkräva stadskamrer Leif Nordström och stadsgeodet **Jaakko Laiho** en skriftlig förklaring till att de hade godkänt de nämnda räkningarna. Stadstyrelsen beslöt också att omedelbart sammankalla en extra ordinarie bolagsstämma och att utreda ansvarsfrågorna. Den beslöt också att omedelbart inleda en revision för att utreda bolagets ekonomiska situation.

Staden har gjort brottsanmälan i saken och polisen undersöker, om det också rör sig om en förskingring. Undersökningarna har just påbörjats. -kn/ms

Staden och företagarna vill profilera Hangö i Helsingfors

■ Turismträffen som ordnades av Hansea DC i januari har skapat ett gott samarbete kring marknadsföringen av Hangö stad. Hansea DC är före detta Hanturist till vars uppgifter det hör att främja inte bara turismen utan också näringslivet och marknadsföringen av hamnen.

- Det märktes tydligt att företagare i olika branscher ville

samarbeta med varandra. Att ensam marknadsföra Hangö är ekonomiskt alluför betungande för vilket företag som helst. Men när företagen är flera, kan man dela på kostnaderna för marknadsföringen och då kan man uppnå bättre resultat med mindre insatser, säger **Jukka Ryky**, VD för Hansea.

- Jag förstår så väl att små, en eller två personers företag inte kan göra så väldigt mycket ensamma. Men det är många som har tagit kontakt och erbjudit sig att "dra sitt strå till stacken".

De aktivister som träffades i januari föreslog och utsåg inom sig en arbetsgrupp, som sammanträder regelbundet för att kläcka idéer. Detta nätverk inbegriper också företagare och stadsanställda som bildar kärntruppen i nätverket. Arbetsgruppens arbete leds och koordineras av ordföranden Jukka Ryky; sekreterare är **Birgitta Danielsson**, och medlemmar **Lilli Latola, Juha Toivanen, Samppa Sandqvist, Lassi Tuominen, Alan Jeffrey, Barbro Wikberg, Tage Malmén, Stig Ekholm, Pekka Silfvast** och **Leif Sjöstrand**.

Nu har arbetsgruppen fått till stånd någonting konkret på den gemensamma marknadsföringsfronten. Under försommaren, den 5-20 juni kommer Hangös sol med tillhörande text att skina på de bussar som rör sig i centrum av Helsingfors, Esbo och Vanda som en liten påminnelse om vår sommarstads existens. Bussarna är 270 till antalet och då de hela tiden är i rörelse kommer reklamen att hinna ses av många.

I textsnutten står det förstås att **"Hangö, södern i Finland"** men invånarna i huvudstadsregionen får också en mera konkret angivelse: **"Södern är i väster"**. Och det är ju där vår stad befinner sig i förhållande till Helsingfors.

- Samtidigt har vi förstås många olika produktutvecklingsprojekt på gång, semesterpaket och dylikt, men det här är det största gemensamma projektet, säger Jukka Ryky.

- Alla strävar numera efter att förlänga turistsäsongen, men det är klart att sommarsäsongen alltid är mycket viktig och att Helsingfors är ett mycket viktigt marknadsföringsområde. Och det ligger ju bara drygt hundra kilometer härifrån.

På grund av det överraskande hålet i budgeten är det uppenbart att staden i år knappast kan öka sin andel av marknadsföringen. Det blir nog snarare fråga om nedskärningar i turistsektorn liksom i andra sektorer.

- Men det är skäl att tänka över hur långt man skall gå i sin spariver. I företagsekonomin brukar man tala om en "dödsspiral". Det betyder att man skär ner alltför mycket och på fel ställen så att hela verksamheten krymper ihop tills det inte finns någon återvändo, och det blir omöjligt att fortsätta verksamheten, påpekar Jukka Ryky.

En kommun kan ju jämföras med ett företag som verkar inom många olika branscher. Först måste man investera någonting för att man i framtiden skall kunna räkna med större inkomster.

- Men det är inte heller meningen att staden skall finansiera privata företagares reklamutgifter. Det gör nog företagarna själva. Jag tycker att utvecklingsbolaget har lyckats bra med att få människor att samarbeta för gemensamma mål och göra ett planmässigt arbete, säger Jukka Ryky.

Tidigare sysslade många olika tjänstemän med samma saker och det fanns ingen som hade någon överblick över allt som var på gång. Nu vill vi försöka koordinera verksamheten, göra den mera synlig, och åstadkomma en jämnare fördelning av turistjippona över hela säsongen.

- Det som kanske ändå är allra viktigast är, att vi har fått i gång ett samarbete och en dialog mellan olika grupper, säger Hanseas VD. -kn/ms

Under försommaren, den 5-20 juni kommer Hangös sol med tillhörande text att skina på de bussar som rör sig i centrum av Helsingfors, Esbo och Vanda som en liten påminnelse om vår sommarstads existens.

NYTT I DAG

FM-guldet för C-pojkar avgörs i Hangö

■ Enligt uppgifter från Handbollsförbundet kommer C-pojkarnas avgörande finalturnering att spelas i Hangö den sjätte april. HIK-pojkarna var etta i grundserien och får därför äran att arrangera den andra och avgörande turneringen.

Den första finalturneringen kommer att spelas i Myrbacka någon gång under mars månad, den exakta tidpunkten är ännu inte bestämd. Fyra lag deltar i FM-slutspelet.

HIK vann grundserien med sina 24 poäng från de 14 matcherna, en poäng före Atlas och Dicken. Om den fjärde slutspelsplatsen blir det omspel mellan Kiffens förstalag och Arsenal, som båda slutade på 22 poäng. Omspelsmatchen spelas den nionde mars.

Hård konkurrens inom fiskförädlingen

-Det har varit intressant att följa med utvecklingen under årens lopp, tycker Henry Sandin.

■ -Ett företag måste hela tiden utvecklas i maklig takt för att överleva, säger **Henry Sandin**.

Han är verkställande direktör för Sandin Seafood, som verkar inom fiskförädlingsbranschen. Familjeföretaget har över 60 år på nacken och Henry tog över i början av 1950-talet.

-Det har varit intressant att följa med utvecklingen under årens lopp, påpekar han.

Branschen kämpar dock med en del problem. Dels håller strömmingen, som utgör ungefär 80 procent av den fisk som behandlas vid Sandin Seafood, på att försvinna och dels är konkurrensen på den inhemska marknaden hård.

-Priset på slutprodukten har inte stigit i takt med kostnaderna, konstaterar VD Sandin.

SIDAN 6

Datorpiratism i Hangö

■ Datorpiratism har varit ett aktuellt ämne, senaste tiden. Cirka 50 procent av programmen i Finland tros vara olagliga.

Hangötidningen har diskuterat med en medlem i en "piratgrupp" vars verksamhet koncentrerar sig mest i Finlands sydspets. Finns det organiserad piratism i Hangö? Läs också om vad spelförsäljarna i Hangö tycker om detta. Är detta en ny typ av växande brottslighet eller en hobby för datorfreakarna?

SIDAN 5

Tjuv med dålig tur

■ En hangöbo född år 1971 ville se om han hade tur med lotter och stal olika lotter från servicestationen i Lappvik, bland annat ässä- och casinolotter. Tur hade han i alla fall inte med polisen, som känner till honom sedan tidigare och lyckades haffa honom. På samma gång blev det klart att den år 1967 födda hangöman, som skjutsade honom, inte hade rätt att framföra fordonet.

Då den yngre mannen fördes till Ekenäs för förvaring, gjorde han sig ännu skyldig till skadegörelse genom att sparka sönder bakdörren på polisbilen.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Sommar, sommar, sommar

■ Söndagen den 25 maj kl.13.00 utbröt sommaren i Hangö. Och det skall den göra för då inleddes Lions´ årliga loppmarknad i Granstedska parken. De goda bröderna tycks verkligen ha tur med vädergudarna.

det är nog bara Lions´ marknad och kvällstorget som samlar dessa enorma människoskaror i vår stad - där ser ni sedan, ni som ordnar program för hangöborna.

Och varor fanns det övernog som alltid. Jag vet inte någonting som skulle ha fattats - kläder, bakverk, möbler, kuriosa, lampor, TV-apparater, tavlor, böcker och de nog så viktiga varma korvarna för de som inte hunnit med lunch före årets tilldragelse.

Lejonen och deras laidis sålde så det stod härliga till. Jag fick ögonen på **Ecki Lindqvist** som auktionsmäklare, **Ole Ginström** och **Matti Saloranta** i möbellagret, där också **Arvi Suvanto** förekom. **Ecki Gustafsson**, **Rupert Eriksson** och **Palle Nyman** sålde korv, **Tuula Eriksson** bröd, **Helena Lähteenmäki** kläder, **Betty Johansson** täcken och mattor, medan **Maija Rimmi** var utmärkt konferencier på båda språken.

Erika och Ville.

Herrarna Gustafsson, Eriksson och Nyman bjuder ut läckra korvar.

Ole Ginström är i full fart med försäljningen i möbellagret.

Delar av blåsorkestern inledde det hela med glada melodier och i tältcafeterian var det full rulle hela tiden. Många gjorde fina fynd. **Bodil Malmlund** fick tag i en förnämlig byrå, **Ville** och **Maria Vuorelma** fina ytterblusar i vitt och rött och själv nappade jag en blus och tre böcker för mörka vinterkvällar. **Feffe Sjöstrand** och hans **Gull-Maj** stannade för ett symaskinsunderrede.

Det ligger oändliga timmar av arrangemang och koordination bakom ett jippo av detta slag. Lions samlar in medel för behövande på detta sätt, men samtidigt ger de hangöborna en chans att roa sig, umgås och köpa, köpa, köpa. Enligt någon psykologisk teori ger själva köpandet och fyndandet en stor tillfredsställelse. Åtminstone jag är glad över min blus, äkta escada-kvalitet i hangötappning.

Marianne Suominen med dottern Helena och barnbarnen Maria och Liisa, alla med tillnamnet Vuorelma.

Viru valge

■ Senaste vecka tog sig ett tjugotal medlemmar i **Svenska pensionärsgillet** för att besöka Estland och Tallinn under ledning av **Bob Tigerstedt**, estlandskunnig som få. Det var otroligt mycket som gruppen hann med på två dagar, sightseeing i själva staden, Pirita och den omgivande landsbygden.

Alla var tagna av hur vackert och rent av mellaneuropeiskt Tallinn är, men visst syns det ännu spår av den långa ockupationen. De många loppmarknadsförsäljarna på vägen till shopparnas Mecka, Mustamäentori, vittnar om fattigdom och svåra ekonomiska förhållanden. Visserligen förefaller allt prisvänligt för oss finländare, men kanppasi är det det för esterna själva.

Annars är allt bekant och hemvant med Stockmann, Seppälä och City Sokos, finländs hotelledning, massor av skyltar med kända finländska firmors namn som Paulig, Fazer, Enso etc. Valioglassreklam pryder spårvagnarna, så nog är vi framme där.

Det intressantaste tycker jag är de små hantverksshoppar som finns överallt. Vackra, litet exotiska smycken, glasföremål och keramik finns praktiskt taget överallt i den gamla stadsdelen.

Vi såg en mera än intressant föreställning vid Estoniateatern, nämligen en alldeles speciell version av Emmerich Kalmans Czardasfurstinnan, där musiken är litet blandad och iscensättningen ganska stiliserad.

Det är en minst sagt personlig uppfattning om den goda operettvärlden teatern bjuder på. Men visst är det ansträngande att följa med en föreställning på estniska, som ju tycks vara ett konstigt språk med inslag av finska, plattyska och säkert också andra element.

S:t Mikaelskyrkan besöktes också. Det var intressant att se hur långt restaureringsarbetet fortskridit och med hur stor iver de svenskstalande esterna verkar för sin egen församling. Hangö är med på ett hörn i arbetet med gästpredikant och insamlingar av olika slag.

Enligt den historik S:t Mikaelsförsamlingen gett ut finns det säkra uppgifter om en svensk församling i Tallinn redan år 1531.

Att åka över med en gammal fin båt, troligen en av de första Vikingbåtarna, var underbart. Det kändes att man var ombord på ett fartyg ute till havs. Inte som på de stora strykjärnen som trafikerar västerut. En båt är en båt är en båt...

Den svenska S:t Mikaelskyrkan besöktes också. Här berättar Bob Tigerstedt om kyrkan och Hangö svenska församlings engagemang i denna svenska församling i Tallinn.

Inga Eriksson, Jöns Hägert, Estrid Sjöberg, Bob Tigerstedt, Saga Bergman, Irma Lindqvist och Tora Hägert står utanför Ryska kyrkan i Tallinn.

Detta är den fantastiska utsikten från hotellfönstret i Tallinn. Hotell Viru är verkligen snyggt och fint, det var rena rama nöjet att bo där.

Reklamsnutt I

■ Verkligt trivsamt är det att dricka kaffe med cheesecake, d.v.s. ostkaka, hos **Alan Jeffery** på Café Boulevard 3, sticka in sig hos **Maria Colliander-Saanio** och **Lotte Runeberg** för att köpa eller bara titta.

För tillfället säljs härliga papperstyngder i glas av unga konstnären **Malinen**. Dessutom kan Lottes verk beundras både hos Alan och i antikvariatet. Speciellt Lottes färgmättade vyer från Italien intresserar och lockar.

Maria Colliander-Saanio, Anisa Martinson och Alan Jeffery diskuterar kulturella planer.

Reklamsnutt II

■ Tillsammans med en av mina klasskamrater såg jag museiutställningen Adelaide för tredje gången och fascinerades igen. De hangöbor som inte hunnit se utställningen ännu borde verkligen skynda. Alla är urförtjusta.

Säkert också de som under Lions´ loppmarknad besökte museet och magasinet där sjöräddningsutställningen är aktuell. För denna förmån betalade Lions en avgift till museet och bjöd alltså sina kunder och besökare på litet extra.

Ingeborg Rafaelsdotter

20-åriga Ingå kraftverk modernare än någonsin

I år har det gått 20 år sedan kraftverket i **Ingå** togs i bruk och det firandes på torsdagen med ett jubileumsseminarium. Kraftverkschef **Tapio Kelo** är nöjd.

–Det 20-åriga kraftverket är idag modernare än någonsin, förklarar han.

Efter en ombyggnadsperiod som tagit åtta år och kostat cirka 600 miljoner mark är kraftverket i Ingå idag en fullständigt modern anläggning med avseende på luftvårdstekniken.

–Under sommaren och hösten har vi genomfört de sista delarna av vårt omfattade miljöskyddsprojekt. De nya systemen reducerar kraftverkets partikel- och kväveemissioner samt förbättrar möjligheterna att återanvända den gips som uppkommer vid avsvavlingen, berättar han.

Kraftverket i Ingå består av fyra enheter. Block fyra var som första kraftverksblock i Finland redan år 1989 utrustat med en fullskalig ny så kallad low-NOx-förbränningsteknik. Samma år inleddes också reduktion av svaveloxidemissionerna vid block fyra efter en fyra-årig produktutvecklingsperiod. Som teknik valdes den finländska LIFAC-avsvavlingstekniken som IVO ända från början varit med om att utveckla. År 1993 byggdes en gemensam avsvavlingsskrubber för block ett och två. Avskiljningen av partiklar från rökgaserna har under det här årtiondet förbättrats genom att elektrofiltren vid block två och tre har byggts ut. Utbyggnaden av elektrofiltret vid block två, som nu färdigställts, leder till att mängden aska som matas i avsvavlingsanläggningen minskar. Det i sin tur innebär att gipskvaliteten förbättras så att gipsen som sådan duger som råmaterial för byggnadsindustrin.

Kunnig personal inför oviss framtid

Produktionen vid kraftverket har hela tiden varit svår att förutsäga. Det är den enligt Kelo ännu idag.

–För närvarande står kraftverket, men jag vågar inte ens gissa hur det ser ut nästa år, säger han och ger följande exempel på hur vansklig framtiden kan vara att förutspå:

–År 1996 väntade vi just ingen produktion vid kraftverket. Men torkan i Sverige gjorde att produktionen det året blev relativt stor. I år väntade jag att produktionen skulle öka något från fjolårets nivå. Men som det nu ser ut blir den mycket liten. Börspriset på el är nu relativt lågt.

Men el är en produkt som inte kan lagras. Kelo konstaterar:

–Reservkapacitet behövs alltid och det är där vi kommer in i bilden.

Den varierande produktionen har också fört något positivt med sig.

–Till följd av den har personalen blivit verkligt mångkunnig. Ett exempel på det är att underhållspersonalen har utbildats för driftsuppgifter. När flera block startas kan vi på så sätt snabbt utöka driftspersonalen genom att en del av underhållspersonalen börjar jobba i skift med driftsuppgifter. Dessutom har underhållspersonalen deltagit i krävande översynsarbeten vid en rad kraftverk i Finland och utomlands, belyser han.

IVOs miljövisioner för framtiden

Vid jubileumsseminariet lyfte miljödirektör **Heikki Niininen** fram IVOs miljövisioner utgående från principen om en hållbar utveckling. Enligt honom bör man utgå från att utveckla alla energialternativ.

–Visionen omfattar bland annat tanken att kärnkraft utryckligen på grund av klimatfrågan i sinom tid vinner ny terräng och är i omfattande användning i den allt större skaran av industriländer. Betydelsen av förnybara energikällor ökar avsevärt i takt med att det tekniska kunnandet kan reducera priset. Men också fossila bränslen används i stor omfattning. Fördelen med ett mångsidigt energisystem är att det då är lättare kontrollera tillsvidare oidentifierade eller latenta miljöproblem. Historiens lärdom är enligt min uppfattning att det så småningom alltid uppstår nya miljöproblem som man inte har varit beredd på. På samma sätt förändras värderingarna i samhället på ett sätt som inte kan förutses. I en sådan här situation tycker jag det är är bättre att inte satsa allt på ett kort, framhöll Niininen.

Enligt honom är vår regering i sin energistrategi för avogt inställd till kol.

–Användningen av kol borde inte granskas på alltför kort sikt. Kolet är vår överlägset största bränsletillgång, det räcker till för hundratals år framöver. Om och när förbränningsteknologierna får utvecklas på lika villkor som övriga produktionssätt kommer kanske kol en dag att representera en nollemissionsteknik. I vilket fall som helst så kommer man att förbränna kol på vårt jordklot. Och industriländerna har intresse av att utveckla koltekniken endast om de själva har möjlighet att använda kol, påpekade Niininen.

Gary Michelson

GARY MICHELSON

Kraftverkschef Tapio Kelo är nöjd. Det omfattande miljöskyddsprogrammet vid Ingå kraftverk har nu rotts i iland.

Nygammal kulturoas i Villa Orrman i Hangö

– Vi försöker återskapa något av gamla Café Tant Bruns anda, säger **Maria Colliander-Saanio** och **Lotte Runeberg** i **Hangö**.

De innehar det trivsamma, välförsedda antikvariatet, som förut fanns i det s.k. Larssonska huset vid Boulevarden. Nu har antikvariatet flyttat till Villa Orrman alldeles intill.

I den gamla trävillan från 1880-talet finns också de övriga hyresgästerna från Larssonska huset; **Alan Jefferys** kafé och Hangö Hantverkares försäljningsbod.

Villa Orrman ägs av Hangö stad. Ända till slutet av 80-talet inrymde det hyresbostäder, men huset tömdes då hotellplanerna blev aktuella. De strandade som bekant, men då hade redan huset där Café Tant Brun fanns rivits.

Då ägaren till Larssonska huset beslöt säga upp hyresavtalen funderade Maria Colliander-Saanio först på att helt upphöra med antikvariatet. Men Lotte Runeberg fick henes på andra tankar och man började rikta blickarna mot grannhuset i stället.

Hangö stad ställde sig positiv till att hyra ut Orrmanska huset, som nu omdöpts till det elegantare Villa Orrman – och i slutet av augusti började renoveringen.

– Vi har rivit upp gamla korkmattor för att få fram det fina furugolvet, vi har röjt och städat och öppnat nya dörrar så att man fritt kan röra sig mellan bokhandeln, kaféet och hantverksbutiken, berättar Lotte Runeberg.

På lördag, då också Hangös julgata invigs, öppnas Villa Orrman för allmänheten. Alla tre håller sedan dagligen öppet i december – med undantag för helgdagarna förstås, men vanliga söndagar är det öppet.

Antikvariatet är om möjligt ännu trivsammare och känns rymligare än den förra lokalen.

– Faktum är att det här är litet mindre, men tack vare många fönster – delvis med utsikt mot havet – känns det kanske större, påpekar Maria.

Lagerutrymmet gläder hon sig särskilt åt. På vinden finns flera skrubbar där böckerna som inte ryms i hyllorna kan förvaras.

Något utrymme för utställningar finns ännu inte.

– Men vi skall se om vi inte till sommaren kan ordna något, säger Maria lite hemlighetsfullt.

Kafeterian är betydligt mindre än den gamla:

– Men den är också mycket intimare och mysigare, påpekar Lotte.

Och hantverkarna har fått två vackra rum till sitt förfogande. De är redan fyllda med en mängd handgjorda föremål, som t.ex. kan passa i julklappssäcken.

– Hangö behöver en kulturoas, dit man kan slinka in för att se på böcker, läsa tidningar, köpa hantverk. ta sig en kopp kaffe och t.ex. skriva ett kort, tycker Maria Colliander-Saanio.

Under vintermånaderna, januari-mars, kommer man att ha stängt, men i början av april säsongöppnar man. Sommartid kommer man att placera ut trädgårdsmöblemang, så man kan dricka sitt kaffe och äta en bit tårta utomhus med havsutsikt. En liten lekhörna för barnen ingår också i planerna.

Visst är det en oas för både ortsbor och turister.

Solveig Hellström

SOLVEI HELLSTRÖM

Maria Colliander-Saanio (t.h.) och Lotte Runeberg har flyttat sitt antikvariat från Larssonska huset till Villa Orrman. Också Alans Café och hantverksboden finns på det nya stället.

Du hinner ännu med i VN:s stora
Julmarknad.
Annonseffekt för hela slanten!
Annonsstopp ti 2.12
Tryckning to 4.12
Distribution må 8.12
ca 30.000 ex.
VÄSTRA NYLAND
TAG KONTAKT MED VN ANNONSSERVICE, tel. (019) 222 888

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Boktitlar på rea

■ Inför julen lovade jag återkomma med boktitlar ur realisationskatalogen. Nu har den utkommit och de flesta titlarna är finskspråkiga. En del är så bra att några förtjänta medborgare igen får en boktitel.

Men också sådana som senast blev utan skall nu få sina titlar.

Jouni Salminen	Mamma hoitaa hommat
Kerstin Johansson	Piskielämää
Gunnel Söderholm	Hänen vaimonsa eli toinen nainen
Birgitta Danielsson	Tiedoksi
Heikki Rantala	Sakastiassa kuolaan nauruun
Bertig Paulig	Huvila meren ranalla
Marketta Wall	Merilinna
Kaj Nordling	Förvaring av violer
Karin Söderholm	Karin, min vän
Esko Sihtola	Strändernas svall
Ranghild Fröman	Evakuering för livet
Ralf Åström	Fängvårdskolonin som försvann
Hasse Lönnberg	Vägen hem
Fredrik Åberg	En lämplig ung man
Tom Axberg	Gå dit hjärta leder dig
Alan Jeffrey	The Deeper Meaning of Life
Kaj Berglund	Svenska skratt
Barbro Wikberg	Skintight
Innehavaren av den illegala nattklubben vid stationen	Vaikka aamuun on vielä aikaa
Johannes Runeberg	Nuoruus siivekästä ja veristä
Saara Manner	Laulun lahja
Jaakko Laiho	Viattomien kesken
Jari Karvinen	Parhaissakin perheissä
Jörgen Wikberg	På farlig mark
Yvonne Ahlfors	Vuoden myrskyn varjossa
Kerttuli Jalari-Vuori	Taiteilijaelämä
Irma Linqvist	Matka muistoihin
Irmelin Sandman-Lilius	Minun maailmani
Bruno Winberg	Ja sodan vuosiin sattui nuoruus
Kauko Bister	Suuria ajattelijoita
Timo Kalliontie	Suomalainen sisu hakkaa päälle
Pekka Silfvast	Suomi ja Pietari
Jorma Nousianen	Kenen joukossa seisot
Hannu Pelkonen	Vikingar i österled
Ossian Österlund	Kustens och skogarnas folk
Kjell Lönnqvist	Kirkon poika
Ulla Laakkonen	Voimaa hengestä
Kristiina Karvonen	Värikästä väkeä
Putte Lindström	Kuvaus kamera käy
Stig Helander	Alla tiders fiskar
Pia Rannisto	Vår kattunge
Katrin Järvinen	Insight Guide
Ove Stenfors	Vackrare trädgård
Patrik Berghäll	Språketslustgård och djungel
Monica Stenfors	Kulttuurimatkailijan opas
Sture Söderholm	Golf
Lauri Larme	Överlevnadshandboken
Ulla Österlund	Talvisodan aika
Inger Lundqvist	Irlanti-runojen ja raunioiden maa
Lars Winberg	Överlevnadshandboken
Marianne Suominen	Blomsterkransar att göra själv
Kurt Wennerqvist	Kniven
Tom Widenäs	Shaken Not Stirred
Anders Ahlvik	Stylish Settings
Kimmo Hotulainen	Mitä on valistus
Malin Berglund	Riskit yhteiskunnassa

Hasse Lönnberg - Vägen hem

Patrik Berghäll- Språkets Lustgård och djungel

Tom Widenäs -Shaken Not Stirred

Fredrik Åberg - En lämplig ung man

Timo Kalliontie - Suomalainen sisu hakkaa päälle

Tom Axberg - Gå dit hjärta leder dig

En härlig bastard

■ Lilla Teatern i Helsingfors drabbar oss med A.R. Gurneys Sylvia i **Gustav Elanders** regi med scenografi av **Ralf Forsström** med premiären utsatt till den 12 januari.

Utan att ha sett pjäsen kan jag med nästan 100-procentig säkerhet säga att här har ni något som verkligen är värt att fara in till stan och titta på. Det gäller en vild blandrasig loppigdamhund och en herreman i sina bästa år.

I rollerna ser vi **Pia Runnakko, Joachim Wigelius, Liiga Kovanko** och **Sixten Lundberg.**

I sammanhanget kan sägas att **Asko Sarkola** numera basar för Helsingin Kaupunginteatteri och **Tove Granqvist** för Lillan Hopoms.

Ny scen

■ Svenska Teatern öppnar en ny scen vid Fredrikstorget med urpremiär på **Joakim Gritas** nyskrivna komedi Fylla sex.

I komedin medverkar **Max Bremer, Robert Enckell, Linda Gyllenberg, Sam Huber, Niklas Häggblom, Åsa Karlsson, Martin Kurtén, Åsa Nybo** och **Rebecka Troupp.**

Snart är det dags

■ Det är professor **Lars Huldén** som svarar för manuskriptet till Svenska Teaterns stora giv Topelius! Nu har man kommit nästan fram till premiär och informerar om vad som skall ske.

Sven Sid, välkänd för oss alla genom Raseborg och flera musikalregier, regisserar, för musiken står **Jack Mattson** och för koreografin **Fred Negedanck. Malin Storbjörk-Hästbacka** leder His Master´s Noise. **Thomas Gripenberg** gör scenografin och **Benita Falck** dräkterna.

Zachris Topelius spelas som ung av **Riku Eklund** och som äldre av Fred Negendanck. **Birthe Wigren** gör rollen som Emelie Topelius och **Maria Sid** spelar Greta på Kahra. Som Fredrik Pacius ser vi Sören Lillkung. Så medverkar naturligtvis en stor del av teaterns ensemble i mindre roller.

Teatern ger ut en liten bok i samarbete med Svenska Folkskolans Vänner och Huvudstadsbladet. Denna bok kommer att skickas till alla högstadier och gymnasier i Finland unom projektet Topelius i skolan. Boken heter Nyckeln till Topelius.

Kulturbyrån ordnar en resa till Svenska Teatern just för Topelius!

Ingeborg Rafaelsdotter

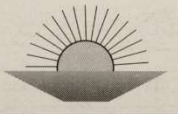

Namnsdag firar idag Sigurd. I morgon gratuleras Osvald och på måndagen Elvor.

FÖRENINGAR

■ **Logen nr 6 Raseborg.** Tisd. 13.1. kl 19 III HD Gem. med nr 29.

HUS-damsektionen håller möte på klubben torsdag 15.1 kl 19.00.

Hangö Damkör. Övningarna börjar onsdagen den 14.1. i Hangetesalen klockan 19.00. Noterna till vårprogrammet med.

Dessutom efterlyses tidigare körmedlemmar till 30-års jubileumet i vår. **Svenska Pensionärsgillet i Hangö rf.** Vi reser till teater på Fallåker den 10 jan 1998. Start från garaget kl 13.30. OBS! Ny reserutt. Kapellhamnsvägen-Gunnarsgatan-Esplanaden-Torget-Korsmansgatan-Täktom-Lappvik.

Onsdagen den 14 januari 1998 firar vi årsdagen med middag i Tenala. Bussen avgår från garaget kl 12.00 och kör den nya rutten. Välkomna.

Sällskapet för släkt- och hembyggdsforskning i Hangö r.f. Månadsträff/diskussionsafton på måndag 12 januari kl 19.00 i forskarrummet, Telehuset.

HIK-friidrott. Tävlingar i kupolhallen i morgon söndag kl 13.00. Ålderklasser P o F 9,11,13 och 15 år. Grenar 20 meter och kula för alla 9- och 11-åringarna längd, 13- och 15-åringarna höjd. Alla deltagare på plats i god tid. De som inte förhandsanmält sig kan göra det på tävlingsplatsen senast 12.45.

TACK

Kiitos
Tack Pirjo

(Specielit Gunnarsstrandspojkarna)

SKOLMATEN

■ **Måndag:** Fiskpotatisgratin, sallad.
Tisdag: Korvsoppa.
Onsdag: Pörkölt, ris, sallad.
Torsdag: Grönsaksbiff/Lindströms biff/Malen leverbiff, potatis, sallad.
Fredag: Maletköttsoppa.
Alla dagar serveras mjölk och bröd, samt bordsmargarin.

SJÖFARTEN

Hangö hamn

■ Idag kommer RAILSHIP III in och ut. GLEIHBERG kommer in och ut på Lübecklinjen. PIONER LEADER kommer in från Wallhamn med bilar, går vidare till Japan på söndagen.

I morgon kommer HAMNÖ in och ut på Lübecklinjen.

På måndagen kommer MIMER in från Lübeck. GRANÖ in och ut på Lübecklinjen. RAILSHIP II in och ut på Travemündelinjen.

Koverhar

Idag kommer PASILA in från Luleå med 13 000 ton pellets. ULTRA MAAR kommer in från Norge och lastar 3 000 ton restmaterial, går vidare till Brahestad.

I morgon kommer ÖSTGAARD in från Imuijen med 2500 ton kocks går på måndagen till Dahlsbruk.

Lappvik

Hamnen är tom alla tre dagar.

Dags för ordentliga danskvällar i Hangö!

■ -Många har närmat mig under hösten och frågat om jag inte kunde ställa igång någonting nytt och roligt för hangöborna, berättar **Alan Jeffery**, innehavaren av Jeffery Café i Villa Orrman.

Nu har Jeffrey kommit på lösningen till hangöbornas problem. Tillsammans med **Margareta Karlsson** och **Rabbe Lindhom** har en nu idée utvecklats.

Den 17 januari är det nämligen dags för den första ordenligta danskvällen i hangö på länge, och danskvällarna kommer att hålla i under hela våren, en gång i månaden.

-Det är meningen att vi varje gång skall lära oss en ny dans och dansa med varandra till levande musik, säger Jeffery.

Som dansinstruktör fungerar Danskraftens **Ginna Koschinski.**

För en liten summa pengar kan man köpa ett inträdeskort som ger rätt till dans och mat på Restaurang Regatta. Om man väljer att lämna bort maten kan man för en ännu mindre penningsumma köpa endast inträdesbiljet till danskvällen.

-Kunderna skall även ha en möjlighet att påverka vad de vill dansa, danskvällarna kommer att annonseras i tid så att alla får komma med förslag till nästa dansundervisning.

-Danstillsällningarna är ämnade för alla, par och sigles. Vi vill att alla skall ha fri festklädsel under kvällarna, det vill säga inga jeans och t-skjortor, påpekar Jeffery.

Biljetterna till evenemanget säljs vid Pias, Hangö cykelcentral, Hotel Regatta och av Jeffery eller Margareta Karlsson.

Sväng om i dansens tecken!!! Den 17 januari arangeras en ordenlig danskväll i Hangö för alla dansintresserade!

Ett besök i bokhandeln sänker blodtrycket

Berggatan och Hangö fick en ny bokaffär

■ Bokavdelningen på S-Market stängdes, men Hangö blev ingalunda utan bokhandel trots det.

Till all tur, sade människorna på stan och visade det också genom att på onsdagen under invigningen nästan dränka butiken i blommor. För en oinvigd kunde det ha verkat som om Berggatan fått en kombinerad blom- och bokbutik.

Tias Bok ägs och drivs av **Carita Sannholm**, som tidigare jobbat 27 år i Varuboden och där naturligtvis på bokavdelningen. Därför är varken branschen, jobbet i sig eller kundernas önskemål och behov något främmande för henne.

Sedan sommaren hade hon tid att grunna på sin framtid. Då kom det första meddelandet om att bokavdelningen skulle läggas ned. Officiellt kom saken till kännedom redan vid månadsskiftet oktober-november. Efter en tids överväganden beslöt sig Carita Sannholm för att ta risken och bli privatföretagare.

-Ännu igår var jag jättenervös, men idag känns det redan bättre, berättar hon i de nya utrymmena, där hon har hjälp av **Mia Ingelin**, som också hunnit jobba på S-markets bokavdelning.

-Människorna har konstaterat att det var det enda rätta beslutet att lösgöra bokförsäljningen från matbutiken. I en matbutik har man alltid skyndsamt. Där är trängsel och stoj. En bokhandel skall vara lugn och fridfull. Brådskan lämnar man bakom sig och man har god tid att i lugn och ro välja och vraka bland alla fängslande litteratur, förklarar Carita Sannholm.

-Då kan man för en stund lämna alla problem, tidsbrist och vad-var-det-jag-borde-göra-nu-mentaliteten. Pulsen slår långsammare och blodtrycket sjunker. Ett besök i bokhandeln har en hälsosam inverkan.

Förutom böcker finns i affären också en pappersavdelning. Kvar i Varuboden eller S-market blev endast hushållspappren.

Pocketböckerna har en egen avdelning. Det finns ett otal pocketböcker både på finska och svenska, medan de engelskspråkiga ännu är på kommande. På bilden föreståndaren Carita Sannholm.

Nya böcker kan beställas

Carita Sannholm beställer sina böcker via förläggarnas kataloger och med recensionerna som bakgrund. På finska får hon hjälp av Mia Ingelin vid urvalet och även med övrig kundbetjäning.

-Dessutom får vi via bokförmedlarna en provkollektion, som innehåller alla finskspråkiga nyheter och finns inte den boken man frågar efter, går det alltid att beställa den, lovar bokhandlaren.

Skol- och kurslitteratur kommer också att ingå i Carita Sannholms bokurval i den ordning som lärare och kursansvariga meddelar vilka bäcker som kommer till användning.

Idag är de mest populära böckerna på finska Viktoria av Laila Hietamies och Lakeuden kutsu av Antti Tuuri. På svenska är Tomy Karlssons Hangö i Tiden III och Lars Sunds Lanthandlerskans son klara favoriter.

Barnen får en massa faktaböcker, men också sagoböcker.

På svenska är Olsson-Jacobssens Bert-serien en favorit, medan man på finska köper klassikern Enid Blytons Fem-serie. Flickorna köper gärna Mervi Jalos böcker om hästar.

De allra minsta gillar Astrid Lindgren-böcker och framför allt Pippi Långstrump och Karlsson på taket.

-På våren går det alltid i Hangö åt massor av böcker om trädgården och dess skötsel och på sommaren säljer vi sjökort.

Priset på böcker sjunker för övrigt i år. Det beror helt enkelt på att omsättningsskatten på böcker sjunker från till åtta procent. Annu i fjol tog staten tolv procent skatt på böcker.

Tias Bok är öppen vardagar 9-17 och lördagar 9-13.-kn/-bm

HaHy-Simmis vann omspelsmatch

■ HaHy-Simmis vann på onsdagen omspelsmatchen mot Hukat från Nummi-Pusula i division III. Höstomgångens match fick ett farsartat slut, när Simmis förlorade 2-3. Tränaren **Jouni Salminen** lämnade in en protest mot ett domslut, som godkändes. Matchresultatet underkändes och på onsdagen var det Simmis tur att vinna.

Flickorna hade tränat bra under julpausen och reste revanschhungriga till Nummi-Pusula under ledning av **Owe Flinck**, som fick hoppa in i Salminens ställe. Dessutom saknades **Anne Saarinen**, **Mirja Ström** och **Sissi Bruncrona**, som alla är på sjuklistan och **Susan Gustafsson**, som ännu inte har speltillstånd.

Kramper och problem

Första set gick helt enligt ritningarna och HaHy-simmis tog hem setet 15-8, men andra set blev dramatiskt, då lagets passare **Carola Lignell** fick kramp i sin fot. Någon annan passare finns inte i laget, då Anne är sjuk och laget stod inför ett nytt problem. HaHy-Simmis fick ta till den gamla D-juniortaktiken att "mittspelaren" får fungera som passare. Efter många om och men lyckades Simmis ta hem segern 15-10.

Laget hade fått upp en lika fin kampanda som unglejonen visade och gav inte hemmalaget Nummen Hukat en chans. Tredje set till Simmis 15-8 och bortaseger 3-0.

Höstomgången har för flickornas del gått till att nöta in systemen, men nu tycks träningen bära frukt. Alla hjälper varandra och lagkollektivet fungerar. Under våromgången ligger tyngdvikten mera på de personliga insatserna och taktiken. I synnerhet anfallsmässigt finns det en hel del att bättra på.

Nu lyckades **Katja Salminen** bra som mottagare och **Tätti Rehnström** i anfallet, där hon av 41 anfall avslutades 18 direkt och endast en gång missade. **Katja Hyttinen**, Carola Lignell, **Sanne Virta** och **Carina Holmström** bidrog, men det var ändå nyligen 16 år fyllda **Emmi Räsänen** som gjorde sitt livs match med att kämpa om varje boll, samtidigt som hon serverade fina passningar. Här tycks tränarens tjat ha gått hem.

Fjärde i tabellen

Efter höstomgången är HaHy-Simmis nu fjärde i tabellen tillsammans med Kosken Kaiku. Vartsalan Sauva leder serien före Urheilijat och Loimu från Reso. HaHy-Simmis mål för våromgången är att besegra resolagen och ta minst ett set på Sauva, som tappade till och med två set till seriejumbon Kaarinan Ura. Så pass jämn kan serien tidvis vara.

Stöd vårt arbete för Östersjön!
NATUR & MILJÖ
pg 800011-1329010 "Levande hav"

Matkustajaliikenne Hangosta Viroon voi toteutua ensi kesänä

Ryhmämatkojen kysyntä kasvoi viime vuonna 40 prosenttia, yksityismajoitus lisääntyi 30 prosenttia

■ Tulevana kesänä hankolaiset saavat ehkä nauttia piristävästä risteilystä Suomenlahden Vironpuoleiselle rannikolle. Parhaillaan käydään neuvotteluja virolaisen varustamon kanssa muutamasta risteilystä kesän aikana.

-Nyt on muistettava, ettei kyse ole säännöllisestä liikenteestä Viroon, muistuttaa **Jukka Ryky**, kehitysyhtiö Hansea DC:n toimitusjohtaja.

Rykyn mukaan kesän aikana tullaan luultavasti järjestämään joitakin risteilyjä. Alus purjehtii Viron lipun alla ja on suurikokoinen.

-Mutta käymme vasta neuvotteluja, sanoi Ryky torstaina Hangonlehdelle.

Suuria suunnitelmia

Hangon matkailun johtava trio, Jukka Ryky, **Birgitta Danielsson** ja **Rita Lagerroos** olivat kokoontuneet torstain kuukausikokoukseen. Triolla oli paljon uutta kerrottavaa tulevasta kaudesta:

-Teemme paljon uudistuksia matkailussa. Nyt on muun muassa rahaa uusiin kilpiin, joita kaupunkiin pystytetään. Sillä tavoin matkailijat löytävät helpommin eri paikat kaupungissa, kertoo Birgitta Danielsson.

-Tiedotustaulut tullaan uudistamaan ja sisäänajotaulu uusitaan ja varustetaan Hangon uudella logolla. Sisääntulotaulusta tulee samalla tervetulotoivotustaulu Hankoon, Danielsson jatkaa.

Sen lisäksi saamme uuden opaskartan kaupungista myyntiin, sanoo Lagerroos ja näyttää uutta tuoretta karttaa koko Hangosta.

-Kartan mukana seuraa pieni tiedotuslehtinen, josta voi löytää kaupungin eri kohdat, nähtävyydet, kaupat ja palvelupisteet. Toinen tulevan kauden uutuus on uusi kävely-ja pyöräilykartta. kartta on vielä suunnitteluvaiheessa.

Uusia tuulia Itäsatamassa

-Rantakadusta tulee nyt mitä todennäköisimmin oikea kävelykatu, sanoo Ryky.

-Uusi palvelua koskeva sopimus tehdään piakkoin. Tänään (viime torstaina) oli viimeinen tarjousten jättöaika, hän sanoo.

-Satama osallistuu myös useisiin matkailuprojekteihin, kuten "Längs farleden", joka suuntautuu Keskieurooppaan ja Ruotsiin.

-Hanko on yksi Suomen tärkeimmistä pienvenesatamista. Siksi on tärkeää, että panostamme satamaan, hän sanoo.

-Osallistumme myös 1700-luvun linnoitusprojektiin. Linnoitukset ovat pitkin rannikkoa Kotkassa, Loviisassa, Suomenlinnassa, Hangossa, Bomarsundissa.

Projektiin kuuluu Idän Svartholmin ja lännen Bomasundin väli. Hangosta mukana on Gustavsvärn, museoviraston pitää vielä suorittaa korjaustyöt ennenkuin matkailijoilla on mahdollisuus tutustua linnoitukseen, sanoo Danielsson

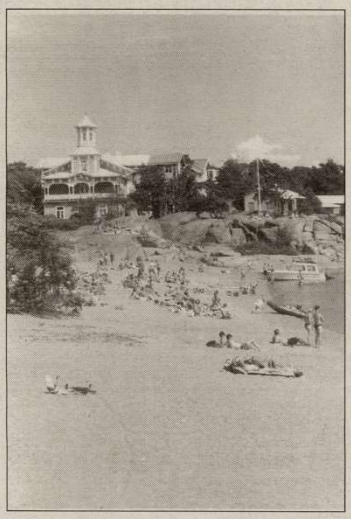

Hangon kesä parhaimmillaan on tutustumisen arvoinen, mutta matkailukautta yritetään pidentää myös varsinaisen kauden ulkopuolelle.

Helmikuun lopussa on uunituoreen esitteen aika, joka esittelee kaupungin aktiviteetteja.

- Esitteessä on erilaisia aktiviteetteja, kuten laskuvarjohyppyä, sukellusta, golfia, tennistä ja ratsastusta. Tarkoitus on, että eri urheilulajit järjestävät "Get together parties" kesän aikana, kertoo Ryky.

"Get together party" merkitsee, että eri lajien harrastajat kokoontuvat, vaihtavat ajatuksia ja viihtyvät yhdessä.

-Tällä tavoin toivomme pidentävämme matkailukautta entisestään, hän sanoo.

-Esite tulee nostamaan Hangon profiilia aktiivisena kaupunkina, jossa on monia mahdollisuuksia. Kun perhe käy Hangossa, isä voi pelata golfia ja tytöt pelata tennistä tai ratsastaa, hän sanoo.

Runsaasti kyselyjä

Kyselyt ovat jatkuvasti lisääntyneet. Viime vuonna majoituskyselyt yksityishenkilöiden luona lisääntyivät kokonaista 30 prosenttia. Hankoon haluavien ryhmien kyselyt lisääntyivät 40 prosenttia.

-Jo nyt huomaa, että kyselyjä on aikaisempaa enemmän, sannnoo Rita Lagerroos, joka hoitaa matkailutiedotusta.

-ihmiset, jotka kävivät Hangossa viime kesänä tulevat mielellään uudelleen, nyt he haluavat käydä kaupungissa muinakin vuodenaikoina. Jo useat ulkomaalaiset matkailijat ovat käyneet kaupungissa matkailukauden ulkopuolella, hän kertoo.

-Meillä on lisäksi useita suurempia ryhmiä, jotka ovat kiinnostuneita Hangosta tulevana kesänä, hän sanoo.

Voimakasta markkinointia

Matkailijat eivät löydä Suomen eteläisimpiään kärkeen ilman markkinointia, siksi kaupunki panostaa voimakkaasti näkymiseen.

-Meillä on kevätpuolella TV-kampanja yhdellä maan suurista kanavista, uskomme kampanjan lisäävän kotimaisten Hangossa kävijöiden määrää, Ryky sanoo.

-Helsinki tulee tänäkin vuonna olemaan pääalueemme. Suur-Helsinki kaikkine asukkaineen on suuri markkinointialue meille, hän jatkaa.

-Lehtiartikkelit tulevat jatkumaan ensi vuonnakin ja saimme niistä hyvää palautetta viime vuonna, Lagerroos kertoo.

-Viime vuonna kaikki 10 000 ruotsinkielistä esitettämme loppuivat, sanoo Danielsson.

Kansainväliset matkailumessut

Ensi viikolla ovat jälleen Helsingin kansainväliset matkailumessut. Hanko osallistuu niihin yhdessä Eteläkärjen matkailun kanssa omalla näyttelypaikalla.

Messut ovat suurimmat laatuaan Suomessa.

jännityksen näyttämö?

Matkailutroikka kertoi, että Hangossa kävi viime syksynä, syyskuussa, amerikkalainen kirjailija Cynthia Smith, joka kirjoittaa parhaillaan salapoliisiromaania. Tapahtumapaikka on Hanko kesällä.

Romaanin ruumis on kätketty uimarannan pukukoppiin... -pb/kn

"Missä kaupunginhallituksen muisti ja moraali?"

Koli ihmettelee luottamuksen rajoja

■ Koko vuoden 1997 on kaupunginhallitus selvitellyt ja käynyt läpi epäselvyyksiä ja laittomuuksia Asunto Oy Kappelisatamantie 139-141:n hallinnassa ja kirjanpidossa ja todennut myös, että kaikki on ollut täysin hoitamatta vuodesta 1990.

Vielä 30.9.1997 käsiteltiin yhtiön erikoistilintarkastusta.

Kaupunginhallitus on pyytänyt selvityksiä henkilöiltä, jotka ovat olleet tekemisissä yhtiön kanssa. Kaiken tämän jälkeen kaupunginhallitus ei ole pystynyt tekemään päätöksiä suuntaan taikka toiseen ja on periaatteessa pannut kaiken pöydälle, jopa Timo Kalliotien välikysymyksen.

Moneen otteeseen olen perännyt, että nauttivatko luottamushenkilöt ja virkamiehet, jotka ovat sekaantuneet epäselvyyksiin, enää luottamusta?

Mielestäni eivät, eivätkä monen muunkaan mielestä. Esimerkiksi kokoomuksen hallituksen jäsen Helvi Pihlajamäki on voimakkaasti puhunut luottamuksen menettämisestä.

Muun muassa kaupunginhallituksen varapuheenjohtajalta Jouko Veikanmaalta ja kaupunginkamreeri Leif Nordströmiltä on pyydetty selvitykset, koska todettiin, että he ovat olleet osakeyhtiön hallituksessa ja kamreeri vielä puheenjohtajana. Molemmat ovat yrittäneet pestä kätensä asian suhteen.

Mutta patentti- ja rekisterihallituksen tietojen mukaan he ovat viimeiset vastuulliset henkilöt osakeyhtiössä. Muita papereita, jotka näyttäisivät toisin, ei ole löytynyt, samalla kun heidän selvityksensä ovat olleet ristiriitaisia.

Asunto-osakeyhtiölaki sanoo selvästi, mitkä vastuut osakeyhtiön hallituksella on. Nyt herääkin kysymys kuinka Hangon kaupunginhallitus voi antaa päätöksillään heille uusia luottamustehtäviä?

Kamreeri on valittu kaupungin edustajaksi kaupungininsinööri pitämiin toimituksiin? Veikanmaa valittiin kaupungin edustajaksi satamalautakuntaan.

Eli missä on muisti ja moraali? Mihin on kaupunginhallitus menossa?

EERO KOLI

valtuuston toinen varapuheenjohtaja

Kunnon tanssi-iltoja Hankoon!

■ -Monet ihmiset ovat lähestyneet minua syksyn aikana ja kyselleet, voisinko saada aikaan jotain uutta ja hauskaa hankolaisille, kertoo **Alan Jeffery**, Orrmanin talossa olevan Jefferyn kahvilan pitäjä.

Nyt Jeffery on löytänyt ratkaisun hankolaisten ongelmaan.

Ajatusta on kehitelty yhdessä **Margareta Karlssonin** ja **Rabbe Lindholmin** kanssa.

Tammikuun 17. päivänä järjestetään Hangossa ensimmäinen kunnollinen tanssi-ilta pitkiin aikoihin ja tanssi-iltoja tullaan järjestämään koko kevään ajan, kerran kuukaudessa.

- Tarkoituksena on, että oppisimme joka kerralla uuden tanssin ja tanssisimme toisetemme kanssa elävän musiikin tahdissa, sanoo Jeffery.

Tanssiohjaajana toimii Danskraftenin **Ginna Koschinsky**.

Pienellä rahasummalla voi lunastaa sisäänpääsykortin, joka oikeuttaa tanssiin ja ruokaan ravintola Regatassa. Ellei halua ruokaa, voi vieläkin pienemmällä summalla ostaa ainoastaan sisäänpääsylipun tanssi-iltaan.

-Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa siihenkin, mitä he haluavat tanssia. Tanssi-illoista tullaan ilmoittamaan ajoissa, joten kaikki voivat tehdä ehdotuksia seuraavaan tanssiopetukseen.

-Tanssitilaisuudet on tarkoitettu kaikille, pareille ja sinkuille. Haluamme kaikkien pukeutuvan vapaisiin juhlavaatteisiin illoiksi, siis ei farkkuihin eikä t-paitoihin, huomauttaa Jeffery.

Lippuja tilaisuuteen myydään Pia & Paul'issa, Hangon pyöräkeskuksessa, Hotelli Regatassa ja lisäksi niitä myyvät Alan Jeffery ja Margareta Karlsson.

Varkauksia, vahingontekoja

■ Hankoniemen pohjoisrannalla olevasta kesäasunnosta varas vei uuden vuoden seutuvilla siirrettävän Termel-merkkisen sähköpatterin sekä Mariner 20 Hv-perämoottorin. Perämoottori on sittemmin saatu takaisin, mutta ilmeisesti varas lämmittelee edelleen patterin lämmössä.

Nälkäisempi oli varas, joka 2. ja 3. päivän välillä murtautui keskustassa olevaan kerhohuoneeseen ja vei sieltä pullan.

Kaksi, toistaiseksi tunnistamatonta miestä rikkoi sunnuntaina, 4.1. Hanko Pohjoisessa olevan liikehuoneiston ikkunan. Heidät kuitenkin nähtiin ja he poistuivat paikalta ehtimättä varastaa mitään. Siksi poliisi luokittelee tapauksen vahingonteoksi.

Loppiaisena ravintolan asiakas menetti lompakkonsa rahoineen ja papereineen. Myöhemmin lompakko tuotiin poliisille löytötavarana. Paperit olivat jäljellä, mutta rahat hävinneet.

5. ja 6. päivän välisenä yönä keskustasta varastettiin miesten 18-vaiheinen Blue Fox-merkkinen maastopyörä. Pyörä on väriltään hopeanharmaa.

Vuonna -67 ja -57 syntyneet miehet murtautuivat Lappohjassa autoihin loppiaisena varastaakseen niistä tavaraa. Auton omistajan ansiosta miehet jäivät kiinni ja varastettu omaisuus saatiin takaisin.

Samana yönä vuonna -71 syntynyt hankolaismies hermostui, kun hänet poistettiin keskustassa olevasta ravintolasta ja rikkoi ravintolan ovilasin.

Neljä nuorta miestä syyllistyi näpistykseen keskustassa olevassa myymälässä viime torstaina. He pihistivät messinkisen nuijan.

Samana iltana anastettiin kaksi kappaletta Zodiac-merkkisiä VHF-radioita.

Sledgehammer tippui toiseksi

■ Sledgehammerin kolmannen divisioonan salibandyjoukkue pelasi lauantaina 3.1. Helsingissä kaksi sarjaottelua.

Vuosi 1998 ei alkanut Sledgehammerin kannalta kovin hyvin, sillä molemmat ottelut päättyivät tappioon. Joulukinkut taisivat painaa vielä jaloissa, sillä joukkue liikkui hyvin tahmeasti.

Ensimmäisessä ottelussa oli vastassa Höysä ja Sledgehammer sai takkiinsa 5-2. Sledgehammerin pisteet tekivät **Marko Förström** 1+0, **Tero Lukkari** 1+0, **Jari Saastamoinen** 0+1, **Björn Gröning** 0+1.

Toisessa ottelussa vastassa oli LoSB II ja tappiolukemat olivat 7-3. Maaleissa olivat mukana **Mika Montonen** 1+0, **Pekka Poutanen** 1+0, Tero Lukkari 1+0, **Dennis Grönroos** 0+1, Jari Saastamoinen 0+1 ja **Juha Väätäinen** 0+1.

Sledgehammer joutui luopumaan sarjajohtajan paikasta ja putosi sarjansa toiseksi.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Topelius för hela Nyland

■ Svenska teatern och Nylands svenska landskapsförbund r.f. inbjöd senaste vecka representanter för de nyländska kommunerna att se "Topelius!" och äta en bit tillsammans i den vackra foajen efteråt. Värdar var **Lars Svedberg** och **Christoffer Grönholm**. Också skådespelarna i musikteatern deltog i supén.

Det västnyländska samarbetet fungerade bra, det fors med gemensam buss med **Gunnel** och **Sture Söderholm** som reseledare. Med i busen fanns bl.a. stadsstyrelseordförandena **Lindholm**, Ekenäs och **Erlund**, Hangö. Stadsdirektörsparet Ericsson från Karis deltog också liksom kommundirektör **Gretel Johansson** med charmant son.

Hangöbördiga Anna Friman log så nätt.

Bland hangöborna **Barbro** och **Tony Karlsson**, **Inger Lundqvist**, **Hasse LÖnnberg**, **Birgitta Fagerström** och **Kurre Wennerqvist**, som ägnade resttiden åt veckans post.

Föreställningen var bra, **Riko Eklundh** hade utvecklat sin tolkning av den ändrade Topelius, men för Gunnel Söderholm och mig som varit med om premiären var det en besvikelse att kören märkbart krympt ihop.

Teaterchef Lars Svedberg och ekonomichef Birger Hedberg utlovade eventuellt teaterturnéer också från Svenska Teaterns sida.

På plats i teatersalongen ser vi herrskapen Erlund från Hangö och Ericsson från Karis.

Fortfarande anser jag att **Kent Sjöman** och körens tolkning av "En sommardag i Kangasala" var bäst av sångnumren. Men se repetitionen av teater på 1860-talet, den slår ingenting.

Lars Svedberg berättade att det ingalunda är omöjligt att från och med hösten gästspela i de nyländska kommunerna, även om Svenska teaterns ekonomichef **Birger Hedberg** gärna ser att teaterbussarna rullar mot huvudstaden, helst hela tiden. Och visst blir vi landsortsbor alltid vällbehandlade i Helsingfors vid vår svenska nationalteater. Som enligt Christoffer Grönholm helt riktigt kan anses vara nylänningarnas egen teater också. Jag ser fram emot gästspel i Hangö som komplement till det teaterutbud vi har nu.

Och vad åt vi sedan? Jo, **Emilie Krogius** och henns stab serverade den läckras-

Och här är allas vår Zachris, Riko Eklundh efter föreställningen.

te Janssons frestelse med en härligt fräsch bland sallad. Så skall det varar. Tack!

Ingeborg Rafaelsdotter

Presenningar i fel nyans vid tennisbanorna

Vi skall låta Bengt Lindholm representera hangösommaren, där han står invid tennisplanerna. Jag vet att de kanske är nödvändiga de där presenningarna i fel nyans där man kan läsa Nissan, IBM, Partek et.c., men inte är de någon prydnad för en av de vackraste delarna av staden.

Maj-Len och Christoffer Grönholm flankerar Ulf Johansson.

Mitt arbetsrum XXVI

Alan Jeffery utvidgar och renoverar sitt café.

■ Högt uppflugen på stegen i sitt café står **Alan Jeffery** som för tillfället är sysselsatt med att utvidga och renovera sina lokaliteter i Villa Orrman. Den 4 april öppnar Villa Orrman med Marias antikvariat, Hantverksboden och Alans, som han vill kalla det efteresom den engelska genitivapostrofen i Alan's inte sitter så bra i vårt land.

I sommar blir det också uteservering med 76 platser. Borden döps enligt de firmor som förekommer på anslagstavlor på staketet. Firmorna skall presentera sig och berätta varför just hangöfirmorna är så speciella.

Söndagseftermiddagskonserter utlovar Alan också med körer, band och solister. Kulturbyråns allsångsaftnar kommer också att hållas i Alans "garden".

Omgivningen är livsviktig

■ En fin äldre hangödam **Sigrid Lindholm** ringde mig och uttalade sitt bekymmer för att Ljungbo skall få förfalla. Tant Sigrid säger att många äldre personer gärna skulle se att det på något sätt skulle beredas åldringar möjlighet att bo på Ljungbo också i framtiden. Jag berättade henne att jag hört att Ljungbo eventuellt (kanske) kommer att inrymma små servicebostäder någon gång i framtiden.

Tant Sigrid betonade hur vacker omgivningen kring Ljungbo är och hur välgörnade för äldre människor (yngre också) det är att se något vackert.

Vid ett besök i St. Göranshemmet, äldreomsorgscentralen, senaste vecka kunde jag konstatera att man från ena sidan totalt kan kontrollera vem som besöker Alko och vem som går förbi på Erlundsgatan. Från andra sidan där jag stod och sysslade med det man sysslar med utomhus i hård blåst, såg jag vattentornet, helt fläckigt och graffiterat. Ack om ändå...

Erlundsgatan i julprakt.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Vår i Hangö

■ Det skall genast sägas att jag tycker denna mässa *Vår i Hangö* verkligen var mångsidig, informativ och intressant. Visst kunde kanske flera ha deltagit, men nog räckte detta utbud alldeles utmärkt.

Så vet man ju dessutom vilka som inte vill ställa upp med något extra. Alla medverkande från ordföranden för köpmannaföreningen **Alice Engrén** och koordinator **Tage Malmén** var vänliga och tillmötesgående och man kunde bilda sig en klar uppfattning om att det verkligen bjuds något i vår lilla stad.

Vid öppningsförrättningstidigheterna talade Ali Engrén på arrangörernas vägnar och **Rainer Erlund** på stadens. Båda konstaterade att det faktiskt gått tio år sedan något liknande ordnats, då under namnet Vårvinken. Mitt under cermonierna ringde naturligtvis en av de där förkättrade telefonerna. De går att stänga av liksom TV'n.

På plats för att inviga mässan var naturligtvis köpmännens köpman **Ragnhild Fröman** och **Rune Westerholm**, eldsjäl både inom föreningen och förbundet. **Alan Jeffrey** och hans stab skötte det lekamliga med eleganta mångbeprydda snittar, senare underbar äppelkaka. Bland de inbjudna märktes bl.a stadsdirektörsparet i.a. **Arvi Suvanto** och representanter för fritidssektorn.

Bland mässutställarna märktes **Kari Lindfors** med en omfattande utställning över allt man kan behöva inom fritidslivet, **Kerstin Roman** med en synnerligen välbesökt avdelning med damkläder, allt från golf till skylande baddräkter, **Jan Westerholm**, med hederstiteln Hangös vackraste karl och en exposé över sin firmas möjligheter. På plats var också den saarinenska vintillbehörsbutiken, liksom banker och fastighetsförmedlingar, inte att glömma **Ingrid Signells** vackra hörna med härliga påskkärringar, eleganta ljus, stilfulla vepor och just-nu-inför-seglarsäsongen-designade jollar.

Fisk-Tage residerade i nedre våningen med ett färgrikt och lockande urval med godsaker från havens djup.

Välkomna igen! Snart!

Alice Engrén välkomnade.

Jan Westerholm framför Westerholm.

Kerstin Roman demonstrerade sportutrustning.

Alan Jeffrey och tilltuggen.

I kväll

■ Hangöbördiga **Bror Österlund** spelar med i Åbo Svenska teaters revy *Se dig i revyn!* som ges i stadshuset i kväll tisdagen den 31 mars kl.19.00.

Revyn är skriven av **Max Forsman**, **Paul Olin**, **Stan Saanila** och **Anders Slotte**.

Bror Österlund medverkar i "Se dig i revyn".

Nytt galleri

■ Ett nytt konstgalleri **Galleria E. Pinomaa** öppnar i Helkamahuset med vernissage fredagen den 3 april. Den första konstnären som är aktuell är **Esa Riippa** med grafik av känt märke. Den unika boken om Esa Riippas konst finns också till salu.

Utställningen är öppen 4-6 april kl.12-16.

Under sommarperioden visas **Visa Norros**´verk mellan den 6 och 21 juni, **Heikki Lahermas** 27 juni till och med 19 juli och **Juha Soisalos** 25 juli till och med 16 augusti.

Det nya galleriet är ett välkommet tillskott till kulturutbudet i vår stad.

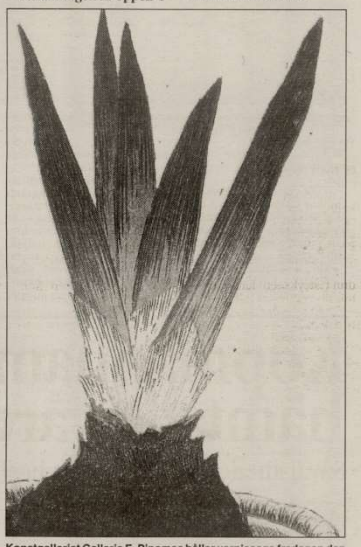
Konstgalleriet Galleria E. Pinomaa håller vernissage fredagen den 3 april.

Bättre en premiär i sikte än...

■ Så ja, nu blir det premiär för Hangö teaterförening den 4 april kl. 18.00 i stadshuset. Det är nobelpristagaren **Dario Fos** enaktare "Bättre en tjuv i huset än..." som nu visas upp i **Tapio Laasonens** regi.

Det blir förvecklingar, snabba byten, skoj, ironi och satir, som alltid då det är fråga om den stora samhällskritikern Dario Fo som minsann brukar få det att hända på scenen. Jag kan ännu skratta för mig själv då jag drar mig till minnes Lilla Teaterns dråpliga version av Dario Fos Vi betalar inte! Vi betalar inte!

I föreställningen medverkar **Christina Lindholm**, **Margareta Nordman**, **Jessica Söderström**, **Roger Björck**, **Kalle Österlund**, **Göran Andersson** och **Aeon Lindström**. Jag har inte tidigare sett annars så muntra Aeon på scenen, det skall bli roligt.

Scenografin och dräkterna har man gjort som grupparbete enligt gammal vana, det finns ju en hel del att tillgå på vinden till Vesterby.

Teknisk chef är **Eja Källström** som ser till att allt ringer och klingar just då det skall ske. I detta sammanhang kan berättas att teaterföreningen erhållit ett understöd på 7000 mark av Svenska Kulturfonden.

Tapio Laasonen regisserar Dario Fos "Bättre än tjuv i huset" som har premiär nu i lördag.

Kvinnor årsmöttes

■ **Svenska kvinnoförbundet** i Hangö samlades till årsmöte på Regatta där en del av deltagarna kunde njuta av mastodontiska glassportioner. Till ordförande återvaldes **Lotta Rantala**, som också representerar föreningen vid partidag, kretsmöte och förbundsårsmöte.

I styrelsen återfinns **Birgitta Fagerström**, **Carita Knuts**, **Kristina Jensen**, **Gunlög Lönngrén-Kuusela**, **Estrid Sjöberg**, **Raija Strandberg-Lindstedt** och **Gunnel Helander**. Suppleanter är **Barbro Wikberg**, **Kerstin Lundqvist** och **Britta Idman**.

Deltagarna i Svenska Kvinnoförbundets årsmöte är här samlade till familjeporträtt. På bilden ser vi Anneli Hyvärinen, Kerstin Wennerqvist, Birgitta Fagerström, Kristina Jensen, Raija Strandberg-Lindstedt, Gunlög Lönngrén-Kuusela, Lotta Rantala och Gull-Britt Holm.

Under detta nya verksamhetsår kommer resurserna att satsas på inkommande riksdagsval. Enligt verksamhetsplanen gäller det "att lyfta fram Kvinnoförbundet både på det lokala planet som på riksnivå".

Modevisning blir aktuell under våren. Dessutom hålls den traditionella hantverksdagen på senhösten.

Härligt roligt

■ I morgon, onsdag, skall jag få vara med om något verkligt skojigt. Det är nämligen så att **Lions Club Hanko-Hangö** i tur och ordning bjuder alla dagbarn i staden - totalt över 470 stycken - till ridstallet.Den första turen går alltså i morgon, sedan blir det flera resor ditut den 8,9 och 22 april. Lionsfarbror **Arvi Suvanto** har lovat skjutsa detta stora barn till roligheterna.

Alander ställer ut

■ **Rainer Alander** ställer ut oljemålningar och skulpturer i stadsbiblioteket i Ekenäs 7-25 april under bibliotekets öppethållningstider.

Ingeborg Rafaelsdotter

Villa Orrman öppnar med tre lockelser

Hangö får en ny turistattraktion i Villa Orrman, som öppnar dörrarna för allmänheten på lördagen. Där samlas tre verksamheter; som tillsammans bildar en sann lockelse för såväl besökare i Hangö som för den fast bosatta befolkningen, nämligen hantverkarnas försäljningsbod, Marias antikvariat och Alans kafé.

Verksamheterna är inte nya som sådana, utan fanns tidigare inrymda i ett hus på Bulevarden. Därifrån var de dock tvungna att flytta.

Idag säger **Alan Jeffery** att det nästan var tur att de tvingades flytta. Det nya stället bjuder på så många möjligheter, inte minst den skyddade gården mot havet får fantasin att flöda.

– Det är 30 meter till havet, konstaterar Alan som sitter med ritningar framför sig och förklarar hur gården skall se ut när den senare i vår blir färdig.

MARIT LUNDSTRÖM

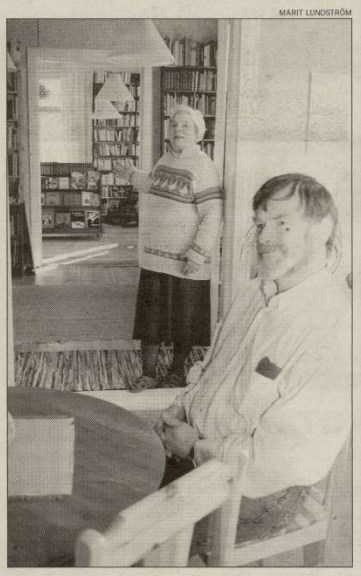

Alan Jeffery och Maria Colliander har en varsin verksamhet i Villa Orrman, men de förenas av öppna dörrar. – Och sedan kan man gå in till hantverkarna, förklarar de.

Öppna dörrar

Hela vintern har det pågått renoveringar i huset. Ett nytt kök har byggts för kaféet, dörrar har öppnats och andra har bommats igen.

Resultatet är, att besökarna kan gå fritt mellan hantverksboden, kaféet och antikvariatet. På det sättet stöder de alla varandra.

– Det är inte många ställen som lockar människor från hela landet på samma sätt som Marias antikvariat, konstaterar Alan som tror också på långväga gäster.

Och **Maria Colliander**minns hur liten hennes antikvariatverksamhet var när hon startade för snart sju år sedan.

– Det började med en liten knut i en annan butik, berättar hon och tittar sig omkring bland de otaliga böcker som idag fyller väggar och bord i det nya utrymmet.

I Hangö hantverkares rum har **Silja Halmi** och **Monica Nyquist** fullt upp med att ställa igång inför öppnandet på lördagen. De lägger en vacker linneduk på bordet och placerar hantverksprodukter, som tillverkats av de 30 hantverkarna i föreningen, på hyllor och bord.

De berättar att hantverkarna turvis tar hand om försäljningen.

Hembakt och enkel lunch

Alans kafé tas om hand av **Kerttu Kortelainen**, kallad Kepa, som flyttade till Hangö för omkring ett år sedan då sonen fick arbetsplats i staden. Hon har tidigare erfarenhet från kafébranschen, men i Hangö är detta hennes första fasta jobb.

I kafét skall man få köpa hembakt av olika slag att kombinera med olika kaffe-och teesorter. Från och med måndagen blir det också möjligt att äta en lunch.

- Vi börjar försiktigt med smårätter, säger hon och berättar att man liksom tidigare i Alans kafé också får köpa öl av olika sorter.

Alan Jeffery, som surfar mellan finska, svenska och engelska allt efter behov och samtalspartner, berättar att platserna inne i kaféet är 36 och utomhus 76.

Själv arbetar han i Fermion, men sysslar också med guidning, översättning och industriinformation. Det sistnämnda är något som också kommer att synas i Villa Orrman, på ett ganska speciellt sätt.

10 meter anslagstavla

– Vi skall bygga en 10 meter lång anslagstavla, berättar han och visar på ritningen hur planket, som skall omgärda gården, kommer att löpa.

På anslagstavlan presenterar sig industrierna i Hangö. Men dessutom får det ett varsitt bord uppkallat efter sig: fermionbordet, koverharbordet, mannerbordet etc.

– Vi har fått med 16 företag.

Alan Jeffrey menar att de stora arbetsplatserna mången gång är ganska okända till och med för hangöborna, för att inte tala om utsocknes. Man vet inte vad de producerar och ofta är bilden snarare negativ än positiv, vilket Alan vill råda bot på.

- Ändå är 44 procent av invånarna i Hangö sysselsatta vid industrierna, medan medeltalet för Nyland är 21 procent, upplyser han och noterar att Hangö är känd för sin hamn och sin turism, medan industriernas roll ofta kommer i skymundan.

En som stöder hans tanke är **Jukka Manner** från Mannerin konepaja, som i tiderna startades av hans farfars far.

– Man måste berätta om industrin på ett nytt sätt.

Överhuvudtaget vill Alan Jeffery göra Villa Orrman till en plats för allt det positiva i Hangö.

– Folk skall trivas, säger han och berättar att man också skall lägga upp en karta över stadens centrum och annan viktig turistinformation så att besökare känner sig omhändertagna. Och på gården byggs en trälave för musikuppträdanden.

– Levande musik, poängterar Alan och tillägger att man skall försöka göra söndagarna till musikdag, men däremellan kan det bli spontana uppträdanden.

I april månad håller Villa Orrman öppet mellan 9 och 18, men tiden förlängs senare på våren och på sommaren blir kvällarna sena.

Marit Lundström

Edgång i Obbnäs

Om lördag hålls edgång för årets första beväringskontingent vid Finska vikens marinkommando i Obbnäs i **Kyrkslätt.** De 440 beväringarna samlas kl. 10 på övningsplanen och edgången är den sista i marinkommandots namn. Då nästa kontingent rycker in i juli sker detta inom ramen för då nyetablerade Finska vilkens sjöförsvarsområdes verksamhet.

Edgången praktiska del genomförs nu med kvinnokrafter, eftersom det är soldathemssystern **Marja-Leena Oksanen** som ansvarar för ceremonin. Trupperna leds av flottskolans chef **Seppo Varjokallio** och förbimarschen tas emot av kommendören **Bo Österlund.**

Edgången samt den därtill hörande anhörigas dag beräknas igen samla ett par tusen deltagare. Olika programinslag har planerats för dagen.

Prisses hamburgerrestaurang
Ekenäs Stationsv.
Alla dagar kl. 11-22
Dubbelburgare
Pyttipanna
Franskis med köttbullar
Franskis med biff + ägg
20,- /prod.

VÄSTRA NYLAND
Uppskattad av läsarna i 116 år

Byggnadslov

Byggnadsnämnden i **Ekenäs** beviljade följande byggnadslov vid sitt möte den 1 april:

- **Oy Rosaco** Ab får ändra fabriksbyggnad till kontor på tomt 1, Ystadsgatan 3 i stadsdel 5, kvarter 51

- **Ulf Lindstedt** och **Päivi Porrassalmi** för bostadshus på Forsbo RN:r 3:49 i Öby

- **Bo-Erik Rejström** får bygga en maskinhall på Träskslätt RN:r 1:18 i Gundby

- **Ralf Thilén** för bastu på Stockbacka RN:r 1:48 i Olsböle

- **Jan Strandberg** för ett bostadshus på ett cirka 2 hektar stort utbrutet område från Tallkrona RN:r 1:108, Hurskursnäs

- **Inger Lindberg** för bastu på Lilla Schweiz RN:r 1:109, Grevö

- **Elena Maijala** för fritidsbostad på Sommarsund RN:r 1:76 med ett ca 1279 m² stort tilläggsområde från Långösund RN:r 1:91, Rösund

- **Tore** och **Gunvor Lindberg** för gårdsverkstad-/förråd på Träskbacka RN:r 1:10 i Ingvalsby

- **Fastighets Ab Espholmen** Bromarf fritidsbostad på ett cirka 9000 m² stort outbrutet område från Rilax RN:r 7:44, Rilax

- **Asunto Oy Ekenäs Sommaröstugan Bostads Ab** för ekonomibyggnad på ett ca 4 000 m² stort outbrutet område från Sommarö RN:r 1:100, Sommarö

- **Henrik Ahlbom** för en ekonomibyggnad på Granbacka RN:r 1:55, Sommarö

- **RR Adivising & Trading Ltd Oy** för en fritidsbostad på Brändö I RN:r 1:34, Backa

- **Inger** och **Roger Lindberg** för att inreda en bastu i en sjöbod på Stormistö RN:r 1:129, Grevö

Byggnadsnämnden också förordat vissa undantagslov:

- **Nils Erik Ekholm, Brita Marina Ekholm** och **Karl Kristian Ekholm** för en fritidsbostad på Lill-Lindskär RN:r 1:29, Strömsö, förutsatt att den nuvarande fritidsbostaden rivs

- **Heikki Vasara** för gäststuga på Skatudden RN:r 1:45, Kurö

- **Lars Lindqvist** för en gäststuga på Björkkulla RN:r 1:225, Hermansö

- **Karl** och **Irma Hedlund** för en fritidsbostad och en ekonomibyggnad på högst 30 m² på Gillenäs RN:r 1:112, Söderby

- **Anne Maria** och **Kenneth Cederberg** för en tillbyggnad av fritidsbostad och ekonomibyggnad ett ca, en hektar outbrutet område av Lillholmen RN:r 1:42, Dalkarö

- **Ingmar Lindberg** för ändring av fritidsbostad till fast bostad och tillbyggnad på Dalvik RN:r 1:4, Dal

-**Wättlax byaråd** för en bastu, en hamnbod och fem stycken försäljningsbodar på ett outbrutet arrendeområde från Furutorp RN:r 1:110, Revbacka

- **Maija** och **Lofti Nasib** för tillbyggnad av fritidsbostad och ekonomibyggnad på Mäntymäki RN:r 1:34, Danskog

Undantagsloven kan beviljas av Nylands miljöcentral.

Byggnadsnämnden förordade inte dessa undantagslov:

- **Papula Rein Lahtela Oy** för en fritidsbostad på Karlnäs RN:r 1:123, Kopparö

- **Tarja och Urpo Kujala** för fritidsbostad, bastu och förråd på Rosnäs Rn:r 1:124, Kopparö

Ansökan om undantagsloven avgörs av Nylands miljöcentral.

Byggnadsinspektören har beviljat följande lov:

- **Tommy Fagerholm** och **Petra Lindholm** till- och ombyggnad av bostad, tomt 3 kvarter 9428, stadsdel 9, Gamla Hangövägen

- **Andreas** och **Mikaela Björklund** bostadstillbyggnad, tomt 1, kvarter 9516 stadsdel 9, Långbacka

- **Carola Malmsten-Kevin** och **Martin Kevin,** bostadshus och garage, kvarter 122 tomt 3 RN:r10:7

Herr tennisstrumpor 5 par 14,50
Dam strumpbyxor 3 par 10,-
Dam leggings bomull/lycra 39,-
Söndagsöppet kl. 12-15
TEXFORUM
Högbergsg. 12, Karis
☎ 019-230 534
Öppet: vard. 9-18, lö 9-14

Yrkeshögskolan Sydväst
ÖPPET HUS
Teknik och Ekonomi håller öppet hus i Ekenäs lördag 4 april 1998 kl. 10 - 13.
Gör ett besök vid våra utbildningsprogram för ekonomi, maskin- och materialteknik, elteknik och byggnad.
- Utbildningsprogrammet företagsekonomi utbildar tradenomer.
- Utbildningsprogrammet maskin- och materialteknik utbildar tekniker och ingenjörer (yh).
- Utbildningsprogrammet elteknik (elkraft och data) utbildar ingenjörer (yh).
- Utbildningsprogrammet byggnadsteknik utbildar byggmästare (yh) och ingenjörer (yh).
Välkommen till Yrkeshögskolan Sydväst:s första öppet husdag i Ekenäs.
www.sydvast.fi
Institutionen för teknik, ekonomi och sjöfart
Raseborgsv. 9, 10600 EKENÄS. Tel (019)266 51
Fax (019)266 5299, E-post: office@sydvast.fi

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Bäst var Grease

■ Alla har sin smak, så ock jag. Vid **Hannele Soulasmaas** balett- och motionskolas examensuppvisning blev jag allra mest förtjust i avsnitten ur musikalen Grease.

Jag tyckte det svängde, dräkterna var härliga och de uppträdande föreföll att njuta av det hela. Annars håller jag med **Yki Sahlstedt** om att det inte var bara en vanlig uppvisning, det var show, show, show. Från ljussättning, kostymer, koreografi till de uppträdande själva. Men lite kortare kunde det ha varit, även om jag bra förstår att alla måste få vara med i så mycket som möjligt...

Hot Hot-disconumret var såsom namnet låter. Publiksuccé.

Cheerleaderstämningar, hur amerikanskt. Scenen fylldes med hurtiga dansglada tjejer, rytmerna svängde.

Finsk läsövning

■ Miten Suomen kansallislauluna voi olla sävelteos, jonka runon on kirjoittanut ruotsinkielinen runoilija aluksi juuri tällä kielellä ja jonka säveltäjä on saksalainen? Sujuvat suomenkieliset sanat Maamme sai vasta viime vuosisadan lopulla, kun Paavo Cajander suomensi Runebergin "Vänrikit". Mitäpä siitä, ehkäpä tämä myös kuvastaa Suomen ja sen kansan asemaa eri kulturien virtaus- ja risteyskohdissa. Meillä on Kalevalamme, muttan emme toki tarvitse "kalevalaista" kansallislaulua. Henkeltään ja sielultaan Runeberg kuin Paciuskin olivat suomalaisia. Voimme hyvin juhlia Maamme- laulun ensiesityksen 150-vuotismuistoa Kukanpäivänä 13. toukokuuta.

Matti Turtola, Informationschef vid Helsingfors Universitet, Kymen Sanomat 8.5.1998, Underteckningarna har gjorts av JR.

Borde sägas oftare

Tala inte med mig om hur mycket du arbetar.
Tala istället om hur mycket du får gjort.

James Ling

Sisådärja...

■ Ett betydligt yngre kundråd hittar vi hos Stigus K-hall i Hangö. Köpman **Stig Ekholm** berättar att det första mötet faktiskt hölls redan 1995, men att verksamheten av olika orsaker dog ut, främst beroende på bristande engagemang från butikens sida. - Men 1997 insåg jag att kundrådet måste återupplivas, konstaterar Stig. Draghjälp fich han av pensionerade köpmannen **Rune Westerholm**, känd i köpmannasammanhang bl.a. som tidigare ordförande i Köpmannaförbundet. Kundrådet i Stigus K-hall består av fjorton personer, representativa för lokalsamhällets befolkningsstruktur, och är också här delat i två språkgrupper. Kundrådet leds av en medlem och möten hålls varannan månad, vilket innebär totalt tolv möten per år. För varje möte finns ett givet tema, som i regel berör en avdelning i butiken, och då finns alltid den avdelningsansvariga från personalen med. - Direktkontakten mellan kundrådet och personalen måste finnas, köpmannen skall inte agera mellanhand, hävdar Stig. Den enda belöningen kundrådets medlemmar får är kaffe med dopp på mötet. Nyttan av kundrådet är enligt Stig solklar. Fler av butikens avdelningar har ändrats utgående från responsen från kundrådet. Men inte nog med det, kundrådet har dessutom visat sig vara mycket effektivt och "billigt" sätt att marknadsföra. Kundrådets medlemmar sprider gärna positiv information om butiken om hur de kan påverka butikens sätt att fungera.

Företagsnyckeln 2/98

Tre utställningar

■ Under sommaren kommer **Eeva Pinomaa** i sitt nya fräscha galleri i Helkamahuset invid hamnen att hålla tre olika utställningra. Konstnärsnamnen är **Visa Norros**, **Heikki Laherma** och **Juha Soisalo**. Norros´ utställning är öppen från den 6 juni.

Gallerinnehavaren Eeva Pinomaa.

Vädjan för allergiker

■ Det finns faktiskt en hel del allergiker som lider av parfym, i synnerhet då den är påhälld å det ohyggligaste. Tobaksrökarna får sig minsann ofta, inte utan fog, det håller jag med om. Men få blandar sig i vilken terrorism det är att sprida ""vädofter" som andras näsor blir tilltäppta av. Jag tycker både hänsynsfulla rökare och parfymister borde finnas. I synnerhet om man måste vara i samma rum som de ...

Ursäkta mig

■ Filmrullen från veckoslutet gick pipans tysta väg. Jag kan bara berätta att jag bland andra fotograferade **Hickens fotbollsflickor - 84** inför deras match mot **LoPa** - Lohjan palloilijat. Matchresultatet blev oavgjort. Samma gäller min älsklingshund med matte och husse. Men det blir väl flera fotosessioner nu då utesäsongen har inletts.

Rättelse till rättelse

■ Nog är det rent av förbenat, då man riktigt försöker. Rubriken för min betraktelse över invigningen av servicehuset Astrea skall lyda: PER ASPERA AD ASTREA. Och får ni det inte rätt nu, får jag ett långsamt och stillsamt hysteriskt utbrott. Som jag alltid sagt. Det lönar sig inte att kasta svin för pärlor. Så vill jag ha det. Basta, som **Dario Fo** skulle säga.

Jubileums-aktuellt

■ Vi lärt oss sedan länge ta för givet och lita på vad svart på vitt är skrivet. Aha-upplevelsen: På kontinenten man spelade i folkton på tangenten och sånger föddes. Pacius dem funnit och en av dem han arrangera hunnit. I tidsnöd föddes så Vårt land, Vårt land nedskriven prompt av denna mästerhand. Av toner finns där tyska liksom finska. Det där ska icke kärleken förminska!

Marita 12.5.1998
Hufvudstadsbladet

Japanskt i Stadshusgalleriet

■ Under tiden 3-24 juni visas **Clifton Karhus** "Japanska reflektioner" i stadshusgalleriet. Flera av de personer som besökte Galleri **Eeva Pinomaas** första utställning kunde där beundra några verk av denna kända konstnär som bland annat ställt ut på Retretti. För arrangemangen svarar kultur- och fritidsnämnden.

Clifton Karhus japanskinspirerade "Osakaslottet"

Öl i långa rader

■ Här ser vi uppradade alla de ölsorter **Alan** har att bjuda i Villa Orrman. **Maria Colliander-Saarnio** och Alan Jeffrey tar just för sig av husmanskosten som bjuds vid lunchtid. Den dagen var det fläsksås med rotsaksmos och potatisplätt. Sallad hör också till.

Maria Colliander-Saanio och Alan Jeffrey är båda verksamma i Villa Orrman

Ingeborg Rafaelsdotter

HANGONLEHTI

Epämiellyttäviä ongelmia

Mitä vaikeampiin ongelmiin poliitikkomme tai muut vastuulliset päättäjämme törmäävät, sitä avuttomammiksi he muuttuvat. Saastuminen, jätteidenkäsittely tai huumausongelma ovat kolme hyvää esimerkkiä tärkeistä yhteiskuntaa koskettavista ongelmista, jotka on sysätty taka-alalle.

Sen sijaan esiin halutaan nostaa tulosvastuuta, EU-kysymyksiä ja verotusongelmia. Maan saaminen lipposelliseen eurokuntoon tuntuu olevan hallituksen tärkein kysymys. Paikallispoliitikoille näyttää olevan yhtä tärkeää saattaa kunnan talous kuntoon. Mihinkään ongelmiin, jotka rajautuvat oman reviirin ulkopuolelle, ei haluta puuttua ellei niillä ole jotain tekemistä omien saavutettujen etujen puolustamisen kanssa.

Yritys saada saada Helsingin pakko-ohjauksella koko Uudenmaan erikoissairaanhoito yhdeksi suureksi piiriksi pitää kaikesta huolimatta katsoa paikalliseksi ongelmaksi kaikissa niissä kunnissa, joita hanke koskee. Tässä asiassa voidaan jopa löytää yhteisiä etuja naapurikuntien kanssa vaikka yhteistyö muuten toimiikin huonosti.

Itämeren saastumisongelmaa käsiteltäessä syytetään helposti vain naapureita ilman, että itse tehtäisiin mitään asian hyväksi. Emme yksinkertaisesti voi enää ummistaa silmiämme ongelmalta vain sillä perusteella, että on olemassa kunnan tai valtakunnan rajoja meidän ja heidän välillään. Jätteidenkäsittely on yhtä hankala ja tunteitaherättävä asia. Yksikään kunta ei halua jätteitä alueelleen, mutta kaikki haluavat päästä eroon niistä. Heti kun jätekuorma ylittää kunnan rajan, kukaan ei ole siitä enää kiinnostunut.

Kaikkein tunteitaherättävin on kuitenkin huumausaineongelma. Kukaan ei voi ummistaa silmiään siltä tosiasialta, että huumeita on yhteiskunnassamme kaikkialla, myös työpaikoilla ja kouluissa. Niillä resursseilla, joita valtio tai kunnat ongelman hoitamiseksi tänään tarjoavat, ei ongelmaa voida voittaa. Vapaaehtoinen apu on tällä sektorilla kullanarvoista.

Ennaltaehkäisevään hoitoon, tai edes sellaisten ihmisten hoitoon, jotka hakeutuvat siihen vapaaehtoisesti, ei haluta panostaa. Tämä osoittaa selvästi, että tämänpäivän yhteiskunta ei anna arvoa muunlaisten ongelmien hoitamiselle, kuin niiden, joista poliitikot ja virkamiehet saavat pluspisteitä säästöinä.

Eivät edes selvät näytöt siitä, että huumeongelmat tulevat olemaan paljon kalliimpia ratkaista kymmenen vuoden päästä kuin tänään, näytä saavan minkäänlaista vastakaikua. Olemmeko todella niin ajattelemattomia tulevaisuuden ja sille jättämämme perinnön suhteen? -bm/ps

Itäsataman uusille pistorasioille sama hinta

■ Hangon Itäsatamaan on rakennettu uusia sähköpistorasioita, jotka on tarkoitettu ainoastaan hankolaisten käyttöön.

Hangonkyläässä on ollut vastaavia sähköpistorasioita ja niiden käytöstä on veloitettu sadan markan perusmaksu, joka palautetaan, kun avain luovutetaan takaisin sekä sähkönkulutuksesta 190 markkaa ynnä arvonlisävero.

Tekninen ja pelastuslautakunta päätti, että Itäsataman sähköpistokkeiden käytöstä veloitetaan samalla tavoin kuin Hangonkylänsatamankin pistorasioista.

Tiekunnat saivat avustuksia

■ Tekninen ja pelastuslautakunta päätti viime tiistain kokouksessaan avustuksista, joita eri tiekunnat saavat teiden kunnossapitoon. Tekninen lautakunta maksaa kullekin tiekunnalle avustusta vuonna -79 määrätyn avustusprosentin mukaan lautakunnan hyväksymistä kustannuksista. Avustus maksetaan etukäteen ja lopullinen avustus tienpitovuotta seuraavana vuonna lopullisten kustannusten perusteella.

Tiekunnat eivät enää saa valtionavustusta.

Seuraavat tiekunnat saivat avustusta: Täktom - Rysholmens väglag 23%, Nederdal enskilda väg 23 %, Tvärminneöns enskilda väg 26 5, Sandöströms enskilda väg 26 %, Lappviks enskilda väg 24 %, Långörns enskilda väg 27 %, Bönholmsvägen 23 %, Gloskärs enskilda väg 27 % ja Söderbonäs enskilda väg 22 %.

Tvärminneöns enskilda väg saa ojitus-ja louhintakustannuksista kahdeksan vuoden ajalta 2 600 markkaa vuodessa. Näiden töiden kokonaiskustannusarvio on 80 000 markkaa. Sama tiekunta saa 50 100 markan päällystämiskustannuksita kahdeksan vuoden aikana 6 200 markkaa vuodessa.

Orrmannin talossa vaalitaan kulttuuria ja tiedotetaan Hangon elinkeinoista

Alans Cafésta löytyy kansio hankolaisista teollisuuslaitoksista

■ Moni meistä hankolaisista ei tule ajatelleeksi, että Euroopassa käytetään hankolaisia tuotteita aamusta iltaan. Mutta näin todella on. Tämä käy ilmi Alans Cafessa olevista kansioista, joissa esitellään hankiolaisten elinkeinoja. Syöt makkaraasi hankolaisen keinosuoleen pakattuna, puristat hammastahnaa hankolaisesta tuubista, peset pyykkisi hankolaisella entsyymillä varustetussa pesuaineessa tai ajelet hankolaisella polkupyörällä jne.

-Sain idean tällaisesta tiedottamisesta, kun turistit kyselivät usein kahvilassa käydessään, että millä te hankolaiset oikein elätte, kun sesonki on ohi ja talvi tulee, kertoo Alans Cafen omistaja **Alan Jeffery**.

-Nyt teen jatkuvasti yhteistyötä hankolaisten teollisuuslaitosten kanssa. Olen saanut niiltä tukea mm. terassin huonekaluihin kertoo Alan.

-Meillä on kaupungin ainoa seksiterassi - kuusi kulmaa - sex kanter - Alan nauraa sydämelliseen tapaansa.

Kuusioterassissa on jokainen kantti nimetty jonkun hankolaisen teollisuuslaitoksen kyltillä. Muutenkin tämä Hangon ehkä kaunein terassi on kesän kynnyksellä kauniisti laitettu.

Alan Jeffery on aito britti, joka on asunut Hangossa jo kolmisenkymmentä vuotta. Alkuperästään huolimatta hän on pesunkestävä hankolainen henkeen ja vereen ja eräs parhaita käyntikortejamme, kun tarvitaan miestä kertomaan Hangosta kansainvälisille vieraille.

Tämän ovat huomanneet varsinkin kesähankolaiset, jotka tuntuvat viihtyvän Alanin kotiruoan ja erinomaisen olutvalikoiman parissa.

Tyylikkäitä matkamuistoja

Alans Cafen oikean puoleinen naapuri on Hangon Käsityöläisten tyylikkään kodikas myymälä, josta voi hankkia aitoja hankolaisia matkamuistoja. Esillä on vaatteita, matkamuistomökkejä, Hangon huviloiden pienoismalleja, keramiikkaa vain jotain mainitakseni.

Raimo Taljan saunakauhat ja saunakiulut ruostumattomasta teräksestä sopivat esimerkiksi pakettiin, kun hankitaan 50-vuotisjuhliin lahjaa. Nythän on menossa oikea 50-vuotisbuumi, kun suuret ikäluokat tulevat miehen ikään. Hangon Käsityöläisten myymälä sopii hyvin kahvilan yhteyteen. On kävijän kannalta onnistunut ratkaisu, että sisään voi piipahtaa kuin olohuoneesta toiseen huoneeseen.

Marian Antikvariaatin huoneet kirjahyllyineen muistuttavat vanhan kulttuurikodin olohuonetta.

Marian Antikvariaatti kiinnostaa myös nuoria

Joku saattasia ajatella, että vanhat kirja-aarteet kiinnostavat vain vanhoja ihmisiä, mutta Marian antikvariaatissa tapaa myös nuoria tutkimassa valikoimaa ja tekemässä harvinaisia löytöjä.

Marian hyvin hoidettu antikvariaatti, joka tunnetaan alan piireissä Helsinkiä myöten, sijaitsee Alans Cafen toisena seininaapurina, ja sinnekin voi piipahtaa kahvikupposen jälkeen hyvin vaivattomasti.

Koko Orrmannin talon ideana onkin selkeästi, että sinne mennään käymään kaikissa kolmessa liikkeessä. Aikaisemmassa paikassa tilat olivat tavallaan erillään, vaikka kaikkien välillä oli vapaa pääsy. -ps

Ensi viikolla alkaa tenniksen alkeiskurssi

■ HTK-Tennis järjestää tenniksen alkeiskurssin 6-12-vuotiaille lapsille kesäkuun 1.-5.päivänä. Kurssi on päivittäin klo 10-11. Ilmoittautua voi paikalla tai maanantaina 1. kesäkuuta klo 9.15 Tennisstadionilla.

Keväinen luokkaretki "lättähatulla" Hankoon

■ Nostalgiset muistot tulivat varmaan monen vanhemman hankolaisen mieleen, jos he sattuivat maanantaina kello 13 jälkeen aseman lähistölle. Silloin ajoi asemalle aikoinaan hankolaisille tuttuakin tutumpi kiskobussi "lättähattu". Juuri tällaisilla lättähatuilla kuljettiin Hangon ja Karjaan väliä ennen.

Kiskobusseja ei ole kuitenkaan kaivettu esiin koipussista sen takia, että VR:n Mandolinokaupat menivät mönkään espanjalaisten kanssa, vaan kyseessä oli noin 300 Ojakkalan koulun oppilaan luokkaretki. Junasta purkautui noin 400 iloista retkeläistä kansoittamaan Hangon keskustaa - junassa oli oppilaiden lisäksi opettajia ja oppilaiden vanhempia.

Casino, Itäsatama ja vesitorni kuuluivat ilman muuta koululaisten tutustumiskohteisiin, mutta osa retkeilijöistä kävi myös Neljän Tuulen Tuvalla, kirjaston 1700-luvun näyttelyssä ja kirkossa. Siinä sivussa ihasteltiin tietysti Appelgrenintien pitsihuviloita.

Rita Lagerroos Hangon matkailutoimistosta kertoo, että tämä junaluokkaretki on ensimmäinen laatuaan Hangossa.

-Näin suuri ryhmä on todella ainutlaatuinen. Kyllähän Hankoon ryhmämatkoja tehdään, mutta 400 hengen ryhmä on ilman muuta suuri, Lagerroos kertoo.

Tällaisilla lättähatuilla kuljettiin ennen Hangon ja Karjaan väliä. Saattoipa kiskobussin kyydissä päästä aikanaan aina Riihimäelle saakka, kun koko Hanko-Hyvinkää radalla oli henkilöliikennettä.

I orrmanska huset slår man vakt om Hangös kultur och näringsliv

Bokhyllorna i rummen i Marias antikvariat för tankarna till vardagsrummet i ett gammalt kulturhem.

■ Hur många av vi hangöbor tänker på att man dagligen ute i Europa använder miljonvis hangömaterial från morgon till kväll. Det är faktiskt dagens sanning. Allt detta framgår av ett album på Alans Cafe, där man presenterar näringslivet i Hangö.

Du äter din korv packad i en konsttarm från Hangö, du tvättar ditt byk med tvättmedel, som innehåller enzymer tillverkade i Hangö eller kör omkring på en cykel tillverkad i Hangö osv.

-Idén till den här typen av information fick jag, då turisterna ofta i kafeterian frågade vad hangöborna livnär sig på, då säsongen är över och det blir vinter, berättar ägaren till Alans Cafe **Alan Jeffrey**.

-Nu har jag ett bra samarbete med industrin i Hangö. Bland annat har jag fått understöd vid anskaffandet av bland annat möblerna till terrassen. Och terrassen är Hangös enda sexterrass - den är sexkantig. skrattar Alan Jeffrey på sitt medryckande sätt.

Varje kant av terrassen har namn efter ett hamgöföretag och bär dess skylt. Även annars är det kanske Hangös vackraste terrass och den är naturligvis nätt dekorerad för sommaren.

Alan Jeffrey är en äkta britt, som bott redan trettio år i Hangö. Trots sina brittiska rötter är Jeffrey också en tvättäkta hangöbo ända ut i tåspetsarna. han är dessutom ett av stadens bästa visitkort, då Hangö behöver någon att på engelska berätta om staden för våra internationella gäster.

I synnerhet sommarhangöborna har upptäckt detta. På Alans Cafe och terrass trivs man mycket bra bland Alans hemgjorda mat och hans stora utbud av ölsorter.

Närmaste granne till Alans Cafe är butiken, där Hangö hantverkarke har sina äkta suvenirer till salu. I den hemtrevliga butiken finns allt från kläder, suvenirstugor, miniatyrer av stadens villor, keramik för att nu nämna några möjligheter.

Unga på jakt efter skatter

Rauno Taljas bastuskopor eller bastystävor av rostfritt stål är synnerligen lämpliga som till exempel gåva på en 50 års dag. Just nu är det högsäsong på 50 årskalas. Hantverkarbutiken är som gjord till granne till kafeet och man kan vandra mellan kafeet och butiken lika naturligt som mellan två rum i ett hus.

Många skulle nog tro att gamla böcker och bokskatter mest intresserar äldre människor. På Marias aktikvariat hittar man unga på jakt efter skatter bland de gamla böckerna. Marias antikvariat är välskött och är känt till och med i Helsingfors. Även Marias antikvariat är väggranne med Alans Cafe och även dit kan man ledigt förflytta sig efter sin kaffekoppy.

Hela idéen i det orrmanska huset är klar och tydlig. Hit beger man sig för att besöka alla tre butiker på samma gång. Tidigare var de tre olika utrymmena mer avskiljda från varandra trots att man även då hade fritt tillträde mellan rummen.

Vårutflykt med rälsbuss

Det är inte ofta som 400 personer trängs på perrongen utanför Järnvägsstationen i Hangö...

■ De hangöbor, som av en eller annan orsak, i går befann sig vid järnvägen strax efter klockan 13 gnuggade säkerligen ögonen både en och två gånger. I stället för det "vanliga" tåget med blåa vagnar kunde man i går se ett litet annorluna tåg. Visserligen var det tåget också blått, men den här gången var det fråga om en gammal hederlig rälsbuss. Anledningen till att en sådan hittade till Hangö var, att drygt 300 elever från Ojakkalan koulu samt deras lärare och några föräldrar hade bestämt sig för att Hangö skulle bli målet för den årliga vårutflykten.

Sammanlagt 400 deltagare stiftade under eftermiddagen närmare bekantskap med Hangö och programmet var minsann digert.

Naturligtvis var Casino, Östra hamnen och vattentornet några av programpunkterna, men dessutom besökte gruppn från Ojakkalan koulu också Fyra Vindarnas Hus, Stadsbibliotekets 1700-tals utställning, kyrkan och givetvis ville ju alla också titta på alla vackra villor vid Appelgrensvägen.

På Turistbyrån berättar **Rita Lagerroos** att det är första gången något dylikt arrangeras i Hangö.

- Det är faktiskt unikt, en verkligt stor grupp. Visst brukar gruppresor till Hangö ordnas, men 400 personer är nog verkligen mycket, säger Lagerroos.

INFÖR VISFESTEN

Toner av hangöflickan som blev danska

Margareta Jensen är ursprungligen hangöflicka, men kallar sig själv efter 30 år i Danmark danska.

■ Som det redan konstaterades i lördagens HT, närmar sig sommaren och den traditionella visfesten med den. Hangö tidningen kommer att i tur och ordning presentera årets trubadurer här på dagbokssidan fram till det att visfesten drar igång.

Först i turen står **Margareta Jensen**. Efter att i 30 år varit bosatt i Danmark känner sig Margareta som danska, men faktum kvarstår, hon är född i Hangö och har en sommarstuga i Bromarvtrakten! Margareta, som är bibliotekarie till yrket, anser själv att hon har en stor fördel genom att hon kan sjunga en visa på danska och förklara innehållet på svenska.

Hon är medlem i Visans Vänner i Roskilde och fungerar dessutom som sekreterare i sammanslutningen Visans Vänner i Danmark. Margaretas repertoar omfattar en blandning av nordiska visor och hon ackompanjerar sig själv på gitarr. Utan tvivel en mycket intressant bekantskap på årets visfest.

Jensen kommer att uppträda lördagen den 13 juni i Kulturmagasinet.

Väglag beviljades understöd

■ Tekniska och räddningsnämnden behandlade under sitt senaste möte beviljandet av understöd till enskilda väglag.

Enligt de bestämmelser som tekniska nämnden har fastställt år 1979 bestäms för varje väg en viss bidragsprocent som gäller tillsvidare. På basen av den kostnadsberäkning som väglaget uppgör fastställer nämnden de kostnader som godkänns.

Bidraget uträknas sedan på basen av de godkända kostnaderna och den fastslagna bidragsprocenten. Bidragen utbetalas som ett förskott.

Det slutliga bidraget utbetalas följande år på basen av de slutliga kostnaderna, över vilka väglagen är skyldiga att presentera tillförlitliga utredningar.

Statsunderstöd utbetalas inte längre till väglagen.

Följande enskilda väglag har beviljats kommunalt bidrag för underhåll av sina vägar: Täktom - Rysshomens väglag 23%, Nederdal enskilda väg 23%, Tvärminneons enskilda väg 26%, Sandöströms enskilda väg 26%, Lappviks enskilda väg 24%, Långörns enskilda väg 27%, Bönholmsvägen 23%, Gloskärs enskilda väg och Söderbonäs enskilda väg 22%.

Därtill beslöt nämnden att bevilja ett bidrag på 2 600 mk under åtta års tid till Tvärminneöns enskilda väg för bl.a diknings- och sprängningskostnader. De totala kostnaderna för dessa arbeten beräknas uppgå till 80 000 mk. Samma väglag har beviljats en summa på 50 100 mk till ytbeläggningskostnader fördelat på åtta år.

Kommissionen föreslår internationellt veterinäravtal

■ Kommissionen föreslår ett veterinäravtal mellan EU och Kanada enligt vilket vissa sanitära åtgärder i samband med handel av djur och djurprodukter skall göras likvärdiga.

Avtalet innebär att djur och djurprodukter behöver genomgå kontroll enbart i det exporterande landet. Detta minskar behovet att kontrollera handeln i framtiden. Det förslagna avtalet mellan EU och Kanada omfattar inte t.ex. resthalter av läkemedel. Avtalet innehåller också en skyddsklausul, som tillåter bägge parter att ensidigt vidta nödåtgärder för att skydda människors och djurs hälsa.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

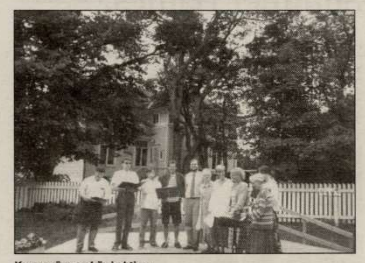

Kungsvägens kör i aktion.

Sångstund vid Alan´s Cafe´

■ Kungsvägens kör, liten men naggande god, uppträdde senaste söndag med sång, främst på engelska, för en förtjust cafe´publik. Det hela inleddes med att värden själv, Alan Jeffrey sjöng till vännernas och kärlekens lov. Kärleken var också det främsta temat för hela programmet.

Just sådana här eftermiddagskonserter välkomnas här i Hangö. Sommartid tycks det dock vara svårt att få lokala förmågor att ställa upp. Det är annat som lockar.

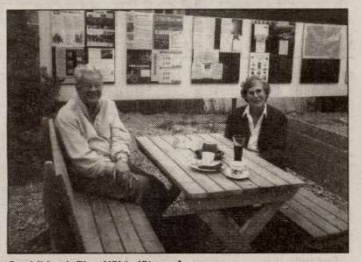

Gunhild och Eino Nöjd njöt av sången.

Tennisen intresserar många

Till deltagarna i årets tennisvecka hör bland många andra riksdagaman Matti Saarinen, som redan vunnit finalen inom familjedubbel. Riksdagsman Saarinen har en hel del att göra med fördelningen av tippsmedel, så det är kanske inte alltför svårt att gissa vad han och tävlingsledare Jari Karvinen diskuterade vid planerna.
På bilden ses Matti Saarinen och Jari Karvinen.

Rally på plagen

■ Det finns så härliga sysselsättningar för barn på Plagen i detta nu. Där finns tåget, där finna bilarna, där finns hoppslottet, där finns roddbåtar, där finns cyklar och självklart finns där vattnet, karusellen och stranden.

Personalen är tjänstvillig och hjälpsam, rusar runt och reparerar, ger extra polletter där något är ur funktion. Till farbröderna Stig och Jukka vill jag förmedla ett stort tack från två genomnöjda tavastehusungar.

På bilden är det full fart framåt. Vid ratten sitter Pippi Långstrump II.

Fin reklam för Hangö

Gatutennisen i Hangö intresserade åtminstone ett hundratal personer, bland annat mina egna småttor. Huvudsponsor tycks det kolesterolfria margarinet Benecol ha varit, men också Merita - banken hade skickat ut ett verkligt charmtroll, Johan Sandin, att göra reklam för en viss typ av lån. Man måste ha PC (så tror jag det var) för att kunna utnyttja detta. Enligt Johan får man inte heller lån för att köpa PC

Ingeborg Rafaelsdotter

Ränder och rosor

■ I Finland finns omkring 400 rekonstruerade folkdräkter och ca. hälften av dem kommer från svensk- och tvåspråkiga områden. För första gången har man nu möjlighet att i Jyväskylä få se en del av dessa finlandssvenska folkdräkter utställda. På höstens specialutställning vid Finlands folkdräktscentrum kommer en del av Föreningen Brages folkdräkter vara till påseende. Utställningen är ett samarbete mellan Finlands folkdräktscentrum och Föreningen Brage och som sakkunnig fungerar folkdräktskonsulent Maria Schulman.

Varje svenska- och tvåspråkiga kommun har sin egen folkdräkt, och tillsammans finns det ca. 90 kvinnodräkter och 100 mansdräkter. På grund av att ett såhär stort antal dräkter inte kan ställas ut vid en utställning har utställningen Ränder och Rosor valt ut dräkter som representerar olika delar av Svenskfinland. Från Nyland kommer bl.a. kvinnodräkter från Esbo, Helsinge, Snappertuna, Tenala, Pyttis och Pernå och från österbotten den välkända Munsaladräkten ock dräkter från Sundom och Lappfjärd. Mansdräkter som kan beundras är bl.a. Sibbo-, Maxmo-. och Lappträskdräkterna.

Dräkter från Åland är bl.a. kvinno- och mansdräkter från Mariehamn.

Smultronställe mitt i stan

■ Till de ställen jag alltid återvänder hör Cafe´Opera, en del av det anrika etablisemanget Operakällaren i Stockholm med hovtraktör Werner Vögeli som gastronomisk ledare. Operakällaren har funnits sedan 1787, alltså sedan Gustavs tider. Cafe´Opera inryms i det gamla cafeét, där Vicke Andre´ns fantastiska takmålningar är ett blickfång. På Cafe´Opera kan man äta en fördelaktig lunch. På eftermiddagen serveras kondisbuffe´och tidig middag får man från och med fem på eftermiddagen. Sedan blir cafeet nattklubb. Så egentligen kan man tillbringa nästan hela dygnet där om man så vill.

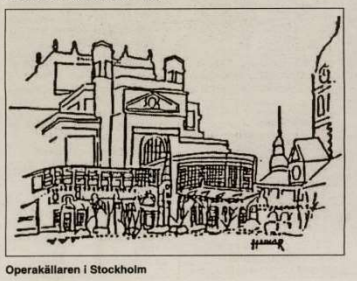

Operakällaren i Stockholm

Det finns nu en stark åsikt på det nyländska fältet att

Nyland behöver Erlund

Den åsikten finns i de djupa leden: bland pensionärer, veteraner, vanliga löntagare och personer i ledande ställning. Rainer Erlund känner som få den nyländska valkretsen. Han har förmågan att lyssna till människorna och deras problem, men också att lägga fram sin syn på ett begripligt sätt. Han har lång kommunalpolitisk erfarenhet, han är kunnig och energisk. Men han är också mänsklig.

Vi undertecknade 261 män och kvinnor från hela den nyländska valkretsen vill redan nu vädja om stöd för Erlund i det stundande riksdagsvalet. Namnlistan visar att Rainer Erlund åtnjuter förtroende också långt utanför den västnyländska regionen. Det gör honom till en trovärdig kandidat. Vi kommer att lägga vår röst för Erlund och vädjar nu om uppslutning kring hans kandidatur. En kraftig nyländsk samling kring Erlund garanterar bäst hans inval. Nyland behöver Erlund.

Hangö:
Valborg Abu al Khair, specialsjuksköterska
Bengt Achrén, verkst.dir
Nils Ahlqvist, brandman
Åsa Albertsson, privatföretagare
Fredric Berglund, metallarbetare
Kaj Berglund, pol.mag.
Stina Berglund, språklärare
Birgit Brunow, fil.kand.
Svante Bäckman, brandman
Maj Dannberg, daghemsföreståndare
Anna-Greta Eklund, pensionär
Pelle Eklund, elteknIker
Valdemar Eklund, övermaskinmästare
Birgitta Ekström, musiechef
Inga Eriksson, hälsovårdare
Birgitta Fagerström, hälsovårdare
Börje Fagerström, lektor
Jan-Erik Fagerström, brandman
Christoffer Finnberg, studerande
Gunder Finnberg, postman
Brutte Fjälder, timmerman
Bengt Grönholm, målare
Leif Halén, förs.trädg.mästare
Kurt Hellström, direktör
"Micke" Hellström, butiksföreståndare
Monica Hellström, barnavårdare
Bo-Erik Hilden, tekniker
Leif "Emma" Holmström, tekniker
Britta Idman, ungdomsarbetsledare
Paavo Isaakson, f.d. rektor
Alan Jeffery, caféinnehavare (Alans café)
Christer Lindholm, verst.dir.
Nappe Lindholm, snickare
Stig Lindström, pensionär
Inger Lundqvist, bibliotekschef
Hans Lönnberg, sjökapten
Ralf Nordström, församlingsvårdskarl
Rainer Nordström, tågklarerare
Leif Nyberg, byggmästare
Paul Nyman, f.d. överkonstapel
Lotta Rantala, kanslist
Kerstin Roman, privatföretagare
Gunveig Rosenström, sjuksköterska
Björn "Nalle" Rosvall, fiskare
Joakim Rosvall, företagare
Niklas Rosvall, företagare
Rainer Roth, speditör
Mats Stenfors, ungdomsinstruktör
Johan Stenman, brandman
Margit Stenman, pensionär
Per-Erik Stenman, pensionär
Ulla Sundqvist, tulltjänsteman
Sture Söderholm, tandläkare
Roger Söderlund, rörmontör
Marianne Törnblom, pens. lärare
Ulf Törnblom, tullövervakare
Holger Tötterman, bitr. utmätningsman
Lennart Wiberg, snickarmästare
Charles Wickman, tekniker
Barbro Wikberg, företagare
Sten Ohman, dipl.ing.
Gunnar Österlund, fiskare
Ossian Österlund, pensionär

Ekenäs:
Sven Ellenberg, byggmästare
May-Solveig Elg, pensionär
Alli Enberg, pensionär
Börje Enberg, pensionär
Ingrid Engblom, sjukhusbiträde
Mona Emoth, pensionär
Nils Forsell, stadsdirektör
Börje Forsman, företagare
Carola Forsman, primärskötare
Lisbeth Forsström, pensionär
Ulla-Brita Hagelin, pens. korrespondent
Fjalar Helle, pensionär
Bo Holmberg, försäljningssekreterare
Rolf Holmberg, lektor
K.E. Kraufvelin, militärmäst. i.a.
Gun-Maj Lindgren, kontorist
Ragnar Lindgren, elmontör
Bror Ljunggren, pensionär
Göta Ljunggren, pensionär
Bo Olsoni, veterinär
Bo Roms, faktor
Carita Rosenqvist, pensionär
Gun Spring, bibliotekarie
Göran Valkeapää, milm. i.a.
Albert Wiberg, pensionär
Asta Wiberg, pensionär
Edvard Wiberg, pensionär
Gertrud Wiberg, pensionär
Hans Wikberg, ekon.stud.
Anders Wikholm, förv.direktör
Guido Wikström, pensionär
Niklas Wikström, tekniker
Harry Åkerfelt, fiskare

Bromarf:
Hans Blomqvist, fiskare
Henry Blomqvist
Gunnar Holmström, jordbrukare
Ingmar Kihlström, pensionär
Tora Kyttöpuro, merkonom, VD
Signe Lindholm, folvårdsspecialist
Per-Erik Lindqvist, företagare
Rose-Maria Lindqvist, pensionär
Evert Nordling, jordbrukare
Per-Edvin Nordlund, pensionär
Gunvor Nummelin, hemmafru
Kaj Nummelin, pensionär
Arne Rehn, montör
Britt-Mari Rehn, lokalvårdare
Carl-Fredrik Strandberg, kommunalråd
Christina Wiberg, fiskare
Elli Wiberg, hemmafru
Nils Wiberg, timmerman

Tenala:
Margareta Degerlund, pensionär
Per-Erik Degerlund, lantbr.tekniker
Bertil Ekholm, pensionär
Per-Erik Holmberg, jordbrukare
Caj-Gunnar Westerlund, pensionär
Kerstin Westerlund, pensionär

Snappertuna:
Hilding Lindholm, pens. jordbrukare
Svante Lindholm, villaägare

Karis:
Ralf Backman, överläkare
Daniel Björkman, väktare
Kurt Björkman, pensionär
Anders Carlström, tekniker
Åke Baarman, pensionär
Birger Blomqvist, privatföretagare
Rea Blomqvist, privatföretagare
Leif Friberg, företagare
Tua Friberg, företagare
Henry Granström, pens. distributionschef
Britta Grönroos, pensionär
Nils Grönroos, pens. lektor
Erik Holmberg
Henrik Holmberg, idr.anläggn.skötare
Else Holmström, pensionär
Stig Häggström, dipl.ing. pensionär
Juhani Järtti, lärare
Gun-Maj Kihlstedt, arbetslös
Paul-Erik Kihlstedt, sjukpensionär
Karl-Erik Lindström, pensionär
Siv Luomanen, gymnastiklärare
Olof Lönnberg, pensionär
Ulla Lönnberg, pensionär
Gurli Nurmi, redaktör
Sture Nyberg, f.d. försäljare
Jörgen Pind, idrottssekreterare
Karin Pämänen, lärare
Klaus Pämänen, prod.ansv.
Ykä Pämänen, lärare
Rolle Rolin, arbetsledare
Arne Rosenqvist, pensionär
Ulla Rosenqvist, köksbiträde
Bertil Sandholm, pens. privatföretagare
Lisa Sandholm, pensionär
Nese Sandström, frealancer
Leif Siltver, idrottsanläggningsskötare
Monica Siltver, hälsovårdare
Nils Siltver, pensionär
Bengt-Olof Svanbäck, MBI-rektor
Margot Svanbäck, språklärare
Gösta Svahnström, ekonomieråd
Leif Udd, agrolog
Olof Wendelin, pensionär
Kurt Westerholm, pensionär
Bo-Gustav Wilson, ekon.mag.
Helena Wilson, dipl.ekon.
Ina Åkerblom, pensionär
Mary Åkerblom, pensionär
Roger Åkerblom, gymnastiklärare
Sven Åkerblom, pensionär
Birger Öhman, pensionär
Ethel Öhman, pensionär
Henry Österman, företagare

Pojo:
Stig Monthén, verkst. dir.
Synnöve Neovius, pens. sjuksköterska
Dorrit Sibör, socionom
Allan Söderström, pens. tekniker
Albert Winter, pensionär

Ingå:
Hilding Haglund, f.d. kommundirektör
Karl Kaisn, förs.dir., merkonom
Nils Kevin, lärare
Stig Siggberg, tekniker
Erik Strömberg, pensionär
May Strömberg, pensionär
Anders Svanbäck, dipl.ekon.
Einar Tötterman, f.d. poliskonstapel
Anita Wassholm, pensionär
Guy Wassholm, pens. butiksförest.
Helge Westerholm, pensionär
Valborg Westerholm, pensionär

Lojo:
Estrid Askolin, kanslist
Kurt Askolin, tekniker
Margaretha Burman, pensionär
Åke Ekebom, tekniker
Guy Fyhrqvist, tekniker
Asta Jansson, pens. textillärare
Åke Ståhl, pensionär
Per-Erik Törnblom, elteknIker

Vichtis:
Arla Kaurila, speciallärare

Sjundeå:
Gunvor Berghäll, pens. lärare
Catharina Lehtinen, studerande
Bo Lindström, företagare
Berit Meling, pensionär
Bertel Meling, pensionär

Kyrkslätt:
Birgit Ekström, pensionär
Marita Granholm, pensionär
Maj Hallén, pensionär
Alfhild Lindroos, fru
Ellen Männikkö, pensionär
Fjalar Rejström, pensionär
Gudrun Sandström, pens. banktjänsteman
Ole Sandström, pens. jordbrukare, veteran
Ebba Sjöblom, fru
Åke Wikström, pens. jordbrukare

Grankulla:
Bertil Lattinen, pensionär
Erik Lundén, pensionär
Ulla-Britta Lundén, pensionär
Marianna Löhtjelm, chefssekr., lotta
Ethel Nyberg, pens. lärare
Jerker Nyberg, socionom, pensionär
Heidi Schneider, fru
Manfred Schneider, pensionstagare
Margareta Sirvö, pens. grundskollärare
Rolf Stenbäck, ingenjör
Bror Wikström, ingenjör, krigsveteran

Esbo:
Håkan Blomander, avd.chef
Elsa Degerlund, pensionär
Eva Holm, pensionär
Gösta Holm, pensionär
Börje G. Nyman, pensionär
Anna-Lisa Wikström, pensionär

Vanda:
Marita Elgström, pensionär
Åke Elgström, pensionär
Berit Sandell, bamträdgårdslärare
Ragnar Sandell, pol.mag., agr.o.forst.mag.

Sibbo:
John Borgström, pens. merkonom
Harry Jansson, pensionär
Toni Wilenius, pens. merkonom

Borgå:
Kaj Backman
Gunnel Björkstam, pens. speciallärare
Kaj-Mikael Lindfors, f.d. köpman
Lars-Olov Nyholm, ingenjör
Börje Westerlund, trafikant
Gudrun Westerlund,fru

Lovisa:
Ester Berlin, pens. lärare
Ann-Mari Hansson, pens. bamträdgårdslärare
Marita Lindholm, pensionär
Max Mattsson, pensionär
Ingeborg Penttilä, pensionär

Pernå:
Albin Hilden, pensionär
Jenny Hilden, pensionär
Judith Nylander, pensionär
Olof Nylander, pensionär

Lappträsk:
Greta Antas, pensionär
Sylvia Stenberg, pensionär

Strömfors:
Marita Jönsas, pensionär
Lea Korhonen, pensionär
Svea Lassas, pensionär

Borgnäs:
Helfrid Olkinen, hum.kand., lärare

Kom med i valarbetsgruppen för Rainer Erlund. Ring 019-2482539 eller 0400-805009.

Ring Erlund idag kl. 16-18 om det Du har på hjärtat.
Tel. 019-2482539 eller 0400-805009.

SFP i Nyland

Nr 127 • 1998

HANGÖTIDNINGEN

Lördag den 31 oktober

Sjöfartsverkets Vesterinen anser att Finland har för många hamnar

"En del gallras bort, 125 åriga Hangö hamn hör inte till dem"

■ -Om inte Finland stöder sin sjöfart råkar vi in i ett ohållbart läge och alla fartyg flaggas ut och vi står snart helt utan egna fartyg. Men ett av de största problemen för den finländska sjöfarten idag är det stora antalet hamnar i vårt land. Det naturliga urvalet kommer förr eller senare, när tiderna försämras, att leda till att en del av dessa hamnar tynar bort och försvinner.

-Hangö hör inte till de hamnar som är hotade, konstaterade sjöfartsverkets generaldirektör **Kyösti Westerinen**, när han på torsdagen festtalade när Hangö hamn firade sina 125 år i stadshuset i Hangö.

Torsdagen var en festens dag i Hangö. Hangö tuöllkammare firade sina 125 år i de byggnader man snart åker ut ur och efter den mottagningen kunde största delen av folket flytta sig till stadshuset för att där fortsätta fira Hangö hamn, som likaså firade sina 125 år.

Om chefdirektör Westerinen, hamnkapten **Tom Widenäs** och hamnnämndens ordförande **Kurt Hellström** var de som höll i trådarna på stadshuset hade nog tullen tidigare på dagen sina egna hedersgäster.

Tullchefen i Hangö **Stig Sundberg** oroade sig inte över att tullen blivit uppsagd av staden och från årsskiftet återfinns i andra utrymmen. Hedersgäst under tullens festligheter var tullstyrelsens nya chefdirektör **Tapani Erling** biträdda av chefen för Helsingfors distriktstullkamnare **Jarkko Saksa** och biträdande direktör **Eino Hämäläinen**.

-Vi hoppas på att kunna få nya lokaliteter just vid infarten till hamnområdet, förklarade Sundberg.

SIDAN 4

Sjöfartsverkets direktör och SLU-Fi:s ordförande Kyösti Westerinen anser inte att Hangö hamn är hotad, när en del hamnar i Finland inom kort får packa ihop.

Gågatans handelsmän organiserar sig

Snart kan man läsa Hangös öga från rosenbänk

■ En ny fas inleds nu i gågatans utveckling. Handlarna och fastighetsägarna vid Berggatan inbjöds på onsdagen till ett möte där **Jukka Ryky** fungerade som värd.

Så många fastighetsägare dök inte upp, men det gjorde desto fler företagare. På mötet talade bland andra Centrumplanerings **Matti Mare** och Hangös företagarfadder **Asko Siukosaari**. **Jaakko Laiho** och **Ralf Toivari** från Tekniska verket berättade om Berggatebyggets fysiska framsteg.

Lemminkäinens **Reino Välimäki** fanns också på plats för att svara på publikens frågor.

Mötets bärande idé var att renoveringen av gatan i sig inte ensam kan inverka på att Berggatan blir ett trivselområde, där man gärna gör sina uppköp. Trivselfaktorn ligger trots allt i handelsmännens och fastighetsägarnas händer.

Matti Mare presenterade sitt företag, Centrumplanering, som medverkat i över 350 projekt och behandlat cirka 2.6 miljoner kvadratmeter på olika håll i Finland, i Norden, Balticum och Tyskland, till och med i Ryssland när tiderna där var bättre.

Han förevisade även en organisationsplan, enligt vilken ett stort antal handelsmän fungerat och uppnått resultat.

Det var ingen enkel plan, men Mare försäkrade att om man realiserar den blir den fort lättlöpande rutin.

En arbetsgrupp tillsattes under onsdagens möte gällande gågateprojektets utveckling, nu när öppningen närmar sig.

Det var inte mötets avsikt att uppgöra långsiktiga kontrakt. Man ville främst komma igång och få en start på det hela. Starten kom i och med en arbetsgrupp som grundades under mötet. Arbetsgruppens uppgift är nu främst att planera julgateaktiviteterna.

Gruppen sammankallas av Jukka Ryky. Han är också stadens representant, samtalspartner och koordinator. De övriga i gruppen är **Yvonne Ahlfors**, **Sture Lagerroos**, **Arja Järvilehto**, **Marianne Rökman**, **Kerstin Roman** och Carita Sandholm.

Alan Jeffery, som själv fungerar en bit från gågatan, medverkar ivrigt i projektets utveckling och erbjöd sitt café som mötesplats för arbetsgruppen.

-Mötet klarade sin målsättning, vi fann en stig och kan börja vandra. I händelse att arbetsgruppens verksamhet ter sig värdefull, kan gruppen fortsätta på ett eller annat sätt, säger Ryky.

-Idén med hela projektet är att marknadsföra gågatan och få mera kunder till affärerna. Då är ju alla nöjda och vi kan bevara servicetjänster i Hangö.

Mötet hörde också att stenbeläggningsarbetet håller sin tidtabell trots personalbekymmer. Allt blir färdigt i tid till öppningen.

-Små förändringar har man tvingats göra av kostnadsskäl, en av de två stenlådorna för rosor har till exempel lämnats bort, berättade Jaakko Laiho.

-I dess ställe kommer en lång "havsorm" som barnen kan klättra i och leka med.

SIDAN 16

HANGÖ
Södern i Finland

NYTT I DAG

Bellevuestranden-möte på måndagen

■ På måndag arrangerar staden ett allmänt möte i festsalen klockan 18.00, där man skall diskutera framtiden för Bellevuestranden. Hangö stad har inbjudit representanter för Nylands miljöcentral till diskussionen och hälsar också alla stadsbor med åsikter i saken på plats.

Tisdagen den 13 oktober satte miljöcentralen stranden i åtgärdesförbud. Hela området omfattar 18 hektar och sträcker sig från Appelgrensvägen ända till Råudden eller till den bergknall, som ligger som en fortsättning på Råvägen.

Av detta område hade staden redan fredat en del, men ville bevara Bellevuestreanden som en simstrand. Därför inleddes uppsnyggningen av stranden som i drygt tio års tid fått vara oskött. Enligt miljöcentralen hade området under den tiden hunnit få en naturenlig vegetation och en hel rad sällsynta insekter, som man vill skydda.

Hangö stad har 30 dagar tid att överklaga fredningsbeslutet. Tekniska nämnden har redan på sitt möte onsdagen den 21 oktober föreslagit att staden bör överklaga miljöcentralens beslut.

Sjösäkerhetsutbildningen kan nu byggas i Lojo

■ Centret för sjösäkerhetsutbildningen ser ut att kunna byggas i Lojo, då den nya stadsplaneändringen möjliggjorde att man i stadsdelen Ahtsalmi kan ändra Statens befolkningsskyddsskolas område till byggandet av sjösäkerhetscentrum.

Hangö försökte få sjösäkerhetsutbildningen till staden, men nu ser det ut som om Lojo skulle dra det längre stråret.

Bildkonstnärerna öppnade årsvisning

Detalj från Lars Augustsons frodiga målning "Grekiskan".

■ Dags för Hangö bildkonstnärers stora årsutställning, som senaste torsdag höll sin öppning i Stadshusgalleriet. 18 deltagare visar hela 53 alster, så att kulturhungriga kan njuta även i den kulna hösten. Utställningen pågår fram till den 15 november.

Denna gång ses främst förestående konst, medan skulpturer och abstrakt konst lyser med sin frånvaro.

SIDAN 16

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Streeten closar in

■ Söndagen den 1 november tog jag en bild av blivande Erlund Street och konstaterade att det är precis tjugosju dagar innan den skall stå i julgatsskick. Vi skall verkligen hoppas att det lyckas. Denna höst har jag undrat hur köpmännen längs gatan klarat sig,d et har varit så besvärligt att röra sig där, att såkallade impulsköp knappast varit aktuella för någon.

Men det blir säkert bättrte och ytan ser ut att bli fin med olika slags beläggningstyper. Jag har tidigare berättat - av egen erfarenhet - att de där stora skivorna är oändligt hala då det fryser till. Jag åtminstone måste se till att vara oerhört försiktig.

Snöskottningen blir också säkert ett hårt jobb, det kan ju inte lämnas snöhögar kvar då allt skall vara gågata.

Så här så Berggatan ut senaste år under juletid. Vad månne det bliva i år?

Såhär såg Erlund Street ut söndagen den 1 november 1998.

Lediga platser

■ Inkommande tisdag den 10 november kl. 19 uppförs **Sirkka Laines** "Palvelukseen halutaan" i stadshuset. Det är kulturbyrån som svarar för arrangemangen.

Skådespelet har regisserats av **Risto Aaltonen** och i rollerna ser vi honom och **Katriina Rinne**. För scenografin svarar **Titta Vilhunen** och för dräkterna **Anna Yli-Heroja.**

Katrina Rinne och Risto Aaltonen i "Palvelukseen halutaan".

Janne och de andra

■ I sin bok "Janne, den sista torparen", har **Alf Lindholm** i Täcktom skrivit en mycket intressant och detaljrik skildring av det Bromarf som var.

Huvudpersonen är Janne, torpare och herrgårdskusk. Alf Lindholm har samlat gamla skrönor och åstadkommit en levande skildring av förhållandena just di de tider då Hangö stad uppkom. Båtresorna till Hangöby från Bormarf skildras med inlevelse och upplevelserna med de något insulära invånarna söder om fjärden ger en alldeles extra touch åt framställningen.

Det är ett kulturhistoriskt verk Alf Lindholm åstadkommit. Han är värd heder och tack för att han velat ge oss en inblick i gågna tider just i de trakter vi nu befinner oss. Hans stora kärlek till havet, stränderna och sjölivet ger ett lyft åt framställningen.

Något jag tycker är ledsamt är att korrekturläsningen inte helt lyckats. Men jag uppskattar högeligen egna ordbildningar hos Alf, de ger just det där lilla personliga som gör läsandet intressant.

Etthundratrettiosjuan

■ Kapellhamnsvägen alltså. Och där var det loppmarknad senaste veckoslut med flera försäljare som slagit sig samman. Det vimlade av folk, flera farmödrar och mormödrar som sökte mjuka paket år barnbarnen, sådana som samlar vissa proslinsserier, unga mammor, äldre herrar som speciellt granskade elektiska saker.

Loppmarknader tycks verkligen vara populära i vår stad. Själv gillar jag skarpt att glöta omkring och kanske göra något fynd.

Så ock nu. Min behållning var en crémefärgad blus och kjol, en vit kappa och en mörkblå blazer åt sexåringen. Till det facila priset 55 mk. För allt alltså.

Susann Gustafsson står mitt i loppmarknadsvimlet.

Loppmarknad, det är det bästa!

Jämna plågor

■ Prästkullarevyn "Jämna plågor" på Malmåsa i Prästkulla drabbar oss med premiär Svenska Dagen kl.19.

För manus och regi svarar **Kurre Österberg**, för sångtexter **Rolf Westerlund**, för danser **Gina Koschinski** och för dekor **Leif Stenvall** och **Kim Snygg**. Kapellmästare är **Börje Gröning.**

Julby vid havet

■ Vi kommer att få ett alldeles eget litet julsamhälle i Villa Orrman. Antikvariatet, kaféet och hantverksboden kommer att vara öppna ända fram till jul, varje dag i december.

Det hela öppnar kl.11.00 och butikerna håll'pet till sen eftermiddag, medan kaféet kan besökas ända fram till kl.20.00.

Nu under november kan man varje dag söka sig till kafeet, medan antikvariatet och hantverksboden är öppna torsdagar, fredagar, lördagar och söndagar.

Jag såg underbara julklappsidéer i Villa Orrman. Det lönar sig verkligen att söka sig dit, antingen man vill ha Lottes keramik, Kerttulis smycken, fina böcker, t-skjortor med fiskar på, ja, egentligen det mesta man kan hitta på. Eller en back utländskt öl. Men den tror jag skall intas på platsen.

Här konfererar antikvariatets Maria Coliander-Saanio och Alans Cafés Alan Jeffrey om allt skoj de skall hitta på till adventstiden.

Lotte Runeberg sitter vid skrivbordet i det trivsamma antikvariatet.

Det finns massor av julklappstips i hantverkarnas butik i Villa Orrman.

Ingeborg Rafaelsdotter

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Lillajulsböcker, pikkujoulukirjoja -98

■ Eero Ahola: Tycoon-mediaruhtinas, Kurt Åkrén: Urheilun lahjomattomat, Bubi Asplund: Mediasanasto, Pirkko Asplund: Pirkon parhaat, Yvonne Ahlfors: Lautasliinat, Nils Ahlqvist: Palokunta paikalle, Tom Axberg: Mitä siitä, mitä muut ajattelevat

Margareta Byman: Den anonyma trädgården, Stina Berglund: Kattvägen, Kenneth Berggren: Se on menoa, Kaj Berglund: Äventyr till havs, Fredric Berglund: Den nya politiken, Malin Berglund: Klassens Lucia, Birgit Brunow: Dark Lady, Svante Bäckman: Sisäänajo, Kauno Bister: Herrana on hyvä olla, Mia Berg: Neiti Etsivä

Maria Colliander-Saanio: Bokmärken, Petter Danielsson: Aboa, Birgitta Danielsson: Työn iloa!

Rainer Erlund: Mörkläggning, Birgitta Ekström: Skapa en örtagård, Agneta Enqvist: Skärgårdskvinnor, Valdemar Eklund: Sodankäynnin taito, Ragnhild Fröman: Ett samlat sekel, Birgitta Fagerström: Resan, Kim Fröman: Sevärt på Åland, Bo-Erik Forsbäck: Tulikirja, Ole Ginström: Kräftans lov

Ari Hentula: Seitsemän retkeä itään, Henry Holmgård: Om vi icke egde något, Andreas Holmgård: Koululaisen maailmantieto, Helena Humala: Solbrinken, Henrik Helander: Bakom livshållningen, Kurt Hellström: Laivat ja merikulku, Gunnel Helander: Ideal och verklighet, Jukka Hotti: Sijoittamisen käsikirja, Kimmo Hotulainen: Innan vi blir fåglar, Monica Hellström: Puhdas tyyli, Micke Hellström: Maalil, Krisse Hannén: Tom Tom Tom, Stig Helander: Pyydys, Anneli Hyvärinen: Peilin edessä ja takana, Tiina Hellsten: Vauvakulta

Mika Isaksson: Kockarnas knep, Britta Idman: Liten kugge i stort spel, Sigurd Idman: Internet Explorer, Jarmo Järvinen: Stora boken om sportfiske, Kertuli Jalari-Vuori: Ilvesnainen, Alan Jeffery: Kahvilanaisia, Gunvor Jansson: Rohkeus, Betty Johansson: Kul med mattor, Kerstin Johansson: Andras barn

Barbro Kyander: Morgon vid räcke, Eero Koli: När vargen föll i gropen, Anna Sofia Kärkkäinen: Sofias egen bok, Johan-Gustaf Knuts: Sätt färg på skolan, Jari Karvinen: Elämän opetuslapsia, Ritva Kosonen: Karjala, Timo Kalliotie: Ponnista, Kristiina Karvonen: Parantajan tie, Kultur- och fritidsnämnden: Yhdeksän persoonaa työyhteydessä, Kalevi Korsu: En konstens världsman

Rabbe Lindholm: Kokki, turisti, persikka, C-G Lilius: Den intellektuelles ansvar, Maj Lundqvist: Kauneimmat matemaattiset kaavat, Anne Lindström: Afrodite, Inger Lundqvist: Avoimien ovien päivä, Marit Lundqvist: Kuttrasju, Jaakko Laiho: Visst finns det projekt, Lauri Larme: Jag, jag, jag, Bengt Lindholm: Rakenteiden salaisuus, Torolf Lindblom: Snickra möbler till hemmet, Irma Lindqvist: Ympäristösanasto, Sture Lagerroos: Tyynen kylä, Margit Lindeman: Offereldar, Bjarne Lindholm: Piilopolku, Johan Lindholm: Diplomaten, Hasse Lönnberg: Vad vet din hund?, Tage Lundqvist: Tuhatväriset kalat, Sune Lundin: Vår lilla stad, Kjell Lönnqvist: Jumalan kuopus, Christer Lindström: Legitimeringen av tecknade serier som konst, Keijo Larila: Mitta ja määrä, Kerstin Lundqvist: Kolmas sektori

Terhi Mantere: Kylänruusut, Bosse Malmberg: Infoähky, Anisa Martinson: Olet ystäväni, Tage Malmén: Maimonnan suunmittelu, Margareta Nordman: Revymakare, Leif Nordström: Till dess morgonvinden blåser, Antti Nevalainen: Pikkis ei anna periksi, Jorma Nousiainen: Identiteetti, Kirsti Nykänen: Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Helvi Pihlajamäki: Soi sanakultainen, Raili Peni: Olet minulle tärkeä

Lotta Rantala: Anåda, Anagga, Nalle Rosvall: Ut och fiska!, Antonia Ringbom: Teatrar och triumfbågar, Rainer Roth: Virtuosen, Johannes Runeberg: Handbok i fisketurism, Merja Rönkkö: Talvipuutarha, Heikki Rantala: Siunausta sinulle, Svante Rehnström: Viimeiseen soittoon, Tom Rönnblad: Hyvä mies

Tua Sandin: Naisen parhaat vuodet, Leif Sjöstrand: Herren prövar blott, Daniela Sjöstrand: Om konsten att simma, Erik Strandberg: Myrskyssä, Pekka Silfvast: Ravatti rutussa, Esko Sihtola: En rörelse i landskapet, Sandra Söderholm: Popcornprinsessa, Benny Söderlund: Nämen Benny, Joel Svanbäck: Joel, Lena Sihtola: Hiekkalinna, Irmelin Sandman-Lilius: Leva skrivande, Gunnel Söderholm: Ikuinen rakkaus, Marianne Suominen: Kristallen den fina, Sture Söderholm: Loistava tulevaisuus, Göran Sannholm: Det var en gång en liten pojke, Jouni Salminen: Den ädle medborgaren, Yrjö Sahlstedt: Paratiisin arkkitehti, Tarja Saikkonen: Liljateatteri, Sven Söderholm: Onko siellä keitään?

Lisbet Tuominen: Låt Proust förändra ditt liv, Marianne Törnblom: Sydäntoive, Knut Törnqvist: Windows 98, Marianne Turunen: Striptease, Tuuli Uosukainen: Hevostila, Taneli Uosukainen: Nouse ratsaille!

Björn-Eric Wichmann: Det kluvna äpplet, Barbro Wikberg: Bara litet roligt, Calle Wennerström: Ske min vilja, Pekka Vehviläinen: Gårdshuset, Marketta Wall: Adelaide, Kurt Wennerqvist: Brud i skrud, Jouko Veikanmaa: Täyttä elämää, Mats Welander: Taksikuskin rakkaus, Kerstin Vuorela: Dyrkar solen i skuggan, Fredrik Åberg: Ännu mer ur hjärnkontoret, Sten Öhman: Vikingarnas värld, Ulla Österlund: Ja sodan vuosiin sattui nuoruus, Ossian Österlund: Sitaattimestarin muistelmat

Alltså Trevlig Lillajul!
Siis Hauskaa Pikkujoulua!

Ingeborg Rafaelsdotter

Malin Berglund och Tom Axberg får lillajulspresenter.

Identiteetti går till Jorma Nousiainen.

Maria Colliander-Saanio och Alan Jeffery blir ihågkomna.

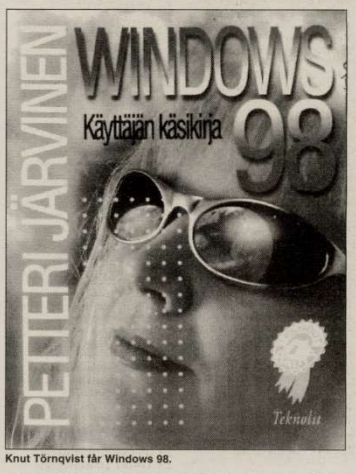

Knut Törnqvist får Windows 98.

Gågatan fick julgran

Erlund Street fick sin julgran á 1000 mark.

Ett tips till er

Jag har lärt mig som ensamstående att om jag har tekniska problem kan jag med förtroende vända mig till Västra Nylands Låsservice, inte bara i fråga om lås och nycklar, utan också i andra ärenden. De har reparerat min resväska, de har servat min käpp, de har klämt fast väskläs och förlängt remmar, jag vad allt har de inte gjort för mig. Dessutom ger de alltid goda råd om vart man skall vända sig i olika ärenden. Anders Helander och Tom Fröman är dessutom verkligt positiva att ha att göra med. På bilden ser vi Tom Fröman mitt i sortimentet.

Tag ansvar

■ Det kommer larmrapporter om att barnen inte mår bra. Att de sover lite, äter fel (endera för mycket eller för litet), att de känner ångest och att de är trötta och omotiverade i skolan.

Det kan väl aldrig vara skolans fel. Eller kommunens. Det är inte skolan eller kommunen som ser till att barnen lägger sig i tid, i stället för att låta dem stirra på enfaldiga, konstruerade program, där fånigt hurtiga lag tävlar mot varandra i löjliga grenar, eller på serier som egentligen är avsedda för vuxna. Låt oss erkänna faktum. Det ansvaret tillhör föräldrarna, de vuxna i huset.

Barn och unga är individer, som har rätt att mötas med respekt. De har rätt att kräva tid och engagemang av sina närstående vuxna. Däremot har de inte, trots att denna missuppfattning brett ut sig, rätt att bestämma över sina liv. Än mindre rätt styra familjen. Det behövs tydligen en invandrare från en icke-kristen kultur för att våga påminna oss, offentligt, om denna enkla sanning.

Maj-Britt Höglund
Finlands Kommuntidning

Respekt för varandra

■ För finlandssvenskarna är det frustrerande att gång på gång bemöta den klyscha som heter Suomessa puhutaan suomea ("I Finland talas det finska").

Denna katastrofala sammanblandning av nationell tillhörighet med språklig identitet gör det svårt att föra en diskussion. Den som ensidigt vill slå fast det enda språk som gäller förintar därmed själva förutsättningen för en dialog.

Också på individplanet är enspråkigheten en fälla, eftersom den som inte klarar av att tala något annat språk än sitt eget saknar grundläggande förutsättningar för att överhuvudtaget förstå och hantera den värld och verklighet som han eller hon lever i.

Finlandssvenskarna måste hålla starkt på sina språkliga rättigheter och sin språkliga identitet. I det sammanhanget är det av största vikt att kravet på ömsesidighet inte glöms bort, eftersom den som bara kräver sina rättigheter har kyliga attityder att räkna med. Då det talas om att det skall vara möjligt att leva på svenska i Finland är det förstås något sådant som svenskan faktiskt skall vara ett jämbördigt språk med finskan. Men därmed skall inga signaler om att det är acceptabelt att låta bli lära sig finska sändas ut.

Finlandssvenskarnas kunskaper i finska och intresse för den finska kulturen är en förutsättning för den ömsesidiga respekten mellan språkgrupperna.

Mikael Kosk
Hufvudstadsbladet 24.11. 1998

Nr 18 • 1999

HANGÖTIDNINGEN

Lördag den 13 februari

Invigningen av gågatan startar jubileumssommaren

Programmet genomgicks, diskussionen tog inte fart

Fr.v. Alan Jeffery, Raili Peni, Marketta Wall och Birgit Brunow deltog i diskussionstillfället på torsdagskvällen.

■ På torsdagskvällen arrangerade kultur- och fritidsnämnden ett diskussionstillfälle i stadshuset angående evenamngen under rubriken Hangö 125 år. I tillfället deltog medlemmarna i jubileumsårsarbetsgruppen, **Birgit Brunow**, **Birgitta Danielsson** och **Raili Peni** samt **Jukka Ryky**, VD för utvecklingsbolaget Hansea DC, företagare från staden samt en del representanter för media. I tillfället deltog endast ett tjugotal personer.

Birgit Brunow inledde med att hälsa de närvarande välkomna. Programmet under jubileumsåret presenterades av Birgitta Danielsson och till slut fördes en diskussion ledning av idrottsdirektör Leif Sjöstrand. I programmet ingår alla evenemang i Hangö under året, och rogrammet uppdateras hela tiden. I stort sett var de närvarande nöjda med programmet, ingen större kritik hördes. I vissa fall går några evenemang på varandra vilket man beklagade. Det tråkigaste av dem torde vara det, att öppningen av gågatan som är startskottet för sommarfirandet och starten av vägbygget vid riksväg 25 infaller samma weekend den 12 juni som över 400 personer seglar över Finska viken från Hangö till Hapsal.

Också i juli då det händer speciellt mycket i staden, infaller vissa evenemang samtidigt. Detta befarar man att kan göra inkvarteringen besvärlig.

Kvällens kanske mest intressanta anförande höll **Jalle Sörensen**. Han är en före detta hangöbo som samlar material för en utställning ur Hangö konsertförenings material under åren 1947-69. Föreningens 250 medlemmar förband sig då att se till att det ordnades fem högklassiga konserter i staden under ett år. Synd är att Hangö inte har råd att ta emot Jalles utställning under jubileumsåret. Det finns nämligen inte pengar att övervaka den.

Ett nytt evenemang som ordnas i år sker på cykel i maj. Marketta Wall från Hangö guider berättade att guiderna ordnar guider till Hangö gamla begravningsplats på Tulludden och till villaområdet i badhusparken.

Tillfället lämnade en lite lam stämning, eftersom så få människor deltog. Under diskussionen framkom heller inget revolutionerande. Kanske lamheten har att göra med den influensepidemi som hörjar i staden.

Eurohousestyrelsen sammankom första gången i Hangö

Hansea VD Jukka Ryky efterlyste flera konkreta projekt

Kaie Kork och Tarmo Pikner deltog i Eurohouses första styrelsemöte i hangö på torsdag.

■ Det internationella samfundföretag Eurohouse har sitt huvudkontor på Ösel, men samarbetar över Östersjön. På torsdagen höll företaget sitt första styrelsemöte i Hangö. I mötet deltog styrelseordförande **Anders Olander** från Norrtälje, styrelsemedlemmarna **Jukka Ryky** från Hangö, **Mare Ellen** från Dagö, **Tarmo Pikner** från Ösel. Läänemaa landskap representerades av **Kaie Kork** och Egentliga-Finland av **Ole Bergen** från Pargas. Föredragande för mötet var **Kaie Rööm** från Ösel. Mötet gick av stapeln i nya och moderna utrymmen i motell Silversand. Före mötet höll man en pressinformation och åt lunch.

Jukka Ryky konstaterade attd et vore viktigt att konkreta arbetsmodeller kunde jobbas fram. Enligt honom är det viktiga inte att hålla olika möten och seminarier i Eurohouse regi. Ryky underströk att Eurohouses viktigaste uppgift ingalunda får vara att avlöna dyra konsulter.

Anders Olander berättade om de goda erfarnheter Norrtälje kommun har av samarbetet med olika regioner i Estland. Tarmo Pikner berättade att Eurohouse startades år 1994. I början samarbetades endast mellan Ösel och Västnyland. Därefter har samarbetet utvidgas till Dagö och Läänemaa. Hela västra Estland deltar alltså i Eurohousearbetet. Också Egentliga-Finland och Norrtälje i Sverige har sedermera kommit med i samarbetet. Också danska Bornholm har deltagit i vissa projekt.

Nuvarande VD:n Kaie Rööm är den enda heltidsanställda personen vid Eurohouse. Han presenterade några projekt som för tillfället är under arbete inom Eurohouse. Dessa projekt representerar många olika genrer, men många berör turismen och speciellt ekoturism. Många projekt tar också fasta vid de sociala problemen i västra Estland.

Färjförbindelsen mellan Dagö och Ösel kom igång på initiativ av Eurohouse. Sedermera har färjan köpts till Estland. Tidigare hyrdes den.

Av de praktiska problemen nämnde Kaie Rööm det, att samarbetsprojekten finansieras från olika fonder i de olika länderna. EU-länderna får pengar från Interreg II-fonden, esterna från Pharefonden.

Finansieringsbesluten kommer aldrig samtidigt, och därför kan pinsamma situationer uppstå, då ena partens finansiering är godkänd, men arbetet kommer inte igång, då den andra partens finaser inte är i skick.

HANGÖ 125

NYTT I DAG

Pertti Mandell är nu kanslichef

■ Nylands länsrätt har enligt uppgift förkastat de besvär som gällde kanslichefsbeslutet som stadsfullmäktige i Hangö har fattat. Också besvären mot att **Pertti Mandell** valdes till kanslichef har förkastats.

Samtidigt förkastade länsrätten förbudet att anställa någon till tjänsten. Det betyder i praktiken att Pertti Mandell nu är kanslichef i Hangö.

59 nya svenska ettor börjar i höst

■ Sammanlagt 59 nya svenskspråkiga förstaklassister anmäldes i torsdags till skolan. Terminen börjar 17 augusti. I centralskolan börjar 20 nya svenska elever, av dem är 11 flickor och 9 pojkar. I Hangöby skola börjar 24 nya ettor, 11 flickor och 13 pojkar och Täktom skola får i höst 7 nya elever, 3 flickor och 4 pojkar. I Lappvik skola börjar 8 nya elever 4 av dem är flickor och lika många är pojkar. Fem av lappviksskolans nya ettor kommer från Ekenäs.

Svintarmar spreds längs riksvägen

Räddningsverket städade upp svintarmar från riksvägen och skogsterrängen efter olyckan som inträffade nära Sandö på torsdag.

■ På torsdagen körde en långtradare på väg mot Helsingfors så mycket av vägen att en del av dess last flög ut i terrängen. Lasten bestod av svintarmar. Föraren lyckades få upp bilen tillbaka på vägen efter att en kort tid delvis kört i diket. Ingen människa kom till skada och bilen fick heller inte något fel. En del av lasten spreds alltså ut i terrängen och på riksvägen varifrån räddningsverkets mannar fick samla upp dem. Utkörningen inträffade nära Sandö.

Medan räddningsverket städade i området dirigerade polisen trafiken vid olyckstplatsen. Städningsarbetet tog ungefär en timme, varefter trafiken på riksvägen förlöpte normalt. Enligt vad HT erfar var svintarmslasten på väg från Sverige till Helsingfors.

HVC-plan godkändes, färgen fick nej

■ Utvidgningsplanen för såväl de inre arbetena som fasaden vid hälsovårdscentralen godkändes av miljövårdsnämnden. Däremot tillatlade inte den planerade fasadfärgen nämnden. Den föreslagna klara gulbruna färgen dög inte för nämnden, som därmed remitterade saken till fasadgranskarnas behandling.

Kamerastöld i centrum

■ På torsdagseftermiddagen cirka klockan 15-17 försvann en kompaktkamera från en affär på Berggatan. Kameran är av märket Pentax. Tillsvidare är det oklart vem som stulit den. Polisutredningen fortgår.

En personbil som kördes av en år 1947 född man körde av vägen på onsdagen vid femtiden på eftermiddagen. Mannen var på väg mot Ekenäs och olyckan inträffade i början av riksvägen då han hade för avsikt att köra om en långtradare. Bilen kanade av vägen, men ingen människa tog skada. Bilen var man tvungen att bogsera bort från platsen.

Hur mycket 125-årsfirande har Hangö tid och rum för?

Flera evenemang och mera program än vanligt vill **Hangö** bjuda på nu då staden fyller 125 år.

Hjälp oss med förslag och goda råd, vädjade kultur- och fritidsnämndens ordförande **Birgit Brunow** på torsdagskvällen inför sammankallade företrädare för bl.a. föreningslivet.

Då hade kultursekreterare **Birgitta Danielsson** redan delat ut en sju sidor lång lista med evenemang i år.

Mycket rör det sig om årligen återkommande satsningar som köpmannaföreningens vårmässa, teaterträffen, den nordiska visfesten, regattan, tennisveckan, bridgeveckan, hangödagarna, höstmarknaden...

Men också flera nyheter finns redan med.

Megastjärna på väg?

Den 12 juni skall t.ex. både gågatan invigas och de nu inledda arbetena på riksväg 25 firas med ett stort publikevenemang till vilket man försöker få någon megastjärna som dragplåster.

Varför just den dagen? undrades det.

Samtidigt åker nämligen omkring 400 hangöbor bort med båt – till Haapsalu i Estland. En redan traditionell programpunkt för sommaren också den resan.

Så istället för att bara fundera ut mera program diskuterade man en hel del de programkollisioner som det rika utbudet i speciellt juni och juli leder till.

Oundvikligt ibland, konstaterade Birgit Brunow.

Hjälper eller stjälper?

Är det sedan så illa eller t.o.m. kanske bra? föreföll det att råda litet delade meningar om. Konkurrens om publiken, ja. Men med att ha mera att bjuda kan också flera lockas till Hangö. Sea Horse Week och regattan går t.ex. på varandra 9–11 juli (Sea Horse Week börjar redan den 8 juli).

Vardera har dock sin speciella publik, ansågs det förhoppningsfullt.

Och turistansvarige **Jukka Ryky** tyckte att allt som kan locka folk till Hangö är bra och välkommet. Att olika evenemang tidsmässigt går på varandra behöver inte vara illa i sig. Men för inkvarteringen kan det leda till problem.

Bättre bild i Helsingfors

Jubileumsåret borde utnyttjas för att förbättra bilden av Hangö i huvudstadsregionen, tyckte **Pekka Silvast** som har en ganska negativ bild av hur man nu i Helsingfors ser på staden. Hans recept var att koncentrera de begränsade resurserna på några stora evenemang med tillräcklig genomslagskraft för att locka hit också andra än regionens egna journalister för att rapportera – och skriva om Hangö.

Sea Horse Week och 6 M:s klassens VM seglingar den 12–20 juli nämnde han som exempel på arrangemang med tillräcklig egentyngd för det här.

Speciellt postkort...

Birgitta Danielsson kunde för sin del berätta att Hangö posten tillsammans med Paletti-företaget har beslutat ge ut ett speciellt postkort för Hangös 125-årsjubileum.

Marknadsföringen av Hangö och turistsatsningarna är viktiga, föreföll man helt överens om.

Kultur- och fritidsnämndens strävan är ändå att tänka speciellt på hangöborna själva och att bjuda dem på ett så högklassigt utbud av fester, utställningar, jippon och program av olika slag under hela året.

...och gravgårdsbesök

Marketta Wall, från Hangö guider, väckte intresse med att bl.a. berätta om en presentation av den gamla begravningsplatsen vid Tulluddsvägen som planeras till slutet av maj. En stor del av gravstenarna där är nämligen gjorda av Hangö Granit, bolaget som i tiden satte så stark prägel på staden.

Ljuva toner?

Jarl Sörensen igen föreslog en speciellt jubileumsutställning om Hangö konsertgarantiförenings verksamhet åren 1947–1949 då musiklivet i staden hade en verklig guldålder med besök av många toppartister.

Tyvärr! fann sig Birgitta Danielsson tvungen att svara. Musiklivet skall nog uppmärksammas på den jubileumsutställning som planeras i Fästningsmuseet den 12 maj – 29 augusti, men bara som en del. Listan på olika utställningar som ordnas i Hangö i år är redan så lång. Resurserna räcker inte till flera. Jarl Sörensens förslag väckte ändå en kort livlig diskussion om möjligheterna att återuppväcka konsertgarantiföreningen och få nytt liv i verksamheten.

Alan Jeffery trodde att många företag av personalpolitiska skäl kan vara beredda att sponsorera en sådan verksamhet. Birgitta Danielsson skakade tvivlande på huvudet och Birgitta Brunow konstaterade att det inte är små smulor om man skall få i gång en sådan verksamhet av klass igen.

Det rör sig i dag om 25.000–30.000 mark per konsert.

Jukka Ryky tände dock på idén och lovade ta upp den med företagarna i staden.

Lama

Byggmästare i Kyrkslätt håller församlingens trådar i sin hand

OLLE HAKALA

Heikki Oksanen är ordförande för kyrkorådets ekonomisektion samt fungerar också som byggnadskommitténs ordförande.

– Min roll i samband med att församlingshuset-kyrkan i Masaby byggs är närmast att representera församlingarna vid arbetsplatsmötena – och självfallet ta mig an de akuta problem som kan dyka upp, säger **Heikki Oksanen,** som i gemensamma kyrkorådet valts till ordförande för församlingarnas byggnadskommitté och för rådets ekonomisektion.

Ett sådant praktiskt problem fick han om halsen redan då första spadtaget skulle tas – då det visade sig att en privat vattenledning gick rakt under byggnadsplatsen.

Heikki Oksanen, 53, är byggmästare till yrket och har sedan år 1990 en egen byggfirma och fungerar också som disponent för Finska bibelinstitutet i Grankulla. Före det var han kommunal jordbyggmästare i Kyrkslätt.

– Bygget i Masaby är extra viktigt nu när också kommunen fått sitt allaktivitetshus, säger han och tycker att byn i och för sig motsvarar ett litet samhälle. Med de problem som brukar höra till.

Missar chansen bygga urnelund

I och med att Oksanen engagerat sig på de ledande posterna i samfälligheten missar han chansen att själv vara med och tävla om entreprenaden för urnelundsbygget norr om den gamla kyrkan. Erfarenhet från liknande jobb har han från Gräsa i Esbo.

– Det hade varit intressant och roligt att bygga en begravningsplats åt sin egen församling, tycker han men är medveten om att det nu definitivt inte går för sig. Kostnadskalkylen för det bygget har beräknats till 5,5 miljoner mark. Den största enskilda summan är stenentreprenaden, där församlingarna ska beställa bl.a. 400 minnesplattor i sten, vilka sedan säljs anefter som de behövs.

Arbetet i gång i maj?

Oksanen räknar med att man i allra bästa fall kan komma igång med begravningsplatsarbetena i maj – eller så snart det torkat. Det mesta av arbetet kommer sannolikt med den tidtabellen att vara avklarat till hösten. Enda undantaget här kan grön- och planteringsarbetena vara, de bör allra helst göras på våren – och det betyder att de skjuts fram till våren 2000. Samt att allting kunde vara klart i juni samma år.

En liten intressant detalj på urnbegravningsplatsen är den gran som de senaste jularna illuminerats, eventuellt kan den stå kvar ett år framöver eller kanske t.o.m. ännu längre.

God anda

Oksanen har aktivt varit med i församlingsarbetet sedan början av 1980-talet och gläder sig åt den goda anda och sämja som råder. Personrelationerna mellan politikerna, liksom bland de anställda, verkar att vara bra och det bådar gott då man kan dra åt samma håll.

– Jag räknar också med att jag i huvudsak ska få koncentrera mig på mina egentliga åligganden, säger Oksanen och tänker utan saknad på de inflammerade personrelationer som företrädaren **Ilkka Jalamo** fick ta sig an.

– Nu är förtroendemannarollen betydligt entydigare eftersom vi har en kunnig disponent och förvaltningschef i samfälligheten.

Idogt pussel

I ekonomisektionen sitter **Unto Nokelainen** som Oksanens ersättare. Övriga medlemmar är Irene Keskitalo (Johanna Lumijärvi), Marko Silén (Juhani Ketola), Jorma Salmi (Raimo Elonsalo), Anja Leinonen (Varpu Ovaskainen), Håkan Taubert (Ulf Kjerin) och Viveka Ehrnstén (Eva Lindberg).

I byggnadskommittén har ordföranden Heikki Oksanen Raimo Elonsalo som sin ersättare och övriga medlemmar är Tauno Nokelainen (Esko Immonen), Marko Silén (Eero Hirvonen), Matti Wahlman (Raimo Laakso) samt Ulf Kjerin (Håkan Taubert).

Heikki Oksanen medger gärna att det inte alla gånger varit så lätt att välja in rätt personer då olika bestämmelser samtidigt måste följas.

Oscar

Såg någon tjuvarna?

Mellan klockan 11 och 13 i torsdags stals en videokamera värd 5.500 mark från Musta Pörssi i **Ekenäs.** Polisens misstankar går till två män som sågs vid hyllan där videokameran fanns kort innan den försvann.

Ett stycke därifrån fanns åtminstone en pappa med son som tittade på CD-spel. Och polisen hoppas att de eller någon annan som har sett något som kan underlätta utredningen tar kontakt.

Det går bra att också göra det anonymt, låter polisen meddela.

Videokameran är av märket Sony och modellbeteckningen CCD TRV 15 E.

Många skolkade i sjundeånämnd

Fritidsnämnden i **Sjundeå** ställdes inför ett dilemma då den vid sitt möte på torsdagskvällen inte längre var beslutför; detta skedde då nämnmedlemmen **Susanne Ekström** måste lämna mötet och de övriga medlemmarna, d.v.s. ordföranden **Esa Harjasto** samt **Clas Smeds, Gerd Hallén, Harri Sinisalo** och **Sinikka Reinikka** inte "räckte till " för att fatta några lagliga beslut.

Nämnden har elva medlemmar och lika många personliga ersättare.

Ur fjolårets närvarostatistik från mötena framgår att nämnden egentligen bara haft två "skolkare": Vice ordföranden Smeds har bara deltagit i ett av fem möten (men två gånger nog haft ersättaren **Helena Lönn** på plats) medan medlemmen **Pertti Ruokoniemi** inte deltagit i ett endaste möte – liksom inte heller personliga ersättaren **Merja Wessman.**

Ged Hallén och Esa Harjasto var de enda som deltog i samliga möten medan alla övriga varit med vid fyra möten.

Nu saknades från mötet **Leena Holm, Patrik Flygar, Tuula Ahonen** och **Marko Linnala.**

Ett nytt försök att fatta beslut gör nämnden om onsdag. Då ska bl.a. Sjundeådagens praktiska arrangemang slås fast liksom också städare utses för idrottshallen.

Vårmässan sparkar igång sommarsäsongen i Hangö

– Nu vaknar **Hangö.** När solen börjar skina och klockorna ställs framåt är det en bra tid för företagarna att samlas till gemensam aktivitet och visa vad de kan. Med vårmässan sparkas säsongen igång.

Det menar företagaren **Alan Jeffery**, som på företagarnas vårmässa står för caféverksamheten.

Och av stämningen och folkängden att döma har han alldeles rätt. En strid ström av besökare söker sig till mässan i stadshuset och finner en mängd nöjda utställare, som visar sina produkter, bjuder på smakprov, ordnar gissningstävlingar och skapar nya kundkontakter.

Nya kontakter

– För mig är det här ett sätt att visa för hangöborna vad jag gör. Jag har ingen egen butik i Hangö, men en del produkter finns i Villa Orrman. Här kan jag visa en större mängd, förklarar hantverkaren **Ingrid Signell** vid sitt vackra bord som pryds av körsbärskvistar i full blom.

– Det är också roligt med alla spontana kommentarer, tillägger hon.

På motsvarande sätt bedömer också andra företagare nyttan av att delta i mässan. Det innebär extra arbete, men utdelningen är direktkontakt med kunder som kanske inte annars känner till företagets sortiment och service.

– Man träffar sådana som inte annars ser vad vi bjuder på, säger **Päivi Rahikka** från blombutikerna Hangö blomsterförsäljning och Amaryllis.

En av de många besökarna, **Reijo Rautomaa**, ger bekräftelse på att företagarna har rätt i sina förestållningar. Han råkade gå förbi och såg att någonting var på gång i stadshuset och beslöt sig för att titta in.

– Jag tycker att det här är bra. Det är lättare att få info om vad som finns, både om företag och produkter. Alla är inte så aktiva att de själva tar reda på utbudet. Då och då kommer det nya företag, nya produkter och nya mänskor, konstaterar han och samlar på sig en massa broschyrer.

Ensam svag

Mässan öppnades på lördagen av köpmannaföreningens ordförande **Alice Engren** och den fortgår idag mellan kl. 12 och 17. Stadsdirektör **Tom Axberg** höll ett litet tal, där han betonade vikten av gemensamma satsningar. Detta under devisen "ensam är svag, många tillsammans starka".

Breda kontaktytor och samverkan mellan kommun och företagare är det koncept som ger största utdelning, menade Axberg, som sade sig se många positiva tecken i den utveckling som nu pågår på udden.

Satsningarna på infrastrukturen – grundförbättringarna av järnväg och riksväg samt stadens uppsnyggningsprogram – ger grund för en positiv utveckling och välmående företag.

Som positivt kan man också se att stadens evenemangskalender är så fullspäckad av händelser att den torde tillfredsställa såväl besökare som stadens egna invånare. På mässan delades kalendern ut av turistsekreterare **Sissi Deiwick**.

Hon trodde sig nå framför allt stadens egna invånare, men till en del också veckoslutsfirare som vistas i sina feriebostäder. I synnerhet när vädret är fint kommer de till Hangö tidigt om våren.

Ordbok för Hangö

En skojig idé förverkligas av Hangö allaktivitetscentral, nämligen att samla in ord och uttryck som är typiska för Hangö. Av dessa ämnar man sammanställa en Hangö ordbok.

– Den skall bli tvåspråkig och vi vill samla in så många ord och uttryck som möjligt, säger **Sirkka Kemppainen**, som menar att det finns en massa egenartade böjningar, säregna ord och ortsnamn i Hangö. "Utbölingar" kan ha svårt att förstå dem utan ordbok!

På mässan delade hon ut kuponger där besökarna kunde fylla i ord som de stött på. vem som skall ge ut ordboken är ännu inte bestämt.

Mässan är en värdefull satsning som det lönar sig att arbeta in, menar bl.a. Päivi Rahikka. Traditionen är gammal, men den låg nere under en längre tid. Ifjol återupptogs den av köpmannaföreningen och erfarenheterna gav mersmak.

– Vi hade omkring 3.000 besökare ifjol och nu när vädret är så här fint har vi redan haft en massa folk här, säger en nöjd **Tage Malmén**, som vet berätta att utställarna är ungefär 30 till antalet.

Marit Lundström

MARIT LUNDSTRÖM

– Mässan ger företagarna en chans att visa vad de kan, säger Alan Jeffery, som tillsammans med Tertu Kertulainen från Alan's Café ser till att alla hugade besökare får också lekamlig näring.

ALLSÅNG I VIRKBY
Terminens sista sångkväll
MÅNDAG 29 MARS kl.19
I VIRKBYNEJDENS HÖGSTADIUM
MBI:s "VÅRKARNEVAL"
hålles TISDAGEN 13 APRIL
Glad Påsk!
* KARIS MBI I VIRKBY

Inför stilla veckan
"AFTONSÅNG"
i Ingå kyrka i kväll kl 18
Sånggrupp fr Ungdomskören. Orgelmusik.
Ingå församling

PRISCILLA KOIVO redogör för
POLLENALLERGIER
TISDAG 30 MARS kl. 18.30 i MBI - Dalg. 10
Alla intresserade välkomna - 10 mk
* KARIS SVENSKA MEDBORGARINSTITUT

Pihla ikkunat
VIESTI PAREMMASTA
PIHLA-IKKUNOILLE SAAT
25 VUODEN
LAHOAMATTOMUUSTAKUUN !
Ring Rolf Turtiainen 0500-551 993
Jari Nordman 0500-568 440

MBI I KYRKSLÄTT
firar sitt 30-årsjubileum söndagen den 18.4 kl 15 i kyrkbyns finska skolcentrum (D-huset) Hjärtligt välkommen att fira med oss!
Utställningar:
Konstcirklarnas utställning i huvudbiblioteket Porkalasal 7-20.4.
Handarbetsgruppernas utställning i Mäkibaari (Klockarbacken 1 A) lö 17.4 kl 10-16 och sö 18.4 kl 10-15
Nya kurser:
Korgmålning, 2s, må-to 26-29.4 kl 18-21, Mäkibaari, Kaja Lindberg, 120 mk
Sidenmåleri, 2s, må-to 3-6.5 kl 18-21. Mäkibaari, Kaja Lindberg, 120 mk
På jakt efter en världsbild XXVI. Seminariets tema: Ords makt och vanmakt, 2s, lö 8.5 kl 10-16, Sarfviks gård, Bo Lundell (i samarbete med K-slätts hembygdsförening) 60 mk. Anm. tel. 296 7464.
Växtfärgning, 2s, fre 14.5 kl 18-21 + lö 15.5 kl 10-15, Oitbacka, Kajas vävstuga, Kaja Lindberg, 60 mk. Anm. senast 10.5 tel. 256 6479.

Det händer på udden. Först blev stadens egen **Rainer Erlund** invald i riksdagen med en så övertygande röstmarginal att de flesta kippade efter andan. Av reaktionerna på valvakan att döma var det många som inte fattade att det var sant förrän långt senare.

Själv erkänner jag att jag blev tagen på säng. Min tippning var att Rainer gör ett mycket gott val, men jag var långt ifrån säker på att han blir invald. Faktum är att jag trodde att han skulle komma på första reservplats, efter Christina Gestrin. Däremot gissade jag rätt i att Raimo Tiilikainen skulle falla ut.

Men Rainers målmedvetna kampanj, som man inte kan annat än beundra, bet så det höll. Det var också roligt att märka att en klart uttalad politisk kampanj fungerar ännu idag. Det är alltså inte enbart kändisskap och helt andra förmågor än politisk erfarenhet och målmedvetenhet som belönas. Personligen hör jag till dem som anser att politiker skall vara politiskt bevandrade; att verka i riksdagen är ju faktiskt ett jobb som kräver politisk kunskap. Om de kan steppa är mindre väsentligt, liksom också midjemåttet.

Det som speciellt glädjer en västnylänning är att invalet vittnar om en sällsynt enighet i regionen. Det står ganska klart att Rainer fått röster över åtminstone partigränsen, men till en del över språkgränsen. Och så här efter valet är det tydligt att också personer som inte själva gav sin röst åt honom, trots allt glädjer sig över att han blev invald.

När valresultaten väl hunnit tuggas och smälta några dagar kom beskedet om att 9 miljoner av de aviserade väggpengarna försvunnit, uppenbarligen till andra projekt. Och kort därpå visade det sig att de 1,5 mmk man räknat med i statsbidrag för idrottshallen inte fanns med på statens prioriteringslista efter att den behandlats i undervisningsministeriet. Följande dag fanns pengarna emellertid igen med på föredragningslistan till idrottsrådets behandling av fördelningen.

Än försvinner utlovade miljoner, än återkommer de. Så har det varit för Hangövägens del och så tycks det vara också ifråga om andra statsbidrag. Betraktat från avstånd ligger det ett komikens skimmer över hur de där miljonerna kommer och går, men faktum är att de avspeglar den prioriteringskamp som ständigt pågår på riksnivå.

Så visst finns det jobb för både Rainer och de andra riksdagsmän, som försvarar regionens intressen!

Det var ganska skojigt att på Rainer Erlunds valvaka notera hur spänt han följde med röstetalet för socialdemokraten **Matti Saarinen** från Lojo – i hopp om att dennas återval skulle tryggas. Rainer är ju högst medveten om att han inte ensam kan lyfta berg, hur envis han än är. På motsvarande sätt har Saarinen uttryckt glädje över Rainer Erlunds inval. Och båda betonar de betydelsen av samarbete för att kunna åstadkomma någonting. I det samarbetet krävs naturligtvis stöd också av andra riksdagsmän, men de två har den klaraste regionala förankringen i dessa knutar. De hotar inte heller varandras ställning eftersom de representerar olika partier, språk och delar av regionen.

På grund av att det råder en viss begreppsförvirring ifråga om VN:s "Hangökontor" vill jag passa på att förklara hur det hänger ihop.

När vi på VN talar om "kontoret" är det uttryckligen annonskontoret vi menar, inte redaktionen. Annonskontoret har en fast öppethållningstid varje tisdag mellan kl. 10 och 12. Det är inrymt på samma ställe som redaktionen, dvs. på Bangatan 1. I övrigt sköts annonsärenden per telefon och med besök hos kunderna.

Redaktionen har ingen fast öppethållningstid, vilket beror på arbetets art. När någon alltså frågar mig när jag finns på plats kan jag inte uppge några klockslag då jag säkert är anträffbar. Det är i praktiken omöjligt att förutse när det händer något som bör bevakas. Men det är på Bangatan 1 jag är stationerad och där finns jag varje arbetsdag – från och till.

Därför brukar jag uppmana mänskor att ta konakt med mig per telefon, det är säkrast. Då kan man också överenskomma om besök. Men visst går det bra att också satsa på ett ryck i dörren – när den är öppen är man alltid välkommen.

Marit Lundström

29 6 1999

Så illa som man befarade

Midsommaren blev precis så stökig som väderlekskrognoserna gav anledning att befara. Solen och värmen lockade finländarna utomhus, men poliser och sjöbevakare kan rapportera att midsommarfirandet i alltför många fall urartade i total hämningslöshet.

Närmare tjugo personer fick sätta livet till, 14 av dem drunknade, i de flesta fallen handlade det om berusade medelålders män som överskattade sin egen simförmåga.

Av någon orsak tycks de flesta drunkningsolyckorna också inträffa i insjöar, inte vid kusten. Kanske respekten för vattnet trots allt är större när det handlar om öppet hav.

I de större städerna var midsommaren livlig. Polisen hade händerna fulla med misshandel och skadegörelse, polisen i Helsingfors noterade nästan tusen utryckningar under fredagen och lördagen. I Åbo var helgen orolig, däremot var firandet lugnare i skärgården.

Också Ekenäs lockade firare i stora skaror, tyvärr lämnade de till exempel Stallörsparken i ett grässligt skick.

Midsommaren tycks ha blivit den andra stora urbana karnevalen, om vädret är varmt lockar den till ännu värre lössläppthet än första maj.

Det är trist att avslappnat firande så ofta övergår i rent svineri. Någonstans har attityderna gått snett när man inte uppfattar att alla har ett ansvar för att allmänna områden – det gemensamma utrymmet – hålls i skick. Så enkla saker som att ta hand om skräp och tomflaskor blir för svårt för firarfolket. Då blir det glada festandet en uppvisning i hänsynslös självviskhet, där man fullständigt struntar i att någon annan får sköta städandet. Men i vår urbana kultur har det tydligen ännu inte slagit rot att man måste dela den gemensamma miljön med andra människor.

Då är det litet ironiskt att midsommaren också firas som Finlands flaggas dag. De värden som symboliseras av flaggan låter sig nog inte kombineras med avarterna av det finländska midsommarfirandet. (J-EJ)

Låt hamnen låna åt vägverket!

läsarna skriver

Efter många år av påtryckningar har riksdagen beviljat anslag för ombyggnad av riksväg 25 från Skogby till Hangö. Nyligen läste vi i tidningen att Nylands vägdistrikt har dragit bort 10 mmk för att användas till flygfältets ringväg, men ingenting om att riksdagen har givit lov till det. Hur är det möjligt för ett ämbetsverk att omdisponera medel så där?

Emellanåt har det talats om en tilläggsbudget som kanske ger de 10 mmk som fattas – eller skall vägverket sluka också de pengarna för huvudstadsområdet?

Enligt uppgifter i tidningar betyder en fördröjning av vägbygget:

– mera kostnader för själva byggandet (några miljoner)

– att Hangö hamn, som är strategiskt och ekonomiskt viktig för Finland, måste hitta omkring 3 mmk extra för lagring och extra transport av kross från hamnens nya terminalbygge

– att hamnen på grund av fördröjningen går miste om kanske 10 mmk fraktinkomster – för att inte tala om de kanske 40 extra arbetsplatser, löner och skatter som går förlorade.

Hangö är ett perifert område fastän det ligger i Nyland. Den största delen av de statliga tjänsterna har redan dragits bort, men här i Hangö har vi en mycket högre procent industriarbetsplatser än i någon annan kommun i Finland. Det betyder att det finns mycket godstransport för eget behov, men vår enda väg är också i flitig användning av det stora antal människor som jobbar i Hangö men bor någon annanstans.

Jag föreslår att Hangö stad skulle stå som garant för affärsverket Hangö hamn för att ta lån för de pengar som vägverket behöver för att förverkliga riksväg 25 enligt det ursprungliga programmet. 10 mmk för ett år kostar omkring 0,5 mmk i ränta.

Vägverket kan få detta lån utan kostnad och spara Finlands skattebetalare de extra miljoner som vägbyggets fördröjning skulle kosta.

Hangö Stevedorings nya hallbyggnad kunde tas i bruk enligt en tidtabell som skulle hämta in kanske 10 mmk om året och ge arbetsplatser och skatter.

Hangö hamn skulle spara de extra 2,5 mmk som går utöver de räntekostnader som hela operationen skulle kosta.

Har vi tillräckligt intresse i Hangös politiska liv, i Hangö hamn, med Hangö skattebetalare, i riksdagen, i vägdistriktet att sätta fart på och pröva en sådan här utväg? Jag skulle vara mycket intresserad att höra andras åsikter. Om man inte får spara pengar på detta sätt så tror jag vi alla behöver en mycket klar förklaring varför. I Karis i alla fall skulle de vara mycket intresserade att få sådana inbesparingar.

Alan Jeffery

Ahtisaaris medieproblem

President Martti Ahtisaari känner sig inte tillfreds med massmedierna. Senast vädrade han sitt missnöje i en intervju i Suomen Kuvalehti. Där meddelade presidenten att rundradion enligt hans mening gör politik av underhållningsprogram. Ahtisaari sade också att han tycker att rundradion borde privatiseras, "det är dags för journalisterna att börja förtjäna sitt levebröd," och att den kunde omvandlas till en allmän TV som producerar dokumentärprogram med offentligt stöd.

Dessutom underkänner han opinionsnämnden för massmedier, massmedierna kan inte övervaka sig själva.

Politisk satir är en svår konst, allmänt taget är nivån på till exempel programmet Iltalypsy, som Ahtisaari antagligen avser, betydligt snällare än bland annat brittiska motsvarigheter.

När presidentkandidaten Martti Ahtisaari visade upp sig i allehanda småtrevliga familjeprogram hördes han inte klaga över att man gör politik under underhållningens täckmantel.

Men nu tar han ett eller ett par enligt hans uppfattning misslyckade program som en orsak att utdöma hela Public Service-konceptet.

Alternativet till Public Service, som rundradion representerar, är affärsmässigt driven kommersiell verksamhet. Public Service motiveras bland annat med demokratiargument, den ger möjligheter att tillgodose intressegrupper som inte definieras i marknadstermer. Finlandssvensk TV är ett exempel. Det är väl inte heller någon självklar utgångspunkt att programkvaliteten förbättras om finansieringen bygger på reklamförsäljning och inte på licensavgifter.

Slängen mot redaktörer som borde förtjäna sitt levebröd var oöverlagd, presidenten kan inte mena att folk som jobbar inom den offentliga – skattefinansierade – sektorn inte gör rätt för sin lön.

Opinionsnämnden för massmedier representerar ett system där branschen gemensamt övervakar sina spelregler. Presidenten tycks utgå från att staten kan sköta den saken bättre. Men varför skulle en politiskt tillsatt medieombudsman vara en bättre garant för att massmedierna verkar på ett etiskt godtagbart sätt?

Det är förstå möjligt att politikerna skulle känna sig mera obesvärade att klaga hos en instans som de själva kan ha kontroll över. (J-EJ)

DAGENS frågor

Viktiga skoldirektörer

■ Skoldirektörsinstitutionen bör ses en av de viktigaste strukturerna i det kommunala. Sett ur den språkliga minoritetens synvinkel (här avses de svenskspråkiga i riksperspektiv) är skoldirektören inte bara ledande tjänsteman utan även en symbol för det vi brukar benämna kulturautonomin, ett surrogat för en territoriell autonomi som av naturliga skäl inte diskuterats på allvar sedan tjugotalet.

Ett självständigt skolväsende är grundbulten i den finlandssvenska kulturautonomin. Då blir det viktigt att hålla nivån, även den "byråkratiska," på bildningssektorn. Självfallet spelar skoldirektörsinstitutionen därvidlag en avgörande roll. Detta kan låta patetiskt, men likväl förhåller det sig så – inte minst i tvåspråkiga kommuner med en svensk minoritet som inte är alldeles marginell.

Därför är det alltid lika oroväckande när saneringspolitikerna börjar kasta blickarna på skoldirektörstjänsterna.

Vasabladet
(Bertel Nygård)

Vems ros?

■ Från Argentina rapporteras den blivande ordföranden för socialistinternationalen, franske Pierre Mauroy med bestämdhet ha avvisat talet om en "tredje väg" mellan traditionell socialdemokrati och marknadsliberalism. Kravet på en reglering av finansmarknaderna står kvar – utan närmare specifikation hur och av vem.

Kommentaren var förstås riktad mot den tredje vägens män i Europa, Tony Blair i Storbritannien och Gerhard Schröder i Tyskland. Deras manifest, publicerat strax före EU-valet, där de bejakade marknadsekonomin och kritiserade statlig styrning av ekonomin, skulle få den franska regeringen Lionel Jospin att framstå som omodern. Nu gick det bra för just de franska socialisterna i valet, medan både Labour och de tyska socialdemokraterna gjorde ett dåligt val.

Kammen har växt i Paris. Och vi kan vänta oss nya avsnitt i den europeiska s-såpan: Vems ros är vackrast – Tonys, Gerhards eller Lionels?

Dagens Nyheter

Ibland med framgång

■ Dagarna i juni 1921 i Genéve var dramatiska. Sveriges förhandlare stod hela tiden i nära kontakt med de närvarande ålänningarna. Tillsammans lyckades man få finnarna att acceptera en åländsk beskattningsrätt. Redan 1921 insåg de åländska företrädarna alltså vikten av det ekonomiska styrmedlet.

Skattekompetensen sattes dock snabbt ur spel och ett utnyttjande skulle till sist ha gett en skattestegring för ålänningarna. Parallellen till dagens problematik kring samfundskatten är slående.

Ålänningarna satte efter det första chockbeskedet och besvikelsen igång med att från noll skapa en fungerande självstyrelse. Ett arbete som i decennier präglades av motvind från finsk sida. Motståndet bottnade dels i att självstyrelsen var en för Finland påtvingad lösning, dels i de starka nationalistiska strömningarna som präglade 1930-talet.

Frustrationen över motståndet från Helsingfors gjorde att Ålandskungen Julius Sundblom strax före sin död 1945 försökte förgäves förmå Sverige att åtminstone backa upp en åländsk självständighet. Efter Sundbloms frånfälle försökte landstinget än en gång återuppväcka tanken på en återförening.

Från 1950-talet och framåt har ålänningarna koncentrerat sig på att utveckla autonomin, ibland med framgång.

Åland
(Harry Jansson)

Alltför länge

■ Åtalen i det så kallade Wayupfallet har förkastats. Det var bra att det fälldes ett domslut i det här fallet som har upprört medborgarna, en åtalsprövning får inte bli en ny rättsinstans. Rättsbehandlingen var också i enlighet med bröderna Sundqvists intressen, annars hade de betraktats med ännu större misstänksamhet än vad man fortfarande torde göra.

Ulf Sundqvist har tvingats att stå på schavotten med snaran om halsen alltför många år. Allt väsentligt i Wayup-fallet har berättas för långa tider sedan, men rättssystemet har hopat och rott. Och båten är inte ännu vid stranden, domen kan överklagas och det finns ännu ingen dom när det gäller Sundqvists kontoknep.

Långt ifrån allt som är olämpligt är dessutom brottsligt. Därför kan man inte godkänna att man tricksar med kreditkonton även om det inte skulle vara olagligt.

Iltalehti

Vart tar katterna vägen?

För ca 2,5 månader sedan försvann vår katt Sessan. Mycket social och tillgiven var hon, och mycket fäst vid oss. Vi vande oss sakta med tanken att hon är och förblir borta. (Fast man hoppas ju alltid att få se henne igen, det finns ju katter som varit borta i månader, och sedan återvänder hem som om ingenting hänt!)

Förra onsdagen försvann vår andra katt, Tossan. Det sorgliga är att hon har två stycken fyra veckor gamla ungar hemma, som behöver hennes närhet och mjölk.

Kanske vi har haft maximal otur med katterna, att de förolyckats i trafiken eller kanske råkat ut för räven? Det vet vi inte och just det är det värsta, när man inte vet vad som hänt våra älskade katter.

Vi har haft regelbundet besök av andra katter på vår gård, som inte stört oss det minsta, men de katterna har också "gått upp i rök". vi har inte sett dem heller. Man bli lite misstänksam, finns det någon som kan hata katter så mycket att den avsiktligt skulle göra dem illa eller rentav avsluta deras levnadsdagar?

Har någon annan i Bollsta nyligen mist sin katt på liknade sätt? Eller har någon kanske sett våra mattgråa, smäckra kattflickor?

I sådana fall, hör av Er!

Med vänlig hälsning
Anette Lindström
med familj
Fiskarsvägen 58
Bollsta
0400-853925

P.S. De två små kattungarna mår bra och blir matade med modersmjölksersättning. Pojkkatten har ett gott hem i sikte och flickan behåller vi själva.

Camping utan arrende

Det är många stadsbor som vill höra motiveringen till att ett företag beviljats rätt att för tjugo år disponera campingområdet i Ekenäs utan att behöva betala något arrende. Campingområdet innebär ju ett kraftigt ingrepp i stadsbornas rätt att utnyttja stadens marker för rekreation och friluftsliv.

Gäller måhända samma regler i kontraktet mellan staden och företagaren angående gästhamnens båtplatser?

Ekenäs
midsommardagen 1999
Nils af Björksten

DAGENS ROS

Dagens ros vill vi ge till vår apotekare för att han alltid tänker på oss. Tack

Personalen
på Karis apotek

30 6 1999

Sista dagen

Imorgon 1 juli är den skattefria försäljningen på resor inom EU ett minne blott. Beslutet att upphöra med försäljningen fattades redan 1991, av de dåvarande medlemmarna i det som då kallades EG. Övergångstiden gjordes tillräckligt lång, ansågs det. Men när Finland och Sverige kom med, två länder vars inbördes kommunikationer i hög grad är beroende av förmånliga sjötransporter, var övergångstiden redan betydligt kortare.

Inte för att våra EU-förhandlare använde särskilt stor energi – om någon alls – på att pressa fram eftergifter i det här avseendet.

Tvärtom, regeringarna här har i motsats till Tyskland, Frankrike och Storbritannien hållit fast vid det ursprungliga beslutet.

På slutrakan gjordes det vissa framstötar för att få taxfree-beslutet uppmjukat eller uppskjutet, men Finlands finansminister Sauli Niinistö hörde då till dem som lovade att se till att alla försök i den riktningen torpederas.

När EG i tiden beslöt att avskaffa skattefriheten skedde det för att understryka principen om den inre marknaden, där varor och tjänster rör sig fritt. I det konceptet passade skattefriheten dåligt in. En följdsats av principen är att skatter och acciser blir någorlunda likvärdiga, på EU-språk harmoniseras, i medlemsländerna.

Men av det har det inte blivit någonting, och det kunde ha varit ett argument för att se över det ursprungliga beslutet.

Det är fritt fram att fortsätta att sälja tobak och alkohol under resorna, förutsatt att man betalar skatter och acciser.

Unionen, som hyllar principerna om det fria varuflödet, har ändå ersatt taxfreehandeln med ett system som söker sin like i krånglighet.

Den skattefria handeln på resor inom EU försvinner.

Om till exempel Finnair vill sälja alkohol på en resa till Grekland, och tillämpa grekisk beskattning, måste man först betala de finländska skatterna, sedan de grekiska, varefter man i Finland anhåller om att få tillbaka den finländska skatten.

Denna operation, med vidhängande papperskrig, görs för varje resa.

Föga överraskande låter Finnair bli att sälja.

Men det här förfarandet tycker EU rimmar bättre med principen om den fria rörligheten än vad den skattefria försäljningen gör.

Kommissionens beslut om hur övergången från skattefri till beskattad försäljning ska gå till tolkas dessutom olika i olika länder. Och i Finland klagar både redarna och flygplatsförsäljarna över att våra myndigheter har väntat till sista minuten med att ge ut direktiv för den nya situationen. Tullen skyller i sin tur på att den inte kunde ge några direktiv innän de avgörande lagarna hade trätt i kraft, vilket de gjorde för en knapp vecka sedan.

Eftersom de som reser utanför EU – och till Åland eller Kanarieöarna – fortfarande får handla skattefritt får flygfältsbutikerna ett system med dubbla priser, med finländsk skatt och utan. Från konsumentens synpunkt blir prisbilden åtminstone tydligare – statens andel av konjaksflaskans eller tobakslimpans pris blir maximalt konkret. Men också den dubbla prissättningen är svår att förena med EU:s fina principer. Den fria rörligheten ska leda till att prisskillnaderna minskar och effektiviteten ökar, vilket förväntas gagna ekonomin i hela EU. Men då vanliga konsumenter vill utnyttja det faktum att varor är billigare i länder med lägre skattesatser hjälps de fiskala myndigheterna här hemma och byråkraterna i Bryssel åt för att göra det så svårt som möjligt.

Hanteringen av taxfree-ärendet har inte gett någon god bild av EU:s beslutsfattande. I stället för att leda till förenkling och ökad effektivitet har resultatet blivit ett alldeles nytt krångel, som drabbar både resebranschen och resenärerna. Så länge det åländska skatteundantaget finns kvar är åtminstone trafiken mellan Finland och Sverige räddad, utom i Kvarken, där subventioneringen via skattefriheten ersätts av direkta statsstöd från Finland och Sverige.

Om taxfreelobbyns farhågor besannas, och 140.000 europeiska arbetsplatser går förlorade, är det ännu svårare att förstå det vettiga i hela företaget. Men EU har förstås gjort sig påmint i många medborgares vardagsliv. (J-EJ)

Stormarket behövs inte

läsarna skriver

En fråga till Ekenäs' beslutsfattare och Thomas Blomqvist som sitter i fullmäktige, för det är han som kommit upp med förslaget att bygga en stormarket på busstationsområdet i Ekenäs. Vi behöver ingen stormarket i Ekenäs, vi har tillräckligt med affärer här. Tänker ni ta livet av alla små affärer?

Fråga först alla gamla Ekenäsbor för det är vi som byggt upp staden och försökt värna om vår gamla vackra stad.

Så kommer ni unga oförståndiga och försöker förstöra allt.

Det finns nog klokare personer att välja in i fullmäktige.

Om ni nödvändigt skall ha en stormarket, för den ytter om staden.

Med vänlig hälsning
Sarah Flemmich

DAGENS ROS

...till Hangö parkavdelning, som gjort ett fantastiskt arbete i år. Parkerna är verkliga prydnader!

Alan Jeffery

Ett stort tack till personalen på Ingahemmet för den fina och uppskattade midsommarfesten som ni ordnade för åldringarna och deras anhöriga.

Meri Dahlqvist

Fyra bilstölder i Kyrkslätt

Polisen i **Kyrkslätt** har under helgen noterat fyra bilstölder i centrumtrakten vilka kan ha ett samband. Natten till måndagen bröt någon sig in i en personbil i Jolkby, verktyg och en elmotorsåg saknas. Samma natt stals en dator från en personbil i Masaby, likaså blev en personbil i Hindersby utsatt för tjuvar som tog med sig en bilstereo. Under midsommarhelgen stals det verktyg från en paketbil i Munkkulla. Alla fyra bilstölder har utförts genom att ett bilfönser slagits sönder.

Karisbor åker till Mariehamn

Sex politiker och fyra tjänstemän från **Karis** åker till femstadsmötet i Mariehamn den 26 augusti.

De skall diskutera personalfrågor, information och medborgarinflytande samt det ekonomiska läget tillsammans med representanter från Mariehamn, Hangö, Ekenäs och Pargas.

De sex politikerna är socialdemokraterna **Seija Kannelsuo-Mäntynen, Inger Tallqvist, Veikko Wigren** och **Mikko Luukkonen** samt sfp:arna **Nils Grönblom** och **Gurli Nurmi.**

Från tjänstemannahåll reser stadssekreterare **Patricia Poikolainen,** kultursekreterare **Jan Fast,** stadskamrer **Krister Rehn** och tf stadsdirektör **Kaj Lindholm.**

Kaj Lindholm frivilligt ledig

Tf stadsdirektör **Kaj Lindholm** i **Karis** har beviljats två veckor frivillig ledighet utan lön av stadsstyrelsen.

Därmed förverkligas de första sparåtgärderna som staden gått in för. Kaj Lindholm är ledig den 12.7–20.7 och 22.7–28.7.

Stadskamrer **Krister Rehn** kommer också att vara frivilligt ledig utan lön.

Då det gäller verkställandet av stadsfullmäktiges beslut måste stadsstyrelsen ännu kontrollera att det verkligen beslöts att lärarna inte skall permitteras då sparprogrammets ramar slogs fast på fullmäktiges möte.

Karis besvärar inte Ingå

Stadsstyrelsen i **Karis** återtar besväret över Ingå kommunstyrelses beslut att köpa miljöhälsovårds- och veterinärvårdstjänster av Ekenäs stad.

Styrelsen var enhällig och motiverar det återtagna besväret med att det är dags att bygga upp samstämmighet i Västnyland.

Det var grundtrygghetsnämndens hälsosektion som anförde besvär då Ingå beslöt att köpa tjänsterna av Ekenäs trots att Karis stad kom med ett förmånligare anbud.

JAN-ERIK GABRIELSSON från **Karis** gav blod för hundrade gången på måndagen. Det kom 175 blodgivare då Finlands röda kors karisavdelning ordnade blodgivning. Två av dem var nya blodgivare. Nästa tillfälle ordnas den 27 oktober.

DAGENS frågor

Aldrig tidigare

■ Aldrig tidigare har man väl krävt att rundradion ska privatiseras med så trångsynta och skeva argument som dem Ahtisaari nu använder. "Under sken av underhållning visar rundradion helt politiska program", säger han. Ahtisaari anser att han har blivit osakligt behandlad i rundradions program. Av intervjun med Ahtisaari får man intrycket att rundradion kunde bli en offentlig kanal av amerikansk modell som ägnar sig åt dokumentärprogram och faktaprogram. Det är ett hårt öde Ahtisaari har tänkt sig för rundradion: en kommunikationsjätte marginaliseras till en specialkanal för eliten på grund av några satiriska program.

- - -

Ahtisaari tycks inte känna till mediesituationen i USA bättre än den i Finland. Han förundrar ju sig i intervjun över att rundradions satirprogram stöds med skattemedel. Men det är inte fallet. Vi behöver ingen etermediemodell av amerikanskt snitt i Finland, och rundradion ska åtminstone inte privatiseras för att presidenten inte tål – dålig – satir. Programmen kommer och går. Utan rundradion skulle TV-utbudet i Finland vara betydligt torftigare och kommersiellare.

Helsingin Sanomat

Felanalys

■ I länder där public service-TV har en stark ställning handlar det om full service-kanaler, inklusive underhållning och politisk satir.

Då Ahtisaari motiverar en privatisering av Rundradion med att "det vore dags för journalisterna att börja förtjäna sitt levebröd" riktas slängen mot hela den offentliga sektorn. Tjänar man kan-tänka inte själv sitt bröd om man får sin lön ur offentliga medel?

Han bortser också från att även Rundradion har sina programregler. De som grovt bryter mot dem blir lätt f.d. rundradioanställda. Ta bara en Ruben Stiller.

Då Ahtisaari talar för en privatisering av Rundradion talar han indirekt för utländskt ägande. Att det inte finns tillräckligt med pengar i hemlandet för ändamålet framgår då Ruutunelonens förlust är lika stor som MTV:s vinst. Kommersiell TV är alltså en plus minus nollbusiness i Finland.

Hufvudstadsbladet
(Björn Månsson)

Vem hade trott...

■ Tidsandan hänar i dag inrättningar som inte förtjänar sina egna pengar. Underförstått i denna vulgärargumentering är att bara det som marknaden försörjer är acceptabelt.

Vem hade trott att en president som emanerar ur den sociala demokratin på slutrakan skulle hemfalla åt dylikt.

Privatiserar man rundradion slipper man inte program av Iltalypsys typ – kanske till och med tvärtom.

Däremot lämnar man mångt och mycket i sticket – bl.a. svenskan i elektroniska medier.

Presidentens "analys" är fatal inte bara för att den bygger på en personlig strävan till någon form av hämnd.

Den är samtidigt en bekräftelse på vad vi vetat: att presidentens blinda fläckar finns i den inrikespolitiska analysen. Själv är hans erfarenhet av hemlandet begränsad. Och som närmaste rådgivare i de här frågorna har han en person – Alpo Rusi – vars tänkande i hög grad styrs av antistämningar.

Det ger oss en olycklig upptakt på en debatt om rundradions framtida roll.

Rundradion har det trångt också av så kallade institutionella skäl.

Opinionsbildningen på tidningssidan präglas nämligen av att de flesta stora tidningshus har starka intressen också på tevesidan.

De missar sällan en chans att banka rundradion i huvudet med "moderna" argument.

De här frågorna blir inte bättre av antiintellektuell analys – om den sen kommer från slott eller koja.

Rundradion är en nödvändig bastion i finländskt medieliv – och ska kunna vara det också framöver.

Åbo Underrättelser
(Torbjörn Kevin)

Nivåer i vården

■ Nivåbestämning inom vården handlar helt enkelt om kostnadsjakt, effektivitet och lönsamhet. Det betyder kortare köer för yngre patienter, längre väntetider för de äldre och sin mest extrema form betyder det inga dyra mediciner för äldre eftersom det "inte lönar sig" och blir dyrt. Indirekt är det också en politisk prioritering när politikerna ställer de ekonomiska ramarna till sjukhusens förfogande. Räcker inte pengarna måste läkarna helt enkelt prioritera. Och då kan man med fog fråga sig om den prioriteringen sker på medicinska eller ekonomiska grunder. Och man kan också fråga sig vems fel det är om pengarna inte räcker för den allra bästa vården, läkarnas eller politikernas?

Orsakerna till att den här sidan av vårdgemenskapen överhuvudtaget diskuteras skall nog sökas i det nya effektivitetstänkandet som gör sig allt bredare i samhället.

Jakobstads Tidning
(Ulf Överfors)

Vägbygget viktigt för Hangö, men statens jobb

Att det är högst negativt för **Hangö** om grundförbättringen av riksväg 25 fördröjs med ett år är alla i Hangö överens om. Alltså tar man samstämmigt avstånd från Vägverkets omdisponering av de tilläggsanslag som riksdagen beviljat för Hangövägen till förmån för vägnäten kring flygfältet.

Men däremot förhåller man sig skeptiskt eller försiktigt till de tankar som företagaren **Alan Jeffery** framförde i en insändare i tisdagens VN, nämligen att Hangö stad aktivt skulle ingripa för att förhindra en fördröjning av grundförbättringen. Detta genom att garantera ett lån för hamnen som i sin tur skulle låna pengarna åt Vägverket. Enligt Jefferys uträkningar skulle ett sådant förfarande spara skattepengar och vara lönsamt för Hangö.

Statlig angelägenhet

– Byggandet av den här typens vägar är en statlig angelägenhet. Vägbyggen finaniseras med allmänna medel, som också hangöborna och verksamheten i Hangö hamn bidrar till. Det är statens sak att se till att infrastrukturen är i skick. Om vägbygget var privatfinansierat är utgångsläget ett annat, betonar fullmäktigeordförande **Sture Söderholm** som skulle akta sig för att ge signaler om kommunalt finaniseringsintresse.

Han utesluter inte att riksdagen beviljar nya tilläggsanslag så att den ursprungliga tidtabellen kan hållas.

– Jag tror inte att grundförbättringen behöver försenas så mycket, säger Söderholm och låter förstå att en försening på någon månad inte är så farlig när man väl kommit så här långt med det länge efterlängtade projektet.

Ett entydigt nej

Hanseas VD **Jukka Ryky**, som också är inkopplad på hamnfrågorna, anser att nytänkande av det slag som Jeffery framför är bra – men dessvärre inte så lätt att förverkliga. Själv tog han upp en liknande tankegång redan då förra trafikministern **Matti Aura** besökte Hangö. Detta för att se om staden på något sätt kunde påverka tidtabellen. Ur samtalet framgick klart att några sådana möjligheter inte fanns – det är staten som bestämmer hur och enligt vilken tidtabell vägar byggs. Lån kan staten få när som helst, påpekade Aura då, berättar Ryky.

I likhet med kanslichef **Pertti Mandell** och hamnkapten **Tom Widenäs** tror Ryky inte heller att de uträkningar som Jeffery baserar sitt resonemang på stämmer.

Både Widenäs och Ryky påpekar att man inte kan göra direkta kopplingar mellan ökade fraktinkomster och förbättringen av vägen. Fraktinkomsterna påverkas lika mycket eller mera av terminalbygget, kajförbättringen och de andra investeringarna i hamnen.

– Jag anser nog att vägen är väldigt viktig, inte bara för hamnen utan för hela Hangö. Men jag skulle inte våga säga att den ökar fraktinkomsten så och så mycket, säger Widenäs.

– Vi kan ju i alla fall använda både vägen och järnvägen nu också, inkomsterna i hamnen minskar inte för den skull, påpekar Ryky. Vad krossstenen från sprängningarna i hamnen beträffar betonar Widenäs och Ryky, att det är en angelägenhet för entreprenören – inte hamnen. Krosstenen endast lagras i hamnen.

– Men det är klart att det är viktigt för entreprenören att få krosstenen såld och då får vi den fortare bort från hamnen. Den är lagrad här och nog lite i vägen, men det får vi acceptera, säger Widenäs och säger att entreprenören räknat med att sälja en del kross till Vägverket med tanke på riksvägen. Dessutom skall hamnen köpa tillbaka en del kross, liksom också staden.

Påverka riksdagen

Partti Mandell är försiktig ifråga om stadens möjligheter att ingripa i de statliga processerna. Han tror att det är effektivare och bättre att påverka riksdagen för att få de pengar som behövs än att låna åt Vägverket.

– Det stämmer att en fördröjning kostar, men man måste vara ganska försiktig när man förevisar siffror och ha mycket noggranna uträkningar innan man kan säga något med säkerhet, säger Mandell och låter förstå att de uträkningar som framförts bygger ganska långt på spekulationer. Han ifrågasätter att lagringen av kross skulle kosta så mycket som 3 mmk, att hamnen går miste om en fraktinkomst på 10 mmk och 40 arbetsplatser etc.

Han uttrycker sig också något skeptiskt ifråga om principen att hamnen skulle låna pengar åt Vägverket.

– Det är en ny tanke, jag vet inte om att något sådant skulle ha gjorts någon annanstans.

Widenäs anser för sin del att principen är helt gångbar. Som exempel nämner han Kalajoki kommun, där man gick in för att finansiera muddringen av farleden till den egna hamnen då staten inte hade pengar.

– Man räknade med att det var så viktigt för kommunen.

Ryky medger att det också kan vara riskfyllt att signalera om kommunalt finansieringsintresse: på statligt håll kan det tolkas som en vilja att delta i kostnaderna, inte bara låna.

– Men våra resurser är så små och räcker just och just till de egna utgifterna, vi kan inte bygga vägar.

Marit Lundström

Pietikäinen och Saarinen ser hoppfullt på Hangövägen

Riksdagsmännen **Matti Saarinen** (sdp) och **Margareta Pietikäinen** (sfp) ser båda hoppfullt på möjligheterna att utverka pengar för Hangövägen i samband med tilläggsbudgeten i höst.

Pietikäinen förundrar sig över uttalandena från Vägverket, som omdisponerat anslagen till förmån för flygfältsvägarna, och berättar att Sfp-gruppen under våren förde många diskussioner om Hangövägen. Hon hänvisar till att Sfp:s man i trafikutskottet, **Ola Rosendahl,** gjort en skrivning om tilläggsanslag till de vägprojekt som redan påbörjats.

– Min tolkning är att om mera anslag beviljas så skall nog inte Hangövägen bli lidande. Vi utgår från att tidtabellen kan hållas och ser att chanserna för tilläggsanslag är stora, säger Pietikäinen och menar att Hangövägen blivit något av en symbolfråga.

Trots att vissa arbeten – ammunitionsröjningen och grundvattenskyddet – tagit mera tid än man räknat med och inneburit merkostnader, ser hon det som oacceptabelt att helt frångå tidtabellen, bortsett från att de kan innebära en justering på några månader.

Ett "oönskat barn"

– Det första målet är att få pengar i tilläggsbudgeten på hösten. Att det blir en tilläggsbudget vet vi redan, säger också Matti Saarinen och tillägger att i annat fall måste pengarna fås in i den vanliga budgeten.

Också han har i riksdagen påtalat det oändamålsenliga i att spara på redan påbörjade vägprojekt, i synnerhet när merkostnaderna för sparandet är nästan lika höga som de tilläggsanslag som krävs.

– Om merkostnaderna för påbörjade projekt är 40 miljoner och det behövs 50 miljoner för de påbörjade projekten är nettoinbesparingen bara 10 miljoner. Det är galenskap att spara på det sättet.

Saarinen misstänker att det från Vägverkets sida handlade om taktik att flytta pengarna från just Hangövägen till flygfältsprojektet. Riksdagen har ju klart uttryckt sin vilja ifråga om Hangövägen, påpekar han och menar att detta gett möjlighet till politiskt taktikspel.

– De valde en känslig punkt för att på det sättet få mera pengar. Men det här är bara en gissning i sommarvärmen, tillägger han.

Saarinen menar att Hangövägen framstår som något av ett "oönskat barn" i den statliga vägförvaltningen. Det är riksdagen som drivit på grundförbättringen, men förvaltningen är motsträvig. I samband med höstens tilläggsbudget tror han dock att riksdagen ännu en gång uttrycker sin vilja. –ml

Dagboksförfattare Norrby åker hem från Dragsvik

Idag hemförlovas kontingent 2/98. Nu åker också undersergeant **Markus Norrby**, bekant för Västra Nylands läsare genom sina armédagböcker, hem till Kristinestad. Under hela sin tjänstgöringstid har han med sina dagbokssidor i tidningen berättat om livet i Dragsvik.

Idén till dagboken föddes då Markus före inryckningen förra sommaren satt och funderade på hur han skulle få sex månaders tjänstgöringstid.

– Med studentexamen i ficka är det ganska stor risk för att man väljs ut till underofficersskolan, konstaterar han. Jag tänkte att om jag börjar med en kritiskt artikelserie, så vill de anställda bli av med mig så snabbt som möjligt.

Han började med dagboksprojektet men stötte faktiskt inte på någon negativ respons.

– Jag hade faktiskt väntat mig det. Det är jag förvånad över och den respons jag har fått har varit positiv. Efter några sakfel har jag däremot fått höra vad jag är värd.

Lyckligtvis redaktör

Trots ihärdiga försök att komma undan så lätt som möjligt hamnade Markus bland dem som skulle utbildas till underofficerare.

– Jag misslyckades, erkänner han.

En kort tid efter det att Markus hade blivit undersergeant fick han tjänsten som redaltör för tidningen Fanbäraren. Det gjorde att han nu efter knappt ett år tycker att tiden trots allt har gått ganska snabbt.

– Om jag hade blivit "vanlig" undersergeant hade det varit väldigt jobbigt, tror han. Jag är inte en ledartyp och jag tycker inte om att skrika åt folk att göra saker som jag själv inte vill göra.

En tid innan skolan hade börjat funderade han till och med på att gå och hämta ansökningspappren för civiltjänst.

– Det blev aldrig av, för jag orkade inte bry mig.

Då utbildningen väl kommit igång märkte Markus att det till och med var intressant. Disciplinen var till och med mindre sträng än under rekryttiden eftersom det var andra elever som stod för ordningen.

– Kursen var till och med rolig, märkte dåvarande elev Norrby. I slutet av kursen hade vi många läger, men de var också roliga eftersom vi sov på nätterna. På dagarna gjorde vi sedan det som skulle göras.

Lång permission

Direkt då Markus kliver ut genom kasernporten tänker han försöka hitta snabbaste bussen hem till Kristinestad. Under helgen kommer han att ta det lugnt.

– Och njuta av att få vara fri.

Hur det kommer att kännas då han stiger utanför porten vet han inte riktigt.

– Antagligen förstår man först någongång nästa vecka att den här permissionen tar aldrig slut.

Han konstaterar att det är en lång tid han har tillbringat inanför brigadens portar.

– Det senaste civila minnet jag har är midsommarfirandet förra året.

Under resten av sommaren skall Markus antagligen frilansa för Radio Österbotten i hemstaden och till hösten börjar han studera fysik i Åbo. Kommer Markus att helt lämna den journalistiska banan?

– Knappast. Ett yrke som jag har börjat funderat på är vetenskaplig journalist. Det verkar finnas en marknad för den. Nästa slag av frilansarbetare för både tidskrifter och dagstidningar kanske?

Tyngre i skolan

Att komma från Tanzania till Dragsvik garnison för att göra beväringstjänst borde ju medföra stora omställningar. Men inte för **Sune Mushendwa**. Hans mamma är från Jeppo i Österbotten och han har tidigare besökt Finland.

Han ville komma till Finland för att byta livsstil. I en jämförelse mellan Finland och Tanzania säger Sune att här fungerar allting så smidigt. Medan till exempel tiden inte har så stor betydelse i Tanzania.

– Bestämmer man träff klockan åtta, så kommer man ändå när man vill, konstaterar han. Men jag har ju inte erfarenhet av armén där.

I broderns fotspår

Sunes bror **Siima** tjänstgjorde på granatkastarkompaniet med kontingent 1/98 och han har berättat för Sune om den finländska armén. Sune tycker att armén här är tyngre fysiskt än psykiskt, men att den på ingendera sättet är speciellt tung.

– Då det är fysiskt tungt så vet man att det tar snabbt slut, anser han.

Angående det psykiska så tycker han att den fyraåriga internatskola han gick i nere i Tanzania var betydligt tyngre.

– Där fanns ingen rättvisa alls, säger han. Jag är glad över att jag klarade det.

Nu vill han stanna i Finland för att studera. Han hoppas komma in på yrkeshögskolan i Vasa och därifrån studera till arkitekt.

– Kommande månad får jag veta om jag kommer in.

Mats Engblom

MATS ENGBLOM

Markus Norrby och Sune Mushendwa solar sig i uniform. Idag lyser den civila solen över dem.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Service Above Self

■ **Heikki Aarva**, vår strähattsprydda sommargäst med uppväxttid i Hangö, har åt **Kirsti Luolavirta** och **Alan Jeffery** samt hela personalen vid Alan's Café delat ut det högsta utmärkelsetecknet inom Papegoj-lekgruppen.

Utmärkelsetecknet tillkom då Heikki stod bakom det populära Papukaija-programmet i televisionen. Alan & Co fick nu tecknet för livsglädje, vänligt beteende, positiv inställning till kunder och besökare, ja för att använda Alans eget idiom "service above self".

Det var flera nöjda kafébesökare som följde med den anslående ceremonien.

Här spikas det!

Det är skönt i Alans trädgård.

Heikki Aarva håller tal.

Han med hatten

Pekka Vehviläinen sitter i sitt galleri vid Boulevarden 7 framför ett av sina favoritkonstverk föreställande en gammal medkörd bil. Galleriet är öppet dagligen hela eftermiddagen. Gå dit, ni blir garanterat stimulerade!

Auktion

■ Det blir sommarauktion på Kukkatars gård söndagen den 8 augusti kl. 13.00 med **Kari Pihlasmaa** som mäklare.

Senaste sommar utauktionerades en hel del rariteter bl. a. konstverk av ryska mästare.

Kan det stämma?

■ Moral är när du känner dig väl till mods efteråt, omoral är när du inte gör det.

Ernest Hemingway

Två sätt att se på saken

■ Två goda vänner sedan barndomen, Lena Sihtola och Maria Sarén, har tillsammans skapat en charmig utställning, för tillfället aktuell i Kukkatar.

Det finna en gemensam nämnare, Marias Bengtskär i akvarell flankerad av Lenas fotovyer från Fyrön och de suggestiva bilderna från Själö, trots själva skönheten i dem. Här vet vi bakgrunden och det är kanske därför det sköna förvandlas till det hotfulla, kärmmande och kusliga.

Lenas datorbehandlade bilder "Det gamla landet" är något alldeles extra, något helt nytt vad jag kan förstå. De är lockande och pryder vilket hem som helst. Lena tycks vara en sparsmakad estet i sitt sätt och närma sig motivkretsen, vilket minsann inte är något rina beröm.

Maria Sarén ställer ut akvareller från skärgården kring Hangö, ett par av dem från Runsala. Akvarellerna är fintalande, om än litet enformiga, men jag skulle nog taga mig en extra titt på de färgnyanser naturen själv bjuder på.

Jag rekommenderar er att se dessa två damers uppfattning om landskapet och verkligheten kring oss, inte bara här utan också i mera svdliga nejder. Och tag er en alldeles extra titt på lenas datorbehandlade vyer.

Pappa Esko Sihtola är en fin värd som dessutom förevigar vernissagen.

Maria Sarén.

Lena välkomnar Solveig Gräsbeck.

Begeistrad publik

Två stiliga poliser på fotbollsmatch.

■ Det är flera gånger jag tidigare framhållit att nog kan fotboll vara spännande, ja nästan gastkramande. Så ock senaste söndag då HIK på hemmaplan klarade sig 4-4 mot FinnPa. "Det blev åtminstone åtta mål, vårstår det då det inte alls blir", framhöll min bänkkamrat.

Och med vilken glädje, vilken lättnad, vilken fröjd hemmapubliken hälsade de våras mål. Jag ville taga en bild av hemmapubliken just då mål skjutits, men jag var lika förtjust och fick inte alls kameran att fungera.

Det vimlade av fotbollsentusiaster i Rukki Arena. En ung dam tog det så jordnära att hon såg ut som det sötaste lilla smutsiga troll. Klädd i vitt som hon var! Vi satt bredvid Lucia Björkqvists pappa och fick härlig och sakkunnig information. Också om att Lucias lockar faktiskt var klippta, när han i tiden var i militären.

Så man lär sig på fotbollsmatcher.

Ille faciet

■ Och vem har vi här då? Jo, det är Jouko Rönkkö, chefredaktör sedan den 2 augusti för denna vår kära ortstidning.

På bilden berättar han för redaktionen om hur han ser på sin uppgift.

Personligen tycker jag det är roligt att träffas igen, vi har haft mycket med varandra att göra i fornstora dar i den andra stora hamnen i vårt land.

Välkommen Jocke!

Denna herre har tjänat Hicken över fyrtio år.

Gänget är samlat, kompletterat med två ekenäsbor.

Raimo Sirkiä till Hangö

■ Operasångaren **Raimo Sirkiä** med **Ilkka Paananen** vid pianot ger en konsert i Hangö kyrka fredagen den 27 augusti kl. 19.00.

Det är kultur- och fritidsnämnden liksom också 125-årsjubileumskommittén som inbjudit denna vår stora tenor att konsertera i Hangö. Sirkiäs konsert inleder Hangödagarna.

flyttade Einar från fyren vid Gustavsvärn ut till Bengtskär, där han som sagt förblev fram till den nya eran 1968 då fyren började skötas automatiskt.

Oktoberstormen 1957

När Alma berättar om sin barndoms Bengtskär dröjer hon vid de ljusa minnena av sommar, lekande barn, utflyktsfolk som man satt och språkade och drack kaffe med på "dansanberget" och tornsvalorna som var återkommande sommargäster.

Men Alma och hennes släkt har också svåra minnen från Bengtskär. Svårast av alla är oktoberstormen 1957.

Då hade Almas äldsta bror **Sven-Olof**, ny gift och nyss bliven pappa, kommit ut till fyren på egen hand. När vinden började tillta oroade han sig för sin båt. Två båtar kunde inte ligga tryggt vid Bengtskär för bara en kunde vinschas upp på land. För att rädda båten undan den annalkande stormen beslöt sig Sven-Olof att köra tillbaka till Rosala. Men han kom inte långt. Stormen vräkte hans båt mot klipporna alldeles nedanom fyren och Sven-Olof drunknade ute vid sin barndoms ö.

Alma Lindholm söker och hittar namnen på sin bror Sven-Olof och hans hustru Wivan inristade i Bengtskärsklippan. Namnen har ett knappt skönjbart hjärta runt sig. Så har Bengtskärs klipporna blivit gravsten över en alltför tidigt bortgången make, far, son och bror.

Kammaren blev kapell

Att återse sitt barndomshem väcker alltid minnen och känslor. Att komma tillbaks till ett barndomshem som nu är en av de större turistattraktionerna i södra Finland är mer än konstigt.

Ön med sina pottar, skrevor, klippor och stenar är inte mycket förändrad. "Lilla Kammarn", utedasset är visserligen borta, det blåste bort i en storm, och båthuset är likaså borta. Bastun i granit står stadigt kvar, den rubbar inget. En krusbärsbuske och en liten potisodling är nykomlingar på ön och ett nytt dass och ett lider för avfall likaså.

Inne i fyren är förändringarna fler...

-Inte skall här ligga en matta muttrar Alma genast vi kommer in...

Den kammare familjen Laine bodde i har blivit kapell och deras kök fungerar fortfarande som kök för cafeét på fyrön.

Kök och kammare hade varje familj på ön. Men man hade också gemensamma utrymmen. Det nuvarande cafeét var slöjdrum.

- Här stod snickarbänkar berättar Alma Lindholm.

I det andra gemensamma rummet, biblioteket,fanns radion, kontakten till världen bortom horisonten, och böckerna.

Alma vandrar runt och tittar, pekar och berättar: här stod julgranen och det här är farfars gamla soffa, möblerna är idag delvis de samma som alltid funnits på fyren.

Bengtskär lämnade spår

-Det känns konstigt men bra sammanfattar Alma Lindholm sitt besök på barndoms ön, när hon igen sitter på Marinas däck och ser Bengtskär bli mindre och mindre.

Vad har då barndomen på Bengtskär gett Alma som vägkost i livet?

-Havet, svarar Alma, jag måste leva med det, jag måste vara på det och jag måste kunna se det.

-Kanske har jag också lärt mig att tåla ett och annat och att inte ge upp, dom säger att jag har skänn på näsan, funderar Alma och vänder blicken från Bengtskär mot Hangös kännspaka siluett.

Väl framme i Östrahamnen tar Alma sin cykel och cyklar hem till Gunnarstrand, till sitt hus med fönster mot havet.

MARGHERITA ZILLIACUS

"Där borta ligger simanpotten som vi ala lärde oss simma i" visar Alma Lindholm

Som ett dyrt minne bevarar Alma ett gulnat tidningsurklipp från år 1958. Då skrev ingen mindre än Lars Widding ett reportage om Einar Laine. "Historien om en ensam man" kallade Widding berättelsen som ingick i Expressen

Kortkurser är den stora nyheten

Medborgarinstitutets höststart inom kort

■ Snart blir det igen en gång aktuellt att inleda eller fortsätta sina studier vid Medborgarinstitutet. Höstterminen inleds i september, en del kurser redan under den första veckan i månaden. Med finns såväl gamla bekanta kurser som helt nya kurser.

Kursprogrammet är väntat att utkomma inom den snaraste framtid, om en ungefärlig vecka. Men redan nu står det mesta klart för arrangörerna. Nu finslipas detaljerna.

-Nyheten för i år är nog det faktum, att vi satsar mycket på kortare kurser, berättar rektorn för institutet, **Fredrik Åberg**.

Enligt honom är det också utmärkande för många av de kortare kurserna att man kan komma och gå relativt fritt, det handlar alltså om olika teman och man deltar då det känns relevant, utan betungande ständig närvaroplikts känsla.

Kortkurser från halm till öl

Bland kortkurserna finner vi bokbinderi med **Sven Smeds**, halmarbeten med **Marith Norrgårdh**, påskpynt med **Regina Holmström** och **Barbro Lignell**. Vidare kommer en vinklubb som under två möten bedömer rött vin och vitt vin med vininköparen **Monica Lindgren** samt två aftnar på Alan's café med ölpresentation med bland annat noviteter direkt från engelska bryggerier, med **Alan Jeffery** som dragare.

Under Studia generalia-rubriken får vi bekanta oss med finlandssvenskt drama i **Ralf Långbackas** regi, och gå på bibelseminarium gällande färska bibelöversättningar på Församlingshemmet. Dagföreläsningar kommer att anordnas i Dagcentralen.

Astangayoga bedrivs torsdagskvällar i **Göran Enqvists** ledning. I Astrea kan man ta del av en kurssammansättning kallad Trygga ryggar, där fysioterapeuterna **Maria Fagerlund** och **Irina Winberg** står för kursen Förebyggande fysioterapi - föreläsningar och praktiska övningar. I Astrea blir det också vattengymnastik för veteraner, med start redan den 7 september.

Dansa får man i Lappvik skola samt på kurserna Dans i modern tid, Folkdans och Vi kan - folkdans för utvecklingsstörda.

Redan den 5 och den 8 september inleds aerobic med **Agneta Möller-Salminen**, medan **Christel Söderling** drar damgymnastik i Centralskolan och **Anita Grönroos**, i finska skolan i Lappvik, leder den andra gruppen.

Volleyboll för herrar går av stapeln i Centralskolan ledd av **Ralf Holmberg**, medan oldboysgruppen dras av **Erik Abrahamsson**.

Kursen Hitta din yttre och inre harmoni är en av kurserna som använder sig av teman och var och en som intresserar sig för mode, näring och kosmetika kan finna lockande rubriker. Kursen dras av **Tarja Aalto** och inleds den 13 september.

Konstnärliga ämnen

Det finns som vanligt rikligt med konst- och färdighetsämnen. **Lotte Runeberg** inleder två keramiska kurser, **Esko Sihtola** håller fortsättningsvis i trådarna i Lyckebos konstklubb samt drar kursen Oljemålning och akvarell. Lotte Runeberg och **Marith Norrgård** drar konst och hantverk för barn och **Hans-Peter Holmsten** håller kurser i koppargrafik. Möbelslöjda får man under ledning av **Tor-Rolf Lindblom**.

Porslinsmålningen ser tre olika grupper, medan slipning av stensmycken i samarbete med Opisto enbart tar ett fåtal deltagare, en grundkurs och en fortsättningskurs står i turen. **Taisto Lakkamies** fortsätter där som dragare.

Marith Norrgårdh leder en textilverkstad där man arbetar med lin, bomull, siden och ull. Man skall öva sig i färgning, tryckning, målning och sömnad. Hon drar även kurs i tovning och i vävning, den sistnämnda både som dagkurs och kvällskurs och fortsättning.

För den musikaliska finns damkörsång, manskörssång, ungdomskörssång, kammarkörssång och dragspelskurs, medan **Marie-Louise Björklund** ger individuell musikundervisning i gitarr- och pianospel.

Samhälle och kultur i dagens Italien får man som nyhet i kortkursform om åtta aftnar bekanta sig med i **Lena Sihtolas** regi, medan **Johan-Gustav Knuts** fortsätter sin serie Till flydda tider. Start för den förra den 14 september, den senare inleds den 15 september.

Mbirektorn Fredrik Åberg.

Datorundervisning ger **Thomas Lindqvist** i sex olika ämnesblock, medan en kurs i ADB för seniorer också står i planerna.

Bland språken är grekiska I en nyhet, både svensk- och finskspråkiga grekiska vänner är målgrupp. Det är **Mirja Teittinen** som undervisar. Start är det den 30 september.

Nyheter är också finsk konversation med **Johanna Sandin** och Tyska I med **Anne-Mari Kraufvelin**. Vidare kan man finna kurserna engelska III med **Karin Werner**, ryska I med **Valentina Halén** samt Kraufvelins spansk repetition samt spanska II. Där kan man gå direkt från repetitionskursen till tvåan.

Sin hund kan man lära sig förstå sig på på bättre sätt i den förlängda kursen Min hund, en fördjupad kurs för nybörjare tillsammans med lydnadsinstruktör **Anneli Böckerman**.

Vill man lära sig mera i köket, ordnas en omfattande serie angående matlagning, där man i olika block om fyra gånger får bekanta sig med vissa teman. Även här är det möjligt att enbart delta i några av blocken. I köket undervisar **Camilla Holmström** och **Anni Westerlund**. Kursen är beräknad vara säsongsbetonad. Avslutningmomenten är Herrar i köket samt Bjuda till fest.

Utrymmena för kurserna är de vanliga, trygga. Rektor Åberg berättar att man dessutom ansökt om anslag för renovering av Gårdshuset, i vilket många av kurserna av hävd huserar.

-Vi hoppas, det skulle behövas, eftersom Gårdshuset är så pass viktigt för våra ändamål, säger han. -ls

Många av kurserna försiggår i idyllisk miljö. Gårdshuset på bilden hoppas man dessutom på att få renovera inom kort.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Traditionellt träracketspel

■ Det var nu tredje gången tennisfolket samlades till träracketävlingar i gammaldags sirlig elegans.

Damfinalen vanns av Barbro Wikberg över Irina Kankaristo med 6-4. I damdubbeln slog Tetti Sommardahl och Elsa-Maria Haapala damerna Wikberg och Sommardahl. I herrfinalen dammade Jari Karvinen Jarmo Vuorinen med 6-2. Kanske Vuorinen hade munhuggits för mycket just för matchen.

Anders Winberg (Ekenäs Tryckeri!!) och Reijo Kankaristo har ursprungligen fört fram i din med dessa fävlningar, som klubbmedlemmarna.

Och åskådarna verkligen tycks uppskatta. En del av läktarförbliken var också uppklädd till länderna. En tavla av Reijo Kankaristo utlottades bland deltagarna som på kvällssidan samlades till gemensam sits med en bit mat.

Mälli Savolainen och Kai Söderholm (båda utslagna i finalen) sitter i tenniskaféet med Jörgen Wikberg.

Publiken var också i rätt klädsel.

Jag tycker tennisfolket skulle utöka programmet till garden party med hattar och parasoll. Jag är säker på att många gärna skulle betala en entréavgift. Jag skulle åtminstone göra det.

Stort drama

■ Den 8 oktober blir det premiär vid Helsingin Kaupunginteatteri för Arthur Millers "Kauppamatkustajan kuolema" med Kyllikki Forsell och Esko Salminen i de bärande rollerna. Som sönerna ser vi Santeri Kinnunen och Nicklas Ligneil.

Kulturbyrån ordnar en resa den 26 november med denna föreställning på programmet.

Hangö vann över Kyrkslätt i golfkamp i Täktom

■ Den traditionella kommunkampen mellan Hangö och Kyrkslätt i golf har igen utkämpats, först i slutet av juni på Brukegolfbanarna med 86-86 och nu senast den 21 augusti på Nordcenter med 80-82.

Hangö med Kurt Akrén och Leif Sjöstrand i laget vann över Kyrkslätt representerat av Bengt Lindholm och Lars Österlund. Spelformen var scramble.

Det var nu fjärde gången Hangö besegrade Kyrkslätt, som har två segrar på sitt konto. Det stiliga vandringspriset utdelades i samband med middagen, som bestod av rökta och stekta flemdror med potatissallad.

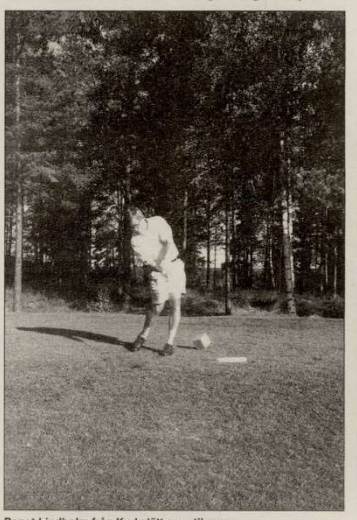

Bengt Lindholm från Kyrkslätt ger stilprov.

För högt

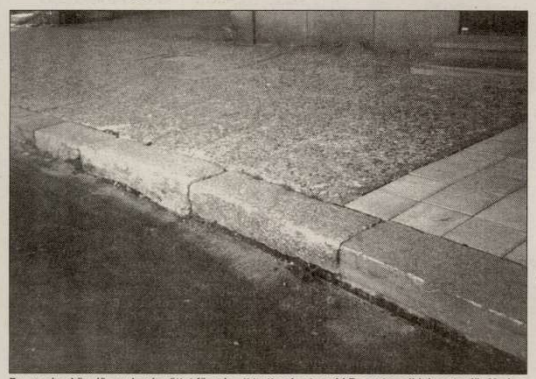

En av mina kära läsare har berättat för mig att trottoarkanten vid Bangatan alldeles utanför Meritas personalingång är för hög. Bildörrar tar i säger min sagesman.
Då jag tog fotot ovan stannade "expertis" till och undrade vad som pågick. Jag förklarade vad saken gällde och "expertisen" sade att kanten nog är i högsta laget.

Finalisterna i häradscheftävlingarna är här samlade till familjeporträtt.

Autumn

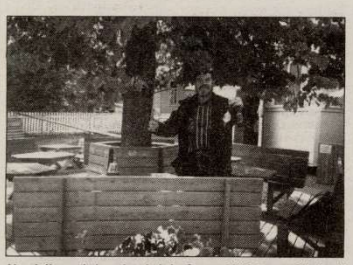

Alan Jeffery och de andra glada invånarna i Villa Orrman bjuder till fest lördagen den 4 september fira höstens ankomst. Visans Vänner och kammarkören Vox Humana medverkar. En matbit serveras.

Kaffepaus

Och vad har vi här då? Jo, kaffepaus vid Hangon Pulla vid niotiden på morgonen. Alla stans pojkar brukar då samlas till en gemensam stund. Herrarna gav mig tillstånd att fotografera.

Kanske lika också annanstans?

■ En liten stad som Lovisa och en liten med rätt homogen bygd som Lovisanejden har inte råd att ge avkall på en fungerande och mänskonära service. Den som satsar på service, den som gör allt för kunden har framtidstrumf på hand. En köpman, en företagare, behöver bara snorkig och oartig en gång. Kunden, eller rättare offret kommer aldrig tillbaka. Dessutom börjar djungeltelegrafen ringa och surra: gå inte dit, till den eller den affären, där blir du ovänligt bemött.

Mänskor överhuvudtaget och framförallt östnylänningar är kanske känsliga i överkant mot allt slags snobberi, översitteri och **snorkighet, vilket förstås delvis kan bero på dålig självkänsla. Man tror implicit att motparten, ja omgivningen, underskattar en. Detta kan leda till en falsk ödmjukhet. Man lismar sej och fiskar ömkligt efter beröm.**

Affärsmän i Östnyland bör vara synnerligen försiktiga. Skölden ska vara putsad och blank. Verksamheten bör vara oförvitlig. Det finns nämligen mänskor, små missunsamma stackare, som tror på de infamaste och osannolikaste skvallerlögner. De plockar upp det som de tror att är en trådända. Och sen börjar de nysta. De skapar en fjädern blir en höna och snart har de grundat en hel hönsgård, s.a.s. ur tomma intet. Kacklandet är öronbedövande.

Det gäller alltså att vara på sin vakt. Servicen, det hur man beter sej mot mänskor, mot kunder, bör alltid stå i centrum.

Lovisa kan och bör ytterligare profilera sej som en serviceinriktadd, mänskovänlig och hemtrevlig stad.

Kim Wahlroos
Östra Nyland
21.8.99

Ingeborg Rafaelsdotter

Nr 117 • 1999

HANGÖTIDNINGEN

Torsdag
den 7 oktober

Jourflyttning i motvind

Staden bör informera invånarna tycker samlingspartiet

■Stadsstyrelsen slutna informationstillfälle om bl.a. dejoureringens eventuella flyttande till Västra Nylands sjukhus, intresserade långt ifrån alla fullmäktigeledamöter.

-Det är ju svårt att spekulera i varför intresset inte var större, men kanske beror det på att de flesta redan fattat sitt beslut och har klart för sig hur de kommer att rösta, tror **Stig Helander** (sfp) och tippar på att majoriteten i fullmäktige

Om jouren flyttar till Ekenäs skall en sk."bakjour" finnas för patienterna på HVC´s bäddavdelning.

Hänvisande till kommunallagen vill Helvi Pihlajamäki att staden håller ett öppet informationstillfälle för hangöborna i jourfrågan.

röstar för att hålla jouren hemma i Hangö.

SFP har nog diskuterat frågan, senast på tisdagen, men något officiellt beslut har ännu inte fattats.

-Personligen är jag av den åsikten att jouren skall förbli i Hangö och tisdagens informations tillfälle kunde inte övertyga mig om att ändra åsikt i frågan.

Carl Wennerström (sd) är också han böjd att tolka det låga deltagandet på mötet som ett tecken på att beslutet för mången är fattat och det är inte för en centralisering av dejoureringen. De svenska socialdemokraterna kommer på söndag att ta ställning till dejoureringen och Wennerström tror att majoriteten kommer att gå emot grundtrygghetsnämndens förslag.

Kimmo Hotulainen (sd) berättar att de finskspråkiga socialdemokraterna i Hangö redan fattat sitt beslut senaste söndag: dejoureringen skall bli kvar i Hangö, är det entydiga beslutet.

VänsterFörbundet har inte fattat något beslut ännu, men **Johannes Runeberg** säger, något tillspetsat att "Om vi har råd med dejourering i hamnen, fastän det sällan kommer båtar nattetid, så skall vi väl ha råd med dejourering för mänskor.

Uppgifterna om inbesparingen på 3-400 000 mark, tror han inte på, och undrar om man i kalkylen räknat med att kostnaderna för specialsjukvården skulle öka samt att den "bakjour" som skulle finnas med tanke på bäddpatienter på hälsocentralens bäddavdelningar ju skulle kosta något också den.

Ansvarsfrågan är också helt outredd, anser Runeberg. Vem fattar beslut om en patient skall köras till Ekenäs eller hålla sig hemma och vänta på att klockan blir 8 och hälsocentralen öppnar, undrar han.

Ansvarsfrågan intresserar också **Helvi Pihlajamäki** (saml.) och hon kommer till samma slutsats som Runeberg: ansvaret faller på patienten själv.

-Beslutet att åka till Ekenäs kan komma att stå den enskilda skattebetalaren dyrt, förklarar Pihlajamäki.

-Om dejourerandeläkaren inte anser att nyttjandet av ambulans eller taxi var nödvändigt, ersätter FPA inte transporten och då blir det dyrt för patienten .

Hänvisande till kommunallagens 4 kapitel 29 § : information till kommuninnevånarna, vill nu Helvi Pihlajamäki att staden ordnar ett informationsmöte för hangöborna.

-Det är ju skattepengar och deras användning det är fråga om, säger hon, nog måste väl ägarna (hangöborna) få ordentlig information om vad som planeras ifråga om dejoureringen och hälsovården i staden.

Tillsvidare har varken HVC´s ledningsgrupp eller stadsstyrelsen stött hennes förslag.

Hennes partikamrat **Timo Kalliotie** (saml.) ordförande i grundtrygghetsnämnden, tror nog att hangöborna skall få någotslag av information om vad som planeras.

-Om den här frågan kommer det att diskuteras länge än och det är bra, tycker Kalliotie som i sin nämnd var för en flyttning till Ekenäs.

Han säger sig i princip vara för en flyttning av jouren med håller med i det som tydligen är samlingspartiets hangögrupps åsikt: att man skall gå försiktigt fram och först på försök flytta enbart vardagsnattdejouren till Västra Nylands sjukhus.

Grundtrygghetsdirektör **Erkki Kentta** är förvånad över reaktionerna: det handlar ju sist och slutligen bara om 10 timmar på natten då ändå de flesta hangöbor sover.

-Trygghet uppnår vi genom att dagtid kunna erbjuda tillräckligt med läkartjänster. Ju längre väntetid för patienterna under dagtid, dessto större är behovet av nattjouren, tror Erkki Kentta.

Café Espen öppnar på måndag

Alans cafe modell för verksamheten

■ Redan förra veckan dök en lapp upp på dörren i Café Espen på Esplanaden 95, där de förbipasserande uppmärkgörs på att kafeet igen öppnar på måndag. Nu pågår reparation och städning av lokalen och ägaren Alan Geoffrey berättar att han själv kommer att driva kafeet via två medhjälpare. När kafeet öppnas blir det med en annan linje.

-Vi kommer att ha rökfritt vid lunchtid. Vi satsar både på hembakt och husmanskost. Dessutom skall vi försöka ändra på ställets image. Cafe Espen skall inte vara någon ölkran. Öl finns men,vi kommer att utöka sortimentet, försäkrar **Alan Geoffrey**, som äger fastigheten och nu kommer att försöka driva den enligt samma recept som han jobbar med i Alan Cafe.

Öppethållningstiderna är vardagar 7.30-17.00. Lördag och söndag öppnar man först klockan 10 och fredag och lördag stänger man kl.22.

-Nu reparera vi och städar upp i lokalen och när vi på måndagen öppnar är det i en helt annan regi, berättar Alan själv, men trots att han äger och driver kafeet kommer han att överlåta jobbet på sina anställda.

Helena Kangaskokko (t.v) och Siv Pettersson kommer att driva Cafe Espen, som slår upp sina dörrar i ny regi på måndagen.

På Café Espen fanns på onsdagen de två damer som kommer att driva Café Espen i full fart med att städa upp inför starten på måndagen.

Helena Kangaskokko är ett nytt ansikte i Hangö och hon kommer från Esbo, där hon jobbade på tingsrätten. Från tidigare har hon en tid jobbat med cateringservice, men skrattar att hon börjar ett helt nytt liv med att hoppa från pappersjobb i Esbo till att bli kökspiga i Hangö.

Däremot är **Siv Pettersson** hangöbo. Hon har jobbat inom många branscher tidigare, var nyligen en tid arbetslös, innan hon nu får pröva på att driva Café Espen och få ytterligare en ny erfarenhet.

Bägge damerna är lika överens om att Café Espen nu behöver ett annorlunda recept för att klara sig och att denna nog är mera mat och mindre öl.

HANGÖ 125

NYTT I DAG

Djurplågeri, olaga hot, rattfylleri gav fängelsedom

■ En år 1955 född man från Hangö dömdes till en fyra månader lång ovillkorlig fängelsedom vid tingsrättens hangöfilial. Domen fälldes som en kanslidom.

Mannen åtalades och dömdes för djurplågeri, misshandel, två fall av olaga hot, rattfylleri, förvållande av trafiksäkerheten samt att hjan kört bil utan körkort.

Mannen hade i februari i år slagit sin hund med klacken på yxan så att den dog. Rätten ansåg dock att hunden led av slaget och kände smärta. I början av mars slog mannen en annan man med knytnäven i ansiktet med den påföljd att offret var tvungen att besöka sjukhuset. I mars hade han hotat ta livet av två män och gjorde sig därmed skyldig till olaga hot.

I juli körde han bil i berusat tillstånd i Hangö. Alkoholhalten i hans blod var 1,32 promille vilket överskrider gränsen för grovt rattfylleri. I hans urin fanns också spår av narkotiska medel. Då han framförde bilen saknade han körkort och gjorde sig skyldig till förvållande av trafiksäkerheten eftersom han inte hade kontroll över sitt sätt att köra bil.

Hungerdagen, en glad överraskning

■ - Insamlingen på hungerdagen gick bra i Hangö och man samlade in 22 900 mark, berättar Röda Korsets ordförande **Helena Gustafsson.**

-Förra årets insamling gav något mera, lite över 25 000, men i år väntade vi oss inte så mycket eftersom hangöborna så generöst deltagit i Kosovo-hjälpen, säger ordförande.

-Jag vill passa på och tacka alla insamlare och alla platser där insamlingsbössorna stod framme.

Röda Korsets Hangö avdelning överlåter insamlingsmedlen oavkortade till Finlands Röda Kors katastrofond.

Två rattfulla fast på fredagen

■ På fredagskvällen grep hangöpolisen två onyktra i trafiken. Vid halv nio tiden kollade polispatrullen rutinmässigt en personbil på riksväg 25 i Hangö norra och föraren var berusad. Hangömannen som är född år 1946 blåste 2,2 promille i alkolmetern. Han misstänks för grovt rattfylleri.

Senare på kvällen, strax före midnatt, grep polisen en år 1982 född hangöyngling som framförde en moped i onyktert tillstånd. Han blåste 2 promille i alkometern. Förutom grovt rattfylleri gjorde han sig också skyldig till en trafikförseelse då han inte använde skyddshjälm.

Två offerter inbeds för golvet i nya hallen

■ En velourmatta eller en velourmatta med sviktyta är vad ledningsgruppen för den nya idrottshallen i Hangö vill ha offerter på.

Efter kompromissande och underhandlingar med de olika idrottsformerna sstannade ledningsgruppen på onsdagskvällen för detta förslag.

-Huvudanvändare har i "kuplan" varit fotboll, tennis och friidrott. Nya idrottsformer i hallen är badminton och innebandy. Dessa får sina planer utritade på golvet.

-Den 3 november sammanträder ledningsgruppen för att ta ställning till offerterna. I budgeten finns cirka 700 000 mark för golvet, men genom projektledningsofferten kan vi eventuellt få litet pengar till och en velourmatta med sviktyta är cirka 100 000 mark dyrare. Nog får allaidrottsformer det bättrre än vad man har det just nu, försäkrar idrottsdirektör **Leif Sjöstrand**.

Kasvattajien ja vanhempien ilta kokosi puolensataa hankolaista, pääasiassa naisia.

Pääsihteeri Pertti Luumi vaati aikuisten aikaa lapsille. Ei riitä, että luetaan iltasatua kännykkään. Keskustelun puheenjohtajana oli kirkkoherra Heikki Rantala.

Aikuista kasvattajaa tarvitaan

Suomalaiset vanhemmat viettävät vähiten aikaa lastensa kanssa

■ Aikuista ja kasvattajaa tarvitaan edelleen. Ilman aikuista lapsesta ei voi kasvaa tasapainoista ihmistä. Muun muassa siitä ehdittiin puhua koululaisten iltapäiväkerhojen yhteistyöryhmän järjestämässä vanhempien ja kasvattajien illassa Haagapuiston koululla.

Illan alustaja Seurakuntien lapsityön keskuksen pääsihteeri **Pertti Luumi** arveli, että kaikki lapsiin ja kasvatukseen tunnettu kiinnostus ei ole aivan pyyteetöntä. Lapsessa nähdään tuottavan kansalaisen alku. Itse lapselle ja lapsuudelle ei osata antaa kovin paljon arvoa. Jos tätä ajatuskulkua seurataan loppuun asti, vanhuksella ei ole arvoa lainkaan.

- Jos kaikki mitataan hyödyllä, rahalla ja tuloksilla, lapsen arvo ihmisenä voi unohtua.

Lapselle pitää antaa aikaa. Tutkimusten mukaan suomalaiset vanhemmat ovat vähiten lastensa kanssa koko Euroopassa.

- Eikä missään muualla tulisi kuuloonkaan, että vanhemmat eivät tiedä, missä lapset illalla ovat.

Lahja vai vaiva

Kasvatuksen kriisistä on puhunut mm. emeritus arkkipiispa **Jon Vikström**. Kriisin merkit ovatkin selvät, ja hätähuutoja lapsen ja vanhemmuuden puolesta ovat esittäneet monet muutkin.

Muun muassa akatemiaprofessori **Lea Pulkkinen** on todennut, että suomalaisten ajattelu on muuttumassa niin, ettei lapsi enää ole lahja kuten ennen vaan ylimääräinen vaiva.

- Jos näin ajatellaan, se näkyy tietysti myös syntyvyysluvuissa, Luumi totesi.

Pääsihteeri Luumin mukaan lapsuuteen ja ihmiseksi kasvamiseen kuuluu aina myös kasvatus.

- Ihminen lapsessa ei kehity ilman kasvatusta.

Tämä vanha viisaus on nykyajan ihmiseltä päässyt hämärtymään ja nyt kysellään, onko oikein edes yrittää antaa kasvatusta. Niinpä peruskoulun opetussuunnitelmasta on helppo löytää paljon asiaa oppimisesta ja tietojen antamisesta. Myös oppilaskeskeisyydestä saadaan lukea paljon, mutta opettajasta mainitaan hyvin vähän. Hänen sanotaan olevan ohjaaja, tukija ja valmentaja. Mutta kasvattaja..? Siitä ei mainita sanaakaan.

Luumi epäileekin, että koulu ei uskalla olla kasvattaja sen enempää kuin vanhemmatkaan. Samalla tavalla päivähoidossa on "muljahdettu väärään lapsikeskeisyyteen". Kun on pelätty aikuiskeskeisyyttä, on menty toiseen äärilaitaan.

Kasvatuksessa pitäisi kuitenkin olla kaksi keskiötä, lapsi ja aikuinen. Näiden kahden tasapainoisessa suhteessa tapahtuu kasvatus.

- Siinä suhteessa lapsi saa elämänsä tärkeimmät asiat. Lapsi tarvitsee tätä kohtaamista eikä tule toimeen ilman sitä.

Pääsihteeri Luumi sanoo, että vapaan kasvatuksen ideologia vaikuttaa vielä, vaikka siitä on huovuttu jo aikoja sitten. Vieläkään ei muisteta lapsen tarvitsevan kaiken myönteisen lisäksi myös "kielteistä". Lapsen on opittava kieltäytymään, vastustamaan houkutuksia ja tarpeetonta pahaa.

Tämä näkyy vaikkapa siinä, että nuori äiti ei ehkä voi olla ostamatta lapselleen karkkia kaupasta eikä saa lasta edes odottamaan kunnes karkit on maksettu. Tässä olisi kuitenkin hyvä tilaisuus opettaa lasta odottamaan ja sietämään pettymyksiä. Ne ovat taitoja, joita tasapainoinen ihminen tarvitsee.

- Kärjistäen on sanottu, että vanhemman tärkein tehtävä on tuottaa lapselle pettymyksiä.

Tärkeät rajat

Pertti Luumi sanoo, että meistä on tullut passiivisia, arkoja ja välinpitämättömiä. Olemme vaarassa menettää uskomme kasvatukseen. Silloin lapsi jää oman onnensa nojaan.

Lapsi näkee asian niin, etteivät vanhemmat enää ole kasvattajia vaan paremminkin rahoittajia ja autonkuljettajia. Vanhemman olisi kuitenkin uskallettava olla kasvattaja ja torjuttava houkutus olla kaveri ja nuori nuorten joukossa.

- Kasvatus joutuu kriisiin, jos aikuinen ei uskalla asettaa rajoja. Jos rajoja ei aseteta lapsuudessa, nuori hakee niitä ehkä koko ikänsä.

- On asioita, joista ei sovita. Niistä aikuinen päättää. Ei esimerksi pidä ostaa alaikäiselle kaljaa tai vahvempia, siksi että haluaa olla lapsen kaveri.

Pertti Luumi kertoo itsekin tunteneensa olonsa vaikeaksi, kun oma poika tuli murrosikään. Oli uskallettava olla aikuinen ja "kalkkis".

- Aika pitkälle päästään jo sillä, että huomataan ja uskalletaan, Luumi lohdutaa.

Varastettu lapsuus

Aivan liian monet asiat ovat varastamassa lapsuutta. Yhtäältä sitä vie nuoruuden ylivalta. Ei riitä, että vanhemmat itse pukeutuvat kuin olisivat nuoria. He pukevat lapsensakin nuoreksi. Nuoruus ikään kuin vyöryy yli rajojensa ja niin aikuisuudelle kuin lapsuudellekin jää entistä vähemmän tilaa.

Lapsuudesta on osaansa ottamassa myös koulutus, joka lähtee aikuisen hyväii tarkoittavista päätöksistä. Pertti Luumi kertoo ranskalaisesta esikoulun opettajasta, joka huokasi että olisi onnellisempaa jos lapset saisivat leikkiä sen sijaan että opettelevat numeroita ja kirjaimia.

Entäpä lapsi, joka istutetaan tietokoneen ääreen. Kuten Suomen tunnetuin tietokoneguru **Petteri Järvinen** on sanonut, pahimmillaan lapsi saattaa menettää kykynsä solmia ihmissuhteita oikeiden ihmisten kanssa.

Luumi kertoo tuttavansa kiitelleen kolmivuotiasta tytärtään siitä, miten edistynyt tämä oli tietokonepeleissä.

- Minussa se herättää kysymyksen; tällaisen lapsuudenko me haluamme antaa.

Median tulva tuhoaa lapsuutta myös siten, ettei enää ole "aikuisten ja lasten asioita". Lapsi ei pääse ratkomaan elämän mysteeriä omassa tahdissaan vaan salaisuudet tyrkytetään hänelle aivan liian aikaisin ja liian valmiina. jr

Cafe Espenistä kotiruokaa ja vähemmän olutta

■ Jo edellisellä viikolla Cafe Espenin oveen Esplanadi 95:ssä ilmestyi lappu, josta ohikulkijat voivat huomata, että kahvila avataan jälleen maanantaina. Nyt kahvilassa tehdään korjauksia ja siivotaan ja omistaja **Alan Jeffery** kertoo, että hän tulee itse hoitamaan kahvilaa kahden avustajan avulla. Kun kahvila maanantaina avataan, siellä on erilainen linja.

-Lounasaikaan meillä on savutonta. Panostamme sekä kotonaleivottuun että kotiruokaan. Yritämme myös muuttaa paikan imagoa. Cafe Espen ei tule olemaan mikään oluthana. Olutta tosin on, mutta lisäämme valikoimaa, vakuuttaa Alan Jeffery, joka omistaa kiinteistön ja yrittää hoitaa paikkaa saman reseptin mukaan kuin Alan's Cafeta Orrmanin talossa.

Kahvila on auki arkisin klo 7.30 - 17.00. Lauantaina ja sunnuntaina ovet avataan vasta kello 10 ja perjantaina ja lauantaina paikka suljetaan klo 22.

-Nyt olemme korjanneet ja siivonneet paikan ja kun maanantaina avaamme se on aivan erilainen, kertoo Alan itse.

Keskiviikkona Cafe Espenissä olivat siivoamassa ne kaksi naista, jotka tulevat hoitamaan kahvilaa. **Helena Kangaskokko** on uusi kasvo Hangossa. Hän tulee Espoosta, jossa hän työskenteli käräjäoikeudessa. Hän on aikaisemmin työskennellyt jonkin aikaa cateringpalvelussa, mutta nauraa aloittavansa aivan uuden elämän ja hyppäävänsä Espoon paperitöistä keittiöpiiaksi Hankoon.

Sen sijaan **Siv Pettersson** on hankolainen. Hän on työskennellyt monella alalla aikaisemmin, joutunut äskettäin työttömäksi ja kokeilee nyt Cafe Espenin hoitamista ja saa vielä yhden kokemuksen.

Molemmat naiset ovat yksimielisiä siitä, että Cafe Espen tarvitsee uuden reseptin selvitäkseen ja että se on kyllä enemmän ruokaa ja vähemmän olutta.

Helena Kangaskokko (vas) ja Siv Pettersson hoitavat Cafe Espeniä, joka avaa ovensa maanantaina uusien voimien vetämänä.

Koiranäyttely sunnuntaina maneesissa

■ Hangon kennelkerhon jokavuotinen koiranäyttely pidetään ensi sunnuntaina. Match show, joka on epävirallinen näyttely, on avoinna kaikille koirille. Näyttely pidetään mukavasti sisätiloissa, joten mahdollinen sadekaan ei häiritse. Paikkana on Hankoniemen Ratsastajien maneesi.

Näyttelyssä arvostellaan ainoastaan koiran ulkonäköä. Sen ei siis tarvitse osata muuta kuin seistä, kävellä ja juosta.

Erikseen voi kilpailla tottelevaisuudesta tai juniorhandler-kisassa, jossa viimeksimainitussa arvostellaan lapsen ja koiran yhteistyötä.

Luokkia on useita. Avoin luokka on tarkoitettu 9 kk - 7 vuoden ikäisille rotukoirille. Pentuluokka on alle 9 kuukauden ikäisille pennuille ja veteraaniluokka puolestaan yli 7-vuotiaille. Myös monirotuiset koirat pääsevät kilpailemaan keskenään.

Näyttely käydään läpi pareittain. Toinen sijoittuu ykköseksi, toinen kakkoseksi. Ykköset jatkavat kilpailua keskenään, samoin kakkoset.

Näyttelyn voittajasta tulee Best in Show eli näyttelyn paras.

Palkinnot ovat hyviä ja osa niistä on hankolaisten yrittäjien lahjoittamia.

Mukaan voi tulla maksamalla pienen osallistumismaksun. Osallistujia on odotettavissa koko Etelä-Suomen alueelta.

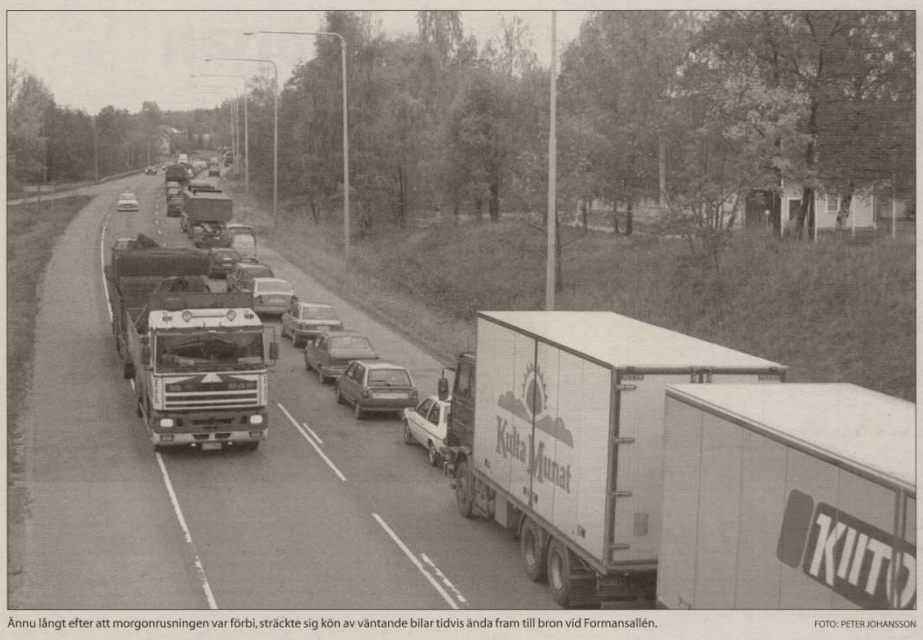

Ännu långt efter att morgonrusningen var förbi, sträckte sig kön av väntande bilar tidvis ända fram till bron vid Formansallén. FOTO: PETER JOHANSSON

Asfaltjobb på broarna över Pojoviken vållade trafikkaos

Långa bilköer på riksvägsavsnittet genom centrum av Ekenäs, men också på Tenalavägen och på Österbyvägen

■ För den som av en eller anledning hade vägen förbi Pojoviksbroarna i går, började veckan inte särskilt bra.

Vid sjutiden tog vägverkets asfalteringsmanskap itu med sin arbetsuppgift för dagen.

En knapp timme senare rådde fullt trafikkaos.

Bilister som tänkt sig in till Ekenäs vände och for hem igen – bilister på väg till Helsingfors åkte via Pojo.

Folk kom för sent till jobbet.

Bussar blev försenade.

SÅ HÖLL det sedan på längs dagen, medan först körfältet i riktning mot Hangö och småningom också körfältet i motsatt riktning fick ny asfalt i stället för den slitna beläggning som man i slutet av senaste vecka började fräsa bort.

Trafiken löpte i bara en riktning i taget. Och väntetiderna blev långa nog för att också köerna skulle hinna växa sig långa.

En dryg kilometer riksväg handlar det om, från trakten av Tenalavägens nyss ombyggda anslutning och österut över broarna.

Och vid den asfaltstation i Tusby, därifrån arbetsmanskapet på inalles cirka tjugo man kommer, räknade stationschefen *Keimo Komulainen* i går på eftermiddagen med att man fram till niotiden på kvällen skulle hinna få båda körfälten asfalterade.

DET SKULLE innebära att de arbeten som återstår att göra innan asfalterarna i kväll förhoppningsvis kan börja packa ihop är till mindre förfång för trafiken.

Redan i går kunde faktiskt en viss ljusning skönjas.

En bidragande orsak till att trafiken i går flöt så trögt förbi vägarbetsplatsen, var rörelsefogarna.

De tvärgående stål-gummikonstruktioner som skall ge brosegmenten en viss rörelsefrihet, stack upp från det renfrästa underlaget på ett sätt som tvingade bilisterna till synnerlig försiktighet.

Men så snart bilarna kunde dirigeras upp på nylagd asfalt igen, började också trafiken på det avsnittet löpa klart bättre.

ÄNNU MERA stökigt än det blev nu, skulle det enligt Komulainen ha blivit om man hade givit sig i kast med asfalteringsjobbet i somras.

I hettan som rådde då, skulle asfaltmassan ha behövt mera tid på sig än nu för att svalna.

Då skulle man å andra sidan ha haft bara några timmar av nattmörker att ta hänsyn till, nu skulle åter mörkret ha blivit ett reellt problem om man gått in för att försöka jobba nattetid för att försöka minimera de negativa konsekvenserna för trafiken.

Tvingas man arbeta i dålig belysning, kan det hända att kvaliteten blir lidande, som Komulainen sade.

Däremot skulle nog inte kylan nattetid innebära något problem, det är bara större mängder regn som gör det omöjligt att fortsätta asfaltera.

ATT JOBBET gärna kunde ha stökats undan på andra tider av dygnet, att man från vägverkets sida gärna kunde ha tagit hänsyn åtminstone till rusningstiderna, tyckte i går bra många av dem som satt och köade i endera riktningen på riksvägen – eller som väntade på att från Tenalavägen och Österbyvägen få svänga ut på riksvägen i riktning in mot Ekenäs.

Paul Fagerlund, om föreståndare för servicestationen vid Tenalavägens anslutning, kom så tidigt på jobb att han själv slapp köa.

Men i stället kunde han berätta om bränslekunder som vänt om i stället för att fortsätta, och om bilister på väg till Helsingfors som följt hans råd och tagit omvägen upp via Pojo.

För egen del räknade han med att ta cykeln in till centrum på eftermiddagen – för att bara inte missa en bokad tandläkartid.

KOMMISSARIE Esko Kari fick köa i omkring tjugo minuter, med början ungefär vid Västerby kiosk, på sin väg från Hangö till jobbet i Ekenäs.

Vid Tenalavägens anslutning noterade han att ingen just då dirigerade trafiken – vilket i praktiken innebar att ingen kom ut på riksvägen såvida inte bilisterna som redan färdades där självmant gav plats.

En påstöt i syfte att få en förbättring till stånd, gjordes en stund senare från polisens sida.

– Själv tycker jag att man, om det bara är möjligt, borde asfaltera då det försvårar trafiken så litet som möjligt, sade han.

Men han påpekade också:

– Vi är inte så vana vid sådant här som man är i Helsingforstrakten.

LIKSOM Paul Fagerlund, var högstadierektor *Karl-Gustav Pihlström* ute i så pass god tid att han slapp morgonrusningen.

Sju minuter fick han vänta på fri passage över broarna, men hann ändå i tid till jobbet.

Det gjorde däremot inte alla högstadielärare.

– Ett par-tre kom försent.

Försenade blev också flera bussturer under morgonen och förmiddagen, både en buss från Hangö till Åbo och en buss från Hangö till Helsingfors anlände till busstationen i Ekenäs cirka tjugo minuter efter tidtabellen.

– Hoppas att inte tågbussen från Hangö på eftermiddagen är försenad. Den skall vara här i Ekenäs klockan 15, och den får inte vara särskilt mycket försenad om den skall hinna i tid till det anslutande tåget i Karis, konstaterade *Päivi Lindfors-Marjala* på Matkahuolto.

PETER JOHANSSON

Omvärvd av ånga jämnade välten ut den nylagda heta asfalten medan bilkön på väg in i riktning mot centrum av Ekenäs i långsamt tempo passerade vägarbetsplatsen.

Hjortkrock på Prästkullavägen

EKENÄS En personbil kraschade vid 18-tiden på söndagen med en hjort på Prästkullavägen, ett par kilometer söder om Gennarbyviken. Bilisten hade enligt polisen anpassat sin hastighet väl till rådande älgjaktstider, och det var hjortens smala lycka. Den kom undan med en smäll på baken – en smäll som samtidigt gjorde processen kort med bilens högra körljus.

Söderholm i stället för Erlund

HANGÖ *Sture Söderholm*, stadsfullmäktiges ordförande i Hangö, ersätter *Rainer Erlund* som styrelsemedlem i Nylands förbund.

Landskapsfullmäktige beviljade Erlund avsked vid mötet i går. Erlund anhöll om avsked eftersom han inte längre representerar Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp i Hangö.

Rökfritt lunchcafé med specialöl

HANGÖ Café Espen har fått nytt namn och håller också på att få en ansiktslyftning. Numera heter stället Café Espa 119 och serverar husmankost till lunch och många olika specialöl. Innehavare är *Alan Jeffery* som också driver Alans Café.

Café Espa 119 är rökfritt under lunchtid. Helena Kangaskokko och Siv Pettersson lagar lunchmaten och bakar också alla bakverk själva. Under veckoslutet serveras inte lunch, men det finns alltid något att äta.

Inredningen skall bli ljusare och fräschare, men det arbetet har man inte ännu hunnit bli helt klara med.

HANGÖ En damcykel sparkades i lördags sönder vid järnvägshållplatsen i Hangö norra. Polisen utreder det inträffade som ett fall av skadegörelse.

RÄTTELSE Apropå faktarutan om seniorförare i VN av den 15.10 blev sanningen förvrängd. Istället lyder statistiken: att av den totala gruppen seniorförare som råkar ut för en olycka är de flesta involverade män, d.v.s. till 84 procent.

HANGÖ Natten mellan fredagen och lördagen försökte någon ta sig in i en bil i Hangö norra, dock utan att lyckas.

EKENÄS. Från två sommarstugor i Stagsund, Öby, har någon stulit två svirvelrullar respektive en del regnkläder. Inbrotten har ägt rum under de två senaste veckorna.

VÄSTRA NYLANDS BILDKRYSS

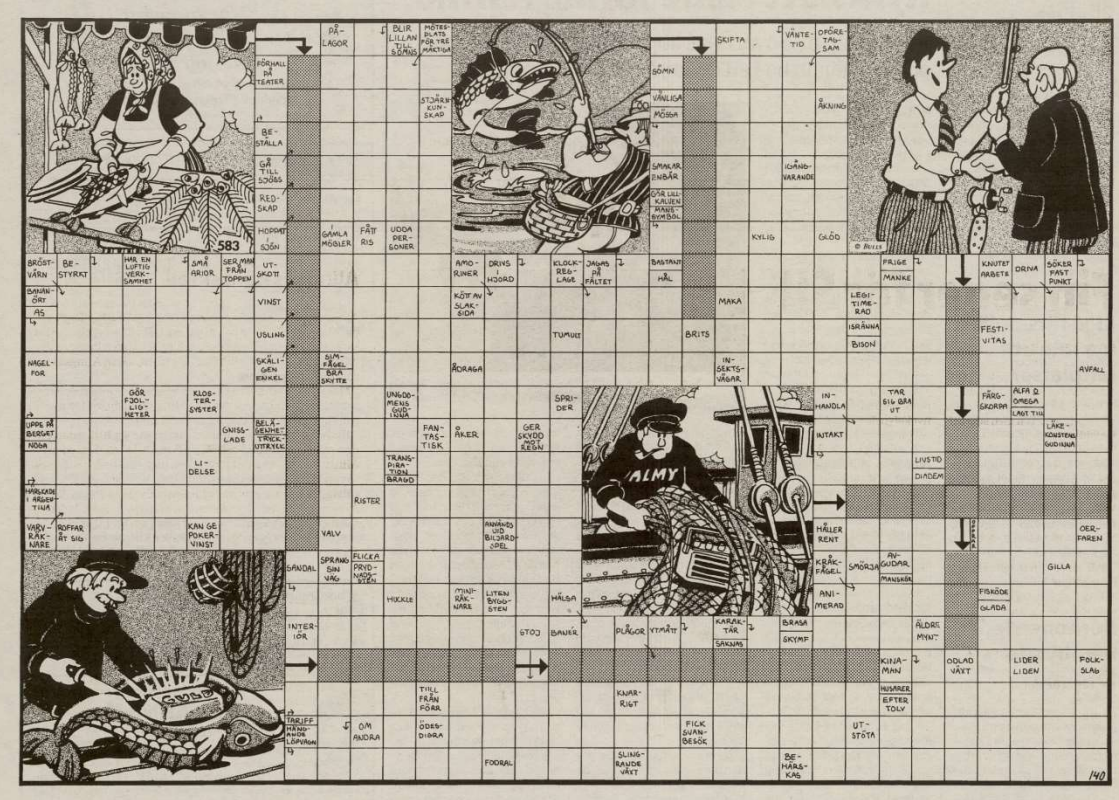

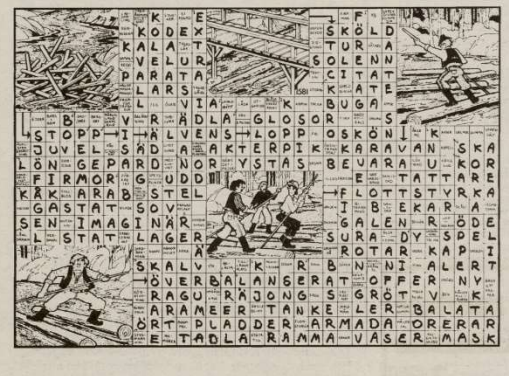

Vegakrysset

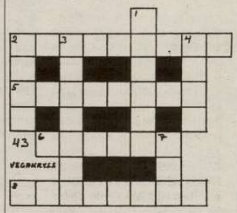

Vegakrysset sänds på söndagar, Lalle Broberg ställer frågor blandade med musik kl. 10.50, repris på kvällen kl. 21.10. Svaren skall sändas till *Radio Vega, Box 1000, 65101 Vasa*, senast tisdagen efter sändningsdagen.

SOLVEIG FORSBERG i *Esbo* har skickat in rätt lösning på Bildkryss 43. Ett bokpris kommer med posten. Skicka in veckans kryss så att det finns på redaktionen senast den *11 november*. Adressen är

BILDKRYSS 45
Västra Nylands redaktion
PB 26
10 601 Ekenäs

Om du skickar något annat samtidigt så måste det antecknas på kuvertet!

INSÄNT AV:

NAMN:

ADRESS:

Sommarfestival runt Hangövalsen

■ Egentligen kommer idén att ordna ett sommarevenemang i Hangö med vals som tema från *Seppo Pohjois-Koivisto*. Han kastade fram tanken och fick så god respons att det ordnades ett möte för att komma i gång med planeringen.

Träffen hölls på onsdag kväll och i den deltog både representanter för företagarna och kulturlivet.

MENINGEN ÄR att evenemanget skulle hållas då den livligaste sommarsäsongen är förbi. Preliminärt skulle det vara veckoslutet 11–13.8.2000.

Diskussionen på mötet var livlig, planerna kändes emellan lite storslagna, men de motiverades med att om man vill förlänga turistsäsongen i Hangö, måste det hända någonting som syns och hörs också annorstädes, för att locka människor till orten.

I planerna finns t.ex. en danstävling Hangö open och en minneskonsert för Georg Malmstens 70-åriga Hangövals. Dessutom kunde man bjuda in orkestrar med några stora namn som uppträdande och kanske under våren ordna kurser i aktuella danser, och naturligtvis olika variationer på vals.

VID MÖTET tillsattes en arbetsgrupp, som närmare skall utreda de ekonomiska möjligheterna att förverkliga festivalen, göra upp programförslag och budget samt kontakta de föreningar som är villiga att jobba med i projektet.

Medlemmar i gruppen är: Seppo Pohjois-Koivisto, Ritva Kosonen, Arvi Suvanto, Raija Myllymäki, Åke Vinberg och Alan Jeffery. Till sekreterare kallades Lilli Latola.

En del av mötesdeltagarna meddelade sig vara villiga att frivilligt hoppa in och hjälpa vid behov. MG

LÖRDAG
4 DECEMBER 1999
Nr 280 (27.202) Vecka 48
Årgång 119
Pris 7 mk (1,18 euro)

VÄSTRA NYLAND

Aronia stärker Ekenäs

Åbo Akademis och Yrkeshögskolans Sydvästs samarbete kring forskningsinstitutet Aronia stärker Ekenäs ställning som högskolestad och är bra för hela regionen. Det anser stadsstyrelsens ordförande Henrik Lindholm.
Vid Åbo Akademi uppger rektor Gustav Björkstrand att han inte har något emot den utveckling som samarbetet representerar – förutsatt att grundforskningen bibehålls inom universiteten.
Sidan 5

En dog i brand i Lojo

En person omkom i en lägenhetsbrand i Lojo i går. Brandkåren kallades till lägenhet vid Sundabackavägen kl. 10.10 och anlände inom fem minuter, men kunde inte längre rädda personen inne i lägenheten i andra våningen i ett trevåningshus.
Eldsvådan, som sedan kunde släckas på tio minuter, förorsakade inga större skador på de övriga lägenheterna i byggnaden.
Den avlidne var en äldre rullstolsbunden kvinna. Branden började i köket, men vad som egentligen förorsakade den kunde polisen inte uppge med säkerhet ännu i går.

Glada åt kulturpriset är fr.v. Pentti, Christina och Esa Halonen.
FOTO: MARY-ANN BÄCKSBACKA

Bio Forum stannar i familjen

Ekenäs hedrar landets äldsta biograf

Årets kulturpristagare i Ekenäs är Bio Forum. Biografen startade verksamheten den 7 december 1912, så det som nu är vårt lands äldsta fungerande biograf fyller 87 år om ett par dagar.
Familjen Halonen, som skött den i decennier, är glad åt priset.
Biografen har varit till salu, men det är nu klart att den yngsta av de tre bröderna, Esa Halonen, ensam tar över vid årsskiftet.
Sidan 3

Inspirerade av vals är Arvi Suvanto, Liisa Latola, Seppo Pohjois-Koivisto, Raija Myllymäki och Alan Jeffery, som hör till den arbetsgrupp som skall förlänga turistsäsongen med hjälp av en valsfestival.
FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Vals för Hangö

Hur skall man kunna förlänga turistsäsongen, är något som man redan länge har funderat på i Hangö.
Nu satsas det på dans – en riktig valsfestvial nästa sommar.
Den 12 augusti.
Det är redan bestämt och förberedelserna i gång. Men det kan bli mycket mera än bara det, antyder entusiasterna ute på udden.
Sidan 9

Svårt att få kontakt

har det varit i Kyrkslätt sedan kommunhuset fick ny växel

Sidan 5

En ladugård som julklapp

får motorintresserade ungdomar i Svartå

Sidan 6

Bättre än en supfest,

säger ungdomar i Kyrkslätt om självsätndighetsdagsfesten som där ordnas för dem

Sidan 11

Henrik Christiernin har avlidit

Kapellmästaren, tidigare musikledare och rektor för Ekenäs stads musikskola, Henrik Christiernin avled i går i Ekenäs vid en ålder av 79 år. Han var i många år också aktiv impressario för Ekenäs konsertgarantiförening.

Aho är nu Gallups etta, Rehn fyra

Stödet för centerns presidentkandidat Esko Aho och socialdemokraternas Tarja Halonen har ökat, framgår det av en gallup som Helsingin Sanomat låtit Finska Gallup utföra. Stödet för Aho är nu 27 procent.
Stödet för Halonen har ökat med sju procentenheter och är nu 24 procent.
Samlingspartiets Riitta Uosukainen får stöd av 26 procent och SFP:s Elisabeth Rehn av 18 procent.
De grönas Heidi Hautala stöds av fyra procent av finländarna, Reformgruppens Risto Kuisma av en procent samt sannfinländaren Ilkka Hakalehto av en procent.
I enkäten, som inleddes den 25 november, deltog 1 501 röstberättigade personer. Felmarginalen är 2,5 procentenheter. (FNB)

Lars Huldén får europeiskt kulturpris

Författaren professor Lars Huldén får det europeiska litteraturpriset Un Ponte per l'Europa (en bro till Europa). Priset överräcks till Huldén den 18 december i Ragusa på Sicilien.
Priset beviljas årligen en europeisk författare som fått människorna och kulturerna i Europa närmare varandra. (FNB)

Sandelin och Rintala tävlar om NR:s litteraturpris

Kandidaterna för Nordiska rådets litteraturpris är 2000 har nominerats, för Finland är det romanen Faustus av Paavo Rintala och diktsamlingen Tystnader, ljus av Peter Sandelin. Rintala avled i augusti i år. (FNB)

6 414880 050923

ått en lillebror. Han föddes den 22 no-
e 2560 gram. Föräldrar är Gunilla och

nqvist i Billnäs fick en dotter den 24
nes vikt var 3 670 g. Storebror heter

h matbutiken?

ns får igenom sin vilja i kommun-
ra fullmäktige.
iv- – Absolut, ända till Helsing-
li fors förvaltningsdomstol, sä-
en ger Ulf Holmberg bestämt.
ta I stället föreslår de att för-
m- samlingen bygger den nya
gravgården enligt A-Konsults
att och museiverkets förslag d. v.s.
u- norr om Storkyrkovägen vid
ns församlingshemmet.
er – Det är ett alternativ som är
m. betydligt lättare att godkänna
av och då erhålla tre gånger flera
ch gravplatser och kunna genom-
föra planen 1 miljon mark bil-
an ligare. Och i egenskap av för-
av samlingsmedlemmar önskar
ir- vi att man också sparar de 1,5
en miljoner mark som museiver-
rit ket fordrar för utgrävningar-
ir- na vid alternativ B.
gt Planen för utvidgningen av
är begravningsplatsen är just nu
Ulf framme för påseende i komm-
m. ungården.

BEATRICE LONDÉN

gt
en

Valsen tar Hangö i sina armar

Förening – Pro Hangö? – lockar folk till staden med vals, opera och andra musikevenemang

■ Ett initiativ att ta fasta på valsen har fallit i bördig jordmån i Hangö. Det som började med en tanke hos *Seppo Pohjois-Koivisto* har nu av en arbetsgrupp utformats till en hel valsfestival inkommande sommar.

Och mer än så: när många inspirerade människor kommit samman har tanken på en ny förening tagit form – en förening som ordnar musikaliska evenemang i syfte att locka människor till udden, inte minst under sådana tidsperioder då det är stillsammare på turistfronten.

Tyvärr har föreningen Pro Hangö, som ännu på 50-talet fick massor till stånd, avregistrerats. Annars hade den återupplivats.

Hangö är valsens stad

– Men om den avregistrerats kan vi ju ta namnet igen, kastar *Arvi Suvanto* fram.

OM DET BLIR Pro Hangö eller något annat återstår att se. Säkert är i varje fall att föreningen lördagen den 12 augusti, strax innan skolorna börjar, ordnar en festival.

Den har förberetts av en arbetsgrupp. Förutom Suvanto och Pohjois-Koivisto ingår i gruppen *Birgit Brunow, Margaretha Gustafsson, Alan Jeffrey, Ritva Kosonen, Liisa Latola, Raija Myllymäki* och *Åke Winberg*.

Georg Malmsten uppförde Hangövalsen för första gången på Havspaviljongen för närapå 70 år sedan.

– Vi trodde att det blev 70 år nästa år, men det är faktiskt 2001, berättar Suvanto.

Det preliminära programmet för nästa års festival berättar om en valskonsert med orkestern Carelia och *Ossi Runne* som dirigent.

– Konserten är festivalens huvudevenemang, berättar Suvanto.

Men dessutom blir det avgiftsfritt program med en parkkonsert med Hangö blåsorkester i Casinoparken och dragspelsmusik med Hangöudds dragspelare på Berggatan.

Också Casino profileras

Också dansrestaurangen Casino lyfts fram. Där ämnar man ordna en supédans – naturligtvis med valsen i centrum.

Ytterligare en satsning i samband med festivalen är en danstävling, som dansklubben i Kyrkslätt står för.

Kultursekreterare Birgitta Danielsson och kulturnämndens ordförande Birgit Brunow ser positivt på valsfestivalen och de frivilliga insatser den bygger på. FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

– Ramarna för tävlingen har dansarana klara, vi behöver bara ordna plats, förplägning och medhjälpare, konstaterar Raija Myllymäki och berättar att danstävlingen omfattar allt från juniorer till toppdansare.

– Omkring 70 par!

ETT KLART SYFTE med evenemanget är att utveckla turismen i Hangö.

Tidpunkten är vald med tanke på att det strax före skolorna börjar ännu finns god service i staden, inte minst inkvarteringsmöjligheter. Dessutom är medlet av augusti en vacker tid på året – och alla sommargäster har ännu inte försvunnit.

– Vi vill förlänga turistsäsongen, säger Liisa Latola.

– Varje besökare är till nytta för stan, tillägger Raija Myllymäki.

Två tredjedelar av en budget på omkring 90.000 mk räknar man med att få in på biljettintäkter för konserten och av sponsorer.

– Så mycket stöd räknar vi inte med från kommunen, men nog lite, säger Suvanto och uppger att man också söker stöd annanstansifrån.

Eftersom också ett annat initiativ som tar fasta på musik, nämligen opera, har fötts ungefär samtidigt med de valsande tankarna, beslöt man att slå dem samman och bilda en förening som jobbar vidare med båda projekten. Nästa veckas onsdag inbjuds alla intresserade till Regatta kl. 18 för att få närmare information om operainitiativet.

– Föreningen är tvåspråkig och opolitisk. En heltäckande förening som passar envar! betonar Raija Myllykoski.

BIRGIT BRUNOW, som är kulturnämndens ordförande, ser utvecklingsmöjligheter i valsprojektet.

Att utveckla turismen är ett syfte

– Hangö har alltid varit valsernas stad, betonar hon och menar att endagsfestivalen kan bli en tvådagarsfestival.

År 2001 tänker man sig att festivalen fokuserar på Malmsten, men valsen bjuder också annat material att ösa ur. Brunow nämner skärgårdsvalsen.

– Det blir trevligt att ta in Casino i bilden, betonar hon hänvisande till dansrestaurangens rika traditioner. Och i likhet med de andra i arbetsgruppen är hon säker på att en kommande ny krögare är tacksam för ett flankstöd av det slag som föreningen i vardande innebär.

MARIT LUNDSTRÖM

Stemma Stemma Stemma

Chippendale möblemang
soffa + 2 stolar.
Inhemskt, handgjort, med resårer
Äkta Yllemohair tyg
23.900,-

Bord ∅ 84 cm
Allt med träsnidade kanter.
4.950,-

Royal Möblemang
3 + 2 läder 9.260,-
6.990,-

Stort urval mattor
SÖNDAGSÖPPET
5.12 och 12.12 kl. 12-16
Köp nu, betala i februari med Aktiiviraha utan ränta!

Stemma
MÖBEL KLUST
JOHN-LES
Bryggerigatan 9, Ekenäs. Tel. 019-241 2515.
ÖPPET:
MÅ o. FRE 9-18 TI, ONS, o. TO 9-17, LÖ 9-14

Stemma Stemma Stemma

Arcada startar rekrytering

Arcada Arbetsforum, Arcadas karriärs- och rekryteringstjänst, fungerar som en koordinerande länk mellan yrkeshögskolan och arbetslivet.

På Arcada framhåller man att Arbetsforum betjänar arbetsgivare genom att förmedla kontakt till personer med färsk yrkeshögskoleexamen.

Arcada Arbetsforum karriärvägleder studenterna, ordnar jobbsökningskurser och företagspresentationer. Arbetsforum leds av Jessica Lerche och Nina Wackström i samarbete med de branschkunniga rekryteringsansvariga vid Arcadas tre institutioner.

Arbetsforums hemsidor (www.arcada.fi/arbetsforum/) omfattar bland annat en elektronisk anslagstavla där arbetsgivare kan annonsera om lediga jobb, specifik information om rekryteringstjänsten för arbetsgivare och kontaktuppgifter.

SPT

Snökyrka igen på Senatstorget

Senatstorget i Helsingfors får igen i januari en kyrka av snö. Det är byggmästarföreningen i Helsingfors som nu för andra gången uppför en modell i snö av Ulrika Eleonora-träkyrkan på den plats denna kyrka fanns åren 1727–1827.

Förra gången Senatstorget hade en snökyrka var i februari 1997, och då var vädret föga gynnsamt för projektet. Den nya snökyrkan har funnits med i planerna allt sedan dess och den skall celebrera Helsingfors 450-årsdag, Helsingfors status som europisk kulturstad samt kyrkans Jubelår 2000.

Invigningen skall enligt planerna hållas den 7 februari.

År 1997 var snökyrkan i bruk i tre veckor.

FNB

Förnyad vattentillförsel i skärgården

En omläggning av vattendistributionen och behandlingen av avloppsvatten i diverse åboländska skärgårdskommuner kommer att ske under de närmaste åren.

Pargas, Nagu och Korpo ska stegvis gå över till att skaffa råvatten från Virttaa. Övergången ska ske stegvis under de 20 närmaste åren. Kimitoöns kommuner ska utnyttja öns eget grundvatten. Gustavs och Velkua tyr sig till de kontakter över kommungränserna som redan existerar. På Houtskär och Iniö ska vattendistributionen fungera som tidigare.

FNB

Storstilade operaplaner i Hangö tog ett steg framåt

Estniskt–finskt samarbete och trovärdiga operaentusiaster skapar grund för operafest år 2001 – försmak ges redan nästa sommar

■ Operafest i Hangö låter nästan för storstilat och dyrt för att vara sant. Men efter en presentation av planerna förefaller de möjliga att genomföra. Operagruppen med regissör *Ville Saukkonen* sångaren *Annukka Kuusisto* och producenten *Ritva Tolvi* i spetsen har nämligen varit med förr.

Den stora satsningen är att framföra operan "Mare ja hänen poikansa" av Tauno Pylkkänen i Hangö på sommaren år 2001. Men redan för nästa sommar planeras fyra festkonserter och en mästarkurs samt operainspirerat program typ kryssningar, middagar och föreläsningar.

Till dem som kom för att bekanta sig med operainitiativet i Hangö hörde Jukka Ryky, Arvi Suvanto, Matti Saloranta, Carl Wennerström, Birgitta Danielsson och Birgit Brunow. FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

PÅ ONSDAGSKVÄLLEN strålade gruppen Saukkonen, Kuusisto och Tolvi, som har föreningen Suomen Oopperafestivaalit bakom sig, samman med ett 20-tal intresserade hangöbor. För hangöbornas del bygger intresset på en vilja att ordna lockande kulturella evenemang för både invånarnas egen trivsel och för att förlänga turistsäsongen.

På mötet, där också valsfestivalen nästa sommar tangerades, beslöts att en tvåspråkig och opolitisk förening vid namn Pro Hangö skall grundas. *Arvi Suvanto* gör upp stadgar. Föreningen behövs för att agera som juridisk person bland annat när man anhåller om ekonomiska bidrag, både för valsfestivalen, operafesten och andra begivenheter.

– Man kan inte förutsätta att staden gör allting. Ofta frågar vi oss vad staden har gjort för oss. Men vi kan också fråga vad vi har gjort för staden? Också små insatser har betydelse bara vi lägger oss själva i blöt, säger stadens förra stadsdirektör Arvi Suvanto, som själv är aktiv i sammanhanget.

VAD OPERAINITIATIVET beträffar fick mötesdeltagarna en inblick i vad det handlar om genom att se videoinspelningar från en motsvarande satsning på den lilla orten Vesanto i norra Savolax senaste sommar. Då uppfördes Oskar Merikantos opera Pohjan neiti.

Budgeten gick totalt lös på 400 000 mark och därav stod kommunen för ungefär en femtedel, berättade Ritva Tolvi. Projektet fick bidrag bland annat från Suomen Kulttuurirahasto. Sponsorpengar och andra kulturbidrag samt biljettintäkter stod för resten av kostnaderna.

Någon direkt ekonomisk vinst gav projektet inte – det gör inte heller Nationaloperan! utbrast Annukka Kuusisto – men däremot en vinst i form av mycket publicitet och stort intresse.

De frivilliga insatserna i Vesanto var stora, uppgav Tolvi. Om man räknar med insatser som att bjuda de utländska gästerna på inkvartering och skjutsar ställde sammanlagt ett hundratal personer upp. Men den aktiva kärngruppen bestod av 10–15 personer, som ansvarade för olika delområden.

I MOTSATS TILL Vesanto är Hangö en känd turistort, där varje sommarveckoslut är fyllt med evenemang, konstaterade *Jukka Ryky* på mötet och betonade därmed att projektet måste anpassas till de lokala villkoren.

Som ansvarig för utvecklandet av turismen lovade han att man åtminstone på turistbyrån gör allt som är möjligt för att stöda satsningen.

Liisa Latola har hittills fungerat som kontaktperson i Hangö och hon signalerade intresse om att fortsättningsvis jobba för projektet. Men flera aktiva behövs. Intresset bland teateraktivister, hantverkare och bildkonstnärer har i viss mån sonderats.

– Det bör finnas en grupp personer som koordinerar och ansvarar för olika delområden, konstaterade Tolvi.

I fråga om scenografiska lösningar, dräkt-, ljus- och ljudplanering framkastade Latola tanken att ordna tävlingar för högskolor. Likaså framfördes att dräkterna eventuellt kunde sys på en Mbi-kurs eller inom ramarna för artesanutbildningen i yrkesinstitutet Sydväst.

MAN HAR TÄNKT genomföra operasatsningen som ett finländskt-estniskt samarbete. Vi har redan kontaktat sångare och körer i Tarto, berättade Tolvi.

– Berättelsen i "Mare ja hänen poikansa" baserar sig på estnisk historia, kommenterade Ville Saukkonen och berömde nivån på det estniska kunnandet inom opera.

Han såg också valet av opera som en kulturhändelse av mått.

– Den är Pylkkänens bästa opera och många kolleger har undrat varför ingen sätter upp den.

Ett samarbete med Estland gör också satsningen ekonomiskt mera realistisk. Dessutom kan det innebära kulturstöd från EU. *Levi Fagerström* från Sydkustens landskapsförbund uppgav nämligen att operasatsningen i Hangö redan har mandat för kulturstöd från Bryssel.

NÄSTA SOMMAR planeras bland annat en solokonsert, där *Esa Ruuttunen* redan lovat ställa upp för att uppföra pärlor ur finsk opera. Också smakprov ur "Mare ja hänen poikansa" ges som konsert i augusti och dessutom ett uppträdande med de estniska solisterna.

En mästarkurs med Verdi som tyngdpunkt och den kända amerikanska barytonen *Ryan Edwards* som lärare ingår också i planerna.

– Men operan kan också synas i stadsbilden på olika sätt. Det har talats om operakryssningar till exempel, nämner Ritva Tolvi.

MARIT LUNDSTRÖM

Glada kultur- och idrottspristagare i Hangö

■ Att få ett kulturpris av sin gamla hemstad, en stad man älskar och alltid återkommer till, värmer hjärtat på ett alldeles speciellt sätt.

Det medger Hangö stads kulturpristagare 1999, *Heikki Aarva*. Han mottog sitt kulturpris på onsdagskvällen, tillsammans med de tre unga gossarna *Atte Parviainen, Marko Niskanen* och *Jani Näsänen* som fick årets idrottspris.

Också de var nöjda med att deras idrottsliga insats, att vinna finländskt mästerskap i luftpistolskytte, uppmärksammades i staden. Pojkarna tillhör klubben Hangon ampujat. De vann lagtävlingen för under 17-åriga skyttar och sköt dessutom ett nytt rekord.De tre skyttarna fick 1 000 mark var.

EN AV ORSAKERNA till att Heikki Aarva blev årets kulturpristagare är de två TV–programmen "Den gamla damen i den stora bilen", det vill säga fru *Ragnhild Fröman*, och programmet "Hangö, krigets och fredens hamn".

Sin arbetsinsats har nämligen Heikki Aarva gjort som produktionschef på TV 1. Bäst känd torde han vara för barnprogrammet Cirkus papukaija. "Kymmenen pistettä ja papukaijamerkki" (tio poäng och papegojmärket) blev något av en slogan för alla som såg TV på 60-talet.

– Nu finns det faktiskt tre papegojmärken i Hangö, avslöjar Heikki Aarva som är den enda med rätt att ge märket. De tre som gjort sig förtjänta är *Alan Jeffery, Maarit Grönroos* och *Pekka Silvast*.

– Man gör inte filmer utan kamrater, konstaterar Aarva, som gjort de två filmerna från Hangö tillsammans med Silvast.

ATT PRISET av Hangö stad värmde Aarvas hjärta på ett alldeles speciellt sätt hängde också samman med tidpunkten. Endast tre månader tidigare hade han gått i pension och före det hade han fått kämpa för att få programmet "Hangö, krigets och fredens hamn" utsänt.

Kultur- och fritidsnämndens ordförande *Birgit Brunow* konstaterade vid prisutdelningen att Aarva är en viktig del av Hangö där han fräser fram på en cykel, iförd en kännspak halmhatt.

– Dessutom har Heikki Aarva alltid älskat och jobbat för Hangö, konstaterade hon.

Prissumman om 3 000 mark tänker Aarva för övrigt investera i nya tennisracketar.

ML

Intresset är lamt för opera Valsfestivalen ett steg längre

Dekor- och dräkttävling utlyses

■ Intresset för en operavecka i Hangö år 2001 väckte inte något större genklang i staden. På onsdagskvällen hade man utlyst ett möte till vilket man ville locka de som är intresserade av att få en opera till staden, men uppslutningen var skral. Däremot visade det sig att man kommit en bit längre på väg i fråga om Hangö valsfestival och här tog arrangemangen ett steg framåt.

-Skall vi satsa våra krafter på projektet, frågade **Annukka Kuusisto** mötet.

Jukka Ryky från stadens utvecklingsbolag konstaterade att projektet verkar värdefullt och att han nog tror på att det finns talkoanda i staden. Fullt stöd av sin personal lovade han omedelbart.

När Kuusisto ytterligare frågade om Hangö stad är med på något sätt, då staden i varje fall får en stor PR via operan konstaterade före detta stadsdirektören **Arvi Suvanto** att man inte skall räkna för mycket med Hangö stads insats och rekommenderade att man gör ett PM om mötet och lägger fram en del siffror för staden. Efter det kan man få ett svar på frågan.

Jukka Ryky lovade ställa sitt maskineri till operaarrangörernas förfogande: fr. v. Ritva Tolvi, Annukka Kuusisto, Ryky och bakom hans axel syns regissör Ville Saukkonen.

Kärntrupp på 10-15 människor

De flesta som mötte upp på onsdagens möte var nog de närmast sörjande eller personer från staden eller på ett eller de som på ett sätt eller ett annat redan finns med i projektet på något håll.

Producenten **Ritva Tolvi** berättade om ett projekt i Vesanto, där man fick hela orten bakom sig. Man blev ombedd att göra en musiktillställning för Vesanto, men det slutade i den första finskspråkiga operan i Finland.

-I Vesanto hade vi stor hjälp av amatörteatern. Största delen av de 3 000 invånarna i Vesanto hann, eller hade aldrig tid se operan Pohjan neiti av **Oskar Merikanto**, då hela orten jobbade i projektet. Man behöver 100-150 frivilliga och bland dem en kärntrupp på ett tiotal människor som håller i trådarna.

Regissören **Ville Saukkonen** försvarade valet av pjäsen **Tauno Pylkkänens** Mare och hennes son med att Pylkkänen uppförs så sällan i Finland och att detta är en av de bästa av hans verk. I Vesanto uppförde man operan i ett mycket mindre idrottshus än det man anhåller om i Hangö.

Från stadens sidan meddelade man att onsdagen den 1 augusti år 2001 är en mycket olämplig dag för att ha premiären inplacerad på, då Hangö Kustsektion samma dag firar sina 80 år och det med salut från en del av sektionens pjäser.

Mästarkurs med nya kollissioner

I förberedelserna för operaveckan har man inplacerat en mästarkurs för operasångare. Kursen pågår när skolorna börjat och man frågade sig hur man tänkt klara av den kollissionen. Efter en kort diskussion beslöt man ta upp dagsprogrammet och platserna till ny behandling efter det att man utarbetat ett program- och budgetförslag.

-Men redan nu kan ni få nyheten att vi kommer att utlysa en öppen tävling om den bästa dekoren och den bästa kostymen för operan. I januari får alla intresserade av vår kontaktperson här i Hangö, **Lilli Latola** uppgifter om tävlingen och hela operan, berättar Kuusisto vidare medan hon försäkrar att en del kända operanamn kommer att delta i mästarkursen och ge staden ytterligare PR.

Lilli har också i Hangö undersökt möjligheterna att få hjälp med dekor och dräkter och mottagandet har varit fint på medborgarinsititutet.

-En del studerande kunde också göra en del av dessa jobb som sina elevarbeten. Hoppeligen kan även sommaruni hjälpa till med att arrangera någon kurs, som kunde hjälpa och vägleda intresserade, berättar Latola.

Arvi Suvanto ledde ordet på onsdagenskvällens opera- och valskväll.

Valsfestivalen återupplivar Pro Hangö

Aningen längre på väg har arrangemangen för nästa sommars valsfestival kommit. På det första mötet mellan de olika medborgargrupperna, företagen och stadens representanter den 27 oktober grundade man en styrgrupp som skulle förbereda festivalen.

Gruppen består av **Birgit Brunow, Margaretha Gustavsson, Alan Jeffrey, Ritva Kosonen**, Lilli Latola, **Raija Myllymäki, Seppo Pohjois-Koivisto, Arvi Suvanto** och **Åke Wiberg**.

Under sina somrar i Hangö komponerade **Georg Malmsten** den nästan 70 år gamla Hangövalsen. Detta har fått en del personer att samla sig kring att ordna ett valsbetonat program för Hangö i sommar. För att ytterligare utveckla turismen i staden har man placerat in tillställningen till den 11 och 12 augusti, då man i Hangö i synnerhet lördagen den 12 augusti skulle ha olika valstillställningar.

Ossi Runne skall dirigera en valskonsert, i Casino ordnas en parkkonsert med blåsorkester, på Berggatan arrangerar man en dragspelskonsert och på kvällen blir det supedans. Därtill har man en danstävling i idrottshuset.

-Mängen minns fortfarande föreningen Pro Hanko/Hangö på 1950-talet. Den lades ned, men dess verksamhetsformer passar fortfarande exakt in på Hangös strategi idag, förklarade Suvanto och läste upp delar av brevet, där föreningen presenterades.

-Idag är namnet igen ledigt. Jag föreslår att vi bildar en förening som skall sköta om arrangemangen kring valsfesstivalen och gör upp regler för denna.

Suvanto fick omedelbart understöd och man beslöt att genast uppliva Pro Hangö, som kommer att sköta de praktiska arrangemangen kring valsfestivalen.-bm

"Det har varit ett bra år"

Hamnkapten Widenäs sörjer inte över bortfallet inom bilimporten

■ År 1999 blir såväl tonnagemässigt som penningmässigt ett bra år för hamnen i Hangö. Man hade budgeterat för en totaltrafik på 1,7-1,8 miljoner ton och för en årsomsättning på dryga 26 miljoner mark. Totaltrafiken kommer att stann vid ungefär 1,75 miljoner ton medan årsomsättningen kommer att stiga till ungefär 30 miljoner.

- Helhetsmässigt ser det nog mycket bra ut, konstaterar hamnkapten **Tom Widenäs** då han blickar på november månads hamnstatistik.

- Bilimporten har ju minskat, men tonnage- och penningmässigt når vi ju ändå vår målsättning, säger han.

- Vi hade räknat med ungefär 120 000 bilar, men kommer att komma upp till knappa 90 000 bilar. Tyvärr har finländarna i år köpt för lite av de bilmärken som gagnar oss, säger Widenäs.

Bilimporten har enligt statistiken minskat med 24 procent jämfört med i fjol. Under årets elva första månader har totalt drygt 79 000 bilar importerats via Hangö, under motsvarande tid i fjol var antalet 103 959 bilar.

Om bilimporten har minskat så här däremot Transfennicatrafiken och antalet långtradare och trailers ökat. Transfennica har ökat sin andel med hela 15 procent jämfört med i fjol och har i år transporterat 1 372 tusen ton gods över Hangö. Under fjolårets elva första månader var mängden 1 191 000 ton.

Antalet långtradare och trailers var i förra månaden 4 473 stycken och från årets början 47 063 stycken. I fjol var motsvarande antal 3 674 / 39 633 stycken. Det betyder en ökning på inte mindre än nitton procent.

Också antalet fartygsanlöp fortsätter att öka. I november anlöpte 88 fartyg hamnen i Hangö och från årets början räknat har 936 fartyg anlöpt Finlands sydligaste hamn. I fjol var antalet fartygsanlöp ungefär lika stort.

Bortfallet vad den totala trafiken beträffar beror förstås främst på Railshiptrafiken, som ännu syns i statistiken. Men att det stadigt går bättre och bättre är också ett statistikt faktum. I augusti i år låg totala trafikmängden 22 procent efter fjolårssiffrorna. I september låg den 19 procent och i oktober 16 procent efter. I november är underskottet 13 procent.

Hamnkaptenen konstaterar att framitden ser ljus ut.

- Det är klart att man aldrig kan vara riktigt säker, men just nu ser det riktigt bra ut också framöver, säger han och konstaterar att hamnen i Hangö givetvis hela tiden måste hålla sig ajour med tiden och försöka bjuda allt bättre service. - ba

Taisto Räsänen belönades för lång företagarinsats

■ **Taisto Räsänen** belönades på sin sextioårsdag med Finlands Företagares gyllene företagarkors. I Hangö är han känd som grundargestalten för Hangon Pulla, men han har även bageriverksamhet på annat håll. Korset överräcktes av föreningens sekreterare **Tage Malmén** och ordförande **Christer Österlund** medverkade i ceremonin.

-Jag har varit företagare i 34 år, men inom bageribranschen har jag verkat redan i 45 år, berättar Räsänen.

Han är född i Imatra och en viss betoning från landets östra delar finns ännu hörbar i hans finska.

-Jag valde nog branschen främst på grund av att min mor var bagare. Hon jobbade i ett privatägt bageri. Jag började som femtonåring i ett bageri som fungerade på andelsbasis.

År 1978 grundade han bageriet i Hangö. Så småningom, i medlet av åttiotalet, skaffade familjen Räsänen J W Virtanens bageri i Helsingfors. År 1990 utökades bagerierna ännu med Mureleipomo i Lojo.

-Idag har vi 29 anställda och det är huvudstadsregionen som är vårt huvudsakliga marknadsområde. Själv deltidspensionerades jag för ett par år sedan och företagen sköts nu av sönerna. Alla bagerier heter idag J W Virtanen.

-Det valde vi för att det var det äldsta av företagen och invånarna i huvudstadregionen tog namnet till sig. Där skulle det ju ha varit svårare att marknadsföra sig som Hangon Pulla.

Taisto Räsänen tror på en tillbakagång för stormarkets. I framtiden är det igen småfirmor som gäller.

Stöd företagsamheten

Av framtiden hoppas han att företagarnas liv skulle underlättas, att såväl staten som kommunen skulle kunna förhålla sig betydligt mera positivt till privatföretagsamheten.

-Inte har heller Hangö fungerat företagarvänligt. I början ville vi bygga ett bageri här på vår tomt. Då skulle byggnaden ha kommit vägg i vägg med Fenix. Vi erbjöd oss att ta bort plåthallarna från husets andra sida, så att man där kunde ha öppnat en gågata helt i stil med de dåvarande ritningarna.

-Men det gick inte, utan istället sade man till oss att Fenix och även denna byggnad skulle rivas och att ett affärscentrum skulle uppföras på platsen. På berget bakom skulle man röja för en parkeringsplats för 200 bilar.

-Ingenting blev ju av, men Hangö förlorade istället 30 arbetsplatser. Tänk hur mycket man under tiden hade hunnit baka här, funderar Räsänen angående företagarlivets krånglighet-er. -kn/ls

HANGÖTIDNINGEN

Återigen nära ögat i långtradarolycka

En dikeskörning i det hala väglaget på söndagen stoppade upp trafiken på riksväg ett förela kvällen och långt in på natten. Räddningsväsendet eller brandkåren fick jobba 14 timmar innan de kunde reda upp efter längtradaren som stjälpte. Lastad med kalciumtunnor.

Olyckan förorsakade ingen större katastrof och medförde nu endast att trafiken stoppades upp för en tid. Men alla ingredienser för en storolycka fanns: om den kalcium som bilen var lastad med hade kommit i kontakt med vattnet, skulle detta ha lett till en kemisk reaktion, där väte uppstod. Väte är en mycket känslig gas, som både antänds och exploderar snabbt.

Det, att man nu kunde undvika en större smäll, och kunnat göra det i många fall hittills, garanterar inte att den goda turen sitter i även i framtiden. Transporterna och även mängderna av farliga ämnen på våra landsvägar ökar med stadig fart. Samtidigt ökar också risken för olyckor om inte säkerhetsföreskrifterna förbättras i samma takt.

Fartygs- och järnvägstransporterna är statistiskt sett tryggare än transporterna längs våra landsvägar, tillsammans med den övriga trafiken. Ekonomins höga tempo kräver idag snabba transporter och en ytterligare ökning av landsvägstransporterna, då den som beställt sin vara vill få den levererad så snabbt som möjligt. Här är långtradarna det snabbaste sättet.

Vi har redan vant oss vid att högexplosiva, giftiga och brandfarliga kemikalier "rullär" på våra landsvägar och tänker inte ens alltid på de faror de medför. För den normala människan är det helt onödigt att förlora nattsömnen på grund av dessa hotbilder. Däremot borde den här olyckan få våra myndigheter att vakna upp och ta sig en funderare. Är alla lagar och förordningar ajour med läget eller finns det fortfarande brister i övervakningen.

Ett kapitel för sig är kvaliteten på de ryska transporterna. Trots att kvaliteten förbättrats, mycket tack vare strängare finländska direktiv, finns det fortfarande mycket fel och många brister.

Längs våra landsvägar transporteras mycket gods, en del, innehållande farliga ämnen

Våra internationella avtal tillåter inte att några extra krav ställs på den ryska transportutrustningen. Redan det räcker att vi inte ger några extra friheter bara för att fordonen är ryska. Man bör inte heller vara rädd för de eventuella nya "säkerhetsgranskningar" som Ryssland brukar tillgripa i dessa situationer.

Förutom fordonens skick, bör också förarnas form kontrolleras. Fortsättningsvis kör man en massa otroligt långa arbetspass. Trötta chaufförer förorsakar en fortsatt fara för sina medtrafikanter. Detta får man inte glömma, även om chaufförerna inte skulle framföra farliga ämnen.

För Hangös del ökar olycksrisken på den smala och krokiga riksvägen. En förbättring av vägen avlägsnar dock inte alla risker. Bilisterna har en tendens att öka sin egen risktagning i samma takt som de övriga förhållandena för trafiken förbättras.

JOUKO RÖNKKÖ/-bm

LÄSARNA SKRIVER

Ensamheten

■ Bland de första sidorna i bibeln, i första moseboken, konstaterar man:

"Det är inte bra för människan att vara ensam."

Människosläktets tidiga problem är idag mycket aktuellt. Detta land är fullt av extremt ensamma människor, olika och av olika orsaker. Åldringar, barn, ensamförsörjare, frånskilda, sjuka, alkoholister, knarkanvändare, fångar, landsbygdens ungkarlar och städernas singellevande, men också vanliga människor som innerst inne känner sig ensamma. Människorelationernas söndrighet har ökat och släktingarna är oftast långt borta eller relationerna är av någon annan orsak avlägsna.

Att vara utan rötter är dagens problem. Arbetslöshet och även korta arbetsförhållande ökar osäkerheten. Det finns oändligt med saker som har intagit människans plats: brännvin, knark, kontaktlinjer, senslinjer, videor, tidsfördriv, tidningar, husdjur och datorer.

Man säger att människan kan uppleva tre olika sorter av död: den sociala, den andliga och den fysiska. Vanligtvis går det fram som en sakta process, där det är människokontakterna som försvinner först. Sedan tar den inre kraften slut och till slut faller kroppen sönder.

Endast mycket få människor vill eller kan leva ensamma, som enstöringar. Människor längtar efter sociala kontakter, andra människor, att man bryr sig om och visar uppmärksamhet.

När människan hamnar i en kris i sitt liv behöver man vänner och vännernas och medmänniskornas stöd. Det är då mycket viktigt. Ensam klarar man inte genom kämpandet Tyvärr känner många att de blir allena just då man som mest behöver stöd. Det verkar som om dagens människa har svårt att möta en sörjande eller en människa som lever ensam.

I det skedet vet man inte vad man skall säga eller göra. Hellre kringgår man på långt håll. För att bli av med ensamheten finns det ingen mirakelkonst, men varenda en av oss kan komma ihåg emellanåt sin längtifrån varande släkting eller den ensamma människan.

Så här under julen: gå och hälsa på här tidigare nämnda ensamma människor. Kom ihåg medmänniskor annars också, inte bara på bemärkelsedagarna. Att hitta tid är inte alltid fast i tid utan i attityd!

Lånat till artikeln från Martti Lindquist: Mieli vai tarkoitus.

"Tähtisilmä" Eero Koli
God och Fridfull jul
stadsfullmäktigeledamot
Eero Koli

Christian Österlund Hangös representant i Nylands företagare

■ **Petri Tuulari** från Tusby är ny ordförande för Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare r.y. Under torsdagskvällens höstmöte i Kervo valde länets företagarföreningen den 40-årige Tuulari till ny ordförande efter **Ritva Hämäläinen**.

Hangös representant i styrelsen för nästa år är **Christian Österlund** med **Jari Pihlapuro** som suppleant.

Villkorlig dom för grov skadegörelse

■ En år 1970 född kvinna från Hangö stod på tisdagen inför tingsrättens hangöfilial åtalad för sabotage. Rätten ändrade dock brottsrubriceringen och dömde kvinnan för grov skadegörelse till en åtta månader lång villkorlig fängelsedom. Prövotiden pågår till utgången av år 2001.

Kvinnan hade i september i år efter att ha stridit med sin kavaljer brutit sig in i mannens bostad och antänt två skjortor. Efter att ha tuttat eld på skjortorna hade hon på vägen ut sönderat dörrfönstret.

Brandkåren larmades till platsen och släckte branden, men kunde konstatera att skadorna var omfattande. Rätten ansåg att skadegörelsen var grov, eftersom kvinnan genom sitt förfarande förorsakat ekonomisk skada och gjort sin gärning i hämndsyfte.

Eftertraktad postlåda

■ En postlåda på Sjömangatan har visat sig vara ytterst attraktiv. Inom loppet av tre veckor har från samma fastighet postlådan blivit bortförd hela två gånger. Vad det är som gör just dessa postlådor så eftertranktansvärda för tjuven är okänt. Stölden har polisanmälts.

TANKAR OCH ÅSIKTER

Millenniumskiftets faror och besvikelser

■ Redan nu två veckor före det fruktade och efterlängtade millenniumskiftet har det visat sig att det mänskliga förnuftet trots allt kan segra i den hårda kampen om att ses och synas. Millenniumskiftet har marknadsförts av allt och alla som något mycket speciellt. Visst är det sant att så många människor aldrig tidigare varit med om att hoppa in i ett nytt årtusende. Men de flesta försök att slå pengar på millenniumskiftet har visat sig slå slint.

Mest lönsamt har det visat sig vara för en del av restaurangpersonalen. Många restauranger håller sig med minimal fast personal, men nu inför årsskiftet är det verkligen marknad för kunnig servieringspersonal till bättre restauranger. Kravet en bra servitör eller servitris kastar fram rör sig kring 500 mark i timmen för att jobba på nyårsaftonen och några timmar in på det nya årtusendet.

Men restauranger och många andra jubileumsarrangörer får nog räkna med att detta nyår blir inte på något sätt annorlunda än de tidigare. Inga stora jippon drar till sig några stora publikskaror och inte heller utlandsresorna lockar finländarna.

-Varför skulle en finländare som under många långa år vant sig vid att dricka öl och skjuta raketer på nyårsafton plötsligt ändra sig, dra på sig finkostymen och sätta sig i en fullpackad sal bland tusentals andra sillar för att bli underhållen av andra.

★ ★ ★

Varför skulle millenniumskiftet på något sätt ändra på världens gång på annat sätt än att eventuellt en del datorer behöver ses över, om de inte förberetts på att 00 följer efter 99. Varför skulle natten mellan fredag och lördag vara annorlunda än natten mellan torsdag och fredag?

För alla lätt påverkade, vidskepliga eller annars mentalt störda är det lätta att locka fram panikkänslor och tankar. Dessa är just de personer som domedagsprofeterna försöker linda kring sina fingrar. De flesta människor vid sina sinnes fulla bruk tar detta nyår på samma sätt som tidigare nyårsaftnar.

-Hitta nu inte på något extra bara för att det är millenniumskifte. Kanske jag köper en litet större raket just för nyårsslaget, men annars förstår jag inte hur det skulle påverka människan, om hon inte har ett datorstyrt hjärta, skrattade min mångårige kamrat och hans familj, som redan för länge sedan beslöt att vi skulle fira nyårsskiftet tillsammans.

★ ★ ★

Finland har just anslutat sin sejour som EU:s ordförandeland. Alla politiker har försökt framhäva sig själva och alla andra anser att även det finländska ordförandeskapet blev en stor flop. Politikerna fick tävla om att skryta om varandra och skattebetalarna står för fiolerna.

Men det får nog vi vanliga knegare räkna med under det tredje årtusendet. Då skall vi står för en allt större del av hela samhällets välfärd. De stora rika satsar sina pengar i fonder eller andra nya finansförvaltningskanaler som inte har något hemland och inte heller längre betalar skatt. På detta sätt försvinner redan hundratals miljarder av finansspekulatörernas vinster varje år ut i världsekonomins svarta hål. Dessa skall vi vanliga skattebetalare fylla ut för att inte klassen på den kommunala servicen skall sjunka. Och höja skattöret det kan man ju inte för då försvinner pengarna ännu snabbare ut i det svarta hålet.

Därför är det nog för de som är födda i slutet av 1940-talet och under hela 1950-talet dags att börja förbereda sig för att den planerade pensioneringen vid 62 eller 65 års ålder för vår del nog kommer att framskjutas med 5 - 10 år. Andra möjligheter finns det inte med dagens finanspolitik.

★ ★ ★

Pensionstankarna var långt borta under en kort och varm tillställning på onsdagskvällen. På plats uppe på Oljeberget fanns som vanligt den gamla klanen. Enkelt och rakt på sak överräckte stadens kulturpristagare Heikki Aarva det tredje papegojmärket med tio poäng till Pekka Silvast.

Pekka har varit medhjälpare i de filmer Heikki gjort om Hangö och med ensamrätt på att dela ut pepejojmärken fick HT:s förra redaktör och käsören från Oljeberget sin belöning.

Bosse

Pekka Silvast är tredje i raden efter Alan Jeffrey och Maarit Grönroos, som i Hangö fått utmärkelsen.

Joulun ja uuden vuoden ajan muistio

Alko on avoinna jouluviikon maanantaina ja tiistaina klo 10-18, mutta keskiviikkona ja torstaina klo 10-20. Jouluaattona juomia ei enää voi ostaa ja joulupyhät kauppa pysyy visusti kiinni.

Vuoden viimeisellä viikolla torstai eli uudenvuoden aaton aatto on pitkä päivä. Silloin Alkossa voi asioida klo 10-20. Myöhäisimmät ehtivät vielä aattonakin ostamaan kuohujuomansa, Alko on avoinna klo 10-18.

Apteekki on auki jouluaaton aattona, 23.12 klo 8.30 - 20 ja aattona klo 8.30 - 13. Ensimmäisenä joulupäivänä kannattaa välttää mahapuruja, sillä apteekki on suljettu, mutta avoinna jälleen tapaninpäivänä klo 11-14.

Uuden vuoden aattona apteekissa voi asioida klo 8.30 - 18.00. Uuden vuoden päivänäkin apteekkiin pääsee klo 11-14 ja sen jälkeisenä sunnuntaina samaan aikaan.

Hangonlehti ilmestyy jouluviikolla tiistaina ja torstaina, mutta joulupäivänä 25.12 ei lehteä tule.

Väliviikolla Hangonlehti ilmestyy samoin tiistaina ja torstaina, mutta ei uudenvuodenpäivänä eli lauantaina 1.1.2000.

Kirjastossa kannattaa pistäytyä viimeistään torstaina 23.12, jos epäilee, ettei pukki muista tuoda joululukemista. Silloin kirjasto on avoinna kello 20 asti. Ja ken haluaa pysytellä Millennium-hälinöistä poissa, voi varata kirjastosta itselleen ajankulua vielä uuden vuoden aattona aina kello 17 saakka.

Kirkolla on runsaasti ohjelmaa. **Suomalainen seurakunta** pitää jouluaattona klo 16 jouluhartauden Hangon kirkossa. Joulupäivänä kello 7 aamulla on joulukirkko Hangossa ja klo 9 Lappohjan kirkossa. Tapaninpäivänä klo 18 Hangon kirkossa on iltavesper.

Uudenvuoden hartaus Hangon kirkossa on 31.12. klo 23 (kaksikielinen) ja uuden vuoden päivänä on klo 18 samoin Hangon kirkossa juhlavesper.

Ruotsalainen seurakunta järjestää Suursuon talleilla hartaushetken jouluaattona klo 10. Kello 12.15 on perhejumalanpalvelus Hangon kirkossa ja kello 14.15 joulumusiikkia Uuden hautausmaan hautauskappelissa. Klo 15.45 Lappohjassa on hartaushetki ja klo 17. Hangon kirkossa.

Joulupäivänä 25.12. klo 8.30 Hangon kirkossa on aamukirkko, jonne saapuvat kirkkotaksit Lappohjasta ja Ljungbosta.

Tapaninpäivänä on klo 16 Hartaushetki Täktömin kappelissa.

Uudenvuoden aattona klo 18 on uudenvuoden hartaus Hangon kirkossa ja samoin klo 23 (kaksikielinen). Uuden vuoden päivänä on kaksikielinen jumalanpalvelus klo 18 Hangon kirkossa ja sunnuntaina 2.1. normaali jumalanpalvelus klo 12.

Hangon Lionsit järjestävät kuljetuksen hautausmaalle jouluaattona klo 14 torilta. Bussi kulkee myöhemmin ilmoitettavaa reittiä, jonka varrelta siihen voi tulla mukaan. Bussi lähtee takaisin klo 15.30 ja ajaa kirkon kautta, jotta halukkaat ehtivät kirkkoon. Sen jälkeen se ajaa samaa reittiä takaisin.

Liikenteessä on paljon muutoksia.

Junaliikenne muuttuu torstaina 23.12 perjantailiikenteeksi. Jouluaattona viimeinen juna Hangon asemalta lähtee kello 11 juuri sen jälkeen, kun viimeinen juna on saapunut kaupunkiimme. Aattoiltana rata pysyy tyhjänä ja samoin joulupäivän aamuna aina siihen asti, kunnes kello 14.52 ensimmäinen juna saapuu Hankoon. Sen jälkeen iltajunat ajetaan normaalisti. Tapaninpäivänä 26.12 on tavallinen sunnuntailiikenne.

Uudenvuoden aattona 31.12 on normaali perjantailiikenne, jolloin viimeinen juna kaupunkiin saapuu klo 23.22. Uudenvuodenpäivänä on lauantailiikenne ja sen jälkeisenä sunnuntaina normaali sunnuntailiikenne.

Kaukoliikenteen bussit ajavat normaalisti jouluaaton aattona 23.12. Aattona on lauantailiikenne siihen asti, kunnes kello 14.25 viimeinen bussi lähtee Hangosta Helsinkiin. Turkuun viimeinen bussi lähtee klo 13. Sen jälkeen ei aattona ole liikennettä.

Myöskään joulupäivänä ei ole kaukoliikenteen vuoroja. Tapaninpäivänä ajetaan sunnuntailiikenteen aikataulujen mukaan (S + SS).

Uuden vuoden aattona, perjantaina 31.12 on perjantailiikenne ja uuden vuoden päivänä sunnuntailiikenne (ei SS-vuoroja). Sunnuntaina 2.1.200 ajetaan S ja SS vuorot.

Hangon Liikenne ajaa normaalin **kaupunkiliikenteen** joulunaton aattona 23.12. Sen jälkeen ei paikallisliikennettä ole aattona, joulupäivänä eikä tapaninpäivänä.

Uuden vuoden aattona on normaali arkipäivän paikallisliikenne kello 17 asti. Uuden vuoden päivänä ja sen jälkeisenä sunnuntaina ei kaupunkiliikennettä ole.

Pankit ovat avoinna normaalisti jouluaaton aattona ja kiinni jouluaattona, joulupäivänä ja tapaninpäivänä. 30.12 pankit ovat normaalisti auki, mutta sen jälkeen rahaliikenne katkeaa ja palautuu normaaliksi vasta maanantaina 3.1. 2000. Raha-automaatit toimivat molempina viikonloppuina niin kauan kuin rahaa riittää, ja maksuautomaatit toimivat jouluviikonloppuna. Uuden vuoden aikaan maksut voi syöttää koneeseen, mutta ne eivät mene eteenpäin ennen arkea.

Posti on avoinna 23.12 klo 9.30-18 ja suljettu jouluaattona, -päivänä ja tapaninpäivänä. Uudenvuoden aattona posti on avoinna klo 9.30 - 16, mutta silloin siellä ei hoideta pankkipalveluja, esimerkiksi veronpalautusten nostaminen ei onnistu. Uudenvuodenpäivänä ja seuraavana sunnuntaina posti on suljettu.

Ravintolat ilmoittavat aukioloajoistaan itse, mutta esim. **Regatta** on kiinni aaton aaton lounaan jälkeen koko joulun. Sen sijaan **Kajuutta** on avoinna joulupäivänä ja tapanina klo 10-01.

Maretin pubi on 23.12. auki klo 17 - 03:een, jos tarvetta on. Maret on avoinna myös jouluaattona, tänä vuonna 7. tai 8. kertaa. Alakerta on käytössä klo 18-03. Joulupäivänä Maretissa voi käydä klo 18 lähtien ja silloin koko talo on avoinna. Tapaninpäivänä ovet aukeavat klo 17.

Piraten musiikkibaari on avoinna joulupäivänä 25.12. klo 21-03.

Uudenvuoden aattona Regatassa on yksityistilaisuus koko päivän, mutta Kajuutta on avoinna klo 10-04, mikäli asiakkaat haluavat. Uuden vuoden päivänä ja siitä eteenpäin Regatta on joka päivä auki klo 12 lähtien siihen asti, kun ruokailijoita tai tilauksia on. Kajuutta on aattona auki klo 10-04, jos asiakkaat jaksavat niin aikaiseen, uuden vuoden päivänä klo 10-01 ja sunnuntaina klo 10-24.

Maretin koko talo on avoinna uuden vuoden aattona klo 18-04 ja uuden vuoden päivänä klo 17-03.

Piratessa on uuden vuoden aattona Millennium-puffet alakerrassa klo 18-04 ja yläkerta on avoinna klo 21-04. Uuden vuoden päivänä alakerrassa on brunssi klo 13 lähtien ja yläkerta avataan klo 21. Molemmat kerrokset voivat olla auki klo 03:een mikäli tarvetta on.

Ruokakaupat ilmoittavat myös itse aukioloajoistaan. Stigu kertoo K-hallin olevan 23.12 avoinna klo 9-20, jouluaattona klo 8-13, joulupäivänä suljettu ja tapanina auki klo 10-14. Uuden vuoden aattona Sigu on auki klo 9-19, uuden vuoden päivänä suljettu ja sunnuntaina 2.1. auki klo 10 -14.

Spar-market on muuten samalla tavoin auki, paitsi uudenvuoden aattona klo 9-18 ja sunnuntaina 2.1. klo 12-16.

Ali-market on 23.12 avoinna klo 9-20, jouluaattona klo 8-12, joulupäivänä suljettu ja tapanina auki klo 10-13.

Uuden vuoden aattona Ali on auki klo 9-18, uuden vuoden päivänä kiinni ja sen jälkeisenä sunnuntaina auki klo 10-13.

Terveyskeskuksessa 23.12 on normaali päivä. Sen jälkeen siellä on ympärivuorokautinen päivystys koko joulun ajan ja jälleen uuden vuoden viikonloppuna.

Muistattehan, että **raketteja** saa ostaa vasta joulun jälkeen ja vain selfailsilta kauppiailta, joilla on lupa myydä niitä. Raketteja saa käyttää ainoastaan 31.12. klo 18 ja 1.1. klo 06 välisenä aikana ja niiden käyttöä koskevat tiukat rajoitukset.

Kiinnostus Hangon oopperaa kohtaan laimeaa Valssifestivaali askelen pitemmällä

Hangon vuoden 2001 oopperaviikko ei saanut kovin suurta vastakaikua kaupungissa. Keskiviikkoilliaksi oli kutsuttu koolle kokous, jonne haluttiin houkutella niitä, jotka olivat kiinnostuneita saamaan oopperan kaupunkiin, mutta tulos oli laiha. Sen sijaan näytti siltä, että Hangon valssifestivaalin kanssa oltiin päästy askel pidemmälle ja sen suhteen järjestelyt etenivät.

-Panostammeko voimiamme projektiin, kysyi **Annukka Kuusisto** kokouksessa.

Jukka Ryky kaupungin kehitysyhtiöstä totesi, että projekti vaikuttaa arvokkaalta ja että hän kyllä uskoo kaupungista löytyvän talkoohenkeä. Hän lupasi välittömästi henkilökuntansa täyden tuen.

Kun Kuusisto vielä kysyi, onko Hangon kaupunki jollain tavoin mukana, kun kaupunki joka tapauksessa saa paljon PR:ää oopperan kautta, aikaisempi kaupunginjohtaja **Arvi Suvanto** totesi, ettei kaupungin panokseen kannata laskea liian paljon ja suositteli, että kokouksesta tehdään muistio ja esitetään kaupungille numeroita. Sen jälkeen kysymykseen voidaan saada vastaus.

10-15 ihmisen ydinryhmä

Useimmat keskiviikon kokoukseen saapuneet olivat kaupungin palveluksessa olevia tai niitä, jotka jo olivat tavalla tai toisella mukana projektissa jollain taholla.

Tuottaja **Ritva Tolvi** kertoi Vesannon projektista, jossa koko paikkakunta saatiin asian taakse. Heitä pyydettiin tekemään Vesantoon musiikkitilaisuus, mutta se päätyi ensimmäiseen suomalaisen säveltäjän suomenkieliseen oopperaan Suomessa.

-Vesannossa meillä oli paljon apua harrastajateatereista. Suurin osa Vesannon 3 000 asukkaasta ei ehtinyt tai heillä ei koskaan ollut aikaa nähdä Merikannon oopperaa Pohjan neiti, kun koko paikkakunta työskenteli projektin kimpussa. Siinä tarvitaan 100-150 vapaaehtoista ja heidän joukossaan noin kymmenen henkilön ydinryhmä, joka pitelee lankoja käsissään.

Ohjaaja **Ville Saukkonen** puolusti **Tauno Pylkkäsen** kappaleen Mare ja hänen poikansa valintaa sillä, että Pylkkästä esitetään niin harvoin Suomessa ja että tämä on yksi hänen parhaista töistään. Vesannossa ooppera esitettiin paljon pienemmässä urheilutalossa kuin mitä Hangossa anotaan käyttöön.

Kaupunki ilmoitti, että keskiviikko, elokuun 1. päivä on erittäin huonosti sopiva päivä ensi-iltaan, koska Hangon Rannikkopatteristo juhlii samana päivänä 80 vuottaan ja ampuu kunnialaukauksia patteriston tykeillä.

Mestarikurssilla yhteentörmäyksiä

Oopperaviikon valmisteluihin on sisällytetty oopperalaulajien mestarikurssi. Kurssi pidetään koulujen alettua ja nyt kysyttiin, miten tästä yhteentörmäyksestä on aiottu selvitä. Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin käsitellä uudelleen päiväohjelmaa ja paikkoja sen jälkeen kun ohjelma-ja budjettiehdotukset on työstetty.

-Mutta nyt voitte jo saada uutisen siitä, että tulemme julkistamaan avoimen kilpailun parhaasta lavastuksesta ja puvusta opperaa varten. Kaikki kiinnostuneet saavat tammikuussa Hangon yhteyshenkilöltämme, **Lilli Latolalta** tiedot kilpailusta ja koko oopperasta, kertoo Kuusisto edelleen samalla kun vakuuttaa, että joukko tunnettuja oopperanimiä osallistuu mestarikurssiin ja tuo kaupungille vielä lisää PR:ää.

Lilli on myös tutkinut, mitä mahdollisuuskia on saada Hangossa apua lavastukseen ja puvustukseen ja kansalaisopistossa vastaanotto on ollut hieno.

-Osa oppilaista voisi tehdä osan näistä töistä oppilastöinään. Toivottavasti kesäyliopistokin voi auttaa järjestämällä jonkun kurssin, joka auttaisi meitä ja ohjaisi kiinnostuneita, Latola kertoo.

Oopperajärjestelyihin ei ilmaantunut kovin paljoa väkeä. Lieneekö syynä lähestyvän joulun aiheuttama paine. Kuvassa Ritva Tolvi (vas) Marit Grönroos, Annukka Kuusisto, ohjaaja Ville Saukkonen ja Hangon yhteyshenkilö, Lilli Latola.

Ensi kesän valssifestivaalin järjestelyt ovat edenneet hieman pitemmälle. Ensimmäisessä kokouksessa, johon osallistui eri kansalaisryhmiä, yrityksiä ja kaupungin edustajia lokakuun 27. päivänä **perustettiin** ohjausryhmä, joka valmistelee festivaalia. Ryhmässä ovat **Birgit Brunow, Margaretha Gustavsson, Alan Jeffrey, Ritva Kosonen,** Lilli Latola, **Raija Myllymäki, Seppo Pohjois-Koivisto, Arvi Suvanto** ja **Åke Wiberg**.

Georg Malmsten sävelsi Hangon kesinään lähes 70 vuotta vanhan Hanko-valssin. Se on saanut joukon ihmisiä yhteen järjestämään valssipainotteista ohjelmaa Hankoon kesällä. Kaupungin matkailun edelleen kehittämiseksi tilaisuus on sijoitettu elokuun 11. ja 12. päiväksi, jolloin etenkin lauantaina 12. elokuuta Hangossa olisi erilaisia valssitilaisuuksia.

Ossi Runne ohjaa valssikonsertin, Casinolla järjestetään puhallinorkesterin puistokonsertti, Vuorikadulla on hanurikonsertti ja illalla illallistanssiaiset. Sen lisäksi urheilutalossa on tanssikilpailu.

-Monet muistavat edelleen yhdistyksen Pro Hanko/Hangö 1950-luvulta. Se lopetettiin, mutta sen toimintamuodot sopivat edelleen täsmälleen Hangon tämänpäiväiseen strategiaan, selitti Suvanto ja luki osan kirjeestä, jossa yhdistys esiteltiin.

-Tänään nimi on vapaa. Ehdotan, että muodostamme yhdistyksen, joka hoitaa valssifestivaalin järjestelyt ja tekee sille säännöt.

Suvanto sai välitöntä tukea ja Pro Hanko päätettiin elvyttää välittömästi. Se tulee hoitamaan valssifestivaalin käytännön järjestelyt. -bm/kn

Musikkvällar i sikte

HANGÖ. På Alans Café i Villa Orrman börjar fredagskvällarna utforma sig till småskaliga programkvällar med musik, dikt och konst av varierande slag. Det är någonting som kaféinnehavaren *Alan Jeffery* eftersträvar och som också förverkligats ett antal gånger, ibland mera spontant, ibland mera planerat.

Så bjöd också senaste fredag på en kombination av bilder, musik och dikter. Då hölls nämligen en småskalig vernissage på *Kaisu Rissanens* akvarellutställning med musikinslag på altviolin av *Lidija Scepancevic*, båda nyinflyttade i Hangö. Dessutom läste Kaisa Rissanen egna texter/dikter, av vilka en del på ett ömsint sätt beskrev hennes iakttagelser av de 2- och 4-åriga barnbarnen.

Kaisu Rissanen valde Hangö som boningsort för att hon sökte "Finlands vackraste plats", uppger hon och erkänner sig fascinerad av de öppna havslandskapen och, av kargheten i naturen.

Alan Jeffery uppger att musikkvällarna skall fortsätta från och med den 7 januari nästa år, varje fredag mellan 18 och 20.

– Det kan vara all slags musik: piano, gitarr, jazz - och man får gärna komma med spontana bidrag.-ML

Matpaket till arbetslösas keldjur

Föreningen HaKeLe, dvs. Hangö Keldjur, har kommit på en ganska speciell julsatsning: utdelning av matpaket till arbetslösas keldjur. Detta sker på onsdagen kl. 14 på Mekano. De som är intresserade av matpaketen skall visa kort på att de faktiskt är arbetslösa.

Om inte all mat går åt ges resten åt *Gitta Roos* och *Anneli Finnberg* som tar hand om övergivna djur.

Museiföremål returneras?

HANGÖ. Kultur- och fritidsnämnden beslöt att meddela museiverket, att ett antal museiföremål kan returneras och att försäkring inte betalas för dem. Föremålen avskrivs ur Hangö stads samlingar. Detta med anledning av att museiverket gjort en förfrågan angående ett deponeringsavtal från 1969.

Det handlar om föremål som förvaras i Hangö museums lager och som man i Hangö museum har skrivit in i de egna samlingarna. Museiverkets representant har meddelat att försäkringsvärden kommer att fastställas för föremålen. Till kännedom meddelas att Hangö museums samling inte är försäkrad. Många föremål har inte penningvärde, men däremot ett kulturhistoriskt värde och i stället för att försäkra föremålen strävar man efter att förvara samlingen på ett tryggt sätt.

Julblommor
Julcyklamen
o. -korgar
R & R Sonntags trädgård
10120 Täkter, tel. 09-221 4434

Julblommor
säljes vid Bromarf kyrka
ons 22.12 kl. 15–16.
ÅHLBERG ☎ 241 1135

Vesterby Kiosk
Öppet under julen:
Fre 24.12 julafton 11-18
lö 25.12 Juldagen 13-19
Sö 26.12 Julannandag 13-19
Grillen stängd
God Jul

www.alko.fi
NU ÄR DET JUL IGEN.
Onsdagen 22.12 och torsdagen 23.12 har våra butiker öppet som normalt på fredagar.
Alko
AKTIEBOLAGET ALKOHOLMONOPOL SEDAN 1932

–Vi uppskattar den lugn och ro som råder här, det är mindre viktigt att här inte finns samma service som i storstaden, säger Marja Laesvirta och Risto Kettunen. FOTO: GARY MICHELSON

De förverkligade sin dröm och flyttade ut på landet

Risto Kettunen och Marja Laesvirta lämnade storstaden och distansarbetar i Kvidjekulla. De är nöjda med allt utom It-förbindelserna

■ Allt började med en annons på Internet som *Risto Kettunen* och *Marja Laesvirta* fick ögonen på när han hade klickat in sig på Snappertuna. Där fanns fastigheten Kvidjekulla till salu med ett egnahemshus vid havet.

– Precis vad vi länge hade talat om att skaffa. Att jag sökte upp Snappertuna beror på att jag för ett antal år sedan ägde en sommarstuga på Vårholmen. Vi åkte ut hit och tittade på platsen, och behövde inte fundera länge på att göra affär, berättar Risto Kettunen.

– För oss är det här verkligen en dröm som har gått i uppfyllelse, inflikar Marja Laesvirta.

Affären gjordes i maj och strax före midsommar lämnade de Esbo bakom sig för gott och flyttade in i sitt nya drömhus.

HUSET BESTÅR av två våningar och i dess nedre våning har de inrett varsitt arbetsrum. Där driver de företaget Innodev Oy som utbildar företagspersonal att bättre kunna utnyttja kunskap.

Utförliga inköpslistor då vi storhandlar

– Vi är numera distansarbetare i ordets verkliga bemärkelse. Vi söker våra kunder främst på axeln Helsingfors-Tammerfors-Åbo för att avstånden inte ska bli för långa. Trots att vi kan utföra mycket arbete hemma så ingår också kundbesök i jobbet, förklarar Marja Laesvirta.

De tycker att västra Nyland kunde vara en utmärkt region för distansarbete.

Och betoningen är på kunde vara.

Ett dopp varje dag

– De allmänna kommunikationerna är relativt goda och det tar bara en timme att ta sig in till huvudstadsregionen. Men tyvärr har inte It-tekniken riktigt den standard som skulle krävas. Förbindelserna är för långsamma. En av grundförutsättningarna för att kunna attrahera distansarbetare till regionen är att det finns goda tekniska förbindelser. Det här är något som beslutsfattarna i kommunerna borde ta sig en funderare på. Det skulle behövas en konkret strategi för vad som bör göras så att Västnyland ska bli en region som lockar distansarbetare. Idag är It-förbindelserna lika viktiga som vägar, menar Risto Kettunen.

ATT DE BESLÖT att flytta ut till landet beror på att båda är mycket förtjusta i naturen.

– Vi tycker om att röra oss ute i naturen, att fiska, simma och uppskattar allt som hör livet på landet till. Våra barn är redan vuxna så det bidrog säkert till att det var lätt att förverkliga vår dröm. Jag kan tänka mig att tröskeln är högre för en småbarnsfamilj på grund av avstånden, säger Marja Laesvirta.

Avståndet från Kvidjekulla till Karis centrum är cirka 16 kilometer, till Ekenäs är vägen ännu längre.

Hur har då livet på landet förändrat vardagen jämfört med livet i en storstad som Esbo?

– Inte så mycket som man kanske kunde tro. Fast numera gör vi definitivt noggrannare inköpslistor, skämtar Risto Kettunen.

– Vi åker inte till butiken varje dag så det betyder att vi köper mera på en gång. Vi försöker också kombinera inköpsturerna med andra besök och ärenden, säger Marja Laesvirta.

De brukar handla i såväl Ekenäs som i Karis.

– Båda städerna har bra affärer och varusortimentet är brett. Man får det mesta man behöver och prisnivån är helt okej, bedömer Risto Kettunen.

VANORNA HAR också ändrat på andra sätt.

– I Esbo var vi vana att ta en lång promenad efter jobbet. Men här gör vi det inte längre när det blir mörkt om hösten. Här finns ju ingen vägbelysning, konstaterar Risto Kettunen.

– Istället har vi ändrat på vår arbetsrytm. Vi kan ta en paus i arbetet på dagen medan det är ljust och ta promenaden då, för att sedan jobba längre på kvällen när det är mörkt, tillägger Marja Laesvirta.

It- tekniken kunde vara bättre

– Och så har vi börjat simma varje morgon, det lovade vi då vi flyttade hit att vi skulle börja göra, fortsätter hon.

– Överlag är i vi mera ute. Det finns alltid något att göra på tomten. Som förresten är betydligt större än den vi hade i Esbo. Där hade vi en tomt på 2 500 kvadrat, vilket är en förhållandevis stor tomt för esbo-förhållanden. Men här har vi en och en halv hektar, konstaterar Risto Kettunen.

Jag hade tänkt fråga om de någonsin – ens för en sekund – har slagits av en längtan tillbaka till storstaden.

Men det lyckliga tonfallet i deras röster när de berättar om sitt nya liv i Kvidjekulla gör att frågan plötsligt känns totalt onödig.

GARY MICHELSON

Bön är att ta emot universums energi

I ett litet vindsrum i Villa Orrman ber mig *Alan Jeffery* att sitta tyst en stund innan vi börjar tala om hur han ser på bönen. Han ber mig lyssna. Jag hör en massa ljud i tystnaden, men bäst lägger jag märke till det rogivande bruset från havet.

På bordet brinner ett ljus. Alan ber mig att titta på lågan, men inte med en vardagligt skärpt och fokuserad blick, utan med halvslutna ögon. Jag ser skarpa strålar i lodrät riktning, men också de oskarpa rörliga ljusvingar som omger ljuset.

– Can you see the light? frågar Alan som en inledning på vår konversation som går på engelska, svenska och finska om vartannat.

LJUSET ÄR viktigt i sammanhanget. Alan använder sig av det för att försätta sig i ett tillstånd där han kan ta emot energin från universum. En energi som kan kallas Gud, Moder Jord, Fader, Moder...det som är större än något namn.

Att komma bort från det materiella

– Ljuset är ett hjälpmedel för att komma ifrån det materiella tillståndet, men jag kan också använda mig av en stjärna, månen eller ett gatljus som glimmar långt borta.

När man är låst i det materiella kan man inte ta emot eller förnimma energin, påpekar Alan och menar att människor alltför ofta fokuserar blicken på det specifika - detta både i bokstavlig och bildlig bemärkelse. När man "tittar bakom och bortom" kan man också se auran kring människor - en förmåga som en del människor har mera utvecklad än andra.

FÖR ALAN GÅR det bra att försätta sig i ett tillstånd där de andliga dimensionerna är starkt närvarande. När han ber gör han just så, han sluter ögonen och tar in ljuset i sin själ. Men i stället för att samla sig till bön genom att knäppa eller sluta händerna, såsom många människor mer eller mindre automatiskt gör, räcker han båda händerna upp i luften i en motsatt, "öppnande" rörelse.

Bönen riktar sig till dem som har kraft: Fadern, Sonen och Den Heliga Anden. "Fyll oss med renhet och kärlek" är några av de ord som Alan använder. Han berättar att han ofta ber för andra människor.

– Det är lättare i grupp, men man kan göra det ensam också. I grupp kan man känna en gemensam kontakt, säger han och tillägger att om en grupp ber för till exempel en person som är sjuk, kan man känna en fantastisk verkan.

ALAN RESONERAR om människornas skepsis till de andliga dimensionerna i livet, som han medger att kan vara svåra att förstå om man inte har några personliga erfarenheter. Många vill inte tro att andra människor kan uppleva något annorlunda än de själva är kapabla till. I och för sig har alla samma möjligheter.

– Men skeptikerna stänger av möjligheten, säger han och menar att många människor har en direkt kontakt med det andliga - och också med nära människor som gått bort.

Alan Jeffery betonar att hans religiösa uppfattningar är hans egna, inte bundna till något samfund. Han sjunger i den ortodoxa kyrkans kör, men upplever inget behov av teologisk renlärighet. Han ser Gud som allsmäktig, medan Sonen – Kristus – är närmare människorna.

Bönen har en enorm kraft

Bönens kraft är enorm, betonar han. Till exempel ser han förmågan att hela sjukdom genom handpåläggning - "healing" som man populärt talar om -som uttryckligen bön.

MARIT LUNDSTRÖM

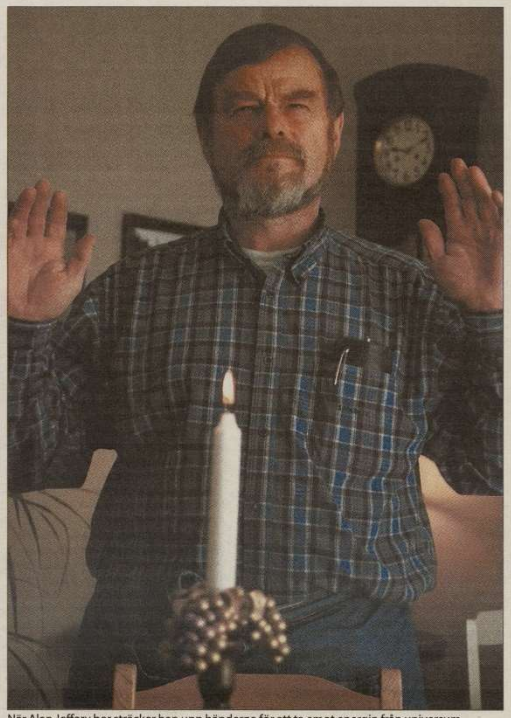

När Alan Jeffery ber sträcker han upp händerna för att ta emot energin från universum.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Mina kunder önskas en God Jul och ett Gott Nytt År.
Slambrunnstömning
Erik Sellman
Tel. 09-221 6642

Vi önskar våra kunder och affärsbekanta Got Jul och Gott Nytt År!
KOJO'S KAIHDIN KY
Movägen 10, Hangö

God Jul och Gott Nytt År
Ekenäs Maskinuthyrning
Bangatan 10 ☎ 019-246 2750

Vi önskar våra kunder God Jul och Gott Nytt År!
HANGÖ APOTEK
Nycandersg. 18, Hangö

God Jul och Gott Nytt År!
Plåtslageri T. Björklöf

God Jul & Gott Nytt År
tillönskas alla bidragsgivare och föreningsmedlemmar
Ekenäs pensionstagare r.f.

Vi önskar våra affärsbekanta en God Jul och ett Gott Nytt År!
Bokföringsbyrå
Karis Ekonomitjänst Kb

Karjaan Urheilu ja Kalastus
Karis Sport och Fiske
önskar
God Jul och Gott Nytt År!

Vi önskar våra kunder
God Jul
&
Gott Nytt År!
KLIPPHÖRNAN
Vonne & Pamela

God Jul och Gott Nytt År!
Önskar
Karis Bok & Papper

God Jul och Ett Gott Nytt År tillönskas alla våra kunder och affärsbekanta
Transportaffär Oy AV Westerholm Ab

SeaHorse Week
tackar alla sina vänner och önskar God Jul och Gott Nytt År!

Vi önskar alla våra resenärer och affärsvänner
God Jul och Gott Nytt År
Ampers Busstrafik Ab

Läkarstation
ALFA med
önskar sina kunder
GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR
I stället för julhälsningar har vi understött FRK.

En Fridfull Jul
och
Ett Gott Nytt År
tillönskas alla gamla och nya kunder
C-J LINDHOLM AFM/LKV
KASTELLI -HUS

God Jul & Gott Nytt År
önskas alla mina kunder
Isa's Frissa
Rådhustorget

God Jul o Gott Nytt År
Lindqvist
Reparation & Service

God Jul och Gott Nytt År
önskas alla mina kunder
Damfrisering CHARLOTTE
Ekenäs, Skillnadsg. 15

God Jul & Gott Nytt År
önskar
Sjö-Bod Såg

God Jul och Gott Nytt År
tillönskas alla mina kunder. Jag tackar för det gångna året
Pojo Reservdelsförsäljning och Reparation
Inneh. B. Dahlqvist, tel. 019-245 3244

God Jul och Gott Nytt År
Karis Lås Ab
Kungsgatan Lukkoo OY

God Jul o. Gott Nytt År
önskar
C. Winberg kb

God Jul och Gott Nytt År
ELEKTRO-TEAM AB OY
Ekenäs

I år ger vi en rejäl juldonation till Krigsinvalidernas Brödraförbund rf.
VÄSTRA NYLANDS ANDELSBANK
Din bank genom livet

God Jul och Gott Nytt år
tillönskas alla gamla kunder vi välkomnar alla nya kunder
F:ma B. Barkman
0400-418 299

God Jul och Gott Nytt År!
Salon Carita
Bangatan 65, Karis

SOLEN går upp i dag kl. 9.28 och ner kl. 15.39.
Namnsdag firar i dag Rut och i morgon gratuleras Lea.

FIRARHÖRNAN

Massor med grattiskramar åt Jessica Holm som fyllde 3 år den 3.1.
Önskar mamma, pappa och Robin

Idag 4.1. fyller Jennyfer 5 år. Vi alla, kramar och önskar lycka till "Jenkki". Storasyster Mathilda, mor, far, farmor, fafa, faster och farbror med familjer.

TACK

Hjärtligt tack till alla som ihågkommit mig på min 60-årsdag.
Kristina Jensén

DAGENS ROS

■ En Millennie Ros till Hangö stad för de fina raketerna.
Eja med miner och Alan med gäster

Millennium rosor till Hangö stad som tack för det storslagna fyrverkeriet.
Alan & hans kunder

Dagens ros till Hangö stad som bjöd på ett så fantastiskt jubileumsfyrverkeri
Berit von Troil

Dagens ros till Hangö stad för det otroliga fyrverkeriet på nyårsaftonen.
Några av åskådarna

DAGENS RIS

Dagens ris till de hangöbor som sköt raketer in bland åskådarna. Inte underligt att det händer så många olyckor.
Berit von Troil

HANGÖ FÖR 50 ÅR SEDAN

Tisdagen den 3 januari år 1950

Det nya året är verklighet

■ Det nya året mottogs i Hangö officiellt på torget med musik av Hanö hornorkester och tal av stadsfullmäktiges ordförande. Precis klockan tolv började kanonerna på Russarö tala och stunden efter tonade hornorkestern in med psalmen "Vår Gud är oss en väldig borg".

På torget och på gatorna i närheten av saluhallen hade samlat sig till en imponerande människoskaras, som säkert hade varit större om inte termometern för tillfället hade krypit några streck under noll. De några köldgraderna hade bl. a. till följd att hela programmet förmedlades till publiken via en högtalare i saluhallen.

Redan långt före året 1949:s sista minut samlades intresserade medborgare på torget. Det var gamla personer och små barn. Klockorna drogs fram nu och då. Det stampades med fötterna och minuterna blev långa. Så kom då hornorkestern och tågade iväg till saluhallen.

Småningom hördes enstaka skott ute i stadens periferi och så bröt tystnaden efter musiken plötsligt av Russarös kanoner. Ett halvsekel var till ända. Ett nytt år gjorde sitt intåg. Med blottade huvuden åhörde publiken psalmen "Vår Gud är oss en väldig borg" och så tog stadsfullmäktiges ordförande dr. K. J. Lundmark till orda på svenska och finska. I några ord berörde han det halvsekel som gått.

Kort och kraftigt hälsade han det nya året välkommet och upphävde ett fyrfaldigt leve för det. Kraftigt klingade hurraropen och någon ansåg tillochmed att året var värt ännu ett femte hurrarop. Unisont och med blottade huvuden sjöngs därefter Vårt land till hornorkesterns beledsagning varpå publiken sökte sig hem. Någon tände ett par facklor vilka lyste som fyrar i vintermörkret. Året 1950 var verklighet.

En aning statistik

Några störande intermezzon har inte förekommit under nyårshelgen, rapporteras från polisen. Helgen har varit lugn.

Under december månad har heller inte brandkåren haft någon utryckning till eldsvåda. Däremot har ambulansbilen 8 gånger varit utkallad. Av dessa har två gällt olycksfall. Vattenpumpning med motorspruta har företagits en gång.

Under år 1949 anlöptes Hangö hamn av 160 finländska fartyg om sammanlagt 106.461 nettoregisterton, 109 utländska fartyg om 105.612 nettoregisterton och 182 fartyg i kusttrafik, 11.956 nettoregisterton. Eller sammanlagt besöktes hamnen av 451 fartyg om 224.029 nettoregisterton.

DÖDA

Vår kära
Svea Ragnhild SÖDERHOLM
f. Lindgren
Född 06.04.1915 Hangö
Död 28.12.1999 VNS

Med stor saknad
Sture, Gunnel, Sven och Sandra
Släkt och vänner

Sånger som ljudit i barnaår
toner som klingat
i ungdomsvår
ögon som logo mot
sommarvind
tårar som runnit på
sorgens kind
bränningars brus från
svalkande hav
bäddas så varsamt i
minnenas grav.

Jordfästning i kapellet på Hangö Nya Begravningsplats lördagen den 8.1.2000 kl. 14.30. Minnesstund i Församlingshemmet.

Vår kära pappa,
morfar, svärfar
Axel Ferdinand SUNDBERG
f. 31.03.1901
d. 26.12.1999

I kärt minne bevarad
Viola och Kaj-Erik
Harriet och Jorma
Anette och Markus
Andreas
Mikaela och Mattias
samt släkt och vänner

Flitig så länge
krafterna räckte
i arbetets glädje
du levde i ditt liv.
Somnade stilla
när livslågan släcktes
Ljust är ditt minne.
Vila i frid!

Sov gott lilla morfar
barnbarn

Jordfästningen äger rum på Hangö Nya begravningsplats lördagen den 8.1.2000 kl. 13.00, vilket härmed vänligen meddelas. Därefter minnesstund i församlingshemmet.

BRIDGE

■ Hangö Bridgeklubb spelade den 27.12.99 en 5 bords månadstävling. Medel var 108 poäng. **Resultat över medel**: 1) H.Eriksson-I.Fagerström 130 poäng (60,2 %), 2) I.Lindén - A.Pulliainen 124, 3) C-H.Lindholm - T.Strandback 121, 4) I-M.Koskinen - Å.Siggberg 118, 5) M.Nyman - S.Söderholm 115, 6) M.Miettinen - E.Westerholm 112.

Ny kommendör

■ Vid årsskiftet fick Finska vikens havsstridsområde en ny kommendör: **Heikki Salmela** Han kommer från marinens stab, där han fungerat som stabschef.

Kommodor **Bo Österlund** som fram till årsskiftet handhade uppgiften blir Finlands militär-, marin och luftstridsattaché i Stockholm.

En skål för Hangö i hangövin

Nu får staden efter många år en ny Pro Hangö-förening

■ Den första januari år 2000 blev födelsedagen för en ny hangöförenig.

Då träffades fem ivriga hangöbor för att gjuta nytt liv i den gamla föreningen pro Hangö.

Pro Hangö föreningen grundades i slutet på 1800-talet och har redan för länge sen upphört att fungera. Aktivast var den på 50-talet, berättar **Arvi Suvanto** som forskat i föreningens historia.

-På 50- talet genomfördes bland annat PR kampanjer med hangöaffischer på alla järnvägsstationer runt om i landet. Då förverkligade föreningen också något som de kallade de "barnens by"; en lekplats för barn på stranden.

-Den gamla föreningen hade egentligen precis samma målsättning som den nya med samma namn: att arbeta för att främja Hangö, göra staden känd och locka hit både evenemang och människor.

De gamla stadgarna från år 1906 finns ännu kvar, men de går, förstås , inte att använda idag. Trots att innehållet långt är det samma i gamla och nya stadgar.

Nya Pro Hangö föreningens grundande medlemmar är **Arvi Suvanto**, f.d. stadsdirektör, krögaren **Alan Jeffery**, "äventyrerskan" och pensionatvärdinnan **Maarit Grönroos**, **Lilli Latola**, sekreterare för de planerade opera och valsfestivalerna, **Marit Lundström** VästraNylands hangöredaktör och sist men inte minst **Jukka Ryky**, chef för stadens turism- och marknadsföringsbolag.

Det är med andra ord personer från vitt olika områden som stod fadder för den nya föreningen.

-Visst behövs det en förening som på bred front arbetar för Hangö och för att befrämja både kultur, sport, turism och andra evenemang och happenings här i vår stad, tycker Marit Grönroos.

Hem för hemlösa idéer

Pro Hangö skall finnas till och engagera sig i vitt skilda projekt. Det är inga lunda frågan om att ta över fungerande jippon och festivaler så som Visfesten, Teaterträffen, Hangödagarna eller idrottsevenemang. De finns, de fungerar, de har hittat sin form och de har sina stödpersoner, säger Maarit.

-Men alla goda idéer om vad som kunde göras, idéer som finns färdiga, som är i kläckningsstadiet eller som kommer att uppstå. De behöver ett hem, de behöver stöd, för att inte sjunka i glömska.

-Ett exempel är de planerade rullskridskodagarna. Idén uppstod senaste vår och intresset på riksnivå att förlägga dagarna i Hangö, var stort, berättar Maarit Grönroos.

-Men problemet var att det här i Hangö inte riktigt fanns någon som tog sig ann projektet. Så det gick "i putten" och förverkligades åtminstone inte sommaren 1999, beklagar Maarit.

Nu har alltså alla hemlösa projekt och idéer fått ett hem i Pro Hangö.

-Den som har ideér och förslag kan vända sig till oss!

Aktiva och energiska behövs

Med tiden kommer man att genomföra en medlemsvärvnings kampanj.Ett öppet möte för alla intresserade, oberoende av språk, Pro Hangö är precis som staden tvåspråkig, skall hållas så fort stadgarna är godkända, vilket Arvi Suvanto räknar att tar några veckor.

- Pro Hangö fungerar inte utan medlemmar, utan aktiva medlemmar som är beredda att ta i och jobba, poängterar både Maarit Grönroos och Arvi Suvanto.

Kontaktnätet kring föreningen är redan nu stort, varje grundande medlem har ju sitt nätverk, som hon eller han nu skall arbeta för att knyta ihop med föreningen.

-De andra två ben föreningen behöver för att kunna stå stadigt är ideér och pengar. Idéer finns redan. De två konkreta projket föreningen i första hand skall ta i tu med är operaveckan som man hoppas skall inledas i mindre skala med en konsert, inkommande sommar, för att kulminera sommaren 2001 och valsfestivalen också den planerad till inkommande sommar.

Pengar är kanske en knepigare fråga än idéer. Medlemsavgifter skall hämta en del, företagarmedlemmar vill man också gärna ha och andra penningkällor skall man också hitta, tror Maarit Grönroos.

På lördagen undertecknade de grundande medlemmarna förslaget till stadgar och efter detta skålade man i, vad annat än hangövin, för Pro Hangö.-mz

-Ännu kan intresserade inte bli medlem i Pro Hangö-föreningen, men alla med goda idéer och initiativ kan redan nu vända sig till någon av de grundande medlemmarna, uppmanar Maarit Grönroos.

UTE PÅ UDDEN

Ta vara på idéerna i viktigt nätverk

Tiden rusar. Men jag antar att det inte är ett uddfenomen, utan snarare ett ålders-, stress- och tidsfenomen som gäller lika mycket i Backgränd som Täktom, Lübeck som Hangö?

Hur som helst: Nyligen firade vi jul och millennieskifte, nu känns det redan som om man borde förbereda sig för annalkande vår. Eller är det vädret som är bedrägligt? Lika bedrägligt som postorderkatalogerna, som är fyllda med ljusa vår- och sommarkläder. Och jag som just hann satsa på några plagg i höst- och vinterfärger... för att inte tala om att jag ännu inte hunnit köpa vinterskor. I och för sig blir det förstås billigt att aldrig hinna med. Jag kan köpa skorna nästa vinter - om den inte går mig förbi.

Glad över att inte operakonserten i stadshuset gick mig förbi är jag i varje fall, trots att jag varken är operakännare eller -älskare. (Det sistnämnda kunde jag dock bli, tror jag, men eftersom tiden rusar så kanske jag inte hinner?) Och det var roligt att märka hur många hangöbor som ville lyssna till *Tove Åman, Sören Lillkung, Anna-Lisa Jakobsson, Caj Ehrstedt*, ackompanjerade av *Folke Gräsbäck* på piano. En fin satsning av stadens kulturnämnd, som på det här sättet gav det nya årtusendets början en guldkant.

ETT TECKEN på ljusare tider kunde iakttas också på konserten, nämligen att galleristen *Eva Pinomaa* återkommit från vintervistelsen i Frankrike för att åter börja synas i uddstadens kulturliv, på våren mest under veckosluten men under sommaren mer eller mindre på heltid. Med sig på konserten hade hon tre av sina fyra barnbarn från USA, som tappert och storögt följde med händelserna på scenen. Artigt intygade de att sången var bra, men i pausen var de små kulturfrönа från andra sidan Atlanten redan beredda att ge sig i kast med det plättkalas som utlovats på Loftgalleriet.

Eva Pinomaa hör till de feriehangöbor som har mycket av sitt hjärta och otaliga engagemang i Hangö. Var hon än rör sig tänker hon på Hangö: knyter kontakter, framför idéer, lockar folk till udden. Och hon är inte den enda. De nätverk feriehangöborna har på olika håll i vårt land och utomlands är värdefulla. Det vore på sin plats att medvetet börja kartlägga vilka de är, fånga upp och registrera de många idéer som förs fram och – framför allt – systematiskt gå in för att också förverkliga de idéer som är möjliga. Hanseas VD *Jukka Ryky* är en viktig kontaktlänk i sammanhanget, men eventuellt borde skaran utökas till en arbetsgrupp eller ett organ med en klar arbetsfördelning och uppgiftsbeskrivning. Detta för att inte goda idéer skall fångas upp enbart av den friska brisen, utan verkligen förankras. Helst inte i mappar.

ATT HAMNEN är ett kärt och återkommande tema i insändarspalter, i gatu- och lunchdiskussioner, i politiska kretsar och bland gemene man är ett välkänt faktum. Hamnens betydelse för Hangö är så stor att en ständig diskussion är naturlig. Men den är inte helt lätt att förstå sig på: åsiklterna i vardera riktningen – för och emot – förefaller så extrema. Finns det inga medelvägar i hamnbranschen?

Jag vill påstå att hamndiskussionen till en del också beror på oförmåga att ge ut relevant information. De personer som är mycket inkomna i hamnhanteringsfrågor begriper helt enkelt inte hur lite en vanlig medborgare vet om hur en hamn fungerar, för dem är det ju så självklart. De tror att den vanliga medborgaren analyserar statistiken över godsmängderna etc.– men gör de själva motsvarande analyser ifråga om andra branscher? Och när de är upprörda över insändare som baserar sig på missuppfattningar (medvetna eller omedvetna) så väljer de alltför ofta en arrogant inställning: fy tusan så folk vet lite! Men om det handlar om direkta fel eller missförstånd finns det all orsak att skrida till verket och rätta till dem. Annars blir det "sista ordet" – hur felaktigt det än är – en förhärskande sanning.

I moderna företag förstår man vilken betydelse informationen har. Man anställer folk som kan informera på ett lättbegripligt, folkligt, relevant eller klatschigt sätt (vilket sätt man föredrar är långt en branschrelaterad imagefråga). När ett företag moderniseras märker allmänheten det ofta genom en öppnare kultur där informationen flödar.

Nu finns det i varje fall skäl att ytterligare understryka, att Transfennica ingalunda lämnar Hangö bara för att några av fartygen byts ut. Lika lite har investeringarna i den nya rampen med dessa helt normala fartygsutbyten att göra. Den nya rampen byggdes för de breda, nya fartygen, inte för de redan utjänta som nu bytts ut. Dessutom lär rampen ha varit "räddningen" under de hårda stormarna vid jultiden: tack vare den kunde fartygen komma in i hamn.

MARIT LUNDSTRÖM
REDAKTÖR
marit.lundstrom@eta.fi

Vals och opera i Hangö marknadsförs på resemässa

Nya föreningen Pro Hangö vill få ut information i god tid

■ Nu har arrangemangen för en valsfestival och för en operavecka kommit så långt, att evenemangen presenteras i en broschyr på resemässan som pågår mellan torsdag och söndag nästa vecka i Helsingfors. Arrangör för de två evenemangen är den nygrundade föreningen Pro Hangö.

Föreningen, som formellt grundades på nyårsdagen, har som syfte att göra Hangö bekant genom att ordna olika slags kulturella evenemang, gärna så turismsäsongen samtidigt förlängs. De två evenemang som är aktuella nästa sommar är förlagda till medlet av augusti.

UR BROSCHYREN framgår att valsfestivalen den 12 augusti består av en konsert med Carelia-orkestern och *Ossi Runne* som dirigent, en riksomfattande danstävling samt en kvällsdans på Casino.

Hangö operavecka, som är ett slags tjuvstart inför den planerade stora operasatsningen följande sommar, följer strax efter valsfestivalen, närmare bestämt den 14–20 augusti. Då erbjuder man en serie festkonserter samt ordnar en mästarkurs för operasångare.

Lilli Latola, som är sekreterare i föreningen Pro Hangös interimistiska styrelse konstaterar att det är viktigt att få ut informationen om evenemangen i god tid och betraktar resemässan som en ypperlig chans att få broschyrerna utdelade.

– Broschyren sätts in i den Hangö-mapp som turistbyrån har på mässan.

De praktiska arrangemangen kring valsfestivalen tas om hand av en arbetsgrupp.

OM NÅGRA veckor räknar man med att Pro Hangö är registrerad. Föreningen bygger i stort sett på samma verksamhetsprinciper som en förening med samma namn som fanns redan så tidigt som 1928. Ordförande för den interimistiska styrelsen är *Arvi Suvanto*. Andra grundande medlemmar är *Lilli Latola, Maarit Grönroos, Marit Lundström, Jukka Ryky* och *Alan Jeffery*.

Arvi Suvanto konstaterar att mycket av det som var aktuellt i den gamla, numera begravda föreningen, påminner om dagsläget för nya Pro Hangö. I ett brev ur den gamla föreningens arkiverade handlingar sägs det bland annat så här:

"Hangöbo! Vi bor i en vacker särpräglad stad, som med full rätt kan vara stolt över namnet Östersjöns pärla. Vår stad får sin särprägel av havet, som omger den. Vi bor i en stad som har stora möjligheter, men också stora problem. Vårt Hangö saknar landsbygd och kan därför aldrig jämföras med Finlands övriga städer."

"Men turismen är i detta nu inte så livlig att staden verkligen kan dra nytta av den. Det fordras arbete och åter arbete för att utveckla turismen, för att få flere turister till Hangö – och för att få dem att trivas och komma tillbaka till vår stad. Alla åtgärder för att försköna och öka trivseln i vår stad ingår i detta arbete."

UPPROPET FORTSÄTTER med att uppmana hangöborna att bli medlemmar i Pro Hangö och bidra till att arbeta för att öka trivseln i staden.

– Vi skulle nästan kunna använda det här gamla brevet, småler Suvanto och menar att det också nu handlar om att aktivera stadens egna invånare.

I föreningen kan såväl privatpersoner, butiker och mindre företag, restauranger och storföretag bli medlemmar. Medlemsavgifterna bestäms på den nya föreningens möte, som sammankallas i februari.

MARIT LUNDSTRÖM

Pendlarna får sin regionbiljett i juni

Samarbetsparterna arbetar på avtal och kostnader för att få i gång en regionbiljett för de västnylänningar som arbetar i huvudstadsregionen

■ Det ser ut som om regionbiljetten för arbetsresor från Ingå, Sjundeå, Karis, Pojo, Ekenäs och Hangö till huvudstadsregionen inleds den 4 juni i år.

Representanter för de sex kommunerna samt Länsstyrelsen i södra Finland träffade i går för första gången de andra operatörerna i projektet, nämligen VR, bussförbundet, Matkahuolto och samarbetsdelegationen för huvudstadsregionen.

KARIS STADSDIREKTÖR *Kaj Lindholm* berättar att parterna, som möttes i Helsingfors, bland annat diskuterade tidtabellen, han anser att den 4 juni är ett bra datum eftersom VR då får en ny tidtabell. Regionbiljetten används sedan under en försöksperiod på ett år.

– Det behövs en hel del för att komma i gång, säger han och räknar upp avtal, biljetter och biljettförsäljning samt hur mycket resorna skall kosta för kunderna, information eller "vem säger vad", informationsmaterial...

Parterna diskuterade också anslutningstrafiken som på sikt skall innebära att pendlarna lätt kan kombinera buss- och tågresor.

I BÖRJAN SÄLJS både buss- och tågbiljetter så att pendlarna till exempel kan åka till huvudstadsregionen med tåg och komma hem med buss. I framtiden är det meningen att de skall klara sig med en biljett.

Regionbiljetten är till för de som åker till arbetet i huvudstadsregionen, så då de första gången köper regionbiljett måste de visa ett intyg på att de faktiskt är invånare i en av de sex kommunerna och att det är frågan om en arbetsresa.

Parterna bakom projektet bildar en utvärderingsgrupp som skall utveckla regionbiljetten.

– Regionbiljetten utvecklas till att gälla även resor inom Västnyland om allt går bra och det hela kan skötas till rimliga kostnader, säger Kaj Lindholm.

– Men det sker tidigast år 2002.

PARTERNA träffas igen den 11 februari då de skall ha klart för sig vilka avtal som skall undertecknas, om regionbiljetten gäller på alla tåg och hur mycket det kostar att åka buss.

Andan på mötet var god och positiv, tycker Kaj Lindholm som menar att alla tar regionbiljetten på allvar.

MARICA HILDÉN

Kaggeborg ger service i småbåtshamnen

Både kajen och byggnaderna ska vara klara till sommaren

■ – Åntligen har jag fått in namnet Kaggeborg.

Säger kommundirektören i Ingå *Jarl Boström* om det nya fastighetsaktiebolaget Kaggeborg som hållit sin första bolagsstämma.

Det är bolaget kring den blivande servicebyggnaden i småbåtshamnen som döpts utgående från *Alf Brenners* konstaterande i den första delen av sockenhistoriken att både Kagge- och Knaggeborg använts som benämningar för Ingå kyrkby i mitten av 1500-talet.

Det här namnet har fascinerat kommundirektören ända sedan han hittade det i sockenhistoriken och kom underfund med att det kanske har funnits en mindre borg av trä vid åmynningen. Nu kom alltså chansen att ge namnet ett nytt liv.

BOLAGET ska närmast i snabb ordning få ritningarna för servicebyggnaden klara. Arkitekt är *Patrick Eriksson* och byggare blir alltså bolaget där kommunen äger 80 procent av aktierna.

– Men innan bygget kan inledas måste vi ha kajen i skick, säger Jarl Boström som hoppas att kajreparationen kan starta i slutet av februari.

– Vi måste ha grunden för byggnaderna ovanför vattennivån.

Satamatekniikka sköter den delen av planeringen.

Ytterligare planeras en byggnad för bränsleförsäljningen. Den uppförs av Varuboden.

ARBETENA måste koordineras så att allt blir klart till sommaren. Det är ganska förödande för en företagare att inleda verksamheten i servicebyggnaden först på hösten, säger Jarl Boström och berättar att företagare som är intresserade av att sköta servicen finns.

I fastighetsaktiebolagets styrelse representeras Varuboden av *Håkan Smeds* och kommunen av Jarl Boström och *Carl-Henrik Westermarck*.

LENA SELÉN

BIOLOGI-*Abc...H*

HERBICIDER kallas de kemiska preparat som används för att ta kål på ogräs i fält, trädgårdar, gräsmattor o.s.v. Motsvarande benämning på bekämpningsmedel mot insekter är insekticider, mot svampsjukdomar (på växter) fungicider och mot nematoder nematicider. Alla dylika preparat ska prövas och godkännas av växtskyddsmyndigheterna varefter de farlighetsklassificeras och får användningsföreskrifter.

Herbiciderna kan vara blad- eller markverkande, kontaktpreparat – dvs. ytverkande – eller systemiska, och selektiva eller totala.

Från forna tiders total- och ytverkande salter och andra strömedel har utvecklingen lett till alltmer selektiva och systemiska bladpreparat. Detta betyder att de drabbar endast en bestämd typ av ogräs, att de är effektiva genom att de tränger in i ogräset och att de inte blir kvar i marken.

Det är inte enbart angenämt att sprida växtförgörande ämnen i naturen. Därför är det viktigt att komma ihåg alla andra möjligheter att bekämpa ogräsen: ogräsfritt frö, effektiv jordbearbetning, växtföljd, hackning, ogräsharvning m.m.

HUMUS är ett mångfasetterat begrepp. Kort sagt är det den organiska substansen i marken, dvs. alla rester av växter och markorganismer, som åtminstone i någon mån har omvandlats från oförmultnad förna. Humusens art beror på och förändras med förhållandena. Den kan t.ex. vara torv, dy eller råhumus. I odlad jord blir den småningom mull. Humusen är bokstavligen livsviktig i marken, som ju annars består bara av mineralpartiklar, dvs. minimala "stenar". Humusen innehåller näring, balanserar fuktigheten, håller marken lucker och förbättrar värmeförhållandena. Därmed gynnar den inte bara växterna utan dessutom allt annat liv i marken: bakterier, svampar, insekter och andra småkryp. Tyvärr är humusen inte evig, den bryts ner både kemiskt och mekaniskt, i synnerhet i odlad jord. Därför är det viktigt att tillföra nytt organiskt material: halm, djurgödsel, blast, gräsmassa och t.o.m. torv!

Agronom **TOROLF GRÜNN** förklarar ord och begrepp i (växt-) biologin – ett biologilexikon från A till Ö.

HYBRID kunde populärt översättas med bastard. Men i växt-och djurförädlingen har ordet en betydligt exaktare innebörd. Hybrider, egentligen F1-hybrider, får man då man parar föräldrar som är långt inavlade på var sitt håll, dvs. har möjligast olika anlag. Då uppstår hos avkomman en starkt ökad vitalitet och avkastning, ofta tiotals procent bättre än vardera förälderns. Man kallar den här efekten heteros. Metoden förekommer inom svin- och hönsaveln, men allt mer också i förädlingen av bl.a. oljeväxter, vissa sädesslag och träd.

Hybriderna ger producenten fördelar i form av fler kg, bättre livskraft och ibland speciell kvalitet. Men hybriderna är dyra att skaffa då de kräver långt förarbete med inavel. Och de kan inte själv användas för avel eftersom deras anlagsuppsättning blir både brokig och okänd. Därför måste producenten skaffa nytt utgångsmaterial – utsäde, grisar, kycklingar – för varje omgång.

Ung internationell teater i Åbo i sommar

Ungdomens många ansikten är temat för ett omfattande ungdomsteaterevenemang genast efter midsommar i Åbo.

Till St.age 2000 -festivalen kommer ungdomsteatergrupper från alla baltiska och nordiska länder samt Ryssland.

– De här länderna och grupperna har valts ut för att vi vill presentera våra grannländers ungdomar och kultur för finländska ungdomar, berättade teaterregissören *Maire Saure*. Hon och länskonstnären *Heli Aaltonen* står för den konstnärliga ledningen av teaterfestivalen.

Saure berättar att det inte delas ut några pris på festivalen och att man inte strävar efter att jämföra de olika grupperna med varandra. Föreställningarna vid festivalen är sinsemellan så olika att det inte går att göra det.

– Finland representeras vid festivalen av Åbo Ungdomsteaters svenska grupp som uppför musikalen Unga Kvinnor. (FNB)

ESS får 100-års historik

Henrik Cederlöf har ägnat sig åt ett fascinerande arbete

– Det har varit skojigt att arbeta med Ekenäs Segelsällskaps historik, bl.a. för att det varit så skärgårdsbetonat. Materialet var mycket omfattande, men lätt överblickbart.

Det berättar fil.dr *Henrik Cederlöf*, själv sjö- och skärgårdsintresserad, som tidigare seglade en hel del, men numera är ägare till en motorbåt. I åtta månader har han jobbat med historiken, som får ungefär 135 sidor och som utkommer runt den 22 februari.

Omkring den 22 februari borde Ekenäs Segelsällskaps historik vara klar för distribution.

CEDERLÖF hade tillgång till föreningens hela arkiv, som är i god ordning och består av väl skrivna protokoll och årsberättelser. Särskilt protokollen imponerades han av, de är lättlästa och följsamma, ibland dramatiska, men alltid intressanta och fullständiga. Ibland ingår salta kritiska synpunkter.

– Ingenting saknas, det underlättade arbetet, säger Cederlöf, som vid det här laget är en rutinerad historikförfattare och närmast van vid att arkiven har luckor. Några sådana har ESS inte lämnat. Utöver sällskapets arkiv har han studerat tidningen Västra Nyland, som skrev utförligt om varje tävling.

SEGELSÄLLSKAPETS hundra år gäller 1987-1997. Innan sällskapet grundades ordnades nöjesseglingar i nyländska jaktklubbens (NJK) regi.

Samarbetet, som tog sig uttryck i allmogeseglingar, och det kolossala engagemanget, som fortgått decennium efter decennium, fascinerade Henrik Cederlöf, som räknar med ett tusental aktiva totalt under segelsällskapets hundra år.

Man vet inte riktigt när nöjesseglingen började i Ekenäs skärgård, Cederlöf tippar på 1870-talet, då förmögenheterna ökade och rederier bildades. Segeljakterna eller sluparna, som de kallades, var en dyr båttyp, som byggdes på beställning i Åbo eller Helsingfors.

AV NÅGON anledning ville de som ägde herremannasluparna, bankmän, apotekare och redare, punschälskare med mage, som Cederlöf beskriver dem, ha med utskärsborna att tävla i egen klass, med skötbåtar, vilket pågick till 30-talet, då skötbåtarna försvann och motorbåtarna blev mera allmänna.

Varför de ville ha kontakt med utskärsborna kan man bara spekulera i, kanske p.g.a. ideell skuld till skärgårdsborna som upprätthållit seglingen, funderar Henrik Cederlöf.

KANSKE VILLE de hjälpa och kanske fanns där också politisk vilja. Man tyckte kanske att de var en bortglömd resurs? Svensknationella strömningar låg i tiden och kanske ville segelsällskapet rycka med skärgårdsborna i samhällsintresset.

Varför skulle sällskapet annars ha haft allmogeseglingarna som sitt huvudnummer vid kappseglingarna i juli under ett par, tre decennier? Cederlöf frågar, men har inget säkert svar.

Under arbetets gång har Henrik Cederlöf också överraskats och blivit imponerad av mängden aktiva, arbetsvilliga och stryktåliga personer med gott handalag som för sällskapet gratis arbetat med och upprätthållit bryggor och holmar, paviljonger och tävlingar.

FÖR TILLFÄLLET är Ekenäs segelsällskap, stadens största förening med cirka 500 medlemmar, i en lågperiod. Navigations- och precisionstävlingar anordnas inte längre.

Ännu för tjugo år sedan tog man fram sjökort och kompass, numera finns precisionsinstrument och andra moderna rackerier, som Cederlöf säger, som gör det svårare att ordna sådana här tävlingar.

Historiken "Ekenäs Segelsällskap 1897-1997" beräknas komma ur tryck senast den 26 februari, då sällskapets medlemmar samlas till vårmöte.

MARY-ANN BÄCKSBACKA

Trivsamt med snapsvisor

Kammarkören Vox Humana i Hangö inledde vårsäsongen med en informell visafton på restaurang HSF. Temat var snapsvisor – kören hade lovat sjunga för och med publiken. Sångshäften fanns tillgängliga för publiken eftersom det är ett välkänt faktum att många endast kan refrängerna till våra vanligaste snapsvisor utantill.

Det blev en liten musikalisk trivselkväll – att varva HSF:s goda fisktallrik med köruppträdanden och allsång visade sig vara ett väl fungerande koncept, som fick alla med på noterna.

Körens dirigent *Sigurs Idman* ledde både allsången och kören och ackompanjerade flyhändigt på restaurangens ärevördiga piano från 1934. Stora applåder fick Vox Humanas herrar, som sjöng två irländska folksånger arrangerade av dirigenten med *Alan Jeffery* som solist.

Vox Humanas herrar sjunger irländska sånger. FOTO: INGER JANSSON

Kammarkören Vox Humanas verksamhet de närmaste månaderna gäller främst övningar inför vårkonserten, som traditionellt hålls i början av maj. I år blir det extra festligt, Vox Humana firar då sitt 20-års jubileum.

En resa till Lillehammer i Norge ingår också i vårens planer, men det är ännu osäkert om resan kan förverkligas.

INGER JANSSON

Nu får glesbygdsborna i Ingå adressnummer

Dags att sätta upp nummerskyltar

■ Nästa vecka postas äntligen de brev som glesbygdsborna i Ingå så länge har väntat på.

I brevet får de veta vilken adress de har, komplett med både vägnamn och -nummer.

– Skyltar kan de sedan skaffa själva, i en järnaffär eller en specialaffär, säger byggnadsinspektör **Mikael Wikström.**

Kommunen har inte tagit på sig besväret att marknadsföra någon enskild försäljare av skyltar och stolpar och hela den rekvisita som kan behövas.

– Då hade vi varit tvungna att begära in flera offerter, det är enklare att folk kan köpa fritt var de vill.

EN MÖJLIGHET är att anlita den företagare som gjort upp nummersystemet – och som också satte upp de vägskyltar som väglagen inte åtog sig att sätta upp.

Han heter **Reijo Viljanen** och kommer att ha sitt försäljningslager i kyrkbyn.

– Han kommer att ta kontakt med fastighetsägarna, lovar Mikael Wikström.

SKYLTARNAS numrering ger en fingervisning om fastigheternas läge och avståndet till vägens början.

– Udda nummer till vänster och jämna till höger och numren anger avståndet i meter, med en nolla borta, förklarar Mikael Wikström.

Adressnumret 118 anger alltså att fastigheten ligger 1.180 meter från vägens början.

– Kontrollera att det stämmer, misstag kan ha skett, är Mikael Wikströms råd till fastighetsägarna.

En felmarginal på något tiotal metrar är ändå helt naturlig och kan i vissa fall vara motiverad.

HELST ska skylten med adressnumret sättas upp på husvägen. Men om byggnaden ligger över 40 meter från vägen kan den sättas up på porten, stängslet eller en särskild stolpe, i så fall på ca 150 centimeters höjd. Postlådan duger bra – i vilket fall som helst kan man fästa adressnumret också på postlådan, det underlättar postutdelningen.

– VI KOMMER att meddela den nya adressen till befolkningsregistret, lovar Mikael Wikström. Han hoppas ändå att fastighetsägarna själva ska berätta om sin adress till alla som kan tänkas skicka post till dem. Nu när det äntligen finns en riktig adress att uppge också i glesbygden och inte bara på de byggnadsplanerade områdena i Ingå kyrkby och Degerby som ju för länge sedan haft adresser.

ADRESSKARTAN över Ingå, den länge efterlängtade, lär bli klar till sommaren.

LENA SELÉN

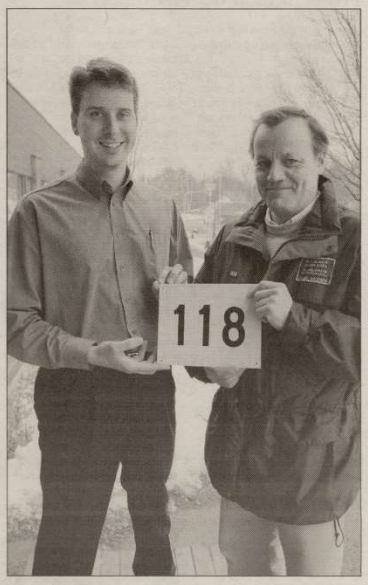

Kommuningenjör Tom Björklund till vänster och byggnadsinspektör Mikael Wikström med ett prov på en nummerskylt av den rätta sorten, med svarta 10 cm höga siffror mot vit botten. Själva skylten ska vara 15 cm hög. FOTO: LENA SELÉN

Första stormötet för nyfödda Pro Hangö

■ Onsdagen den 22 mars är det dags för ett första årsmöte och styrelseval för den pinfärska föreningen Pro Hangö. På mötet, som börjar kl. 18 i stadshusets foajé, berättar **Tomy Karlsson** om Pro Hangös verksamhet i början av 1900-talet.

Trots att föreningen är pinfärsk har den nämligen gamla anor. Verksamhetsidén för den nya föreningen, som registrerades i början av februari, är i stort sett densamma som föregångaren hade. Nu liksom då är dess syfte att öka invånarnas och besökarnas trivsel genom att på olika sätt värna om den unika livsmiljön i Hangö.

FÖRENINGEN har fötts ur ett verkligt behov. En grupp människor kom på idén att ordna en valsfestival i Hangö, där Georg Malmsten i tiderna framförde den vitt berömda Hangövalsen. Följande initiativ handlade om opera. En professionell operagrupp blev intresserad av Hangö som miljö för en festival, som kunde locka människor till staden. Båda dessa evenemang är ägnade att förhöja invånarnas egen trivsel samtidigt som de gör staden känd och förlänger turistsäsongen.

För att administrera evenemangen och kunna anhålla om ekonomiskt stöd behövdes en förening, vilket ledde till idén att återuppväcka Pro Hangö. Föreningen är tvåspråkig och opolitisk.

Pro Hangö är ett verktyg för kulturella aktiviteter och evenemang, som dock tas om hand av separata arbetsgrupper.

Den som är intresserad av valsfestival har alla möjligheter att hitta en uppgift i valskommittén, den som inspireras av opera kan engagera sig i operagruppen osv.

Personer som varit aktiva i sammanhanget är bl.a. **Arvi Suvanto, Raija Myllymäki, Lilli Latola, Alan Jeffery, Maarit Grönroos, Ritva Kosonen, Marit Lundström, Jukka Ryky** och **Seppo Pohjois-Koivisto**, men många flere har uttryckt intresse att komma med i verksamheten.

OPERAGRUPPEN sammanstrålar den 18 mars kl. 13–16 i Cairo Inn på Korsmansgatan. Det är Lilli Latola som håller i trådarna för operaveckan nästa sommar och planerna på en större operafestival sommaren 2001.

För dem som är med innebär engagemanget allt från samvaro till insikter i multimedia och medeltid, påpekar Lilli. Hon önskar att alla som gärna ger en liten bit av sig själva och i stället får mycket tillbaka i form av intressanta upplevelser, lärdomar och socialt umgänge kommer till mötet. -ml

Maten tar inte slut på grund av strejken

■ Strejken inom den kemiska industrin stör inte nämnvärt livsmedelsproduktionen. Konsumenten behöver inte heller oroa sig för tillgången på mat. Om strejken blir lång påverkar den nog produktsortimentet i affärerna, men inte mängden av livsmedel som står till buds, bedömde Livsmedelsverket på fredagen.

Strejken i den kemiska industrin påverkar livsmedelsbranschen närmast genom försämrad tillgång på förpackningsmaterial, olika gaser och koldioxid.

Följderna av strejken beror på hur mycket olika företag använder dylika produkter och hur stora deras förråd av produkterna är.

– Allmänt kan man säga att strejken börjar synas inom livsmedelsindustriföretagen först efter 1–3 veckor, bedömde livsmedelsverket.

Bryggeri- och läskedrycksindustrin får däremot problem om leveranserna av koldioxid avbryts. Om extra leveranser inte kan ordnas upphör öl- och läskedrycksproduktionen på vissa håll inom 1–2 veckor.

Producenterna och transportföretagen strävar tillsammans efter att garantera distributionen av livsmedel. (FNB)

Sanering av boendeenhet får kosta högst sex miljoner

POJO Kommunens grundtrygghetsnämnd har godkänt byggnadskostnader på högst 6,5 miljoner mark för boendeenheten vid Pojovägen 3 som planeras av Uudenmaan erityishuoltopiiri. Pojovägen 3 måste saneras innan boendeenheten där kan tas i bruk. Där skall utvecklingsstörda bo, och nämnden vill flytta boendeenheten Lyckebo till samma byggnad eftersom kostnaderna på Lyckebo är höga för att man måste anställa vikarier eftersom det bara finns en person anställd per skift. Uudenmaan erityishuoltopiiri kommer att grunda en stiftelse för att erhålla medel från penningautomatföreningen.

Krock vid riksvägsanslutning

KARIS. En personbil som kommit längs kustvägen i riktning från Ingå, körde i går vid 16-tiden i Karis ut framför en annan personbil som längs riksväg 25 kom i riktning från Lojo.

I krocken vid kustvägens anslutning till riksvägen, skadades ingen människa.

Däremot blev enligt uppgift särskilt den ena bilen rejält illa tilltygad.

SJÖFARTEN

HANGÖ I dag lördag anländer Mistral från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers, och avgår tillbaks till Lübeck. Garden anländer från Södertälje, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår till Lübeck. På söndag anländer Rija från Kotka, lastar containers och avgår till Antwerpen. Friedrich Russ anländer från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår tillbaks till Lübeck. Miranda anländer från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår på måndag tillbaks till Lübeck. På måndag anländer Crystal Emerald från Raumo, lossar kemikalier och avgår till Fredrikshamn. Styrsö anländer från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår tillbaks till Lübeck. Elisabeth Russ anländer från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår på tisdag tillbaks till Lübeck. På tisdag anländer Caroline Russ från Fredrikshamn, lastar papper och avgår till Tilbury. Alteland anländer från Hamburg, lossar containers och avgår till Fredrikshamn. På onsdag anländer Mistral från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår tillbaks till Lübeck. Antje anländer från Helsingfors, lastar containers och avgår till Bremerhaven. Polaris anländer från Helsingfors, lastar papper och avgår på torsdag till Fredrikshamn. På torsdag anländer Friedrich Russ från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår tillbaks till Lübeck. På fredag anländer City Of Sunderland från Gdansk, lossar bilar och avgår till Newcastle. Miranda anländer från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår tillbaks till Lübeck. Trans Botnia anländer från Fredrikshamn, lastar containers, trailers och papper och avgår till Antwerpen. På lördag anländer Garden från Södertälje, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår till Lübeck. Elisabeth Russ anländer från Lübeck, lossar trailers, lastar papper och trailers och avgår tillbaks till Lübeck.

Böter för roderfylla

INGÅ En man från Estland har av Raseborgs tingsrätt dömts för roderfylla. Den 17 februari stod han vid rodret i bogserbåten Tasujan, då farkosten utanför djuphamnen i Ingå törnade mot en boj. När han sex timmar efter incidenten blåste i alkometern visade den 1,8 promille. Han dömdes till 40 dagsböter à 40 mark (1.600 mark).

Flera likadana anmärkningar mot koloniträdgården

INGÅ. 33 anmärkningar, flera av dem med exakt likadan ordalydelse, hade på fredagseftermiddagen lämnats in mot förslaget att ändra byggnadsplanen i Dal så att där blir plats också för en koloniträdgård.

– Vi kommer nu att gå igenom anmärkningarna och se vad de gäller i sak, säger kommundirektör **Jarl Boström.**

Sedan blir det kommunstyrelsens sak att ta ställning till fortsättningen.

Förslaget till ändring av byggnadsplanen ska, om man vill genomföra projektet, ställas ut en gång till innan det går vidare till kommunfullmäktige.

Riksdagsfråga om unga handikappades rehabilitering

Vad ämnar regeringen vidta för åtgärder för att unga handikappade utan hinder ska erhålla rehabiliteringspenning? Det frågar riksdagsledamot **Margareta Pietikäinen** i ett skriftligt spörsmål eftersom det har framkommit att unga handikappade har fått avslag på välmotiverade ansökningar om rehabiliteringspengar.

Han sprang naken till Alan's café ...

Att finna sina kläder inlåsta efter ett iskallt dopp är inte muntert, intygar Kalevi Ollikainen. Trasig dörrklinka orsak till missödet.

■ – Nu efteråt är det lätt att skratta. Men när jag stod där – våt och utan kläder – var det långt till skratt.

Säger **Kalevi Ollikainen**. Och skrattar.

Det var tur att det inte var smällkall vinter, konstaterar han medan han berättar historien om hur han fann sig utlåst från badhuset på Fabriksudden. Att kläderna var inlåsta gjorde inte saken bättre, men Kale är glad att han hade sin mössa...Med den kunde han något skyla sig då han sprang till Alan's café.

Orsaken till hela missödet är att badhuset har utsatts för skadegörelse. Dörrklinkan, som i vanliga fall garanterar att dörren hålls öppen, är bortriven.

– Men det märkte jag inte. Jag är van att den fungerar alldeles utmärkt.

DET VAR PÅ kvällen den 2 maj han gjorde en snabb promenad, som han sin vana trogen ville avrunda med ett dopp i havet. Hustrun **Rea** och han började nämligen vinterbada i januari.

– Numera går jag regelbundet och simmar, nästan varje dag, säger Kale och medger ett visst beroende av det sköna kalla doppet som sätter i gång blodcirkulationen på ett så behagligt sätt.

I Hangö simmar merparten av vinterbadarna nakna. Men Kale har följt rekommendationen att ha en mössa på huvudet. Följaktligen var mössan det enda plagg han hade att ty sig till då han efter doppet märkte att dörren slagit igen. Handduken och kläderna kom han inte åt.

– Först blev jag ganska lamslagen och drog i båda dörrarna, också till damernas klädrum. Sen väntade jag i ungefär tio minuter på att någon skulle komma. Men det blev kallt...

Det fanns ingen annan råd än att ge sig av naken. Kale styrde stegen mot Alan's café, som var ett bekant ställe efter många tidigare besök.

MED MÖSSAN skylande de känsligaste kroppsdelarna började han sin nakenvandring mot caféet. Då såg han två flickor som stod med sina cyklar ett stycke ifrån.

– Jag frågade om de har en mobiltelefon, men de stack i väg på sina cyklar, berättar han och med glimten i ögonvrån säger han sig ha en viss förståelse för att de blev både förvånade och skrämda.

Vanligen fungerar dörrklinkan utmärkt, men nu har den rivits loss, visar Kalevi Ollikainen och sänder en varning till andra vinterbadare att se upp med dörren.

Väl framme i Alan's café knackade han på köksdörren och undrade om han kunde låna en mobiltelefon. Det fick han visserligen, men viktigare ändå var att han fick en badrock att svepa om sig.

Hemtelefonen var emellertid upptagen så **Alan Jeffery** körde Kale till bostaden i Gamla Prästgården. Hustrun Rea gjorde stora ögon då hon öppnade dörren och såg mannens utstyrsel: en främmande badrock och mössan neddragen över öronen.

MEN KLÄDERNA var ju fortfarande inlåsta i badhuset. Och tänk om någon kom dit och trodde att den föregående simmaren drunknat då endast kläderna fanns kvar?

Hustrun Rea tog bilen och åkte till räddningsverket för att varsko dem om att en eventuell anmälan var obefogad: karl'n var helskinnad hemma. Brandmännen skrattade gott åt historien och kunde dessutom bistå på annat sätt. En av männen, **Leif Sundblom**, var nämligen vinterbadare och därmed bar det av med ambulans till badhuset efter kläderna.

Då de kom fram var dörren olåst. Någon hade alltså varit där och lämnat den öppen, troligen på grund av den mystiska klädhögen på bänken.

– Jag drog så många gånger i dörren så jag vet med säkerhet att den var låst, säger Kale och funderar om följande simmare kanske trodde att han tog sol på klipporna i kylan?

TVÅ GÅNGER har badhuset på senare tid utsatts för skadegörelse. För tre veckor sedan söndrades dörrfönstret och alla lampor. Tvättmedel sprutades över väggarna och allt löstagbart, bland annat klockan från damsidan, slängdes i havet. Också dörrklinkan söndrades.

– Den är ju genialiskt enkel och pålitlig i normala fall, kommenterar Kale och varnar nu andra vinterbadare så att de inte skall råka ut för samma öde som han själv. Han har också hört historier om andra vinterbadare som det under åren gått lika galet för.

– Händer det mitt i vintern är det förstås värre. Man kan inte stå och fundera särskilt länge på vad man skall göra, säger han och riktar ett tack för hjälpen till Alan Jeffery och Leif Sundblom.

MARIT LUNDSTRÖM

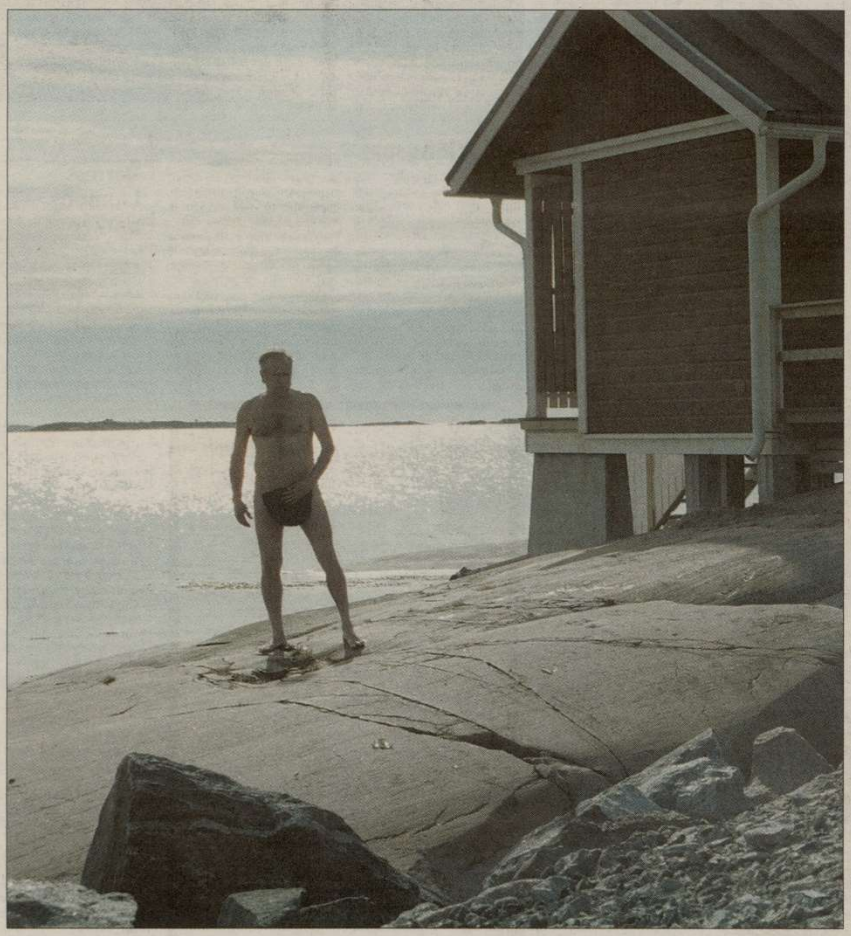

Med endast en mössa som skydd var Kalevi Ollikainen tvungen att springa från badhuset på Fabriksudden till Alan's café. – På vägen hittade jag en barnskjorta att använda som höftskynke.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Raija Myllymäki berättar om festivalprogrammet. Arja Savikko och Alan Jeffrey hör på.

I trefjärdedelstakt

■ Det skall det dansas i, sjungas och spelas i under Hangö Valsfestival den 11., 12. och 13. augusti. Programmet är till största delen fastslaget av den duktiga arbetsgruppen inom Pro Hangö. På fredagen blir det allsång med Visans Vänner på Alan´s Café, också Vikingarna kommer att synas i hamnbilden den kvällen.

På lördagen blir det valstorg, dragspelsmusik på Berggatan, parkkonsert med Hangö Blåsorkester i Badhusparken, tennisuppvisning anno dazumal, fallskärmshoppning och som avslutning valskonsertbal på Casino med Johanna Tuomi och Kaj Lind som solister med Ossi Runne som dirigent.

Till programutbudet hör också nationella danstävlingar i idrottshuset. De vinnande paren uppträder sedan på Casino samband med balen.

Vacker ceremoni

Daniel hör noggrant på vad Anders Lindström läser upp.

■ Det var en mycket vacker ceremoni, då kyrkoherde Anders Lindström i Ekenäs kyrka döpte unga Daniel Edvard Berger i närvaro av närmaste släkt och hela skolklassen.

Att unga Daniel nu upptogs i den lutherska kyrkan beror på att han inte bott i detta sitt nya fosterland alltför länge.

Anders-pastor berättade för de unga om kyrkan, om dopet, det hela blev en verkligt stämningsfull och fin lektion för de unga. En av klasskamraterna läste upp en bibeltext och tillsammans med Anders-pastor hade ungdomarna valt psalmerna.

Traditionellt

■ Trålisgänget samlas varje vår vid Tage Sundqvists fiskboda i Hangöby för att med ceremonier taga emot våren med böcklingsrökning på programmet.

Fru Agneta stack sig mer för att kontrolelra att sonen Tage verkligen har de rätta rökningstagen, lärare skall ju kontrolelra att allt gått hem. Jag kan garantera att böcklingen var av yppersta art, jag tänkte hemma smaka på ett par till en början, men visst kom jag att sluka hela halvkilot på en gång.

Så gott var det.

Gänget sitter samlat vid stranden framför Tages boda. Stämningen är minst av allt tryckt, snarare direkt uppsluppen.

Mamma Agneta kontrollerar rökeriet.

Tillbaka till Hangö

■ Elvi Cederholm återvänder troget till sin barn- och ungdomsstad Hangö, denna gång med en utställning som är mycket hangöbetonad med segel, havsfåglar, fiskar och fiskebåtar, inte att förglömma själva materialet segelduk i flera av verken.

Självklart samlar hennes vernissage gamla vänner och bekanta från ungdomsåren. Att Elvi själv på grund av sjukdom inte kunde deltaga är att beklaga, men hennes dotter skötte värdinneuppgiften med den äran. På plats vid vernissagen var gamla vännerna Inge-Maj och Lasse Koskinen, Lisbet Malmlund, Brita Lindqvist samt Märtha och Palle Nyman för att nämna några.

Hangö tycks nog vara en kär plats för dem som lämnat staden för ett liv på annat håll. Det är många som kommer ihåg sin egen stad och som gärna återvänder. Så ock Elvi.

Nymans och Koskinens besökte vernissagen.

Alviks var intreserade av havsbetonade verken.

Lisbet Malmlund hadde sina åsikter.

Firmagolf för hela slanten

Uffe och Johan Sandin diskuterar taktik med Barbro Wikberg.

■ Och hela slanten är 300 mk. Det är det det kostar att deltaga i Hangö Golfs firmagolf för tvåmanna - och tvåkvinnolag eller hur de nu sedan ordnar upp det sinsemellan. Denna turnering pågår hela säsongen och t.ex. laget HTK består av Tetti Sommardahl och Barbro Wikberg. Ett annat lag inrymmer rektor Kurt A. och idrottsdirektör Feffe S.

Det kallas firmagolf men turneringen är som syns dessutom öppen för föreningar, stora och små. Deltagarna indelas i grupper som kommer överens om speltider.

Jag har hört att ära och lokal berömmelse är de främst lockbetena fördeltagande i turneringen.

Estnisk kväll

■ Föreningen Ösel r.f. - Saarenmaa yhdistys r.y. ordnar en estnisk kväll i Snåresalen i Ekenäs den 2 juni. Föreningen har verkat i tio år med Ekenäs och Karis som mest aktiva örter och har sedan tillkomsten ordnat kulturella aktiviteter både på hemmaplan och på Ösel där respektive vänorter Kuressaari och Leisi ligger.

Målgruppen är framför allt ungdomar.

Ett femtiotal skolungdomar från Ösel gästar nu Västnyland. Vid festen den 2 juni musicerar, dansar och sjunger dessa gäster. European Peoples Festival - kören i Västnyland uppträder också vid denna fest. Riksdagsman Henrik Lax håller ett käserande föredrag kring våra kontakter till Ösel.

Dansande grupp från Ösel.

Loppis trots vädret

■ Här hade man gått (linkat) och trott att nu hade sommaren kommit, men tji fick man. Senaste söndag var det isande kallt med ett direkt obehagligt dimdugg. Men trots det kunde de tappra loppisförsäljarna ställa upp på platsen mellan Havsgatan och Alan´s Café och visst gick affärerna strålande.

Åtminstone tyckte jag mig märka det. Anneli Finnberg sålde till förmån för Animalia, Manne Lagerroos hade härliga kläder till försäljning och en som samlade massor av intresserade var Kerttuli Jalari -Vuori med både egna och andras produkter. Det var minsann inte fy skam att för en billig penning komma över äkta kerttuliskt hantverk.

FACES

■ Den tredje FACES-etnofestivalen ordnas den 28-30 juli på Billnäs bruk. Det är en kulturens fest med möjlighet att på platsen resa världen runt med musik från hela världen, dans och bildkonst, teater för alla kategorier, exotisk mat och framför allt trivsel.

Festivalsekreterare Malin Bäckström, tel. 040-5623290, ger tilläggsinformation.

Ingeborg Rafaelsdotter

Företagare i Hangö ser utmaning i tysk trafik

Hur skall man tillgodogöra sig passagerarströmmarna? Erbjuda paket, ta vara på tillgångar, skapa lockande produkter samt jobba för bad- eller casinohotell var några förslag.

■ – Vår största utmaning är att kunna erbjuda produkter som lockar. Då finns också botten för investeringar, men enbart trafiken mellan Hangö och Rostock lockar inte hit hotellinvesterare.

Det betonade nya hamndirektören **Jukka Ryky** då företagarna samlades till en diskussion om hur man skall kunna ta till vara de passagerarströmmar som Superfast-trafiken från och med nästa sommar medför för staden.

Risken finns att Hangö blir enbart en landstigningsort för resenärer till Lappland, Nådendals badinrättning eller andra ställen som rederiet Superfast Ferries' marknadsföringsorganisation säljer åt de mellaneuropeiska turisterna. Enligt Ryky är rederiet dock också intresserat att föra fram Hangö.

– För tre veckor sedan besökte de Hangö och blev mycket förtjusta, uppgav han.

Tom Fröman ansåg att det viktigaste är att Hangö får ett hotellkomplex. I bakgrunden, med ansiktet mot kameran, Alan Jeffery och längst bak Tage Malmén och Chrisse Österlund.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

FÖRETAGARNA vill emellertid ta utmaningen på allvar och göra allt som står i deras makt att nyttja den köpkraft passagerartrafiken kan väntas medföra. Med anledning av detta ordnade Hangö Företagare och Hangö köpmannaförening ett idémöte på måndagen.

– Vi vill binda ihop alla idéer och se vad vi har att bygga på. Starkast är vi tillsammans, påpekade företagarordföranden **Chrisse Österlund**.

Ett hotell, kombinerat med kongressutrymmen och antingen badinrättning eller casino har hög prioritet bland företagarna i staden. Det kom högst på listan över vad Hangö saknar då företagarna skrev upp å ena sidan vad allt Hangö har att erbjuda och å andra sidan vad staden saknar.

Förteckningen över vad staden har blev de facto mycket längre. Och bland annat **Marti Kalpala** ansåg att det finns mer än nog med tillgångar bara det finns förmåga att nyttja dem rätt.

De inkvarteringsutrymmen som finns räcker emellertid inte till, åtminstone inte om man vill inkvartera stora grupper på ett och samma ställe – och under vinterhalvåret är pensionaten stängda.

Bland annat **Tom Fröman** ansåg att det viktigaste nu är att locka hotellinvesterare, medan allting annat utvecklas mer eller mindre av egen kraft. Han ansåg att företagarna skall ta kontakt med rederiet för att kolla om man den vägen kunde finna intresserade finansiärer.

– Hotellet är den största nöten att knäcka, sade han, men betonade också att där folk rör sig, dit brukar också finansiärerna hitta.

PARALLELLT med lobbningen för ett kongresscenter eller badhotell bör man dock se över det utbud som redan finns och marknadsföra lockande helheter för olika målgrupper.

Maarit Grönroos föreslog att arbetsgrupper skulle jobba utgående från vad man kan erbjuda turister som endast stannar någon timme, turister som stannar över en natt, turister som stannar flere dagar etc.

Likaså framkastades behovet av en kartläggning av utbudet för olika målgrupper: vad kan erbjudas barnfamiljer, mellaneuropeiska finlandsresenärer, långtradarchaufförer och så vidare.

Redan terminalen i Smörmagasinet bjuder på möjligheter, påpekade Ryky hänvisande till att endast en del av den stora byggnaden till en början tas i bruk. Cafèverksamhet finns inplanerad och den skall bjudas ut åt företagare. Likaså kommer man att ha ljustavlor som ger möjlighet att marknadsföra olika verksamheter och företag.

Stina Poutiainen, själv skriven i Hangö, framhöll att det bland feriehangöborna finns ett flertal resurspersoner, vars kunskaper i marknadsföring kunde nyttjas av företagarna. Hon betonade att de ofta har en stark passion för staden och är beredda att jobba för att den utvecklas.

DET FAKTUM att öppettiderna i stadens butiker inte alltid motsvarar konsumtionstiderna för personer från andra orter var något som Kalpala tog fasta på. Likaså betonade han att det redan nu rör sig mycket penningstinna personer i Hangö, men att deras köpkraft inte nyttjas. Han plädera för att företagarna är aktiva den tid då folk rör sig i stan – och håller butiken stängd fast en hel månad i januari i stället.

– När helsingforsborna hinner hit en lördag har butikerna på Berggatan redan stängt.

Vonne Ahlfors påpekade att lördagsöppethållningen i varje fall utökats med en timme – från klockan 13 till 14. I övrigt tyckte hon sig se en överdrivet stor försiktighet bland hangöborna: man vågar inte satsa.

– Det finns till exempel tomma butikslokaler på Berggatan.

En förlängning av säsongen är ett klart mål för företagarna, inte minst med tanke på att mellaneuropéernas semestertider infaller senare på sommaren än våra. Dessutom är hösten fin i Hangö. Men vintern?

– Vad har vi egentligen att erbjuda på vintern?

Den frågan upprepade Ahlfors ett flertal gånger. Och svaren löd: Storm! Is! Tystnad!

– För en mellaneuropé finns det ingenting så exotiskt som att gå på fruset vatten, menade **Alan Jeffery** och nämnde pilkning som en möjlig aktivitet att bjuda på.

DYKNING, fallskärmshoppning, fiske, golf, ridning, tennis, segling, sandstränder, villor, historia, äventyr, fågelskådning, musik, teater, film, mat, camping, tystnad, skärgårdsupplevelser... förteckningen på vad allt staden har att bjuda blev oändligt lång. Naturen i Hangö, inklusive sandstränder, tystnad och storm, är mycket unik. Utmaningen ligger i att skapa lockande paket av allt som finns att tillgå, att koordinera krafterna och skapa ett handlingsprogram.

MARIT LUNDSTRÖM

Stadsstyrelsen ger grönt ljus för bostäder i Hotell Regatta

Tidigast i höst kan bostäderna säljas, intresse finns redan

■ Stadsstyrelsen beviljar undantagslov åt Fastighets Ab/Regatanranta, dvs. Hotell Regatta och dess ägare **Rabbe Lindholm** att ändra om totalt 660 kvadratmeter till sex stycken bostäder. Tomten är affärstomt.

Dessutom beviljar styrelsen undantag från stadsplanenormen om bilplatser så, att miniantalet är 13 i stället för 25. Av dessa är sex platser på tomten och resten ytterom den. Samtidigt utarrenderar styrelsen åt hotellet sju bilplatser, som dock också kan vara i allmänt bruk på parkeringsplatsen intill hotellet. Detta från augusti i år till sista juli år 2005 för ett årsarrende på 3 150 mark.

RABBE LINDHOLM berättar att bostäderna byggs i den del av hotellet, som delvis använts av personalen och delvis bestått av svårsålda hotellrum. Svårsålda har de varit därför att de haft gemensam dusch – och det förväntar man sig inte på ett hotell, förtydligar han

– Visst har de gått att hyra ut under den bästa säsongtiden, när allting varit överfullt.

Dessutom har han och hustrun **Kyllikki** bott där. I planerna ingår att hålla en bostad för eget bruk.

– Flytta bort skall vi inte.

Bostäderna skall Lindholm sälja för att finansiera reparationer av fastigheten, som han på hösten köpte för 5 miljoner mark. I första hand är det den övriga hotellsidan som skall renoveras: badrummen skall förnyas, golven läggas om och fönstren repareras. Också receptionen, som är ganska gammaldags, skall byggas om.

Vad gäller fasaden, som i dag består av mineritskivor ytterst, kommer man att ta upp en vägg på gårdssidan för att undersöka hur det ser ut undertill och vilka alternativ som finns. Samt få en kostnadsuppskattning.

– Men det blir inte det första som görs.

Redan nu har det funnits intresse för bostäderna som säljs ut: de ligger ju på en ypperlig plats. Men Lindholm påpekar att det blir först mot hösten som de kan säljas.

– Först skall vi göra noggrannare ritningar, få byggnadslov och så vidare. Dessutom kommer semesterperioden emot. ML

ORGELKONSERT
I Ingå kyrka ons. 21.6 kl 20.00.
Niels Burgmann, orgel.
Arr. Ingå församling

Laboratorium Micro-Medek
SEMESTERTID 26.6-11.8.2000
Mottagning enligt tidsbeställning
tel. 019-246 1477 kl. 09.00-12.00

Adressförändring

Nuvarande adress:

Namn: _____

Gatuadress: _____

Postadress: _____

Sommaradress för tiden _____ - _____

Namn: _____

Gatuadress: _____

Postadress: _____

Fyll i, klipp ut och posta kupongen senast tre dagar före ändringen träder i kraft till: VN prenumerationer, Pb 26, 10601 Ekenäs.

na färsk fisk i hamnen. Ett skjul i närigheten håller på att förberedas för fiskförsäljning informerar torghandlare **Jarkko Örling** mig om. Han står för sjunde året i rad till sommargästernas förfogande med färska och inhemska frukter och grönsaker. I tiderna blev han ombedd att förse hamnen med denna service och det har han gjort. Han berättar att hamntorget egentligen kompletterar verksamhet på det vanliga torget och kvällstorget. Under en vardag säljer han mellan 30 och 60 liter jordgubbar i hamnen men vid regn kan han vara tvungen att åka hem med hela lasten.

”Här finns något för alla”

DET SÄGS ATT vi i Finland äter mest glass i Europa. På basen av aktiviteten vid Valios glasstånd kunde man anta att påståendet är sant. Glass hör förstås till sommaren och därmed också till Hangö. Här går glasskommersen het och en vanlig dag säljs ca 50 lådor med glass. Vid speciella händelser kan konsumtionen uppgå till hundra lådor. Sommarens favoritsmaker är chokladnougat, mangomelon, lakrits och gammaldags choklad.

– Vår kundkrets består av stamkunderna från Hangö samt till stor del turisterna. Försäljningen har varit sämre än i fjol p.g.a. vädret. Impulsköp faller bort om det regnar, men glass går åt dagligen i alla fall. Hangöbor kommer fast med bil efter sin glass, berättar **Heidi Lönnqvist**.

Marja Hämäläinen är tre år och och på sitt tredje sommarbesök i Hangö. Förutom lekparken hör strandpromenaden, under vilken alla familjemedlemmar utser sin favoritvilla, till hennes främsta sommarnöjen.

Thomas Levin är hamnvakt. Han är nöjd med antalet båtbesök men hoppas på bättre väder.

FÖRUTOM GLASS, jordgubbar och fisk behöver semesterfirare gott kaffe och hembakta örfilar. Det kan man avnjuta på Alans café. Här finns en stor gård där man kan hitta både skugga och sol enligt behov. Vill man sitta inne så står ett stort vardagsrum med behagligt låg musik till förfogande. Gården är i användning året om och förra vintern hade en resenär från Rovaniemi avnjutit en öl i flera timmar där. Vanligast är dock att sommargäster slår sig ner och prövar exempelvis en av de femtio ölsorter som finns.

Glassen drar

– Dom flesta gästerna på sommaren är sommargäster eller veckoslutshangöbor. Hangöborna är helt likadana som alla andra och åker gärna bort på semestern. Sommargästerna uppskattar kontrasten till Helsingfors och njuter av friden, berättar Alan Jeffrey.

På torsdagarna kan man delta i en guidad utflykt på badhusparkens villaområde som påbörjas från just Alans café klockan 18.

VID ETT AV bordena utanför Café Plage sitter ett tämligen muntert sällskap.Det är **Carita** och **Jan Pacius** som har hyrt in sig på Bellvy för en vecka. Deras son **Dennis Pacius** skall delta i Regattan som hans far i tiderna har vunnit.

Kontrast till Helsingfors

Patricia Ehrnrooth och **Hans Hällfors** är mitt i sina traditionella två veckor i Hangö och att de trivs här syns på långt håll.

– Vi kommer hit för att uppleva sommaren. Här laddar vi oss. Hangö är Finlands bästa sommarstad. Sommaren är inte detsamma utan Hangö och ungarna talar hela vintern om att komma hit, prisar Patricia Ehrnrooth.

– För oss betyder Hangö god mat, hav, segling, sandstrand, glass och ibland god dryck, berättar Jan Pacius.

– Här träffar man goda vänner. Hangö är sommar och sol och här vidgar man vyerna. Programmet sköter sig själv, säger Hans Hällfors.

MARIA KREANDER

Chatharina Holappa och Heidi Lönnqvist säljer mellan femtio och hundra liter glass om dagen.

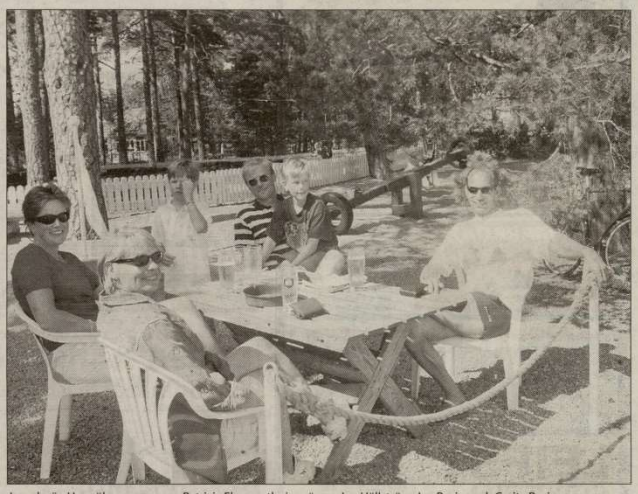

Le och säg Hangökex, uppmanar Patricia Ehrnrooth sina vänner Jan Hällström, Jan Pacius och Carita Pacius.

FOTO: MARIA KREANDER

Kan man överleva missbruket?

■ I förra HangöTidningen talade vi om drog- och läkemedelsmissbruk, samt om att söka och hitta hjälp. Någon får hjälp i tid, någon får det inte. Det finns alldeles tillräckligt med tråkiga berättelser, och därför är det bra att ibland få höra goda nyheter. Man kan överleva drogerna, man kan bli fri. Så här berättar en ex-missbrukare:

"Ordet överlevare kan man glömma, hellre kunde man tala om en process, som börjar just vid det ögonblicket, då missbruket upphör totalt, och som fortsätter kanske ända till graven, vad vet jag. Det att man börjar använda droger berör på att den modell som samhället ger en, inte motsvarar de egna behoven, förväntningarna. Man vill inte ha en förslavande livsstil, utan man söker något annat.

Jag tyckte om drogerna redan efter första draget. En del kan störas av att måsta knyta skorna, för mej var det OK till en viss punkt. Var och en har sina egna orsaker till att hoppa på det tåget.

Alla, som läst i tidningar vet var starka och milda droger är. Ingen kan ha undgått denna djungel av upplysning.

Var och en som vill få tag på droger kommer förr eller senare att göra det. Fängar, som garanterar avvänningen fås därifrån var de finns, antingen ärligt eller så inte. På längre sikt räcker de ärligt förtjände pengarna inte. Missbrukaren drivs till att skaffa pengarna med konster, som inte är världens, lättaste. Arbetstiden blir 24 timmar om dygnet, sju dagar i veckan, osv. Tiden är inte beroende av platsen. Det lönar sig att hålla i minnet att i den ruletten tvingas man förr eller senare att förvärka frihetsförlusten till staten. Det lönar sig att man tänker över saken innan man hoppar på den kalken.

Den nutida vårdmodellen är enligt mina erfarenheter bra. Missbrukarna, som vill komma loss, sprids ut på landsbygden i lugna vårdsamfund. Den omgivningen blir man tvungen att reda ut saker och ställa dem i en ny ordning, och ge sej själv tid. Allt som förut gjordes med fart måste nu göras sansat. Det skulle vara bra, om var och en som så önskades, skulle få möjligheten till detta.

Det känns utopistiskt, att det till en vård, som kostar staten skyrtan, skulle finnas tillräckligt med platser för alla. Det är omöjligt att utesluta den tanken, att jag skulle falla igen. Allt som har hänt har fått mig att tänka på saken, och det har ändrat min syn på livet en hel del, fastän priset på det hela känns ganska hårt. En sak som jag önskar, och som är svårt att tänka på är, att jag en dag kunde leva för fullt."

"En sak som jag önskar och som är svårt att tänka på, är att jag en dag kunde leva för fullt, säger missbrukaren som blivit fri från drogerna." (Bilden är arrangerad)

Närkontakt på bron

■ En kofångarkrock inträffade senaste lördag eftermiddag på järnvägsbron. En mansperson från Helsingfors var på väg över bron i riktning mot Esplanaden, han saktade in men detta observerades inte av en hangökvinna som körde bakom honom.

En krock var följden, men inga personskador uppkom vid kontakten.

Snart har 10.000 sett Grease på Raseborg

■ Under veckoslutet kom årets spelsäsong på Raseborgs sommarteater halvvägs, och redan nu har den ytterst populära uppsättningen av musicalen Grease lockat över 9.000 åskådare. Under följande föreställning, tisdag 18.7., uppnås antagligen gränsen 10.000 åskådare.

Detta innebär att Raseborgs sommarteater också i år är den klart största i Svenskfinland. Publiktillströmningen har varit mycket god trots att de tre senaste föreställningarna drabbades av ihållande regn. Faktum är att besökarsiffran i detta skede överskrider den som noterades under rekordsäsongen 1993, då "The Sound of Music" lockade 20.000 åskådare till Raseborg.

På liksom nu stod Sven Sid för regin, och Benita Falck för scenografin. Kapellmästare i år är Teddy Granroth, och på scenen ses närmare 50 amatörskådespelare från hela Västnyland, i år företrädesvis ungdomar.

Pressrösterna har varit genomgående positiva för Grease på Raseborg. I Hufvudstadsbladet skrev Mikaela Sundström bl.a. att musikalen är finurlig och påhittig, att den överraskar och att orkestern är "very cool". Västra Nylands Mary-Ann Bäcksbacka skrev "Den unga ensemblen på scenen gör alltigenom väl ifrån sig, den obetydligaste cheerleadern inräknad". I Hangö-Tidningen skrev Birgit Brunow "jag har aldrig sett danser och rörelser av så hög klass på Raseborg tidigare. Det sprakar, gnistrar och lyser kring danserna". Likaså konstaterade radio Vegas Thomas Lundin att "här finns alla ingredienser för en publiksuccé. Det här är proffsigt och publiken får allt vad den vill ha".

Ännu återstår 8 föreställningar av musikalen Grease på Raseborg fram till den 29.7. Biljetter kan bokas på telefon 0600-12550 (3.95 mk/min).

Härlig utsikt och en lugn, hemtrevlig atmosfär

Från Alan's Cafés terass ser man ända till horisonten

■ Från terassen ser man långt över det vackra havet, ända fram till horisonten. Som parasoll har man en stor, grön lind. Från fönstret smyger sig en doft av nybakad smörbulle. Man kan inte vara någon annanstans än i Alan's Café. Det trivsamma kaféet är en del av Villa Orrman, där det förutom kaféet även finns Marias antikvariat och Hangö hantverkarnas butik.

Till Villa Orrman hittar man lätt antingen från Rådhustorget, som ligger mitt mellan stadshuset och hotell Regatta, eller så kan man gå längs med Havsgatan från lejonstatyerna mot östra hamnen.

Förutom att Alan's Café har Hangös bästa utsiktsterass, ger det sina gäster en helt egen upplevelse. De som för tillfället tröttnat på de bullriga barerna och på den höga musiken kan hitta ett helt eget lugn från en glad plats, där musikens volym inte överröstar mänskornas.

-Jag började kaféverksamheten för fem år sedan. På Bulevarden 13, Marias antikvariats och Hangö hantverkares gemensamma plats, fanns ett ledigt utrymme, så vi tänkte tillsammanns med min som Henrik, att man kunde drvia ett kafé där, berättar kaféinnehavaren **Alan Jeffery**.

-Henrik, som har utbildning inom branschen, var med den första sommaren, men sedan tog jag över. Företaget var ju redan färdigt i mitt namn, säger Alan.

På Kirsti Luolavirtas och Alan Jefferys kafé kan man sitta en längre stund. Miljön är härlig och utbudet mångsidigt.

Nuförtiden äger han kaféet tillsammans med sin kumpan, **Kirsti Luolavirta**. Kaféet flyttade tillsammans med Marias antikvariat och Hangö hantverkare till Villa Orrman ett par tillbaka.

Det bakas varje dag

I Alan's Café tillverkas alla bakverk ända från början själv. Kaféets specialitet har redan en längre tid varit chokladkakan, som säkert blivit bekant för många. Den har nu fått sällskap av en ny specialitet, morotstårtan, vars recept kommer från Alans mamma.

En annan specialitet är **Kerttu Kortelainens** salta pajer. Kerttu har jobbat i kaféets kök i flere år, och hennes smörbullar har redan blivit ett av kaféets varumärken. Folk kommer ofta redan på morgonen för att vänta på att bullarna ska komma ut ur ugnen.

Egentligen är hela kaféet en specialitet och ett varumärke. I Alan's Cafés ölskåp hittar man en enorm mängd olika ölsorter, den ena mer speciell än den andra. De olika sorters ölen kommer från olika håll av världen, och allt som allt finns det över femtio olika sorter. Förutom öl, kan man också få vin, likör eller punsch, och priset på dem går inte i restaurangklass.

Bullarna, tårtbitarna, pajerna och semlorna med olika fyllningar stillar den mindre hungern. Den större hungern stillas av dagen soppa eller pasta, eller en salladstallrik med antingen fetaost, tonfisk eller räkor.

Värme och uppmärksamhet

-Det bästa med det här jobbet är att man träffar så mycket härliga människor. Stället kan fungera som hangöbornas vardagsrum och bjuda på en omgivning, där de kan träffa varandra på ett avslappnat sätt. Den rätta sortens musik är också viktig, säger Alan.

-Vi ger människorna värme och uppmärksamhet, men inte för mycket. Bara så mycket att de känner sig hemma, säger Kirsti.

Det att man inte ger för mycket uppmärksamhet är mycket viktigt. Vem minns inte med fasa den butiken, där biträdet helatiden hängde i hälarna på en och försökte truga på en sina varor?! Då man får uppmärksamhet just passligt mycket känns det bra. Detta har personalen hos Alan's Café lyckats med.

-Det tråkigaste är att städa vessan efter folk, som inte ens är kunder, säger Alan.

-Och då när allting händer på en gång i hangö, får man oerhört bråttom. Att ha bråttom är inte i sig själv något tråkigt, utan det att man blir så trött av det, säger Kirsti.

-Då hinner man inte ge människorna den där extra minuten eller några vänliga ord. Man kan inte ge det man skulle vilja ge, tillägger Alan.

Musik, konst, öl och vin

I Alan's Café ordnas då och då musikkvällar. På lördagen den 29 juli besöks kaféet av Katarinapalatsets orkester, som säkerligen många hangöbor redan hört spela tidigare år. På hösten hålls det öl- och vinsmakningskvällar ungefär en gång per månad.

-Vi annonserar inte våra evenemang så mycket. Vi har ju trots allt ganska begränsade utrymmen och vi kan inte få plats för femtio personer inomhus, säger Kirsti.

I kaféet hålls även konstutställningar. För tillfället finns **Pekka Vehviläinens** akvareller och **Lauri Peltonens** konstfrimärke framme på verandan. -hf

Faktaruta:

Namn:	Alan's Café
Läge:	vid Lejonstranden, Rådhustorget 4
Öppet:	varje dag kl. 9-20
För kinkiga:	laktosfattigt, mjölkfritt, glutenfritt, äggfritt, vegetariskt
Ute:	ja, på gården som vätter mot havet finns bord, stolar och gungor
Att läsa:	Dagstidningar, tidskrifter, barnböcker, på antikvariatet ett helt bibliotek
Påtår:	ja, gratis

HANGONLEHTI

Yhteinen ja jokaisen oma vastuu elämästä

Huumeet ja alkoholi, niiden väärinkäyttö ja väärinkäytön seuraukset ovat lähempänä meitä jokaista. Tänään ei kukaan ole turvassa missään.

Hiekkalaatikolla leikkivä lapsi voi löytää neulan ja saada siitä HIV-tartunnan. Ystäviä etsivä kymmenvuotias voi joutua jengiin, jossa on paitsi kavereita myös huumeita. Elämän karikkoihin törmännyt aikuinen voi yrittää paeta ongelmia viinaa ja löytää pakoreitin huumekokeiluista.

Asuinpaikalla - ei edes loma-aikana - ole väliä. Huumeet ovat löytäneet tiensä kaikkialle. Alkoholia on Suomessa käytetty aikaisemmin yhtä paljon kuin nyt, mutta huumeiden käyttäjiä on nyt kaksinkertainen määrä mihinkään aikaisempaan aikaan verrattuna. Kaiken lisäksi sekakäyttö on suomalaisille ominaista. Ja näiden kaikkien seurauksen rikollisuus, joka tässä kierteessä kasvaa koko ajan.

Huumaus ei ole pelkkä humahdus, vaan sen seuraukset ovat pitkät. Yhden huumeisiin sortuneen nuoren pitäminen hengissä tulee maksamaan yhteiskunnalle 17 miljoonaa markkaa. Kysymys on ihmiselämästä, eikä tuo ole hyvästä elämästä suuri hinta, mutta kallista, kun eläminen ei ole laadukasta.

Hangon huumeongelma on suuri. Siitä puhuminen ja kirjoittaminen ei kuitenkaan auta, vaan tarvitaan toimintaa ja tarvitaan tietoa, jotta osataan toimia oikein. Tiedontarve on jatkuva, sillä harvoin kukaan ryhtyy toimintaan ennen kuin ongelma tulee omalle kohdalle - kun oma tai naapurin lapsi ja joku muu läheinen muuttuu, pakenee elämäänsä ja etsii helpotusta huumauksesta.

Poliisien huumeratsiat ja takavarikot ovat jäävuoren huippu, sillä yksikään huumerikos ei tule esiin, jos sitä ei poliisi etsi ja tutki. Yhden poliisin huumeryhmä ei riitä, vaan työhön pitäisi olla usean ammattilaisen tehokas joukko.

Valistus ja tiedon jatkuva tarjoaminen ovat tärkeitä - poliisikin voisi neuvoa omalta osaltaan, mutta valistustyöhön pitäisi saada erilaisia ihmisiä - entisiä huumeveikkoja, lapsensa huumeisiin menettäneiden vanhempia.

Ei ole häpeä tunnustaa, että minulla tai läheiselläni on ongelma. Häpeällistä on sen sijaan se, että salataan, pelätään ja aiheutetaan lisää tuskaa muille. Ongelmat kulkevat käsi kädessä ja niin kulkevat niiden ratkaisutkin.

Kysymys on elämästä ja kukapa ei haluaisi elää hyvää elämää ja hymyillä aurinkoisena päivänä. Tarvitaan kuuntelijaa, ymmärtäjää, auttajaa, tekijää ja toimintaa. Vastuu elämästä on yhteinen jokaisen omaksi eduksi. Lomakautena yhteiskunnan apu on pientä ja Hangossa senkin kehittäminen on retuperällä, mutta yhteinen vastuu onkin jokaisen yhteiskunnan jäsenen vastuuta läheisestään ja jos ei muuta niin ainakin tukemista kohti ammattiauttajia. Eli kuljetaan silmät auki elämälle.

KAIJA KARKAUS-RIKBERG

Suomalaisia lauluja kesäiltaan

Basso-altto-pariskunta pianistinsa säestämänä

■ Edellisessä Kesäillan musiikkia -konsertissa kuulimme joitakin upeita suomalaisia lauluja. Tällä kertaa koko konsertti on omistettu näille ihanille suomalaisille teoksille. Laulava pariskunta **Peter Nordman** sekä **Lise Holmberg-Nordman** vievät meidät matkalle suomalaiseen laulukulttuuriin pianisti **Erkki Kallion** säestämänä.

Ohjelmassa on paljon perinteistä musiikkia, mutta myöskin uudempaa tuotantoa. Pariskunta esittää esim. Rautavaaran oopperasta Aleksis Kivi muutaman makupalan. Myös mm. Sibeliuksen, Madetojan ja O. Merikannon lauluja tullaan konsertissa kuulemaan.

Uusia tuttavuuksia

Basso Peter Nordman suoritti laulun A-tutkinnon Sibelius-Akatemiassa vuonna -97. Viime keväänä hän piti menestyksekkään debyyttikonsertin Helsingissä, ja on menestynyt hienosti myös laulukilpailuissa. Peter Nordman on esiintynyt bassosolistina monissa oratorioissa, passioissa, oopperoissa ja musiikaaleissa, mm Savonlinnan oopperajuhlilla ja musikaalissa Les Misérables.

Altto Lise Holmberg-Nordman on opiskellut musiikkija teatterialaa. Laulua hän on opiskellut Helsingin konservatoriossa sekä Roomassa yksityisoppilaana. Hän on vuodesta 1997 ollut kiinnitetynä Kotkan kaupunginteatteriin. Hän on myös osallistunut moniin musikaaleihin, sekä esiintynyt monissa konserteissa, mm. Bachin Johannespassion ja Matteuspassion alttosolistina.

Erkki Kallio suoritti vuonna -84 Sibelius-Akatemian pianodiplomin. Neljä vuotta myöhemmin hän sai diplomin liedpianistina Wienin musiikkikorkeakoulusta. Sittemmin hän on toiminut konsertoivana pianistina sekä Helsingin konsevatorion liedseminaarin johtajana.

Kesäillan musiikkia on konserttisarja jonka Hangon suomalainen seurakunta sekä Hangö svenska församling on järjestänyt. Konsertteja pidetään joka tiistai-iltana klo 19.00, ja niihin on aina vapaa pääsy. Suomalaisen musiikin konsertti pidetään tulevana tiistaina, 18.7. -hf

Pariskunta Peter Nordman sekä Lise Holmberg-Nordman ovat laulaneet yhdessä jo monia vuosia. Ensi tiistaina he esiintyvät Hangon kirkossa pianisti Erkki Kallion säestäminä.

KUPPONEN KAHVIA

Upea näköala ja rauhallinen, kodikas ilmapiiri

Alan's Caféen terassilta näkee horisonttiin asti

■ Terassilta näkee kauas upean meren yli, aina horisontille asti. Päivänvarjona on suuri, vihreä lehmus. Ikkunasta leijailee tuoreen voipullan tuoksu. Et voi olla muualla kuin Alan's Caféessa. Viihtyisä kahvila on osa Villa Orrmannia, jossa kahvilan lisäksi on Marian antikvariaatti ja Hangon käsityöläisten kauppa.

Villa Orrmaniin löytää helposti joko Raatihuoneentorilta, puistolta joka sijaitsee kaupungintalon ja hotelli Regatan välissä, tai sitten kävelemällä Merikatua leijonapatsailta itäsatamaan päin.

Paitsi että Alan's Caféella on Hangon paras näköalaterassi, tarjoaa se vierailleen ihan oman elämyksensä. Häliseviin baareihin ja kovaääniseen musiikkiin kyllästyneet ihmiset voivat löytää aivan uutta rauhaa iloisesta paikasta, jossa rauhallisen musiikin volyymi juuri niin sopiva, ettei ääntään tarvitse turhaan kohottaa.

-Aloitin kahvilatoiminnan viisi vuotta sitten. Marian antikvariaatin ja Hangon käsityöläisten yhteisessä paikassa, Bulevardi 13:ssa oli vapaa tila, joten ajattelimme poikani Henrikin kanssa aloittaa kahvilan pitämisen, kahvilanpitäjä **Alan Jeffery** kertoo.

-Henrik, jolla on alan koulutus, oli mukana ensimmäisen kesän, mutta sen jälkeen jatkoin omin päin. Yrityshän oli minun nimissäni kuitenkin jo valmiiksi, Alan sanoo. Nykyään hän omistaa kahvilan yhdessä kumppaninsa, **Kirsti Luolavirran** kanssa. Kahvila on muuttanut Marian antikvariaatin ja Hangon käsityöläisten mukana Villa Orrmanniin Raatihuoneentorin laitaan.

Täällä leivotaan joka päivä

Alan's Caféessa valmistetaan kaikki leivokset alusta loppuun itse. Kahvilan oma erikoisuus on jo kauan ollut monille tuttu suklaakakku. Se on nyt saanut erikoisen seuralaisen, nimittäin ihanan porkkanakakun, jonka reseptin on peräisin Alanin äidiltä. Toinen erikoisuus on **Kerttu Kortelaisen** suolaiset piirakat. Kerttu on työskennellyt kahvilan keittiössä jo useamman vuoden aikana, ja hänen voipullistaan on jo tullut yksi kahvilan tavaramerkeistä joiden uunistaottoa monet tulevat jo aamulla odottamaan.

Oikeastaan koko kahvila on pelkkää erikoisuutta ja tavaramerkkiä. Alan's Caféen olutkaapista löytyy huima määrä toinen toistaan erikoisempia oluita. Eri puolilta maailmaa tulleita oluita löytyy viitisenkymmentä eri lajia. Lisäksi kahvilasta löytyy viinejä, liköörejä ja punssia, eikä niiden hinta ole ravintolaluokkaa.

Pikkunälän sammuttajia ovat pullat, kakut, piirakat sekä eri täytteillä varustetut sämpylät. Isompaan nälkään sopii hyvin päivän keitto tai pasta, tai erilaiset salaattilautaset joko fetajuustolla, tonnikalalla tai katkaravuilla.

Lämpöä ja huomiota

-Parasta tässä työssä on se, että tapaa ihania ihmisiä. Paikka voi toimia hankolaisten olohuoneena ja tarjota ihmisille ympäristön, jossa he voivat tavata toisiaan rennolla tavalla. Myös oikeanlainen musiikki on tärkeä, Alan sanoo.

-Ihmisille annetaan lämpöä ja huomiota, muttei liikaa. Vain sen verran että he tuntevat olonsa kotoisaksi, Kirsti sanoo.

Se, että huomiota ei anneta liikaa on hyvin tärkeää. Kukapa ei kauhulla muistelisi sitä kauppaa, jonka myyjä kokoajan roikkui niskassa tiputtelemassa tuotteitaan?! Kun huomiota saa juuri sopivan verran, se tuntuu hyvältä. Tässä asiassa Alan's Caféen henkilökunta on onnistunut.

-Ikävintä on siivota vessaa ihmisten, jotka eivät ole asiakkaitamme, jälkeen, Alan sanoo.

-Ja silloin kun Hangossa kaikki tapahtuu yhtäaikaa, tulee mieletön kiire. Kiire sinänsä ei ole se ikävä asia, vaan se väsymys joka sitä seuraa, Kirsti sanoo.

-Silloin ihmisille ei ehdi antaa sitä ylimääräistä minuuttia tai ystävällistä sanaa. Ei voi antaa sitä, mitä haluaisi antaa, Alan lisää.

Kirsti Luolavirran ja Alan Jefferyn kahvilassa voi istuskella pidempäänkin. Ympäristö on viihtyisä ja tarjonta monipuolinen.

Musiikkia, taidetta ja viiniä

Alan's Caféessa järjestetään silloin tällöin musiikkiiltoja. Lauantaina 29 päivä kahvilassa vierailee hankolaisille jo tuttu Katariinan palatsin orkesteri Venäjältä. Syksyllä kahvilassa pidetään olutiltoja ja viininmaistajaisia noin kerran kuukaudessa.

-Emme mainosta tapahtumia kovin paljon. Meillä on kuitenkin aika pienet tilat, emmekä voisi sijoittaa viittäkymmentä henkeä kahvilaamme mitenkään, Kirsti sanoo.

Kahvilassa pidetään myös taidenäyttelyjä. Tällä hetkellä kuistilla on Pekka Vehviläisen akvarelleja, sekä Lauri Peltosen taidepostimerkkejä. -hf

Faktaruutu:

Nimi:	Alan's Café
Sijainti:	Leijonarannalla, Raatihuoneentori 4
Auki:	joka päivä klo 9-20
Krantulle:	vähälaktoosinen, maidoton, gluteenton, kananmunaton, kasvis
Ulkona:	kyllä, merelle päin aukeavalla pihalla on pöytiä, tuoleja ja keinuja
Lukemista:	sanomalehtiä, aikakausilehtiä, lastenkirjoja, antikvariaatissa kokonainen kirjasto
Santsi:	kyllä, ilmainen

Samma ägare till båda rånpistolerna

Utomstående polis skall utreda bl.a. hur pojkarna kunde komma över vapnen

■ Raseborgspolisens utredningar med anledning av måndagens bankrån i Pojo var i och med gårdagen slutförda.

I går morse återstod ännu vissa kompletteringar, innan ärendet kunde överföras till socialmyndigheterna i Karis där de 13- och 14-åriga pojkarna som begick rånet är hemma.

ATT UTREDNINGARNA kunnat slutföras så fort, hänger enligt enligt kommissarie **Yrjö Jansson** samman bl.a. med pojkarnas ringa ålder, som gör att några åtal inte kommer att väckas mot dem.

Andra bidragande orsaker till den snabba polisiära handläggningen är att man vet exakt vad som hände och att pojkarna tveklöst kunnat bindas till brottet, att det för deras del stannade vid hot med vapen och att deras tilltag inte fick så svåra konsekvenser som i värsta fall kunde ha varit möjligt.

HADE POJKARNA inte kunnat gripas strax efter rånet, hade skott avlossats eller hade någon människa skadats fysiskt, skulle det automatiskt ha komplicerat och förlängt utredningarna.

EN ASPEKT på det inträffade kommer i alla fall att bli föremål för fortsatta utredningar, som anförtros utomstående polis.

Vem som kommer att få axla det utredningsansvaret, visste Yrjö Jansson inte i går.

Men klart är att den enhet som kopplas in inte finns inom Raseborgs härad.

Det har nämligen visat sig att de två pistolerna och ammunitionen – som den ena pojken haft med sig hemifrån – tillhör en polis.

SÅ MYCKET kan Yrjö Jansson bekräfta, att det inte handlar om polisens tjänstevapen utan om privata vapen.

Rimligt är att utgå från att ägaren haft licens för dem.

Men på den punkten vill Jansson inte föregripa resultatet av de kommande utredningarna.

Aktuellt inom ramen för dem blir uppenbart att klarlägga huruvida utrustningen förvarats i överensstämmelse med gällande bestämmelser, och hur pojken i så fall kunnat komma åt vapen och ammunition.PJ

Sergej Podbruzmkov är kapellmästare för Katarina-palatsets musikkår, som bland annat tagit in Hangövalsen i repertoaren.
FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Wäinämöinen väntar vidare

Paus i bärgningsförberedelserna i hamnen i Skogby?

■ På kajen i hamnen i Skogby slingrar sig grova vajrar och elkablar över de mer eller mindre murkna plankorna.

Vajrar slingrar sig också kring spirorna, tallstammarna, som från kajen pekar ut mot haveristen.

I VATTNET mellan kaj och uppstickande överbyggnad ligger en vit trädgårdsstol.

Invid skorstenen guppar en flytväst av gammaldags obekväm modell.

En bit för om överbyggnaden guppar åter ett slags arbetsplattform – uppburen av blåa plasttunnor, utrustad med en handmanövrerad vinsch.

Och som efter ett spaghettikok modell större bildar ändorna av tunna vita plastslangar glesa knippen vid vattenytan.

Luftslangar, fästa vid ännu inte luftfyllda flytkroppar– luftsäckar i det inre av sjunkna, forna restaurangbåten m/s Wäinämöinen?

HÖGST SANNOLIKT handlar det om just sådana luftslangar, förmodar **Juha Keskitalo** vid företaget Christina Shipping Ltd i Raumo, som i mars köpte såg- och hamnområdet i Skogby plus intilliggande vatten av Metsä-Serla.

På bottnen invid kajen låg då redan Wäinämöinen, hon sjönk i slutet av januari.

Hyresavtalet mellan fartygets ägare och Sturell Ab, som hyrde hamnen, gick ut i slutet av maj.

ÄN SÅ LÄNGE föredrar Juha Keskitalo emellertid att se tiden an.

Visst, låter han förstå, kan de planer Christina Shipping hyser för hamnen – planer som uppenbarligen innefattar förhoppningar om linjetrafik av något slag, även om han ännu inte går in på detaljer – komma att framskjutas.

Som efter ett spaghettikok. I vattnet mellan kajen och Wäinämöinens överbyggnad bildar klena vita slangar glesa knippen. Slangar kopplade till lyftsäckar inne i skrovet, som skall ge flyttkraft då de fylls med luft?
FOTO: PETER JOHANSSON

Han är också införstådd med att det om det vill sig illa kan gå så, att det sist och slutligen blir raumoföretaget som får gå i bräschen och se till att skaffa undan Wäinämöinen.

DEN OTURSFÖRFÖLJDA och vid det här laget skäligen medfarna, forna restaurangbåtens föregående ägare **Seppo Ihamäki** är i alla fall fortsättningsvis inställd på att fartyget skall bärgas och att han själv skall bistå ägaren i den processen.

Av de lokala miljövårdsmyndigheterna betraktas Ihamäki som ägare, oavsett att han enligt egen utsago har sålt Wäinämöinen till en person vid namn **Rauno Jokinen** .

Han är medveten om att miljömyndigheterna satt ut en tidsfrist inom vilken bärgningen förutsätts ske, och säger sig hoppas att den entreprenör i Lojo – tidigare var det tal om en entreprenör i Esbo – som har åtagit sig jobbet också skall kunna slutföra det före mitten av augusti.

ATT FÖRBEREDELSER för en bärgning har gjorts, bär som sagt kajen i Skoggby vittnesbörd om.

De senaste veckorna har emellertid enligt uppgift ingen nämnvärd aktivitet förekommit.

Nej, det är Ihamäki medveten om.

Riktigt klart besked om vad dröjsmålen beror på har han inte att ge, men vet i alla fall berätta att det skall ha varit vissa problem med både utrustning – någon luftsäck som gått sönder – och med dykande personal.

ENLIGT HONOM var det så sent som i tisdags meningen att han skulle tillhandahålla teknisk utrustning (kompressor, pumpar, generator).

Men det gavs kontraorder, oklart av vilken orsak.

Så nu återstår att se om lyftoperationen, som Seppo Ihamäki säger sig tro, kan komma i gång senare denna vecka.

Eller om väntan på att någonting avgörande faktiskt skall börja hända än en gång förlängs.

PETER JOHANSSON

Rysk musikkår underhåller runt om i Hangö

Femte sommaren som Katarina-palatsets musiker spelar på udden. Många vänskapsband har skapats.

■ För hangöborna är det redan igenkännandets glädje man kan notera då marsch- och valstonerna från den ryska musikkåren, Pushkin Katarina-palatsets musikkår, ljuder på Berggatan. Det är femte sommaren å rad som kapellmästaren **Sergej Podbruzmkov** och hans mannar är i Hangö.

– Alan är som en pappa, Kristiina som lillasyster och Pekka, ja, han börjar vara farfar...

Så skämtar Sergej Podbruzmkov om vännerna i Hangö, hänvisande till **Alan Jeffery**, **Kristiina Karvonen** och **Pekka Silvast**.

– Visst, de har blivit familj för oss, bekräftar **Kirsti Luolavirta** och Alan Jeffery som inkvarterar sex av musikerna.

På lördagseftermiddagen skall muskkåren uppträda på Alan's café, men före det hinner de delta i kvällstorg, på sjusovarfestival, frontmuseet i Lappvik osv.

BILL CLINTON hör till de ärevördiga gäster som hört musikkåren i Katarina-palatset, som i tiderna var tsarfamiljens sommarresidens. Numera används det vid officiella tillställningar för höga gäster, diplomattillställningar, statsbesök etc.

Det är alltså högst professionella musiker det handlar om.

– Varje man motsvarar 3–4 vanliga militärmusiker, intygar Podbruzmkov och berättar att musikkåren nästa år firar 10-årsjubileum.

Trots det är lönerna inte de bästa: 50–60 dollar i månaden. På sina besök i Finland försöker musikerna därför också dryga ut kassan en aning. Pekka Silvast gör sitt bästa för att få honorar åt vännerna enligt principen "låt hatten gå runt", men också finna sponsorer.

Kristiina Karvonen åter har en viktig uppgift i sammanhanget, hon är nämligen legitimerad tolk och översätter flytande från finska till ryska och tvärtom.

HANGÖVALSEN har tagits in i repertoaren, som för övrigt består mest av gamla marscher. Sergej Podbruzmkov berättar att muskkåren börjat öva in en del finländsk musik, som den också skall framföra i Tyskland. Sedan 1994 gör den nämligen också regelbundna besök till Tyskland.

MARIT LUNDSTRÖM

Frihamnen i Hangö firar 40 år

Historik ger bild av den färgrika utvecklingen i "Finlands internationella hörn" Tulludden. Frihamnstanken väcktes redan på 1800-talet.

■ "Vi tror, att Finlands Frihamns Ab har fyllt de förväntningar som Hangö stad hade då staden fördomsfritt grundade bolaget. I dag räknar man med att frihamnsverksamheten skapar arbete för över 500 personer. Av Hangö stads hamninkomster härstammar över hälften från verksamheterna på området och utgör en betydande del av Hangö stads ekonomi".

Så står skrivet i förordet till den pinfärska historik som getts ut med anledning av att Finlands Frihamn Ab verkat i 40 år. Bakom förordet står bolagsstyrelsen med dess ordförande **Tapani Karppinen** i spetsen, men historiken är gjord av magister **Pekka Silvast**.

Tiotals långtradare med importbilar till den inhemska marknaden och till Ryssland passerar varje vecka frihamnsporten.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

SILVAST har plöjt igenom arkivmaterial i Finland, Ryssland och Tyskland för att ge en riktig bild av den färgstarka historia som präglar Tulludden, den sydligaste punkten på det finländska fastlandet.

Det är nämligen inte bara de 40 åren inom frihamnsbolaget som beskrivs, utan verksamheten sätts in i sitt sammanhang på Tulludden. Och det sammanhanget består av såväl uddens strategiska läge och givna betydelse för sjöfarten som förändringarna inom finländsk utrikeshandel – från den strikt reglerade importens tid med licenser och importskattedepositioner till den nuvarande fria handeln inom EU.

HISTORIKEN går långt tillbaka i tiden, till 1200-talet, från vilket den första skriftliga källa härstammar som nämner en plats kallad Hangethe.

Tanken på en frihamn enligt utländska modeller väcktes redan på 1800-talet i Finland, men på grund av Första världskriget kom planerna av sig för att väckas på nytt år 1917 efter ryska revolutionen. Det var sedan år 1919 som aktiekapitalet för Hangö Frihamn Ab tecknades första gången. Affärsidén byggde på att en stor transitotrafik till Ryssland skulle uppstå då landet igen kom på fötter.

DET VAR var 1960 som trafikombudsmannen i Hangö, magister **Gunnar Wahlström** började utreda frilagermöjligheten och fann att 30 företag var intresserade. Före det, år 1958, hade statsrådet gett negativt beslut om att grunda en frihamn och i stället föreslagit frilager. Stiftande bolagsstämma hölls år 1960, men redan fem år senare beviljade statsrådet Hangö Allmänna Frilager Av frihamnsrättigheter och då ändrades namnet till Finlands Frihamn Ab.

VD för bolaget mellan åren 1965 och 1977 var **Waldemar Schauman**. Sedan tog nuvarande VD:n **Ralf Åström** vid.

I SJÄLVA verket är Finlands Frihamn nu just en sådan inrättning som planerades i början av senaste århundrade, nämligen en transitohamn genom vilken lyxvaror strömmar till Ryssland.

Största delen av bilimportörerna har fått en vitaminspruta av de växande bilmarknaderna i Ryssland. Varje vecka kör tiotals långtradare fullastade med bilar liksom också järnvägsvagnar till St. Petersburg och andra orter i Ryssland från Hangö. Importen av bilar för den inhemska marknaden utgör dock merparten av totalmängden.

Historiken är tvåspråkig och har dessutom en kort resumé på engelska. För översättningen till svenska står **Birgitta Ekström-Söderlund** och för den engelska texten **Alan Jeffery**.

På torsdagen firade frihamnsbolaget sina 40 verksamhetsår också med en fest på HSF. -ML

Hantverk och hemmaproducerat

Mångsidig gårdsmarknad på Västankvarn, också Medi-Heli visar upp sig

■ Hoppa i halm, kasta varpa, följa naturstig, klappa får och getter, beundra en tam iller, tova färull – det är ingen ände på alla de möjligheter som öppnar sig lördagen den 7 oktober när den fjärde gårdsmarknaden på Västankvarn kör igång.

Redan i gryningen lär starten gå för dem som ska se till att gengastraktorn får upp ångan inför sin uppvisning.

Men kl. 10 öppnar marknaden officiellt och pågår den här gången en timme längre än vanligt, ända till kl. 15 för att allt det program som aviserats ska kunna köra ett par gånger om.

DET GÄLLER också programmet för den skogsdag som Aktia-kontoren i Västnyland arrangerar tillsammans med Södra skogsreviret och Kustens skogscentral.

Temat för skogsdagen är skogsflis som bränsle och då kan man passa på att visa upp den fliseldade värmecentralen på Västankvarn.

Skogsdagens föreläsningar hålls i bollhallen med start kl. 11 och da-capo från kl. 13. Skogsrevirets virkeschef **Johan Engström** ger en virkesmarknadsöversikt, instruktör **Lennart Biström** berättar om hur man ska tillvarata skogsflis, Aktia fondbolags **Nickis Numelin** talar om fondplaceringar och **Carl-Gustav Kvarnström** presenterar värmecentralen.

– I år är vi starkare med än vi någonsin varit tidigare, konstaterar bankdirektör **Peter Asén** och tycker att gårdsmarknaden blivit ett begrepp som är värt allt stöd.

DRYGT 35 utställare och försäljare har anmält att de deltar i marknaden där man kommer att kunna köpa det mesta, från väderkvarnar i trä till stickat, sytt, vävt, hembakat.

Fisk och rotfrukter och grönsaker och plantor kommer också att säljas.

– Och försäljarna kommer i första hand från Ingåtrakten, men också från andra delar av regionen, hela området mellan Ekenäs och Lojo, säger **Annette Holmström** som tillsammans med projektansvariga **Tove Damén-Wikholm** håller i trådarna för detta väldiga arrangemang.

Den bärande idén är att de produkter som säljs ska vara hantverk eller hemmaproducerat.

– Gårdsmarknaden är inget lopptorg, här säljs inget plastskräp, säger Annette Holmström och berättar att försäljningen sker på och omkring den gamla ladugårdsvinden.

Framför lantmannagillets museum ställer sig veteranträktorerna upp inför sin uppvisning och i snickeriet ordnar Raseborgs skyttar laserskytte med dator.

Till de mera udda försäljningsutställningarna hör **Gustav Gerkes** halvfärdiga hundkoja – av pärtor.

Utrymme finns det hur mycket som helst, cirka 1.000 besökare är toppnoteringen hittills, men många fler än så kan marknaden ledigt ta emot.

GÅRDSMARKNADEN är tänkt för alla åldrar och många smakriktningar. Det sistnämnda gäller också trakteringen.

– Den här dagen behöver ingen laga mat hemma, på gårdsmarknaden serveras både mat och kaffe, här kommer att finnas ärtsoppa och grillkorv och ugnsbakad potatis med olika fyllningar och maletköttsoppa och plättar och våfflor, berättar Annette Holmström.

Medi-Heli har lovat komma på besök om någon utryckning inte kallar åt annat håll och som avslutning eller början eller mitten på marknaden kan man titta in i den nya ladugården och beundra de drygt 50 mjölkkorna.

LENA SELÉN

– Välkomna till Västankvarn för att hoppa i halm, säger Annette Holmström, Tove Damén-Wikholm och Peter Asén till gårdsmarknadens yngre besökare, som för övrigt kan roa sig i en hel lekpark.

FOTO: LENA SELÉN

Ekenäs behöver en hälsoinspektör till

Nu kan man inte övervaka livsmedlen så som staten kräver

■ Livsmedelsövervakningen i staden måste förbättras anser det statliga livsmedelsverket.

Därför åskar miljövårdsnämnden nu i sitt budgetförslag för nästa år om en tredje hälsoinspektörstjänst.

– Jag hoppas innerligt att vi får medel för tjänsten. Vi är medvetna om stadens strama ekonomiska läge, men tjänsten skulle inte medföra stora extra utgifter för staden, säger miljövårdssekreterare **Gustav Munsterhjelm**.

I det statliga livmedelverkets rapport som publicerades i år konstateras att en personresurs per 10 000 invånare i dag inte räcker för att sköta den ökade mängden uppgifter. Miljöavdelningen i Ekenäs har sedan år 1998 skött Pojo kommuns miljövård, miljöhälsovård, veterinärvård och laboratorietjänster samt samarbetat med Ingå kommun inom veterinär- och hälsoinspektörssektorerna.

– Med ett befolkningsunderlag om cirka 25 000 personer spridda på tre kommuner klarar inte två hälsoinspektörer av jobbet. Behovet av en tredje hälsoinspektör är entydigt.

PÅ BASEN av livsmedelverkets uppgifter har hälsoinspektörerna räknat ut att enbart livsmedelsövervakningen i Ekenäs skulle förutsätta 2,5 inspektioner per dag.

– Det är omöjligt att uppnå då man beaktar alla andra övervaknings- och undersökningsuppgifter som hör samman med hälsoinspektionen. Med en tredje hälsoinspektör skulle vi dock kunna uppnå en acceptabel nivå.

Vakansen skulle knytas till samarbetsavtalen med de nämnda kommunerna så att om avtalen sägs upp kan också vakansen indras.

Hur har samarbetet fungerat?

– Utomordentligt bra. Såväl ekonomiskt som praktiskt, Kostnaderna har sjunkit, och det har också lett till andra kännbara fördelar för kommunerna. Till exempel har en tredje kommunalt anställd veterinär kunnat knytas till veterinärringen. Den största bristen är idag inom livsmedelsövervakningen, och speciellt då i moderkommunen Ekenäs.

Munsterhjelm påpekar vidare att en ny hälsoinspektör som är kopplad till livsmedelsövervakningen, leder till att inkomsterna ökar.

– Varje utomstående ersatt livmedelsprov leder till att laboratorieinkomsterna ökar i medeltal 300-600 mark.

PÅ EN ANNAN punkt åskar miljönämnden om pengar som faller utanför de givna budgetramarna.

– Stadsstyrelsen har beslutat att miljöavdelningen, inkluderande hela verksamheten, ska flytta till Fix-huset. Därför åskar vi om medel för de hyror som börjar löpa efter att hyreskontraktet för de nya utrymmena har undertecknats.

Miljönämnden godkände budgetförslaget vid sitt möte och sänder nu förslaget vidare till stadsstyrelsen.

GARY MICHELSON

Midsommarfylla gav dryga böter för rattfylleri

EKENÄS En yngling född 1979 från Helsingfors har av Raseborgs tingsrätt dömts till 50 dagsböter à 141 mark, eller totalt 7 500 mark, för rattfylleri.

Mannen körde på midsommardagen en personbil i Ekenäs i berusat tillstånd. Alkoholhalten i utandningsluften var 0,47 milligram per liter. Körförbudet trädde i kraft genast då han haffades och utgår den 31 oktober.

Rattfull i lastbil i somras fick böter

EKENÄS 3 420 mark i böter och körförbud fram till den 30 november – det dömde Raseborgs tingsrätt en 1961 född mörskombo till för hans tilltag i Ekenäs den 26 juli. Mannen hade först druckit alkohol och sedan satt sig i en lastbil som han också framförde på allmän väg. Alkoholhalten i utandningsluften var 0,39 milligram per liter då polisen stannade mannen.

Vandabo dömd för rattfylla

EKENÄS Den 15 juli i somras åkte en 1962 född vandabo fast för rattfylleri i Ekenäs. Mannen körde en personbil i berusat tillstånd, då polispatrullen stannade honom för ett blåstest visade sig alkholhalten i mannens utandningsluft vara 0,37 milligram per liter.

Raseborgs tingsrätt har dömt mannen till 2 000 mark i böter och körförbud fram till den 15 november i år.

Alan Jeffery och Kirsti Luolavirta ser sig tvungna att sluta med det populära kaféet i Villa Orrman. FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Alan's café måste byta ägare

HANGÖ Den 17 december slutar **Alan Jeffery** med sin populära caférörelse i Villa Orrman. Han hoppas finna någon som kan ta över rörelsen och fortsätta att följa det koncept han byggt upp tillsammans med **Kirsti Luolavirta**.

– Huset är stadens så jag kan inte sälja hela kaféet, men rörelsen kan fortsätta om jag hittar någon som vill köpa utrustning, maskiner och annat – någon som staden godkänner.

ALAN'S CAFÉ har utvecklats till något av en träffpunkt speciellt för veckoslutshangöbor. Alan Jefferys roll har inte bara varit näringsidkarens, han har också försett besökarna med information om staden, dess historia och aktiviteter.

– Konceptet fungerar. Det är lite annorlunda än andra platser. Och det har varit mycket trevligt att diskutera med folk och att göra egna specialiteter.

Enbart caférörelsen ger emellertid inte tillräckliga inkomster för två personer året om.

– Om man har något annat på vintern går det bra. Och om min hälsa varit i skick skulle det också vara OK, säger Jeffery, som har sitt huvudsakliga arbete på Fermion och nu är tvungen att prioritera det.

I ÖVRE våningen på Villa Orrman har Jeffery byggt in en bostad.

– Ja, det här har varit både café och vårt hem. Och det är förstås ett problem till. Tydligen måste vi flytta, det beror på hur vi kan komma överens om allting, säger han och berättar att han satt ner en kvarts miljon i pengar.

– Jag får kanske inte tillbaka allting, men det är lättare för någon att fortsätta om de köper utrustning, maskiner och allting.ML

Hörselskadade i Västnyland vill ha kvar Monica Welling

– De hörselskadade är vana vid **Monica Welling**, de har så länge sett henne läsa nyheterna att de kan läsa på hennes läppar. Hon talar tydligt, säger pojobon **Börje Sjöblom**.

Det var i tisdags på föreningen Svenska hörselskadade i Västnylands julfest som hangöbon **Gunnar Lundmark** föreslog att de hörselskadade skall kräva att Monica Welling skall få fortsätta som nyhetsläsare vid FST:s TV-nytt. Ordföranden Börje Sjöblom föreslog att en namnlista skall skickas till FST och 105 personer skrev på listan.

– Vi påpekar också åldersdiskrimineringen, sådant får inte förekomma. Det skall finnas både äldre och yngre i TV-rutan. MH

Kaj Sirviö blev ungdomsarbetare

INGÅ Den 1 januari tillträder **Kaj Sirviö** tjänsten som ungdomsarbetare i kommunen. Men redan nu har han börjat jobba som timanställd för att dra upp riktlinjerna för sitt arbete. Kaj Sirviö är utbildad till ungdomsledare och alltså fullt behörig för tjänsten. LS

Nu kämpar Pojo för att överleva trots utflyttning

Årsbidraget är för litet för att täcka underskottet. Så får det inte vara i fortsättningen, säger styrelsens ordförande Per-Erik Holmberg.

■ Pojos budgetförslag för år 2001 är otroligt realistisk, säger kommundirektör **Gretel Johansson**.

Det är ingen "om-utifall-att-budget" där man räknar med det ena och det andra, fortsätter hon.

– Ekonomin i sin helhet ser inte bra ut, säger ekonomisekreterare **Tuula Kuokkanen**.

Enligt nya bestämmelser i kommunallagen är kommunen skyldig att från och med början av budgetåret täcka underskottet, och det kan kommunen inte göra.

Kommunstyrelsens ordförande **Per-Erik Holmberg** kallar budgetförslaget för en överlevnadsbudget.

– Så här får det inte gå i fortsättningen, att vi har ett så litet årsbidrag att vi inte kan täcka underskottet.

ÅRSBIDRAGET för år 2001 är 534 718 mark i budgetförslaget. Efter avskrivningar är räkenskapsperiodens resultat minus 2,2 miljoner mark.

Det verkar som om resultatet för år 2000 också blir negativt, och då blir det sammanlagda belopp som skall täckas under planeperioden fram till 2003 uppskattningsvis nio miljoner mark.

Inkomstskatteprocenten är fortfarande 19. Tuula Kuokkanen räknar med litet mera skatteinkomster år 2001 än i år. I budgetförslaget för år 2001 räknar hon med 78,7 miljoner mark, men hon påpekar att det är med ett stort frågetecken.

NÄMNDERNA HAR år 2000 hållit sig rätt bra inom budgetramarna och ingen ökning noteras inför år 2001. Tuula Kuokkanen kommer med en varning:

– Det räcker inte med att nämnderna nästa år håller sig inom budgetramarna. Kommunen är i blästen om inkomstbottnen inte håller.

Kommunen måste öka låneupptagningen. Under planeperioden 2001–2003 ökar lånebördan med 500–600 mark per invånare varje år. Det är inte bra, säger Tuula Kuokkanen.

POJO HAR HAFT ett par år av höga investeringskostnader på omkring tio miljoner mark i året, men i budgetförslaget för år 2001 är summan nere i 5,5 miljoner mark.

Kommunen satsar fram för allt på kommunaltekniken.

– Det satsas i synnerhet i Pentby där tomter redan sålts. Planeringen är på slutrakan, vägar och vatten byggs under vintern så att de står klara under våren. Jag tror att det skall locka flera invånare till Pojo, säger Gretel Johansson.

Per-Erik Holmberg tycker att investeringsprogrammet är helt orealistiskt.

– Att man har mage att öka investeringskostnaderna år 2003 till 11,6 miljoner mark! Det är orealistiskt då vi vet i vilket läge kommunen befinner sig i i dag.

ARBETSGRUPPEN som jobbat fram budgetförslaget har i det här skedet inte satt ner något stort arbete på att skapa målsättningar och strategier. Det motiveras med att en ny fullmäktigeperiod inleds nästa år.

– Arbetsgruppen skall tillsammans med nya fullmäktige bygga upp målsättningarna under de första sex månaderna, säger Gretel Johansson.

En del av arbetet blir att ta ställning till antalet invånare som minskar. Invånarantalet har minskat med 63 personer till 4 897 enligt preliminära uppgifter från befolkningsregistercentralen per den 31 oktober i år.

Invånarantalet har ökat de två senaste åren, nu verkar den trenden ha svängt. Gretel Johansson ser allvarligt på detta.

– Trots att invånarantalet minskar har intresset för bruksorterna och också kyrkbyn bevarats. Då målsättningarna sätts upp måste vi fundera på om de görs enligt ett mindre antal invånare eller tron på att invånarantalet fortfarande ökar.

DET MINSKADE invånarantalet beror enligt Gretel Johansson på att utflyttningen är större än inflyttningen och dödligheten är större än nativiteten.

– Jag tycker att kommunen har försökt medverka till att svänga trenden de två senaste åren till exempel genom ett tillägsbygge på Mariahemmet och saneringen av två skolor. Men det har inte hjälpt. Det här måste vi ta upp till diskussion för att se hur vi skall gå vidare.

Fullmäktige behandlar budgetförslaget måndagen den 11 december.

MARICA HILDÉN

Invånarantalet i Pojo minskar och det bekymrar kommundirektör Gretel Johansson. Ett stort bortfall påverkar små kommuner till exempel i fråga om statsandelar. Kommunstyrelsens ordförande Per-Erik Holmberg tycker att det den här gången är otrevligt att föra budgetförslaget till fullmäktige. FOTO: MARICA HILDÉN

Företagarna i Hangö slipar modell

Regional och lokal marknadsföring inte i konflikt med varandra

■ Modellen är ännu inte färdigt utarbetad, men idén är att företagarna i Hangö går med som ägare i utvecklingsbolaget Hansea för att åstadkomma en gemensam infopunkt inte minst med tanke på Superfast-passagerare.

Resenärer skall på ett och samma ställe få veta både om stadens turismservice och om vad företagarna har att erbjuda.

Infopunkten planeras till Smörmagasinet, dvs. passagerarterminalen. Det bekräftar **Christian Österlund** som är ordförande för Hangö företagare r.f.

MÅLET ÄR att få med alla hangöföretagare, uppger Österlund.

– Men det behövs en neutral punkt för att få alla med.

Någon konkret modell har företagarna ännu inte presenterat för Hansea.

– Det blir styrelsens sak att ta ställning, påpekade **Barbro Wikberg**, själv styrelseordförande i Hansea.

Hon förde en diskussion om vad ett dylikt arrangemang skulle komma att kosta och undrade om företagarna har beredskap och möjlighet att delta i kostnaderna. Hansea har inte pengar, påpekade hon.

Christian Österlund betonade att en gemensam infopunkt inte behöver medföra stora kostnader och **Viking Friman** kastade fram att det kan behövas någon som drar igång projektet i initialskedet.

OCKSÅ SYDSPETSEN och dess roll i marknadsföringen av Hangö och av hela regionen berördes. Kontentan av diskussionen var, att både lokal samordning/marknadsföring och regional dito är nödvändig.

Lokala och regionala satsningar står inte i motsatsförhållande till varandra, ansåg Österlund, som dock trodde att företagarna på orten måste fås med genom lokal aktivitet.-ML

Lördag
den 9 december
Nr 142 • 2000

HANGÖTIDNINGEN

park
ÖPPET
Fre-Lö 18-01 (03)
248 61 82/050-5613713

Gröna Kajen slutar till påsk En restaurangepok tar slut

Grönan Oy vill öppna pub i Östra hamnen

■ Fyra månader lever Grönan eller Gröna Kajen ännu. Lördagen den 14 april håller Grönan sina dörrar uppe för sista gången under den nuvarande ledningen. Redan länge har man försökt hitta ett sätt att utveckla verksamheten, men så mycket pengar som det krävs för att rusta upp Grönan till en pub har man inte råd att lägga ned på stället.

-Vårt hyreskontrakt går ut till sommaren, men vi har beslutat att påsklördagen blir den sista dagen vi har Grönan öppen. För oss räcker de fem år vi har drivit krogen här. Vi kunde inte utveckla verksamheten längre i det här huset och därför har vi nu planer på att i stället öppna en pub nere i Östra hamnen i de utrymmen som gymet nu har, men ännu har vi inte avslutat de underhandlingarna, berättar **Peter Stenström**, som varit musikansvarig på Grönan.

-Det har varit fem roliga år med fin stämning. Lördagarna har vi haft fullt hus, även onsdagarna har gått bra och fredagarna helt OK. Här på Grönan har vi haft live musik som vårt varumärke. Nere i Östra hamnen får vi ändra recept, förklarar Stenström, som tillsammans med **Harri Ojala** och **Esko Manner** drivit Gröna kajen under namnet Grönan och via företaget Grönan Oy.

Samma personer finns bakom kafeverksamheten i servicehuset i Östra hamnen, där man nyr verksamheten av Ruber. Kafeverksamheten går under namnet Roxx och drivs av samma personer. Den 23 januari flyttar gymet ut.

-Vi har sålt utrustningen till ett annat företag och om jag har förstått saken rätt öppnar dessa verksamheten i februari på en annan plats. I gästhamnen hoppas vi kunna ytterligare förbättra servicen för båtfolket och hoppas att kafeet inte skall bli en genomfart till serviceutrymmena och bastun.

-För vår del är äventyret på Gröna kajen förbi, men man skall aldrig säga aldrig. Det är hyresvärden **Pentti Westman** som äger fastigheten på Boulevarden och han har även rättigheterna till namnet på restaurangen. Hur, och om, verksamheten fortsätter här kan jag ingenting säga förklarar Stenström.

För Peter Stenström och de andra delägarna i Grönan Oy tar verksamheten på Gröna Kajen slut efter påsklördagen.

Alan's Café stänger för gott den 17 december

■ -Jo, det är sant att vi skall sluta, säger **Kirsti Luolavirta**, sambo och arbetskamrat till **Alan Jeffery**.

- Alan grundade ju caféet i tiderna och han tänkte ju att hans son skulle fortsätta med verksamheten. Senare framkom det ju, att pojken valde en helt annan bransch.

I fem års tid har Alan nu haft caféet. Samtidigt har han jobbat på Fermion. Där har han varit anställd i 26 år. Under den senaste tiden då Alan har jobbat, har Kirsti skött caféverksamheten. Då de tillsammans har velat åka nånstans har de alltid varit tvungna att anställa någon utomstående. Alla vet att det inte är lätt, men dyrt.

- Nu vill vi leva ett annorlunda liv. Vi vill vara mera tillsammans och besöka olika tillfällen, som till exempel konserter och teater, tillsammans med andra. De arrangeras oftast kvällstid, så vi har itne haft möjlighet att komma just någonstans, säger Kirsti.

- Caféet har varit öppet alla dagar, juldagen undantaget. På julafton ahr vi haft öppet och då serverade vi julgröt.

Kirsti Luolavirta vet inte huruvida caféverksamheten helt och hållet tar slut i Orrmanska huset, men hon tror inte det.

- Fastigheten ägs ju av staden och jag tror att staden gärna ser att caféverksamheten fortsätter. Vi har kontrakt för sex månader, men om någon är intresserad att ta över, kan vi gå härifrån med omedelbar verkan.

Det torde inte råda brist på intresserade, inte minst nu då Super Fast börjar md sin passagerartrafikverksamhet. Passagerartrafiken till och från Rostock betyder flera turister och potentiella cafékunder.

Alan och Kirsti innehar en två rummare i övre våningen, men de har också en annan lägenhet, så att flytta utgör inget problem.

Kirsti Luolavirta säger att flera intresserade har hört sig för om caféverksamheten.

- Intresse verkar det finnas, hur realistiskt allting är, är svårt att säga.

- Enligt min mening skulle det knappast vara lönsamt att öppna före tidigast i slutet av mars. Vår högsäsong infaller mellan april och september.

- Våra stamkunder är med vissa undantag inte hangöbor, utan vår kundkrets består främst av veckoslutshangöbor och människor från andra orter.

- Ekonomiskt går verksamheten igenom, men det förutsätter att man jobbar hårt i ett halvt år. Under sommarmånaderna är det livligt, och veckosluten utanför sommartiden. I övrigt är det lugnt, utom att vissa företag nu och då har beställningar.

- Det blir givetvis lättare om familjen är sådan, att flera kan jobba. Tillexempel i Ekenäs finns ett café där tre generationer av samma familj jobbar.

- Vi har ju haft B-rättigheter och hur det skall se ut i framtiden beror ju på hurudant koncept den kommande innehavaren vill ha. Förutom öl har vi sålt viner och likör.

Inomhus har caféet ungefär 30 sittplatser, men sommartid kan ungefär sjuttio personer sitta utomhus. Alan och Kirsti är villiga att sälja all interiör som behövs åt den nya företagaren.

- Om ingen tar över före vårt kontrakt löper ut, får vi väl ordna ett lopptorg eller en auktion och sälja allting, säger Kirsti Luolavirta. - kn/ba

Den 17 december slutar verksamheten i Alan's café. Efter det kan Kirsti Luolavirta (på bilden) och Alan Jeffery leva ett mera normalt livt.

Nytt i Dag

Heidi Schütt har varje år sedan hon var liten agerat Lucia. Den här bilden är tagen för tio år sedan då Heidi var fem år.

Heidi Schütt är Hangös Lucia 2000

■ Med klar majoritet valde hangöborna **Heidi Schütt** till årtusendets första Lucia. Luciajuryn hade ett fullt dagsjobb att räkna alla de 655 inlämnade rösterna.

Heidi Schütt älskar Luciatraditionen och julliden. Redan då hon gick i dagis och i förskolan var hennes dröm att någång bli "Hangös riktiga Lucia". I år blev alltså hennes dröm sann.

VR höjer biljettpriserna

■ Från början av januari blir det 3,8 procent dyrare att åka tåg. VR höjer då alla sina taxor för biljettprisen. Däremot sänker man avgiften för passagerare i InterCity- och Pendolinotågen, men endast för de som reser avstånd under 76 km.

För den normala passageraren betyder detta att det blir några mark dyrare att åka från Hangö till Helsingfors eller Åbo. Däremot kan resan med tåg från Hangö till Esbo med specialsnälltågen bli billigare. Från Karis till Esbo eller vice versa är avståndet under 76 km och då sjunker avgiften får specialsnälltåg som Pendolino eller InterCity från 20 mark till 15 mark.

Till Helsingfors eller Åbo kostar det från Karis 25 mark extra med InterCity och 30 mark extra med Pendolino.

Tjuvar besökte idrottshuset

■ En tjuv eller flera tjuvar besökte idrottshuset i Hangö på tisdagen. Polisen fick emotta flera brottsanmälningar. Två Nokia 3210-ficktelefoner, den ena av dem har en dekal med en nyckelpiga på baksidan. Tjuven beslagtog också en klocka av märket Casio och en grå skjorta av märket Diesel.

Grovt rattfylleri och misshandel

■ Två män från Hangö,födda åren 1972 och 1964, misstänks för misshandel. I ett slagsmål i en privatbostad vid Narviksgatan användes förutom knytnävsslag och sprakar även en kniv. Offer för misshandel var två män, födda 1952 och 1961, samt en år 1973 född kvinna. Alla offer är bosatta i Hangö.

Två cyklar försvann

■ Två cyklar har anmälts försvunna. Från Urskogsgatan har en cykel av märket Tunturi Raider. Damcykeln har tre växlar. Från Långgatan försvann i början av veckan en cykel av märket Cresent. Herrcykeln är försedd med 21 växlar och den är gul och ljusröd till färgen.

Alan's Cafe sulkee ovensa viimeisen kerran 17.12.

■ -Kyllä, on totta, että lopetamme, sanoo **Kirsti Luolavirta, Alan Jefferyn** avovaimo ja työtoveri.

-Alanhan aikanaan perusti kahvilan ajatellen, että hän poikansa jatkaisi sitä, mutta myöhemmin osoittautui, että hän suuntautui aivan toiselle alalle.

Alan on nyt pitänyt kahvilaa viisi vuotta ja kaiken aikaa hän on samaan aikaan työskennellyt Fermionilla, kaikkiaan jo 26 vuotta. Kirsti Luolavirta on pyörittänyt toimintaa viime vuodet Alanin ollessa töissä ja aina silloin, kun molemmat ovat yhdessä halunneet mennä jonnekin, heidän on ollut pakko ottaa ulkopuolinen työntekijä. kaikki tietävät, että se hankalaa mutta ei halpaa.

-Nyt haluamme elää toisenlaista elämää. Haluamme viettää enemmän aikaa yhdessä ja käydä muiden ihmisten tapaan kaikissa tilaisuuksissa, kuten konserteissa ja teatterissa. Ne ovat yleensä iltaisin, emmekä ole päässeet käymään juuri missään, kertoo Kirsti Luolavirta.

-Kahvila on ollut auki vuoden jokaisena päivänä, joulupäivää lukuunottamatta. Jouluaattonakin meillä oli auki ja tarjoilimme joulupuuroa, kunne suljimme lähteäksemme ortodoksiseen messuun.

-Suljemme ovet viimeisen kerran 17.12.2000. Se sopii siihenkin, että muutkin talossa toimivat lopettavat silloin sydäntalven ajaksi.

Kirsti Luolavirta ei osaa sanoa, loppuuko kahvilatoiminta Orrmanin talossa kokonaan, mutta hän ei oikeastaan usko sitä.

-Kiinteistöhän on kaupungin ja uskoisin, että kaupunki haluaisi kahvilan tähän. Meillä on kuuden kuukauden sopimus, mutta jos sopiva yrittäjä löytyy, olemme valmiit lähtemään jo aikaisemminkin.

Halukkaita yrittäjiä varmaan on, etenkin nyt, kun Super Fast alkaa tuoda matkailijoita Hankoon ja viedä suomalaisia Hangon kautta Rostockiin. Sen luulisi lisäävän kokonaismyyntiä ja vilkastavan talvikautta.

Alanilla ja Kirstillä on kahvila alakerrassa ja kahden huoneen ja kylpyhuoneen asunto yläkerrassa. Mutta heillä on toinenkin asunto, joten muutto ei ole iso ongelma.

Kirsti Luolavirta kertoo, että monet ovat kyselleet kahvilaa ja olleet kiinnostuneita.

-Kiinnostusta ainakin on, mutta en sitten osaa sanoa, mitkä ovat realiteetit.

-Sanoisin kuitenkin, ettei uuden yrittäjän kannata aloittaa ennenkuin aikaisintaan maaliskuun lopussa.

Alanin kahvilan toiminta loppuu joulukuun 17. päivänä. Sen jälkeen Kirsti Luolavirta (kuvassa) ja Alan Jeffery voivat elää tavallisen työntekijän elämää vapaaltoinneen ja lomineen.

Meidän sesonkimme kestää suunnilleen huhtikuusta syyskuuhun. Silloin on paljon asiakkaita, syyskuussakin, sillä vaikka suomalaiset ovat jo töissä ja kouluissa, eurooppalaisilla on vielä lomia.

-Hankolaiset eivät muutenkaan ole meidän vakioasiakkaitamme, muutamia lukuunottamatta. Meidän asiakaspiirimme koostuu lähinnä viikonloppuhankolaisista ja ulkopaikkakuntalaisista, Kirsti Luolavirta kertoo.

-Taloudellisesti kahvilanpito kannattaa, jos on valmis tekemään kovasti töitä aina puoli vuotta. Kesällä on paljon myyntiä ja senkin jälkeen viikonloppuisin, mutta kauden ulkopuolella viikot ovat hiljaisia. Joskus tosin firmat tuovat vieraitaan.

-On tietenkin helpompaa, jos on sellainen perhe, jossa on paljon töihin pystyviä, niinkuin Tammisaaressa eräs kahvila, jota hoitaa kolme sukupolvea.

-Meillä on ollut B-oikeudet ja seuraavasta pitäjästä riippuu, millaisella konseptilla hän aikoo toimintaa hoitaa. Me olemme myyneet oluen lisäksi viinejä ja likööreja.

Alan´s Cafessa on sisällä vain noin 30 paikkaa, mutta ulkona on kesäkauden aikana yli 70 paikkaa.

Alan ja Kirsti ovat valmiit myymään mahdolliselle uudelle yrittäjälle ravintolan koneet ja kalusteet. Alan omistaa myös pihakalusteet ja muun muassa pihan laatoitukset.

-Ellei sopivaa yrittäjää löydy meidän sopimuskautemme aikana, niin sitten järjestämme kirpputorin tai huutokaupan ja myymme ne pois, sanoo Kirsti Luolavirta. -kn

Jan-Erik Högback teki cd-levyn yksin

Makuuhuone blues syntyi omaksi iloksi

■ Lappohjalainen **Jan-Erik Högback** on toteuttanut vuosien toiveensa. Hänen itse säveltämänsä, sanoittamansa, soittamansa, laulamansa, nauhoittamansa, miksaamansa ja tuottamansa levy on valmis. Tosin siitä ei vielä ole tehty montaa kappaletta, mutta se on olemassa.

- On tämä aikanakin dokumentti, jota voin joskus lastenlapsille näyttää. Tämä on vuosien unelmien toteutus, jonka olen tehnyt itse kansikuvia myöten, hän toteaa vaatimattomasti.

Musiikki on ollut Jan-Erikin harrastus vuosia. Hän on ollut soittanut ja ollut solistina useissa eri bändeissä. Storm Bringer Deep Purple Cover -yhtye on nykyisen yhtyeen nimi.

- Yhtyeeltä on myös tulossa pikapuoliin levy, jossa soitetaan nimenomaan Deep Purple -henkistä musiikkia. Tämä omani on ihan eri juttu, mutta en minä mitään soolouraa ole tällä aloittamassa, vaan haluisin toteuttaa unelmani.

Muutaman minuutin pätkä Jan-Erikin toteutuneesta unelmasta kuulostaa hyvältä - se sisältää niin rajua rautarokkia kuin melodista hitaampaa bluesia. Levyn nimi on Bedroom Blues (makuuhuone blues).

- Nimi kertoo sen missä tämä on tehty eli minulla on kotona makuuhuoneessa studio ja mahdollisuudet tähän kotiharrastukseen.

- Olen aina halunnut tehdä tällaisen levyn ja nimenomaan yksin eli toteuttaa oman unelmani ja samalla oppia uutta. Ensimmäiset sanat ja sävelet ovat jo kymmenen vuotta vanhoja ja levyn toteuttaminen on vienyt viimeiset kolme vuotta, kertoo Jan-Erik.

Bedroom blues on ollut projekti, jota Jan-Erik on jatkanut aina välillä, kun siltä on tuntunut. Lopulta levyn kaikki neljä kappaletta olivat valmiina - ja Jan-Erik oli tehnyt joka ikisen osan niihin - laulanut ja soittanut kaiken solistiosuuksista taustoihin.

- Tätä olen tehnyt kun olen muilta töiltä ehtinyt ja saanut vähän rahaa kasaan. Halusin tehdä tästä lahjan itselleni ja näyttää, että kerrankin olen saanut jotakin aikaan. Omien biisien saaminen muuten esitettäväksi ei ole helppoa, enkä sitä ole yrittänytkään. Nyt ne ovat tässä. Omaksi iloksi.

CD-levyn laajempi levittäminen ei toistaiseksi ole ajankohtaista. Jan-Erik haluaa ensin varmistaa, onko joku mahdollisesti kiinnostunut.

- Taloudellisesti ajatellen pitäisi tehdä vähintään 500 kappaletta, eikä minulla siihen ole varaa, sillä pahimmillaan ne kaikki jäävät myymättä, hän miettii.

Oman levyn tekeminen on Jan-Erikin muusikkouralla oikeastaan vain sivujuoni. Enemmän julkisuutta hän odottaa sitten, kun nykyisen bändin levy julkaistaan. Se tulee sisältämään Deep purple -biisejä, sitä musiikkia, jolla on bändin kuuntelijoita pitkin rannikkoa Loviisasta Vaasaan.

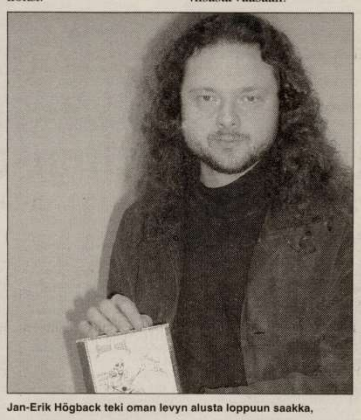

Jan-Erik Högback teki oman levyn alusta loppuun saakka,

Isyyttä nostamassa ja omia juuria etsimässä

Suomalaiselle Messsulle on kysyntää rapakon takanakin

■ Erikoislaatuinen jumalanpalvelus veti maanantaiiltana Haagapuiston koululle reilusti yleisöä. Osa yleisöstä oli luultavasti tullut osallistumaan juuri jumalanpalvelukseen, osa heistä ehkä luuli vain seuraavansa korkealaatuista musiikkiesitystä ja joku ei ehkä enää lopussa tiennyt kummassa oli ollut, sillä syvältä suomalaisuudesta pohjautuvat laulut, tanssi ja musiikki vetivät mukaansa nauttimaan esityksestä, mutta samalla myös miettimään laulujen sanomaa.

Suomalaisen Messun ideoija **Lasse Heikkilä** puhui kappaleiden välissä laulujen ja tanssien teemoista. Yksi niistä oli suomalaisille kipeä isättömyys. Hän puhui siitä, kuinka sodat veivät aikanaan monelta perheeltä isän. Nyky-yhteiskunnassa isien kato jatkuu perheiden hajoamisen vuoksi. Kuulijalle ei kuitenkaan jäänyt epäselväksi kaikkien kappaleiden sanoituksissa esiintyvä toivo sekä sanoma Isästä, joka ei hylkää.

Ei unohdeta juuria

-Seuraava kappaleemme on Laulu Suomelle ja kun siinä lauletaan lipusta, pyydän kaikkia nousemaan seisomaan kunnioituksekseni lippua ja siinä olevaa ristiä kohtaan.

Lasse Heikkilän mukaan laulut ovat osaltaan myös kiitollisuutta siitä, että maassamme on ollut niin hyvä elää.

- Se selittyy ristilipun kautta. Maatamme on satoja vuosia rakennettu järjestelmällisesti kristillisen etiikan varaan. Suomalainen Messu on tavallaan muistutus siitä. On hyvä, ettemme kaiken kansainvälistymisen keskellä unohtaisi juuriamme.

Hän kertoo törmänneensä konserttimatkalla Virossa virolaisten amerikkalaisuuden ihannointiin. Virolaiset eivät hänen mukaansa osaa arvostaa itseään. Samaa oli Suomessa 60- ja 70 -luvuilla. Hänen mukaansa toisen kulttuurin luomien tuotteiden kokeminen jää kuitenkin aina pinnalliselle tasolle. Samaa mieltä hän on myös yleismaailmallisesta nuorisokulttuurista, joka täyttää yhä suuremman osan nykyajan nuorten elämästä. Hänen mielestään suuntaus tekee nuorista irrallisia, joilla ei ole todellista kosketusta mihinkään kulttuuriin.

- Kaikki musiikki esimerkiksi on syntynyt joka tapauksessa jossakin kulttuurissa ja siihen liittyy niin paljon muutakin kuin pelkkä musiikki. Jos joku on innokas kantrin ystävä, mutta ei ole koskaan hengittänyt Nashvillen ilmaa, eikä hänellä ole minkäänlaista käsitystä siitä elämästä, mihin kyseinen musiikki liittyy, hänellä ei silloin myöskään ole mitään konkreettista kosketusta musiikkiin. Musiikin tuomat tunteet ovat silloin irrallisia.

Siirtolaisia tavoittamaan

Esitykselle on ollut kansamme keskuudessa tilausta. Siitä osoittavat ryhmän saama palaute ja vuodeksi eteen päin sovitut esiintymiset. Seuraavaksi ryhmä toivoo tavoittavansa suomalaisia siirtolaisia eri maissa.

- Ensi kesänä on tarkoitus mennä Ruotsiin ja ehkä Norjaan. Kanadaan päin olemme myös olleet yhteydessä. -nt

Lasse Heikkilä (kolmas vasemmalta) on säveltänyt kaikki Suomalaisen Messun kappaleet. Paavo Saariranta (vas.) ja Maija Salokivi olivat solisteina maanantain konsertissa. Outi Raittila (oik.) on taas ollut vastuussa puvustamisesta.

Lopuksi tanssiryhmä intoutui kiertämään ympäri auditoriota vetäen lavalle toistakymmentä piiritanssijaa, joiden joukossa oli myös sinipaitaisia Russarön varusmiehiä.

Karis använde 21 miljoner mer än beräknat i fjol

Vi har misslyckats med den ekonomiska styrningen, säger stadsdirektör Kaj Lindholm.

■ De olika sektorerna i Karis behöver sammanlagt 21 miljoner mark i tilläggsanslag för att täcka fjolårets utgifter. Mest överskred grundtrygghetsnämnden sina ramar, 13 miljoner mark. Bildningsnämndens överskridning var 1,5 miljoner mark och tekniska nämndens knappt 500.000 mark.

Staden investeringar blev också dyrare än beräknat under fjolåret, här var det främst kommunalteknik för nya tomter och saneringen av KSH/ KBG som blev dyrare än beräknat. Sammanlagt behövs sex miljoner mark till för att täcka fjolårets investeringar.

Stadsdirektör **Kaj Lindholm** är bekymrad över behovet av tilläggsanslag.

– Ännu i slutet av förra året såg det ut som om vi skulle hållas på plus, men det första negativa beskedet som kom var att samfundsskatten blev 2,5 miljoner mark lägre än väntat och efter det har det kommit till saker hela tiden.

Just nu ser det ut som om bokslutet för år 2000 skull ge ett minus på cirka sex miljoner mark, men de siffrorna är än så länge preliminära.

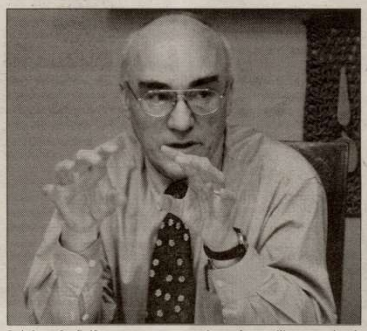

Bokslutet för fjolåret ser ut att ge ett minus på sex miljoner mark och det är ett tecken på att den ekonomiska styrningen i Karis har misslyckats säger stadsdirektör Kaj Lindholm. FOTO: BEATRICE LONDÉN

DET VAR I OCH för sig ingen överraskning att grundtryggheten skulle behöva mera pengar, och det var redan känt att friskvården skulle bli sex miljoner dyrare än budgeterat. Men att den totala summan blir så här stor var oväntat.

Att enheterna behöver så här mycket pengar till är ett tecken på att den ekonomiska styrningen misslyckats säger Kaj Lindholm.

– Vi har inte lyckats få det att fungera utgående från de ramar som funnits i budgeten.

De här summorna gäller förra årets verksamhet och dem finns det inte så mycket att göra åt, men för att motsvarande situation inte skall uppstå igen har staden nu anställt **Mikael Enberg** vid Kommunförbundet för att lära och hjälpa tjänstemännen att bygga upp olika modeller för ekonomisk uppföljning.

– Vi måste bli bättre på uppföljning och på att styra sjukvården, både friskvården och specialsjukvården, säger Kaj Lindholm.

NÄR DET GÄLLER specialsjukvården har man kommit en bra bit på väg genom det nya beslutet om att skjuta upp vissa typer av operationer, men samtidigt har priset på vissa åtgärder inom specialsjukvården stigit med 15-20 procent påpekar Kaj Lindholm.

Inom äldre omsorgen beräknas utgifterna i år minska med cirka tre miljoner i år då Solgården och Svedja flyttar till Mjölbolsta. Samtidigt skall bäddplatserna minska och hemvården utökas.

I det nya avtalet mellan staden och Folkhälsan har också priset per vårddygn och priset för läkarbesök sänkts. Tandläkarbesöken skall bli färre och arbetsplatshälsovården självbärande för att ge några exempel.

För att bättre kunna följa med ekonomin under året krävs mera information mellan enheterna inom staden och den första april skall man göra ett första mellanbokslut för att se vartåt det lutar.

Det är i sista hand fullmäktige som skall godkänna tilläggsanslagen för fjolåret.

SANNE WIKSTRÖM

Ny ramp upp till omfartsvägen planeras i Kyrkstad

Ännu i år borde plan för vägen upp genom centrum av Virkby ta form

■ I Kyrkstad, vid den planskilda korsning där landsväg 112 från Ingå ansluter till riksväg 25, tänker man sig att anlägga en ny uppfartsramp.

Den skall göra det lättare för tunga fordon på väg norrut att från landsvägen ta sig upp på riksvägen, m.a.o. ta en omväg förbi Virkby i stället för att ta vägen rakt genom centrum.

DET HÄR är en av förändring i jämförelse med nuläget som finns med i ett utkast till vägplan för vägavsnittet genom Virkby, bygdeväg 11121.

Vägavsnittet skall inte bara skall förbättras, meningen är att det också skall få status av s.k. tätortsväg.

VID KORSET i Kyrkstad, där landsväg och bygdeväg möts, finns sedan gammalt en uppfartsramp. Men den är så konstruerad, att fordon på väg norrut längs den förutsätts göra först en skarp vänstersväng och därefter en skarp högersväng ut på riksvägen. Det här gör passagen besvärlig för tunga fordon, som därför inte sällan ar vägen genom Virkby.

För att råda bot på det här, avser man nu att anlägga en ny uppfartsramp som viker av från landsvägens högra sida och leder direkt upp på riksvägen.

I ÖVRIGT innefattar utkastet till vägplan, som i går på vägförvaltningens och Lojo stads försorg presenterades vid ett informationsmöte i Virkby, ett flertal förbättringar av den lätta trafikens villkor längs vägavsnittet från Kyrkstad upp till norra delen av centrumområdet .

Det vägavsnitt som vägplanen i denne första etapp gäller, sträcker sig fram till trakten av Karhuvägen och Pärongränd – med andra ord fram till en punkt strax före Virkbyvägens och järnvägens plankorsning.

Den plankorsningen skall i ett senare skede ersättas med två tunnelunderfarter. En tunnel för lätt trafik, där vägen nu löper, och en östligare underfart för fordonstrafiken. Från Virkbyvägens fortsättning, Maksjokivägen, anläggs en vägförbindelse ut till riksvägen.

MEN DET får alltså bli en senare fråga, vid Nylands vägdistrikt ser ingenjör **Pentti Sangi** inga förutsättningar för att man skall hinna få med etapp två i den ekonomi- och verksamhetsplan för de närmaste fyra åren som nu är under arbete.

I den planen borde däremot den nu aktuella första etappen kunna intas.

EN DEL AV de förslag till förändringar som utkastet till vägplan upptar, gäller trafikarrangemangen vid den öppna centrumplatsen i Virkby.

Inga funktioner har tänkts få respass därifrån – där kommer busstationen och taxistationen också i fortsättningen att finnas, liksom parkeringsplatser.

Tanken är att med förnyade trafikarrangemang göra områdets struktur tydligare, och göra det klarare hur trafiken i och genom centrum är avsedd att löpa. PJ.

Karis vill ha tillbaka moms

KARIS Karis stad vill ha tillbaka den mervärdesskatt som fakturerats för personal som hyrts ut till Samfundet Folkhälsan. Det finns ett prejudikat av samma art där Helsingfors förvaltningsdomstol slagit fast att det inte är frågan om momspliktigt försäljning när man hyr ut personal.

Staden skall lämna in en återbetalningsansökan till Nylands läns skatteverk.

Enligt en jurist som rett ut frågan borde det vara möjligt att återfå mervärdesskatten för 1998–2000, cirka en miljon mark. Det skulle också innebära att staden slutar fakturera Folkhälsan med moms i fortsättningen.

Fritt fram att hissa Karis vimpel

KARIS Nu får de karisbor som vill hissa stadens officiella vimpel också hemma eller på sin sommarstuga. Det beslöt stadsstyrelsen vid sitt möte. Vimplarna kommer att säljas av tekniska byrån.

Stadens vimpel får användas av privatpersoner under sommarperioden från andra maj till sista september, dock inte under officiella flaggningsdagar.

Styrelsen ser positivt på nya stugor i Pojo

POJO Monika och **Paul Nyström** från Helsingfors anhåller om undantagslov för att få bygga en fritidsbostad och en ekonomibyggnad på lägenheten Nors-Maja i Kvarnby. Kommunstyrelsen förordar undantagslovet för miljöcentralen. Styrelsen förordar också jockisbon **Ilro Wirkolas** anhållan om undantagslov. Han vill bygga en gäststuga på Nuppula i Antskog.

Simo Snellman i deltidspension

POJO Arbetarinstitutets rektor **Simo Snellman** har beviljats deltidspension från och med den 1 februari 2001 till den 31 maj 2002. Simo Snellman uppnår pensionsåldern den 4 maj 2002. Deltidsanställningen utgör 60 procent av heltidsanställningen.

Kommunstyrelsen godkände på sitt möte att en befattning som kurssekreterare inrättas. Kurssekreteraren skall arbeta till 40 procent med uppgifter inom arbis och den övriga arbetstiden fördelas på uppgifter inom kulturväsendet, turismen och näringslivet. Befattningen kommer att lediganslås och den besätts från den 1 mars 2001 till den 1 juni 2002.

Genencor ordnar invånarkväll

HANGÖ Genencor Internationals fabrik i Hangö inbjuder allmänheten till information i samband med vilken det ges möjlighet att ställa frågor om företagates verksamhet samt framföra önskemål om hur miljön och trivseln kunde förbättras. Det sker på restaurang HSF på torsdag.

I meddelandet talar Genencor om "innovativt samarbete med stadens invånare, beslutsfattare och ämbetsmän". Kl. 18 kan allmänheten bekanta sig med fabrikens verksamhet och produkter samt diskutera med reprsentanter för företaget över en kopp kaffe. Kl. 18.30 presenteras företaget av fabrikschef **Aino Mansikkamäki**.

Företaget framställer industrienzymer som säljs till livsmedels-, rengöringsmedels-, textil- och foderindustrier runt om i världen. I fabriken i Hangö arbetar 130 personer.

Alan's kafé hyrs ut på nytt

HANGÖ Kafélokalen i Orrmanska huset, där Alan's café tidigare verkade, hyrs ut till **Gun-May Venberg** från Hangö. Årshyran för lokalen är 1.500 mk och för gården 1.600 mk. Två ansökningar hade inkommit.

Venberg har med den förra hyresgästen, **Alan Jeffery**, gjort ett föravtal om köp av inventarier, bland annat köksutrustning.

Venberg har erfarneht från branschen. Hon har sedan 1982 innehaft restaurang och butik på ön Vänö i den åboländska skärgården. Inom ramen för sitt företag har hon ordnat bröllop, lägerskolor och andra privata tillställningar samt under 1990-talet även programverksamhet såsom fiskefärder, paddlinsfärder etc.

Dessutom har hon fungerat som guide i skärgården och är medlem i Finlands guideförbund samt deltagit i samarbetsprojekt inom turismnäringen.

Alan's café planerar Gun-Maj Venberg inte att förändra på ett avgörande sätt, men menyn skall utökas med fiskrätter.

Larila, Wikberg, Wennerström till västnyländsk regionstämma

HANGÖ Keijo Larila, Carl Wennerström och **Barbro Wikberg** skall representera Hangö på den västnyländska regionstämman, beslöt stadsstyrelsen.

Regionstämman är ett samarbetsforum för Hangö stad, Ekenäs stad, Karis stad, Pojo kommun, Ingå kommun och Sjundeå kommun. Dess syfte är att främja samarbetet mellan kommunerna och fungera som ett gemensamt språkrör för dem. Ordförandeskapet cirkulerar. I år står Ekenäs som värd och nästa år Hangö. I kommunförbundets kongress i medlet av maj deltar **Jouko Veikanmaa, Raili Peni** och **Sten Öhman**.

Fullmäktige i Hangö diskuterade ekonomin

Uppgivna fullmäktigemedlemmar godkände överskridningar på över 24 miljoner och varnade för ekonomiska bekymmer i år

■ Överskridningarna på sammanlagt 24 335 659 mk i senaste års budget gav fullmäktige anledning att diskutera den ekonomiska situationen i staden.

Tjänstemännen för de största sektorerna, ledande läkare **Matti Saloranta**, socialdirektör **Göran Sannholm** och verkchefen **Jaakko Laiho**, var inkallade till mötet. De kunde dock sitta i lugn och ro och lyssna på diskussionen: inte en enda fråga riktades till dem.

NÄR ALLA fullmäktige som bett om ordet uttalat sig slog fullmäktigeordförande **Carl Wennerström**, Sdp, klubban i bordet och förklarade förslaget godkänt och paragrafen färdigbehandlad, varpå följde en lindrig tumult i fullmäktigesalen.

Protesterande röster höjdes för att diskussionen avslutats och de inkallade tjänstemännen inte hade hörts.

Wennerström vidhöll efter mötet, att ingen riktat frågor till tjänstemännen eller bett om ordet.

– Vad kunde jag annat göra än avsluta mötet? kvitterade han kritiken.

BIRGITTA GRAN, Vf, öppnade diskussionen med att ta fasta på den höga sjukfrånvaron bland personalen. Hon frågade sig om det är lönsamt att minska personal då trycket på de återstående ökar och tar sig uttryck i sjukfrånvaro.

– Det är en sak som borde undersökas, ansåg hon och påpekade att fjolårssiffrorna visar, att "spara blir ordet för dagen".

– Innevarande års budget visar samma sjukdomstecken som fjolårets, noterade **Sture Söderholm**, Sfp och ansåg att styrelsens förpliktelse är att ta itu med situationen. I likhet med Gran ansåg han att sjukfrånvaron vittnar om "strukturell arbetsfrånvaro": trötthet, utbrändhet. Men driftsbudgeten tillåter inte att personalen utökas, konstaterade han.

JOUKO KAVANDER, Sdp, ansåg att man inte kan gömma sig bakom yttranden om sjukfrånvaron, som utgör endast 10 procent av överskridningarna. Han efterlyste också en bättre uppföljning av budgeten.

– När två tredjedelar av året gått vet man nog redan vilken situationen är.

Jouko Veikanmaa Sdp hänvisade till överskridningarna av ränteutgifter på 1,5 miljoner.

– Hur kan ränteutgifter komma som överraskningar kan man fråga sig? För mig har de åtminstone inte varit det, men jag var ju bara en av nio i styrelsen.

Roger Signell Sdp beklagade att uppgifterna från utrymmesförvaltningen alltid kommer så sent, vilket vållat problem bl.a. inom kultur- och fritidssektorns budgetuppföljning.

– JAG CITERAR finansminister Niinistö som konstaterade att staten inte har någon egen sedelpress och konstaterar att vi redan äter på lån, sade **Timo Kalliotie** Saml. vilket fick Sfp:s **Sten Öhman** att komma med en syrlig kommentar:

– Kalliotie, som varit ordförande för den största överskridaren, grundtrygghetsnämnden, har tydligen trott att det finns en sedelpress?

MARIT LUNDSTRÖM

Alan's kafé är öppet igen

■ – Sedan kl. 11 på förmiddagen har jag haft minst 60-70 personer här. Det har verkligen varit mycket folk, säger **Gun-May Venberg** glatt.

På onsdagen slog hon upp dörrarna på Alan's café, som varit stängt sedan Alan Jeffery slutade med verksamheten. Hon ämnar fortsätta i det stora hela enligt det gamla konceptet. Också vin och öl är på kommande.

– Allting är hembakat, till och med det mörka brödet. Vi har sallader, fyllda semlor – och mat på beställning.

Grupper kan nämligen beställa mat. I och för sig är dock ordet "grupper" mycket flexibelt.

– Ja, också tre personer är en grupp.

PÅ VÄGGARNA i det inre rummet presenteras samtidigt den första utställningen, skärgårdstavlor målade av **Tuula Puno** och inramade med drivvedsramar gjorda av **Per Lindström**. Det är mysiga verk med många roliga detaljer.

– Utställningarna kommer jag att fortsätta med, säger Gun-May Venberg som själv är hangöbo även om hon mest varit ute på Vänö i den åboländska skärgården, där hon fortfarande bedriver sin turismverksamhet som inkluderar såväl stugor som café.

I två år har hon åter haft bostad i Hangö och ämnar dela sin tid mellan verksamheten på Vänö och Hangö. På båda ställena behövs sommaranställda.

Caféet är öppet mellan 11 och 20 från måndag till lördag och mellan 12 och 18 på söndagarna.

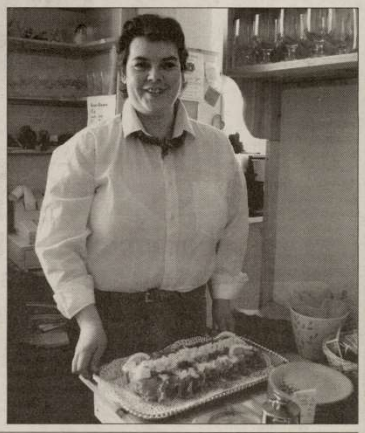

Smörgåstårta stod på menyn då Gun-May Venberg öppnade dörrarna till Alan's café.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Pargas-Raseborgs tingsrätt föreslås för att trygga svenska domkretsar

■ Vi behöver våra svenska domkretsar, framhåller Svenska folkpartiets arbetsutskott i ett uttalande på torsdagen.

En minskning av antalet tingsrätter bereds för närvarande i justitieministeriet. Projektet kommer att genomföras under de närmaste åren. Justitieministeriet har i en utredning föreslagit att antalet tingsrätter minskas från nuvarande 66 till 53.

– Bevarandet av en livskraftig finlandssvenskhet och svenska i Finland förutsätter, att svenskan fortfarande utgör ett väsentligt inslag inom förvaltningen. Det är av värde för rättsskipningen i landet som helhet att det även i framtiden finns domkretsar där svenskan är majoritetsspråk, understryker Sfp.

SFP ANSER ATT sammanslagningar av domstolarna under inga omständigheter får hota den enskildes rättssäkerhet. Rätten till domstolsbehandling på det egna modersmålet är en omistlig del av rättssäkerheten.

Sfp föreslår därför att man vid sammanslagning av domkretsar eftersträvar att skapa några domkretsar där svenskan är majoritetsspråk.

Detta kunde uppnås t ex genom att skapa Österbottens tingsrätt genom en sammanslagning av Korsholms och Jakobstads tingsrätter, samt Pargas-Raseborgs tingsrätt genom sammanslagning av nuvarande Pargas och Raseborgs tingsrätter. Därmed kunde man skapa tillräckligt stora, effektiva enheter med svenska som majoritetsspråk.

– NÄR EVENTUELLA nya domkretsar utformas, bör målet vara praktiskt fungerande lösningar. För att nå detta mål bör även helt nya administrativa modeller kunna övervägas. Till skillnad från till exempel häradsindelningen är de geografiska avstånden inte avgörande för domstolarnas verksamhet. Modern teknik möjliggör effektivt utnyttjande av resurserna även inom geografiskt vidsträckta distrikt. Det nuvarande systemet med sidokanslier har därtill visat sig fungera väl, anser Sfp. (SPT)

Pilkfiskare genom isen i Hangö

HANGÖ Sjöbevakningen varnar för mycket svaga och opålitliga isar, inte minst utanför Hangöudd. En "nära ögat"-situation inträffade på onsdagseftermiddagen då isen brast under en pilkfiskare. Det hände 100 meter från stranden vid Furunäs norr om Hangöudd.

Pilkfiskaren lyckades själv ta sig upp ur vattnet och klarade sig oskadd.

Besvär på spörsmålssvar om mobiltelefonkostnader

HANGÖ Eero Koli har lämnat in besvär till Helsingfors förvaltningsdomstol angående fullmäktiges svar på hans spörsmål om användning och övervakning av mobiltelefoner bland de anställda.

Koli anser att beslutet är lagstridigt på grund av att man gett felaktig muntlig och skriftlig information på fullmäktigemötet, nämligen personalsekreterare **Per-Olof Sarins** utsaga om att några direktiv om användningen av mobiltelefonerna inte finns, stadsdirektör **Tom Axbergs** utsaga om att en telefon stängdes i november 1999 och socialdirektör **Göran Sannholms** utsaga om att telefonen var i ungdomsledarnas bil på grund av bilens dåliga skick.

Koli anser att både stadsdirektören och socialdirektören överträtt sina befogenheter.

Maximigränser för telefonkostnader för anställda

HANGÖ Personalnämnden har fattat beslut om på vilket sätt de ökande telefonkostnaderna skall hållas under kontroll i framtiden. Behovet aktualiserades sedan det visat sig att en del anställda har orimligt höga mobiltelefonkostnader.

Inom alla förvaltningsenheter skall man gå igenom vilka telefonanslutningar som kan anses nödvändiga och vilka som eventuellt kan avvaras. Obehövliga anslutningar skall stängas av och för de nödvändiga fastställs maximigränser för kostnaderna per månad.

Nämnden beslöt att anställda som har telefonen som naturaförmån indelas i två grupper: anställda med större behov av telefon 500 mk/månad och anställda med mindre behov 300 mk/månad. De anställda som inte har naturaförmån och endast ringer tjänstesamtal under arbetstid indelas på motsvarande sätt i personer med större behov 400 mk/månad och mindre behov 200 mk/månad.

Nämndens beslut gavs fullmäktige till kännedom på onsdagskvällen.

Brittiskt lastfartyg på grund utanför Raumo

Ett tekniskt fel antas vara orsaken till att det brittiska lastfartyget Finnreel körde på grund utanför Raumo i onsdags kväll. Fartyget körde på grund kort efter att det lämnat Raumo hamn, men inga människor kom till skada.

Biträdande räddningschef **Per Westerholm** vid räddningsföretaget Håkans uppgav att det tar ett par dagar att få loss fartyget. På plats finns fyra bogserfartyg och en pråm. En del av fartygslasten bestående av skosindustriprodukter ska flyttas över till pråmen innan fartyget ska bogseras bort.

Skärgårdshavets sjöbevakning uppger att haveristen har fått en mindre läcka i fören, men att det inte föreligger någon fara för att fartyget ska sjunka. Barlasttankarna har också fått hål. Något oljeläckage har sjöbevakningen inte upptäckt.

Det är tidskrävande att lossa lasten eftersom haveristen och de assisterande fartygen täpper till farleden. Arbetet måste avbrytas varje gång ett fartyg ska passera.

Efter att fartyget åter är flott ska det bogseras tillbaka till Raumo hamn för undersökningar.

Fartyget har en besättning på 14 man. Finnreel är ett över 100 meter långt ro-ro-fartyg. (FNB)

Ny jaktförordning träder i kraft

Jaktförordningen revideras från och med april. Statsrådet godkände förändringarna på torsdagen.

Det betyder bland annat att fridlysningstiderna för icke fridlysta fåglar som kråka, skata, grårut, havstrut, tamduva och björktrast förlängs. Det är en ändring som EU-kommissionen krävt att Finland genomför.

Avsikten med förändringen är att förbjuda jakt på dessa fågelarter under deras häckningsperioder. Jaktförbudet inleds i början av april i södra Finland och i början av maj i norr och det pågår till slutet av juli. Undantaget är skatan för vilken jaktförbud gäller från och med 10 april i norr.

Förordningen ger rätt att avvika från fridlysningsbestämmelserna om björn, varg, lodjur och utter om de visar sig orsaka särskilt stor skada på jord- och skogsbruk eller djurfarmning. (FNB)

Morsdagen fick ny innebörd

Att vara mamma är att ge, men också att få

■ -Jag uppskattar morsdagen på ett annat vis sedan jag själv blev mamma, säger **Anna-Lena Östman**.

Oliver, hennes första barn, blir fem månader gammal på måndagen.

-Nu tycker jag ju att det är en dag som verkligen är värd att firas, alla mammor gör ett stort jobb.

Egentligen handlar det om att när man själv blir mamma förstår man vad det är att vara mamma och förstår hur mycket en mamma ger av sig själv för ett barn.

-Man uppskattar sin egen mamma också mera, nu har morsdagen blivit mera än bara en present, det handlar om att man också ska hylla mamma.

Anna-Lena och hennes man har inte planerat morsdagen så mycket, men de ska åtminstone fira med kaffe och kaka. De ska fira hos farföräldrarna.

-Jag vet att jag kommer att få ett gåvokort till massage på morsdag, för det har jag önskat mig. Det är viktigt att man får något åt sig själv, då blir mor i blickfånget

-Det som de flesta mammor önskar sig är säkert lite tid för sig själv.

Två sidor

-Det var nog den största omställningen i livet hittills att bli mamma. Hur mycket man än läser i förväg, så kan man ändå inte förbereda sig.

Anna-Lena säger att det innebär att man i alla lägen ställer barnets bästa i första hand. Oliver är först i alla lägen, det är viktigast att han har det bra.

-För jag önskar ju att han ska bli en trygg och självständig person som klarar sig.

Det är naturligtvis ett stort ansvar som man har hela tiden och ibland känns det tungt.

-Speciellt första tiden med babyn var tyngre när man inte fick så mycket respons. Men nu skrattar han redan och är så glad på morgnarna när man kommer för att ta upp honom och det gör att man känner att man är viktig för honom.

-Nu känner jag mig också säkrare i min mammaroll, jag vet vadhan vill, när han gråter för att han är hungrig och när han bara vill att jag ska svänga på honom lite för att ha ligger obekvämt.

Hur förhåller sig då pappa i familjen till morsdagen?

-Jag tycker det är fint att han trots att vi nyss köpt hus och håller på att renovera det har haft tid att tänka på morsdagen och att skaffa mig en present, säger Anna-Lena. -cs

Anna-Lena och Oliver firar i år sin första morsdag tillsammans med pappa Kenneth.

Nya hangöbor träffade stadens byråkrater

■ Stadens byrokrater var också alldeles vanliga människor. Det fick många nya hangöbor erfara på tisdag kväll, då stadens ämbetsmän ordnade ett tillfälle där man informerade om stadens verksamhet i komprimerad form. Med om informationen var ungefär 70 åhörare, vilket överraskade stadens ämbetsmän positivt.

-Jag blev överraskad av att så många var intresserade. Senaste gång var det förutom ämbetsmännen bara en handfull nya hangöbor på plats. Kanske vi nu nådde människorna bättre, gladde sig stadsdirektör **Tom Axberg**.

Under informationen bjöds på kaffe- och bulla. Axberg informerade om stadens styrelse tillsammans med kanslichef **Henrik Ungern**. Förutom dessa två, berättade åtta av stadens anställda om sitt uppgiftsområde, från hälsocentralens bottenritningar till miljöbyråns arbetsbild.

Bara konstisen fattas

Det mest entusiastiska föredraget höll idrottsbyråns chef **Leif Sjöstrand** och kultursekreterare **Birgitta Danielsson** som bara genom sitt uppträdande fick Hangö att leva.

-Nu närmar vi oss Hangö utifrån. Under sommaren besöks staden av 100 000 - 200 000 människor och hela tiden finns det liv, säger Sjöstrand.

-På hösten blir staden mycket tystare, men det betyder inte att det inte skulle hända någonting. Då startar olika föreningar sin verksamhet. Jag tror att alla kan finna någonting i dem. I Hangö finns cirka 100 olika föreningar. Det finns ett 30-tal idrottsföreningar som täcker ungefär 15 olika grenar. Om simhallsbygget genomförs har vi här nästan allt förutom konstis och skidspår.

Alan Jeffery och stadsdirektör Tom Axberg representerade de gamla hangöborna.

Lauri Jouhki flyttade till Hangö från Pyhäjärvi före julen.

Nya hangöbor

Eira, Antti och **Juulia Paronen** är redan nästan gamla nya hangöbor. De flyttade hit för fem år sedan från Fredrikshamn.

-Vi kom hit eftersom Antti fick arbete här. Till en början var det oklart var de olika byråerna fanns, berättar de, om hur det var att bekanta sig med sin nya hemstad.

Det var en överraskning för dem att man ordnade en sådan här information.

-Det här var positivt. Jag vet inte om man ordnar sådana här i andra städer.

De ville ha information om barnens dagvård.

-Vi ville veta hur man ordnat dagvården och var man kan ansöka om vårdplats. Vi känner inte heller till vårdplatserna.

Paronens familj tänker stanna i Hangö eftersom både Eira och Antti har arbete och de har också köpt en bostad.

-Vi kan nog säga att vi är hangöbor, vi har fler bekanta här än hemma.

Lauri Jouhki flyttade till Hangö med sin mamma före jul. De kom från Pyhäjärvi. Mamma fick en arbetsplats och Lauri började på gymnasiets första klass.

-I början var det litet svårt när jag inte kände någon, men nu har jag fått kamrater.

Lauri frågade efteråt Leif Sjöstrand om stadens idrottsmöjligheter. Även många andra hangöbor ville diskutera med stadens anställda personligen. -nt/cs

Skolelever från Lahtis inledde klassutfärdssäsongen

■ Klass 4a från Harju lågstadieskola var bland de första som åkte på klassutfärd till Hangö udd. Klassen startade klockan två på morgonnatten från Lahtis och såg solen gå upp efter klockan fem på naturskyddsområdet i Täktom.

-Vi kom främst för att se fåglarna, eftersom eleverna lärt sig om dem i omgivningsläran. På hösten ska vi studera istiden och vi tittar nu också på de spår som istidsisen lämnat i berggrunden. Vi ska ännu besöka Frontmuseet och Raseborgs slott, berättar klasslärare **Kari Kaukinen**.

Klassen rörde sig i Hangö främst med hjälp av lärarens stadskännedom, han hade besökt Hangö tidigare. Eleverna hade inte läst in sig på Hangö innan de reste iväg.

Glasskiosken som resemål

Enligt **Marika Levin**, som arbetar på Hangö stads turistinformation, besöks Hangö av många klassutfärdsgrupper. Största delen av dem kommer i slutet av maj.

-Ofta tar de en timmes guidad rundtur. Vi försöker också ordna så att de kan besöka olika ställen, som till exempel vattentornet, även om den egentliga turistsäsongen ännu inte börjat.

-Före de kommer kontaktar grupperna nästan alltid staden för att ta reda på vad man kan göra här.

Det är främst skolelever från Nyland som kommer till Hangö och de gör oftast en dagsresa. Enligt Marika Levin är populära resemål naturen, utsiktstornet och glasskiosken. Också museerna hör ofta till utflyktsmålen.

Man har inte skilt gjort reklam för Hangö till denna kundkrets, men Marika Levin tror på att informationen sprids från person till person. Hon anser att klassutfärderna är en bra sak för Hangö.

-Lärarna träffar varandra och berättar kanske om ett bra resemål. Om skoleleverna trivs bra här tar de kanske föräldrarna med sig och kommer hit på sommaren. -nt/cs

Lågstadieklassen från Lahtis kom till Hangö för att fördjupa sina kunskaper om fåglar.

VISST HÄNDER DET I HANGÖ

Med Stadin kundi eller Sörkän Sibelius i centrum
Malmstenafton på Regatta

Benny och Ecca underhåller.

Dessa hangöbor gillar Benny och Ecca

Aimo Forss är ordningsman.

Det var alltså Benny Törnroos och **Ecca Sjöblom** som skötte underhållningen med just notiser om Malmsten och en hel del av hans sånger utökade med andra valser och självklart Mumin, det fanns ju något barn med på tillställningen, men visst njuter ju vuxna också av Mumin. Själv känner jag mig som Lilla My utan hennes frappanta gestalt.

Herrarna Törnroos och Ecca var föredömligt tvåspråkiga och fångade sin publik med sång och charm. Något som intresserade mig mycket var Bennys berättelser ur Georg Malmstens liv. Jori fick i tiden ett erbjudande om fast anställning vid operan men tackade nej då han ville ägna sig åt schlagern. Och tack för att han gjorde så. Annars skulle vi ju inte någon Hangövals, inte heller andra kära melodier.

Malmstenkvällen var den del av Valsfestivalen och arrangör var som känt Pro Hangö med Raija Myllymäki som primus motor. Nästa år har d et gått ett hundra år sedan Georg Malmsten föddes och han kommer att firas stort under Kotka havsdagar. Kanske också i Hangö?

Då jag för ett och ett halvt år sedan för första gången hörde att Malmsten skulle firas i stor stil såg jag framför mig en reinkarnation av Georg själv som skulle leda sången och berätta. Mera som en kavalkad över Joris liv med en sångkunnig skådespelare i aktion. På finska sidan finns hur många sådana som helst, på svenska t.ex. **Sven Sid** (Stadin kundi minsann), **Kent Sjöman**, **Tobias Zilliacus** (här skulle vi ha hangöanknytning), **Max Forsman** (samma sak) eller pojken **Lignell** (med de sköna kvinnorna i hangövattnen). Marketta Wall skulle kunna leda en arbetsgrupp för manuskriptsídan. Jag föreställde mig också en visafton på Smultrongrund eller vid Fyra Vindarnas hus.

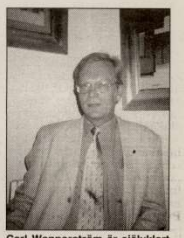

Carl Wennerström är självklart på plats.

Marita Näsänen och Jouko Kavander är med.

Visst kan hangöbor ha roligt.

Brita Lindqvist och Maj-Britt Skogström tycker om visor.

Kirsti och Alan Jeffrey är alltid på plats då det gäller musik.

■Det vitsigaste med Malmstenkvällen på Regatta var att **Benny Törnroos** läste upp notiser på svenska och översatta till finska ur Hangö-Bladet år 1931 då det begav sig med Hangövalsen och **Georg Malmsten**. **Marketta Wall** hade samlat dessa och översatt en del av dem till finska.

Bland annat fick vi veta vad som hände på Havspaviljongen fördagen den 30 maj då Georg Malmsten ledde hela kvällenoch uppträdde med egna sånger. Hangöudds Segelsällskap grundades den 8 juli, HFBK firade 51-årsfest den 19 juli i Haga park, Hangövalsen premiärade den 21 juli och general Mannerheim anlände den 30 juli på ett kort besök (han var trött efter blindtarmsoperation med komplikationer) och fick taga emot rosor av Hangö Lotta Svärd.

Venetiansk afton firades på Havspaviljongen den 28 juli, liksom sjusovarfest dagen före och baderskornas fest ägde rum den 1 augusti. Nog fick sosieten springa den tiden...

Expertbesök

Professor Ossian Lindberg besökte Hangö och representanter för Carl Gustaf Lilius stiftelse senaste vecka. Professor Lindberg bekantade sig med bl.a Warrantmagasinet. På bilden ses Birgitta Danielsson, Ossian Lindberg och Muddle Lilius.

Taxistation önskas

■ Här i veckan åkte jag ner till Smörmagasinet med **Helmer Johansson**. Han påpekade helt riktigt, tycker jag, att det invid in- eller utgången borde finnas plats anvisad för tre till fem taxibilar. Passagerare skall inte var tvungna att trassla med sitt bagage några längre vägar.

Ingeborg Rafaelsdotter

Min bästa måltid

Sommarens bästa måltid åt jag på Magasinet och blev serverad av Nixu själv. Kalkonbiffar med gorgonzolasås och lantpotatis var huvudrätten som följdes glass med karamelisås.

Det gäller julböckerna i dag

Som alltid denna tid

Si du si du. Nu har vi kommit så långt att det börjar vara lillajul med de traditionella julbokstitlarna från det här hållet. Alla titlar kanske inte är så roliga, men vi måste nog skylla förlagen för det. Hitta på rafflande titlar som lämpar sig för oss hangöbor och någon utvald ekenäsbo! Dessutom är det en himmelsvid skillnad mellan antalet böcker på finska och motsvarande på svenska. Så det blir titlar på båda språken och så skall det ju vara i tvåspråkiga Hangö. Plus naturligtvis någon enstaka på engelska och till och med tyska i vårt superfastiska klimat.

Keijo Alanen: Elokuva ja genre
Tom Axberg: Avgrund och paradis
Göran Andersson: Musiikkia kaikkiruokaisille
Pirkko Asplund: Senioriteetti voimavarana
Jari Aspinen: Totuus
Maria Airo: Lumoava Provence
Anders Ahlvik: Natthamn
Eero Ahola: Informationsteknikens grunder
Heikki Aarva: På berget

Terttu Barck: Pensiooni Fortuuna
Saga Bergman: Vikten av vänskap
Malin Berglund: Tykkää..ei tykkää...tykkää
Daniel Berger: Älskade barn
Kauno Bister: Hyvässä terässä
Börje Broberg: Radiotyön perusteet
Kaj Berglund: Inside XML
Stina Berglund: Kiss
Ensio Barck: Liian hyvä mieheksi
Mia Berg: Vangitse minut vapaaksi
Ann-Mari Berglund: Den lilla kakboken
Svante Bäckman: Med rätt att välja
Birgit Brunow: Katten som inte dog
Susanne Berger: Utan eko
Margareta Byman: Året om i trädgården
Trygve Byman: Kiinalaiset jutut
Veikko Bratsu: Muina miehinä
Tuula Buch: Mitä kummaa?

Ville Ekros är mångsysslare.

Magnus Bäckström: Våra barn – andras ungar
Anja Bergen: Ritaren

Eero Caselius: Taide, elämä ja estetiikka
Lis Carpelan: Kulturmöten och kulturkrockar
Maria Colliander-Saanio: Vauhdikkaat synttärit

Kristian Danielsson: Harrasta viiniä
Birgitta Danielsson: Alles im Griff

Rolf Eriksson: Spelet

Ville Ekroos: Business First
Inga Eriksson: Levnadsvisdom
Mona Edlund: Kvinnoborgen Högvalla
Göran Enqvist: Feng Shui
Agneta Enqvist: Fiskesaga
Rupert Eriksson: Dörrarna berättar
Birgitta Ekström Söderlund: Den trägne odlaren
Valdemar Eklund: En lysande historia

Börje Fagerström: Livslångt lärande
Ragnhild Fröman: Ihan tavallinen formulakuski
Rolf Friman: Vandringen

Birgitta Gran: Kärntruppen
Niclas Grönholm: Reservkraft
Maarit Grönroos: Matkailutuotteen markkinointi ja jakelukanavat
Hans Gustafsson: Efter kriget
Harding Grönroos: Forestia
Bo Grahn: Mystery Club
Tage Gustafsson: De skarpa eggen

Henry Holmgård: Yrityksen kirjanpito
Else Hedback: Sosiaalityö murroksessa
Kimmo Hotulainen: Ympäristöfilosofia

Tarja Heino är relativt ny i politiken.

Andreas Holmgård: Weitere Wege
Kurt Hellström: Charmant
Tarja Heino: Mumintrollet
Kaisa Harju-Mandell: Hengellistä
Stig Helander: Brobyggaren
Charlie Hindsberg: Islamin naisten salattu elämä
Krisse Hannén: Megakul
Emma Holmström: En gång till!
Henrik Helander: Det goda jag vill...
Marina Heino: Avfall och närmiljö
Helena Humala: Barndomstiden
Tia Holmström: På tal om böcker

Eva Isaksson: Ihmisenä olemisen ehdot
Jukka Inkiö: Laatujohtaminen ja julkinen sektori
Sigurd Idman: Musik, möten, mångfald
Britta Idman: Vilken dröm hon har
Mika Isaksson: Brukets kokbok
Kim Isaksson: Pennfäktaren

Katrin Järvinen: Erityispedagogiikka ja aikuisuus
Alan Jeffery: Just For Fun
Kerttuli Jalari-Vuori: Matka joulun taloon

Barbro Karlsson: Noas ark
Jari Karvinen: Tunne älysi – älyä tuntevasi
Mary Koli: Välittäminen ammattina
Kristiina Karvinen: Hanhikista kissanminttuun
Nixu Knichter: The Betrothal
Kaija Karkaus-Rikberg: Ennen jäähyväisiä
Tarja Koivisto: Svenska med sting!
Tom Kylén: Fest på barrikaderna
Mervi Kaukoranta: Kitchen
Tomy Karlsson: The Words Between
Baje Kyander: Vilken kvinna!
Eero Koli: Kapinakoodi
Jouko Kavander: Olipa kysymys
Tom Kyander: Praktiken visar

Kyllikki Lindholm: När går nästa plan till himmelriket?
Rabbe Lindholm: Djupare vatten
Tor-Rolf Lindblom: Solisten
Johan Lindholm: Ostrobotnia
Bengt Lindholm: Paradisets karta
Marit Lundström: Singelkvinnans äventyr
Rolf Laurén: Allt detta mitt på ljusa dagen
Marika Levin: Kundservice

Kurt Hellström superfastar.

Miranda Lindholm: Miranda
Eric Liljefors: Nautittava viini
Sunde Lundin: Ytterst i havet
Johanna Lindholm: Snart magister
Irma Lindqvist: Helpot tehtävät
Ellinor Lindroos: Nuorten kulttuurit koulussa
Anne Lindström: Bella Donna
Kaisu Larki: Gränser
Paula Lintunen: Viskningarnas hus
Inger Lundqvist: Detta möte
Anders Lundqvist: E = MC 2
Astrid Lindström: Gröna öra
Laura Lundström: Pieni enkeli
Hans Lönnberg: Någon att lita på
Riitta Luoma-Aho: Sinkkuna myötä ja vastoinkäymisissä
Ulla Laakkonen: Hyvä ihminen
Keijo Larila: Neuvottele onnistuneesti
Hannu Lysaari: Kuka sinä olet?
Irene Lindholm: Kaunis nuori nainen

Hannu Malinen: Miksi psykoanalyysia yhä tarvitaan?
Raija Myllymäki: Pohjoinen ulottuvuus
Inga Moilanen: Porslinsmålning
Ilpo Mantere: Gården
Terhi Mantere: Meidän luokka, paras luokka
Bosse Malmberg: Junanäytelmä

Kirsti Nykänen: Teksi työnä, virka kielenä
May-Britt Nyman: Jos metsään haluat mennä
Jorma Nousiainen: Sotaherra
Stina Nyström: Karma
Sissi Nikander: Komentajakapteeni
Leif Nordström: I storm och stiltje
Monica Nordström: Så många barn
Marith Norrgård: Textilvård
Göta Niemi: Album
Alf Nordman: Strandsatta
Paul Nyman: Marsipansoldaten

Tomy Karlsson har själv gett ut ett verk.

Eeva Pinomaa: Alla deras namn
Stina Poutiainen: Dessa underbara stränder – förbiglidande
Keijo Pihlajamäki: Viisas valta

Anja Roos: Onko kotikunnalla väliä?
Jukka Ryky: Onnistu esimiehenä
Rita Rehn: Kuntalaki käytännössä
Lotte Runeberg: Luovaan tasapainoon
Johannes Runeberg: Ett mycket bättre liv
Bjarne Roth: Veden paino
Antonia Ringbom: Äventyr

Tom Axberg och Sten Öhman är för det mesta i centrum.

i teaterbranschen
Kerstin Roman: Kitchen Confidential
Eija Rosvall: Ammattina rehtori
Heikki Rantala: Elä luovasti!
Merja Rönkkö: Gammaldags buskrosror
Florence Rehnström: Mitt liv som jag minns det

Göran Sannholm: Tuhlaajapoika
Sture Söderholm: Veni vidi vici
Samppa Sandqvist: En halua nukkumaan
Gunnel Söderholm: Vita tänder
Sandra Söderholm: Nuorten työura
Pekka Silvast: Isänmaallisuus
Johan Signell: Yrityskuva ja maine menestystekijöinä
Hjördis Strandberg: Korsstygn – broderier ur gamla gömmor
Lena Sihtola: Taiteen tulkkina
Charlotta Sundström: Gåtans namn
Allan Sarén: Högvatten
Arvi Suvanto: Kaskesta suvantoon

Göran Wide fotograferar jag gärna.

Matti Sysmäläinen: Hurmaava mies
Yrjö Sahlstedt: Fasaadin henki
Asko Siukosaari: Mielenkiintoinen tuttavuus
Roger Söderlund: Den nödvändiga grannen
Kirsti Salo: Säveltäjä ja muusa

Anne Lindström är en prydnad för fullmäktige.

Albert Sundström: Själen som vägrade krympa
Olle Spring: Med rätt att välja
Christer Sjöström: Att sälja
Marianne Suominen: Makuaakkoset
Johan Sundberg: Hastighetsmätaren
Oskar Söderström: Oskars båtbok
Juppe Stenman: Räddarna
P-O Sarin: Oskrivna regler
Sven Söderholm: Broar till framtiden
Matti Saloranta: Diagnos
Henry Sandin: Här kommer flygplanet!
Roger Signell: Idrott först och främst
Christer Sjöholm: En folkets man
Veikko Suominen: Mina favoriter
Lenita Söderblom: Älskade Mikael
Ulla Stenfors: Tantjakten
Terttu Strandberg: Ansvarstrappan

Lauri Tanner: Ett nytt land utanför mitt fönster

Ritva Talja: Kuntoutus
Ulf Törnblom: Väga vara förälder
Karin Tuorila: En kvart, en kvint, ett sekel
Marianne Turunen: Tangofästningen
Majsan Törnqvist: Tankar ur mitt hjärta

Calle Wennerström leder både stad och hamn.

Henrik Ungern: Pyrkimys varmuuteen

Marketta Wall: Att söka en helhet
Pekka Vuori: Tänään minä olen
Regina Vähämaa: Taidekalenteri
Jörgen Wikberg: Elämää auringossa
Liisa Wickman: Pyhät bodarit
Calle Wennerström: Toimiston työt, opettajan opas
Jouko Veikanmaa: Työväenkysymyksestä sosiaalipolitiikkaan
Pekka Vehviläinen: Syliseikkailu
Lars Winberg: Folket
Lisa Vuorelma: On hevosten aika
Barbro Wikberg: Ju mindre du gör desto mer får du gjort
Bo-Evert Winberg: Min egen bok
Göran Wide: Paradiset
Kurt Wennerqvist: Maalaispojan lauluja
Anneli Visapää: Kulten
Hildur Welander: Minnenas veranda

Margherita Zilliacus: Bild och tanke
Tobias Zilliacus: Barfota i cylinder

Nalle Åkerlund: Den finska mannens sorg

Christian Österlund: Mitä mieltä yrittäjyydestä?
Sten Öhman: Pusi pusi
Ossian Österlund: Portföljen i skogen
Ulla Österlund: Cocktail
Walja Österlund: Livet skriver kapitel
Christina Östman: Bakom Guds rygg
Kim Österlund: Draggen

Jouko Veikanmaa har blivit social.

Och därmed återstår för mig att önska er en riktigt god, varm och skön lillajul!

Hangö Hangö Hangö

Rediga grejor

Marianne Rökman i Pitkäripainen (Kylmä-Saarinen) visar upp moderna kärl för exempelvis något modernt mexikanskt eller så , men jag ser framför mig härliga fonduekärl för såser och andra tillbehör. Allt går igen, också crèpes börjar igen bli aktuella, samma gäller engelska sandwichar och läckerbitar med surskorpor och tunnbröd som bas. Marianne har ett fint urval av sådant som behövs för vacker dukning.

Varför inte ?

Kunde man inte tänka sig nu inför turistsäsongen att pryda raden av tomma skyltfönster på Berggatan med t.ex. tavlor, hantverk eller reklam för firmor? Något borde göras, det ser så fruktansvärt trist ut som det är nu. Det ryktas dock om nya företagare. Hoppoms.

Hur dum får man vara?

Jag satt och grubblade över potatischipsens och franskisarnas förödande inverkan på min hälsa. Jag började räkna efter hur ofta jag äter sådana och det är faktiskt inte ens värt att nämna. Ostbollar då världen är emot mig, franskisar med barnbarnen och någon enstaka hamburgermåltid i huvudstaden. Ingenting att bry sig om.

Allt detta tänkte jag – med cigarretten på sin vanliga plats, i käften.

Omöjligt

Jag blev ombedd att välja vilken av påtéerna på Makasiini är smakligast. Det var absolut omöjligt, alla fyra var lika läckra B ravo köksmästaren

Ryskinspirerat

Efter en studieresa till Ryssland har nu VNF:s konstlinje hållit sin vårutställning där det ryska inslaget är välrepresenterat. På bilden ser vi fröken Laura framför sina egna verk. Hon är den sanna västnylänningen, har bott i Karis och Ekenäs, är nu hangöbo och har detta läsår studerat i Karis.

Välkommen sköna maj

Det var ett sant nöje att vara med om Vox Humanas konsert med ett sällsynt välkomponerat program med roligheter som herrarnas egen avdelning med **Alan Jeffery** som solist och den vitsiga Kultani minulle kaffia keitti där tungan minsann fick motion.

Uttåget blev också något extra, just lagom spexigt.

Personligen föll **Rainer Roths** En sensommardag mig allra mest i smaken.

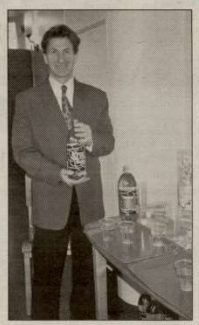

Alf Nordman serverar inför konserten som på grund av akustiska problem inte kunde hållas i foajén.

Tre blivande mammor

Under teaterträffen får vi bekanta oss med de väntande mammorna Mia Hafrén, Åsa Salvesen och Linda Zilliacus i Mother skriven och regisserad av Yaba Holst till Erik Salvesens scenografi. Premiären på Viirus äger rum i morgon den 10 maj.

Förhandsreklamen beskriver det hela som en rykande färsk och hormonellt rasande svart komedi.

P.S.Graviditeterna är på riktigt.

Ebba basar för basar

Diakonisyföreningen med sin sammankallare Ebba Lindholm (bilden) har hållit sin vårbasar i församlingshemmet med ett stort antal besökare. Det fanns det mesta att inhandla , bland annat matiga portioner och en hel del förnämliga handarbeten. Adéle Lindqvist skötte som alltid kaffekassan , medan Inga Ingberg sprang omkring med kaffekannan.

Förnämligt initiativ

Fotograferingsevenemanget Zafari tror jag välkomnades varmt i Hangö , speciellt då temat var På havets villkor och det är ju så vi lever här. På bilden ser vi Hans -Peter Holmsten i färd med att anmäla sig . Lärare H-P hade lockat med sig en del av sina elever och det blev säkert ett givande veckoslut för dem – och alla andra. Åt två deltagare visade jag vägen till stadshuset , så utsocknes fanns också. Juryn bestod av Arja Järvilehto och Marit Lundström .

Unikt så det förslår

Någonting som inte minsann ofta sker i Hangö är att vi ser Mervi Kaukoranta, vår eminenta festarrangör, själv sitta till bords. Här ser vi dock henne tillsammans med maken Kari avnjutande andras smörgåsar och kaffe.

Vårträff med gäster

Hangö Bildkonstnärer håller sin vårträff på gårdssidan till Boulevarden 14, alltså hos Tarja Heino, lördagen den 18 maj kl.14.00.

Medlemmar från Tuusulan taideseura deltar i träffen. Alla intresserade välkomnas.

FRK prisar ärkebiskopen

Ärkebiskop **Jukka Paarma** får av Finlands Röda Kors priset En human handräckning och den därtill hörande Kai J. Warras-medaljen.

– Ärkebiskop Jukka Paarma har under vårens lopp talat mycket för fred i Mellanöstern. Det behövs allt fler påverkare som han, som talar för rättvisa, sade FRK:s generalsekreterare **Markku Niskala** då priset överräcktes i Helsingfors på onsdagen.

I prismotiveringen heter det dessutom att ärkebiskopen också har talat mycket om det finländska samhällets tudelning i fattiga och rika.

Priset har utdelats sedan 1989 till personer och samfund som stött FRK:s verksamhet och idévärld (FNB)

Matti Ahde åtalas inte för lotteribrott

Tipsbolaget Veikkaus förre verkställande direktör **Matti Ahde** åtalas inte för brott mot lotterilagen. Statsåklagare **Christer Lundström** anser dock att Ahde gjorde sig skyldig till ett brott då Veikkaus marknadsförde sina Internetspel på Åland utan landskapsstyrelsens tillstånd. Enligt Lundström är Ahdes skuld dock ringa med tanke på helheten. Veikkaus spelverksamhet på Åland har varit småskalig, spelsidorna på Internet var bara på finska och marknadsföringen var marginell. Åtalsprövningen gällde verksamhet från våren 1998 till januari 2001. Tingsrätten dömde i fjol ledningen för Ålands penningautomatförening PAF till böter för marknadsföring av Internetspel på fastlandet. De dömda har besvärat sig hos hovrätten. (FNB)

Bättre för Atria

Köttproduktföretaget Atria förbättrade sitt resultat med drygt 50 procent under det första kvartalet i år. Resultatet efter finansnetto steg till 2,2 miljoner euro jämfört med 1,4 miljoner euro under januari–mars i fjol.

Atrias omsättning ökade trots det finländska BSE-fallet i december med hela 8 procent under början av året.

Atrias förväntningar på slutet av året är positiva. På bolaget uppger man att det förbereder sig för en mycket livlig sommarsäsong och att det väntar sig en rekordstor försäljning.

BSE har försvårat tillverkningen av nötköttsprodukter och detta försämrar i år Atrias resultatutveckling med drygt 5 miljoner euro. Bolaget räknar ändå med att de övriga produktgrupperna ska kompensera bortfallet. (FNB)

Praasniekka i Hangö Ortodoksa kyrka under veckoslutet

I Hangö ortodoxa kyrka firas det under veckoslutet kyrkans egna stora fest, prasniekka.

- Hangö ortodoxa kyrka är en av vårt lands äldsta och vackraste. Den tillhör alla hangöbor. Också kyrkans fest är alla hangöbors mest.

Med dessa ord hälsar ortodoxa kyrkans präst fader Kalevi Kasala alla i Hangö välkomna till den vackra festen, som på ett intressant sätt följer 1500 år gamla traditioner. Många seder och ceremonier som ortodoxa kyrkan följer är från tiden då alla kristna ännu var ett.

Idag på Lördagen är det festvigilia klockan 18.00. Efter det hålls en litania på gamla ortodoxa gravgården i närheten av Västra hamnen. Där avnjuts också en kvällsmåltid, om vädret tillåter. Om vädret är dåligt utförs litanian i kyrkan och kvällste dricks på Församlingshemmet (stugan på kyrkans gård).

På söndagen klockan 10 utförs en festliturgi, som räcker till klockan 11.15. Efter det går korståget till havsstranden, där vattnets välsignande utförs. Korståget är ett festtåg som startar från kyrkan. Först bärs en lykta, sedan ett stort kors, kyrkofanorna och andra ikoner. Med följer kören, prosteriet och hela församlingen. I korståget får vem som helst delta som färhåller sig vördnadsfullt till kristendomen.

Korståget förkunnar att kyrkans närvaro och Kristi evangelium också tillhör alla på utsidan av kyrkobyggnaden. Tåget är en 1500 år gammal bysantisk tradition.

Vattnet välsignas

Vid havsstranden ber man Gud välsigna vattnet, som är en förutsättning för allt liv. Samtidigt visar tackar man och prisar alltings Skapare.

- Då man välsignar vattnet, blir det naturligt vatten, som fanns vid skapelsen förrän syndafallet och världens fördärvelse. I dag har välsignandet av vattnet ett viktigt budskap. Vi bör förhålla oss vördnadsfullt till naturen och inte fördärva den, säger fader Kalevi. Till stranden hämtas också rent vatten, som välsignas. Det välsignade vattnet strittas sedan på alla närvarande. Det har en symbolisk betydelse. För dem, vars tro är tillräckligt stark, har det också en helande verkan.

Tåget återvänder från stranden sjungande och glädjande. Först går de runt kyrkan på utsidan, sedan på insidan samtidigt som prästen strittar välsignat vatten. Så är kyrkfolket och kyrkan förnyade och välsignade, förbundet med Gud är förstärkt. Till sist festas det på gården. Man äter, dricker och glädjer sig över allt det goda, som Gud har gett oss.

Kyrka för ryska badgäster

Hangös ortodoxa kyrka togs i bruk år 1895. De ortodoxa kyrkorna vigs alltid till ära och minne för någon helig människa eller någon helig händelse. Hangö ortodoxa kyrka har två helgon till vilkens ära den har vigts: Maria från Magdala, jämställd med apostlarna, och Vladimir från Kiova. I den ortodoxa kalendern är de dagar utmärkta, då man minns dessa helgon. Mellan dessa dagar är en vecka. Det har blivit en vana i Hangö att fira tempelfest på söndagen mellan dessa två veckor.

Maria från Magdala, också kallad Maria Magdalena, är känd från Bibeln. Kiovas furste Vladimir hämtade kristendomen till Ryssland år 988.

Hangö blev i slutet av 1800-talet en populär badhusstad, speciellt bland S:t Petersbor. Eftersom de stannade här i flera veckor, behövde de också en kyrka. -mm/ff

Hangö ortodoxa kyrka befinner sig i början av Täktomvägen.

Alan Jeffery är Hangö ortodoxa kyrkas disponent. Han svarar för fastigheten och ekonomin för Hangös del. Kirsti Jeffery är vaktmästare. Hon har städat och förberett kyrkan inför festen.

Korståget och välsignandet av vattnet vid havsstranden.

Hangon ortodoksisen kirkon praasniekkaa vietetään tässä viikonvaihteessa

■ Hangon ortodoksisessa kirkossa vietetään tänä viikonloppuna kirkon omaa suurta juhlaa praasniekkaa.

-Hangon orttodoksinen kirkko on yksi maamme vanhimmista ja kauneimmista. Se kuuluu kaikille hankolaisille. Myös kirkon juhla on kaikkien hankolaisten juhla.

Näillä sanoilla Hangon ortodoksisen kirkon pappi isä Kalevi Kasala toivottaa kaikki Hangossa tänä viikonloppuna olevat tervetulleiksi kauniiseen juhlaan, joka mielenkiintoisella tavalla noudattaan 1500 vuotta vanhoja perinteitä. Monet ortodoksisen kirkon tavat ja seremoniat periytyvät ihan alkukirkon ajoilta asti eli ajoilta jolloin kaikki kristityt vielä olivat yhtä.

Ristisaatto ja veden pyhitys

Tänään lauantaina on juhlavigilia kello 18. Sen jälkeen pidetään litania vanhalla ortodoksisella hautausmaalla Länsisataman läheisyydessä. Siellä nautitaan myös ilta-ateria, jos sää sallii. Jos sää on huono litania toimitetaan kirkossa ja iltatee nautitaan seurakuntatalolla (mökki kirkon pihassa).

Sunnuntaiaamuna kello 10 toimitetaan juhlaliturgia, joka kestää noin kello 11.15 asti. Sen jälkeen lähtee ristisaatto merenrantaan, missä toimitetaan veden pyhitys. Ristisaatto on kirkosta lähtevä juhlakulkue, jossa ensimmäisenä kannetaan lyhtyä, sitten tulee suuri risti, kirkkoliput ja muut ikonit. Mukana kulkevat kuoro, papisto ja koko seurakunta. Ristisaattoon voi liittyä kuka tahansa kristinuskoon kunnioittavasti suhtautuva.

Ristisaatto julistaa kirkon läsnäoloa ja Kristuksen evankeliumia myös kirkkorakennuksen ulkopuolelle kuuluvaksi. Kulkue on vanhaa bysanttilaista perua eli noin 1500 vuotta vanha traditio.

Meren rannassa toimitetaan veden pyhitys eli pyydetään Jumalaa siunaamaan vesi, joka on kaiken elämän edellytys. Samalla osoitetaan kiitosta ja kunniaa kaiken Luojalle.

-Veden pyhityksessä vedestä tulee luonnollista vettä, jota oli luomisen tapahtumassa ennen syntiinlankeemusta ja maailman turmeltumista. Tänä päivänä veden pyhityksellä on tärkeä sanoma. Meidän tulee suhtautua kunnioittavasti luontoon eikä turmella sitä, sanoo isä Kalevi.

Rantaan tuodaan myös puhdasta vettä, joka pyhitetään. Siunattua vettä vihmotaan kaikkien läsnäolijoiden päälle. Sillä on symbolinen merkitys. Heille, joiden usko on riittävä, sillä on myös parantava vaikutus.

Kulkue palaa rannalta laulaen ja iloiten. Kirkko kierretään ensin ulkona ja sitten sisällä papin vihmoessa pyhitettyä vettä. Näin kirkko ja kirkkokansa on uudistettu ja siunattu, liitto Luojaan vahvistettu.

Lopuksi kirkon pihalla juhlitaan, syödään, juodaan ja iloitaan nauttien kaikesta siitä hyvästä, mitä Jumala on meille antanut.

Venäläiset kylpylävieraat kirkonrakentajina

Hangon ortodoksinen kirkko vihittiin käyttöön 1895. Ortodoksiset kirkot vihitään aina jonkun pyhän ihmisen tai tapahtuman kunniaksi ja muistoksi. Hangon ortodoksisella kirkolla on kaksi nimikkopyhää (lännen kirkko käyttää sanaa pyhimys), joiden mukaan se on vihitty: apostolien vertainen Magdalan Maria ja Vladimir Kiovalainen. Ortodoksisessa kalenterissa on merkitty päivät, jolloin näitä pyhiä ihmisiä muistetaan. Päivien välissä on yksi viikko. On tullut tavaksi, että temppelijuhlaa Hangossa vietetään näiden kahden pyhän muistopäivän välisenä sunnuntaina, joka on aina keskellä heinäkuuta. Jos jomman kumman muistopäivät sattuu sunnuntaiksi, vietetään juhlaa silloin.

Magdalan Maria, jota myös Maria Magdaleenaksi kutsutaan on Raamatusta tuttu. Kiovan ruhtinas Vladimir toi kristinuskon Venäjälle 988.

Hangosta tuli 1800-luvun lopussa suosittu kylpyläkaupunki varsinkin varakkaiden pietarilaisten keskuudessa. Koska he viipyivät täällä viikkokaupalla kesäaikaan, he tarvitsivat tänne myös kirkon.

- Mirjam Majava

Kirsti Jeffery puhdistaa pyhän Vladimir Kiovalaisen ikonin juhlaa varten.

Hangon ortodoksinen kirkko sijaitsee Täktomintien alkupäässä.

Ristisaatto ja veden pyhitys meren rannassa.

Skärgårdsromantik

På äventyr i ytterskären i augustimånsken har **Göran Levin** som utsikt från Ryssö en ejderflock mot fiskebod på grå klippor. Det är inte bara skärgården under sommaren han skildrar i sina oljemålningar, de andra årstiderna har också sin andel i den utställning som nu är aktuell i Stadshusets galleri fram till den 12 augusti.

Det är minsann trängsel vid de levinska vernissagerna, det är mycket sällan så mycket folk brukar förekomma i utställningssammanhang. Hela galleriet blev ett veritabelt blomsterhav med alla hyllningsbuketter. Det måtte vara underbart för konstnären att uppleva något sådant. Få brukar vara profeter i sin egen stad. Men här har vi ett undantag.

Den genomsympatiska familjen Levin tar emot gästerna.

Familjen Hietanen anländer med vackra orkidéer.

Marjo och Viking Friman pryder vilken tillställning som helst, också denna.

Ett proffs i aktion

Arvi Suvanto har igen lyckats övertala **Tomy Karlsson** att fungera som konferencier vid valsfestivalen den 17 augusti på Casino. Nu kan publiken vara övertygad om att det hela kommer att löpa fint med större och mindre notiser om kompositörer och bakgrundsfakta. Han förbereder sig nämligen noggrant, denna vår Tomy!

På bilden poserar Tomy med hav i bakgrunden. Vad annars i Hangö?

Det skall *böjas* i tid

Nio år unga barnbarnet **Anna-Maria** och jag satt en regneftermiddag och studerade kataloger som Ellos, Anttila, Hobby Hall och H&M. Damen var gravallvarlig och med största noggrannhet gick hon igenom sortimentet och präntade ner nummer, storlek och pris på det hon skulle kunna tänka sig att få till julen. Snyggt och prydligt. Mitt lärarhjärta värmdes för hon använde skrivstil, inte textning.

Och listan då? Plommonfärgad "längstoppakappa" med tillhörande scarf, hårflätningsapparat å 44,90, påslakan med hästhuvuden som dekoration och vit badrock. Jag minns hurudant utbudet var då jag var nio år gammal!

Utsikten över havet

– Ja, just den kommer att ge mig kraft och ork. Den kommer också att också att hålla mig i balans, att få den är min livsdröm sedan jag var liten pojke. Detta säger **Nixu Knichter**, då han tar emot mig i sitt nybygge i början av Appelgrensvägen med utsikt mot havet, Märaskär och Russarö. Denna utsikt inramad av martallar.

Villan är inte helt klar ännu invändigt, mamma **Ullas** del är redan i skick, och mycket arbete fordras ännu i trädgården. Vegetationen på klipporna mot havet kommer att bibehållas, det är rena utskärsmiljön – mitt i staden. Alla intresserade till kännedom kan meddelas att tomten sträcker sig ända ner till trottoaren, men ingången till huset är på andra sidan.

Nixus hus har varit det allmänna samtalsämnet i staden sedan bygget inleddes. Det höga tornet har blivit föremål för många spekulationer. Nu kan jag berätta att där tänker Nixu sitta och vegetera vid ett glas punsch, men naturligtvis ha planeringsblocket med sig. Köket är en köksmästares dröm, i stål och mörkt trä, med alla de rackerier som behövs för gourmetmatlagning och plats för glada sällskap vid matbordet. Ett glastegelfönster mellan vardagsrum och arbetsrum är som en extra tavla.

Det är Nixus kusin, arkitekt **Jukka Hämäläinen**, som ritat och planerat det hela, men visst har Nixu själv kommit med egna förslag. Många sådana. Nixus andel uppgår till 130 kvadratmeter och mamma Ullas till 100. Det har gällt att anpassa byggnaden till annat byggt i området.

– Jukka och jag studerade noggrant boken om gamla byggnader i Hangö, vi förhandlade med museiverket som önskade att dagens byggnadsteknik också skall synas och fick ett positivt utlåtande för våra planer. Så gällde det att få byggnadslov i Hangö, vilket gick smidigt. Vi hade ju alla papper och tillstånd i ordning, grinar Nixu förnöjt på sin altan. En altan som alla förbigående ser upp mot.

Pojkdrömmen har nästan besannats. Snart är allt klart och Nixu kan stå i tankar inför havet och planera ännu bättre för sina affärer och restauranger och i dem utöka den kundservice han ser som det viktigaste. Med havet som granne. Under alla årstider. Och med verksamheten i närheten.

Nixu filosoferar på altanen.

Mönster i kakelgolvet.

Hangö Hangö Hangö

Av förekommen anledning

Inte vet jag varför, men jag känner just nu ett stort behov att berätta (ni har nog läst det tidigare) att seniorrådet i Hangö enhälligt inbjudit **Ralf Friberg** att festtala vid seniorfesten i oktober. Rådet är helt opolitiskt och till råga på allt fullkomligt tvåspråkigt. Kanske vi också ber **Sten Öhman** trudelutta litet vid samma tillfälle.

Datagrafik i stan

Inte vet jag hur han åstadkommer sin Giclee-grafik, denna charmiga finländsk-kanadensare **Keijo Tapanainen** som nu ställer ut i E-galleria, men det vet jag att jag skulle vilja ha vartenda verk på mina väggar. Jag är helt enkelt urförtjust i kvinnofigurerna han skapat.

På bilden ser vi konstnären diskutera med Alan Jeffrey. På Mid-Atlantic antar jag.

Vi ber henne nästa år

Visserligen är sjusovaren i Nådendal den officiella i vårt land, men inte går sjusovarjippot i Hangö heller av för hackor. Utskottsrådet i söta simbyxor i hamnen i Nådendal figurerade i alla media. Jag tycker han klarade det bra. Men hur skulle det vara om vi skulle försöka överträffa Nådendal och be hans maka ställa upp hos oss nästa år? Här är det ju dessutom en barmhärtig form av dopp vi bjuder på.

Det vimlade av folk både i tåget och längs rutten från Östra hamnen till Casino. Det hela anfördes av **Helge Dahl** och Dragsviks traditionsmusikkår, egentligen de snyggast utklädda av alla. Frukostbuffén med bl.a. äggröra var magnifik!

Steppdansare från hela världen samlas i Karis

Hundratio steppdansare, av dem cirka hälften från utlandet, samlas i Karis om måndag för att ta del i den tvådelade steppfestivalen Feet Beat som då startar.

Med artister från både USA och Europa, som bland annat drar intensivkurser och workshops, bjuds det förutom stepp även på swing och Lindy Hop.

Kurserna som hålls på Folkhögskolan, i lågstadiet och på TryckeriTeatern är fullbokade men allmänheten kan bekanta sig med steppdans på den show som lärare och elever ordnar på TryckeriTeatern den 10 augusti.

Efter en vecka i Karis drar festivalen vidare till Helsingfors.

Ingå söker brandinspektör

INGÅ Tjänsten som brandinspektör i Ingå ändras från deltid till heltid och står ledig att söka under augusti månad. Det föreslår kommunens räddningsnämnd och enligt planerna skall den som väljs till tjänsten tillträda den 1 oktober.

Den nya brandinspektören skall delta i jourarbetet med Pojo och Karis och med Karis vill man ha ett utbyte av tjänster så att brandinspektören också utför brandsyner i Karis medan Karis i sin tur erbjuder Ingå brandchefstjänster.

I samband med regionaliseringen av räddningsväsendet år 2004 överförs brandinspektörstjänsten till det regionala räddningsväsendet som då bildas i Västra Nyland.

Misstänkt skogsbrand i Ingå

INGÅ Vid 10.20-tiden fick brandkåren alarm om en skogsbrand i Stormossen, Ingå. Det var efter att åskan härjat som någon känt röklukt. Då brandmännen kom till platsen brann det ingenstans.

EKENÄS MBI
ordnar i höst en
KURS FÖR INVANDRARE
om det finländska samhället.
Temat är journalistik och avsikten att ge färdigheter att förstå samhällets funktioner och beskriva dem i text och bild. Olika föreläsare berättar om bl.a. utbildningssystemet, arbetslivets spelregler, konfliktlösning, ADB, informationssökning och -hantering m.m.
Kursen startar den 14 augusti kl. 18.30 och pågår tolv veckor framåt samma veckodag och klockslag med två lektioner per kväll.
Kursavgiften är 15 €. Kursledare är FM, TM Johan Lumme, tel. 040-761 4743. Ring gärna för mer information!

Hangö Hangö Hangö

Sköna bilder

Det var liksom en extra liten vernissage för fotostudier signerade **Lukas Lundström** då E-galleria och **Eeva Pinomaa** bjöd på glögg och stämning inför julen. Fotografierna är tagna i förunderliga vinklar och jag hoppas i framtiden få se flera prov på Lukas' arbeten.

Många andra sköna bilder fanns att beskåda, bland dem några av **Kari Waldens** verk från utställningen i augusti. **Kalle-Julle Mattas**, huskonstnären, var självklart representerad liksom många andra konstnärer.

Inkommande säsong kommer Eeva eventuellt att vis a en utställning med nygrekisk konst i Smörmagasinet, senare blir det verk av amerikafinländare i själva galleriet.

Eeva själv står invid stamgästerna Tuula Masalin och Alan Jeffery.

Överraskningar brukar också dyka upp. Liksom den att galleriet i januari är öppet söndagarna den 12,19 och 26 kl.12-17.

Och det diskuterades en hel del, bland annat om hotellprojektet, om skön och lugn vinter i Hangö (hur skall folk egentligen ha det?), om presidentbalen och klädprakten där (jag gillar presidentens rob) och självklart om just de små ting som ger småstadslivet intressanta drag.

Irmeli Jung och Kerttuli Jalari-Vuori.

Leena Immmonen tittar på Lukas' bilder.

Flexibilitet

Det var fint att vår chaufför **Bob Tigerstedt** visade sådan flexibilitet att han inså att den ursprungliga tidtabellen för returen från självständighetsdagsfesten inte kunde hållas, programmet pågick nämligen för fullt då ännu.

Nu behövde ingen vara rädd för oliktänkande trubadurer. Allt var som det skall vara högtidligt, fosterländskt och högklassigt. Något som blev litet roligt för den del av publiken som inte såg annat än några huvuden (nog så vackra) och enstaka armar viftande var dansuppvisningarna. Kanske man borde ha haft en plattform.

Mina favoriter blev de underbara dragsvikspojkarna anförda av **Caj Ehrstedt**. Boys will be boys. De enda mera officiella representententanterna för vår stad var **Tom Axberg, Anja Roos** och **Sten Öhman.**

Västnylänningarna mötte upp till den gemensamma festen. I stora skaror.

Så jag tycker arrangörerna inte behöver bry sig om professionella gnällhästar. Och deras åsikter.

Bäckströms är med om festen.

En del av hangöbänken med Inger Lundqvist, Hans Lönnberg och Sten Öhman.

Familjen Manner har kommit till grannstaden.

Gossarna Helge Dahl och Caj Ehrstedt är mycket inblandade i programmet.

Nu kan vi botanisera

Nu finns det plats att gå omkring och studera allt det intressanta Tias bok har att bjuda på det nya stället i Forum. Jag ser till min glädje att den "engelska" avdelningen utökats , liksom också barnbokssidan.

Carita Holmström, Maria Ingelin och Pirjo Kovalainen är färdiga att hjälpa till med bokinköpen till julen.

Julsånger också

Visst blir det De vackraste julsångerna i Hangö kyrka söndagen den 22 december kl.16.00, men kombinerade med gudstjänst. **Henrik Helander, Sigurd Idman**, församlingskören och barnkören medverkar. I Lappvik sjungs det den 17 december kl.19.00.

American Style

Finland-Amerikaföreningen i Hangö har kommit i gång med sin verksamhet ganska ordentligt. Detta berättade ordförande **Henrik Hallikas** vid den välbesökta brunch föreningen ordnade senaste söndag på Pirate där också **Leena Immonen** uppträdde. Detta är har redan hållits ett garden party och för inkommande år planeras en hel del begivenheter. Valentine's Party med hjärtan som symboler blir det i februari och Thanksgiving Lunch i november. Det var pilgrimsfäderna som efter ett år i New Plymouth i Amerika år 1621 för första gången tackade för skörden. Dessutom kommer temakvällar att anordnas.

Henrik Hallikas är ordförande.

Siukosaaris och Frömans brunchar.

Det är roligt med litet nytt

Och det bjuder restaurang Pirate den 21 december kl.19.00 då äkta norskt lutfiskkalas ordnas. Lutfisktraditionen är stark i Norge och det är alldeles speciella tillbehör som hör till. Varje fin krog med självaktning har lutfisk på menyn hela december, liksom man i Tyskland har karp.

På Pirate svarar **Olli Vuori** för lutfiskmenyn. Det serveras ångkokt lutfisk, mandelpotatis (Lapin puikula), stekt finhackad bacon, ärtpuré, senapssås, vitsås, senap, äggsmör och kryddpeppar. Till detta rekommenderas öl och akvavit eller rent av en ung Sauterne eller en fruktig Alsace. Vatten går lika bra.

De trodde alldeles fel

Tom Rönnblad säger att folk som hörde att han spekulerade på Augustssons vid Hangöbyvägen trodde han förlorat de sista skruvarna. Men jag kan med fog säga att de hade fel. Nu har jag gjort ett förhandsbesök hos Tom i Rönnis och jag kan bara säga att han klarat alla renoveringsarbeten hittills helt ypperligt. Och mera blir det.

På bilden står Tom vid bokhyllan vid de vackra fönstren. Juldekorerade naturligtvis. Och nu på söndag öppnar han sin boda. Klockan elva.

Hangö ska ge förslag om Russarö

Försvarsministeriet ber Hangö stad komma med preliminära förslag om hur försvarsmaktens lokaliteter kunde utnyttjas, då armén avvecklar sin verksamhet i staden.

Redan tidigare har en lokal arbetsgrupp tillsatts i Hangö med uppgift att minska de menliga följderna av förändringarna för försvarsmaktens personal och staden samt att utreda möjligheterna att utnyttja de fastigheter som tas ur försvarsmaktens bruk.

Enligt ministeriet kan vissa områden på Russarö eventuellt tas i bruk åtminstone på deltid för verksamhet utanför försvarsförvaltningen genom att det fasta kustartilleriet alltjämt minskas.

Hangö stad ska nu lämna in förslag gällande de områden och lokaliteter som kan tänkas ha den största betydelsen för en eventuell framtida civil användning. Också idéer om nya användningsändamål efterlyses och staden har möjlighet att föreslå vad försvarsförvaltningen och övriga myndigheter ska göra för att bevara och utveckla Russarö. Staden har tid på sig till utgången av januari 2003.

Hangötullen gjorde stort haschkap

Inte mindre än 30 kilo hasch beslagstog av tullen i Hangö den 5 november, samma dag som tullen i Helsingfors hittade 25 kilo hasch i en personbil vars förare är en 28-årig man från Estland. Det är det södra tulldistriktet som informerar om de två stora kapen.

I Hangö hittades narkotikan i Västra hamnen i en tyskregistrerad bil. Haschet var gömt i bilens bensintank.

BILEN KÖRDES av en 35-årig man från Estland, som häktats misstänkt för grovt narkotikabrott. Förundersökningen pågår.

I gatuhandeln hade haschkapet på 60.000 engångsportioner varit värt 240.000 euro.

Det var tredje gången i år som tullen i Hangö beslagtog en stor mängd narkotika.

Ersättning för VNY-klotter

KARIS Förutom självriskdelen på 250 euro kommer försäkringsbolaget att stå för de 4 582 euro som tvättningen av nedklottrade väggarna på Västra Nylands yrkesskola kostade.

Det var under sommaren som de bakre väggarna på skolfastigheterna nedklottrades och eftersom den utförda tvättningen gjort att även önskad färg försvunnit måste sockeln på bilavdelningen under våren målas om.

Förhören med Tony Halme skjuts upp ytterligare

Förhören med riksdagsledamot Tony Halme skjuts upp tillsvidare. Halme kan sannolikt höras först då han får lämna sjukhuset, vilket inte torde ske på flera veckor.

Enligt läkarna som vårdar Halme är dennes hälsotillstånd inte ännu så bra att han kunde förhöras. Polisen har inte heller så bråttom att förhören borde genomföras på sjukhuset, sade utredningsledaren Kari Tolvanen på torsdagen.

Kriminalöverkommissarie Tolvanen är inte överraskad av att fallet Halme har behandlats i tidningarna nästan dagligen.

– Under en lugn sommar är det här en typisk grej i stil med lejonet i Ruokolax, sade han.

Däremot var det enligt Tolvanen en överraskning för polisen att Halmes sjukhusvistelse dröjt så länge. (FNB)

Lantbrukare bör få bättre företags hälsovård

En arbetsgrupp vid social- och hälsovårdsministeriet föreslår att de besök på lantbrukslägenheterna som har att göra med företagshälsovården får ett riksomfattande register. Med tillhjälp av registret kunde man sedan dela ut information om företagshälsovården och arbetarskyddet.

Vid besöken på gårdarna undersöker företagshälsovårdspersonal och lantbruksexperter riskerna och farorna på platsen och föreslår arbetsmetoder och åtgärder som minskar de här riskerna.

Arbetsgruppen föreslår att besöken skall vara gratis för lantbrukarna också om det är en privat producent av företagshälsovård som avlägger dem.

Arbetsgruppen överlämnade på torsdagen sitt förslag till omsorgsminister Liisa Hyssälä (c). (FNB)

Penning-automaterna blir allt populärare

Penningautomaterna blir allt populärare i Finland. Under det första halvåret i år spelade finländarna i medeltal för 54,46 euro på PAF:s penningautomater. I fjol var summan 50,42 euro under motsvarande period. Enligt PAF påverkades fjolårsresultatet av övergången till euro.

Populärast är automaterna kring riksvägarnas pausställen, olika köpcentra och i turistområdena i norra Finland.(FNB)

Kirsti Jeffrey ringer i kyrkklockorna.

Praasniekka har firats

Det var högtidligt och varmt i ortodoxa kyrkan senaste veckoslut då praasniekka firades med höga gäster. Vigilian på lördagen förrättades av metropoliten Stefanos för Tallinn och hela Estland, medan Helsingforsbiskopen metropoliten Ambrosius förrättade liturgin på söndagen. Dessutom medverkade fader Kalevi Kasala, fader Juha Lampinen och som kantor fader Teppo Siilin.

Efter gudstjänsten vandrade alla ner till Bellevuestranden där vattnet välsignades. Vattnet som är grundförutsättningen för livet.

Ortodoxa och katolska gudstjänster gillar jag att vara med om. Stämningen är något alldeles extra. Det känns som om alla skulle vara delaktiga.

Vladimir Soboleff kommer här nedför kyrktrappan.

Att fira praasniekka under sådana väderförhållanden som rådde nu senast är något att stilla be om. Kanske de gjort det.

Allting går att sälja

Med mördande reklam, sade redan Ulf Peter Olrog. Här har vi Poppe Taucher som just skall fästa skyltar för den loppis Forum ordnar alla lördagar i vår stad. Alltså under säsong. Inte vet jag om det är så annanstans, men här ordnas massor av loppisar. Man kan hitta de mest fantastiska saker, just precis sådana man inte vetat att man nödvändigtvis behöver.

Välbesökt kvällstorg

Det är faktiskt massor av folk från Västnyland som besöker vårt kvällstorg. Här har vi Degerlunds från Tenala som passar på att bekanta sig med utbudet och återknyta bekantskapen med alla vänner inom pensionärsföreningarna i vår stad.

Hangö Hangö Hangö

Fiskare Magnus Ekström smakar på Olli Vuoris kryddstarka skärgårdskorv.

Fiskets och förnuftets dag

För fisket svarade fiskargillet och för förnuftet Sten Öhman i det öppningstal han höll med tonvikten lagd på statens ansvar för fiskerinäringen med kritik av lagstiftningen och skattepolitiken. Öhman tog också upp fisket i vår stad och påpekade att ingen kommun i vårt land berett sådana möjligheter till fiske som Hangö stad med praktiskt taget gränslösa områden. Trålarhamnen och de olika alternativen för dess framtid behandlades också.

Massor av försäljare och halstrare hade kommit till hamnen. Det fanns lax i olika former till salu, liksom skärgårdskorv (med anjovis) enligt Olli Vuoris eget recept. Och folk umgicks och skojade, tittade och köpte. Det var helt enkelt fin marknadsstämning. Och på Trålis invid var det full rulle på terrassen, det är skönt att få vila fötterna emellanåt. Och där träffade jag den eminenta skådespelaren Vesa Vierikko, en av de stora på finskt håll. Han talar en utmärkt svenska också.

Tennisgala

Barbro Wikberg och Jari Karvinen presiderar vid honnörsbordet.

FOTO: FILIP LUNDQVIST

Det blev det på Casino i samband med tennisveckorna. Det var god mat, det var dans och det var lotteri med två t-skjortor av Jarkko Nieminen-märke som vinster. Med på festen var Henrik Johansen som anser att Jarkko Nieminen i Stuttgart gjorde sitt livs match, även om han förlorade matchen. Henrik fortsätter tillsammam med Fredrik Rosengren och Jarkkos pappa att träna vårt stora löfte. Löfte därför att han ännu är mycket ung och mycket kan hända i framtiden.

Barbro Wikberg välkomnade på styrelsens vägnar och tackade alla som gjort en avgörande insats i arrangemangen kring tennisveckorna. Framtiden ser ljus ut med nybygge och andra planer.

Och flickan hon går i ringen...

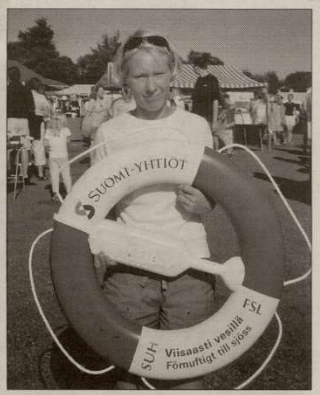

Med livboj i hand. Malin Berglund har just på stadens vägnar tagit emot en livboj av kampanjisterna i "Förnuftig till sjöss" som i stekande sol uppträdde i mörkgrå regnkläder. Malin är hamnvakt igen detta år och därför passar ju presenten som hand i handske.

Förstörelse?

Calle Wennerström betraktar här förstörelsen i fjärde våningen i stadshuset efter sommarens begivenheter. Detta var tidigare toalettutrymme. Skämt åsido så inspekterar herr målarmästaren hur saneringsarbetena fortskrider.

Kunnig trojka väckte tankar kring Östersjön

Metropoliten Johannes samt professorerna Jörn Donner och Erik Bonsdorff dryftade etik och åtgärder för Östersjön

■ Trettiofem fiskodlingar vid vår kust motsvarar fosforutsläppet från Åbo, Helsingfors och Stockholm tillsammans!

Det var en av de mycket konkreta uppgifter professor **Erik Bonsdorff** bjöd på under den paneldebatt om Östersjön som avslutade de finlandssvenska ortodoxas prasnik i Hangö på söndagen.

Exemplet framförde Bonsdorff då han pläderade för påtryckning på beslutsfattare som har möjlighet att prioritera havets tillstånd.

Fiskodling ger sysselsättning åt 100 personer i vår skärgård, men utsläppsmängden motsvarar i fråga om fosfor det renade avloppsvattnet från 2,5 miljoner människor, påpekade Bonsdorff och påminde om att vi finlandssvenskar nu har en miljöminister ur vår egen språkgrupp.

BONSDORFF STOD FÖR den ekologiska sakkunskapen i panelen, där metropoliten **Johannes av Nicaea** anlade teologiska aspekter på temat och professor **Jörn Donner** närmast tog fasta på EU och de internationella avtalen.

– I det här sammanhanget är jag som en "katt bland hermeliner". Den ena är sakkunnig på Gud och den andra är sakkunnig på havet. Jag är inte sakkunnig på någonting. Men jag bor vid havet, påpekade Donner.

Den kunniga trojkan bjöd på en tankeväckande diskussion med både teologiska, etiska, ekologiska och politiska aspekter på skyddet av Östersjön.

Allt liv uppstod ur vattnet, vare sig man ser det som en biokemisk slump eller skapelsens kraft, påpekade Bonsdorff och framhöll att vattnet är en extremt begränsad resurs.

METROPOLIT JOHANNES, som angav bibelns skapelseberättelse som utgångspunkt för den ortodoxa kyrkans syn på människan, världen och därmed även ekologin, betonade att människan fått som uppgift att råda, bruka, bevara och vårda det skapade. Men människan äger inte naturen, det gör Gud.

Det grekiska ordet "kosmos", som ursprungligen betyder ordning eller skön ordning, uttrycker tydligare än ordet "världen" att människan som skapelsens herre kan bruka den, men inte har rätt att skapa oordning.

Han betonade också jämviken mellan det andliga och materiella. Människan borde eftersträva att förandliga det materiella och inte leva i avgudandet, dyrkandet av materien.

En asketisk livsstil betyder att man eftersträvar Guds gemenskap och blir fri från slaveriet under materien, det vill säga nöjer sig med att fylla behov i stället för att hänge sig åt en ständigt ökande konsumtion.

Vidare lyfte han upp kontinuitetsprincipen, att människan inte enbart ansvarar för det som händer under hennes egen livstid utan också för det kommande.

JÖRN DONNER tog fasta på de framsteg i fråga om Östersjöskyddet som EU:s utvidgning innebär i och med att också mycket nedsmutsande länder som Polen förhoppningsvis rättar sig efter strängare krav på rening. Dessvärre har erfarenheten visat att nationerna gör hur som helst och inte följer de internationella avtalen, påpekade han.

– Man gör kloka beslut i EU ibland, men de nationella regeringarna följer dem inte alltid.

Donner noterade också att det reningsverk för S:t Petersburg som man propagerar så varmt för i bästa fall innebär att en tredjedel av avfallsvattnet renas.

Någon frälsning såg han inte heller i ekologiskt jordbruk – "det betyder bara att annan skit flyter ut i vattnet" – men däremot lyfte han fram konkreta åtgärder och nämnde som exempel den förbättring som skedde då Visko satsade på förbättrad rening.

ERIK BONSDORFF, professor i marinbiologi i Åbo Akademi, ansåg att det viktigaste är att vi blir medvetna om de problem vi skapar och hur vi kan påverka situationen. Trådalgerna som kväver havsbottnen, transporter av miljögifter, främmande arter som kan ställa till oreda i ekosystemet....problemen är många, men det största är övergödningen, framhöll han och uppgav att han blivit ombedd att ge konkreta tips på vad man kan göra för havets tillfrisknande.

Tips kan fås av Marthaförbundet och Natur och Miljö, nämnde han och framhöll i stället möjligheterna att påverka beslutsfattare, lokalt och på riksplan.

Miljömyndigheterna har alltför mycket tagit en roll som informationsförmedlare när vi i själva verket behöver få veta alternativ om vilka åtgärder som krävs. Beslutsfattarnas uppgift är att ta ställning till alternativen som forskarna lägger fram. Och beslutsfattarna påverkas i sin tur av den allmänna opinionen, varför kunskap, påverkan och attityd-fostran är de medel som står till buds, var Bonsdorffs resonemang.

– NATUREN BLIR aldrig det som den varit förut, men det går att skapa ett rikt liv i havet. Det är en förpliktelse att skydda det, sade Bonsdorff och påpekade att de alarmerande rapporterna om giftiga alger i dag framstår som jämförbara med pollenrapporter.

– Vi bara läser i tidningarna om man kan simma eller inte, beskrev han den uppgivenhet som råder.

Den förra regeringen gjorde ett bra program för skyddet av Östersjön. Men det bör också efterföljas, betonade Bonsdorff och framhöll att det uttryckligen krävs många olika åtgärder för att om tiotals år se en tillfrisknking.

– Det är en lång process, ett jobb vi gör för våra barn och barnbarn.

MARIT LUNDSTRÖM

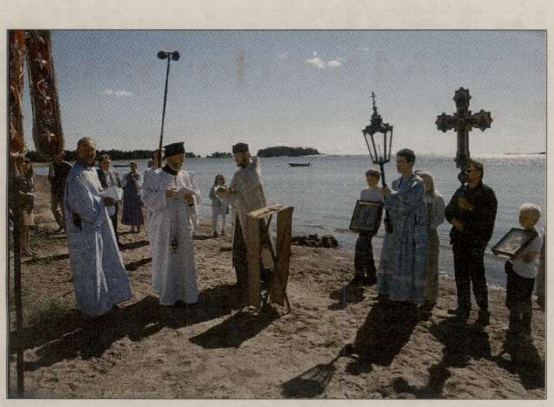

Böner, sånger och välsignelse av havet ingick i den finlandssvenska ortodoxa prasniken i Hangö, där solbadarna på Bellevuestranden höjde på ögonbrynen när de såg processionen.n FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

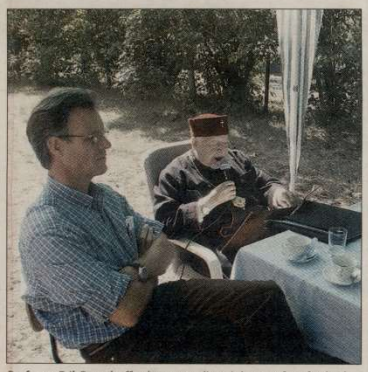

Professor Erik Bonsdorff och metropoliten Johannes framförde ekologiska, etiska och teologiska synpunkter på skyddet av Östersjön.

Prasnik i Hangö skall bli tradition

■ Något färre än arrangörerna hade hoppats på var de finlandssvenska ortodoxa som under veckoslutet mötte upp till prasnik i Hangö, uppskattningsvis omkring 40. Men målet är att sommarsamlingen skall bli en tradition.

Kyrkdörrarna stod öppna under liturgin och det var lätt även för utomstående att titta in.

– Jag har aldrig varit här tidigare, men alltid varit intresserad....Vanligen är kyrkdörren stängd, sade en dam som lyssnade på sångerna och bönerna i kyrkans aula.

Många var även de som efter liturgin följde med processionen till Bellevuestranden där havet välsignades. Några solbadare såg sig yrvaket omkring då prästerskapet och församlingsmedlemmarna bärande på ikoner och kors vandrade ner till vattenbrynet.

KIRSTI JEFFERY, som är en av de aktiva i den ortodoxa församlingen i Hangö och även fungerar som vaktmästare för den vackra kyrkan vid Täktomvägen, uppger att de ortodoxas antal i Hangö något har vuxit vilket beror på att några personer från Ryssland flyttat till Hangö.

Själv har hon hand om religionsundervisningen för de ortodoxa familjernas barn i Hangö. Eleverna är tolv.

Sammanlagt räknar hon med att det finns omkring 80 personer med ortodox trosbekännelse på området Ekenäs-Hangö.

UTSKOTTSRÅDET Peter Saramo, som haft hand om den finlandssvenska prasniken i Hangö, uppger att Östersjön valdes som tema på grund av den ekumeniske patriarken Bartolomeos fäst så stor vikt vid miljöfrågorna.

– Att smutsa ner naturen är enkelt uttryckt: synd. ML

Kirsti Jeffery framför den vackra ortodoxa kyrkan i Hangö där det hålls gudstjänst en gång i månaden.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Hangö Hangö Hangö

Gripanden efter inbrott i Hangö

HANGÖ Två Hangöbor har gripits som misstänkta för inalles fem inbrott som förövats i Hangö under de senaste veckorna.

Båda männen har häktats.

Den ena mannen, som är i 30-årsåldern, togs på bar gärning vid ett inbrott i en affärsfastighet i Hangö norra. Han har enligt polisen kunnat bindas också vid två egnahemsinbrott.

Den andra mannen, som är i 20-årsåldern, har erkänt två inbrott i egnahemshus i Hangö norra respektive Hangöby. Av den egendom han kom över, har bara en mindre del återfätts.

Hall skadades vid brand i Smedsby

KARIS Verkstadsdelen av en större hallbyggnad på en jordbrukslägenhet i Smedsby i Karis skadades i går på eftermiddagen vid en brand.

Larmet gick vid 15-tiden. Enheter från räddningsverket ryckte ut från såväl Karis som Ekenäs, likaså enheter från Karis och Ekenäs FBK samt från Backgränd FBK.

Släckningsinsatsen gav åsyftat resultat, man lyckades begränsa branden till den omkring hundra kvadratmeter stora verkstadsdelen.

Återstoden av den cirka trehundrafemtio kvadratmeter stora byggnaden klarade sig utan skador.

Skolpsykolog får vikarie på vårterminen

INGÅ Den här höstterminen har det svenskspråkiga skolväsendet i Ingå, Sjundeå och Lojo fått klara sig utan en psykolog eftersom den ordinarie skolpsykologen är sjukledig. Som vikarie i början av vårterminen kommer Anna Häggqvist, konstaterade bildningsnämnden på onsdagen.

POLISEN KOMMER under veckoslutet att alkoholtesta bilister i större utsträckning än normalt. Den här riksomfattande informationsaktionen mot rattfylleri genomförs framför allt i tätorter och i närheten av dessa.

Rattfylleriolyckorna inträffar särskilt under kvällar och nätter. Eftersom det rätt allmänt dricks mycket alkohol under lillajulsfirandet rör sig också fler rattfyllerister än normalt i trafiken under veckoslutet. (FNB)

Lillajulböckerna 2004

Så är det dags igen för boktitlarna inför lillajul. Jag ber att få påminna om att alla titlar är autentiska, inga extra påhitt eller påhopp här. Absolut inte. Samtidigt publicerar jag också årets pojkkalender och önskar er en fin början på julfirandet.

A

Räddningsverkets och Hickens Nisse Ahlqvist står här i sin ståtliga skjorta. Jag glömmer aldrig att han bar in mig så nätt när jag opirerades.

Vonne Ahlfors Personliga gardiner
Nils Ahlqvist Palomuuri
Anders Ahlvik Kotkan kynnet
Peter Andström Hellboy
Jari Aspinen Mies ja poika
Tom Axberg What if?

B

Rakel Backman Pardans
Mia Berg Porträtt av ett mycket litet barn
Susanne Berger Mer än hennes mun
Kaj Berglund Päiväunet pilalla
Malin Berglund De säger att jag leker för mycket
Stina Berglund Tacka katten för det
Kauno Bister Huonosti nähty,huonosti sanottu
Matts Blomqvist Stafva eller stava
Birgit Brunow Förklädnader
Tuula Buch En fri själ
Margareta Byman Inlagt och hemlagat
Camilla Bäckman Jag kan

C

Mucki Carlberg Provningen
Eero Caselius Piirtämisen taito
Maria Colliander-Saanio Livet skriver kapitel

D

Petter Danielsson och Mikael Hellström är goda vänner från idrott och skola. Båda herrarna platsar bra i denna kalender,långa, stiliga och vältrände herrar.

Birgitta Danielsson Päässä tuulee ja ajatuksia sataa
Kristian Danielsson Kärlek, kyssar och mustascher

E

Bo-Börje Ekholm Polarn Cornelis
Valdemar Eklund Game Over
Birgitta Ekström Söderlund Mellan hud och tuggummi
Magnus Ekström Kalasavustuksen salat
Göran Enqvist Natthamn
Ville Ekroos Ei hunningolle
Inga Eriksson På tunn is

F

Birgitta Fagerström Slumpvandring
Inge-May Forsgren Status
Viking Forsström Sanningen, inget annat än sanningen
Stefan Fri Nurinkurin
Ralf Friberg Latinska citat
Ragnhild Fröman Full fart!

G

Birgitta Gran Punainen susi

H

Krisse Hannén Lilla barn
Tom Hannén Stadilainen tsöge
Henrik Helander Den dansande prästen
Stig Helander En högst passande hämnd
Mikael Hellström Vimman villityt pojat
Anki Holmgård Flickors vrede
Henry Holmgård Cosi fan tutte
Thomas Holmström Wok
Kimmo Hotulainen Där ärlighet och sanning är
Aki Härmä Måndagsmorgon

I

Sigurd Idman På kören
Britta Idman Vem har sagt att just du...
Bo Isaksson Det tysta övertagandet

J

Kerttuli Jalari-Vuori Naiset katsovat vastavaloon
Alan Jeffery Ikonen i ficklan
Johan Järvinen Asento!

K

Mona Kallström Sjung mitt hjärta
Tor Karlsson Landskapet avslöjar ingen
Esko Kari Komisaario ja hiljaisuus
Anita Karlsson Hula- hula
Jari Karvinen Spegelgossen
Jemina Karvinen Framtidens hemmafruar
Jouko Kavander Puhu ja esiinny luontevasti
Ann-Marie Kinnunen Efterfesten
Nixu Knichter Eftervärme
Veronica Knichter Liian kaunis tyttö

Nixu Knichter är en av våra mesta företagare med sina butiker och sin restaurang Magasinet. Han är alltid ledigt klädd, ofta självklart i jeans, i snygga klubbjackor. Slips är något Nixu inte riktigt gillar, men nog märkliga kraschaner.

Tanja Koivisto Så blir barn tvåspråkiga
Eero Koli Vad är moraliskt rätt?
Mary Koli Reissunainen
Kalevi Korsu Solisten
Stina Kvarnström Skilda verkligheter
Tom Kyander Livläkarens besök
Tom Kylén Taxfree

L

Sture Lagerroos Handel och vandel
Rauno Laine Vaarallinen vaellus
Keijo Larila Naisten miehiä
Janne Laurila Iskuruokaa
Jukka Lepola På lerfötter
Kari Liimatta Utan förtroendevalda stannar facket
Ilkka Lindén Esset i rockärmen
Bengt Lindholm Delegera
Johan Lindholm Den kompletta garderoben
Anne Lindström Pin-up
Hanna Lindholm Raskauskalenteri
Birgitta Lindström I hennes blick
Marita Lindö Parfyymi
Inger Lundqvist Då långt borta är hemma
Laura Lundström Bella Donna
Marit Lundström Small Houses In Finland
Riitta Luoma-aho I deras armar

M

Hannu Malinen Miehestä mittaa
Tage Malmén Rakastajan aapinen
Peter Malmlund Sov du så diskar jag
Jukka Manner Bisneseticketti
Lasse Mannström Följ själens kompass
Terhi Mantere Makt och moral
Lisbet Malmlund Iloinen 1950-luku
Raija Myllymäki Att se och synas

N

Alf "Lille-Alf" Nordman tillhör mina absoluta favoriter. Denna lärare och sångare och jag har ett gemensamt förflutet.

Leena Nevalainen Tavaratalon tyttö
Leif Nordström Segel och hav
Monica Nordström Under ytan
Marit Norrgård Gör tomtar och troll
Jouko Nousiainen Onåd
Kristina Nummenmaa Mummokirja
Lasse Nyberg Päivämies palkan saa

O

Rea Ollikainen Koti ja kortteeri

P

Raili Peni Varför är de fattiga fattiga och de rika rika?
Eeva Pinomaa Bok för stygga flickor
Piia Pitkänen Kuuma uutinen
Stina Poutiainen Roosan talo
Torsti Poutiainen Gårdarna vid vattentornet

R

Mats Rehnström basar för HSF och har nyligen blivit pappa. Mats är mycket pojkaktig och gör ett städat intryck. Mycket trevlig att prata med dessutom.

Mats Rehnström Krogen
Antonia Ringbom Ett långt farväl
Anja Roos Joka naisen juoksukirja
Rainer Roth Tähtisumua
Johannes Runeberg Den politiske Runeberg
Tom Rönnblad Så funkar det

S

Yrjö Sahlstedt är en ståtlig herre , i synnerhet i seglarmundering. Dessutom mycket duktig att ordna regattor och hålla ordning på folk. Och rakt på sak i diskussioner.

Liisa Salmensaari Päivistä parhaimmat
Göran Sannholm Fallstudie. En berättelse om överlevnad
Kerstin Siggberg Skynda att älskas
Pekka Silfvast Marssi Venäjälle
Asko Siukosaari Villan
Eeva Siukosaari Winterland
Roger Signell Självtänkt
Lena Sihtola Stadens stoder
Eva Sjösten Släkt och vänner
Feffe Sjöstrand Golfkentän murha
Christer Sjöström Svenska trähus
Christer Sjöholm Älg
Andreas Sjöholm Hyvät tavat sentään
Olle Spring Ursvensk. Ett liv i modersmålets tjänst.
Juppe Stenman Brandvakt
Peter Stenström Blanda egna shots
Hjördis Strandberg Mitt i maten
Mathilda Sundström Eldsjälar
Arvi Suvanto Ringens brödraskap
Pigge Svenskberg Lilla pruttboken
Gunnel Söderholm Höga klackar
Sture Söderholm Amerikan löytöretken päiväkirja
Mikael Söderblom Meren laulua kuuntelen
Sandra Söderholm Den amerikanska flickan
Ulla Söderlund Till salu
Aino Söderström Lycksökare

T

Antti Tuuri är en av våra mest uppskattade andraboare. Men så är det ju också roligt för oss att ha någon riktig och äkta celebritet bland oss. En annan är Matti Remes som gärna mördar i våra trakter. Här står Antti på Berggatan med Lotte Runeberg.

Lauri Tanner Rasavilli Piltti
Poppe Taucher Tehtävä Mauritiuksella
Kitty Taucher Second Hand
Bob Tigerstedt Tyst!
Lisbeth Tuominen Kvinnor som tänker för mycket

V&W

Marketta Wall Herkullista historiaa
Kristiina Valtonen Parantavat pisteet
Mats Welander Vakna pappa!
Jouko Veikanmaa Souvvetaan ja huovataan
Pekka Vehviläinen Festen som konst, konsten som fest
Kurt Wennerqvist Nauretiin ennenkin!
Calle Wennerström En kväll på klubben
Christina Westerholm Mina drömmars man
Svante Westerlund Shakkilaudan mestareita
Inge Wichmann Med uppenbar känsla för stil
Barbro Wikberg Warrior Queens
Jörgen Wikberg Mannen
Bo-Evert Winberg Our Magnificent Wilderness
Helena Winberg Dessa trakter
Olli Vuori Suolaista hiekkaa
Regina Vähämaa Måla dekorativt

Z

Lolo Zilliacus Just For Fun

Å

Fredrik Åberg Barn är smarta
Nalle Åkerlund Han som såg mer

Ö

Sten Öhman Retorik idag
Ossian Österlund Floskler som tradition

VÄSTRA NYLAND

SÖNDAGEN DEN 17 AUGUSTI 2003

Nytändning i fsd

Fsd, de finlandssvenska socialdemokraterna, har länge kämpat i motvind. I två riksdagsval har fsd fått nöja sig med en enda riksdagsledamot, avgående ordföranden Klaus Hellberg i Borgå. Tidigare lyckades fsd mobilisera så stort väljarstöd att man fick två riksdagsledamöter i Nyland och en i Österbotten. Men Västnyland har inte lyckats behålla Lauri Metsämäkis mandat, och i Österbotten har Gudrun Eklöv inte förmått efterträda Mats Nyby. Och det är länge sedan det fanns finlandssvenska socialdemokratiska riksdagsmän från Åboland och Helsingfors.

MAARIT FELDT-RANTA, som i våras klev upp i en högre politisk division när hon överraskande blev specialmedarbetare för undervisningsminister Tuula Haatainen, är Hellbergs sannolika efterträdare. Hon har stöd i hela distriktet, och trots att hon själv med klädsam blygsamhet hoppades att flere kandidater ställer upp så behöver hon knappast vara rädd att bli utmanad på allvar.

Maarit Feldt-Ranta föryngrar fsd:s ledargarde

Fsd:s ordförande behöver en politisk plattform, han eller hon måste ha möjlighet att ägna sig åt dagspolitiken någorlunda på heltid, och förutom Klaus Hellberg har fsd just nu ingen annan än Maarit Feldt-Ranta som fyller det kravet.

I OCH FÖR SIG representerar hon en förändring av fsd:s gråtonade profil, och har säkert lättare att attrahera de omhuldade och eftertraktade unga väljarna än den färglöse Hellberg. Och knappast skrämmer hon heller bort de traditionella anhängarna.

OM MAARIT Feldt-Ranta blir fsd-ordförande betyder det att de västnyländska socialdemokraterna kan sluta leta efter en huvudkandidat i nästa riksdagsval. Och om hon kan använda ordförandeskapet på rätt sätt, och höja sin profil, så bör hon också ha goda chanser att bli invald 2007 – man får givetvis förutsätta att hon sitter kvar som ordförande till dess.

Det innebär att den västnyländska sfp-kretsen igen får räkna med en beaktansvärd konkurrent på valfältet, yngre kvinnliga kandidater med politisk erfarenhet är hårdvaluta för varje parti, det visar exemplet Mikaela Nylander med all önskvärd tydlighet. (J-EJ)

Smaklöst och riskfyllt

Det skulle inte finnas orsak att slösa ord på den smaklösa cd:n med dryckesvisor som ett anonymt gäng näringslivshöjdare har gett ut, om inte produkten skulle associeras med Nokia.

Då får det huvudlösa tilltaget att sjunga in en nidvisa om mordet på Olof Palme helt andra dimensioner.

Kalle Isokallio, som i Hbl plumpt förklarade varför cd:n har getts ut ("spela in låtarna i mobiltelefonen, så kan man äta och dricka utan att behöva avbrytas av snapsvisesjungande finlandssvenskar") avpolletterades som vd för Nokia under de turbulenta åren i början av nittiotalet, men han torde fortfarande lyfta den livstidsfallskärm som Nokia försåg honom med.

DEN KOPPLINGEN kan bolaget antagligen låta passera, men det är betydligt värre att Nokias kommunikationsdirektör Lauri Kivinen tydligen finns med i gänget – i varje fall har han inte dementerat uppgiften.

NOKIA ÄR ETT globalt bolag, vars marknadsimage, brand, hör till de värdefullaste i världen. Är det förenligt med bolagets värdegrund att dess kommunikationsdirektör offentligt skrålar om mordet på en aktad statsman?

Begriper inte Kivinen att Palmemordet är ett nationellt trauma i Sverige, jämförbart med terrorattacken i New York 11 september 2001? Tycker han att det var lustigt att Olof Palmes blod rann på Sveavägen?

För övrigt kan man bara undra hur det bordssällskap ser ut och beter sig som stämmer upp här visan – ingen skillnad om det är näringslivspampar i Finland ellerPalmehatande studenter i Sverige.

NOKIA HAR INTE råd att förknippas med den attityd som visan om Palmemordet förmedlar. Mindre klavertramp än Kivinens har hastigt och lustigt gjort direktörer arbetslösa. Riskerar Jorma Ollila verkligen att en rikssvensk journalist på någon presskonferens frågar om också han brukar tralla med när Lauri Kivinen och Kalle Isokallio stämmer upp? (J-EJ)

Borgå förlorade i tiderna jaktmuseet och nu ser det illa ut för naturmuseet. Vad håller på att hända med kulturstaden Borgå?

Borgåbladet (Tora Mattheiszen)

Dataviruset Blaster slog ut en femtedel av Nordeas kontor. Det är häpnadsväckande att Nordeas datasäkerhetsavdelning slumrade.

Det är otvivleaktigt besvärligt att skyudda sig mot virus, men också Nordea har en uppsjö av datasäkerhetsexperter vars uppgift är att följa med virustrafiken och reagera snabbt på hoten. Nu fanns det dessutom god tid för förberedelser. Maskviruset Blaster har redan en tid förberett en attack mot Microsofts uppdateringsservrar som har programmerats för den här dagen

Datavirus är ett av den moderna tidens gissel, som kan skaka företag och samfund som är beroende av informationstekniken. Kundernas förtroende är särskilt viktigt för bankerna, och man skulle tro att de håller sin beredskap att avvärja virus i högsta grad uppdaterad.

Protesten som var riktad mot Microsoft gjorde en björntjänst också för Nordea. Att viruset infekterade terminalerna ger inte en särskilt god bild av den stora bankens förmåga att bereda sig på hot.

Helsingin Sanomat

Här vid Genvägen

En riktig chock

fick invånarna i ett nybyggt hyreshus i Mariehamn här om dagen. Lamporna började blinka, en dator började ryka, TV-och videoapparater förstördes, liksså flere andra elapparater.

Det var inte åskan, däremot hade "någon" slarvat med elinstallationerna så att det plötsligt var 400 volt i stället för 240 i eluttagen, skriver **Nya Åland.**

Det var två muttrar som inte hade dragits åt ordentligt när elcentralen installerades, muttrarna skulle fästa skarven mellan centralens båda delar.

"Vi har slarvat," säger en representant för elfirman, och uttalar sedan den odödliga visdomen:

"Man ska göra ett jobb helt klart innan man lämnar det, annars glömmer man bort någonting."

Mariehamns elverk hade nog granskat installationen, men besiktningen av installationerna är inte vad den har varit.

Nuförtiden besiktigar installatörerna själva sitt eget arbete, myndighetskontrollen innebär bara att man granskar att formuläret är rätt ifyllt.

På något sätt verkar det bakvänt, det vore väl bättre att slarva med protokollet än glömma att dra åt viktiga muttrar.

Mördaren

Tommy Zethraeus, som dömdes till livstids fängelse för massakern på Stureplan i Stockholm i december 1994, där fyra människor sköts ihjäl, sitter som bäst inlåst på Hall. I ett skede fick han en mobiltelefon insmugglad till sig, samtalen avlyssnades så småningom av polisen, som kom underfund med att Zethreus fungerar som spindel i nätet i flere fall av grov brottslighet, bland annat vapenaffärer och knarkhandel.

Zethreus misstänks nu ha erbjudit mördarkollegan **Christian Bruzzone** 250 000 kronor för att utföra ett beställningsmord. Bruzzone satt också på Hall tills han rymde under en permission för ett år sedan.

Nu är problemet för polisen att den inte får använda samtalet för att spåra upp Bruzzone. Det är nämligen inget brott att vara på rymmen, och utan brottsmisstankar får polisen inte kontrollera teletrafiken.

Och fraser som "ett jobb och klippa en snubbe," "250.000 sa jag att det kostar", och "han ska väck, samma som förut" mellan två dömda mördare är enligt åklagaren inte tillräckligt för att misstänka stämpling till mord, skriver **Aftonbladet.** Nej, det ska väl finnas ett undertecknat och bevittnat kontrakt för att den svenska rättvisan ska vara riktigt övertygad.

Färre kommuner

skulle göra tillvaron betydligt behagligare för rikspolitikerna.

Det gäller att vara noggrann med elinstallationerna, så det inte går som i ett hus i Mariehamn.

– Färre kommuner skulle betyda färre samtal från klagande kommuner, alla riksdagsmän är på sätt och vis också kommunpolitiker, och det är besvärligt att få höra klagomål på fältet.

Det säger utvecklingschef **Mikael Enberg** vid kommunförbundet till **Syd-Österbotten.**

Han betonar ändå att hans åsikt är tillspetsad.

Allvarligare talat säger han att kommunsammanslagningar ska ske på kommunernas eget initiativ.

– Slås kommuner samman och befolkningssiffran stiger till över 30 000 invånare blir förvaltningen dyrare då administrationen blir större.

Men slår man ihop kommuner märks det inte lika tydligt om det går illa i en kommundel.

Negerbollar

har gottsugna svenskar knaprat i sig till kaffet, men nu är det slut på det. Ett konditori i Sjöbo skyltade med negerbollar, vilket fick **Sara Kander** att reagera, hon anmälde den förgripliga benämningen till diskrimineringsombudsmannen.

Konditoriinnehavaren **Agneta Andersson** förstår inte kritiken. Hon säger att man inte kan kalla bakverket för chokladboll, eftersom den inte innehåller tillräckligt mycket choklad för det.

Och "Vi har haft kolsvarta negrer härinne som inte tycker att det är något fel", säger hon till TT.

Aftonbladets Anders Westgårdh tycker däremot att man idag borde veta bättre än att använda ett namn som negerboll.

Om den innehåller för litet choklad, "kan vi därmed utgå från att den innehåller tillräckligt mycket neger?

Det blev ett

litet missförstånd och felskrivet, skriver hundkuratorn **Åsa Willford** nu i **Nya Åland**, efter reportaget där hon inte verkade känna till den kände svenske hundexperten Kenth Svartberg och dessutom påstod att hundrasen coton de tuléar används för att skrämma krokodiler.

Det var journalisten **Björn Åsgård** som på tal om Kenth Svartberg sade "man kan ju undra om han har hund" Willford tog det från den humoristiska sidan och svarade "ja, det kan man". Willford betonar att hon mycket väl vet vem Kenth Svartberg är.

Och hon betonar också att coton de tuléar "självklart inte skrämmer krokodiler," utan bara påkallar deras uppmärksamhet.

Reporten själv konstaterar att han inte minns att Willford nämnde att hon kände till Svartberg, och att han tydligen har missförstått förklaringen om krokodilhunden.

Så kan det gå.

Stämningen

är familjär i det lilla kapellet vid Täktervägen i Hangö, skriver **Rolf af Hällström** i **Kyrkpressen**, han var med vid samankomsten för en vecka sedan.

Vattenvälsignelsen är ett tecken på att den ortodoxa kyrkan börjar axla sitt miljöansvar, men principerna har funnits där i alla tider, betonar **Johannes**, metropolit av Nicea, tidigare ortodox ärkebiskop i Finland.

Och Hangö är mycket lämplig som startpunkt för en tradition med finlandssvenska ortodoxa sommarsamlingar, kyrkan är helgad åt S:t Vladimir, och han var svensk, ättling till de vikingar som grundade – eller antas ha grundat – det ryska riket.

Alan Jeffery hade för sin del inget ortodoxt påbrå när han för 29 år sedan kom till Hangö från Cambridge.

Hans väg till den ortodoxa kyrkan gick via kören.

Allt flere

svenskar byter efternamn, berättar **Dagens Nyheter**. Sålunda tog paret Axelsson och Johansson sig namnet ***Lupiner*** när de gifte sig. Först ville de heta Lupin "för det är min favoritblomma, och i vår trädgård växer de sig särskilt starka och fina," säger Hanna. Men Lupin var redan upptaget, så det fick bli en bukett i stället.

Antalet ansökningar om namnbyte har ökat med närmare 40 procent på fem år, konstaterar man på patent- och registerverket. En orsak är att det har blivit lättare att ansöka om nytt namn via verkets hemsida. Namnförslagen prövas av handläggarna, också språkexperter kallas in. Nybildade namn godkänns ofta, men i fjol underkändes ett tiotal ansökningar. Man får inte ha sitt förnamn som efternamn, eller tvärtom. Adliga namn, namn ur litterära verk, artistnamn eller namn som kan väcka anstöt godkänns inte.

Men Karlsson fick byta till ***Kruthof***, andra godkända namn är till exempel ***Ermanova, Sommarsby, Vackhelijus, Rosenfågel, Stjärnefyr*** och ***Winteris.***

Men ***Avesta, Brunstägg, Asterix, Donadoni*** eller ***Ancoccozz*** får man inte heta.

Buss och tåg populära

Cirka 150 000 finländare i städerna i södra Finland tar tåget eller bussen då de reser iväg till andra delar av landet för att fira julen. Enligt VR har cirka 50 000 valt att resa med tåg medan Matkahuolto har uppgett att cirka 100 000 väljer bussen.

På torsdagseftermiddagen fanns det ströplatser kvar i både tåg och bussar, men inte just i tågen till Lappland.

På julannandag väntas returtrafiken inledas och vara livlig. VR har satt in flera tåg i trafiken mellan Lappland och södra Finland under den kommande veckan. (FNB)

Rekordlånga köer vid östgränsen

Långtradarköerna vid Vaalimaa och Nuijamaa gränsstationer i öst växte sig rekordlånga på torsdagseftermiddagen. Kön vid Vaalimaa uppskattades till hela 30 kilometer, och ändan av kön sträckte sig endast ett par kilometer från Fredrikshamns centrum.

Långtradarkön i Nuijamaa var något kortare, cirka 20 kilometer, men kön sträckte sig för första gången en kilometer ut på riksväg sex. Kön vid gränsövergången i Imatra var klart kortare, eller drygt tre kilometer.

Myndigheterna trodde inte att köerna kommer att bli kortare åtminstone på torsdagen eftersom det anlände nya långtradare till köerna i takt med att fordonen släpptes in till Ryssland. (FNB)

Stormarknader sålde mera

Detaljhandeln med dagligvaror ökade i november med två procent mätt i pengar jämfört med samma månad i fjol. Under perioden januari–november stod utvecklingen på stället och tillväxten stannade på 0,05 procent.

Den största tillväxten uppvisade av super- och stormarknaderna.

Medlemsföretagen i Finlands Dagligvaruhandel sålde varor för sammanlagt 836,8 miljoner euro i november. (FNB)

Julgubben fick mest kort

Finländarnas kärlek för julkorten har inte svalnat. Även i år skickades dryga 50 miljoner kort. Och den som fick ta emot mest kort var naturligtvis julgubben.

– Är efter år är det julgubben som får flest kort i Finland. I år har julgubben fått ta emot cirka 300 000 brev och kort från nästan 200 länder, meddelade posten. (FNB)

En för alla och alla för en

Monika och Kenneth Ekholm är ett trevligt par.

Jarmo Vuorinen och Jari Karvinen representerar lärarna.

Stadens hela personal har igen samlats till den stora glöggfesten med stadsstyrelseordförande **Calle Wennerström** och stadsdirektör **Tom Axberg** som värdar.

Stadshusdelens clou var drätselns julprogram, en helt obetalbar tomtedans, ja den kan inte beskrivas, den borde ses. Dessa vaggande figurer gjorde självklart stor succé och programmet bisserades. **Lauri Tanner** kungjorde att följande grupp i tur att uppträda till julen 2005 är stadens gårdskarlar.

Söderholms och Helanders njuter av julstämningen.

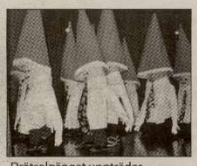

Drätselgänget uppträder.

Stämningen var på topp från allra första början. Waldorfsalladen var utsökt, liksom de hembakade pastejerna och **Mervis** egna köttbullar. Och det vimlade av glada festbesökare från alla stadens verk och inrättningar, både nuvarande tjänsteinnehavare och pensionärer.

Två viktiga damer i fjärde våningen är Rita Rehn och Monica Westerlund.

Calle Wennerström har vackra hemvårdsflickor kring sig.

Glamour i osannolikhetens stad

Detta bjöd lutfisksällskapet med **Patrik Holmén** som primus motor då närmare hundra personer samlades på Regatta för att intaga denna fisk på norskt vis. **Johan Signell** berättade om denna norska mattradition och många sände norrmännen en varm tanke för det lilla extra, baconsåsen, ägg-getostblandningen, mandelpotatisen, senapssåsen, inte att förglömma den starka senapen som serverades elegant i tub vid varje kuvert. Det hjälpte till. Mycket.

Mia Holmén och Lasse Lundqvist vänslas.

Henrika Lundqvist är på fest med mamma Anne och pappa Lasse.

Patrik Holmén är fascinerad av badortstiden här i Hangö och ser med stor kärlek tillbaka på denna tid av glamour. Han vill återskapa något av stämningen och genom drömmar och romantik ge en tydlig bild av hurdana förhållandena borde vara.

Pata Holmén är nöjd och belåten .

Guy Söderlund, Nixu Knichter, Ulla Söderlund och Patrik Holmén ser fram emot lutfiskfesten.

Lutfisktillställningen gav en stor portion av den glamour vi behöver i denna osannolikhetens stad, som han kallar Hangö. Där många traditioner kunde återupplivas som fastlagsjippon, ryska påskmatsarrangemang, släpärtskalas och andra aggremanger.

Casinos Olli Vuori gillar lutfisk.

Brigga Hangö

Kombinerat

Detta gäller inte skidåkning utan **Eeva Pinomaas** open house kombinerat med Finland-Amerikaföreningens julsammankomst i galleriet. Dessutom bjöds på konst till julpriser. Och professor **Charles Rhodes** som berörde ämnet idéhistoria.

Jag råkade i en mycket intressant konstdiskussion med **Tuula Masalin** och **Alan Jeffery**. Åsikterna bara flög omkring. Märk väl ärliga åsikter. Det lever jag länge på.

Eeva Pinomaa berättar att allas vår Kalle-Julle skaffat sig bostad i Hangö, så nu kan han ännu mera delta och påverka.

Den allra roligaste julfesten

Stig Backman firar födelsedag.

Visans Vänner sjunger detta läsår vid Hangöboendet vid Linjegatan och jag hade förmånen att få vara med om terminsavslutningen och julfesten. **Stig Backmans** födelsedag firades också med sång, ros och present.

Visvännerna var juligt klädda och ledde sången och lekarna helt superbt med **Rainer Roth** som primus motor. Det sjöngs minsann med inlevelse. Ringlekar blev det också och själv fick jag svänga om i Fru Söderström med **Johnny Langhoff**, en av värdarna. **Tomy Karlsson** var ypperlig julgubbe och delade ut välfyllda snaskpåsar som visflickorna ställt i ordning. Efter allsången blev det glögg och gräddtårta för alla.

Hangöboendet är modernt och ljust inrett med mysig stämning. Kryddburkssortimentet i köksavdelningen visar på stor fantasi i fråga om matlagningen som sköts på stället. Johnny och Stig bor i övre våningen och kockar själva. Alla trivs utmärkt i detta sitt hem.

– Vi har det trevligt tillsammans här, berättar **Tita Lindström**.

– Till våra sångkvällar kommer också gäster som bor på annat håll. Det är ett givande arbete för oss som jobbar här, vi känner att vi gör en insats.

Visvännerna fick årets kulturpris för sina insatser med den nordiska visfesten under tjugo år. De här kvällarna vid Linjegatan visar att vännerna också är värda en eloge för hjärta och empati, vilket jag noterar med stor tacksamhet och beundran.

Ninna Enqvist är assistent. På bilden ses hon med Gun Sundqvist och Ulrica Uusitalo.

Här har vi visvännerna med julgubben Tomy i mitten.

God Jul!

Fröken Nelli.

Visserligen är det arbetsgivarnas jul och nyår detta år, men i alla fall hoppas jag alla har en skön och fin helg med värme och närhet. Vi skall tro att man för länge sedan har reparerat gatlamporna i kyrkbacken som var pinsamt mörka vid körernas julkonsert.

Jag åkte ner till Kapellhamnen för att få en julbild åt er. Bilden föreställer Villa Ida, stadens äldsta hus, julprytt av sin ägare **Johan Stenman**. Min andra julbild föreställer fröken **Nelli** som jag tycker om att fotografera. Hon har ett världsvist allvar som alltid tjusar mig.

God jul på er!

Villa Ida.

LÄSARNA SKRIVER

Om struntprat och vindkraft

Vindkraften bara en av grenarna på energiträdet

Att besvara Juhani Westmans artikel i VN 15.10-05 och hans ytliga syn på vindkraft ligger en hel del under anständighetens vattenmärke. Men eftersom jag under den senaste tiden kunnat konstatera att okunskapen, medvetna feltolkningar och personliga påhopp blivit allt vanligare kan det vara på sin plats att upprepa vad Saba Winds beslut handlar om och vad jag sagt och avsett i radiointervju.

Saba Wind har inte tvingats nedmontera något verk, men för oss är det viktigt att vi lever upp till lagstiftningens bokstav och siffra. Vårt beslut att flytta två verk är ett av flera möjliga alternativ, för att komma ner på den låga ljudnivå som ställs på moderna vindkraftverk.

Denna åtgärd har inget att göra med någon förenings högljudda och osakliga agerande, fritt från grundläggande kunskap om vad modern vindkraftsteknologi handlar om. Osmo Tourunen är ett strålande undantag från det påståendet.

Att sedan Sottunga Kommun är självförsörjande på sin vind-el är inte så konstigt eftersom de på ett berömvärt sätt lyckats med det som inte många andra klarat av – nämligen ta vara på de närvarande resurserna och t.o.m. kunna komma överens i frågan. Tänk vilken underbar nyhet att vindkraftverk inte producerar el när det inte blåser, det om något är en näst intill "astronomisk" upptäckt!

Herr Westman skulle göra klokt i att lyssna noga på radion. Det jag sagt, är att verken på Sottunga har en märkeffekt som en del lägre än effekten på ett verk i Barösund, och att de vid normal vindhastighet får all sin el från de vindkraftverken, konstigare än så är det inte.

Sedan har jag alltid hävdat att det är mångfalden och inte enfalden som är vår räddning och här är vindkraften bara en av grenarna på det stora förnyelsebara energiträdet. Själv värmer jag upp mitt hus med havsvärmepump och ved, använder vind-el för belysning och maskiner, kör mina dieselbilar och traktorer med avfallsmatolja från restauranger vilken är framställd av framtidsföretaget Vegoleum. Stilla undrar jag hur Westman har det i dessa frågor.

Att gå tillbaks till den diskussion vi förde på 1980-talet då vi grundade Vindkraftföreningen, om behovet av reservkraft för all vår energiproduktion, är fullständigt onödig i detta sammanhang eftersom de som faktiskt bryr sig och jobbat i branschen, har kommit långt förbi Westmans märkvärdiga "nybörjarresonemang".

Sedan är det sorgligt att konstatera att även en klok man som Westman har kört ner sig i det djupa "antingen eller-diket", när mångfaldens stora möjligheter och utmaningar väntar på intelligenta, modiga och visionära framåtsträvare där biogas, solkraft, vätgas, etanol, biodiesel, värmepumpar, ved, flis, pellets, ångkraft och många andra nyinnovationer möjligen kan rädda oss från enfaldens undergång.

I dessa spalter finner ni inte mitt engagemang i fortsättningen, det har visat sig meningslöst i ett läge där tomma tunnor bullrar mer än vindkraftverk. Jag har viktigare saker att göra för en ren energiproduktion. Men ring mig gärna på 044-513 0829.

Avslutningsvis vill jag kort kommentera Astrid Thors insändare. Det är helt riktigt att det finns risk för förändringar av det man säger och avser när saken återges av andra. Styrelseledamoten för kulturföreningen Osmo Tourunen hade bett mig finnas till hands eftersom han antog att gästerna önskade besöka verken. Denna önskan hade även framställts, men tidtabellen medgav inte att gästerna skulle förflytta sig 350 meter upp till verk nr.2.

Skulle de fått möjlighet därtill, hade alla förstått varför de inte hörde något ljud från verken den dagen. Genom ett möte och en öppen dialog hade de missförstånd som nu uppstått kunnat undvikas.

Tage Romberg
Vd för CWE Oy Ab
Vice vd för Saba Wind Oy Ab

Storkommunen Raseborg

Region Raseborg och Lojoregionen utgör en helhet

Vad betyder detta i praktiken? Jo fem fattiga kommuner går samman och vad händer sedan.

Ingen kan väl ändå tro att det är kommungränserna, som är orsaken till den svaga ekonomin i regionen.

En orsak under många år har varit statsmakten, som ålagt kommunerna nya uppgifter utan att samtidigt ge ekonomiska förutsättningar. Nu bör staten äntligen ta sitt ansvar för den kommunala ekonomin. Även attitydförändringar bör ske om regionen skall utvecklas och förbättras.

Jag vill nämna en händelse för flere årtionden sedan.

När dåvarande Neste ville etablera sig i Västnyland uppstod en enorm folkstorm, som satte stopp för regionens utveckling. Tänk västnylänningar hur infrastrukturen vad gäller vägarna och järnvägen skulle se ut i dag, om detta projekt hade förverkligats. Och tänk vilken sysselsättande effekt det hade betytt för regionen.

Strukturförändringar måste ske inom hälso- och sjukvården, framförallt vad gäller specialsjukvården.

Befolkningen i Västnyland bör få den service den behöver, likaså en bra hälso- och sjukvård, men beslutsfattarna måste äntligen ta sig i kragen och vidtaga sådana åtgärder att det även finns ekonomiska resurser till detta.

Nu om någonsin är det dags att vidga vyerna och se framåt och jag har den åsikten att riktningen bör även vara mot Lojoregionen. Region Raseborg och Lojoregionen utgör en helhet, som på sikt kan vara räddningen för hela Västnyland. Samtidigt skulle det innebära att denna region skulle få ett växande centrum.

Stadsdirektör Kaj Lindholm i Karis har framtidsvisioner och det är beklagligt att stadsstyrelsen i Karis inte noterat detta. Dessa visioner skulle även ge Karis och Svartå en god position i en gemensam region.

Låt oss gemensamt arbeta för detta utan språkpolitiska förtecken. Det sämsta den svenskspråkiga befolkningen kan göra är att isolera sig från Lojoregionen.

Med samarbetshälsningar

Bertel Sundman
Svartå

Många starka kandidater behövs

Det är bra att Thomas Blomqvist beslutat sig för att ställa upp i riksdagsvalet och att arbetet för att hitta goda kandidater för riksdagsvalet därmed kommit igång.

Sfp:s mål skall vara att få tillbaka det fjärde mandatet och för det behövs allas hjälp. Därför blev jag både förvånad och bekymrad över att den nyländska kretsordföranden Sten Öhman, som i senaste val fick nästan 2 000 röster, nu låter förstå att han inte tänker ställa upp i valet – för att inte splittra Västnyland.

Att återvinna det fjärde mandatet blir en tuff kamp som förutsätter en god vilja och en mångsidig och heltäckande kandidatlista. Kandidatlistan har plats för 34 lyskraftiga personer från olika delar av Nyland. Det skall finnas utrymme för flera duktiga västnylänningar i kandidatbuketten.

Christina Gestrin
riksdagsledamot sfp

Likgiltiga bilister

I fredags fick en äldre dam en sjukdomsattack några hundra meter från färjan på Skåldösidan. Hon åkte i diket där bilen blev liggande på vänstra sidan mot en djup dikeskant så att hon inte kunde komma ut.

Bilisten efter henne, som måste ha sett händelsen, åkte otroligt nog sin väg och på samma sätt gjorde alla ca tio efterföljande bilister!

Vi var väl den näst sista bilen från färjan och den enda som stannade, kallade på ambulans och hjälpte henne ur bilen som låg invid vägkanten. Oroväckande!

Här vill jag berätta att då jag i Spanien snubblade vid en trappa och föll, så hade jag knappt hunnit få markkontakt innan två personer rusade fram och hjälpte mig upp. Stor skillnad i attityden till medmänniskor.

Reni Hildeen

Skicka gärna

notiser, insändare, artiklar som e-post till redaktionen, på adressen **vnred@eta.fi**. Om du sänder material avsett för publicering på någon personlig e-postadress (enligt formeln **förnamn.tillnamn@vastranyland.fi**) så är det säkrast att kolla per telefon att vederbörande finns på plats och läser sin e-post.

På VN:s hemsida **www.vastranyland.fi** finns formulär för insändare och andra tips till tidningen.

För insändare gäller som huvudregel att de bör undertecknas med skribentens eget namn. Och skriv kort, så att också andra får plats för sina inlägg!

Dirigenten Hans Mecklin tillsammans med Leif Björk och Tony Öblom framför de övriga medlemmarna i Hangö manskör som satsar på havet. FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Hangö manskör fick havet att svalla

■ Hangö manskör både börjar och slutar sin konsert "Havet" med den stämningsfulla låten "Ta mig till havet" med melodi och text av Peter Lundblad.

Det går inte att ta miste på inlevelsen i sången. Hangö manskörs medlemmar älskar uppenbarligen havet lika mycket som de njuter av att sjunga!

Därmed skapar de den bästa tänkbara stämningen för aktivitetsveckorna "Höstligt vågsvall" som inleddes med körens temakonsert i en välfylld festsal i Hangö stadshus på lördagen.

HAVETS VÅGOR rullar in över publiken också med de andra låtarna. Stämningen förstärks av att foton med havsmotiv passerar revy på väggen bakom körmedlemmarna.

Dessutom har kören under **Hans Mecklins** ledning byggt upp konserten som en seglats. När de sista tonerna i Tom Gardbergs "Natthamn" klingat ut, är det dags för kaffepaus. Och när publiken återkommer, får de höra körmedlemmarna vakna på klipporna med gamla kära "Morgonen ljusnar så rosig och fager".

Innan seglatsen tar vid är det givetvis på sin plats att lyssna till "Väderleksrapport för sjöfarande" som Mecklin gjort melodi och text till enkom för detta projekt. **Magnus Lindströms** radioröst är pricken på i:et.

Roland Näse, som ackompanjerar på piano i de flesta av låtarna, står också för arrangemangen till en del av dem, bland annat ett annorlunda och skojigt arrangemang till Kari Aavas "Tango merellä".

REPERTOAREN I "Havet" är välvald och omväxlande.

Trots att kören uppför hela nitton låtar, känns det aldrig enahanda eller tråkigt. Evergreens som "I am sailing" och "Bridge over troubled water" växlar med traditionella visor som "Så länge skutan kan gå" och "Vänövalsen".

Publiken får också njuta av R.F von Willebrands vackra "Långsamt som kvällsskyn" med text av K.A Tavaststjerna och Otto Palmgrens sköna "Spegling" med den oförglömliga texten av Jarl Hemmer ("allting är en spegling och speglingen är allt"). Solister i dessa låtar är **Tor-Rolf Lindblom** och **Leif Björk**. Att kören har sångare som också uppträder solo bidrar till variationen under konserterna. Utöver Lindblom och Björk sjunger **Alan Jeffery** solo i "Höstvisa" och **Tony Öblom** tillsammans med Björk i "Bridge over troubled water."

I körsång är givetvis tonträffning och tydligt uttal viktiga element där det alltid finns finslipningsmån, men en konst i sig är också att skapa god och avspänd stämning. När publiken går hem glatt nynnande, bör det ses som ett tecken på att konserten lyckats!

– Det är speciellt lyckat när kören går in för ett tema på det här sättet, kommenterade kultursekreterare **Birgitta Danielsson** efter konserten.

Manskören uppträder med "Havet" i Sigurd Snöresalen Ekenäs klockan 19 på torsdagen.

MARIT LUNDSTRÖM

Onnimanni-priset till Maria Laukka

Finlands barnboksinstitut har tilldelat årets Onnimanni-pris till Maria Laukka. Hon är direktör för Voipaala barnkulturcentrum i Valkeakoski.

Prisnämnden motiverade valet med att Laukka är en kreativ och outtröttlig pedagog. Laukka är också kritiker och forskare, som bland annat jobbat för en höjd status för illustrationskonsten.

Maria Laukka har lett Voipaala barnkulturcentrum sedan det grundades år 1989. Före det jobbade hon som tf biträdande professor i konstfostran på Konstindustriella högskolan. (FNB)

Syystyrskyt alkoivat kuohuten Hangö Manskörin esityksellä

Lauantai oli ensi-ilta niin kuoron merelliselle ohjelmistolle kuin Mecklinin sävellykselle

Hangö Manskör Hans Mecklinin johdolla aloitti Hangon syystyrskyt merihenkisellä konsertilla lauantaina. Kaupungintalon juhlasali oli täpötäynnä yleisöä nauttimassa näistä musiikillisista, tunnelmallisista kuohuista, joiden aikana aikana he saivat katsella valkokankaalla merellisiä kuvia.

Lauantai oli ensi-ilta monella tapaa

Lauantaisen konsertin ohjelmaa oli harjoiteltu jo vuoden vaihteesta lähtien ja siihen kuului kuoronjohtaja Hans Mecklinin ja kuorolaisten omia toivelauluja. Ohjelmisto oli kansainvälinen ja monipuolinen sillä kuoro lauloi ruotsinkielen lisäksi pari kappaletta englanniksi ja yhden suomeksi.

Torstainen konsertti oli merellisten laulujen ensi-ilta, he esittävät saman konsertin torstaina Tammisaaressa ja lauantaina Paraisissa.

Ensi-iltaa ei viettänyt ainoastaan merellinen ohjelma sillä konsertissa kuultiin myös kuoronjohtaja Mecklinin ensimmäinen oma sävellys, Väderleksrapport för sjöfarande, jonka hän sävelsi viime vuoden joulukuussa. Kappaleen sooloesityksen, eli radioäänen osan esitti Magnus Lindström.

Konsertissa saatiin kuulla useita loistavia sooloesityksiä: Tor-Rolf Lindblom esitti Drömmens skepp -kappaleen, sekä soolo-osuuden kappaleessa Långsamt som kvällskyn.

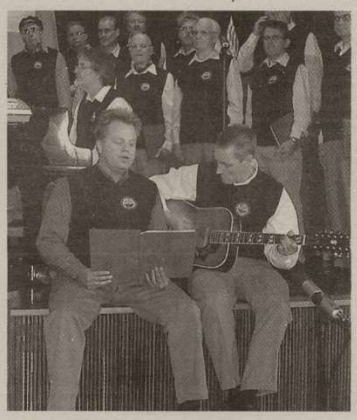

Englanninkielisestä musiikista vastasi Leif Björck hänen laulaessaan Paul Simonin kappaleen. Säestäjänä Tony Öblom.

Hänen upeasta äänestään kuului, kuinka hän on harrastanut laulua jo kauan.

- Olen harrastanut kuorolaulua jo vuodesta 1952. Aion esiintyä enää muutamassa konsertissa ennen kuin lopetan, sillä alan olla jo siinä iässä, ettei ääni enää kulje ilman paljoa harjoittelua, Lindblom paljasti.

Pitääkseen yllä ääntään hän harjoittelee laulua joka päivä tunnin ajan.

Muita sooloesiintyjiä olivat Leif Björck, Tony Öblom ja Alan Jeffrey.

Björck lauloi yksin mm Paul Simonin kappaleen Bridge over troubled water Tony Öblomin säestäessä häntä kitaralla.

Ohjelmistoon kuului myös hankolaisen Rainer Rothin säveltämä, sanoittama ja sovittama kappale En sensommardag

Musiikkia koko elämä

Mieskuoron johtaja tammisaarelainen Hans Mecklin kuvailee itseään itseoppineeksi, elämänkoulun käyneeksi kuoronjohtajaksi, sillä hän ei ole missään vaiheessa opiskellut kuoron johtamista. Ammatiltaan hän on matematiikan opettaja ja opettaa Tammisaaressa, mutta on harrastanut musiikkia jo vuodesta 1964, jolloin hän meni opiskelemaan Åbo Akademiin ja liittyi kuoroon ollessaan vasta 18-vuotias.

Musiikki tempaisi hänet mukaansa, on kantanut aina tänne saakka ja jatkuu yhä edelleen tärkeänä hänen elämässään.

Mecklin kehuu kuorolaisia mukaviksi ja hyviksi laulajiksi. Onpa heillä niin hauskaa yhdessä, että hän viihtynyt kuoronjohtajan tehtävässään jo kahdeksan vuotta. Ainakin kerran kuukaudessa kuorolaiset menevät yhdessä syömään ravintolaan, jossa varmasti laulu kajahtaa.

- Toivomme mukaan lisää laulajia, jotka voivat tulla mukaan marraskuusta alkaen kun ryhdymme harjoittelemaan joulukonserttia varten, Mecklin sanoi.

Kuoro kokoontuu torstaisin Hangete salissa ja esiintyy noin 5-10 kertaa vuodessa.

Merellinen tunnelma ja raikuvia aplodeja

Jokaisen kappaleen jälkeen yleisö puhkesi raikuviin suosionosoituksiin, erityisesti sooloesitysten jälkeen. Konsertti päättyi Hangon marssiin, mutta suosionosoitusten saattelemana kuoro esitti lopuksi encorena tunnelmallisen kappaleen Ta mej till havet, jolla se oli aloittanutkin konserttinsa.

Kukituken jälkeen aplodeista ei tahtonut tulla loppua ollenkaan, joten olisi luullut että kuoro joutuu vielä laulamaan uuden encoren.

- Jos haluatte kuulla lisää lauluamme, tulkaa torstaina Tammisaareen, olivat kuitenkin kuoronjohtaja Hans Mecklinin päätössanat. -rk

Tor-Rolf Lindblom on harrastanut laulua jo vuodesta 1952 lähtien. Pitääkseen yllä upeaa ääntään hän harjoittelee joka päivä ainakin tunnin.

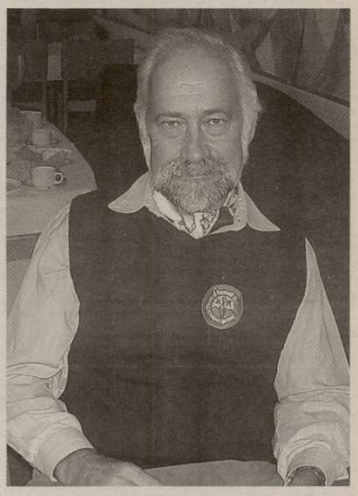

Tammisaarelainen Hans Mecklin on johtanut Hangö Manskör -kuoroa jo kahdeksan vuotta. Hän toivoo lisää laulajia mukaan.

Hangö Manskör -mieskuoron konsertissa saatiin kuulla monia, hienoja neliäänisiä kuorosovituksia, sooloesityksiä, mutta myös kuoronjohtaja Hans Mecklinin ensimmäinen, oma sävellys.

Pargas svenska pensionärer

Vi reste till Slovenien och Kroatien

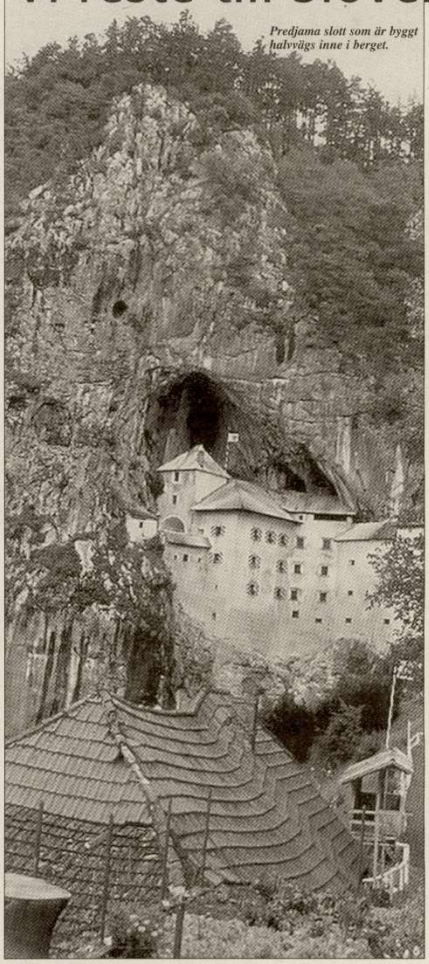

Predjama slott som är byggt halvvägs inne i berget.

En septembernatt kl. 03.30 samlades en grupp hurtiga pargaspensionärer på busstationen för att göra "höstens stora resa". Vi flög från Helsingfors/Vanda och kl. 9.30 landade vi i Budapest, bänkade oss med resenärer från övriga delar av landet i Ingves buss och startade mot Slovenien. Vi körde längs Balaton sjön, det var varmt och vackert och på kaffepausen doppade en del av oss fötterna i den grunda Balatonsjön. Vid gränsen möttes vi av vår lokala guide, **Blaz,** - och en lång rad långtradare. Slovenien håller på att smutsas ned av långtradartrafiken, som på grund av billiga taxor kör från sydeuropa till norderuropa via Slovenien.

Slovenien räknas till ett av världens vackraste länder. Naturen bjuder på allt från vilda alpvyer till vackra vinodlingar och välskötta trädgårdar.

I kvällningen kom vi fram till staden Maribor invid floden Drava. Maribor fick sina stadsrättigheter år 1254 och är i dag en modern handels- och industristad med 150.000 invånare. Vi bodde strax utanför staden i vintersportorten Pohorje, halvvägs uppe i en slalombacke. En kväll åkte vi linbana upp till bergets topp, där vi åt middag och sen ned igen över hisnande stup med stadens ljus under oss. Till all tur var det litet dimmigt så man såg inte alla stup och trädtoppar.

Vi besökte en massa slott under vår resa. De flesta slott fanns högt uppe på bergstoppar med en massa trappor innanför. Så till dagens program hörde minst ett slott med bergs- och trappklättring!

I den lilla staden Bled, invid "Julijske" alperna med en underbart klar sjö, klättrade vi först upp i Slottet som klamrade sig fast vid en bergsvägg ovanför sjön. Sedan roddes vi ut till en ö med en kyrka uppe på öns högsta topp. Roddbåten var en flatbottnad , egendomlig träbåt med plats för ca 20 personer och med åroma längst bak. Roddaren berättade att han byggde sina båtar vintertid och att han hade lärt sig båtbyggarkonsten i Lahtis!

Vårt hotell i Bled låg mycket vackert invid sjön med utsikt över både slottet, ön och kyrkan.

Vi besåg också huvudstaden Ljubljana i hällande regn. Vädret i Slovenien var litet regnigt, men det gjorde inte så mycket eftersom det fanns så mycket att se och göra.

I Postojna besökte vi Europas största droppstensgrottor. Ett eldrivet tåg tåg tog oss 20 km rakt in i den underjordiska labyrinten av trånga tunnlar och storslagna stora salar, som skapats under miljontals år. Jag var faktiskt rädd när vi susade fram i de smala,mörka tunnlarna med långa droppstensformationer hängande ovanför våra huvuden. Ett slag blev det kolmörkt och jag tänkte osökt på den stora jordbävningen som guiden hade sagt att man väntade på i Slovenien.

Efter grottbesöket lugnade vi oss med lunch och ett slottsbesök. Vi tog avsked av Blaz, vår kunniga guide i Slovenien. Han bad oss komma ihåg:

-att vi varit i Slovenien, ej i Slovakien!

-att Slovenien inte är i krig och att det inte springer flyktingar på åkrarna !

-att huvudstaden heter Ljubljana - inte Bratislava,

-att alla är välkomna till Slovenien, som är ett snyggt, tryggt litet land.

Nu har ju också vår president besökt Slovenien och droppstensgrottorna, så nu känner vi i Finland säkert till Slovenien och landets president **Janez Drnovsek.**

Resan gick vidare till Kroatien

Resan fortsatte och vi passerade gränsen till Kroatien, med jättelånga långtradarköer och mer omständiga gränsformaliteter eftersom Kroatien inte hör till EU.

I kvällningen kom vi till Opatija, en vacker badort på halvön Istrien, som skjuter ut i den nordligaste delen av Adriatiska havet. Här bodde vi i fyra nätter och härifrån gjorde vi utflykter i omgivningen.

Halvön Istrien med sina många öar har blivit ett av Europas mest omtyckta resemål. .Kusten är vidunderligt vacker med branta stup och djupa dalar och många små städer och byar. En massa turistbussar susar omkring på smala bergsvägar. Annars är vägarna i Kroatien bra, efter de svåra krigsåren bygger man motorvägar och satsar på turismen och kommunikationer. På Istrien fanns förutom den smala slingrande vackra kustvägen även en rak väg genom ön med en lång tunnel genom bergen.

Längst ute på halvön ligger staden Pula med sina minnen från romartiden. Pula är i dag en modern universitetsstad med en fin gammal stadskärna och en bra hamn med en viktig flottbas.

Foto: Harriet Weckroth

Vy från staden Pula i Kroatien.

På roddtur i Bled med en "Blejska pletna" båt.

I hamnområdet fanns en massa matställen. Här åt jag en underbar skaldjursrätt med bläckfisk och andra läckerheter. Vi besökte också Pulas amfiteater, en av de sex största romerska amfiteatrar som finns bevarade. När teatern byggdes rymdes upp till 23 000 personer på de breda sätena. I dag ryms här 5000 personer och teatern används som konsertscen för allt mellan opera och rock.

Vi besökte också ön Krk, dit man kom med en stållig 1,5 kms bro. Staden med samma namn som ön utvecklades på 1100-talet och fransiskanermunkarna har varit måna om att bevara öns historia och kultur. Krk är också känt för sitt vin, som vi provsmakade i en mycket stämningsfylld vingård tillsammans med den musikaliska vinodlarfamiljen .

Kroatien börjar återhämta sig efter de svåra krigsåren 1991-96 och är i dag på god väg att få tillbaka sin ställning som ett mycket omtyckt resmål i Europa. I det relativt lilla landet ryms många olika landskapstyper och naturen är oerhört vacker. Vi rörde oss i norra delen av Kroatien och vår guide ansåg att vi absolut måste se mera av Kroatien!

Sen var det bara att packa ihop sina tillhörigheter och åka genom Slovenien och Italien till Milano, därifrån vi tog flyget hem.

Harriet Weckroth

Faktaruta Kroatien

Officiellt namn: Republika Hrvatska (republiken Kroatien)
Yta: 56 538 km²
Invånare/km²: 83
Folkmängd: 4,5 milj.
Språk: kroatiska, serbiska
Huvudstad: Zagreb, andra viktiga städer; Dubrovnik och Split vid kusten.
Valuta: Kuna (HRK) 1 kuna = 0,13 euro.
Gränsar till: Slovenien, Ungern, Bosnien-Hecegovina, Serbien-Montenegro.

Faktaruta Slovenien

Statsskick: republik
Yta. 20 253 km²
Huvudstad: Ljubljana
Invåarantal: 2 miljoner
Invånare/km²: 98
Kustlinje: 46,6 km
Språk: slovenska är officiellt språk, i vissa områden är också italienska och ungerska officella språk.
Valuta: Tolar (SIT) 1000 SIT=4,7 euro
Gränsar till: Italien, Kroatien, Ungern och Österrike.
Medlemskap i EU (2004) och Nato.

Marinmålningar ännu tre dagar i Gamla kommunalstugan

(PK) Konstutställningen med sex marinmålare pågår i Gamla kommunalstugan vid Fredrikaplan ännu denna vecka.Tavlorna tas ner på lördag eftersom en ny utställning i Pargas kulturföreningens regi öppnar i början av veckan.

Marinmålarna i kommunalstugan är **Paolo Battilana,** Paulo Battilana, **Risto Honkaharju, Veikko Järvinen, Jarmo Sillanpää** och **John Sychold.**

Utställningen har öppet i dag och i morgon kl 12-18 samt kl 10-16 på lördag.

–LL

Första gången i Pargas

Hangör Manskör ger havsbetonad konsert

(PK) Hangö Manskörs höstprojekt "Havet" hade sin premiär i Hangö stadshus festsal i lördags. I dag ges konserten i Ekenäs och nästa vecka lördag den 29 oktober står Pargas i tur.

– Det är faktiskt första gången' som Hangö Manskör konserterar i Pargas, men skärgårdsstaden Pargas är ju en naturlig konsertplats för "Havet". Dessutom är det också fråga om en svarsvisit eftersom Pargas Manskör besökte Hangö i våras och gav en konsert där, säger dirigent **Hans Mecklin** från Hangö Manskör.

"Havet" är en multimediaprojekt där man under konserten visar bilder, som körmedlemmarna tagit i Hangö med omnejd, med videoteknik på en stor skärm.

I programmet ingår havsbetonade sånger på svenska och engelska, bl.a. Hans Mecklins Väderleksrapport för sjöfarande, Gavin Sutherlands I am sailing, Paul Simons Bridge over troubled water, Lasse Mårtensons Morgondimma, Jurmo samt Vänövalsen. Därtill ingår klassikerna såsom Taubes Så länge skutan kan gå, Palmgrens Spegling och Tauros Höstvisa. Också en finsk sång, Tango merellä, framförs. Konserten avslutas med Hangö marschen. Som solister och solosångare fungerar **Tor-Rolf Lindblom, Leif Björck, Tony Öblom** och **Alan Jeffrey** och för pianoackompanjemanget svarar **Roland Näse.**

Konserten hålls i Malms skola och den börjar kl 17. Under pausen är det kaffeservering som ingår i biljettpriset om 10 euro. Biljetter vid dörren.

LEENA LEHTONEN

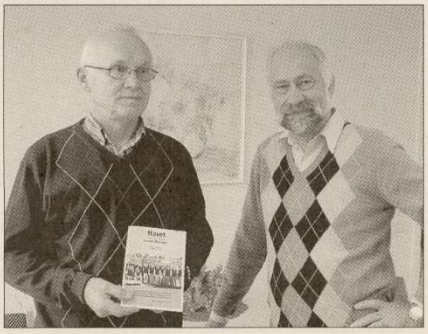

Foto: Leena Lehtonen

Hangö Manskör ger sin första konsert i Pargas. T.v. ordf. Jan-Erik Holmberg och dirigent Hans Mecklin.

Irrfärder för VD & mobil

BOKEN

ANNA
roman av
NALLE VALTIALA
Omslag: Jukka Aalto
Schildts, 2005
171 sidor, ca 26 euro

■ "En främmande kraft driver honom, en brusande flod, extremt grumlig, bottenlöst djup. Rösterna surrar i hans inre, i stället för den klara stämman just nu fragment av en nyss avslutad konversation. Fraser som yttrats i verkligheten, ett begränsat antal ordkombinationer. Kanske också några som bara alstrats av en inbillning exciterad till bristningsgränsen."

Den som tänker detta heter Bo Eriksson och är huvudperson i **Nalle Valtialas** nya roman "Anna". Samtidigt säger raderna också någonting väsentligt om romanen. Till exempel detta med rösterna som surrar i hans huvud eller detta med inbillning och bristningsgräns.

Ordet huvudperson känns nästan för litet i sammanhanget. Romanen är denna Bo Eriksson, framgångsrik medelålders VD. Det är hans värld som skildras, allt ses genom hans ögon, en verklighet som börjar te sig allt mera paranoid ju längre dygnet lider.

NALLE VALTIALAS författarskap är inte av den sort där man vet ungefär vad som är att vänta när nästa bok annonseras. Han har skrivit i många olika genrer och verkar i sin prosa ständigt syssla med att prova ut olika sätt att gestalta och berätta.

Det har t.ex. handlat om bestsellerrealism i "Nationens hjälte" (1985), experiment i fragment- och collageteknik i "En galen tebjudning" (1991) och "Tang" (1995), fabuleringsglädje på självbiografisk grund i "På min mammas gata" (1999) eller en egen variant av magisk realism i "På Korpila gård" (2003).

"Anna" kan väl ses som ytterligare ett steg i denna utprovning. Den här gången i anslutning till den ram på ett dygn som i t.ex. **James Joyces** och **Joel Lehtonens** efterföljd brukar locka författare till egna varianter.

Med sina inslag av medvetandeström och associativ styrning har den drag gemensamma med experimenten på 90-talet, men samtidigt finns här klara ramar i miljöskildringen och den psykologisk porträtteringen, som ändå gör den till en förhållandevis konventionell roman.

TITELN SYFTAR på hans försvunna dotter Anna, cirka 23 år gammal. Till bilden hör att han inte riktigt vet när hon försvann. Kanske var det i det läget som hans hustru Carola slutade tala med honom. Hon verkar överhuvudtaget börja inrätta sig för ett liv utan honom.

Den röst som framom andra bryter in i hans verklighet identifierar man i första hand som dotterns. Det är en ungdomligt kritisk röst som anklagar honom för hans levnadssätt, val och värderingar. Till den inre världen hör också minnesbilder från yngre år, inte minst vad gäller relationen till dottern.

Direktörens irrfärder i ett vintrigt Helsingfors kan också beskrivas som ett slags sökande, om inte efter dottern själv så efter ledtrådar till hennes försvinnande.

Men drivkraften är som sagt grumlig och sånt som förträngda skuldkänslor, olösta inre konflikter och känslan av svek kan också fogas till bilden. Inte minst det sista växer efterhand ut till grundläggande tematik i boken.

HUR SOM HELST kastar den honom till synes slumpartat i olika riktningar i en rörelse som väl både är flykt och sökande, allt medan gränsen mellan yttre och inre börjar lösas upp och han upplever sig kringränd av folk som vet mer om honom än de borde.

Miljöskildringen förstärker den bilden, man möter en ogästvänlig stad präglad av våld, knark och "män i välpressade kostymer".

Irrandet bär bland annat hem till systern, som han annars inte just har kontakt med, och till en avancerad lyxprostituerad som får fylla funktionen både som tröstande och straffande instans.

Direktörens kvinnosyn är annars ett kapitel för sig. Han är sexfixerad till parodins gräns och Valtiala gör det uppenbart att han inte kan betrakta en kvinna annat än som sexobjekt.

Och hela tiden ringer mobiltelefonen; samtal som han lika ofta vägrar att ta emot, som han för dem eller kort avslutar. Mobilen har en intressant roll. Den ger dels en bild av det nätverk han ingår i med jobbet i centrum, men gestaltar samtidigt hur han inte längre behärskar den världen.

"ANNA" ÄR en proffsigt skriven roman som vältaligt gestaltar en man på gränsen till sammanbrott och som effektivt blåser upp drag i dagens verklighet – vilket typiskt nog gör att man hamnar nära massmedias och filmens värld.

Likafullt är det en roman som inte känns särskilt engagerande. Det kan dels handla om att Valtiala valt en osympatisk huvudperson, vilket i och för sig är fräscht, men effektivt skär av inlevelsefaktorn. Vilket givetvis är meningen.

Men det kan också handla om att författaren turnerar en tematik som börjar bli nog så genomtröskad, d.v.s. den (framgångsrike) finländske mannens svek mot sig själv och familjen.

I förlängningen finns det naturligtvis en kritik här, en kritik som för förbi mannen mot tidsanda och samhälleliga värden och strukturer, men den orkar inte riktigt bli den motvikt som lyfter romanen.

BROR RÖNNHOLM
bror.ronnholm@fabsy.fi

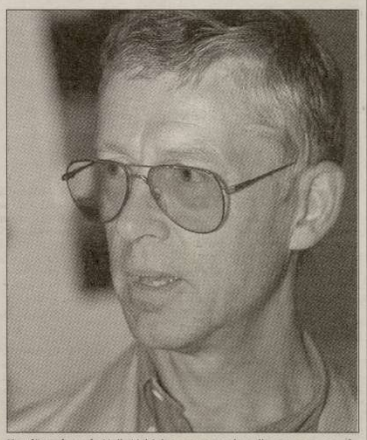

Karriär och svek. Nalle Valtialas nya roman handlar om en man på gränsen till sammanbrott.

Hangö manskör besjunger havet

Uppträder för första gången i Pargas på lördag. Varje sång illustreras med bilder på segel.

■ På lördag konserterar Hangö manskör för första gången i Pargas.

– Konserten går under namnet "Havet" med havsbetonade sånger på både svenska, finska och engelska. Därför är skärgårdsstaden Pargas en naturlig konsertplats för oss. Samtidigt är det också en svarsvisit, eftersom Pargas manskör gästade Hangö med sin konsert "17" i våras, säger körens dirigent **Hans Mecklin**.

I förra veckan var han tillsammans med körkollegan **Jarl-Erik Holmberg** på besök i Pargas för att ta en titt på konsertlokalen i Malms skolas gymnastiksal.

– Salen passar oss utmärkt. I scenöppningen spänner vi upp ett segel på vilket vi projicerar multimediala havsbilder i anslutning till varje sång, säger Mecklin.

KONSERTREPERTOAREN består av aderton sånger av bland andra **Staffan Percy, Paul Simon, Evert Taube, Tom Gardberg Lasse Mårtenson, Jean Sibelius** och **Erna Tauro.** Också dirigentens egna sång Väderleksrapport för sjöfarande sjungs, i två repriser.

Kören består av ett 30-tal aktiva sångare i åldre medelåldern och det här konsertprogrammet har man övat på sedan i januari. Till och med två gånger i veckan veckorna före premiären, som hölls i Hangö stadshus den 15 oktober.

– Där var publikuppslutningen större än väntat, med över hundra människor på plats, säger Mecklin som hoppas på stor uppslutning också i Pargas. Den tredje konserten gavs i Ekenäs den 20 oktober.

SOM KÖRENS solister sjunger **Tor-Rolf Lindblom, Leif Björck, Tony Öblom** och **Alan Jeffrey**. Vid pianot ackompanjerar **Roland Näse**, som också är körens vice dirigent.

Konserten är indelad i två avdelningar med paus. Under pausen serveras kaffe. Med pausen inberäknad räcker konserten närmare två timmar.

FOLKE PAHLMAN
458 3640/folke.pahlman@fabsy.fi

■ Hangö manskörs konsert "Havet" hålls i Malms skolas gymnastiksal i Pargas, lördagen den 29 oktober kl. 17. Kaffet i pausen ingår i biljettpriset 10 euro. Biljetterna säljs vid dörren.

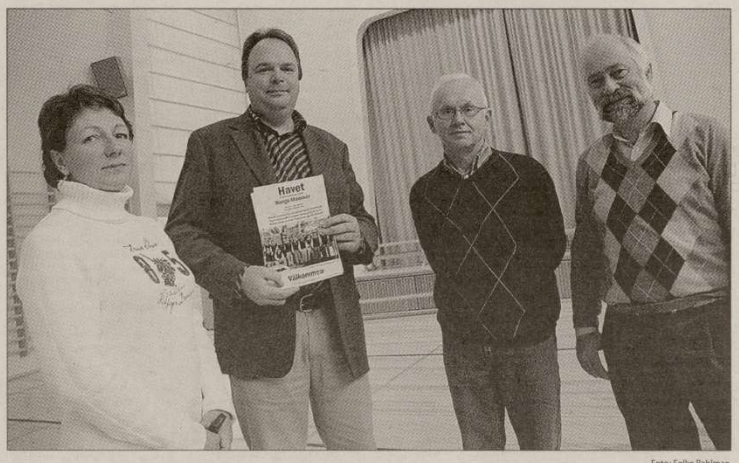

Foto: Folke Pahlman

Konsertsalen inspekterad. Hangö manskörs dirigent Hans Mecklin (längst t.h.) och Jarl-Erik Holmberg är nöjda med Malms skolas gymnastiksal. Skolans rektor Saga Isaksson och Tom Österlund från värdkören Pargas manskör hälsar sångarna från Hangö välkomna till Pargas.

Flugornas herre på scenen

■ Den brittiska teatergruppen TNT Theatre Britain gästar Åbo med sin version av Nobelpristagaren **William Goldings** klassiker "Flugornas herre" i Sigynsalen. Gruppen ger två föreställningar klockan 14 och klockan 19. Föreställningarna ges på engelska och rekommenderas inte för barn under 13 år.

Berättelsen handlar om en grupp pojkar som är strandsatta på en öde ö – paradiset förvandlas sakta med säkert till helvete i en psykologisk thriller som aktualiserar eviga frågor som om människan föds ond och grym eller om det är omgivningen som lär henne ondska.

För regi står **Paul Stebbings,** originalmusik av **Paul Flush.**

Uppsättningen kombinerar psykologisk teater, levande musik och dans.

Biljetter via Biljettjänst.

Gästspel i Åbo. Flugornas herre av William Golding i Sigynsalen.

Grånad Kirka fortsätter sjunga

■ **Kirka** har varit en av Finlands mest kända sångare sedan 1960-talet. Under den tiden har hans popularitet både gått upp och ned. Liksom Kirka själv säger har största delen av dem som började samtidigt som han blivit tokiga, alkoholiserade eller bara försvunnit. Kirka fortsätter dock att göra musik trots att en del av hans härstrån har börjat gräna. Han säger att han inte längre är rädd för något, till och med rampfebern har krympt till en några sekunder lång "stålsättning" innan han stiger ut på scenen.

Kirka har fått njuta av massiv popularitet tre gånger under sin karriär. På 1960-talet tjöt hysteriska tonåringar vid hans fötter, på 1980-talet nådde han närmast otroliga försäljningssiffror med hiten Surun pyyhit silmistäni och vid slutet av 1990-talet fyllde Mästarna Olympiastadion.

Han har också upplevt många svårare perioder då skivorna inte sålde. Kirka tvingades också kämpa med stora skatteskulder. Men nu verkar den tiden vara förbi och Kirkas karriär är nu ute på en jämn högplatå och snart kommer hans 28:e album, Elämääni eksynyt, ut.

– Jag förväntar mig ingen otrolig försäljning. Det som en människa kan uppnå, det har jag redan i stort sett uppnått, säger Kirka.

Trots det erkänner Kirka att han innerst inne undrar om ödet kommer att låta honom nå ännu en popularitetstopp. Kan blixten verkligen slå ned fyra gånger på samma plats?

– Det kan den eller så inte. Även om den inte gör det är jag förbannat nöjd. Men man måste alltid ha drömmar. (FNB)

Thriller med pengar och känslor

FILMEN

DEN TRÄGNE ODLAREN/
THE CONSTANT GARDENER
Storbritannien 2005
Regi: Fernando Meirelles
Manus: Jeffrey Caine, John le Carré, roman
Foto: César Charlone
Musik: Alberto Iglesias
I rollerna: Ralph Fiennes, Rachel Weisz, Hubert Koundé, Danny Huston, Bill Nighy
2:11 f11

★★★★☆

Kärlek och globalisering. Justin Quayle (Ralph Fiennes), brittisk diplomat i Kenya, lär känna sin fru Tessa (Rachel Weisz) på riktigt först efteråt när hon blivit mördad.

■ I denna fantastiska le Carré-filmatisering fortsätter **Fernando Meirelles** med samma bildrytm och intensiva foto i komposition, rörelse och färg, som utmärkte City of God (2002), brasilianarens för oss enda kända verk hittills.

Fotografen **César Charlone** kommer från Uruguay, och det är något speciellt med hans bilder. Nu arbetar han igen med Meirelles, som fyller 50 nästa vecka – grattis. De två ger till och med handkameran betydelsebärande funktion.

Filmen utspelas i den brittiska kolonin i Nairobi, men också i de enorma slumområdena i samma stad. Och i London och i Berlin. Den unga, idealistiska aktivisten Tessa Quayle **(Rachel Weisz)** har hittats mördad vid Turkanasjön i norra Kenya. Hennes man Justin **(Ralph Fiennes)**, lägre diplomat med blommor och örter närmast hjärtat, måste finna svaren på oväntade frågor – eftersom ingen annan tycks vilja göra det. Hans efterforskningar får honom att upptäcka saker om sin hustru och tvingar honom att konfronteras med våldet och korruptionen hos de mäktiga män och bolag, inte enbart brittiska, som styr dagens Afrika.

JOHN LE CARRÉ, själv underrättelseman i tiderna sägs det, avslöjar första världens cyniska spel med människoliv.

Och hans kärlekshistoria ger energi och mening åt det som reflekteras från duken. De tu träffas på en konferens, han föreläser om diplomati, han är en extremt kontrollerad diplomat, medan hon kokar över och ifrågasätter diplomatin och FN och Irakkriget. Ålderstigne le Carré var uttalat bushkritisk när boken kom ut 2001.

De ser varandras komplement och förälskar sig vid första ögonkastet. De gifter sig fort, de är ju kära, eller var det för att aktivisten kunde snabbt ta sig till Afrika med diplomatpass. Det intima i det korta äktenskapet framställs i filmförhållande sällsynt finstämt, lyfter fram skönheten i det vardagliga. Och svartsjukan lurar.

RALPH FIENNES utstrålar en fängslande osäkerhet på ytan, men inuti är han trägen, till döds. Hon, Rachel Weisz, är intelligent, inte en hysterika och envis, till döds.

Filmen är skickligt, men framförallt vackert, strukturerad, framåtrörelsen sker paradoxalt genom tillbakablickar. Allt börjar med hustruns död.

Regissören tillför verket sitt tredjevärldentemperament, sin naturalism och humanism och sin förmåga att se brittiska imperiet underifrån. Romanen är likaså som ett schackproblem, fragmentarisk och diskontinuerlig. Publiken tvingas milt att förstå, se och inse, vad Justin sysslar med, och vad han kommer underfund med. Att berättaren och publiken ofta vet mera än huvudkaraktären gör det än mer spännande, och tydligt.

Danny Huston, John Hustons son, är specialist på att spela moraliskt svaga personer, här är han familjebekantingen med det dubbla ansiktet som för med sig svartsjuka. **Bill Nighy**, han som spelar som om han hade migrän, som någon sade, är den rätta personen som högtuppsatt och sir, bedräglig, i brittiska ministeriet.

Regissören, tillsammans med bl.a. James Bond manusförfattaren **Jeffrey Caine,** bidrar till att förträffliga Rachel Weisz kommer att framstå som den kvinna vi måste förälska oss i under det här filmåret.

FILM OCH BOK är en studie i hur första världen utan att blinka skor sig på tredje världen, medan två sanningar sökes: inblick i symbiosen mellan de engelska myndigheterna och internationella läkemedelsföretag, globaliseringen. Den andra sanningen finner vi i kärleken. Jakten på den första sanningen ger filmen dess action, men kärleken är innehållet och meningen och ger filmen dess fabulösa energi.

Naturligtvis är allt som avslöjas i filmen sant; filmen har aktualitet och le Carré lät sig inspireras av verkliga, kanadensiska, händelser.

"För att vara diplomat ljuger du dåligt." "Men så har jag inte kommit så långt heller."

Hans gråt är filmad genom en regndränkt fönsterruta. Genom det glaset ser han hela det lyckliga äktenskapet, det han inte hann med då, för sina rabatter, Ralph Fiennes som vi kommer ihåg från Den engelska patienten 1996.

KRISTER LINDBERG

Tauno Palo bästa skådespelaren

■ **Tauno Palo** har valts till Finlands bästa skådespelare genom tiderna i en omröstning bland allmänheten. **Vesa-Matti Loiri** kom på andra plats och **Veikko Sinisalo** på tredje.

Cirka 4 300 personer deltog i omröstningen, som hade arrangerats av tidningen Aamulehti.

Bland de tio bästa skådespelarna placerade sig vidare **Ritva Valkama, Aku Korhonen, Siiri Angerkoski, Vesa Vierikko, Martti Suosalo, Lasse Pöysti** och **Esko Salminen**. (FNB)

Yrsa Stenius fick FST:s litteraturpris

■ Författaren och journalisten **Yrsa Stenius** har tilldelats Finlands Svenska televisions litteraturpris. Priset om 2 000 euro överräcktes till Stenius på bokmässan i Helsingfors på lördagen.

Stenius premierades för sitt verk "Lögnens olidliga lätthet", en personlig essä om lögn och sanning. Författaren **Märta Tikkanen**, som verkade som enväldig domare i valet av pristagare, konstaterar att Stenius tar avstamp i egna erfarenheter när hon ringar in lögnens väsen.

– Med intelligens, analytisk förmåga och ett stort mått personligt mod borrar sig Yrsa Stenius djupt in i oss alla på glasklar prosa, konstaterar Tikkanen. Yrsa Stenius är född i Helsingfors 1945 och bosatt i Stockholm där hon jobbar som författare, krönikör och frilansskribent. FST:s litteraturpris tilldelades i fjol författaren **Robert Åsbacka.** (FNB)

Bokmässan lockade köpare

■ Drygt 47 000 personer besökte årets bokmässa i Helsingfors. Antalet besökare ökade med nästan tio procent jämfört med i fjol, framgår det av Finlands mässas pressmeddelande på söndagen.

En enkät visar att nästan var nionde besökare på den fyra dagar långa mässan köpte böcker. Att köpa böcker var för många samtidigt den avgörande orsaken till mässbesöket. Statistiken avspeglar samtidigt den allmänna uppfattningen om att det blir ett livligt försäljningsår.

Den sjätte bokmässan i Helsingfors arrangeras följande gång 26–29 oktober 2006. (FNB)

25 artister tävlar i rap-FM

■ Sammanlagt tjugofem artister tävlar om FM-titeln i rap i Helsingfors kommande lördag. De flesta av deltagarna, tjugoen stycken, tävlar i den finskspråkiga serien medan fyra rappar på engelska.

Följande artister har kvalificerat sig till tävlingen: **Bird** (Mäntsälä), **MC Crap** (S:t Michel), **MC Big Ali** (Tammerfors), **Cee** (Karis), **Turbo Terpi** (Seinäjoki), **Eliitti** (Björneborg), **Maksimi** (Vasa), **Terroristi** (Raumo), **Juno** (Helsingfors), **Bulle** (Vanda), **Puolikas** (Träskända), **Kajo** (S:t Karins), **Iso T** (Mänttä), **Totaalinen** (Raumo), **Kosola** (Mariefors), **RebeL** (Villmanstrand), **Matinpoika** (Helsingfors), **Raumanni** (Raumo), **8-Tahti** (Tusby), **Virtapiiri** (Kervo), **Kotka** (Helsingfors), **Sybe** (Rovaniemi), **Kreivi Von Dutseldorf** (Smedjebacka), **Kalmariz** (Uleåborg) och **Rajatapaus** (Rovaniemi).

Storverk för piano i Sibeliusmuseum

■ Pianisten **Jaana Kärkkäinen** framför Olivier Messiaens verk "Vingt Regards sur L'Enfant-Jésus" i Sibeliusmuseums konsertserie onsdagen den 2 november.

Det är en betydande händelse i pianistisk bemärkelse. Kompositionen är ett av storverken i 1900-talets pianolitteratur, men framförs sällan i sin helhet eftersom det är två timmar långt. Den franska tonsättaren Messiaens katolska mysticism har en kunnig och entusiastisk tolkare i Kärkkäinen, som hör till Finlands främsta pianister inom den moderna musiken.

Jaana Kärkkäinen har studerat vid Sibelius-Akademin, konservatoriet i S:t Petersburg och Musikhögskolan i Wien. Hon har uppträtt som solist med bl.a. Radions symfoniorkester, Helsingfors stadsorkester, Tapiola Sinfonietta och Avanti!, under ledning av bl.a. **Esa-Pekka Salonen** och **Jukka-Pekka Saraste.** År 1991 framförde hon Luciano Berios "Points on the Curve to find" under ledning av tonsättaren själv. Som ett led i hennes arbete med nutida musik har hon bl.a. uruppfört verk av **Erik Bergman**, **Kimmo Hakola**, **Usko Meriläinen** och **Veli-Matti Puumala**. Hon har uppträtt i flera europeiska länder och i Japan. År 2001 tilldelades hon statens tvååriga konstnärsstipendium.

Konserten börjar kl. 19.30 i Sibeliusmuseum, Biskopsgatan 17, Åbo.

Lyckat körbesök från Hangö

KONSERTEN

HAVET I LJUD OCH BILD
Hangö Manskör
Hans Mecklin, dirigent
Roland Näse, piano
Malms skola
29.10

■ På lördagskvällen gav Hangö Manskör en konsert med temat "Havet" i Pargas. Under detta tema samlades flera godbitar av t.ex. **Lasse Mårtensson** och **Evert Taube**. Men havet gestaltades inte bara i toner, utan även genom fotografier som projicerades på ett segel, uppspänt bakom kören. Bilderna var välvalda och gav konserten en trevlig krydda.

Hangö Manskör framförde en stor del av programmet till ackompanjemang av piano. Körens vicedirigent **Roland Näse** gjorde en fin insats vid pianot och gav både stadga och trygghet i klangen. Näse hade även arrangerat flera av sångerna.

Arrangemangen fungerade riktigt bra och passade körens klang. I första halvan av konserten var det en glädje att följa med stämningarna i sångarleden under **Gavin Sutherlands** gamla goding I am sailing. Här fanns både inlevelse och tolkning.

KONSERTPROGRAMMET var en balanserad helhet där sångerna rymde både lek och allvar. Under dirigent **Hans Mecklins** ledning framfördes sångerna med ganska stor säkerhet. Dock led de flesta verk som framfördes a cappella av en viss försiktighet och renhetsproblem – och visst är det avslöjande och lite naket att sjunga utan stöd från instrument. Lite förvånande var att överstämmorna ofta dominerade i klangen. Gärna hade basarna fått höras mer.

Min personliga favorit under konserten var Tango merellä av **Kari Aava**. Kompgruppen bestående av piano, dragspel, slagverk och elbas (om jag inte minns fel) gav sången både fläng och karaktär. Här sjöng kören avslappnat och rytmiskt.

I flera av sångerna hördes sångsolister, däribland **Alan Jeffrey** som gjorde en verkligt fin tolkning av **Erna Tauros** Höstvisa. Jeffrey har en ledigt och varmt klingande röst, som jag gärna hört mer av.

KONSERTEN VAR en trivsam helhet. Kören har ett trevligt sätt, här saknades den lite uppskruvade och pompösa stilen som vissa manskörer odlar till lyssnarnas förtret.

Med tanke på framtiden kunde kören arbeta på fraseringen. Genom att fästa uppmärksamhet vid varje musikalisk fras kunde kören kanske ännu mer bära upp både det musikaliska och emotionella innehållet i sångerna.

MARIKA KIVINEN

Hangon kirkossa ajanmukainen palohälytysjärjestelmä

Hälyttimien kanssa kannattaa kuitenkin olla tarkkana

■ Hangon kirkkoon asennettiin uusi palohälytysjärjestelmä kolme vuotta sitten. Kun savun tai lämpötilan määrä kirkossa ylittää tietyn rajan, pärähtävät hälyttimet pelastuslaitoksella soimaan. Laitteet testataan kerran kuukaudessa, joten kaiken pitäisi olla tältä osin kunnossa.

- Hälytysjärjestelmä toimii gsm-linjan avulla. Sprinklereitä ei kirkossa ole, sillä ne olisivat maksaneet liikaa. Tämä nykyinenkin systeemi on arvokas ja olen siihen ihan tyytyväinen, toteaa kirkon vahtimestari **Marika Lindroos**.

Jos palo kirkossa syttyy, kertovat hälytyslaitteet, missä päin kirkkoa palopesäke on. Onko tuli lähtenyt liikkeelle kirkon etuosasta, parvelta vai tornista. Hälytysjärjestelmän kanssa kannattaa kuitenkin olla tarkka.

Lindroon kertoo, että esimerkiksi kaikkia kattokruunujen kynttilöitä ei voi sammuttaa samanaikaisesti, sillä niistä syntyvä savu aktivoisi hälyttimet. Varovaisesti on myös meneteltävä sammutettaessa Vainajienpäivän 100 kynttilää alttarilta.

- Viime kesänä korjattiin kirkon metallioviа ja niitä jouduttiin hitsaamaan rakennuksen ulkopuolella. Tuuli kuitenkin painoi hitsauksesta syntynyttä savua sisälle kirkkoon ja sai hälyttimet toimimaan. Palokunta tuli paikalle ja tilanne oli vähän nolo. Se oli uutta minullekin, että hälyttimet ovat niin herkkiä. Vikahälytyksiä ei kuitenkaan ole tullut enempää, kertoo Lindroos.

Ennen uutta hälytysjärjestelmää, oli hälytys kytketty Lindroosin kännykkään. Kirkkoon oli lähdettävä, olipa kyse sitten palosta tai murrosta. Ja vasta paikalle selvittyään Lindroos pystyi hälyttämään lisää apua, jos sitä tarvittiin.

- Poliisit tosin läksyttivät minua ja kehoittivat ottamaan heihin aina yhteyttä, sillä yksin en olisi saanut kirkkoon mennä. Aiemmin täytyi myös koko ajan miettiä, missä oma kännykkä on, jos jotain sittenkin sattuu. Ja jos nyt linjoihin tulee jotain vikaa, eikä hälytysjärjestelmä toimi, on minun kai lähdettävä kirkkoon nukkumaan, sillä nämä asiathan ovat vastuullani, miettii Lindroos.

Pelkistetty sisusta

Kuten surullisessa Porvoon tuomiokirkon palossa voitiin todeta, leviää tulipalo nopeasti tiilisessäkin rakennuksessa. Hangon 1892 valmistunut kirkko on rakennettu tiilestä ja siinä on kuparikatto, mutta välikatto ja muut kattorakenteet ovat puuta. Yli 100-vuotiset tiiletkin alkavat olla jo hauraita.

- Kyllä tulipalo Hangonkin kirkossa leviäisi varmasti nopeasti. Ainahan kaikki on mahdollista. Meitä ihmisiä on niin monenlaisia, pohtii Lindroos.

Hangon kirkon sisusta on pelkistetty, eikä se sisällä esimerkiksi vanhoja keskiaikaisia tauluja tai veistoksia. **Oili Mäen** ryijyt ovat toki arvokkaat, mutta Kristus-patsaskin on vain jäljennös. Arvokkainta kirkossa on itse rakennus.

- Kun hankolaiset joutuivat muuttamaan täältä pois ja venäläiset valtasivat kaupungin, pitivät he kirkkoa elokuvateatterina ja hevostallina. Se oli sen aikaista menoa, joka nyt on onneksi muuttunut ja kirkkorakennus saanut sille kuuluvan arvostuksensa takaisin, toteaa Lindroos.

Kirkossa on tietysti vaadittavat alkusammuttimet ja kerran vuodessa tehdään palotarkastus. Kirkosta löytyy myös vesipisteitä, joista palokunta on Lindroosin mukaan hyvin tietoinen.

Kameravalvonta kirkon ulkopuolelle

Suurin riesa seurakuntayhtymälle on kuitenkin kirkon ulkopuolella tapahtuva ilkivalta. Isoja valonheittimiä on varastettu ja vappuna kaadettiin yksi lyhtypylväs. Sen kaatamiseen tarvittiin jotain kättä pidempää, sillä ihmisvoimin ei pylvään tuhoaminen olisi onnistunut.

- Olemme miettineet ja päättäneet tehdä selvityksen, mitä mahdollinen kameravalvonta kirkon ulkopuolelle maksaisi. Nyt on roskiksia poistettu kirkon pihalta tai siirretty ainakin kauemmaksi rakennuksesta, sillä nekin muodostavat oman riskinsä, kertoo talouspäällikkö **Kennet Skarpman**.

Itse kirkkorakennuksesta Skarpman haluaa todeta vielä sen verran, että kirkon ullakolle asetettiin jokin aika sitten eristeen päälle palonkestävät levyt estämään mahdollisen tulipalon leviämistä rakennuksessa.

Täktom ja Lappohja

Täktomin kappelissa ja Lappohjan kyläkirkossa ei ole automaattista palohälytysjärjestelmää. Skarpman toteaa, että seurakunnassakin joudutaan miettimään, mihin kannattaa sijoittaa ja mihin ei. Ainakin toistaiseksi sekä kappeli että kyläkirkko ovat saaneet olla rauhassa ilkivallantekijöiltä. -jm

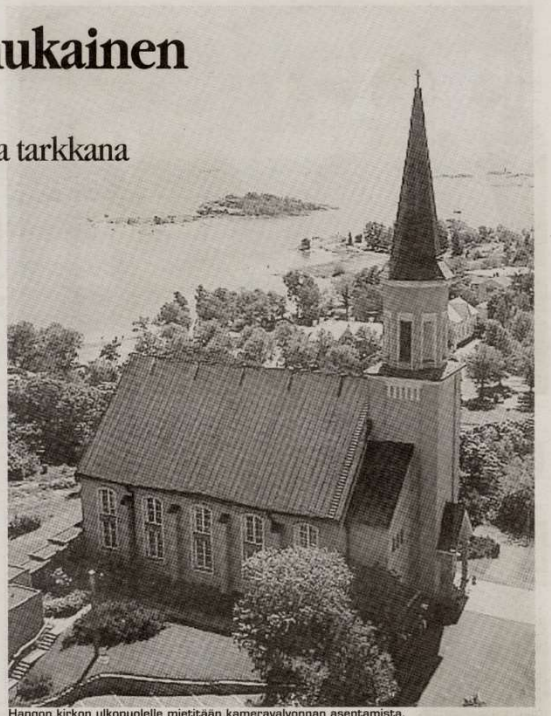

Hangon kirkon ulkopuolelle mietitään kameravalvonnan asentamista.

Vuonna 1895 käyttöön otetussa Hangon ortodoksisessa kirkossa uusittiin palohälytysjärjestelmä vuosi sitten.

Ortodoksisen kirkossa asiat myös kunnossa

■ Hangon ortodoksisen kirkon vahtimestari **Kirsti Jeffrey** kertoo, että kirkossa asennettiin vuosi sitten uusi palohälytysjärjestelmä ja nyt kaikki on kunnossa. Samassa yhteydessä vaihdettiin kirkon lukot ja asennettiin murtohälyttimet.

- Johan vakuutusyhtiötkin nykyään vaativat näitä toimenpiteitä. Mutta jos jotain ikävää tapahtuu, niin se sitten tapahtuu, miettii Jeffrey.

Pääsiäisyön palveluksesta ilmoittaa Jeffrey etukäteen pelastuslaitokselle, sillä silloin poltettavat tuohukset ja kynttilät voivat helposti laukaista hälytysjärjestelmän päälle. Vika-ilmoituksia ei kirkosta olekaan tapahtunut.

Hangon ortodoksisen kirkon esineistöä on Jeffreyn mukaan mahdoton mitata rahassa. Jokaiselle seurakuntalaiselle voi jokin tietty esine olla se kaikkein rakkain ja tärkein.

- Koko ikonostasio on peräisin Pietarista ja kirkossa on myös Moskovasta 1700-luvulla tullutta esineistöä. Ne ovat korvaamattomia. Itse ottaisin hädän hetkellä ensimmäiseksi mukaan evankeliumikirjan, kertoo Kirsti Jeffrey.

Hankoniemen yläasteen stipendien saajat

■ Koti-ja kouluyhdistys: Tanja Larila, Marjaana Lindholm, Jaana Haaja, Antero Iivonen, Jani Rantamäki.

Teollisuusyhdistys, menestys matemaattis-luonnontieteellisissä ja teknisissä aineissa: Jami Sarnikorpi.

Lions Club Hanko, päättöluokka; hyvin menestynyt oppilas: Janna Westerlund, Jonni Räisa.

Ovako Wire Oy Ab, matemaattisesti lahjakas oppilas: Emil Nuutinen, Kalle Hiusko.

Nordea; hyvä koulumenestys: Nea Nousiainen, Jennie Träskelin.

Hangon Säästöpankkisäätiö; erinomainen keskiarvo: Joonas Mäkinen, Tiia Nuutinen.

Hangon Säästöpankkisäätiö; erinomainen koulumenestys: Riikka-Liisa Salmia.

Hangon Säästöpankkisäätiö; hyvä koulumenestys: Jenna Sandblom.

Osuuspankki Raasepori; tsemppaaja: Juha Särkelä, Joonas valtimo.

Hangö-Hanko Zonta Club, avoin ja kansainvällinen tyttö: Kia Kautti.

Varuboden; kotitalouden taitaja: Jenni Holmström.

Hangö Köpmannaförening, menestyvä ja hyväkäytöksinen oppilas: Henriikka Henriksson.

Hanero; skarppaaja: Jere Jokinen.

Koulun stipendi, toisten huomioon ottaminen: Anna Kolsi.

K-Supermarket, hyvin menestynyt oppilas: Heli Välikangas.

Genencor, biologian ja kemian taitaja: Pia Fagerström, Camilla Björklöf.

M-Market Ali, käsityön taitaja: Heidi Fyhrqvist.

Apteekin stipendi, tietotekniikan osaaja: Juuso Pekkala.

Walkers; urheilullinen ja sosiaaöinen oppilas: Sonja Laaksamo.

MAOL-Hankoniemi r.y.; tyttö-ja poika 7.-luokalta: Henriikka Hotulainen, Tomi Nuutinen.

Satamalautakunta; erinomainen keskiarvo: Siru Nevalainen, Eero Vähä-Vahe.

Ekenäs-Tammisaari Touring MC, liikenneturvallisuuden edistämisestä koulussa: Heidi Johansson.

Hangon Käsityöläiset, 8.-luokkalainen käsityöntaitaja: Emma Päivinen, Kari Rinne.

Luontovisastipendi, täydet pisteet 8.-luokkalaisten valtakunnallisesta luontovisasta: Patrik Vesterinen, Anniina Melasniemi.

Pohola-Norden kirjapalkinnot: Riikka-Liisa Salmia, Joonas valtimo, Marjaana Lindholm, Heidi Fyhrqvist, Heli Välikangas, Juha Särkelä.

Varuboden; matematiikassa menestynyt 9G-luokkalainen: Jesse Kahelin.

Ylioppilaille stipendejä

■ Hankoniemen lukiossa kirjoittaneille ylioppilaille jaettiin seuraavat stipendit:

Fermionin stipendi kemiassa menestyneelle Jussi Vähä-Vahe 200 euroa. Forcitin stipendi matematiikassa menestyneelle Jussi Vähä-Vahe 150 euroa. Fundian stipendi matem. menest. Minna Boström 100. Hangon Apteekin stip. kemiassa menest. Darin Al-Rahami 100 ja fysiikassa menest. Jussi Vähä-Vahe 100.

Helkaman stip. aktiivisuudesta koulutoiminnassa Jeanette Rantanen 100. Levatorin stip. matematiikassa menest. Janita Rantanen 100 ja Jenni Kaunisto 100. Etelä-Uusimaan stip. hyvälle äidinkielen osaajalle Minna Boström 100. Rannikon Aamun stip kirjoittamisesta kiinnostuneelle Kalle Ukonaho 50.

Hangon lukion stipendit Krista Nyberg 100, Vera Mustakangas 50, Nina Nieminen 50, Tom Wennerström 50.

Lehtori Selänteen stip. vieraissa kielessä menest. Anniina Kallio 100. Lehtori Iisalon stip. yo-kirjoitusten historiassa menest. Anniina Kallio 170. Zontaklubin stip. kansainvälisistä asioista kiinnostuneelle tytölle Ronja Kuokkanen 100. Rotary-klubin stip. hyvästä toveruudesta Niko Junnila 100.

Lions-klubin stip. Sini Pellikka 100. Hangon Säästöpankin stip. Elina Palin 100, Aki Peltonen 100, Katariina Karvonen 100, Simonette Jääskeläinen 100, Raaseporin OP:n stip. Kalle Ukonaho 70, Nordea-pankin stip. Oiva Konttinen 100. K-Supermarketin stip. hyvälle opiskelijalle Jonne Ukonaho 90, Varubodenin stip. Jenni Laitinen 50, Hangö köpmannafär. stip. Kaisa Heinonen 50.

Tian Kirjan stip. kirjallisuutta harrastavalle abiturientille Anniina Kallio 50. Haneron stip. skarppaajalle Juha-Matti Laakspohja 20. Hangon Koti ja koulun stip. Riikka Gustafsson 20.

Lukion tukitoimikunnan stip. sosiaaliselle, kannustavalle ja yhteistyöhenkiselle opiskelijalle Salla Rantanen 60, Jesse Lietzen 60, Hannu Rantala 80, Hanna-Mari Salmia 80, Taru Gröning 100, Mikael Modig 100.

Kirjapalkinnot: Anniina Kallio, Camilla Jääskeläinen, Minna Lähdeniemi, Sini Rönkkö.

Kyrkpressen torsdagen 23.11.2006 • nr 47
Ansvarig redaktör Marianne Tanttinen, (09) 6126 1550, marianne.tanttinen@kyrkpressen.fi

nerva, A-R Leskinen
Ti 28.11. Tisdagsklubben 12.30 och 14 SvH, A-R Leskinen
Ons 29.11. Diakonikretsen 13 SvH, Julsånger, E-S Kanerva
To 30.11. Ingen diakonimottagning.

Vanda

Sö 26.11 Helsinge kyrka S:t Lars kl 10 högmässa - Lucas Snellman. Kyrkkaffe på kaffestugan Laurentius
S:t Martin kl. 12 högmässa - Lucas Snellman
Pensionärskretsar: må 27.11 kl. 14 på Foibe, ti 28.11 kl. 13 i S:t Martin, on 29.11 kl. 13 i Dickursby kyrka, to 30.11 Sottungsby-Håkansbölekretsens grötfest kl. 13 hos Ann-Lis Helenius, Högstigen 7 B.(Ukonpolku) Namnlös julklapp
Diakonkretsar: ti 28.11 Sjöskog diakonikrets kl. 13 hos Asta Piskunen, Pärthyvelsvägen 7, to 30.11 Vandaforsens diakonikrets kl. 13 i S:t Martin
Missiongruppen: on 29.11 kl. 18.30 i Myrbacka kyrka. Iris Sandberg från SLEF berättar om Rael Leedjärvs arbete i Kenya
Öppna dagklubben: ti 28.11 kl. 9.15-11.15 i Bagarstugan
Mamma-barngrupper: to 30.11 kl. 9.15 - 11.30 i Dickursby kyrka och kl. 10-11.30 i Myrbacka kyrka
Diakonimottagning: ti 28.11 kl. 10-12.30 i S:t Martin.
Lillajulspyssel för barn: lö 2.12 kl. 10-14 i Bagarstugan. Karin Nordberg ger närmare uppgifter tfn 0505668112

Raseborgs prosteri

Bromarv

Sö 26.11., Domsöndagen, **jubileumsmässa kl.10.00,** Guy Jonæson/Per Lindgård. Kyrkkaffe; **60-årsmottagning** på församlingshemmet efter högmässan. Kyrkskjutsar, kontakta tel. 0400-470285 resp. 2440310.

Hangö

Sö 26.11 Högmässa i kyrkan kl. 12, A-S. Nylund, S. Idman.
Sö 26.11 Ortodox musikandakt (finsk) i kyrkan kl. 18. Västra Nylands ortodoxa kyrkokör under ledning av kantor Martti Jyrkinen. Alan Jeffery sång, Antti Soininen violin, Harry Fagerlund, piano. Programblad 5 euro.
Ti 28.11 Missionskväll med Tuomas Anttila kl. 18 i Evangeliska folkhögskolan, Esplanaden. Kaffeservering.

Ingå

Fr 24.11 kl 19-21, **ekumenisk ungdomskväll** i församlingshemmets källarvåning.
Sö 26.11, Domsöndagen, kl 10 **högmässa** i Ingå kyrka. Storbacka, Gustafsson Burgmann.
On 29.11 kl 13-15 **församlingsträff** för pensionärer och daglediga i församlingshemmet. Lotteri till förmån för diakonin.

Karis

To 23.11 kl. 19 Dikt- och psalmkväll, förs.hemmet
Sö 26.11 kl. 12 Gudstjänst, S:ta Katarina
- Kl. 19 konsert I. Eskelinen (g) och P. Alanko (fl), S:ta Katarina

Pojo

Torsdag 23.11 i församlingshemmet: OBS! kl 13 Karlakaffe Kl 18-19.30 Klapp & Klangklubb. Kl 18-20 Kockklubb. Kl 18.15 Församlingskören. **Fr 24.11** Ingen pensionärskrövning. Kl 18 Konfirmandföräldrasamling i förs.hemmet. **Lö 25.11 kl 12-14** Basar för mission o diakoni i förs.hemmet. Försäljning av hembakt o. handarbeten, lotterier. Servering av ärtsoppa, kaffe o. bulla. **Sö 26.11 kl 10** Familjegudstjänst, församlingens barn- o. ungdomsgrupper medverkar, servering i kyrkan. **Ti 28.11 kl 15** Basar i Koivula, hembakt, lotteri, servering av kaffe, glögg o. jultårtor. **On 29.11 kl 14** Pensionärssamling i församlingshemmet. Hälsningar från Egypten, marthorna bjuder på kaffe. Taxi. **Kl 17.30** Musiklek 1-3 åringar. **Kl 19** Förbönsandakt i kyrkan.

Sjundeå

To 23.11 kl 10 **Sångstund** i Capella
Lö 25.11 kl 11-13 **Basar och lopptorg** i Capella. Kom och fynda!
Sö 26.11 kl 12 **Mässa** i kyrkan, Ismo Turunen, Svante Forsman
To 30.11 kl 19 **Kyrkobröder** i förs.hemmet, fruarna välkomna med!

Snappertuna

Sö 26/11 kl. 18 Kvällsmässa P.Raunio/T.Wuorinen
Sö 26/11 kl. 17-20 Ungdomskväll i Langansböle
Ti 28/11 kl 9.30-11.30 Mammabarn grupp i Langansböle
Ti 28/11 kl 17-18.30 Julpyssel i Langansböle årsk 4-6.
On 29/11 kl 18.30-21.30 Ungdomskväll i Langansböle
To 30/11 kl 13.30 Diakonikretsen i Prästgården; Basarförberedelser.
Sö 3/12 kl.13 Adventsgudstjänst och stämningsfull lilla jul kl. 14-16. Öppet hus med försäljning i Prästgården, skolan, Tunabo och Tunaborg. Välkomna!

Tenala

Sö 26.11., Domsöndagen, **högmässa kl.13.00**, Staffan Söderlund/Gunnar Westman.
Ti 28.11. kl. 13.30 **Missionskretsen** i församlingshemmet
Ti 28.11. kl. 19-21 **Studiegruppen** i församlingshemmet
On 29.11. kl. 18 **Ungdomsgudstjänst** i kyrkan, Tomppa, hjälpledare m.fl.
To 30.11. kl. 14.15 **Samtalsgruppen** i församlingshemmet

Åbolands prosteri

Nagu

Lö 25.11. kl. 18 Lighthouse i församlingshemmet.
Sö 26.11. kl. 11 Högmässa i kyrkan, Ralf Karlsson, Ami Taulio.
Ti 28.11. kl. 10 Gung & sjung i församlingshemmet.
On 29.11. kl. 10-12 Kaffestuga för alla i församlingsstugan.

Åbo

to 23.11 kl. 19 Mässa i Skarpskyttekapellet, Mullo
sö 26.11 kl. 12 Högmässa i Domkyrkan, Mullo, Forsman
må 27.11 kl. 14 Missionskretsen samlas i Aurelia, III vån. **ti 28.11 kl. 19** Lovsång och förbön i Aurelia, Bror Borgar: Psalm 373 – Nu gläd dig, min ande, i Herran
ons 29.11 kl. 9.30 Familjegruppen i Aurelia **-kl. 13** Onsdagsträffen för äldre i Aurelia: Vi provsmakar pepparkakor, värd Mary Aho

Ålands prosteri

Hammarland

Sö. 26.11, Domsöndagen, **Högmässa** kl. 12.00, Gunnevi Styrström, Carl Micael Dan

Jomala

26.11 Domsönd., Kristi konungavälde sönd., kl. 18 (obs. tiden!) **Lovsångs- och förbönsmässa**, R Syrén, M-L Nordberg, G Andersson, H Östman. Tillfälle till samtal och förbön.

Lemland-Lumparland

Sö 26.11 Domsöndagen, **Kvällsmässa** kl 19 i Sta Birgitta kyrka, kontraktsprost M Andersson och Å Kiss. Kollekt: Församlingens konfirmandarbete.
Må 27.11, Terminsavslutning för missionskretsarna kl 13 i Birgittagården.
On 29.11, Andakt kl 13.30 i Sveagården, B Andersson och Å Kiss.
To 30.11, Andakt kl 14 i Stiftelsen Hemmet, B Andersson och Å Kiss.
VÄLKOMMEN PÅ JULLUNCH! Ti 12.12 kl 11.30 på Stiftelsen Hemmet (ingen anmälan). To 14.12 kl 11.30 på Birgittagården. Fre 15.12 kl 11.30 på Birgittagården, buss från Lumparland och Järsö. Anmälan: senast to 30.11 till Arja Grunér 040-532 4115 eller till pastorskansliet 34042.

Sund-Vårdö

Sö 26.11 Högmässa i Vårdö kyrka kl.11.00, J. Lindeman, A. Laine. **Kvällsmässa** i Sunds kyrka kl.19.00, J. Fagerholm-Urch, A. Karlsson. Efter mässan samkväm för frivilliga kyrkvärdar. Servering.

Närpes prosteri

Korsnäs

Lö 25/11 Shoppingutfärd till Tuuri med Mamma-Barngruppen. Start 8.00 från församlingshemmet. Andra intresserade ryms också med. Anmälan till tel. 050-3648258 senast 23/11.
Sö 11.00 Gudstjänst i kyrkan, Guy Kronqvist, Heidi Blomqvist, sång av Erik och Solveig. Vi firar kyrkhelg för närståendevårdarna. Efter gudstj. kyrkkaffe i församlingshemmet. ALLA välkomna!
Må 13-16 Vänstugan. Sista samlingen före jul.
Må 14.00 missionssymöte i Molpe bykyrka
Ti 19.00 Sångkväll med Gerbykvartetten i Taklax bönehus. Tal av Olof Jern, missionsinfo Brita Jern, dikter Asta Stenlund, ledning Göran Stenlund. Strängbandet, juniorerna, konfirmanderna, khden m.fl. medv. Servering.
Onsd. 13.00 (Obs. tiden!) samlas Silvergruppen med gäster från Kaskö församling. Sång av kantor Gerd Lindén, program av kasköbor och khde Mika Vuola.
On 19.00 Auktion i Molpe bykyrka. Lotteri, servering m.m. Gåvor till försäljning tas mot med tacksamhet.
Onsd. 19.00 Hanna-gruppen hemma hos Annmari Teerimäki.
Julmiddag för personal, förtroendevalda och frivilliga ledare ordnas i församlingshemmet ti 12.12. Kl. 18.00. Anmälan till Pastorskansliet senast 5.12.
Till Julbasaren gemensam för Kenya-missionen och Baltikumvännerna den 9.12. i församlingshemmet tas bakverk,matvaror, handarbeten, lotterivinster och lopptorgsmaterial emot med tacksamhet. De kan lämnas till Vänstugan eller församlingshemmet under dagtid.

Lappfjärd-Kristinestad

Lö 25.11 OAS-dag i Kristinestad. Tema: Finns det tid? kl 10 Inledningsmöte i kyrkan, bön, lovsång, livsmönster 1, kl 13 Livsmönster 2 i kyrkan, kl 14 Livsmönster 3 i kyrkan, kl 15.30 Seminarier i högstadiet, program finns på pastorskansliet.
kl 19Oas-möte i kyrkan, Bengt Lassus, Eklöf m.fl. Eftermöte i kyrkan, vittnesbörd, lovsång, förbön.
kl 13-21 Barnoas i högstadiet.
Kristinestad
Sö 26.11 kl 12 Högmässa, Nisula, Nilsson.
On 29.11 kl 19 Bibelstudium om uppenbarelseboken i förs.hemmet.
Lappfjärd
Sö 26.11 kl 10 Högmässa, Eklöf, Martikainen.
kl 18 Bibelsamtal i förs.hemmet, J Martikainen.
Sideby
Fr 24.11 kl 18 Tonårsgrupp
Sö 26.11 kl 14 Gudstjänst i Skaftung bykyrka, J Martikainen, Ingvesgård, Nilsson, A-K Martikainen, Nådehjonen.

Närpes

Kyrkan, domsöndagen 26.11 kl 11 gudstjänst. Kl 18 förbön och lovsång. Lö 25.11 kl 18 konsert.
Luthergården fr 24.11 kl 13.30 Träffpunkten
Töjby bykyrka sö 26.11 kl 13 högmässa
Norrnäs bönehus ti 28.11 kl 19 auktion
Böle bystuga to 30.11 kl 13 samling

Pörtom

Lö kl 17 andaktsstund i Prästhagen och **kl 19** i Sidbäck bystuga, Börje Mård, Seppo Tupeli, Björkstrand.
Sö kl 10 gudstjänst Mård, Björkstrand, Nyholm, Strängbandet. **- kl 14** andaktsstund i Pörtehemmet, Mård, Tupeli, Björkstrand.
Må kl 12.45 Minior, Enlund
Ti kl 13 KU-sykretsen, Orre, Onditi
On kl 9.30 familje-barnträffen, Enlund, **- kl 14.45** Junior, Enlund.

Övermark

Fredag 24.11. kl. 15.00 Nattvardsgång i Alvinahemmet, Pörtoms församling.
Fredag 24.11. kl. 19.00 Möte i lutherska bönehuset med Juhani Martikainen, B-E Wikström, karaströngbandet.
Söndag 26.11. kl. 12.00 Gudstjänst, pred. Seppo Tupeli, Björkstrand Nyholm, sångprogram
Söndag 26.11. kl. 18.00 Välgörenhetskonsert i Övermarks kyrka med Helene Nybergh och Thomas Enroth Damkören: Intakt Välkomna Unga som Gamla till Kyrkan och njut av vacker musik inför advent! Hjälp samtidigt drabbade i vår värld.
Onsdag 29.11. kl 13.00 Pensionärssamling i församlingshemmet med gäster: Eivor och Gunvor Sandell. Ikonernas förtrollande värld Pensionärskören
Onsdag 29.11. kl 18-20.00 Konfirmandsamling i församlingsstugan
OAS-dag i Kristinestad lördagen den 25.11 Är du intresserad kontakta kyrkoherden 050-3138703

Korsholms prosteri

Bergö

Fre kl 13 Bibelstudium
Sö kl 13.30 Obs! tiden. Gudstjänst, Englund, Lidman, Furaha-kören, kyrkkaffe

Korsholm

Öppen dagklubb fre kl 9.30 i Singsby.
Gudstjänst sö kl 10 i kyrkan, Kanckos, Holmgård.
Missionssyföreningen i Smedsby 60 år
Högmässa kl 12 i församlingsgården, pred Marika Björkgren-Thylin, lit.J Kanckos, A-C Nordqvist-Källström. Kyrkkaffe.
Jubileumsfest, i förs. gården, medv Nancy Råholm, Gerda Gädda, pens.kören, Birgitta Smeds m.fl.

Kvevlax

Missionsauktion fred. kl 18.30 i Kuni bönehus.
Gudstjänst sönd. kl 10, John Fagerholm, pred., Store, lit., Reko Tammi
Möte sönd. kl 13 i Österhankmobyagård, John Fagerholm, Allan Melin.
Julcafé med hantverks- och missionsförsäljning i fh fred. 1.12. kl 14-18. Servering av julgröt och kaffe.

Malax

Fr 24.11. **Socken** 19-24. Lö 19-24. On 18.30-21.30.
Lö 25.11. **Lillegård** 10-13.
Lö 25.11. **Sångverkstad** i KH kl 15, för alla sångintresserade. Inleds med kaffe från kl 14.30.
Mission- och musikkväll i kyrkan kl 18, med Furahakören och deltagarna i sångverkstaden.
Sö 26.11. **Gudstjänst** kl 10. Gästpredikant Heikki Hurtig med sånggrupp. Snellman, Brunell.
On 29.11. **Sångarna** övar kl 12.15 i KH. **"Vi över 60"** kl 13 i KH.
Bibelstudium kl 18 i KH.

Oravais

Högmässa i ky sö kl 10. Granlund, Svarvar.
Missionsauktion till förmån för Kenya i fh 1.12 kl 18.30. Servering. Gåvor mottages med tacksamhet!

Petalax

Sö kl 10 Gudstjänst, Särs, Lidman, Furaha-kören, taxi. Efteråt missionslunch i förs.hem. Älgköttsoppa, kaffe o paj 7 euro. Sång av Furaha-kören.
Må kl 13-15 Vänstugan

Replot

Bibelstudium i Björkögården idag to kl 18.30. Sandin.
Högmässa i Replot sö kl 10. Sandin, R Blomqvist.
Gudstjänst i Björkö sö kl 12. Sandin, Blomqvist.
Adventskonsert i Replot kyrka on kl 19. Studentkören Pedavoces dir Johan Sundqvist, andakt Sinisalo. Fritt inträde.
Pastorskansliet stängt 30.11-1.12. pga av flyttning.

Solf

Skriftskola lörd. kl. 9.30 i fh.
Gudstjänst sönd. kl. 10, Björklund, Brunell.
Tomasmässa sönd. kl. 18, Björklund, Brunell, ungdomar.
Måndagssamlingens auktion månd. kl. 19 i fh. Gåvor mottages! Välkommen med!
Pensionärssamling onsd. kl. 13 i fh, Astrid Wikman, Mikaela Ingo.

Vasa

TREFALDIGHETSKYRKAN
Högmässa sö kl 13 Tor-Erk Storre, khde i Kvevlax församling, provpredikar,inför kyrkoherdevalet i Vasa sv. församling 10.12, Mikael Heikius. DirektsändS i Radio Vasa 99.5 MHz. Psalmer: 139, 140, 199: 1-3, 445, 430.
Morgonbön to 30.11 kl 9 Gunnar Särs, Dan Andersson.
Drivkraft och öppet hus, K-18. fr kl 18.30 på ungd.byrån. Diskussion kvällens tema: "Mission - slå Bibeln i huvudet på folk?" - Göran Särs, missionär, khde i Petalax församling. Kl 19.45 Andakt, Kl 20-23 Öppet hus.
Vill du representera Vasa sv. församlings unga röst på Ungdomens Kyrkodagar i Karis 25-28.1. Anm. och mera info på 044-4808343/Anna-Karin Lärka.
Konsert ti 28.11 kl 19 på Academill, Strandg. 2, med Ungdomskören Blessed Mess, Soffa Björkgren-Näse, Robert Granholm. Servering. Fritt inträde!
Barnläger för årskurs 1-3 på Alskat 20-21.1.07. Anm. till 044-4808 342. Pris: 20 euro.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Ingen gudstjänst sö kl 10.
Kyrktaxi till gudstjänsten i Tref.kyrkan från V.vik kl 12.30 via D.bäcks kyrka - Brändöv.
"Tro under lupp" samtalsgrupp sö kl 16 Leif Westerlund: Sann Kristi kärlek.
Syförening on kl 16.30.
Aftonandakt on kl 18 Birgitta Åsvik, Dan Andersson.
SUNDOM KYRKA
Ingen gudstjänst sö kl 10.
Kvällsmässa kl 18 med sånger från den världsvida kyrkan. Medv: Robert Granholm, piano; Petter Näse, gitarr; Martin Holm, bas; Simon Ventus, trummor; Joanna Holm, Heidi Björkstrand och Malin Blom, församgare samt Gunnar Särs. Efter mässan information om skriftskolan för konfirmanderna och deras föräldrar.

Pedersöre prosteri

Esse

Fr 13.30 Andakt i Esselunden, Khden.
-14 Andakt i Essehemmet, Khden.
-18 FROG i förs.stugan.
Lö 20 Ungd.saml. i förs.stugan.
Sö 10 Högmässa, Khden. Ansvarsby: Lappfors.
Må 18 Karagrupp i förs.stugan.
Ti 9.30 Kort morgonbön i kyrkan, Silvan.
-19.30 Ruth i förs.stugan.
To 30.11 kl 18 Sorgegrupp i förs.hem.
www.pedersoreprosteri.fi

Jakobstad

Lö 18.30 Strängbandssångkväll i FC. Ingmar Strömberg, Henry Wiklund, Hans Backman berättar sångarminnen, andakt Krokfors. Servering. Arr. KU i Jakobstad.
Sö 12 Gudstjänst i kyrkan, Henricson, Sepponen, Frantz, textl. Engny Storbacka.
18 Lovsång, förbön och HHN i kyrkan, "Fil 4", Krokfors.
Må 13 Sjömanskyrkokretsen i FC.
19 Arbetskretsen i Vestanlidgården.
Ti 13 Tisdagssamling på Station I, Jan-Erik Nyman.
13.30 Eftermiddagssamling / Öppet Hus i FC. Gäst: Hjördis Lund.
18.30 Bön och samtal för kvinnor i FC.
18.30 Församlingsfaddersamling i FC, Irina Willman, Nygård, Sepponen.
19 K:strands syförening i Marthagården, Henricson. Lotteri.
On 14 K:strands missionssyförening i Rosenlunds prostgård. Auktion.
18.30 U-klubbens adventsoch julfest i Vestanlidgården, Englund.
19 Männens samtalsgrupp i Bonäs församlingsstuga, Charles Isaksson.
To 13.30 Missionssyföreningen i FC.
18 Nådens vind över i FC.

Jeppo

To 23.11 kl 14 Missionssymöte i klubblokalen.Värdar: Anneli o Paul Laxén.
24-26.11 Dagar kring ordet i Nykarlebynejden
Lö 25.11 kl 19 Möte i församlingshemmet. Tema: " Jesus Kristus är densamme...idag..." Boris Sandberg, Hans Sandberg, Johan Klingenberg, Jeppo strängband.I övrigt se Munsalas o Nykarlebys annonser!
Sö 26.11 kl 10 Högmässa HHN, Klingenberg, Lönnqvist.
To 30.11 kl 14 Missionssymöte i klubblokalen. Värdar; Lisen Hongisto och Ann-Mari Lindén.

Karleby

Sö kl 10 Högmässa i Sockenkyrkan, Kankkonen, Nygård, Ahlskog. **Kl 12** Gudstjänst i Stadskyrkan, Gustav Granvik, Kankkonen, Ahlskog, Gospelkören, Konfirmanderna med!
Kyrkfarstukaffe, rad. 96.7 Mhz. I övrigt se Kokkola tidningen/ torsdagens ÖB.

Kronoby

Fr **Sportdax** 17.30 i idr.h.
Musikcafé Lyktan 20-24
Sö **Gudstjänst** 10.00, Ventin, Klingenberg, Robert Slotte, trumpet
14.00 **Möte** i Söderby, Ojala, Klingenberg, Birgit Collander, sång- och musikprogram
18.00 **Möte** i Norrby skola, Anselm Hjulfors, Ventin, Klingenberg

Larsmo

To 23.11 kl.17.30 Nattvard på Sandlunden, Sjöblom, Frantz.
Sö 26.11 kl. 10.00 Högmässa, Sjöblom, Frantz. Sånggruppen Tillsammans medverkar. Kyrkvärd: Furuholmen. Närstående värdare speciellt inbjudna tillkyrklunch och samvaro. Ann-Charlotte Willför från Folkhälsan medverkar. Anmälningar till lunchen åt diakonissan (040 707 4062) senast onsdagen den 22.11.
Ons 29.11.kl 18.00 – 20.00 Liljalulkväll vid Missionsstugan i Bosund. Kaffeservering, korvgrillning, lotterier m.m.
To 30.11 kl. 9.30 Adventskyrka för de minsta, Lassila, Frantz. Servering.
- kl. 19.00 Karagruppen samlas vid Inremissionshemmet. Företagare Gösta Sundelin medverkar.
Julgåvor till vännerna i Lettland. Sparbössor för insamling av julgåva till vännerna i Lettland finns vid bankerna fram till 4.12. Vi tänker framföralt på söndagsskolbarnen. Fram till

Peas och Peppers firade American Music Awards

Black Eyed Peas och Red Hot Chili Peppers stal uppmärksamheten på årets American Music Awards. Peas valdes till årets band i kategorierna rap/hip-hop och soul/rhythm & blues. Peppers tog hem segern i kategorierna bästa pop/rock-band och bästa alternativa artist. **FNB**

Insamlingen Jul i sinnet börjar på fredag

Insamlingen Jul i sinnet börjar på fredag. Startskottet går i programmet Morgon tv (Aamu-tv) i TV1 på fredag klockan 7. Insamlingen arrangeras av av Finlands Röda Kors, Morgon tv, Mannerheims barnskyddsförbund och Kesko. De insamlade medlen går till behövande finländska barnfamiljer. **FNB**

Grötfest och valmöte på novemberträff

KARIS Sedan länge har trakteringen på Karis Pensionärers novembermöte bestått av risgrynsgröt med tillbehör och kaffe med stora, goda, hembakta pepparkakor. Så också senaste onsdag, då ca 75 av föreningens medlemmar samlats till höstmöte på Brankis.

Bo-Viking Karlsson återvaldes enhälligt som ordförande. Följde val av tre ordinarie styrelsemedlemmar. De är Bjarne Lindholm, Ros-Maj Larsson (ny) och Carita Johansson. Suppleanter, vilka väljs varje år, är Märtha Juslenius, Louise Grönmark och Isa Ekström (ny). Från tidigare sitter Inge-Maj Öhman, Anja Granroth och Wiva Stenvall i styrelsen.

De ordinarie revisorerna Ruth och Anders Sandholm återvaldes, likaså deras suppleanter Gunda och Rolf Sandström.

Som ansvariga värdinnor fungerar Anita Lindholm, Gunnel Westerlund, Gretel Bredenberg, Ulla Karlsson och Anja Granroth. Till sin hjälp har de varsin grupp på fem medhjälpare.

Mötet beslöt bibehålla medlemsavgiften vid 10 euro, av vilken summa 7 euro går till pensionärsförbundet och tidningen God Tid.

Lyckat lotteri

Styrelsens förslag till budget för år 2007 godkändes, likaså verksamhetsplanen. I detta sammanhang kan nämnas, att höstens satsning, det sk. stora lotteriet genomförts med framgång. Alla 2000 lotter är sålda, vilket innebär ett välkommet tillskott i kassan.

Formerna för verksamheten är i stort sätt de samma som tidigare. Karis Pensionärer är under nästa år ansvarig för Västsams möten. Man kommer också att på nytt försöka ordna en större sommarfest för landsändans pensionärsföreningar.

Visklubben underhöll mötesdeltagarna med fyra sånger antingen med höst- eller julanknytning. Ett flertal allsånger sjöngs också. Föreningens nya allsångspärmar var för första gången i användning. Ett stort tack bör här riktas till Benita Waldén, som skrivit och printat ut ett femtiotal sånger för de femtio snygga mappar Bo-Viking Karlsson i sin tur införskaffat.

Träffen avslutades som vanligt med dans.

Nästa månadsmöte, som samtidigt är julfest, hålls onsdagen den 20 december. **CJ**

UTHYRES

Etta 33 m² i Ekenäs centrum. Tel. 0400-850 757.

TACK

Ett varmt tack till barn med familjer, släkt och vänner samt företag som ihågkommit mig på 75-årsdagen.

Veikko Haapa

VI MÖTS

SENIORER PENSIONÄRER
Vi träffas i Yrkeshögskolan Sydväst idag kl. 12. OBS! tiden kl. 12. Välkomna
Svenska Seniorer i Finland

SAMMANTRÄDEN

SNAPPERTUNA LANTMANNAGILLE rf
Höstmöte torsdag 30.11 kl. 18.30 på branddepån. Stadgeenliga ärenden. **Aktuellt med Jan Grönholm. Agri Market medverkar.** Diskussion. Kaffe. Välkomna.
Styrelsen

KYRKLIGT

Församlingarna

Bromarv
Tel. 245 0555

Sö 26.11, Domsöndagen, **jubileumsmässa kl.10.00,** Guy Jonæson/Per Lindgård. **Kyrkkaffe; 60-årsmottagning på församlingshemmet efter högmässan.** Kyrkskjutsar, kontakta tel. 0400-470285 resp. 2440310.

Tenala
Tel. 245 0555

Sö 26.11, Domsöndagen, **högmässa kl. 13.00,** Staffan Söderlund/Gunnar Westman.
Ti 28.11 kl. 13.30 Missionskretsen i församlingshemmet
Ti 28.11. kl. 19-21 Studiegruppen i församlingshemmet
On 29.11 kl. 18 Ungdomsgudstjänst i kyrkan, Tomppa, hjälpledare m.fl.
To 30.11. kl. 14.15 Samtalsgruppen i församlingshemmet.

Snappertuna
Tel. 234 052

Sö 26.11 kl. 18 Kvällsmässa P. Rauniol T.Wuorinen
Sö 26.11 kl. 17-20 Ungdomskväll i Langansböle.
Ti 28.11 kl. 9.30-11.30 Mamma-barn grupp i Langansböle
On 29.11 kl. 18.30-21.30 Ungdomskväll i Langansböle
To 30.11 kl. 13.30 Diakonikretsen i Prästgården; Basarförberedelser.

Ekenäs
Tel. 241 1060

Lö 25.11 kl.9.30 Gemensam bön i församlingshemmet
Sö 26.11 kl.10 Högmässa, Elsa Tenhonen, Tor Nordström
Må 27.11 kl.14 Julsånger med äldreomsorgen i kyrkan, kaffe och pepparkakor
kl.18 Missionssamling i församlingshemmet. Arla Nykvist från Grankulla berättar om kontakter med församlingar i Estland. Kaffeservering.
On 29.11 kl.18 Sångstund kring Sionsharpan i församlingshemmet
kl.19 Kammarkörens julkonsert i kyrkan.

Hangö
Tel. 263 0620

Sö 26.11 Högmässa i kyrkan kl. 12, A-S. Nylund, S. Idman.
Sö 26.11 Ortodox musikandakt (finsk) i kyrkan kl. 18. Västra Nylands ortodoxa kyrkokör under ledning av kantor Martti Jyrkinen. Alan Jeffery sång, Antti Soininen violin, Harry Fagerlund, piano. Programblad 5 euro.
Ti 28.11 Missionskväll med Tuomas Anttila kl. 18 i Evangeliska folkhögskolan, Esplanaden. Kaffeservering.

Frikyrkoförsamlingar

ADVENTKYRKAN

Skapelsetrons betydelse
Carola Engblom talar i Betelkapellet, Bang. 29, Hangö, lö 25 nov. kl. 17. Sång och musik. Välkommen!

Frälsningsarmén Ekenäs
Ladugårdsg. 2, 019-241 1176

On 29.11 kl.14: Onsdagsträff. Anne och Daniel Oskarsson sjunger och talar. Servering. Hjärtligt välkommen!

Metodistkyrkan Ekenäs
Sigfrid Aroni gata 2

Fre 19 Ungdomscafé ablöy, servering, program, Gävlingar mm.
Sö 11 Gudstjänst, Stefan & Andreas Forsbäck, besök från ungdomsledardagarna på Högsand.

Ons 29 november kl. 18 **Julbasar** med bakverk, handarbeten, mat, lotterier mm.

Varmt välkommen!

Ekenäs Pingstkyrka
Långgatan 19

Fre 16.30 UK Active
Fre 17 Ungdomskväll
Sö 16 Kvällsöppet
Bill Hybels talar via storskärm om "Heilig otillfredsställelse", sång: Praise Team, Kyrktorg. Bubbelsöndag.
Bön och lovsång
alla vardagar kl. 9-10.
2.12 Seminarium "levande familjer"
med Lasse & Marie Nylen fr. Sverige
www.ekenaspingstkyrka.fi

Pingstförsamlingen Ingå
Storkyrkov. 48

I dag kl. 19 Kraftkällan, K-G Martin.
Lördag kl. 18 Öppet hus.
Kvällens gäster: Marianne och Osmo Vuorenmaa. Servering.

Missionskyrkan Ekenäs
Björknäsgatan 11

Sönd. kl.16. Gudstjänst. Sånglovsång- undervisning, Roger o Else Lindberg, m.fl.
Alla alltid varmt välkomna

Templet Billnäs

Besök av förkunnaren JOHN LIDMAN

I kväll tors. kl. 19 BÖNEKVÄLL (i Betel, Karis). J. Lidman undervisar.
Lör. kl. 17 TEMASAMLING om böneansvar (speciellt för män).
Lör. kl. 19. BÖN & LOVSÅNGSKVÄLL med undervisning av J. Lidman. **Sön. kl. 11** GUDSTJÄNST, John Lidman talar. Lovsång med Natascha Kelling, m.fl., Barnmöte, servering. **Mån. kl. 15** HUSMORSVILA.
Varmt välkommen!

ANSTÄLLS

LOJO STAD

Lojo är en utvecklingsinriktad stad med 36 000 invånare i västra Nyland. Småbarnsfostran utgör ett eget resultatområde under bildningscentret. Vi behöver nu i vår kunniga skara från den 1.1.2007 en

DAGHEMSFÖRESTÅNDARE

som administrativ chef för den svenska dagvården. Tjänsten omfattar uppgifterna som specialdagvårdslärare inom den svenska dagvården (50 procent av arbetstiden).

Det finns två svenska daghem i Lojo och ett gruppfamiljedaghem, och personalen består av sammanlagt 13 personer. Behörighetsvillkor för tjänsten som daghemsföreståndare är behörighet enligt 7 § och 9 § i lagen om yrkesutbildad personal inom socialvården (272/5005).

Förfrågningar besvaras av daghemsföreståndare Eva Skog, tfn (019) 369 5313 eller chefen för småbarnsfostran Merja Kuusimurto, tfn (019) 369 1252.

Avlöningen följer AKTA och arbetsvärderingen. Skriftliga ansökningar med studie- och arbetsbetyg skall adresseras till chefen för småbarnsfostran och levereras under adressen Lojo stad/bildningscentret, Karstuvägen 4, 08100 LOJO. Anteckna "hakemus" på kuvertet. Ansökningstiden löper ut den 4 december 2006 kl. 16, då ansökningarna skall vara på bildningscentret.

Den som väljs till befattningen skall, innan han eller hon tar emot den, uppvisa ett godkänt hälsointyg från företagshälsovården i Lojo stad och ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 momentet i straffregisterlagen.

Lojo den 14 november 2006
BILDNINGSCENTRET SMÅBARNSFOSTRAN

KUNGÖRELSER

KARIS STAD

FASTIGHETSFÖRRÄTTNINGSTAXA

Stadsfullmäktige har 13.11.2006 fastställt en ny fastighetsförrättningstaxa. Taxan träder i kraft 1.1.2007.
Taxan finns till påseende på tekniska byrån vid Elin Kurcksgatan 11 i Karis och på stadens webbplats www.karis.fi
STADSSTYRELSEN

GODKÄND DETALJPLANEÄNDRING

Stadsfullmäktige i Karis har 13.11.2006 godkänt följande detaljplaneändring:
- Stadsdel 1, kvarter 28, tomt 12
Detaljplaneändringen finns till påseende i tekniska byrån, Elin Kurcksgatan 11 och på stadens webbplats www.karis.fi
STADSSTYRELSEN

DETALJPLANEÄNDRING PROGRAM FÖR DELTAGANDE OCH BEDÖMNING

Följande detaljplaneändring är aktuell:
Centrum (Köpmansgatan)
Kvarter 7, tomt nr 2
Målsättningen är att
- för tomten med beteckningen affärs- och kontorsbyggnader höja våningsantalet från två till tre,
- våning två och tre kan inrymma också bostadslägenheter.

Allmänheten kan bekanta sig med programmet för deltagande och bedömning samt beredningsmaterialet på tekniska byrån, Elin Kurcksgatan 11, Karis och på stadens webbplats www.karis.fi.
För närmare information kontakta stadsingenjör Tom Granström, tfn (019) 278 6570, 044 744 6570.
TEKNISKA NÄMNDEN

FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV DETALJPLAN; LANDSBRO (KARISVÄGEN-KYRKOGATAN)

I enlighet med markanvändnings- och bygglagen är följande förslag till ändring av detaljplan framlagt på tekniska byrån vid Elin Kurcksgatan 11 i Karis och på stadens webbplats www.karis.fi under tiden **23 november - 22 december 2006:**
Stadsdel 2, kvarter 171 och del av kvarter 126 samt special- och gatuområde
Enligt förslaget bildas åtta småhustomter och en tomt för flervåningshus eller radhus i kvarter 126. Kvarter 171 reserveras för småhus och kan bebyggas med fristående egnahemshus, parhus eller radhus. Därtill bildas ett område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning. Byggnadsrätten är 350 m² per småhustomt. I kvarter 171 är byggnadsrätten e=0,4. Våningsantalet är två i kvarteren 126 och 171.
Eventuella anmärkningar mot förslaget skall lämnas till tekniska nämnden före utgången av framläggningstiden.
TEKNISKA NÄMNDEN

Vill Du ha en snygg make-up
Kom då till Motell Marine idag mellan kl. 12-20.
Se annons i VN 18.11.
Vill du boka tid ring Raita 050-595 0459 eller Anki 0400-814 118.

Café Gamla Stan
Julstuga
23.11-23.12
Alla dagar kl. 11-19
Hantverk, hembakt, glögg, tomtar, kaffe, äppelmust m.m.
Massor av julklappstips!
Välkommen!
Bastug. 5, Ekenäs, tel. 241 5656

KOM IHÅG!

TORSDAG 23.11

RASEBORGS SKYTTAR rf GEVÄRSSEKTIONEN
Stadgeenligt höstmöte kl. 19.00 i Skyttehallen. Stadgeenliga ärenden. Prisutdelning. Se VN 9.11.

PRÄSTKULLANEJDENS HEMBYGDSFÖRENING rf
Höstmöte på Malmåsa kl. 19.00. Stadgeenliga ärenden. Se VN 12.11.

RÖDA KORSET EKENÄS AVDELNING
Stadgeenligt höstmöte kl. 19.00 Prästängsg. 14, Seniora. Kaffeservering. Se VN 14.11.

VIRKBY START
Årsmöte kl. 18.30 i VNSB:s klubblokal, Virkby. Stadgeenliga ärenden. Se VN 15.11.

NÖJEN

SANTA FE
Restaurant & Pub
Fredag 24.11
Tipe & Vesa
Leningrad Cowboys
Lördag 25.11
Dans
med Hendrix
Tel. 019-246 1173, 040-546 2891. Skillnadsgatan 14. Ekenäs
www.pubsantafe.com

Gratulera
med en annons
VÄSTRA NYLAND

I tio års tid har det ortodoxa församlingslivet i Hangö blivit allt livligare. Att den egna kyrkan i dag på en av kristenhetens äldsta högtider står tom, är trist men ingen värre katastrof än att Maria Colliander-Saanio och Kirsti Jeffery kan leva med den.

Nu står KRISTI dop i turen

– Det har funnits tider då vi kunnat samlas till gudstjänst bara sommartid, fyra gånger om året, minns Maria Colliander hur det var förr.

– Nu håller vi gudstjänst regelbundet, varje månad, säger hon, och prickar koncist in orsaken till att det inte gärna kan bli oftare än så i Hangö:

– Det behövs en präst!

Fyra om prästen

Och en präst är just vad de ortodoxa församlingsborna och kyrkorna i Lojo, Hangö, Kyrkslätt och Nummela har att dela på. Närmare bestämt prosten **Juhani Härkin**, som just nu vikarierar **Kalevi Kasala**.

Hangökyrkan får alltså vackert vänta på sin ordinarie tur en vecka till.

Själv stannar Maria Colliander hemma i dag, i stället för att ta sig till Lojo och där delta i liturgin med anledning av Kristi dop.

Ingen is, ingen vak

Till dagens gudstjänst i Lojo hör en stor vattenvigning, där prästen välsignar vatten med hjälp av den Helige andes nåd.

– Oerhört vackert, man går ner till stranden av Lojo sjö.

– Men nu finns där ingen is.

Av nödtvång alltså inte heller någon vak i form av ett kors, denna märkligt milda vinter.

Slapp städa

Hade det varit meningen att i dag förrätta gudstjänst i Hangö, skulle **Kirsti Jefferys** gårdag inte bara ha präglats av fasta – avhållsamhet från mat och nöjen – utan också av diverse praktiska bestyr.

– Jag skulle ha städat och dammsugit i kyrkan, förklarar hon, som är kyrkvaktmästare och därtill har hand om religionsundervisningen för ett trettiotal barn från ortodoxa familjer i Hangö, Ekenäs, Karis och Pojo.

Nu sköts städandet av kyrkan fram i tiden en vecka.

Fyrtio på julgudstjänst

Mera kärt besvär för henne och hennes man **Alan Jeffery**, kyrkans disponent, medförde i stället firandet av julen.

Någon nattlig gudstjänst på randen till julens ortodoxa högtidsdag framom andra – juldagen – förrättades visserligen inte i Hangö. Inte heller höll man gudstjänst på juldagsmorgonen.

– Men på julaftonens eftermiddag var här över fyrtio personer. Bland dem fanns väldigt många ortodoxa som man inte ser så ofta i kyrkan.

Nittio i församlingen

Den drygt etthundratioåriga kyrkan vid Täktomvägen, med dess i våra förhållanden unika sibiriska träkyrkoarkitektur, har på senare tid blivit en fast punkt i tillvaron för allt flera. Den lilla lokala församlingen räknar nu omkring nittio medlemmar mot cirka sjuttio för något år sedan.

– Omkring en tredjedel är aktiva. Det är i alla fall en större andel än bland lutheranerna, småler Maria Colliander.

Ryska invandrare har givit ett litet tillskott, vid sidan av tron ger möjligheten att tala sitt eget språk hemkänsla. Strögäster har kyrkan haft i grekiska och estniska sjömän från fartyg i hamnen.

Bara litet potatis

För de ortodoxa i Hangö börjar och slutar församlingslivet ingalunda med gudstjänsterna. Också körverksamhet och diskussionskvällar ingår i helheten.

Och samexistensen med vår andra folkkyrka är problemfri. Traditionskrockar kan förstås inträffa – men också tas med en klackspark.

Som då Kirsti Jeffery, fortfarande uppenbart road, minns hur rasande hennes mor kunde bli då Kirstis mormor – som var aktiv ortodox och ville vänta till juldagen med att fira – konsekvent kvitterade sin inbjudan till julaftonsmiddag med att äta litet potatis.

– Mormor sade alltid att hon hade ätit hemma. Mamma undrade varför mormor envisades med att äta hemma före varje julmiddag.

TEXT: PETER JOHANSSON
peter.johansson@vastranyland.fi
FOTO: MATS ENGBLOM
mats.engblom@vastranyland.fi

Tidigare böner gör att mörka ljus går åt.

Kristi dop i fokus. Just nu.

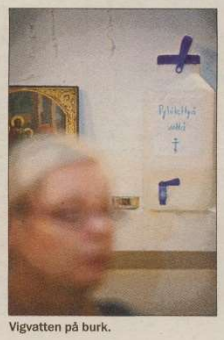
Vigvatten på burk.

Ljus i mörkret med vax och olja.

Om en vecka förrättas igen en ortodox gudstjänst i Hangö. Men i dag står kyrkan tom, så Kirsti Jeffery slapp ägna gårdagen åt att städa.

Den ukrainska kvinnans gärd av tacksamhet är Maria Colliander-Saanios favorit bland de många ikonerna.

Gåvan från Athos.

Ikoner av tacksamhet, ljus som hjälper i bön

Ikonerna och ljusen är omistliga element i det ortodoxa kyrkorummet. De bidrar till prakten, men har också en långt djupare betydelse.

Interiören i Hangö ortodoxa kyrka är i sig en upplevelse.

Ikonerna, fönstren mot evigheten, är många..

En av dem hade de grekiska munkarna från klostret på Athos med sig som gåva då en busslast av dem oförhappandes dök upp i Hangö i augusti.

Åtskilliga ikoner var evakuerade under Hangöparentesen, fortfarande återbördas då och då någon av dem som rönte det ödet.

En för var högtid

Varje helg har sin egen ikon, med sitt eget motiv.

– Det finns en för var och en av våra tolv stora högtider och en för den största av dem alla, för påsken, förklarar Kirsti Jeffery.

Just nu, i dag, träder Kristi dop i förgrunden. Men det är inte den ikonen, framlagd på den främsta pulpeten, som Maria Colliander stannar till inför. Allra helst vill hon förevisa den ikon som en kvinna från Ukraina gjort, som en gärd av tacksamhet för den fristad hon slutligen fann i Finland.

Som material använde kvinnan silkestråd från upprispade bitar av sidentyg som blivit över i hennes arbete som sömmerska.

Ljusen är fast förenade med bönen.

– De ber för oss, då vi tänder ett ljus hjälper det oss att be, förklarar Maria Colliander.

Nytt liv i gamla böner

Vaxljusen tillverkas i Lintula kloster, av bivax från Turkiet och Egypten.

Alla stumpar återanvänds, de ljusen får en mörkare färgton – och är mera populära än de ljusa.

Men det har inte direkt med färgen att göra. Utan med förvissningen om att tidigare böner finns kvar i botten och får en nystart då ljuset tänds. PJ

Ortodox historia...

Munkar och handelsmän från Novgorod förde på 1100-talet med sig kristendomen till östra Finland.

På 1800-talet, fram till 1892, utgjorde den ortodoxa kyrkliga administrationen i Finland en del av S:t Petersburgs stift. Då grundades ett självständigt Finlands och Viborgs stift.

I det självständiga Finland fick också den ortodoxa kyrkan status av statskyrka. År 1921 beviljades kyrkan autonomi av den ryske patriarken Tikhon, men förhållandena i Sovjet fick kyrkostyrelsen att anhålla om att upptas under Konstantinopels ekumeniska patriarkats andliga beskydd. Så skedde i juli 1923.

På 1950-talet delades landet i två stift, Karelens stift och Helsingfors stift. År 1979 grundades ett biträdande biskopsämbete i Karelens stift, samma år grundades metropolitdömet i Uleåborg och man valde dess första metropolit. Uleåborgs stift började sin verksamhet i början av 1980. PJ

...och nutid

I dag är Finska ortodoxa ärkestiftets medlemsantal ca 60 000. Kyrkans överhuvud är Leo, ärkebiskop av Karelen och hela Finland.

Den högsta beslutanderätten ligger hos kyrkomötet och biskopsmötet, medan kyrkostyrelsen är kyrkans verkställande organ och handhar förvaltningen.

Församlingarna är 24 till antalet, därtill finns två kloster. Störst bland församlingarna är Helsingfors ortodoxa församling, vars verksamhet omspänner i stort sett hela Nyland.

Församlingarna har rätt att uppbära kyrkoskatt.

Egna verksamhetspunkter upprätthålls bl.a. i Lojo (Karjalan valistajien kirkko) samt i Hangö (Hangö ortodoxa kyrka helgad till helige furst Vladimir och Maria Magdalena) samt i Kyrkslätt (Porkrova kyrka).

Kyrkan följer den gregorianska kalendern. Den 6 januari, med andra ord i dag, firas därför Kristi dop eller Teofania, kristenhetens äldsta högtid näst efter påsken. PJ

Gudstjänster i tiden

I den ortodoxa kyrkan i Hangö, som ryska badgäster lät uppföra 1895, förrättas lördag nästa vecka vigilia med början kl. 18 och liturgi kl. 10 dagen därpå.

I kyrkan i Lojo förrättades vigilia i går kväll, liturgi blir det i dag kl. 10 och på onsdag förrättas aftongudstjänst

I Ingå, i den evangelisk-lutherska församlingssalen förrättas liturgi i morgon kl. 10.

Nästa gudstjänst i kyrkan i Kyrkslätt infaller den 17 januari, då förrättas aftongudstjänst med början kl. 18. VN

Källor: Finlands ortodoxa kyrkas respektive Valamo klosters, Helsingfors ortodoxa församlings och Hangö stads hemsidor

Korsholm närmar sig Vasa

Debatten om kommunfusioner och kommunalt samarbete tar ny fart i Vasaregionen. Nu föreslår ledande Korsholmspolitiker att regionen ansöker om specialstatus som försökskanin för en ny förvaltningsmodell.

KORSHOLM Det börjar dra ihop sig i Vasaregionen. Bevis 1: Den 17 och 18 mars har Vasa kallat grannkommunerna till ett stormöte om framtiden. Bevis 2: I Malax har en rad beslutsfattare tagit initiativ till en namninsamling för en fusion med Vasa. Bevis 3: I Korsholm föreslår kommunstyrelsens ordförande **Michael Luther** (sfp) och fullmäktigeordförande **Monica Sirén-Aura** (sfp) att de nio kommunerna i Vasaregionen gör upp ett bindande samarbetsavtal. Luther kallar det ett "partnerskap för fred och framgång".

– Avtalet är ett alternativ till en sammanslagning. Korsholm vill vara självständigt, men vi är beredda att gå Vasa till mötes. Halvvägs.

– Det är dags att kliva upp ur skyttegravarna. Debatten om Stor-Vasa har pågått i fyra år utan att vi kommit någon vart.

Korsholmarna skissar på ett avtal som skulle kretsa kring en regional samarbetsnämnd à la Helsingfors. Medlemskommunerna bör vara redo att finansiera gemensamma, viktiga projekt. Specialistvården är ett exempel, högskoleutbildningen ett annat.

– Stort är inte vackert när det gäller kommunal service. Däremot har storleken betydelse i regionala frågor. I en tid när staten vänder upp och ner på allt måste vi bli bättre på att bevaka våra intressen.

Sirén-Aura, viceordförande i sfp, kritiserar sitt eget parti. Sfp saknar en politisk agenda.

– Sfp är betjänt av en strategi i de stora framtidsfrågorna. Det måste gå att bygga ett samhälle där man inte stirrar sig blind på invånarantal.

Håkan Nordman (sfp), ordförande för stadsfullmäktige i Vasa, säger sig vara öppen för förslag. Men en ny storkommun väger fortfarande tyngre än ett samarbetsavtal.

NINA DAHLBÄCK
06-3121 385, nina.dahlback@hbl.fi

FRÅN ORAVAIS TILL LAIHELA

:: **Vasaregionen består** av Vasa, Korsholm, Oravais, Vörå-Maxmo, Malax, Korsnäs, Lillkyro, Storkyro och Laihela.

:: **Regionen har** cirka 110 000 invånare.

Ortodox gravgård förfaller – ingen vill ta ansvar

På den ortodoxa begravningsplatsen i Hangö har gravstenar legat omkullvälta sen i höstas. Skadegörelsen är polisanmäld men ingen vill ta ansvar för att röja upp efter ofoget.

BEKYMRAD. Museichef Marketta Wall hoppas att det snart ska klarna vem som ansvarar för den så kallade ortodoxa gravgården i Hangö.

Den ortodoxa begravningsplatsen i Hangö ligger lite undangömd vid Västra hamnen. Den kan tyckas oansenlig men är historiskt värdefull eftersom den direkt anknyter till Hangö stads men också till hela landets historia.

– Man blir ju ledsen när det ser ut så här, säger museichef **Marketta Wall** och putsar bort snöslask från en omkullvält sten.

Det är en minnessten över 14 ryska marinsoldater från minröjningsfartyget Vzryv från första världskriget.

Wall utgår ifrån att det är den ortodoxa församlingen i Helsingfors som har ansvaret för begravningsplatsen även om Hangö stad äger marken. Kyrkoherde **Veikko Purmonen** i Helsingfors ortodoxa församling hävdar dock bestämt att det är Hangö stad som bär ansvaret.

– På ett moraliskt plan deltar vi i begravningsplatsens omvårdnad, men vi har inga juridiska rättigheter till den, säger han.

Stor förvirring

Begravningsplatsen omnämns första gången på en karta från slutet av 1700-talet och under årens lopp har både lutheraner och ortodoxa begravts på gravgården.

Alan och **Kirsti Jeffrey** från Hangö ortodoxa kyrka brottsanmälde skadegörelsen redan i höstas.

På polisen i Hangö uppger äldre kriminalkonstapel **Kalle Bastman** att brottsanmälan ligger på polisstationen tills ett eller annat tips dyker upp.

– Om inte någon sett eller hört något är det ganska svårt att reda ut.

Vem bär ansvaret för att gravstenarna reses? På Hangö stad slussas frågan från person till person tills den slutligen landar hos tekniska chefen **Sten Öhman**:

– Bra fråga. Det finns ingen gårdskarl eller instans som sköter om den. Många känner starkt för saken men vi är väl nog lite villrådiga.

Staden äger marken men-

SKÄNDNING. Sedan i höstas har gravstenarna legat omkullvälta.

hamnen förvaltar den. Det finns en överenskommelse att hamnen försöker hålla området städat men när det är frågan om ofog kan hamnen knappast vara ansvarig att reda upp. Öhman lovar utreda saken närmare.

– Jag ska ta upp det här med ledningsgruppen, säger han och menar att det sist och slutligen inte är en så stor sak att räta upp stenarna. Bara man först kommer på vem som ska göra det.

MARIA WASSTRÖM, TEXT
maria.wasström@hbl.fi

VIDAR LINDQVIST, FOTO

GRAVGÅRD MED GAMLA ANOR

:: **Den ortodoxa** gravgården i Hangö har använts som gravgård både under den svenska och ryska tiden men även under Finlands självständighet. Så sent som år 2002 begrovs en person i en släktgrav på begravningsplatsen.

:: **En av** gravstenarna härstammar från Krimkriget och massakern i Hangö 1855.

:: **Under den** sovjetiska arrendetiden 1940–41 förstördes en stor del av gravarna och gravstenar användes bland annat till att bygga korsur. På 1960-talet städades platsen upp igen och ett minneskors restes för de försvunna gravarna.

Långa kaffepauser upprör på Åland

Ålands högsta tjänsteman, förvaltningschefen Arne Selander, har stoppat huvudet i ett getingbo. Han anser att kaffedrickandet bland de anställda i Självstyrelsegården tar för mycket av arbetstiden.

Arne Selander ventilerar sina åsikter om personalens kaffedrickande på ledarplats i det senaste numret av Byråkraten, en personaltidning för de landskapsanställda på Åland.

När kaffeförmånen infördes handlade det om en 20 minuters rast per dag. Men i dag dricker personalen kaffe två gånger per dag och pauserna är långa – "vardera överstigande 20 minuter, ibland till och med 30 minuter" enligt Selander.

Selander menar att upp till 15 procent av arbetstiden ägnas åt kafferaster och frågan är om det är rimligt.

"Kaffeförmånen har blivit en rättighet! En rättighet som tar för mycket av arbetstiden!" skriver Selander.

Arbetsmöten

Hans skrivelser väcker känslor och blev dagens samtalsämne bland de landskapsanställda när tidningen kom ut.

– Det ligger nog något i det han skriver. Han är modig, sa en tjänsteman som hastade förbi i korridoren.

Vid trafikavdelningen är **Niklas Karlman** chef och där samlas personalen till kaffe varje dag klockan 8.30 och 14. Han anser inte att pauserna inkräktar på jobbet.

– Vi diskuterar aktuella jobbfrågor och pauserna blir mer som arbetsmöten. Vi löser en del problem vid kaffebordet och alla vid avdelningen får veta vad som är på gång, säger Niklas Karlman.

HBL-ARKIV/CATA FORTIN

"Vi löser en del problem vid kaffebordet."
Niklas Karlman, chef för trafikavdelningen

Juristen **Helena Blomqvist** är byråchef vid miljöbyrån. Hon är beredd att ge Selander flankstöd.

Vid hennes avdelning varierar det – ibland diskuterar man jobbet, ibland inte men alla är sällan med och därför kan man inte se kaffepauserna som regelrätta arbetsmöten.

– Det dricks mycket kaffe på arbetstid och det är skäl att diskutera hur långa kaffepauser vi ska ha, säger hon.

HELENA FORSGÅRD
Helena.forsgard@hbl.fi

Dåne liksom åskan bröder

Hangö manskör jubilerade stolt

Hangö manskör jubilerade sin 80-åriga sångarstärk med en stolt konsert. Gentlemännen som sjöng sakrala och fosterländska sånger i konsertens första del, klädde om sig till lediga gossar med schwung till konsertens andra halva.

➤ Tre kvart innan Hangö manskörens 80-års jubileumskonsert började, tog ett antal sångarbröder och systrar tillfället i akt och uppvaktade den jubilerande kören i stadshusets foajé. Medan resten av manskörens sångare njöt av kaffetåren inför konserten, tog körens ordförande **Jarl-Erik Holmberg** och sekreterare **Bo-Erik Hildén** emot både blommor, gåvor och till och med en serenad jubileumsdagen till ära. Sina gratulationer framförde bland annat **Sigurd Idman** tillsammans med dottern **Johanna** å kammarkören Vox Humanas vägnar, Hangö damkör uppvaktade med en serenad för manskören, **Veikko Wigrén** och **Roger Lönnberg** från Karis manskör. Från grannstaden Ekenäs hade **Caj Ehrstedt** anlänt för att framföra Ekenäs manskörs hälsning, FSMS förbundsdirigent **Kalle Ahlberg** gratulerade Hangöjubilarerna på förbundets vägnar. Stadens hälsning överräcktes av **Sture Söderholm** och **Tom Axberg**, följda av Svenska klubbens **Birgit Brunow** och **Gunnel Söderholm.**

Finska Sekakuoros damer anlände med famnen full av kramar, och en inbetalning till den jubilerande körens konto.

Stadshusets festsal fylldes sedan till den sista bänkraden av körsångsvänner, som sedan serverades en välinövad och stolt konsert, där de omsorgsfullt och med eftertanke utvalda inslagen återspeglade både körens historia, men som på ett tydligt sätt visade, att manskörssång inte är enkom för geronter. För här var det både traditionellt och konventionellt, blandat med moderna och svängiga toner.

Och visst gjorde de mer än väl ifrån sig. Den 80-åriga Hangö manskör vågade och vann!

Dåne liksom åskan bröder

Under konsertens första hälft bjöd Hangö manskör på traditionella manskörssånger, sakrala sånger och även två fosterländska stycken. Låter mycket allvarligt och högtidligt, men redan manskörssångaren **Magnus Lindströms** hälsningsord till publiken bådade, att manskören gått inför sin stolta jubileumskonsert med glimten i ögat.

- Jag gläder mig för att ni stänger av era gsm-telefoner och inaktiverar stämgafflarna, inflikade han.

Och så inledde Hangö manskör sin konsert.

Hjalmar Krokfors "Här där land och hav", som också är Hangö manskörs lystringssång, framfördes med sakenlig andakt. Därefter följde Bååths "Island" (som Hangö manskör för första gången uppförde på hemmaplan i Hangö år 1932), varefter Bellmans "Hör i Orphei bröder" klingade högt i stadshusets festsal. W. Lagercrantz' "Källan" sjöngs med **Henrik Helander** som modig solist. Den svenska folkvisan "Till Österland" vaggade sedan publiken stämningsfullt till träden som doftar så skönt. Det gamla bekanta gospelstycket "My Lord, what a morning" sjöngs av manskören i K-F Jehrlanders arrangemang, och innehöll intressanta bearbetningar av stämmorna. Med Mozarts sakrala "Ave, verum corpus" påminde kören om den fastetid inför påsk vi nu borde leva i.

Den första hälften avslutades med Kuusisto och Kailas "Suomalainen rukous", som också sjöngs på finska, vilket ett framförande av stycket alltid på något sätt vinner mer styrka på.

Och sist, men inte minst, ljöd sedan Stunz stolta "Dåne liksom åskan" kraftfull och stark.

Det rådde ingen tvekan om att ifall pulsen brunnit, hjärtat glött, och sången fött ännu ädlare känslor än så, hade stadshusets takrappningar rasslat ned av applådernas kraft.

Gentlemännen klädde om sig till glada gossar

Efter en något förlängd kaffepaus, där en sällan skådat lång kö ringlade sig makligt fram till serveringsbordet, bjöd Hangö manskör då på modernare och svängigare toner.

Malmstenska "Hangövalsen" var ett frieri till publiken, som mottogs med ett vackert ja-tack. Mersmak gav Evert Taubes "Min älskling", som framfördes till tonerna av manskörens egen kompgrupp, där också dragspel ingick. Här hade körens dirigent **Hasse Mecklin** lyckats fullkomligt med arrangemanget. Hangö manskörs älskling är ingen grå liten dam, utan besjöngs i eldrött brinnande tangotakt.

I och med att dirigenten själv kallade de tre följande inslagen "supvisor", må det också här vara hänt. "Skålvisa", "Ren som en jomfru" (jo, de sjöng på danska) och "Norges bästa" bjöd på smakprov om i vilken takt manskoristerna höja sina glas.

Sedan följde de stora överraskningarna Abbas "Ring, ring", som serverades med en mycket stor portion humor, den stora utmaningen, ryska folksången "Tolv rövare" med Alan Jeffery som solist, och Beatles "When I'm sixty four", som fick rungande applåder. Strongt gjort av Hangö manskör att dessutom sjunga dessa stycken på originalspråk.

Aldrig förr har havets ton varit så klar i "Aftonens sång". Så mjuk och fin men samtidigt vemodigt drömsk har jag då sällan hört en manskör.

Och så var det dags för det sista programstycket "Hangö marsch", som bjöds på med en sådan inlevelse, att publiken tackade med stående ovationer. Dirigent Mecklin tackade med "Hangövalsen" som encore, som publiken ombads att stämma med i.

Stolta och nöjda med sin jubileumskonsert kan Hangö manskör nog vara. Men en konsertrecension bör väl innehålla litet kritik också? Jovars. Allt var genomlyckat förutom en liten detalj. De arma stolarna i stadshusets festsal är fortfarande gamla och obekväma.

Men saknaden av sittkomforten kan manskören inte ställas till svars för.

LEA GUSTAFSSON

Suoritetaan kantojyrsintää
P. 044-520 8888
www.kantojyrsintaa.com

Renkaat Teboilista
SEMPERIT
Semperit paketit asennettuna esim.
Comfort-Life 175/65R14 258 € (4 kpl)
Comfort-Life 195/65R15 302 € (4 kpl)
Direction-Sport 205/55R16FR 438 € (4 kpl)
Sis. tasapainotuksen, asennuksen ja kierrätysmaksun. Kysy myös muita kokoja. Teemme alta otetuille renkaille kuntotarkastuksen, merkkaamme pyörimissuunnan, pakkaamme ne käteviin rengaspusseihin ja nostamme ne asiakkaan auton tavaratilaan.
Teboil Hanko
Asematori 1, p. 019-248 4333
TEBOIL
huoltaa autoja ja ihmisiä

OSTETAAN
Ostetaan henkilö- ja pakettiautoja
vuodesta 90 – 07
myös loppuvelan
lunastus noudetaan
myös viikonloppuisin.
Talar även svenska.
P. 044 943 2379

BILTVÄTT AUTONPESU 07.00–23.00
HAN-CAR
Öppet-Auki Vard.-Ark. 08.00–17.00
Glasbruksg. 2 Lasitehtaank.
Tel./Puh: 019-248 2535
DIN BIL FÖRSÖKER SÄGA DIG NÅGOT! VI HAR SVARET.
AUTOSI YRITTÄÄ KERTOA SINULLE JOTAIN! MEILLÄ ON VASTAUS.
SRS CHECK ENGINE ABS
autoliitto

www.fineworld.fi

JURIDISKA TJÄNSTER – LAKIPALVELUT
Din lokala expert inom juridiska ärenden
Paikallinen asiantuntijasi lakiasioissa
Taina Antila, Jurist,VH, Lakimies,VT, 044 515 5230
Carola Nordlund, Skattesakkunnig, Veroasiantuntija, 0400 471 235
Monica Råstedt, Notariatsekreterare, Notariaattisihteeri, 019 2652 229
Raseborgs Notariatcentral Ab
Raaseporin Notariaattikeskus Oy
RFC NOTARIATCENTRALEN NOTARIAATTIKESKUS www.rfc.fi

KUNGÖRELSE – KUULUTUS

HANGON KAUPUNKI HANGÖ STAD

VENEPAIKANHALTIJAT

Pyydämme Teitä, jotka vuokraatte Hangon kaupungilta venepaikkaa, ilmoittamaan mikäli ETTE enää halua pitää venepaikkaanne, viimeistään 28.3.2007.

Yhteystiedot: Thomas Skarpman, (019) 2203 372 tai thomas.skarpman@hanko.fi

Hangossa 16.3.2007

Tekninen ja ympäristövirasto

BÅTPLATSINNEHAVARE

Vi ber Er, som hyr båtplats av Hangö stad, att meddela om Ni INTE vill behålla båtplatsen, senast 28.3.2007.

Kontaktuppgifter: Thomas Skarpman, (019) 2203 372 eller thomas.skarpman@hanko.fi

Hangö 16.3.2007

Tekniska och miljöverket

LEDIGA PLATSER – TYÖTÄ TARJOLLA

ASSISTOR

Assistor är ett billogistikföretag med verksamhet i Hangö, Esbo och Paldiski/Estland. År 2006 levererade vi totalt 219.000 bilar. Vi har ca 360 anställda och vår omsättning uppgick senaste år till 23 M€.

Då verksamheten fortsätter att växa vill vi nu satsa på personalen och anställer därför till Hangö en idérik och erfaren

PERSONAL-/LEDNINGENS ASSISTENT

för att stöda och utveckla vår personalstrategi samt att bistå Hangös ledningsgruppen med administrativa och projektliknande uppgifter.

Om du:

- behärskar svenska, finska och engelska
- har god MS Office kännedom
- har erfarenhet av motsvarande uppgifter och lämplig utbildning
- är flexibel, målmedveten och kan arbeta självstädigt i ett högt tempo då är du kanske den vi söker.

Till sättet ser vi gärna att du är positiv, utåtriktad och serviceminded.

Vänligen skicka in din ansökan med CV, referenter och löneanspråk till controller Tom Enberg som också besvarar eventuella frågor.
Senast 2.4.07 vill vi ha din ansökan.
tom.enberg@assistor.fi telefon 010-569 2978

Rum för kultur i Raseborg?

Det har gått 90 år sedan Västnyländska Ungdomsringen höll sitt stiftande möte 25.3 1917 i Ekenäs. Jubileet till ära ordnar VNUR i anslutning till sitt vårmöte ett seminarium med rubriken Rum för kultur i Raseborg?

Tanken är att utgående från TryckeriTeatern diskutera kulturens roll och ställning i dagens Västnyland och i en eventuell framtida Raseborgs kommun.

Till vårmötet och jubileumsseminariet inbjuds alla VNUR:s 38 medlemsföreningar, aktörer runt TryckeriTeatern, västnyländska kommuner, fonder och stiftelser m.fl. Seminariet är öppet också för alla andra som är intresserade av kulturverksamhet i Västnyland och Raseborg.

Tillställningen hålls i Karis lördagen 24.3 på TryckeriTeatern kl. 12-15. Efter mötet med stadgeenliga ärenden följer kulturprogram ur Karisrevyn.

I 90-årsjubileumsseminariet deltar regissör och lärare Erik Pöysti, projektledare Holger Wickström, verksamhetsledare Jan Lindroos och verksamhetsledare Gunilla Wasström från Pomoväst.

Efter provsmakning och val av Raseborgskaffe följer en panel och öppen diskussion.

På kvällen kl. 19 finns möjlighet att se VNF teaterlinjes föreställning En midsommarnattsdröm.

Vänligen meddela om deltagande senast torsdag 22.3 till VNUR tel. 019-2415035 eller epost: vnringen@surfnet.fi. VN

Västnyländska ungdomsringen firar sitt 90-årsjubileum med paneldebatt på TryckeriTeatern. FOTO: SANNE WIKSTRÖM

Dirigenten Hans Mecklin, solisterna Alan Jeffery och Henrik Helander samt vicedirigenten Roland Näse med resten av Hangö manskör i bakgrunden. FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Uppskattad 80-åring sjöng ut i Hangö

Det måtte kännas bra för medlemmarna i Hangö manskör efter den ljudliga uppskattning som hemmapubliken visade på jubileumskonserten i söndags!

MUSIK

Konsert: Hangö manskör, 80-års jubileumskonsert
Plats: Stadshuset i Hangö
Tid: söndagen 18 mars

Att manskören är uppskattad syntes även i att stadshusets festsal var till bräddden fylld, även läktarna kom till användning.

Det här resulterade även i en fin växelverkan: Kören bjöd på sitt bästa, männen sjöng ut, det var glädje och stämning. Inte en stund kändes lång eller tråkig trots att konserten bestod av hela tjugo olika sånger, några dock helt korta sits- eller supvisor som dirigenten **Hans Mecklin** helt fränt kallade dem.

Mångsidigt uppbyggt

Konsertprogrammet var väl uppbyggt med en mångsidig repertoar, som bjöd både på historiska tillbakablickar, klassisk manskörssång och svängiga poplåtar.

Det var lika givande att lyssna till de stämningsfulla sångerna, av vilka folkvisan Till Österland och vackra Aftonens sång framstod som mina favoriter, som att höra och se männen glädjefyllt sjunga ut i Abbas "Ring, ring" och Lennons "When I´m Sixty Four".

Det var klokt att inleda mäktigt med "Här där land och hav", som är körens lystringssång, och avsluta lika mäktigt med "Hangö marsch". Kören är som bäst när den sjunger ut, men utan partier där rösterna ljuder känsligt och sakta, skulle det bli jämtjockt och trist.

Till mångsidigheten bidrog också att kören uppträdde både a capella och med ackompanjemang av vicedirigenten **Roland Näse**. Dessutom sjöngs låtar på både svenska, finska, ryska och norska och i två sånger hade kören solist.

Ta fram förmågor

Trevligt mellansnack bidrog till stämningen. Riktigt rolig var **Magnus Lindström** när han med finstämd humor intygade fröjden över att "många droppade in i en strid ström", ett uttryck ur det lokala bladet.

Mecklin har en förmåga att ta fram förmågorna i kören, det må gälla sång, recitation, dragspels- och truminslag, mellanprat eller andra uppdrag. Med många också yngre korister i leden, är det lätt att hoppas på fortsatta framgångar för Hangö manskör.

MARIT LUNDSTRÖM
marit.lundstrom@vastranyland.fi

Pojo ungdomsorkester håller vårkonsert

Söndagen den 25 mars kl. 15 i Pojo arbis/bibliotek håller Pojo ungdomsorkester sin vårkonsert.

På programmet står filmmusik. Spelarna har fått önska sina favoritfilmmelodier och dirigenten **Moa Thors** har sökt fram lämpliga arrangemang. Eftersom orkestern består av både yngre och äldre musikanter finns det också melodier för alla åldrar på repertoaren. Bland favoriterna kan nämnas Pippi Långstrump, Pirates of the Caribbean, Phantom of the Opera och Casablanca.

Allas favoriter rymdes inte med på den här konserten, en del sparas till den cd som orkestern planerar att ge ut inför orkesterns 30-årsjubileum nästa år. Inträde inklusive kaffeservering är 5 euro, barn under 12 år gratis.

VIDAR
Janne
LOKAL FÖRSÄKRING
Ekenäs Sparbank
Sporrong, Flora & Fauna, Nya Apoteket i Ekenäs, Salon Clippo, Energa, Leiras, F:ma M. Broman
BAROCKENS PÄRLOR
ryska basen
NIKOLAI GROHOVSKI
och pianisten
KARINA KOPRINEN
sö 25.3 kl. 18-19 i Ekenäs,
Sigurd Snåresalen, Raseborgsvägen 8
HÄNDEL, GIORDANI, MONTEVERDI, SCARLATTI...
Biljetter 12/10 € hos F:ma M. Bromam, Ekenäs, tel. 246 2949.
Arr. KONSERTGARANTIFÖRENINGEN

Barockkonsert med ryska musiker

Söndagen den 25 mars kl. 18 erbjuder Ekenäs konsertgarantiförening ett entimmes långt program med barockmusik från 1500- till 1700-talet. Konserten hålls vanligt i Sigurd Snåresalen.

Den klassiska musiken framförs av den ryska basångaren **Nikolai Grohovski** och hans ryska pianist **Karina Koprinen**. Båda är numera verksamma i vårt land. Han är känd för sin utomordentliga sångteknik, hon känd från konsertresor i många europeiska länder.

Konserten innehåller pärlor från barocken, arior och instrumentalnummer av bl.a. Händel, Monteverdi och Scarlatti. Bland styckena som framförs kan nämnas Caro mio ben av Giordani och Ombra mai fu, en aria från operan Xerxes av Händel. VN

Är du Nordens nya stjärna?

Nu är det dags för Finland i Melodi Grand Prix Nordic – alltså den nordiska låtskrivartävlingen för alla 8–15-åringar. YleFST5 och FSU har inlett jakten på vem som ska representera Finland i finalen i Oslo i november inför miljoner tvtittare. Tävlingen är öppen för alla 8–15-åringar som gör egen musik. Alla musikstilar är tillåtna men låtarna måste sjungas på svenska och får vara högst 3 minuter långa. Senast den 16 april måste bidragen vara inskickade.

Sedan väljer en jury ut tio finalister, som i sin tur tävlar om vem som ska vara Finlands representant i Oslo. VN

Glad Lillajul!
Hauskaa pikkujoulua!

Här kommer årets julbokstitlar med en önskan om en trevlig julmånad med en med en myckenhet av skoj och glädje denna årets glädjerikaste tid. Samtidigt kommer bilder av några herrar inom ramen för mitt herrkalenderprojekt. Titta och begrunda!

Anders Ahlvik: Intet
Jari Aspinen: Om det politiskt korrekta
Tom Axberg: Sedligt, renligt, lagligt
Mia Berg: Koukussa
Maria Colliander: Din klara sol
Birgitta Danielsson: Sanningens många nyanser
Kristian Danielsson: Rivet skinn
Göran Enqvist: Paratiisisaari

Tom Axberg är vårt bästa marknadsföringsvapen.
Tom Axberg on paras markkinatykkimme.

Kaj Ahonen är en trogen Hangöbo.
Kaj Ahonen on uskollinen Hankolainen.

Inga Eriksson: Livet - med tiden
Gunilla Fagerlund: Översättarens anmärkningar
Birgitta Fagerström: Åt dig frisk med grön mat
Börje Fagerström: Svenska traditioner
Ben Ferm: Mitt eget kafé

Anneli Finnberg: Våfflor & pannkakor
Inge-May Forsgrén: Slow down the fart
Håkan Forsgrén: Ta rodret, kvinna!
Marcus Friman: När kommer bussen?
Birgitta Gran: Feminister i farten
Lea Gustafsson: Akta dig för elden
Tage Gustafsson: Fiskarens kokbok

Eva Hagman: Förändring
J-P Halme: Nyckeln till mod
Gunnel M. Helander: Ihmisen näköinen jumala
Henrik Helander: Guds gåva till kvinnan
Stig Helander: Ge igen
Monica Hellström: Puhdas tyyli
Ingela Hildén: Sov du, så diskar jag
Åke Holmberg: Kärlek och erotik i antikens Rom
Andreas Holmgård: Första kärleken
Anki Holmgård: Sångfågel
Henry Holmgård: Den hemliga kocken
Emma Holmström: Det andra målet
Marianne Holmström: Nuoruudenystävät
Leena Hytti: Iskallt budskap
Alan Jeffery: All My Loving
Jukka Jutila: Hjärnhälsa
Timo Kalliotie: När jag hör din röst
Mara Kalpala: Frälst. Förmögen. Förskingrad.
Carl-Göran Karlsson: Utposter
Tomy Karlsson: Fiint språk
Tor Karlsson: Tankar i väglöst landskap

Urpo Hyttinen gillar revision.
Urpo Hyttinen on mieltynyt tilintarkastukseen.

Jari Karvinen: Lajinsa viimeiset
Jouko Kavander: Klassiska klyschor
Nixu Knichter: Matdax
Veronica Knichter: Ett hem för själen
Eero Koli: Isänpäivä
Mary Koli: Kvinnor vid maktens sida
Tuula Kullberg-Manner: Skönhetens arkitektur
Tom Kylén: Mitt i prick
Sture Lagerroos: Berlocker och smycken
Rauno Laine: Mer än ett språk
Anders Laxell: Prästen som blev frälst
Ebba Laxell: Den tysta flickan
Timo Leijon: Puolueen lemmikki
Charlotta Levin: Lär dig skriva spännande
Jukka Lindberg: Granithjärtat
Tor-Rolf Lindblom: Den stora möbelboken
Kari Lindfors: 1001 golfhål du måste spela innan du dör
Johan Lindholm: Steget före
Christer Lindholm: Herrarna i skogen
Johanna Lindholm: Vinnande mentorship
Peter Lindholm: The Secret
Gun Lindroos: Ladies
Putte Lindström: Tillfällen att njuta en smula
Ulf Putte Lindström: Om det politiskt korrekta
Marita Lindö: Parfyymi

Marianne Lundin: Sjövägen till Sverige
Birgitta Lundmark: Pappas flickor
Dette Lundqvist: Smaka
Inger Lundqvist: Mig äger ingen
Maj Lundqvist: Fem myror är fler än fyra elefanter
Peter Lundqvist: Resa till Paris
Marit Lundström: Flykten
Paavo Lyytikäinen: Det är inte mitt fel!
Hasse Lönnberg: I Indialand
Mirjam Majava: Eihän se niin ollut
Tage Malmén: Hälsobranschen
Lisbet Malmlund: Gotlandskust
Peter Malmlund: Maximera ditt självförtroende
Anisa Martinson: Kukat vesivärein
Agneta Möller-Salmela: Kroppen talar till dig
Nipa Niemi: Östersjövägar
Leif Nordström: Vågspel
Jorma Nousiainen: Den som vässar vargars tänder

Tomi Parkkonen är en ypperlig fotograf.
Tomi Parkkonen on mainio valokuvaaja.

Lasse Nyberg: Rättvisans rebell
Marita Näsänen: En god gärning

Raili Peni: De oskuldsfulla
Anna Piiroinen: Uppburen
Pirkko Pihlaja: Pitkän parisuhteen salaisuus
Eeva Pinomaa: Och var hör du hemma?
Stina Poutiainen: Förälskad i rosor
Torsti Poutiainen: När världen öppnade sig
Marika Pulliainen: Gör det nu!
Mats Rautio: Kultbilar
Jukka Romberg: Guds gåva till kvinnan
Anja Roos: Änglarösten
Eric Roos: Den hemliga dalen
Lars Roos: Konsten att säga nej
Eija Rosvall: Tova smycken och accessoarer

Stig Lindström är en sober herre.
Stig Lindström on siisti mies.

Johannes Runeberg: Se on vain elokuvaa
Lotte Runeberg: Berätta, berätta!
Jukka Ryky: Härskarplanen
Johanna Rönnblad: Kuherruskuukausi
Tom Rönnblad: Nej, jag vill inte gå med i en bokcirkel

Tässä ovat tämän vuoden joulukirjatitteli, ja niiden myötä toivotukset mukavasta, runsaasti hauskuutuksia ja iloa muassaan tuovasta joulukuusta, näin vuoden ilonaiheisimpana aikana. Ohessa samalla kuvia eräistä herroista, jotka lukeutuvat herrakalenterihankkeeseeni. Katsokaa ja ihastelkaa!

Yrjö Sahlstedt: Jos ja kuin
Per Sarén: Det är inte mitt fel!
Ulla Sauramaa: Hyvä naapuri
Tita Maria Serlachius: Simple Living
Esko Sihtola: Blommor
Johan Signell: Mina roligaste historier
Pekka Silvast: Meren hiljaisuudessa
Asko Siukosaari: Vett och etikett i språket
Eeva Siukosaari: Socialgrammatik
Peter Stenström: När allt gick fel

Johan Signell är distingerad.
Johan Signell on hienostunut.

Terttu Strandberg: Rokkirehtori ja rämäpäät
Berit Strömberg: Andra sidan bron
Elna Sundström: Ett rum med utsikt
Marianne Suominen: Desperate Cooking
Pigge Svenskberg: Mellansnack
Dorrit Söderblom: Luokkakokous
Gunnel Söderholm: Social intelligens
Sandra Söderholm: Nästa sak på min lista
Sture Söderholm: VIP-ihmisiä
Sven Söderholm: Svenskt
Ulla Söderlund: Snyggt
Jacob Söderman: Tidigt på morgonen
Kitty Taucher: Korsstygn på nytt
Marketta Wall: I museets dolda vrår
Anita Valmiala: Mödrar och söner
Rainer Wasström: Längtans mat

Sture Söderholm är alltid elegant.
Sture Söderholm on aina elegantti.

Kurt Wennerqvist: Den dolda offentligheten
Calle Wennerström: Trädfällaren
Eivor Westerholm: Korsordslexikon
Tina Westerholm: Hundhuvud
Barbro Wikberg: Förbländningen
Jörgen Wikberg: Säg inte för mycket
Ragni Wikström: Uppburen
Pekka Vuori: Hyvä käytös, hyvät tavat
Christer Vuorinen: Militärmusik
Lolo Zilliacus: Den flygande feministen
Sten Öhman: Skuggboxning
Kim Österlund: Öl, vänskap och tärningsspel
Ossian Österlund: Citybondens handbok
Risse Österlund: Bli herre över din hund
Björn Österman: I kloka kvinnors sällskap

Kurt Wennerqvist ler mot mig.
Kurt Wennerqvist hymyilee minulle.

Kammarkören Vox Humana sjöng klingande rent á capella under ledning av Sigurd Idman.

Biggan och Lea på julkonsert

Stämningsfullt i varma toner

➤ Med sexton dagar kvar till jul, mitt i det snöfattiga decemberrusket, finns bara ett att göra om man önskar sig litet ljus och julstämning i tillvaron. - Att gå och lyssna på den traditionella julkonsert, som körerna tillsammans med blåsorkestern i år bjöd på i Hangö kyrka i lördags. För omväxlingens skull, beslöt Mrs B och jag att gå tillsammans. Musikvänner som vi nu båda är.

Kyrkan var som alltid, då denna konsert ges, fullsatt till sista bänkraderna. Stämningen var minst sagt varm, och levande ljusen i kyrkans vackra ljuskronor tända som sig bör.

Magnifikt, Hangö Manskör!

Hangö Manskör inledde konserten med inget mindre än Sibelius Finlandia-hymn.

B: - Klar diktion, vackra vokaler. Dessutom ett helt acceptabelt finskt uttal. Bravo! Då man nalkas sin uppgift utan choser med ödmjukhet, då lär man sig.

Kan bara nicka och hålla med, då jag torkar tårarna med min skruttiga pappersnäsduk.

Manskören framförde därefter Carl Nielsens Förunderligt och Märkligt", den sicilianska melodin "O du saliga", som följdes av Lewis, Redner & Brooks "O Little Town of Betlehem", där **Alan Jeffrey** hade solot.

B: - Alan har lärt sig mycket i ortodoxa kören. Jag gillar att anglosaxiska sånger finns med i repertoaren.

Och mera blev det, då herrarna ännu sjöng Wades mäktiga "Dagen är kommen" (O Come Ye Faithful), med svensk text av Eva Norberg. Hangö Manskör avslutade med den Schlesiska folkmelodin "Härlig är jorden", varefter herrarna belönas med rungande applåder. Magnifikt !

Efter manskören fick vi höra Hangö Blåsorkester musicera.

B: Positivt att blåsarna är med. Intressant början i " Silent Night" och i övrigt också vitsiga arrangemang!

Hangö Damkör med Önskelista

Efter blåsorkestern fick vi höra Hangö Damkör framföra Gustaf Nordqvists "I Juletid", som följdes av Regers "Marias vaggsång".

B: - Näpet, sött och kvinnligt, tyckte Mrs B, men saknade litet lyft i det hela.

Därefter stämde damerna till Liljefors stämningsfulla "När det lider mot jul", och likaså Nordqvistska "Jul, jul, strålande jul".

Efter Sanna Koivistos Juldikt (som inte gick att uppfatta längst bak i kyrkbänken), sjöng Damkören Frans Schuberts "Önskelistan", som Gunlis Österberg skrivit lyriken till.

B: -Fin idé. Här var det ordentlig takt och mera liv! Sångerna har ju varit ganska likadana hittills.

L: -Piggt och glatt framförande, skojigt helt enkelt.

Sedan bjöd Hangö Damkör ännu på Niklas Strömstedts "Tänd ett ljus", och "Happy X-mas, War is Over" av John Lennon och Yoko Ono.

L: - Damerna gillade uppenbart att sjunga Lennon, men... framförd i en kyrka?

Sneglar försiktigt på Mrs B, och undrar om jag är stenålderskonservativ?

B: - No comments.

Se vår glädje Vox Humana

Kammarkören Vox Humana uppträdde som sista i lördagens julkonsert. Den krävande "Se vår nya glädje" ur Piae Cantiones klingade klar och exakt. Lika välinövade ljöd a capella "A Child is Born in Betlehem" och Sibelius "On hanget korkeat".

"Stilla Natt" (stämningsfull som alltid) följdes av den vackra "Betlehems stjärna", där **Rainer Roth** stod för solot, och den tyska folkmelodin "Bered en väg för Herran" framfördes glädjefullt.

B: - Ett intressant och roligt arrangemang. Håll med om det!

Säger inget, bara njuter av de härligt klingande tonerna. Så följder då Emmy Köhlers "Nu tändas tusen juleljus".

L: - Vad vackert stämmorna växlar. Det moderna arrangemanget tilltalar; fräscht och förtjusande.

B:- Den här sången är en av mina favoriter. Inte bråka med den!

Oavsett om arrangemangen får godkänt eller inte, var det ett nöje att lyssna på Vox Humana.

Till avslut fick vi höra samtliga tre körernas innerliga, underbara och mäktigt klingande gemensamma framförande av Otto Olssons "Advent".

Summa summarum: staden bjöds åter en gång på en fin konsert inför julen. -lg

Ingen vill ha Tvärminne lägerskola

➤ Varken bildningsnämnden eller ungdomssektorn är intresserade av att förvalta och disponera Tvärminne lägerskola. Lägerskolan har använts för ca 15-20 övernattningsdygn per år och byggnadens skick har försämrats under de tio år verksamheten i lägerskolan pågått.

I fall reparationer inte görs, kommer skolornas användningsfrekvens att ytterligare minska, säger bildningsnämnden i sitt svar till tekniska verket.

Varken bildningssektorn eller ungdomssektorn har intresse av att förvalta byggnaden. Bildningsdirektör **Karl-Erik Gustafsson** säger att skolorna kan fortsätta använda byggnaden till samma pris som tidigare om någon annan i ståndsätter den. Frågan om byggnadens öde är på utlåtanderunda i stadens organ. Ifall ingen av stadens enheter har användning för byggnaden och vill ta ansvaret för den är det troligt att den säljs.-ps

Klättringen växer snabbt i Hangö

Nu ser man fram emot en ny hög klättervägg

➤ Klättring inomhus på klätterväggen i Cuplis har blivit allt populärare. Nu vill föreningen Hangon Hyrskyt bygga en ny 13 meter hög vägg invid den nuvarande cirka fyra meter höga klätterväggen.

- På den nya skulle man klättra i bärsele och säkerhetslinor ända upp till takhöjd i Cuplis, förklarar klättringsinstruktör **Kevät Aalto** vid HaHy. Föreningen fick nyligen byggnadstillstånd för väggen. Ritningar är färdiga men än krävs det pengar.

- Väggen beräknas kosta cirka 15.000 euro varav vi har ca 5.000 euro. Vi söker stöd från statligt och kommunalt håll och sponsorer från företagsvärlden, säger Aalto.

Hon berättar att klättringen - vars gren bouldering praktiseras i Hangö - växer snabbt nationellt. Hangö är inget undantag (termen boulder kommer från engelskans stenblock).

- Vi har 35 aktiva inomhusklättrare och det kommer nya till hela tiden, berättar hon. Att prova kräver inga särskilda färdigheter, bara ett par klätterskor som man kan låna på plats.

- Sedan är det bara att klättra. Det är en mångsidig gren som kräver styrka men mest teknik. Barn klättrar spontant. För vuxna är det inte lika självklart. De blir tvungna att lära sig motoriken på nytt, säger Aalto.

För att hinna med alla klättrare har man nu tre grupper som klättrar en timme var under två kvällar i veckan, dvs. söndagar och onsdagar. I januari 2008 startar en ny grupp som klättrar lördagar.

Lämpligt för alla

Den största gruppen klättrare i Hangö är barn mellan 6-12 år. Barn i fyraårsåldern kan delta, någon övre åldersgräns finns inte.

- Vi har några vuxna klättrare men antalet juniorer är överraskande stort, säger Aalto. Den som trodde att grenen är typiskt pojkdominerad misstar sig också. Av 16 klättrare på söndagen var flertalet flickor.

- Det här är kiva, säger de unga damerna **Mary Uusitalo** och **Heidi Henriksson** som väntar på sin tur. De har varit med 3-4 gånger och tycker inte att är svårt eller skrämmande.

- Svårighetsgraden beror på vilken vägg man väljer. Litet rädd är man nog också när man hoppar ner, säger de.

Enligt Aalto är Hangös nu-

- Att klättra är kiva. Det är inte skrämmande och så svårt som man gör det för sig, säger Mary Uusitalo som varit med tre gånger lockad av kompisen Heidi Henriksson.

varande vägg med olika lutningar mångsidig. När man övar sig klättrar man där man vill, i tävlingar finns det utmärkta rutter med olika svårighetsgrad.

- Man kan göra ett oändligt antal variationer, säger Aalto som hör till pionjärerna inom grenen i Hangö. Hon lärde sig klättra i tidigare hemstaden Kervo där en av Finlands många väggar finns.

- Hangö är tillsvidare enda ort i Västnyland. De närmaste banorna finns i Helsingfors och Åbo. Vi har klättrare som kommer hit från Ekenäs och Karis, berättar Aalto.

Instruktörer behövs

Flere instruktörer skulle behövas men är inte lätta att hitta. En instruktör ska ha gått obligatoriska kurser hos Finlands klättringsförbund.

- Vi är nu tre övervakare men vi får snart två till som skolar sig, berättar Aalto. När 16 barn ska trängas på samma vägg kräver det uppdelning i turer och ständig övervakning. De som väntar får inte gå under den som klättrar. Fallet från upp till fem meter sker på en tjock skumgummimadrass. Det ser ganska vådligt ut.

- Men allmänt taget är det inte en farlig gren. Vi har inte haft någon allvarligare olycka men det händer sig att någon vrickar foten, försträcker någon led eller fingrarna, säger Aalto och tillägger att uppvärmningen förebygger skador.

Nadja Nordström som klättrat sedan klätterväggen byggdes år 2003 har inte höjdskräck. Hon ska snart bli instruktör.

- Jag har alltid gillat extrema sporter, jag åker också vattenskidor och wakeboard, berättar hon.

Enligt Nadja stärker klättring hela kroppen men särskilt armar och fingrar. Svårt tycker hon inte att det är när man väl lärt sig tekniken.

- Men mina kompisar tycker att det är jobbigt och svårt, säger hon. Hon ska också klättra utomhus.

Kevät Aalto berättar att man kartlägger lämpliga berg och stenbumlingar i terrängen i och kring Hangö som kan användas för klättring. Egentligen finns det olika typer av klättring från inomhusklättring till bergbestigning.

- Men greppen och grundtekniken är densamma i alla grenar, säger Aalto. Läs mera på klättrarförbundets hemsidor www.climbing.fi. -ps

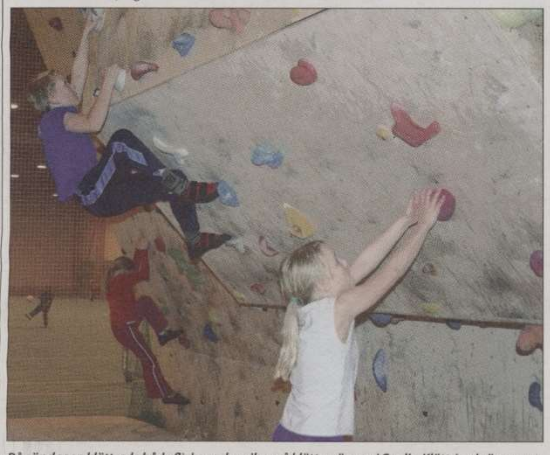

På söndagen klättrade både flickor och pojkar på klätterväggen i Cuplis. Klättring kräver mera teknik än styrka. Man kan göra det tungt och krävande genom att välja på en vägg med bakåtlut. Det är betydligt lättare att klättra på en vertikal vägg.

En man och hans gitarr. Staffan Percy besöker den nordiska visfesten i juni i år.

Nordisk Visfest i Hangö igen 13-14 juni

Staffan Percy m.fl. på lördagen, fredagen sköts med egna krafter

➤ Upplägget för den tjugofjärde upplagan av Nordisk Visfest i Hangö är klart.

Konceptet med två viskonserter i Kulturmagasinet Victor hålls kvar, men det blir två helt olika typs konserter: Lördagskvällens konsert kommer att innehålla uppträdanden av gästande artister från Sverige, Norge, Danmark och Finland, medan fredagskvällens konsert genomförs helt med lokala krafter, dvs endast artister från arrangörsföreningen Visans Vänner i Hangö

- Vi ville prova på ett nytt koncept för fredagen då vi inte haft lika stor publik som på lördagen. Vi uppbär också olika inträde, dvs. 15 euro för fredagen och 25 för lördagen, berättar **Rainer Roth**.

Huvudartist i år är **Staffan Percy** som var på väg redan ifjol men som insjuknade.

Därtill kommer **Anna By** från Norge, **Eric Grip** från Danmark, **Ingmari Dalin** från Sverige och Trio Saludo från Finland till lördagens konsert.

Föreningen har många duktiga egna vissångare, och de har ju också uppträtt på av föreningen arrangerade tillställningar under åren. De flesta har också någon gång uppträtt på själva visfesten. Nu kommer de att få sköta om visunderhållningen hela fredagskvällen från scenen i Kulturmagasinet Victor. Det kommer att bli en härlig blandning av dels solouppträdanden dels grupper av olika slag och sammansättningar, också sådana sammansättningar, som aldrig uppträtt tillsammans tidigare. På fredagen uppträder **Ralf Lindholm**, Rainer Roth och **Bo-Börje Ekholm**, RaRaBo, **Pigge Svenskberg**, och **Ica Svenskberg**, **Rofa Lindblom**, **Nekku Nevanperä**, **Mona Kallström**, **Tina Söderström**, **Kerstin Siggberg-Lindgren**, **Göran, Enqvist**, **Åke Wiberg**, **Thomas Högström** och **Mikael Söderblom**.

Det kommer under kvällen att framföras sång och musik av mycket varierande slag, och som ett stöd för hela föreställningen kommer föreningens eget fyramannaband att finnas i bakgrunden under kvällen och ackompanjera de artister som så önskar, och vem vet, bandet kanske också kommer med några egna inslag! Bandet har inte heller tidigare uppträtt i denna sammansättning, så även det är en helt ny sak.

En uppställning som hangövisvännerna ser fram emot med stor förväntan, och som ger de lokala förmågorna motivation till att göra något utöver det vanliga. I övrigt kommer fredagskvällens konsert att genomföras enligt liknande tidsramar som visfestkonserterna alltid gjort, dvs efter en dryg timmes uppträdanden serveras vissoppa a la Smörmagasinet, baren står som vanligt öppen, och även 'gitarrlotteriet' genomförs liksom under tidigare år.

Och liksom så många år förut kommer ljudåtergivningen att skötas av **Jerry Söderström**.

PER SARÉN

Svenska Ingmari Dahlin uppträder under årets visfest i juni.

Gammal "skåpmat" à la Mecklin med välsmakande tonkryddor

➤ Hangö Manskör som gav sin vårkonsert i stadshuset på söndagseftermiddagen kan minsann det här med sillsallad och gammal skåpmat. Det var nämligen vad dirigenten **Hans Mecklin** å körens vägnar önskade att åhörarna skulle uppskatta. Och det gjorde den vältaliga publiken, som till slut belönade Hangö Manskörs uppträdande med rungande applåder.

Körens repertoar bestod av ett hopplock av stycken ur fjolårets jubileumskonsert och fräscha och välinövade nyinslag. Hangö Manskör inledde med **K. Collans & J. Roos** "Hangö marsch". Som väntat, hälsade **Magnus Lindström** välkommen med valda lustigheter i form av högläsning av valda tidningsurklipp från 1930-talet. Efter det sjöng herrarna **Båths** "Island" och **Bellmans** "Hör i Orphei drängar", varefter publiken bjöds på **Lagercrantzska** "Källan" med **Henrik Helander** som solist. Under konsertens första del framförde manskoristerna också den svenska folkvisan "Till Österland", som ljöd exakt så varm, ljuv och drömsk som den ska. Före paus bevisade manskoristerna också att man inte räds anta utmaningar. Kören framförde nämligen **Martti Similäs** kluriga arrangemang av **Aleksis Kivis** kända verser "Seitsemän miehen voima" mycket lyckat ; med en stor portion humor och välväxlande stämmor.

Большое спасибо!

...Är ett stort tack på ryska. För minst det måste man ju kunna stava, då man lyssnat på Hangö Manskör sjunga på det språket. Hatten av för **Alan Jeffrey**, som stod för ett krävande solo, inte minst med hänvisning till det sjungna språket. Dessa tonglada herremän utgår ifrån att framföra sånger också på originalspråk. Så utöver finska och ryska sångstycken serverades musikaliska upplevelser med inlevelse även på estniska och engelska. Salt och peppar strödde i "sillsalladen" av körens egen kompgrupp bestående av **Kaj Åkerlund** (dragspel), **Tony Öblom** (bas), **Jarl-Erik Holmberg** (trummor) och **Roland Näse** (piano). Konsertens andra del bestod av ett flertal lättare stycken. Beatles varvat med Abba, och några nygamla golden-oldies som **Nana Mouskouris** "Only Love" med solo av Magnus Lindström, belönades med ihållande ovationer från åhörarna. Hangö Manskör avslutade mäktigt med **Sibelius** "Finlandia". Kören tackade den ihärdigt applåderande publiken med två encore; "Seitsemän miehen voima" och "Vintern rasat".

Solisterna avtackades till avslut sakenligt med blommor.

LEA GUSTAFSSON

Blomstertack från den nöjda publiken till en "härlig kör med en härlig dirigent ".

VUOKRATAAN UTHYRES

I Östra hamnen/ Itäsatama
Ledig ETTA, 40m², med/utan möbler, el/vedvärme.
Vapaa YKSIÖ, 40m², kalusteilla/ilman, sähkö/puulämmitys
☎ 050-4016164, 019-2482342

MYYDÄÄN SÄLJES

HH-lägenhet i Ekenäs, 2 r + kv + bdr, 48 m². Ledig.
Pris 75.000 euro.
Tel. 050-302 9307

SEKALAISET - DIVERSE

Laadimme pientalojen lupakuvia
(sis. kaikki piirrust rak.lup varten, takuu).
Teemme jätevesiselvityksiä.
RI Markus Lintinen, Osaajakeskus,
puh 044-5882092, tilaukset ma 8.00-10.00,
kesäkuussa joka päivä 8-16

HANGÖ TIDNINGEN HANGON LEHTI

Mottagaren står för portot
Vastaanottaja maksaa postimaksun

Beställ din egen HT nu! • Tilaa oma HL nyt!

12 månader kuukautta 75 €
6 månader kuukautta 40 €
3 månader kuukautta 25 €

Fortlöpande Kestotilaus 70 €
1 rat 1 erä
2 rater 2 erässä

Namn - Nimi
Adress - Osoite
Postadress - Postiosoite
Tel.nummer - Puh.numero

Kustannus Oy HT-HL Förlags Ab
Kod/Tunnus 5016161
10903 SVARSFÖRSÄNDELSE/ VASTAUSLÄHETYS

Mikko Hietanen som Herra Huononen ger föreställningen färg och fart och skingrar samtidigt med sitt eget agerande dåligt humör och dystra tankar. VN-FOTO: OLLE HAKALA

Pappa är trött, pappa sover

Hur reagerar ett barn i förskoleåldern när pappa, som är världens bästa pappa och kompis, plötsligt inte längre orkar leka, ställa upp, busa? Den problematiken och det nödropet tas upp av den kommunala finska ungdomsteatern i Masaby, som också vill ut och turnera med pjäsen.

Unga Aino **(Elina Vehkaoja)** förstår inte vad som hänt med pappa **(Tuukka Martiskainen)**, då han drabbas av arbetsrelaterad burn out.

TEATER

Pjäs: Anna Krogerus pjäs "Isin talviuni".
Regissör: Hannele Tuominen
Plats: Ljusdala i Masaby.
I rollerna: Elina Vehkaoja, Tuukka Martiskainen, Iika Hartikainen, Mikko Hietanen.
Teknik: Immanuel Pax, Mika Slåen.
Producent: Tuuva Harjanne, Masalan nuorisoteatterin kannatus r.y.
Tid: Premiär 27.4. Härnäst 29.4, 2.5, 3.5, 4.5, 5.5, 10.5, 11.5, 15.5 och 18.5.

Pappa vill bara sova och för att förstå detta drar Aino paralleller mellan pappan och björnen, som går i vinteride.

Att tackla problemet, att väcka pappa och få honom att vara på gott humör igen, är inte lätt. Här behövs hjälp och den svarar Herr Dålig (Herra Huononen) för. Rollen spelas med inlevelse och frenesi av **Mikko Hietanen,** som också komponerat musiken till pjäsens sånger.

Ytterligare behöver man publikens hjälp för att det hela ska lyckas. Den överraskande fåtaliga premiärpubliken var nog med på noterna, liksom också de barn som parkerat på första bänkraden. I t.ex. en dagissal eller skolklass är det säkert ännu lättare att få åskådarna med. Eftersom ensemblen är liten och dekoren minimal lämpar sig Isin talviuni säkert bra just som turnépjäs för barn och unga. Men den är tankeväckande och hälsosam också för vuxna.

Osynlig kraft

Aino får hjälp och kraft i sin brydsamma situation och ensamhet av sin egen fantasi. Såväl av sin gamla släkting Hilja Hällström **(Iika Hartikainen),** som finns avporträtterad på väggen men som också vid behov vaknar till liv. Som också av clownlika Herr Dålig, som hon vill göra till ett surrogat för pappa.

Det duger han inte till men nog att vara en tokrolig kompis, som med sin person, sin utstyrsel och sitt krumbuktande sätter fart på föreställningen och höjer pulsen också hos åskådarna. Pjäsen får just den kick den behöver sedan är det t.o.m. överraskande lätt att hålla tempot ända till slutet, som självfallet är gott. Iika Hartikainen gör också rollen som Ainos mamma, en stereotypsroll av en torr biblioteksfunktionär medan Tuukka Martiskainen också hoppar in som familjens hund, då han inte behövs som pappa.

Föreställningen i **Hannele Tuominens** säkra regi räcker en timme.

OLLE HAKALA
olle.hakala@vastranyland.fi

Hangö manskör besökte Kuressaare

Hangö manskör firade sitt 80-årsjubileum ett år för sent med en körresa till Kuressaare.

Hangö manskör gav sina 81-årskonserter den 13.4 i Hangö och den 26.4 i Piispanliina, Kuressaare. Nyheter i manskörens repertoar vid dessa konserter var bl.a. Seitsemän miehen voima och Only love. Merparten av sångerna togs från 80-årsjubileumskonserten.

I Hangö uppträdde kören inför ca 100 personer. Dirigent var Hans Mecklin med Roland Näse vid pianot. Solister var Henrik Helander, Magnus Lindström och Alan Jeffery. Kaj Åkerlund (dragspel), Tony Öblom (basgitarr), Bibben Holmberg (virveltrumma) och Roland Näse fungerade som kompgrupp i några sånger. Konserten bestod av 18 sånger, börjande med Hangömarsch och avslutande med Finlandia-hymnen. Sånger på 5 olika språk ingick.

Gemensam sång

Kören hann inte göra någon körresa under jubileumsåret men reparerade nu skadan genom att resa till Kuressaare.

Kören värmde upp kontakterna med den lokala manskören SÜM som besökte Hangö vid sångfesten för 15 år sedan.

Innan konserten fick kören i strålande solsken sakkunnig guidning i Kuressaare med omgivning. Guide var Inge Raie, som också tolkade vid konserten.

Uppsjungningen skedde på meteoritkraterstranden i Kaali före det första uppträdandet framför rådhuset.

Vid konserten i den medeltida biskopsborgen deltog också SÜM med några sånger under ledning av Tiit Kõster och Mari Ausmees. Som avslutning på konserten sjöng körerna tillsammans Hakkame mehed minema av Gustav Ernesaks och Finlandia-hymnen av Jean Sibelius. Salen som rymmer 100 personer var fullsatt. Efter konserten hölls en förbrödringsfest.

Nästa gången publiken får lyssna till Hangö manskör är vid första maj-sången kl.11 i Casinoparken i Hangö.

MAGNUS LINDSTRÖM
HANS MECKLIN

BIGGAN SKRIVER

Nya glupska partiet

➤ Vid sin performance vid vernissagen för sin utställning i stadshusgalleriet föreslog **Unto Ahjotuli** att NGP, Nya Glupska Partiet, skulle bildas. Partiet har inga herrar, inga arbetare - endast glupska förmånstagare. Partiprogrammet tillåter att vända kappan. Där skulle vara något!

Unto Ahjotulis vyer över Hangö är minuitiöst välgjorda med skrämmande drag. Jag tänker inte blanda mig i konstriktningar hit och dit, jag konstaterar bara att hotande stämningar tycks konstnären minsann behärska.

Performance pågår.

Det bästa med Hangö

En viktig person är herr Å. som som ser till att jag har blommor på terrassen alla år.

➤ Utom naturligtvis havet är att man känner sig trygg i staden, även om en dam härförliden blev attackerad då hon kom ut ur en krog för att röka. Man har det allra nödvändigaste ordnat, det har åtminstone jag med mina viktigaste personer tanddoktorn, doktorn, frisörskan, fotvårdaren, dräktskaparen, potatispojken, gravlaxleverantören och massören alldeles i närheten. Inte bara det, man kan alltid lita på dem. Och så förstår de små egenheter efter åren tillsammans.

En blå katt och en rolig flicka

➤ Det synkade direkt mellan konstnärinnan **Mira Hautamäki** och mig då vi träffades på hennes vernissage hos **Eeva Pinomaa**. En verkligt rolig och öppen flicka! Inte förstod jag alla hennes intentioner, men kissekatten i blått gillade jag.

Stina och Torsti Poutiainen stortrivs i Hangö sedan elva år.

Eeva Pinomaa har nu inlett sin säsong med flera veckoslutsutställningar med **Gary Wornell**, **Sami Rinne**, **Kari Walden** och **Roberta Bencic**. Som Eeva själv sade, de viktiga vernissagerna fortsätter som tidigare. Och galleriet är alltid öppet enligt förhandsöverenskommelse.

Kirsti och Alan Jeffery har lärt mig mycket.

Sommarkläder i isande kyla

Denna ljusgröna aftontoalett är verkligt vacker.

➤ Det var ett mycket kallt och ruskigt Casino som var platsen för Palex och Present Shops gemensamma modevising med härliga, roliga, vackra och tjusiga plagg på unga välformade flickor och några små flickor plus en helt underbar liten kerub på kanske tre år.

Jag blev genomförtjust i de regnkläder som demonstrerades, men gillade i nostalgins namn också de svartvita ensembler Marimekko skapat. Just sådana som **Jackie Kennedy** lanserade på sextiotalet! I tiden gillade jag mycket Unikkomönstret då det var urspungligt, men alla världens färgkombinationer har nog blivit för mycket. Vi skall se nu i vilken riktning unga herr Ihamuotila utvecklar sin firma.

Ett förtjusade par i känt mönster!

Enid Lindroos och Thomas Högström har en av sina flickor i blöt.

Jag tycker det är positivt att ett par butiker vid Berggatan samarbetar, man börjar nästan hoppas på Vårvinkens återkomst.

Då går jag till Maxim, där är jag så intim

➤ Så sjunger greve Danilo i **Franz Lehárs** odödliga operett Glada änkan som nu haft en efterlängtad premiär vid Nationaloperan. Salongen var fylld till sista plats, så visst visar det att operetten ännu leverr även om vårt erbarmliga sextiotal gjorde sitt bästa att mörda genren. Själv har jag varit opera- och operettfantast sedan mycket tidiga år och jag tror till och med att jag sett vissa av dem flera gånger. Första gången jag såg Änkan var i London 1955 med paret **Martha Eggert** och **Jan Kiepura** i huvudrollerna. Mycket modigt med tyska stjärnor så tidigt efter kriget.

Danilo har sig med sina grisetter. Programbladsbild.

Vi hade lyckan att höra **Ritva-Liisa Korhonen** som **Hanna Glavari** och **Jyrki Anttila** som Danilo. Det är inte ofta man bjuds sådan skönsång ackompanjerad av Nationaloperans orkester med **Atso Almila** och självklart kören. Operans egen den också. Sådant låter. Dräktprakten var enastående, men tyget i Korhonens sista kreation lämpade sig inte för valssteg. Jag tyckte det hela var härligt att se och höra, men jag håller med Hangöoriginalet som en gång sade "sätt en rakett i räven". Därmed avser originalet och jag att ett snabbare och rivigare tempo kunde ha suttit bra.

För konsten

➤ Ett par Hangöbor, det vill säga **Gittchen** och jag, hade sökt sig till öppningen av Pro Artibus utställning med verk i stiftelsens ägo. Vernissagen var välbesökt, det vimlade av vitsippsbor som skålade på den vackra gården. **Leif Jacobsson** öppnade och talade just så bra som denna herreman tycks kunna. Ett nöje att höra.

Gunnel och Tage Lindqvist är självskrivna i kulturella sammanhang.

Tjo vad det var livat i holken i lördags

Babsan är skicklig med sina händer.

➤ Sommargågatan öppnades i stor stil senaste lördag med musik, ballonger, marknad, Mumin, korv vid S- Market och ljud av ett ivrigt spikande. Det var **Babsu Wikberg** & Co, d.v.s. valda delar av Sfp som lyckades snickra ihop fågelholkar, som såldes till förmån för Operation Sjöjungfrun. Tjugo holkar gick åt och 160 euro kom in. Inte illa!

Suvanto Pro Hangös ordförande

➤ Pro Hangö höll sitt årsmöte 15.5. Till ordförande för styrelsen valdes **Arvi Suvanto** och till medlemmar **Tuula Kalmi**, **Kalevi Korsu**, **Raija Myllymäki**, **Ritva Sandin** och **Pirkko Westerholm**. Till suppleanter valdes **Orvokki Hammar**, **Eeva Pinomaa** och **Björn Österman**. Alla förutom Eeva Pinomaa återvalda.

I verksamhetsplanen för det kommande året ingår ett redan hållet städtalko på Gäddtarmen, firande av sjusovardagen 27.7, picnic på Casinostranden samt parad för hangöföreningar 9.8, anordnande av fyrverkeri under Hangödagarna 30.8 och ett evenemang med temat "Hangö åter vårt" 4.12.

Föreningen har deltagit i bland annat det forum för kläckande av nya idéer som Hangö stads kulturcenter anordnade samt Hangö Julstig.

Sommar-danskurs söker deltagare

➤ En länge eftertraktad danskurs kommer att ordnas förutsatt att det finns tillräckligt många intresserade. **Raija Myllymäki** från föreningen Pro Hanko önskar att alla intresserade snabbt ska ta kontakt. Kursen arrangeras på Hangö Casino och är tvåspråkig.

Det krävs 30 deltagare för att kursen ska arrangeras. Möjligen börjar den redan nästa onsdag. Man kommer att gå igenom åtminstone tango, vals, jive, samba, och jenkka och beroende på intresset antingen cha-cha eller humppa. Kursen går under tre gånger med två danser per kväll.

Kursavgiften fastslås först när man vet antalet deltagare. Myllymäki hoppas att både äldre och yngre personer deltar. Hon påpekar att man kan delta även som singel, kanske hittar man en lämplig sommardanspartner.

Intresset tas emot av **Anita Lehtinen** tel. 0400-848 3094, **Raija Myllymäki** tel. 040-540 5716 eller **Tina Westerholm** tel. 040-741 3941. - ej/ps

Egna talanger lockade till Visfesten i kulturmagasinet

➤ Den i ordningsföljden tjugofjärde Nordiska Visfesten ordnades i Hangö under det gångna veckoslutet 13-14.6. Fredagskvällen tillägnades för lokala förmågor, till skillnad från de tidigare årens kutym att varva vissångare från Hangö med stora namn från den nordiska visvärlden. **Pigge Svenskberg** agerade kvällens konferencier, och fick publiken att brista ut i skrattsalvor, så taket nästan lättade. Scenen intogs sedan av folkkära uppträdanden: trion RaRaBo, Pigge och **Ika Svenskberg, Rofa Lindblom, Mona Källström, Tina Söderström, Kerstin Siggberg-Lindgren, Göran Enqvist, Åke Wiberg**, till allas förvåning **Alan Jeffrey, Thomas Högström, Mikael Söderblom**, och olika sammansättningar av dessa nämnda.

Givetvis stod **Anders Augustsons** vissoppa i kvällens meny.

Hangöborna uppskattar lokala förmågor

Publiktillströmningen var större än väntat, trots att förhandsförsäljningen av biljetterna indikerade på succé inför den första visaftonen.

- Det börjar bli trångt, konstaterade Tomy Karlsson, en av stiftande medlemmarna för Visvännerna i Hangö. Enligt de Karlssonska uppgifterna hade dryga 100 inträdesbiljetter sålts i förväg till fredagen.

- Inte kunde vi riktigt vänta en så här stor folkskara. Men roligt är det, tillägger han.

Någonting för var och en

Kvällens giv är mångsidigheten. Här är målsättningen varken att låta perfekt, eller röra sig på scenen utstuderat välplanerat. Nej då gott folk. Receptet för en lyckad visfest, där alla trivs både vid publikborden och i rampljuset består av det sköna och trivsamma. Som hemmavävt och lagom spänt ihopsnott, med stor iver och värme. Det där okonstlade, och äkta, det får Hangöborna och andra visans vänner – hälsningar till Karisborna som var hela trettio stycken till antalet i år- att vallfärda till kulturmagasinet Victor.

Men visst är det också en upplevelse att få lyssna på långväga storheter som **Anar By, Erik Grip, Ingmari Dalin**, och **Staffan Percy**. Visorna förenar så in i norden, och i Västnyland.

LEA GUSTAFSSON

Publiken jublade, bland andra åhörarna Inger Lemberg, då Hangöförmågorna intog scenen i fredags då den 24. Nordiska Visfesten inleddes.

Lindfors men kraftfullt á la Kerstin Siggberg-Lindgren.

Sånger om den nya naturen i Hangövyer

Jukka Eronens fantasifilm Vårens ande utgiven

… att födas i stjärnorna, brinna i solen
Blåsa upp moln, låta elden glöda i vingarna
Att dränkas av lågor, vakna till vinden
Dricka luft, andas vatten
Känna, utan att vidröra
Att sluta ögonen
…för att kunna se allting …

➤ **Jukka Eronen** är en 27-årig Hangöbo, som i höst fortsätter sina studier vid Pekka Halonens akademi för andra året. Eronen benämner grafisk planering som sitt levebröd. Det egna sättet att se på saker och ting är eterisk och poetisk, och den egna fantasivärlden tillåter Eronen blomma ut i sin egen musik, egna dikter, men främst i bilder. Teckningarna, i synnerhet de långvariga serieprojekten har utmynnat i en nyligen utgiven fantasifilm

" Vårens ande – Sånger om den nya naturen". Filmen är ett skicklighetsbevis, gjord av en och samma man. Filmen visar naturen i Hangö som drömlik och overklig, men ändå obeskrivligt vacker. Eronen ansvarar för varje arbetsskede som behövts för att framställa filmen; han står för regi, filmning, klipp, musik, effekterna och dikterna.

Fullkomlighetens jägare

- Det säger sig självt, att det är svårt att hitta finansiering vad fantasifilmer beträffar. I synnerhet då starka egna visioner kombineras med det säregna, och man inte vill att någon annan ska rubba det man skapar, småler Jukka Eronen.

I samma väva tillstår han sig vara en jägare av det fullkomliga.

- Halvfärdigt vill jag inte visa offentligt. Ribban är högt uppsatt, och jag vill endast visa mitt bästa kunnande.

- Min målsättning är att göra konst som också andra njuter av, tillägger Eronen.

Inspirationskällan är naturen på Hangöudd, vari han konstaterar sig gång på gång finna något nytt. Hans föräldrar såg till att gossebarnet Jukka lärde sig röra sig i naturen på näraområden. Vanan att ströva i skog och mark säger han sig vilja hålla fast vid.

- Ruiner är något som fascinerar i allt större grad. Det förgångna i naturen med andra ord, ler han, denna ensamma vandrare. Och så påpekar han, att människan får inte vara alltingets medelpunkt.

Respektera allt liv

Konstnärer bör man ställa all världens frågor, om mottot och så vidare:

- Nu minns jag inte.. javisst ja.. respektera allt liv i alla former.

Vad äter du?

- Visst gillar jag mat alltid.

- Jag kan inte använda symaskin, men värnplikten i armén har jag avklarat, jag dricker läskedrycker och ibland öl. Jag spelar piano och akustisk gitarr, och jag använder datorn som hjälp då jag komponerar. Skostorleken är 42-43, fast det varierar.

- Barn skaffar jag inte, då man kan adoptera. Jorden är redan befolkad nog.

Efter att ha avslöjat dessa fakta, tackar Eronen för sig, och berättar att han ska styra stegen till biblioteket härnäst.

- Jag ska föra min film dit, ifall de nu vill ha ett exemplar. Där finns den sen, att lånas, säger han och klär sig i sin hatt.

Blev du nyfiken, och vill bekanta dig med Eronens konst, eller se snuttar av filmen Vårens ande, finns de på hans hemsajt på internet: www.springbringer.com

LEA GUSTAFSSON

Jukka Eronens fantsifilm Vårens ande bygger på bilder från Hangös natur.

LEDAREN

PER SARÉN
CHEFREDAKTÖR

Tillsammans mot framtida utmaningar

➤ Partierna har enats om hur mandaten ska fördelas på posterna i fullmäktigepresidiet, stadsstyrelsen och nämnderna. Resultatet är ett balanserat förslag där grundprincipen har varit att de två stora partierna Sfp och Sdp delar sinsemellan på var sin hälft av platserna. Av de platserna får Vänsterförbundet och Samlingspartiet sina beskärda delar huvudsakligen enligt principen en i varje nämnd och stadsstyrelsen. Därtill tilldelar Sfp kristdemokraterna som ny en plats i grundtrygghetsnämnden. Namnet torde vara en självklarhet.

Centerpartiet har trots valframgången och ett mandat till lämnats utanför posterna, detta säkerligen på basen av tidigare erfarenheter.

Eftersom stadsstyrelsen och nämnderna har nio medlemmar var blir fördelningen mellan vänstern och högern alltid fem mot fyra till den ena eller andras favör. Därför har man enats om att balansera ställningarna enligt principen att den gruppering som blir i minoritet får ordförandeposten i respektive organ. En i och för sig elegant lösning.

Ser man noggrannare på fördelningen är det, trots valförlusten, alltjämnt Sfp som största parti som dragit det längre strået. Om det står jämnt, t.ex. då någon lägger ned sin röst, avgör ordföranden. Ordföranden har i regel även bättre insyn i frågorna och kan således påverka beslutsfattandet i önskad riktning. Men majoritet är alltid majoritet. Den kan inte en ordföranderöst fälla.

Sfp sitter på majoriteten i det viktigaste styrandeorganet, stadsstyrelsen.

Ser man på nämnderna ur perspektivet vilka väger mest i kostnadshänseende är svaret: Grundtrygghetsnämnden, bildningsnämnden, tekniska nämnden, miljönämnden, hamnnämnden och kulturnämnden.

Majoriteten i de tre största nämnderna tillfaller Sfp. Av nämnderna får Sdp majoritet i miljönämnden, kulturnämnden och hamnnämnden.

Hamnnämnden är intressant med tanke den stora betydelse hamnen har för stadens intäkter och investeringar, miljönämnden med tanke på den framtida markanvändningen.

Det oaktat är högern starkast närvarande i Hangös kommande beslutsfattande. För detta talar också mandatfördelningen i fullmäktige, där högergrupperingen med 17 stolar har en mera än vänsterns 16. I trängd situation mellan vänster och höger skulle således centerns två röster vara avgörande. Viktigare än så är vänsters och högerns bedömning att vi går mot sämre tider och att en bred samstämmighet behövs i morgondagens avgöranden. Om man är överens saknar mandatfördelningen betydelse.

PER SARÉN

ROSOR

Tack till Folkhälsans styrelse i Hangö för en fin eftermiddag lördagen den 22.11.08.

Vi som var med

NAMNSDAGAR

25.11 Katarina, Karin, Kajsa, Katriina, Katja
26.11 Dagmar
27.11 Astrid, Estrid

DÖDA

TACK till Er alla som hedrat minnet av vår kära

KEY WICKMAN

och för alla bevis på varmt deltagande i vår stora sorg.

De anhöriga

FÖRENINGAR

Hangöudds krigsveteraner r.f.: Kom ihåg höstmötet på Motellet 26.11.08 kl. 15.00.

Hangö Guider fortsätter med samma styrelse

Hangö Guider samlade. På bilden saknas Marketta Wall.

➤ Hango Guider rf. har hållit sitt stadgeenliga höstmöte. Vid mötet återvaldes hela styrelsen. Som ordförande fortsätter **Tarja Kvarnström**, och som styrelsemedlemmar **Helena Lesch-Saarinen**, **Leena Immonen**, **Ulla Lindström** och **Maritta Sariola**. De andra auktorisedare guiderna i Hangö är **Tarja Heino**, **Erica King**, **Bodil Malmlund**, **Carina Malmlund**, **Tuula Masalin**, **Anita Valmiala** och **Marketta Wall**.

Turistsäsongen för i år har varit livlig, speciellt ur Hangö Guidernas synvinkel och enligt statistik från turistbyrån har turismen i Hangö varit livligare än förra året. Under det gångna året har guiderna haft förutom allmänna turer i staden, också gjort temaguidningar såsom Gustavsvärn/Gäddtarmen, Mannerheim i Hangö, krigstida historien i Hangö, Badhusparkens villor med en badhusgäst, vandrat längs emigranternas fotspår, följt **Matti Remes** deckarhjälte Ruben Waaras vägar o.s.v.

Hangö Guider r.f. verkar som tidigare för att upprätthålla och vidareutveckla medlemmarnas yrkeskunskap och för Hangös turismens bästa. Vi vill också utöka hangöbornas kunskap om sin hemstad och höja intresset för Hangö.

Projekten med att utveckla rollfigursguidningar fortsätter, två av hangoguiderna deltar i det mycket intressanta projektet "Alla tiders Raseborg", där rollguidningar och tidsresor redan har övats i borgen i Raseborg. Till stor hjälp och inspiration har varit två personer från Kalmar Läns Museum i Sverige, där tidsresorna har varit aktuella redan i flere år. På bilden nejdens egen dotter, Kristina Abrahamsdotter, född i Pojo, och vigd till Sveriges kung Karl Knutsson Bonde på hans dödsbädd. Fortsättning följer år 2009...

Också i Hangö finns intressanta figurer, såsom badhusgäst från 1800-talets slut (se bilden), emigrant från tidigt 1900-tal och fiskarshustru, som kommer att uppträda i samband med nästa års arkeologiska utställning i Hangö Museum. -TK

HANGÖ HAMN

25.11 ankommer och avgår:
- *Seagard* från Fredrikshamn till Tilbury.

26.11 ankommer och avgår:
- *Stena Forerunner* från och till Lübeck.
- *Kraftca* från Fredrikshamn till Antwerpen.

27.11 ankommer och avgår:
- *Trica* från Antwerpen till Rauma.

KOVERHAR OCH SKURU HAMN

Koverhar:
Laura (OJHH, 1996) ankommer 25.11 från Björneborg. Lastar 4.000 ton restmaterial, avgår 25.11 till Brahestad.
Tali (OJIH, 1998) ankommer 25.11 från Luleå. Lossar 13.000 ton pellets, avgår 26.11 til Storugns.
Forza (PBLD, 1999) ankommer 26.11 från Gdansk. Lossar 2.700 ton koks, avgår 26.11 till Dalsbruk.
Sonoro (ZDEN9, 2000) ankommer 27.11 från Gdansk. Lossar 2.700 ton koks, avgår 27.11.

Skuru:
Marie Lehmann (V2OA8, 1986) ankommer 27.11 från Mo i Rana. Lossar 2.800 ton armeringsstål, avgår 27.11 till Kunda.

LAPPVIK HAMN

Flinterzee ankommer 27.11. från Brahestad, lastar 2.100 t stål och avgår 28.11 mot Antwerpen.

Musikgudstjänst i ortodoxa kyrkan

➤ I den ortodoxa kyrkan hölls på söndagen en musikgudstjänst. Fast vinterstormen rasade utanför och snön vräkte ner hindrade detta inte en nästan hundrahövdad menighet från att komma och lyssna till kyrkomusik. Publiken fyllde kyrkan till sista plats och den förtjusta publiken fick lyssna till såväl solosång, gitarr- och violinmusik som sakral musik framförd av den ortodoxa kyrkokören i Västnyland.

Vacker sakral musik

Programmet presenterades i början av kyrkokörens dirigent kantor **Matti Jyrkinen** från den ortodoxa församlingen i Helsingfors. Först spelade **Harry Fagerlund** (gitarr) och **Antti Soininen** (violin) ett vackert musikstycke.

Alan Jeffery sjöng till Harry Fagerlunds ackompanjemang musikstycken som berörde.

Alan Jeffery sjöng därefter med känsla sex gamla stycken på engelska, svenska och finska till Fagerlunds gitarrackompanjemang. Styckena var välvalda.

Kyrkokören sjöng skickligt tretton sakrala stycken. Körens framträdande uppskattades säkert av alla, såväl hangöbor som publik längre bortifrån. Kantor Jyrkinen dirigerade professionellt och blev slutligen avtackad med applåder.

Till slut fick församlingen delta med allsång tillsammans med kören. Den välkända Härlig är jorden klingade vackert tack vare kyrkans goda akustik och med ledsagning av på gitarr och violin.

Kvällen avslutades med kaffe- och teservering med tilltugg. Publiken kunde söka sig hem efter en fin upplevelse.

Jari Martiskainen/IS

I dag - Tänään

Onsdag - Keskiviikko

Torsdag - Torstai

Fredag - Perjantai

Åbo - Turku	8:59	
Hangö - Hanko	8:51	
H:fors - H:ki	8:45	
Åbo - Turku	15:38	
Hangö - Hanko	15:40	
H:fors - H:ki	15:29	↓

METEOROLOGISKA INSTITUTET
ILMATIETEEN LAITOS

Dejourerande meteorolog tel. 0600 1 0600
(3,95 e/min + lsa)

Merellisiä elämyksiä kirjaston galleriassa

Leena Lehtimäki ihastelemassa Österbergin valokuvia.

➤ Valokuvaaja **Jennifer Österbergin** näyttely "Merellinen elämys" on avattu Hangon kaupunginkirjaston galleriassa. Esillä on yhteensä 40 merellistä kuvaa. Otokset ovat vuosilta 2004-2008, ja osa niistä on mm. painettu postikorteiksi joita on myynnissä näyttelyn yhteydessä. Kauniisiin kuviinsa Österberg on vanginnut vuodenaikojen vaihtelun, sääilmiöiden vaikutuksia ja valon vaihtelun sarastuksesta iltahämärän hetkeen. Österberg on myös nimennyt jokaisen kuvan, ytimekkäästi. Nimet ovat toisinaan leikkisiä, toisinaan hivenen sarkastisia, kulloiseenkin motiivin ja tunnelmaan sopien. Meressä kelluva poiju ei olekaan poiju, vaan "Unohdettu", kivikossa jököttävä päivänkakkara on "Selviytyjä", majakka sitä vastoin on pelkkä "Majakka". Vaikka yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, on nimi silti mainio, avartava tehoste. Näin katsoja voi myös muodostaa käsityksen valokuvaajan ajatusmaailmasta.

Onnen neitI Jennifer Österbergin mustavalkoinen työ tervehtii näyttelyyn tulijaa.

Hangon Kuvataiteilijoissa vaikuttava **Leena Lehtimäki** katsasti näyttelyn viime viikon torstaina.

- Ihania, ajatuksia herättäviä kuvia. Näistä saa oivalluksia, Lehtimäki ihastelee.

- Mosaiikin muotoista jäätä en ollut aiemmin nähnyt, vasta täällä Hangossa se on tullut koettua, Lehtimäki kertoo jääaavikko kuvaa katsellessaan.

Hangossa otetuista kuvista koostuva Merellisiä elämyksiä on avoinna marraskuun loppuun saakka. Svenska kulturfonden on näyttelyn tukija.

LEA PALOMÄKI

Sportia Cup sai menestyksellisen alun

➤ Hikkenin käsipallojaosta on onnitteleminen ensimmäisen, mutta ehdottomasti ei viimeisen, juniorikäsipallon Sportia-Cupin johdosta, joka pelattiin Hangon Urheilutalolla lauantaina. Ottelujärjestelyt onnistuivat täydellisesti. Suuri yleisö sai hyvää palvelua, myös herkkuja pulloillaan olleesta kahvilasta. Urheilutalolla on aiemminkin ollut vipinää, mutta vieköhän Sportia Cup voiton aiemmin nähdystä? Kun 200 nuorta 21-tyrrö- ja poikajoukkueesta pelasi nähdyn ja kuullun kaltaisella ilolla, vaarana oli etteikö Urheilutalon katto olisi kohonnut paikoiltaan moisen menon myötä.

Viisi minityttöjen joukkuetta seuroista BK-46(1 ja 2, SIF/1 ja 2, sekä HIK ja seitsemän minipoikien joukkuetta seuroista BK-46/1 ja 2, SIF/1 & 2, EIF, Giants ja HIK pelasivat sydämiensä kyllyydestä. Otteluissa ei kirjattu maaleja, pisteitä tai loppusijoituksia. Näissä nuorimpien junioreiden kisailuissa ilo pelata on paras pistesaalis.

Dramatiikkaa F-poikien finaalissa

F-poikien luokkaan osallistui yhteensä yhdeksän joukkuetta, jotka jaettiin kahteen lohkoon. A-lohkossa pelasivat HIK/2, BK-46/1, Giants, SIF ja KyIF:n reipas tyttöjoukkue.

B-lohkossa puolestaan kamppailivat HIK/1, BK-46/2, EIF ja GrIFK.

Tässä luokassa kilvoiteltiin jo voitosta ja kunniasta. BK-46 oli paras, jonka toinen joukkue selätti pronssiottelussa GrIFK:n, ja toinen vei karjaalaisseuran onnensa kukkuloille voittamalla Siuntion IF:n finaalissa, jossa vallitsi oikea cup-tunnelma. Täyden peliajan päätyttyä lukemiin 11-11 seurasi lisäaika, jossa ensimmäisen lisämaalin tekijäksi ylsi BK. Ottelusta 12-11 voitto lopulta karjaalaisille. Hikkenin ja EIF:n välisestä naapuritaistosta tuli perinteen mukaan jännittävä ottelu. Loppusummerin soidessa tulostaululla komeilivat tasalukemat 3-3. Naapurukset tyytyivät hyväksä sovussa tähän tulokseen ja jakoivat näin ollen viidennen sijan.

Nuorimmat osallistujat:

Minitytöt: **Ella Kekkonen, Elin Strandberg** (tsempparipalkittu), **Emma Nordlund, Emilia Hellman, Ida Repo, Ida Palomäki, Ervin Andersson, Nea Isomäki.**

Minipojat: **Fredrik Häggroth, Jesper Wiberg** (tsempparipalkittu), **Valtteri Räsänen, Oscar ja Axel Puputti, Lucas Hellström, Lukas Nordström, Miska Henriksson, Oliver Nordlund, Rasmus Rantanen, Eero Ylimys. Valmentaja ja joukkueen johtaja Linda Lagerström** ja **Maria Puputti.**

NÅN/LP

HanUA:n Johan Malmille kultaa Rallicrossissa

Hangon UA:n Johan Malm palkittiin kultamitalilla Rallicross luokan Etelä- Suomen aluemestarina.

➤ Kilpailukauden päätyttyä oli jälleen aika palkita Etelä-Suomen parhaat kuljettajat jokavuotisessa aluemestaruuspalkintojenjaossa. Hyvinkään seurakuntasali täyttyi ääriään myöten autourheiluväestä viime perjantaina pidetyssä tilaisuudessa. Hangon Urheiluautoilijoita edustava **Johan Malm** kävi pokkaamassa Rallicrossin kultamitalin. Onnistuneen kauden jälkeen, Rallicrossin SM-sarjassa Johan oli kokonaispisteissä kahdeksas.

Ensi vuonna rallia

Johanin kausi päättyi iloisesti aluemestaruuteen. Tämän vuoden kilpa-autona ollut Ford Escort on myyty ja uusi on hankittu tilalle. Ensi vuonna Johanin suunnitelmissa on ajaa rallia. Muita lajeja on tullut kokeiltua mutta rallia ei vielä, siksi syy siirtyä ralliin tuli ajankohtaiseksi. Kansallisella tasolla kilpailtavat rallit löytyvät läheltä asuinpaikkaa.

Ensi vuoden kilpailukalenterista löytyvät mm. Lohjan, Nummelan ja Kiskon rallit. Kilpailukalustona on nyt veljeltä hankittu F-ryhmän BMW. Pienillä muutoksilla siitä saadaan ihan kilpailukykyinen ralliauto. Harrastukseen käytettävä aika on tänä päivänä rajallinen, työn ja perheen takia. Kilpailubudjettikaan ei tule muuttumaan viime vuodesta paljonkaan sillä kansalliset rallit ovat samaa luokkaa kuin viime vuoden Rallicross sarja. Riippuen siitä, että ei tule yllätyksiä esim. tekniikan tai ulos ajon takia. Rallicross-luokka on rankka laji niin autolle kuin kuljettajalle. Tuskin rallikaan tekee siinä poikkeusta, se tekee siitä vain mielenkiintoisemman lajin.

JARI MARTISKAINEN

Sävelhartaus Hangon ortodoksisessa kirkossa

➤ Hangon ortodoksisessa kirkossa pidettiin viime sunnuntaina sävelhartaus. Vaikka ulkona raivosi talvimyrsky ja lunta tuli taivaalta joka suunnasta, ei se estänyt lähes satapäistä joukkoa saapumasta kuulemaan kirkkomusiikkia. Paikat täyttyivät viimeistä penkkiä myöten ja haltioitunut yleisö sai kuulla niin yksittäislaulua, kitaran ja viulun soittoa kuin Länsi-Uudenmaan ortodoksisen kirkkokuoron esittämää kirkkomusiikkia.

Kaunista kirkkomusiikkia

Illan ohjelman juonsi aluksi kirkkokuoron johtajana toiminut kanttori **Matti Jyrkinen** Helsingin ortodoksisesta seurakunnasta. Ohjelman aluksi **Harry Fagerlund** (kitara) ja **Antti Soininen** (viulu) soittivat kauniin kappaleen. Alan Jeffery lauloi tunteikkaasti Fagerlundin kitaran säestyksellä kuusi vanhaa kappaletta englannin, ruotsin ja suomen kielellä. Kappalevalinnat olivat kauniita ja sisälsivät vanhoja sävelmiä. Länsi-Uudenmaan ortodoksinen kirkkokuoro lauloi ammattitaidolla kolmetoista erilaista kirkkomusiikki esitystä. Kuoron esitykset olivat varmasti kaikkien kuulijoiden mieleen, niin hankolaisten kuin kauempaakin saapuneiden. Kanttori Jyrkinen johti kirkkokuoroa ammattilaisen ottein ja sai yleisöltä lopuksi asiaan kuuluvat suosionosoitukset. Sävelhartauden lopuksi yleisö sai osallistua yhteislauluun kuoron kanssa. Kaikille tuttu, Maa on niin kaunis kuulosti todella hienolta kirkon akustiikan, kitaran ja viulun säestyksellä. Illan päätti kahvi ja tee tarjoilu asiaankuuluvineen lisukkeineen. Yleisö poistui tyytyväisenä kuulemaansa.

JARI MARTISKAINEN

Länsi-Uudenmaan kirkkokuoroa johti kanttori Matti Jyrkinen (vas).

Manskören Raseborgin juhlaharjoitukset

Solisti Leif Wadenström ja säestäjä Niels Burgmann esittävät En sång som handlar om sej själv.

➤ Äänellisesti suuripiirteinen oli Manskören Raseborgin kenraaliharjoitus 75-vuotisjuhliensa alla. Mieskuoro vieraili Hangon mieskuoron luona – tietenkin Hangossa. Suoritus soi mahtavasti dynaamisen, mutta ehkä hieman liiankin elehtivän **R.W. Ahlbergin** johdolla. Olen iloisen yllättynyt kuoron korkeasta laadusta, olkoonkin, että tarkka korva saattoi havaita pieniä soinnin epäpuhtauksia. Eniten kuitenkin havaitsin kauniisti yhteensointuvat kirkkaat äänet.

Esitys tarjosi myös leikillistä teatterimaisuutta, varsinkin konsertin toisessa osassa. Solisti **Leif Wadenström** kuulosti Herran enkeliltä **Hasse Alfredssonin** veikeääkin veikeämmässä sanoituksessa **Franz Schubertin** sävellykseen. Hieman minua ihmetytti Dåne liksom åskan bröder ja Käraste bröder-laulujen sovitukset. Lopuksi päädyin siihen, etten kyllä koskaan ennen ole niitä kuullut täysin raittiitten laulajien esittäminä.

75-vuotisjuhlia ajatellen konsertin ensimmäinen osa vastasi täysin odotettavissa olevaa. Kuulimme Suomis sång, Finlandian ja Källanin. Haluan korostaa kuoron hienoa ääntämystä, se on kin ihailtavaa sekä täydellistä suomenkielen ääntämistä. Mitä Modersmålets sång-laulua koskee sanoisin, ettei juna lähde olkoonkin kotipaikkana Karjaa. Vähän liikaa kiirettä.

Isäntäkuoro Hangon Mieskuoro esitti kolme Hangossa 14.2 "Kärlek"-konsertissa esitettävää laulua. -BB

Henrik Helander ja Alan Jeffery ovat laulajaveljeksiä.

Maj-Gret Sjöholm keskustelemassa Jouko Mäkisen kanssa.

Lähetystö kaupunginjohtajalle

➤ Hangö Pensionärer:in puheenjohtaja **Maj-Gret Sjöholm**, yhdistyksen sihteeri **Inga-Lill Lindblom** ja hallituksen jäsen **K-E Ekqvist** ovat luovuttaneet kirjelmän kaupunginjohtaja **Jouko Mäkiselle**. Kirjelmä koskee Hangonkyläntie 34:ää.

Hangö Pensionärer, kansan kielellä 34, on käyttänyt Hangonkyläntie 34:n kiinteistöä aina vuodesta 1975. Aluksi yhdistys maksoi kaupungille vuokraa, mutta tänä päivänä yhdistys maksaa kaikki käyttökulut, jotka nousevat n. 165 euroon/kk. Hangonkyläntie 34 on osa **Martta Helmi Sulkaman** perintöä. Hänen toivomuksenaan oli, että kiinteistöä käytettäisiin vanhusten asunto-olojen ja palvelujen parantamiseen. (kaupunginhallituksen pöytäkirja 17.3 1975).

Nyt kiinteistö on kaupungin mahdollisten myyntikohteiden listalla. Sen vuoksi yhdistys nyt protestoi voimakkaasti.

Yhdistys korostaa kirjelmässään pettymystään siitä, että se on vasta lehtien kautta päässyt perille myyntiaikeista. Kiinteistön käytön tärkeyttä perustellaan yhdistyksen siinä harjoittamalla vilkkaalla toiminnalla. Toimintaa halutaan lisäksi kehittää. Huomautetaan myös, että muut paikkakunnat asettavat toimitiloja vapaaehtoistyön käyttöön.

Kaupunginjohtaja Jouko Mäkinen ei voinut luvata mitään konkreettista, mutta keskusteli uusista ajatuksista ja muista ratkaisuista. Lisäksi hän selvitti kaupungin talousvaikeuksia. -BB

Snell's toivoo uusia junnuja

F-pojat voittivat viikonlopun kolme otteluaan

➤ Salibandyseura Snell's Angels FC pyörittää tällä hetkellä kolmea juniorijoukkuetta edustusjoukkueen ohella. F-pojat (2000-01 syntyneet) pelaavat liiton sarjassa. Joukkueessa on tällä hetkellä 16 pelaajaa ja valmennuksesta vastaavat **Chrstian Snell** sekä **Magnus Roth**.

E-pojat (1999 syntyneet) eivät tällä hetkellä pelaa liiton sarjoissa, mutta toivovat mielellään lisää pelaajia. Joukkue harjoittelee kerran viikossa, lauantaisin Casinolla klo 12-13.30.

Seuran tuorein joukkue on 2002-03-syntyneiden poikien joukkue. Toiminta alkoi ensimmäisillä harjoituksilla tämän viikon maanantaina Keskuskoululla. Joukkue tulee jatkossa harjoittelemaan siellä kerran viikossa, maanantaisin klo 17-18. Magnus Roth toimii uuden joukkueen valmentajana.

- Emme vielä tällä kaudella osallistu sarjoihin, mutta pyrimme järjestämään harjoitusotteluita vastaavia joukkueita vastaan. Toivottavasti pelaamme sarjapelejä ensi kaudella, Roth sanoo.

Saattaa myös käydä niin, että muutama 2002 syntynyt pelaaja pääsee kokeilemaan siipiään F-poikien joukkueessa jos vanhemmat ja valmentajat ovat sopineet asiasta. Pääasiassa pojat kuitenkin pelaavat ja harjoittelevat oman ikäryhmänsä joukkueen kanssa.

- Jo saisimme kokoon 10-15 kaveria tähän nuorimpaan joukkueeseen, se olisi hieno alku. Ihannetilanne olisi luonnollisesti parikymmentä pelaajaa, Roth sanoo.

Seuran puolesta harjoitusaikoja on pyritty sovittamaan muiden lajien harjoitusvuorojen kanssa ettei päällekkäisyyksiä pääse syntymään.

- Olemme molemmat sitä mieltä, ettei lapsia tulisi pakottaa lajivalintaan liian aikaisessa vaiheessa. On hyvä urheilla ja liikkua monipuolisesti, Christian Snell sanoo.

- Salibandyn ja jonkun muun lajin yhdistäminen ei ainakaan jää harjoitusajoista kiinni, hän lisää.

Uudet pelaajat eivät varsinaisesti tarvitse muuta varustusta kuin suojalasit ja urheiluvaatteet ensimmäisiin harjoituksiin. Mailoja ja palloja voi lainata seuralta. Kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Magnus Rothiin numerossa 0440 652 486.

- Ja lisäväkeähän aina tarvitaan, toivottavasti mahdollisimman moni vanhempi voisi harkita tulemista paikan päälle harjoituksiin tai otteluihin, Christian Snell toivoo.

Onnistunut viikonloppu

Snell's Angelsien F-pojilla oli onnistunut viikonloppu Helsingin Myllypurossa. Joukkue pelasi kolmen ottelun turnauksen ja voitti kaikki ottelunsa.

Snell's avasi kauden Tapanilan Erää vastaan. Valmistautuminen uuteen kauteen oli onnistunut hyvin eikä hermostuneisuutta ollut havaittavissa. Joukkuepeli onnistui hyvin ja voitto irtosi lopulta melko vakuuttavasti maalein 9–6.

Toisessa ottelussa vastaan asettui lohjalainen LoSB. Snell's oli tässä ottelussa täysin ylivoimainen. Ainoa kysymysmerkki olikin nollan pitämisessä. Siinä epäonnistuttiin, mutta voittolukemat 10–1 kertovat kaiken olennaisen.

Päivän viimeisessä ottelussa vastaan asettui espoolainen Indians. Ottelusta muodostui todellinen jännitysnäytelmä. Kun peliaikaa oli jäljellä kolmisen minuuttia lukemat taululla olivat kutkuttavat 4–4. Heti sen jälkeen **Miska Henriksson** irtaantui kuitenkin vastustajasta ja ampui pakin paikalta. Pallo pomppasi vastustajan jalasta onnekkaasti maaliin. Minuuttia myöhemmin **Jonathan Snell** iski vielä pallon maalin ylänurkkaan upealla rannevedolla. Ottelu päättyi Snell's:in voittoon maalein 6–4.

Valmentajat voivat olla tyytyväisiä joukkueen esitykseen, etenkin ottaen huomioon että matkalla oli mukana kolme ensikertalaista jotka pelasivat todella hyvin. **Arthur Alén**, **Oliver Wiberg** ja **Sebastian Lindblom** pääsivät kaikki lisäksi pisteille. –mh

Salibandytytöt tekivät avausmaalinsa

➤ Hangon Hyrskyjen salibandytytöt tekivät viikonloppuna historialliset avausmaalinsa C-tyttöjen kivikovassa sarjassa. **Emilia Lindén** kunnostautui avausmaalin tekijänä kun hän teki tyttöjen kolmannen sarjaottelun kolmannessa erässä 5–1-kavennusmaalin SCH:ta vastaan.

Yksi maali ei kuitenkaan riittänyt HaHy Diamondsille voittoon, ja joukkue onkin nyt pelannut neljä tappiollista sarjaottelua. Kausi on joukkueen ensimmäinen salibandyliiton sarjoissa ja taso on kivenkova. Monet joukkueista ovat harjoitelleet ja pelanneet yhdessä paljon pidempään kuin HaHy:n tytöt.

Lauantaina Vantaan Campo Sportissa pelatussa turnauksessa joukkue pääsi kuitenkin ensimmäistä kertaa käsiksi tunteeseen että vastustaja oli täysin voitettavissa. HaHy vei peliä pitkät tovit.

Avauserä päättyi maalittomana, mutta sen jälkeen vastustaja teki kolme maalia ennen HaHy:n kolmannen erän kavennusta. Emilia Lindén pisti kylmästi pallon maaliin **Ronja Lindin** hienosta syötöstä. Päätöserässä SCH käytti paikkansa paremmin hyväkseen ja lisäsi johtoaan lukemiin 5–1.

Viikonlopun toisessa ottelussa HaHy kohtasi vantaalaisen Korson Kaiun. KorsKa oli pelillisesti selvästi edellä hankolaisia kaikessa ja voitti ottelun 13–1. Vantaalaisten syöttöpeli ja kovat vedot olivat liikaa HaHy:lle.

- Mutta kaikki tytöt taistelivat tosissaan. Ottelu olikin hyvä merkkausharjoitus. Aina kun olimme askeleenkin perässä heidän hyökkääjiään, pallo oli maalissa. He ampuivat niin hyvin, toteaa joukkueen valmentaja **Ilse Klockars**.

HaHy:n maali syntyi ottelun toisessa erässä kun **Jenny Lehikoinen** sijoitti pallon maaliin **Jennifer Lönngrenin** syötöstä.

Kauden ensimmäisessä turnauksessa viikkoa aikaisemmin ottelut päättyivät seuraavasti: M-Team–HaHy 12–0, HaHy–KeBa Uniikki 8–0. Siinä turnauksessa hankolaisilla oli vain yksi vaihtopelaaja käytettävissään.

- Meidän pitää vain jatkaa harjoittelua. Sarjassa on todella taitavia joukkueita, mutta myös sellaisia jotka voimme realistisesti voittaa, Ilse Klockars toteaa.

Seuraava turnaus pelataan Helsingissä 25.10.

Joukkueessa esiintyivät: Heidi Henriksson (mv), Tiina Törmälehto, Ronja Lind (0+1), Janina Fabritius, Emilia Lindén (1+0), Jennifer Lönngren (0+1), Henna Inkinen, Elina Ahtialansaari, Anu Koponen (C), Jenny Lehikoinen (1+0). Valmentajat Ilse Klockars och Maije Hägglund. -IK/MH

Hikkenille voitto käsipallossa

➤ Viime viikon torstaina Hikkenin miesten joukkue pelasi kauden toisen ottelunsa käsipallon 2. divisioonassa. Kauden avaus päättyi tappioon SaSu:a vastaan, mutta toista ottelua Hikken ei suostunut häviämään. Ruskeasuon hallissa pelattu ottelu päättyi kotijoukkue Kiffenin selvään tappioon 23–31 (12–18).

- Ottelu oli kokonaisuutena meiltä hyvä, HIK-valmentaja **Teppo Puputti** myöntää. Teimme monta hienoa maalia ja yhteispeli sujui. Lisäksi pääsimme kontraamaan maalivahtien torjuntojen jälkeen. **Marcus Friman** pelasi ensimmäisen puoliajan ja **Tobias Ingberg** toisen jakson.

Nuoret **Rasmus Mäkelä** ja **Nico Wallenius** esittivät lupaavia otteita ja tekivät kaksi maalia mieheen. **Johan Holmström** oli ottelun tehokkain pelaaja yhteensä kymmenellä osumallaan. **Mathias Sandblom** säesti hyvin kahdeksalla maalilla ja **Axel Holmberg** neljällä täysosumalla.

Hikkenin miehet pelaavat seuraavan ottelunsa sunnuntaina 18.10. kotona Urheilutalossa, jonne vieraaksi saapuu Haukat Helsingistä. Ottelu alkaa klo 16.45.

Joukkueen kokoonpano sekä tehdyt maalit sivulla 20.

NÅN/MH

"Vissa delar av Raseborg växer, andra delar utarmas"

Nuvarande centrum är vinnare i tillväxt

Vad har Fiskars, Mjölbolsta och Västerby gemensamt? Vad förenar Pentby, Prästgården och Langansböle? Samtliga områden ingår som känt i den blivande staden Raseborg, men den föregående gruppen står för en befolkningsminskningen och den senare för en ökning.

– Tudelningen av den blivande kommunen Raseborg är uppenbar och utvecklingen dynamisk. Vissa kommundelar växer kraftigt medan andra utarmas. Skillnaderna är särskilt markanta mellan centralorterna och Raseborgs glesbygd, även om undantag också finns.

Genom att se på mindre delområden i regionen får man fram fakta som i sin tur ger en fingervisning om var tillväxten sker och var behovet av samhällsservice kommer att uppstå, både på kort- och på långsikt, säger **Tomas Hanell,** forskaren som specialiserat sig på regional utveckling och samhällsplanering

Fullständig stagnation

De siffror han plockar fram gäller för områden som ingår i den blivande staden Raseborg. Samtliga basfakta står Statistikcentralen för.

"Tudelningen av Raseborg är uppenbar och utvecklingen dynamisk"

– Den årliga statistiken över antalet in- och utflyttare i en kommun ger plus och minus, men den visar inte i detalj vilka områden i en kommun som blir vinnare eller förlorare i fråga om kommuninvånare.

Ur ett utvecklingsperspektiv på 50 år mellan 1951-2000 kan som en jämförelse Esbo visa upp en tillväxt på nära nog 700 procent, Kyrkslätt 800 procent och Lojo 100 procent, medan Raseborgs tillväxt visar 3 procent.

Kräftgång

– Fullständig stagnation vad gäller Raseborg, tillväxten är hämmad på grund av Pojos dåliga utveckling, där kräftgången inleddes redan i medlet av 1960-talet. År 1965 hade Pojo 7 100 invånare och enligt statistik från nyårsaften 2007 endast 4 903 invånare.

– Ser man på befolkningsutvecklingen i ett större perspektiv är det Karis som står för tillväxten under dessa 50 år. Tillväxten hade två toppar, den ena under 1970-talet och den andra under 1990-talet. Karis har under den här tiden ökat med 28 procent, Pojo minskat med 26 procent och Ekenäs med 5 procent.

Karis bäst i klassen

Vilka är då tillväxtområdena i Raseborg under perioden 2002-2007? Den frågan kan Tomas Hanell lätt svara på genom att granska den statistik han fått fram.

– God etta är Karis centrum, sedan kommer Ekenäs centrum, Gammelboda och Langansböle om man ser till antalet inflyttare. Medan antalet invånare på mindre orter som Skogby-Harparskog, Mjölbolsta, Fiskars, Billnäs, Åminnefors och Vättlax, samt även Pojo kyrkby stadigt minskar.

Förändring i Fiskars

Men relativt sett har Langansböle vuxit mest under femårsperioden, hela 10,4 procent, medan Skogböle tappat nära nog 18 procent av sin befolkning under samma period. Andra områden som gått bakåt är Vättlax och Skogby-Harparskog som tappat runt 10 procent.

– Den goda tillväxten finns däremot längs riksväg 25 på axeln Ekenäs centrum-Langansböle-Karis centrum och Svartå, där Svartå bruksområde vuxit med hela 10,7 procent.

– Men ser man i Raseborg specifikt på kommunens småområden, är det centrum, det vill säga Gammelboda och Langansböle i Ekenäs, Prästgården, Osmundsböle och Kroggård i Karis samt Pentby på Pojosidan som är de största vinnarna. Medan de största förlorarna är Pojo centrum, Stenåker, Västerby, Mjölbolsta, Bälljars och intressant nog Fiskars, något som kan ändras i och med den nya Fiskarsplanen.

BEATRICE LONDÉN
beatrice.londen@vastranyland.fi

– Det ska bli svårt att kalla sig Raseborgare istället för Ekenäsbo, tycker Pamela Hannula, här med sönerna Wilhelm och Sebastian.

Framtiden väcker

Pamela Hannula hör till dem som med oro ser på framtiden inom Raseborg. Oron gäller i stor utsträckning servicen.
– Att de tre kommunerna slås samman är ett stort minus. Redan nu vet vi att skolskjutsarna försämras.

Det var ett reklamblad om nya och billiga tomter i Gammelboda som lockade familjen Hannula att för två år sedan flytta från Köklax i Esbo till Ekenäs.

– Beslutet var inte alls svårt, eftersom vi redan länge planerat någon form av förändring. Att flytta till en ny stad var inte heller något större problem för oss eftersom vi redan tidigare flyttat från Esbo till Kuopio och därifrån tillbaka till Esbo, berättar Pamela Hannula.

Ekenäsbor absolut

Familjen Hannula hade aldrig tidigare besökt Ekenäs.

– Vi blev genast så förtjusta att vi beslöt reservera en tomt i Gammelboda.

Familjen Hannula hade dessutom turen med sig eftersom de vid utlottningen fick just den hörntomt de ville ha vid Trattkantarellen. I väntan på att det egna huset skulle bli inflyttningsklart bodde de i stadens hyreshus på Jägarbacken.

– Det är super att bo i Gammelboda.

Det ska bli svårt att kalla sig Raseborgare i stället för Ekenäsbo, medger Pamela. Och tanken på Raseborg, med allt vad det medför, väcker oro hos henne.

Idyllen försvinner

– Idyllen far absolut i och med Raseborg. Att allt nu slås samman är ett stort minus. Allting blir så splittrat och så ska man ta hänsyn till det som till exempel händer i Pojo. Det borde ha varit möjligt att rösta om samgången. Vi hade absolut röstat mot en sådan. Och hur blir det med all service?

Hon tar skolskjutsarna som exempel på farhågorna om en försämrad service inom Raseborg.

– Här i Ekenäs lovade man taxiskjutsar mellan hem och skola ända till femman, nu blir det bara till tvåan. Det är oroväckande. Man får hoppas att BB bevaras, liksom också polikliniken för barn. Sådan service är viktig för unga familjer. Det finns faktiskt familjer som pratar om att flytta

Svartå ligger lämpligt mitt i

Kirsti och Alan Jeffery bytte hemort av rent praktiska orsaker. Tidigare var Hangö deras hemstad. I somras blev det Raseborg, närmare bestämt Svartå.

Kirsti Jeffery flyttade till Svartå i somras. FOTO: BEATRICE LONDÉN

Kirsti och Alan Jeffery bor sedan i somras i Svartå. Att bo i Hangö blev både opraktiskt och tröttsamt eftersom hennes arbete som religionslärare för skolelever som tillhör den ortodoxa kyrkan innebär resor kors och tvärs i de västnyländska kommunerna.

Svartå ligger lämpligt mitt i, kom de fram till. Men i och med bytet av bostadsort blev Alan tvungen att dagligen pendla mellan Svartå och Hangö. Trots arbetsresan trivs han i Svartå.

Bra just nu

– Först planerade vi flytta till Karis centrum, men vi hittade ingen lämplig lägenhet. Mina kolleger i Mustion koulu, där jag också undervisar, lyckades övertala oss att flytta till skolans lärarbostad. Efter det att vi sett bostaden tyckte vi att det egentligen var en god idé, säger Kirsti Jeffery.

– Just nu känns det riktigt bra att bo i Svartå. Bostaden är trevlig och omgivningen bjuder på fina promenader för oss och hunden Siiri. Men tiden får utvisa hur länge vi bor där, och ifall vi fortsättta bo i Svartå den dagen vi flyttar.

Hon ser det som ett plus att få bo just i lärarbostaden i skolan.

– Eftersom jag är timlärare med endast en timme per dag i olika skolor, har jag egentligen inga arbetskamrater. Men i och med att jag bor i en skola ser jag dagligen lärarkollegiet där och elever-

60-vuotta täyttävä Hankoniemen Karjalaiset vaalii perinteitä

Ritva Kosonen jatkaa Hankoniemen puheenjohtajana

➤ Hankoniemen Karjalaiset ry perustettiin Tammisaaressa v. 1949. Perustamisvaiheessa oli jäseniä n. 300 henkeä. Jäsenkunta koostui Pohjan, Tammisaaren, Karjaan ja Hangon karjalaisista. Kaikkiaan alueen karjalaisväestö oli 4-500 henkeä, joten toimintaan liittyi mukaan heti alkuvaiheessa yli puolet alueen karjalaisista. Tammisaari oli aluksi yhdistyksen pääpaikka, vaikka Hangossa asuikin tuolloin karjalaisia eniten. Hankolaisia ja karjalaisia yhdisti evakkomatkoihin liittyvä kokemus: hankolaisilla kerran talvisodan jälkeen, karjalaisilla kahteen kertaan. Kokemukset olivat raskaita.

Siirtolaisia ei asutettu ruotsinkielisille seuduille siksi, että ei haluttu muuttaa kielisuhteita. Yhdistyksen jäsenkunta on alusta lähtien koostunut tänne työnsä perässä muuttaneista karjalaisista.

Painajaismainen evakkomatka Johanneksesta

Ritva Kosonen oli vain 4-v. ikäinen, kun kesällä 1944 tuli lähtö Johanneksesta. Perhe oli palannut sinne v. 1942. Hän kertoo lähdöstä:

- Lähdimme matkaan 14.6.1944 eli aivan viime hetkellä, sillä venäläiset olivat Viipurissa 19.6. Viipurihan oli Johanneksen naapurikunta. Matkasimme kuorma-autolla Viipurin kautta Imatralle, jonne meidät koottiin.

Olimme Imatralla yhden viikon. Sieltä alkoi matkamme tuskallisin osuus. En muista siitä vielä tänä päivänäkään juuri mitään. Kuljimme nimittäin koko perhe – äitini, isäni, veljeni ja minä – polkupyörillä Imatralta Lappeenrannan kautta Lahteen. Istuin isäni pyörän tangolla, joka oli viltillä pehmustettu. Tarakalla oli matkalaukut ja muut tavarat. Tie oli soratie. Kun pääsimme aikanaan Lahteen, olimme Lahden rukoushuoneella yötä. Siitä minulla on jonkunlainen muistikuva.

Lahdesta jatkoimme sitten junalla härkävaunuissa Paimioon. Junassa oli mukana myös kaatuneita, mm. sen talon kaatuneen pojan ruumis, jonne meidät myöhemmin sijoitettiin. Hänen nimensä oli **Esko**, hän oli talon ainoa poika. Kaatuneiden vaunu oli junan viimeinen vaunu, sen kulmissa olivat kuusenoksat.

Uuden elämän alku Paimiossa

Elämä haki vähitellen omat vakiintuneet muotonsa. Ritva jatkaa:

- Paimiossa asetuimme aluksi isäni veljen luo. He eivät olleet palanneet Karjalaan, kuten me teimme. Asetuimme sitten Paimiossa evakkotaloon, jonka kaatunut poika oli tullut samassa junassa kanssamme. Emännät jakoivat saman hellan. Talon isäntä oli hyvin ystävällinen ja haki meidät luokseen. Asuimme sitten heidän peräkamarissaan 1944-45. Sitten muutimme naapuritaloon ja v.1948 isäni sai

Viidenkymmenen vuoden jälkeen Hangossa Ritva Kosonen on edelleen karjalainen sydämessään.

valtiolta hoitamattoman pellon vailla rakennuksia. Pintalaudoitetun rakennuksen hän sai aikaiseksi samana vuonna, mutta vasta syksyllä 1949 valmistui uusi päärakennuksemme lopullisesti. Saimme lahjaksi vasikan ensimmäisestä evakkotalostamme, jossa olimme olleet jo talvisodan aikana. Äitini oli hoitanut talon karjaa ja emäntä antoi hänen itsensä valita sen vasikan, jonka tahtoi. Samana vuonna aloitin koulunkäyntini Paimiossa.

Yhdistystoiminnan tavoitteita

Yhdistystoiminnan alkuvaiheessa tavoitteisiin kuului sekä edunvalvonta että karjalaisten yhteisöllisyyden tunteen vaaliminen. Tällä hetkellä on tavoitteena saada nuoret mukaan. Ritva kertoo:

- Mielestäni nuorten mukaan saamisessa on paljolti kysymys siitä, miten vanhemmat välittävät heille oman karjalaisuutensa. Poikani totesi minulle kerran: äiti, tuo karjalaisuus, siinä on sitä jotakin! Meidän jälkeemme olisi perinneyhdistyksen tehtävä jatkaa työtämme. Nuoria on kuitenkin ollut vaikea saada mukaan. Jäsenmääräämme on jonkun verran nostanut Hankoon takaisin palaavat karjalaiset, paluumuuttajat, jotka ovat olleet työn perässä muualla. Jäsenmäärämme on tällä hetkellä n. 100. Ruotsinkielisen väestön kanssa ei ole ollut minkäänlaisia ongelmia. He ovat yhtä tervetulleita tilaisuuksiimme kuin muutkin.

- Järjestämme matkoja, iltanviettoja, myyjäisiä ja Kalevala-juhlan. Lähinnä 13.3. oleva pyhä on kirkkopyhä, jonka vietämme talvisodan päättymisen muistoksi. Kaatuneiden muistopäivänä käymme sankarihaudoilla. Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä käymme juhlapäivinä, kuten nyt, kun täytämme 60-vuotta.

- Kannustaisin ihmisiä hyödyntämään "Siirtokarjalaisten tie"-nimistä julkaisua. Siitä saa tietoja siitä, mihin yksittäinen karjalaisperhe on sijoittunut 1960-luvun lopun tilanteen mukaan. Teokseen kuuluu aakkosluettelo, josta siirtoväkeen kuuluvan nimi on helposti löydettävissä.

PERTTI KAVÉN

Faktaruutu

Ritva Kosonen on syntynyt Paimiossa talvisodan jälkeen v. 1940. Hänen kotinsa Karjalassa oli Johanneksessa lähellä Viipuria. Hän on toiminut pitkään Hankoniemen Karjalaisten puheenjohtajana. Menossa on 15. vuosi. Yhdistyksessä on tällä hetkellä n. 100 jäsentä. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä soittamalla puheenjohtajalle numeroon 040-569 5714. Hän on myös entisen kotiseutunsa seuran Johannes-seuran jäsen. Hangossa hän on asunut 50 vuotta.

Juhlaa karjalaiseen tapaan

➤ Hankoniemen Karjalaiset ovat viettäneet 60-vuotisjuhlaansa näyttelyin, konserttitanssiaisin, vastaanotoin ja juhlamenoin. Kultaisen ansiomerkin sai **Ritva Kosonen**. **Terttu Nurmi**, **Taavi Kosonen**, **Erkki Routiainen** ja **Veikko Salkunen** saivat hopeisen ansiomerkin. Evakkojen muistomitalin sai **Eila Lindholm**.

Kaupungintalon aulan vastaanotossa kävi vipinä: runsaasti vieraita, joiden joukossa hienosti soittavan Karelia-puhallinorkesterin punatakkiset jäsenet, joita johti **Heino Koistinen**. Kahvia, piirakoita ja täytekakkua tarjottiin runsain määrin. Aitoa karjalaista vieraanvaraisuutta!

Juhlasalin ohjelmaan kuului laulua ja tanssia. Kirkkonummen musiikkiluokkien ihastuttava tyttöryhmä esiintyi. **Milla Rantala** ja **Esa Ylivaara** soittivat taidokkaasti Sibeliuksen musiikkia. **Tuula Kalmi** ja **Merike Torn** lauloivat. **Hannu Aho** tulkitsi tunteella **Erkki Tabermanin** kokemukset Skogbystä vuonna 1941. Karelia esiintyi useita kertoja. Päätössanat lausui **Marja Kalliokoski**.

Tervetuliaispuheen piti Ritva Kosonen. Hän kertoi evakkojen suuresta määrästä ja Karjalan Liitosta, joka perustettiin valvomaan karjalaisten etuja. Eri yhdistysten tehtävänä on yhdistää karjalaiset ja vaalia luovutettujen alueiden perinteitä.

Harry Fagerlund ja Alan Jeffrey tulossa ortodoksijumalanpalvelukselta.

Kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström, joka toimii Karjalan Liiton varapuheenjohtajana Hankoniemen Karjalaisten puheenjohtajan Ritva Kososen vieressä.

Juhlapuheessaan karjalaista sukua oleva **Marjo Matikainen-Kallström** tähdensi, miten tärkeää on ylläpitää vanhoja tapoja ja perinteitä. Karjalan Liitto, johon hän kuuluu, työskentelee näiden puolesta samalla pyrkien uudistumaan vastatakseen tämän päivän tarpeita. Liitto täyttää ensi vuonna 70 vuotta.

Hän korosti, että nykyään rajan yli siirtyminen on entistä helpompaa. Uusi sukupolvi pääsee tutustumaan edellisen sukupolven kotiseutuihin. Hän ihmetteli sitä, että venäläiset saavat ostaa Suomesta maata mutta toistaiseksi suomalaiset eivät Venäjän puolelta.

Juhla oli arvokas ja antoisa. Oivana juontajana toimi **Tuovi Paju**.

BIRGIT BRUNOW/is

Evakkoaikoja

➤ Hankoniemen Karjalaiset ovat laatineet näyttelyn Karjalan ja Hangon evakkomatkoista. Näyttely on yhdistelmä kuvia ja muistoesineitä. Se oli esillä kaupungintalon auloissa. Toivottavasti itse kaupungistaan evakkoon pakotetut hankolaiset ymmärsivät karjalaisten vaikeuksia.

Muistoesineiden lisäksi esillä olivat myös **Irma Tetrin** realistis-romanttiset öljymaalaukset.

Näyttely oli osa 60-vuotisjuhlia. Näyttelyn yhteydessä tutustuin myös yhdistyksen ansiokkaaseen 50-historiikkiin. Se on **Tuovi Pajun** ansiokas teos.-bb/is

2009

Manskören Raseborgin juhlaharjoitukset

Solisti Leif Wadenström ja säestäjä Niels Burgmann esittävät En sång som handlar om sej själv.

➤ Äänellisesti suuripiirteinen oli Manskören Raseborgin kenraaliharjoitus 75-vuotisjuhliensa alla. Mieskuoro vieraili Hangon mieskuoron luona – tietenkin Hangossa. Suoritus soi mahtavasti dynaamisen, mutta ehkä hieman liiankin elehtivän **R.W. Ahlbergin** johdolla. Olen iloisen yllättynyt kuoron korkeasta laadusta, olkoonkin, että tarkka korva saattoi havaita pieniä soinnin epäpuhtauksia. Eniten kuitenkin havaitsin kauniisti yhteensointuvat kirkkaat äänet.

Esitys tarjosi myös leikillistä teatterimaisuutta, varsinkin konsertin toisessa osassa. Solisti **Leif Wadenström** kuulosti Herran enkeliltä **Hasse Alfredssonin** veikeääkin veikeämmässä sanoituksessa **Franz Schubertin** sävellykseen. Hieman minua ihmetytti Dåne liksom åskan bröder ja Käraste bröder-laulujen sovitukset. Lopuksi päädyin siihen, etten kyllä koskaan ennen ole niitä kuullut täysin raittiitten laulajien esittäminä.

75-vuotisjuhlia ajatellen konsertin ensimmäinen osa vastasi täysin odotettavissa olevaa. Kuulimme Suomis sång, Finlandian ja Källanin. Haluan korostaa kuoron hienoa ääntämystä, se onkin ihailtavaa sekä täydellistä suomenkielen ääntämistä. Mitä Modersmålets sång-laulua koskee sanoisin, ettei juna lähde olkoonkin kotipaikkana Karjaa. Vähän liikaa kiirettä.

Isäntäkuoro Hangon Mieskuoro esitti kolme Hangossa 14.2 "Kärlek"-konsertissa esitettävää laulua. -BB

Henrik Helander ja Alan Jeffery ovat laulajaveljeksiä.

Maj-Gret Sjöholm keskustelemassa Jouko Mäkisen kanssa.

Lähetystö kaupunginjohtajalle

➤ Hangö Pensionärer:in puheenjohtaja **Maj-Gret Sjöholm**, yhdistyksen sihteeri **Inga-Lill Lindblom** ja hallituksen jäsen **K-E Ekqvist** ovat luovuttaneet kirjelmän kaupunginjohtaja **Jouko Mäkiselle**. Kirjelmä koskee Hangonkyläntie 34:ää.

Hangö Pensionärer, kansan kielellä 34, on käyttänyt Hangonkyläntie 34:n kiinteistöä aina vuodesta 1975. Aluksi yhdistys maksoi kaupungille vuokraa, mutta tänä päivänä yhdistys maksaa kaikki käyttökulut, jotka nousevat n. 165 euroon/kk. Hangonkyläntie 34 on osa **Martta Helmi Sulkaman** perintöä. Hänen toivomuksenaan oli, että kiinteistöä käytettäisiin vanhusten asunto-olojen ja palvelujen parantamiseen. (kaupunginhallituksen pöytäkirja 17.3 1975).

Nyt kiinteistö on kaupungin mahdollisten myyntikohteiden listalla. Sen vuoksi yhdistys nyt protestoi voimakkaasti.

Yhdistys korostaa kirjelmässään pettymystään siitä, että se on vasta lehtien kautta päässyt perille myyntiaikeista. Kiinteistön käytön tärkeyttä perustellaan yhdistyksen siinä harjoittamalla vilkkaalla toiminnalla. Toimintaa halutaan lisäksi kehittää. Huomautetaan myös, että muut paikkakunnat asettavat toimitiloja vapaaehtoistyön käyttöön.

Kaupunginjohtaja Jouko Mäkinen ei voinut luvata mitään konkreettista, mutta keskusteli uusista ajatuksista ja muista ratkaisuista. Lisäksi hän selvitti kaupungin talousvaikeuksia. -BB

Snell's toivoo uusia junnuja

F-pojat voittivat viikonlopun kolme otteluaan

➤ Salibandyseura Snell's Angels FC pyörittää tällä hetkellä kolmea juniorijoukkueta edustusjoukkueen ohella. F-pojat (2000-01 syntyneet) pelaavat liiton sarjassa. Joukkueessa on tällä hetkellä 16 pelaajaa ja valmennuksesta vastaavat **Chrstian Snell** sekä **Magnus Roth**.

E-pojat (1999 syntyneet) eivät tällä hetkellä pelaa liiton sarjoissa, mutta toivovat mielellään lisää pelaajia. Joukkue harjoittelee kerran viikossa, lauantaisin Casinolla klo 12-13.30.

Seuran tuorein joukkue on 2002-03-syntyneiden poikien joukkue. Toiminta alkoi ensimmäisillä harjoituksilla tämän viikon maanantaina Keskuskoululla. Joukkue tulee jatkossa harjoittelemaan siellä kerran viikossa, maanantaisin klo 17-18. Magnus Roth toimii uuden joukkueen valmentajana.

- Emme vielä tällä kaudella osallistu sarjoihin, mutta pyrimme järjestämään harjoitusotteluita vastaavia joukkueita vastaan. Toivottavasti pelaamme sarjapelejä ensi kaudella, Roth sanoo.

Saattaa myös käydä niin, että muutama 2002 syntynyt pelaaja pääsee kokeilemaan siipiään F-poikien joukkueessa jos vanhemmat ja valmentajat ovat sopineet asiasta. Pääasiassa pojat kuitenkin pelaavat ja harjoittelevat oman ikäryhmänsä joukkueen kanssa.

- Jo saisimme kokoon 10-15 kaveria tähän nuorimpaan joukkueeseen, se olisi hieno alku. Ihannetilanne olisi luonnollisesti parikymmentä pelaajaa, Roth sanoo.

Seuran puolesta harjoitusaikoja on pyritty sovittamaan muiden lajien harjoitusvuorojen kanssa ettei päällekkäisyyksiä pääse syntymään.

- Olemme molemmat sitä mieltä, ettei lapsia tulisi pakottaa lajivalintaan liian aikaisessa vaiheessa. On hyvä urheilla ja liikkua monipuolisesti, Christian Snell sanoo.

- Salibandyn ja jonkun muun lajin yhdistäminen ei ainakaan jää harjoitusajoista kiinni, hän lisää.

Uudet pelaajat eivät varsinaisesti tarvitse muuta varustusta kuin suojalasit ja urheiluvaatteet ensimmäisiin harjoituksiin. Mailoja ja palloja voi lainata seuralta. Kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Magnus Rothiin numerossa 0440 652 486.

- Ja lisäväkeähän aina tarvitaan, toivottavasti mahdollisimman moni vanhempi voisi harkita tulemista paikan päälle harjoituksiin tai otteluihin, Christian Snell toivoo.

Onnistunut viikonloppu

Snell's Angelsien F-pojilla oli onnistunut viikonloppu Helsingin Myllypurossa. Joukkue pelasi kolmen ottelun turnauksen ja voitti kaikki ottelunsa.

Snell's avasi kauden Tapanilan Erää vastaan. Valmistautuminen uuteen kauteen oli onnistunut hyvin eikä hermostuneisuutta ollut havaittavissa. Joukkuepeli onnistui hyvin ja voitto irtosi lopulta melko vakuuttavasti maalein 9–6.

Toisessa ottelussa vastaan asettui lohjalainen LoSB. Snell's oli tässä ottelussa täysin ylivoimainen. Ainoa kysymysmerkki olikin nollan pitämisessä. Siinä epäonnistuttiin, mutta voittolukemat 10–1 kertovat kaiken olennaisen.

Päivän viimeisessä ottelussa vastaan asettui espoolainen Indians. Ottelusta muodostui todellinen jännitysnäytelmä. Kun peliaikaa oli jäljellä kolmisen minuuttia lukemat taulula olivat kutkuttavat 4–4. Heti sen jälkeen **Miska Henriksson** irtaantui kuitenkin vastustajasta ja ampui pakin paikalta. Pallo pomppasi vastustajan jalasta onnekkaasti maaliin. Minuuttia myöhemmin **Jonathan Snell** iski vielä pallon maalin ylänurkkaan upealla rannevedolla. Ottelu päättyi Snell's:in voittoon maalein 6–4.

Valmentajat voivat olla tyytyväisiä joukkueen esityksen, etenkin ottaen huomioon että matkalla oli mukana kolme ensikertalaista jotka pelasivat todella hyvin. **Arthur Alén**, **Oliver Wiberg** ja **Sebastian Lindblom** pääsivät kaikki lisäksi pisteille. –mh

Salibandytytöt tekivät avausmaalinsa

➤ Hangon Hyrskyjen salibandytytöt tekivät viikonloppuna historialliset avausmaalinsa C-tyttöjen kivikovassa sarjassa. **Emilia Lindén** kunnostautui avausmaalin tekijänä kun hän teki tyttöjen kolmannen sarjaottelun kolmannessa erässä 5–1-kavennusmaalin SCH:ta vastaan.

Yksi maali ei kuitenkaan riittänyt HaHy Diamondsille voittoon, ja joukkue onkin nyt pelannut neljä tappiollista sarjaottelua. Kausi on joukkueen ensimmäinen salibandyliiton sarjoissa ja taso on kivenkova. Monet joukkueista ovat harjoitelleet ja pelanneet yhdessä paljon pidempään kuin HaHy:n tytöt.

Lauantaina Vantaan Campo Sportissa pelatussa turnauksessa joukkue pääsi kuitenkin ensimmäistä kertaa käsiksi tunteeseen että vastustaja oli täysin voitettavissa. HaHy vei peliä pitkät tovit.

Avauserä päättyi maalittomana, mutta sen jälkeen vastustaja teki kolme maalia ennen HaHy:n kolmannen erän kavennusta. Emilia Lindén pisti kylmästi pallon maaliin **Ronja Lindin** hienosta syötöstä. Päätöserässä SCH käytti paikkansa paremmin hyväkseen ja lisäsi johtoaan lukemiin 5–1.

Viikonlopun toisessa ottelussa HaHy kohtasi vantaalaisen Korson Kaiun. KorsKa oli pelillisesti selvästi edellä hankolaisia kaikessa ja voitti ottelun 13–1. Vantaalaisten syöttöpeli ja kovat vedot olivat liikaa HaHy:lle.

- Mutta kaikki tytöt taistelivat tosissaan. Ottelu olikin hyvä merkkausharjoitus. Aina kun olimme askeleenkin perässä heidän hyökkääjiään, pallo oli maalissa. He ampuivat niin hyvin, toteaa joukkueen valmentaja **Ilse Klockars**.

HaHy:n maali syntyi ottelun toisessa erässä kun **Jenny Lehikoinen** sijoitti pallon maaliin **Jennifer Lönngrenin** syötöstä.

Kauden ensimmäisessä turnauksessa viikkoa aikaisemmin ottelut päättyivät seuraavasti: M-Team–HaHy 12–0, HaHy–KeBa Uniikki 8–0. Siinä turnauksessa hankolaisilla oli vain yksi vaihtopelaaja käytettävissään.

- Meidän pitää vain jatkaa harjoittelua. Sarjassa on todella taitavia joukkueita, mutta myös sellaisia jotka voimme realistisesti voittaa, Ilse Klockars toteaa.

Seuraava turnaus pelataan Helsingissä 25.10.

Joukkueessa esiintyivät: Heidi Henriksson (mv), Tiina Törmälehto, Ronja Lind (0+1), Janina Fabritius, Emilia Lindén (1+0), Jennifer Lönngren (0+1), Henna Inkinen, Elina Ahtialansaari, Anu Koponen (C), Jenny Lehikoinen (1+0). Valmentajat Ilse Klockars och Maije Hägglund. -IK/MH

Hikkenille voitto käsipallossa

➤ Viime viikon torstaina Hikkenin miesten joukkue pelasi kauden toisen ottelunsa käsipallon 2. divisioonassa. Kauden avaus päättyi tappioon SaSu:a vastaan, mutta toista ottelua Hikken ei suostunut häviämään. Ruskeasuon hallissa pelattu ottelu päättyi kotijoukkue Kiffenin selvään tappioon 23–31 (12–18).

- Ottelu oli kokonaisuutena meiltä hyvä, HIK-valmentaja **Teppo Puputti** myöntää. Teimme monta hienoa maalia ja yhteispeli sujui. Lisäksi pääsimme kontraamaan maalivahtien torjuntojen jälkeen. **Marcus Friman** pelasi ensimmäisen puoliajan ja **Tobias Ingberg** toisen jakson.

Nuoret **Rasmus Mäkelä** ja **Nico Wallenius** esittivät lupaavia otteita ja tekivät kaksi maalia mieheen. **Johan Holmström** oli ottelun tehokkain pelaaja yhteensä kymmenellä osumallaan. **Mathias Sandblom** säesti hyvin kahdeksalla maalilla ja **Axel Holmberg** neljällä täysosumalla.

Hikkenin miehet pelaavat seuraavan ottelunsa sunnuntaina 18.10. kotona Urheilutalossa, jonne vieraaksi saapuu Haukat Helsingistä. Ottelu alkaa klo 16.45.

Joukkueen kokoonpano sekä tehdyt maalit sivulla 20.

NÅN/MH

Redaktör: 019-222 8321, camilla.lindberg@vastranyland.fi

Sånger med värme och kärlek

Mitt i vinterns kyla och snö samlade Hangö Manskör med sin konsert Con Amore en stor skara åhörare på alla hjärtans dag.

Kören var genomgående klädd i rött och bjöd på både traditionella sånger och pop. FOTO: SARAH HELANDER

Närmare 180 personer fyllde Hangö stadshus festsal på söndag eftermiddag, för att under nästan två timmar få uppleva en omväxlande repertoar på temat kärlek. Traditionella sånger, folkvisor, schlager, pop och tango presenterades även på ett intressant sätt av körens dirigent Hans Mecklin. Ett flertal av sångerna har arrangerats av körens vicedirigent och pianist Roland Näse.

Under 2000-talet har Hangö Manskör satsat på egna projektkonserter, Stjärnhimmel och Havet, och de följs nu av denna Con Amore.

Kören som under dessa år vuxit och i dag består av närmare 40 medlemmar, visar sig kunna framträda med flera olika musikaliska inslag. Som solister framträdde Kurt Böckerman, Henrik Helander, Alan Jeffery, Magnus Lindström och Kimmo Mäkipeska. I några av sångerna medverkade Veli Matti Pihlaja på trumpet, Per Sarén på gitarr, Jan-Erik Holmberg på trummor, Guy Söderlund på elbas och Kaj Åkerlund på dragspel.

Konserten förmedlade många "kärleksfulla ord och sånger i en anda av kärlek", helt enligt dirigenten Hans Mecklins önskan.

Gemenskap

Jag frågade några körmedlemmar vad det betyder för dem att sjunga med i Hangö manskör och vilka av sångerna i konserten som är deras personliga favoriter.

Kurt Böckerman, började i kören 2003.

– Jag tycker om att sjunga och sånggemenskapen ger ett fint avbrott i det vanliga livet. För mig är Romanssi den sång jag tycker bäst om för den låter så fint.

Bo-Erik Hildén har sjungit med i 45 år.

– Sånggemenskapen är så viktig och helande. Man kan vara trött när man kommer på övning, men man blir så pigg. Min favorit är Midsommarnätterna för texten är så jättefin.

Ralf Holmberg, som varit med i 4 år:

– Bra avkoppling från jobbet och en fin samvaro med ett mycket brokigt gäng. Man vill inte missa en enda övningskväll. Jag blir på så gott humör när jag får sjunga ut i Kalliolle kukkulalle.

Magnus Lindström, medlem sedan 18 år:

– Sången är en viktig del av mitt liv och jag mår så jättebra av det. Jag tycker om Nur im Herzen för den är en riktig "karasång".

P-J Lahtinen:

– Körsång är mitt största fritidsintresse. Jag har sjungit i fyrtio år och de senaste 20 i denna kör, där jag känner mig så hemma. Jag tycker mest om Kristallen den fina för den har så vacker text.

Kören ger konserten Con Amore även på torsdagen den 18 februari klockan 19 i Sigurd Snåresalen i Ekenäs, samt i Wrethalla i Kimito lördagen den 10 april klockan 17.

GUNNEL M HELANDER
vnred@vastranyland.fi

Gammalt vin i nya läglar

Folklig koral och visa kallade trion Kvarnrot sitt program i Ekenäs kyrka på söndagskvällen. Katarina Kvarnström, Teddy Granroth och Kaarle Mannila har under senaste tid turnerat med en bukett andliga visor, och konserten i Ekenäs var den sista i serien.

Teddy Granroth, Katarina Kvarnström och Kaarle Mannila utgör trion Kvarnrot. FOTO: ERIK HAGMAN

Folkmusiken har i århundraden varit en källa som musikskapare av alla slag har öst ur och bearbetat. Folkliga melodier har levt sitt eget liv och vandrat mellan länder och kontinenter, texter har författats och memorerats, och så småningom hittat sin väg till folkkulturarkiv och sångböcker.

Gränsen mellan profant och sakralt har varit flytande. Samma melodier har nyttjats i andliga och populära visor, och i dag är det ingen som ryter till när jazzmusiker tar för sig av kyrkomusikaliskt material. Jan Johansson i Sverige gjorde det med stor framgång på sextiotalet, och för några år sedan gjorde saxofonisten Jukka Perko en mycket prisad CD med psalmmelodier. "Crossover" brukar man tala om i dag, när olika genrer blandas.

Så det handlade inte precis om någon risktagning när trion Kvarnrot ställde upp i kyrkorummet för att framföra (huvudsakligen) finlandssvenska andliga visor i lätt moderniserad utgåva. Sättet att framföra koraler och psalmer har varierat genom tiden, och själv minns jag min irritation i den tidiga ungdomen över församlingens släpiga och orytmiska sång under gudstjänsten.

Spänstigt

Det var därför en lisa att uppleva den rytmiska spänsten hos kvarnrotarna, vilket bidrog till musikens fräschör. Inte för att det handlade om renodlade jazzmusikaliska bearbetningar. Det improvisatoriska inslaget bestod närmast av Teddy Granroths pianistiska broderier, och den rytmiska pulsen underströks högst diskret av Kaarle Mannila, på diverse slagverk. Katarina Kvarnströms sjöng mestadels "straight", med enstaka försiktiga utvikningar från grundmelodin.

Katarina Kvarnström är begåvad med en skimrande vacker sopranstämma, och en osviklig tonträffning. Hennes tolkning av de folkliga visorna var enkel och rättfram, och gick rakt in i hjärtat. Volymen hade en benägenhet att sjunka mot slutet av sångerna, vilket stundvis gjorde det svårt att uppfatta texten.

Hennes medmusiker fyllde ibland ut harmonierna med stämsång, och det hade man gärna hört mera av. Teddy Granroths violinspel var en färgklick i sammanhanget. Helt i folkmusikalisk anda, utan later och vibrato, i samklang med det musikaliska materialet.

MUSIK

Konsert: Folklig koral och visa med trion Kvarnrot
Plats: Ekenäs kyrka
Tid: Söndagen den 14 februari

Exotiskt

Kaarle Mannila satt väl gömd bakom främsta bänkraden i kyrkan, vilket var synd. Gärna hade man sett hela uppsättningen av slaginstrument, där örat uppfattade bland annat nåt slags handtrumma och klockspel, vartill halsen på hans el-bas ibland skymtade för publiken. Hans spel förde tanken långt bort från Svenskfinland, till fjärran exotiska kulturer, utan att för den skull falla utanför den musikaliska ramen.

En högst njutbar konsert, med många melodiska pärlor, framförda med smak och finess. Gammalt vin i nya läglar, om travestin tillåts.

ERIK HAGMAN
vnred@vastranyland.fi

Tyska pengar räddar Mannerheim-filmen

Det utdragna filmprojektet om marskalk Mannerheim ska nu slutföras med hjälp av tysk tilläggsfinansiering. Avtalet som undertecknades i Berlin på söndagskvällen är värt cirka tre miljoner euro, rapporterar Helsingin Sanomat på måndagen.

Filmen får också en ny tysk delproducent.

Det inhemska produktionsbolaget Solar Films meddelade på måndagen att filmens finansiering är säkrad. Men också efter det färska avtalet saknas över en miljon av filmens budget på nästan 13 miljoner euro.

Producenten Markus Selin försäkrar att man kommer att få ihop den miljon som ännu saknas.

– Vi är 1,2 miljoner euro från full finansiering. De pengarna ska vi få ihop från fosterländska aktörer som gett oss löften, säger Selin.

–Finansieringspusslet är så pass färdigt att planeringen kan inledas. Vi siktar på att börja filma i september, säger Solar Films vd och filmens andra producent Jukka Helle.

Premiären är inplanerad till november nästa år. Mannerheimprojektet har varit aktuellt sedan år 2001, så om de nuvarande planerna håller kommer projektet att ta ett årtionde.

Enligt Solar Films ska Mannerheimfilmen som planerat regisseras av Renny Harlin och Mannerheim kommer att spelas av Mikko Nousiainen. Resten av arbetsgruppen måste däremot sättas ihop på nytt på grund av förseningarna.

Filmen ska huvudsakligen spelas in i Ungern istället för Litauen, som man tidigare planerade. I Finland sker inspelningarna åtminstone i Joensuu, Asikkala och Helsingfors. FNB

The Knacks solist avled

Gruppen The Knacks solist Doug Fieger har avlidit i lungcancer. Fieger var 57 år.

The Knack är mest känd för sin jättehit My Sharona 1979. Låten toppade den amerikanska singellistan i sex veckor. Doug Fieger skrev låten tillsammans med bandets gitarrist Berton Averre.

Bandets debutalbum Get The Knack blev också en stor framgång. Enbart i USA såldes det i tre miljoner exemplar. FNB

BIGGAN KIRJOITTAA

Oikeaa kieltäkö?

➤ **Mikael Reuter** iloitsisi valtuustomme erinomaisen suuresta mielenkiinnosta korrektia kielenkäyttöä kohtaan. Tämä ei koske pelkästään oikeaa kieltä vaan myös henkilöstöstrategian korjauksia – jotka sittemmin hyväksyttiin ilman minkäänlaisia muutoksia.

Kysyminen on sallittua,

mutta voisihan määrätty valtuuston jäsen lukea listat ja liitteet etukäteen. Silloin ei hänen olisi tarvis joka kerta kysellä asioista valtuustokokouksessa. Onhan meillä virkamiehiä tehtävänään kysyttäessä informoida.

Jouko Kavander ja Keijo Larila neuvottelevat Jukka-Pekka Halmeen kanssa.

Laatikossa asuva akka

➤ Emmehän me tiedä saako ukko vaiko akka laittaa viestejä perusturvan ideaalaatikkoon terveyskeskuksessa. Voimmehan **Anja Roosin** tapaan toivoa, etteivät henkilöstön ukot eivätkä akat laatikkoa tarvitsisikaan. Onhan se **Barbro Wikbergin** mukaan kävijöitä varten.

Ihan selvää lienee kuitenkin, ettei kuka tahansa akka saa juosta laatikkoa availemaan.

Akvarellit ja öljymaalaukset

➤ **Lars Augustson** ja **Erkki Nurminen** pitävät yhteisen näyttelyn kaupungintalon galleriassa maaliskuun 3.-16. välisenä aikana.

Näyttely on avoinna maanantaista torstaihin klo 12-16 ja perjantaista lauantaihin 12-18.

Paljon kiinnostusta

➤ Kevätlukukaudella kansalaisopistolla on alkanut kaksi tietotekniikan peruskurssia. Näin paljon asiasta kiinnostuneita Hangosta löytyy. Nyt, kun jopa kaupungin kuulutukset ilmoitetaan ensi kädessä netissä, ihmisten on opittava tietokoneen käyttöä. Saammeko kaupungin avustusta koneiden hankintaan?

Kurssit lähtevät liikkeelle perusasioista ja päämääränä on oppia surffailemaan netissä, maksamaan laskuja ja käyttämään sähköpostia.

Kävin tutustumassa kurssiin ensimmäisellä oppitunnilla. Oppilaat onnistuivat hyvin alkutehtävissään. Kannattaa muistaa, että tietokone työskentelee odotettua hitaammin. Ainakin minun mielestäni. Hätähousu kun olen.

Insinööri Päivi Porrassalmi opastaa.

Åke Wiberg ja Gitta Gylphe ovat myös vasta-alkajia.

Valtteri Roiha esittelee "lavastustaan".

Yleisön suosikki, nyt suomeksi

➤ **Rob Beckerin** Luolamies esitettiin lauantaina laveasti nauravalle ja innokkaalle yleisölle kaupungintalon juhlasalissa. Linnateatterin **Valteri Roiha** oli varustautunut sohvalla ja kahdella "taululla". Hän esitti tämän ihanan, miestä ja miesten suhtautumista parisuhteessa ilkikurisesti kuvaavan monologin.

Me ruotsinkielisethän olemme jo aiemmin voineet tutustua **Sixten Lundbergin** esittämään luolamieheen. Siitä onkin tullut Svenskiksen varsinainen kestokulutushyödyke. Tämäntapaiset vierailut ovat todella tervetulleita Hankoon. Lisää!

Kiinnostavia luentoja

➤ Museon kesänäyttelyn yhteydessä järjestetään kaksi luentoa. **Ritva Koskennurmi-Sivosen** aiheena 18.5. klo 18.30 on Coco Chanelin mukava muoti. 9.6. klo 18.30 **Camilla Hannula** kertoo Länsi-Uudenmaan herraskartanoista.

Hernerokkaa ja bingoa

➤ Hangö Pensionärer **Maj-Gret Sjöholm** etunenässä tarjosi tosi makoisaa hernerokkaa perinteisillä laskiaisjuhlillaan. Hiukan keittoa jäi ja jämät saatettiin kertaannoksina hyödyntää bingovoittoina.

Minä olin bingon ensikertalainen, mutta **Marita Jalonen** ja **Inga-Lill Lindblom** toimivat hyvinä opettajina. Heillä oli todella silmät pääss sään. Bingossa näköjään pitää nopeasti havaita, mitkä ruudut peittää ja sitäkin nopeammin osata arvioida, kannattaako huutaa bingo. Bingoa pelatessa on maksettava pieni maksu yhdistyksen kassaan. Tämähän toki on tärkeää.

Maj-Gret Sjöholm kantavalla äänellään johti niin puhetta kuin bingonkin näin osoittaen, miten vankka ote hänellä on toiminnasta. Sitähän yhdistyksissä tarvitaankin.

Päivän vieraat olivat **Alice Engrén** ja allekirjoittanut. Kiitos!

Tässä pelataan bingoa.

Con amore con brio

➤ Hangö Manskör tarjosi todella hyvin suunnitellun ohjelman Ystävänpäivän konsertissaan. Pääteemana oli rakkaus. **Hans Mecklin** ja **Roland Näse** käsittelivät kuoroaan ja ohjelmistoa rakkaudella ja huolella. Miltei kaikki laulut olivat kuin tätä konserttia varten luodut, myös **Nils-Erik Fougstedtin** vaikeat sävellykset (hän kun aikaan johti Akademiska Sångföreingeniä). Ainoa laulu, joka mielestäni ei istunut kokonaisuuteen oli **Torgny Björkin** I folkviseton. En tiedä miksi, mutta minusta vaan tuntui siltä.

Monien mielestä hieno ele oli, että kunniavieraaksi oli kutsuttu kuoroveteraanit **Erik Johansson** ja **Gunnar Lundmark**. Toinen huomioimisen arvoinen asia on, että Hangö Manskörillä on oma säestysryhmänsä: Holmberg, Näse, Söderlund ja Åkerlund. Tämän suhteen kuoro onkin omavarainen. Lisäksi mukava asia on aviovaimot, jotka tarjosivat kahvia sekä perheiden nuoret, jotka huolehtivat narikasta.

Omavarainen kuoro on myös solistien suhteen. **Henrik Helander**, **Veli Matti Pihlaja**, **Kimmo Mäkipeska**, **Kurt Böckerman**, **Per Sarén**, **Alan Jeffery** ja **Magnus Lindström** laulavat kaikki kuorossa.

Mäkipeska loisti Nur im Herzen-laulussa oivallisesti ääntäen – siitä hänelle laudatur-arvosana. Muilta solisteilta toivoisin lisää äänen voimakkuutta ja selkeämpää artikulointia. Suotakoon heille kuitenkin magna cum laude-arvosanat. Yllätyin Per Sarénin hienosta, joskin ehkä liian äänekkäästä kitaransoitosta, eiköhän eximia olisi sopiva arvosana. Ja laudaturien laudatur Mecklinille ja Näselle. Uskon silti, että Hassen kannattaisi välillä olla hituisen verran itsepäisempi.

Hans Mecklin ja Roland Näse valmiina taistoon.

Veli Matti Pihlaja soittaa trumpettia.

Puhuttiin, että laulut olisivat olleet sukupuolineutraaleja, mutta kyllähän konsertissa naista ylistettiin. En kyllä pysty kuvittelemaan, että nainen ylistäisi – toivottavasti lihaksikasta ja intelligenttiä – miestä paukauttamalla Min älskling du är som en ros (Rakkaani, olet kuin ruusu).

Suosikkilauluni oli ehkä **Ulrik Neumanin** Kärleksvals. Kuoro lauloi sen sointuvan hellästi. Tämä pätee myös **Jussi Björlingin** paraatinumeron, Midsommarnättern-laulun esittämistä. Asioista hyvin perillä olevana Hans Mecklin kertoi lauluista. Hänen muistelonsa ennen kuoron hienosti esittämää De tre klockorna kertoi elinikäiseksi jääneestä nuoruuden innostuksesta musiikkiin. Satumaa tarjosi aitoa lavatanssitunnelmaa ninkuin pitääkin.

Hans Mecklin ja Roland Näse olivat varsin kunniakkaasti selvinneet useiden laulujen sovituksesta. Siitä ylimääräinen kiitos.

Välillä minusta tuntui hieman rasittavalta, mutta enimmäkseen kaikesta pääsi nauttimaan mitä korkeimmassa määrin. Laulajien innosta ei voi erehtyä ja näin ollen yleisökin tempautuikin mukaan. Salin täydeltä. Näin sen olla pitää.

Ja konsertin päätteeksi kun Hans Mecklin punainen sydän rinnuksillaan avosylin ja hymyssä suin kiitti valtavista suosionosoituksista, silloin näimme kaikki, miten paljon hänkin oli konsertista nauttinut. Niinhän mekin.

Allt positivare tongångar för andelslag i Lappböle

KYRKSLÄTT – I början var en del nog emot planerna att grunda Lappböle vattenandelslag men man var också för det. Med tiden har allt flera ställt sig positivt till tanken och jag tror att tiden är på vår sida och arbetar för oss, säger Kaj-Erik Monthén.

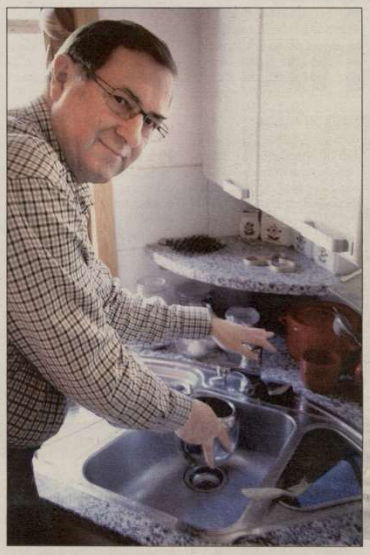

Om tidtabellen för Lappböle vattenandelslags planer håller får styrelsens ordförande Kaj-Erik Monthén år 2013 kommunalt vatten ur sin kökskran. FOTO: OLLE HAKALA

Man har arbetat långsiktigt med projektet och vattenandelslaget kunde grundas i januari i år. Om allting går programenligt inleds den centraliserade vattenförsörjningen i Lappböle och Kauhala i slutet av 2013.

I dag har en del av invånarna det dåligt förspänt med sin vattenförsörjning, då grundvattnet innehåller såväl rost som radon i varierande mängder. Avloppshanteringen har skötts på olika sätt. En anslutning till en kommunal vatten- och avloppsledning, som man planerat dra från Veikkola, skulle lösa många praktiska problem.

– För många kan ekonomin vara en svår sak, medger Kaj-Erik Monthén, som är vattenandelslagets ordförande. Speciellt för äldre och ensamstående mänskor.

Man räknar med att en anslutning till nätet skulle kosta cirka 12 000 euro per fastighet, till det kommer arbetena på den egna tomten.

Nästan 160 fastigheter

Teoretiskt skulle nästan 160 fastigheter kunna anslutas i Lappböle, Kauhala och Westerkulla. Eftersom byggnationen rätt långt koncentrerats till Lappböle finns veterligen det största intresset just här. För ett par dagar sedan delades anmälningsblanketter med information om vattenandelslaget till 155 hushåll. Monthén räknar med att det finns några till, då man beaktar sådana fastigheter som i dag är obebyggda men kan bebyggas när man får vatten och avlopp.

I dag är det nästan totalt stopp för nybyggnation på grundvattenområdet. När vattenförsörjningen ordnas, släpper också byggförbudet.

– Det betyder också att värdet på tomterna stiger, säger Monthén. Han räknar med att det tack vare värdestegringen inte ska vara svårt att få banklån om det behövs för att gå i land med kostnaderna.

För att förberedelserna ska rulla vidare kräver kommunens vattenförsörjningsverk att minst 50 procent av de potentiella fastigheterna inom maj månad ansluter sig. Alltså 80 stycken. Självfallet hoppas man på en större uppslutning.

Lappböle vattenandelslag VN

Byggnadsplanering

Om man lyckas uppmobilisera ett tillräckligt antal fastighetsägare som är villiga att ansluta sig blir följande steg att låta göra upp en plan för hur vatten- och avloppsledningarna kunde dras. Denna planering beräknas kosta 30–40 000 euro. Pengarna samlas in i samband med anslutningen, som en 150 euros andelsavgift och som 300 euro i en s.k. reserveringsavgift. De som nu ansluter sig får senare en rabatt på 600 euro på den egentliga anslutningsavgiften.

När planen är klar fattas det slutliga avgörande om byggandet, likaså om nätet i det skedet ska utsträckas till Kauhala och Westerkulla. Detta borde ske före utgången av februari 2011.

Byggtidtabellen följer de statliga påbuden om att avloppshanteringen på glesbygden bör vara i skick före utgången av år 2013. Det har gjort att många, som annars skulle ha varit tvungna att satsa på egna reningsverk, har kunnat avvakta för att haka på vattenandelslagets satsning.

– Vi kommer också att ansluta oss, fastän vi ligger alldeles på gränsen till vattenförsörjningens verksamhetsområde och har en bra egen borrbrunn, säger Monthén och föregår så med gott exempel.

OLLE HAKALA
olle.hakala@vastranyland.fi

Högtidligt vid ryska graven i Svartå

KARIS Rökelse, sång och röda nejlikor samt ryska militärer i stram givakt. Det var några av ingredienserna vid den ryska fånggraven i Svartå som fått minnesstenar och snygg inramning.

Graven med 112 ryska krigsfångar ligger i skogen nära Bålabyvägen i Svartå. Ett ställe som få känner till.

Nu har graven fått en värdigare inramning, vilket man glädjer sig åt både i Svartå byaråd och vid ryska ambassaden som bekostat minnesmärket. Också ryska medborgare i Finland är glada åt upprättelsen.

– Det här var en fin sak, säger **Valentina Hallén** som i åratal tagit väl hand om det ryska minnesmärket i Hangö.

Viktor Ljutik från den ryska ortodoxa kyrkan välsignade det nya minnesmärket med böner, rökelse och sång. FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Ambassadörer på plats

Närvarande vid invigningen av minnesmärket i Svartå var också både Rysslands ambassadör **Aleksandr Rumjantsev** och Ukrainas ambassadör **Andrii Deshchytsia.**

Ett minnesmärke finns alltid till för att påminna oss som lever hur mycket vi är skyldiga dem som gett sina liv, sade ambassadör Rumjantsev.

– Det som hände får aldrig upprepas i en civiliserad värld.

– Vi glädjer oss i dag över den respekt och vördnad som våra finska vänner visar, sade ambassadör Deshchytsia.

– Vi hoppas att aldrig mera få uppleva motsvarande situation som ledde till detta, sade också **Bertel Sundman** från Svartå byaråd.

Man har lyckats få fram namnen på så gott som alla i graven och på basen av efternamnen är det både ryssar, judar, tatarer och ukrainier som fått sin sista viloplats där.

Rökelse och sång

Vid invigningen av minnesmärket deltog också den ryska ortodoxa kyrkans representant i Finland, **Viktor Ljutik,** som med böner, rökelse och sånger välsignade platsen. Med sång bidrog också **Alan Jeffery**, medlem i byarådet och ortodoxa kyrkan.

Bertel Sundman berättar att Svartå byaråds styrelse beslutat att sköta om att gravplatsen hålls städad och snygg.

MARIT LUNDSTRÖM
marit.lundstrom@vastranyland.fi

Insamlingsbluff i Ingå

INGÅ En kvinna åkte på torsdagsförmiddagen fast i Ingå då hon på falska premisser uppgav sig samla in pengar för Röda Korset.

Kvinnan avslöjades då hon ringde på dörren till ett hem där hemvårdaren råkade var på besök. Det som väckte hemvårdarens misstankar var bland annat att kvinnan inte hade någon insamlingsbössa med sig. Röda Korset brukar heller inte gå dörr till dörr med sina insamlingar och har för tillfället inga insamlingar överhuvudtaget på gång Ingå. Det är än så länge okänt om kvinnan lyckats lura till sig några pengar.

VN

PÄÄKIRJOITUS

PER SARÉN
PÄÄTOIMITTAJA

Kaupunki tarvitsee kaikkea saatavilla olevaa apua

➤ Hangon kaupunginhallitus sai pari viikkoa sitten valtionvarainministeriöltä kirjeen, jossa kaupunkia kehotetaan valitsemaan kaupungin vakiojäsen kolmen henkilön kriisityöryhmään. Ryhmän tehtävänä on laatia toimenpideohjelma kaupungin talouden vakauttamiseksi lähivuosien aikana.

Ministeriö pyytää myös hallitusta ottamaan kantaa esitykseen, jonka mukaan **Rolf Eriksson** – kuntaliiton entisen sosiaali- ja terveyshuollon päällikkö – valittaisiin työryhmän puolueettomaksi puheenjohtajaksi. Kaupunginhallitus ottaa kantaa kysymyksiin kokouksessaan 23.8.

Työryhmän tehtävä ei ole helppo. Kaupungin kertynyt alijäämä ennakoidaan tänä vuonna nousevan n. 1.900 euroon/asukas, maamme kuntien keskiarvona oli viime vuonna 987 euron ylijäämä.

Eriksson huomauttaa, että kaupunki ei paljoakaan pysty vaikuttamaan tuloihinsa. Yhteisöveron ja satamatulojen aleneminen johtuu pääasiallisesti laskusuhdanteesta. Tuloveroa ei voida nostaa kuinka paljon tahansa vähentämättä Hangon vetovoimaa asuinpaikkana. Hanko kaipaa verotuloja, mutta myöskin uusia asukkaita katkaisemaan pitkään vallinnutta muuttotappiotrendiä.

Kaupungin johto ei odota paljon kriisiryhmältä. Katsotaan, että kaupungin oma, valtuuston kesäkuussa hyväksymä säästöpaketti on riittävä. Valtion sekaantumista ei katsota vain tarpeettomaksi vaan ilmeisesti myös jossain määrin loukkaavaksi.

Kaupungin ohjelma lähtee siitä, että vero- ja satamatulot kohenevat laskusuhdanteen vaihtuessa - sinänsä kohtuullinen olettamus - kysyä voi vain milloin tämä tapahtuu.

Suurimmat säästöt odotetaan tulevan erikoissairaanhoidon kustannusten laskun kautta sekä siitä, että joka kolmannetta eläköityvää ei korvata uudella työntekijällä. Ohjelman heikkoutena on, ettei siinä oteta kantaa miten leikkaukset vaikuttavat palvelutasoon. Kaupungin tehtävät ja menot eivät laske vastaavasti, vaan ne piikkemin lisääntyvät mm. väestön vanhetessa.

Valtiovarainministeriön edustaja, ylitarkastaja **Ville Salonen**, korostaa että toimenpidealoitteiden kuuluisi tulla kaupungin päättäjiltä. Muodollisesti työryhmällä on kuitenkin tarpeen vaatiessa oikeus äänestää toimenpiteistä. Tällöin ministeriön edustaja ja ryhmän puheenjohtaja voisivat sivuuttaa kaupungin näkökannan luvuin 2-1. Näin tuskin tulee käymään. Jotta toimenpiteet voidaan toteuttaa vaaditaan laaja demokraattinen yhteisymmärrys.

Tässä vaiheessa mielestämme ei ole rakentavaa ottaa kantaa työryhmän puolesta taikka vastaan. Sen sijaan odotamme, että ryhmä työssään konkretisoi ja kehittää edelleen kaupungin asettamia päämääriä. Odotamme, että valtiokin kantaa vastuunsa edesauttamalla ohjelman toteuttamista muulla kuin vaaitimuksilla. Kaupunki tarvitsee nyt kaikkea saatavilla olevaa apua.

PER SARÉN

LUKIJOILTA

Tietämättömyyttä vai harhaanjohtamista?

➤ Laskuvarjohyppäämistä käsittelevässä Hangonlehden artikkelissa ympäristöpäällikkö **Seija Kajala** toteaa lentomelusta näin: "Mittauspiste sijaitsi alueella, joka on merkitty maaja metsätalousalueeksi. On onnetonta, että aikanaan ollaan hyväksytty asutusta näin lähelle lentokenttää." On surullista, jos lentokentän asioista päättävät vain uudet Hankoon tulleet nuoret virkamiehet ja ennen kaikkea pääkaupunkiseudulta tulevat ilmatilan valtaajat. On helppoa katsoa kaavakarttaa ja todeta, että metsäähän tuossa paperin mukaan kasvaa. Mutta elävä elämä ja historia on toinen.

Kyseinen tila, jota nyt ei haluta noteerata ja melu mitätöidä, on kuitenkin ikivanhaa Täktomin kylän pysyvää asutusta. Tilalla on sijainnut 1800-luvun lopulta saakka Täktomin kyläsepän, August Vilhelm Puiston torppa ja sepänpaja. Lentokentän ovat venäläiset rakentaneet vasta sodan aikana muonatäydennystä ja pommituslentoja varten. Lentoharrastus paikallisilla pikkukoneilla on käynnistynyt 1970-luvun alussa.

Tila, josta on kyse ja jossa melumittaus on tehty, ei ole ollut koskaan metsää, vaan niittyä asumuksineen. Kyseiseltä niityltä mm. löytyi Suomen mantereelta ensimmäiseksi harvinainen maitiaiskehrääjä. Bromarvin kunta on myöntänyt tilalle rakennusluvan vapaa-ajan asunnolle vuonna 1977. Tällöin tontille olisi saanut neljä rakennuslupaa. Hangon kaupunki on myöntänyt rakennusluvan uutta vapaa-ajan asuntoa varten vuonna 2003.

Olen Kujalan kanssa samaa mieltä, että tilanne on onneton, jopa sietämätön. Mutta eri syistä kuin mitä hän toteaa. Esimerkiksi 11.8 laskuvarjotoiminnan kuljetuskone on lentänyt 6 kertaa suoraan katon harjan yli. Ikkunat helisevät ja huonekalujen pinnat tärisevät melun ollessa yli 80 dB. Yksittäisten laskuvarjoharrastajien extrem-kokemus on niin tärkeää, että asutuskin tulkitaan maa- ja metsätalousmaksi, josta ei tarvitse piitata ja jossa voi aiheuttaa mitä melua tahansa.

On todella vaikea ymmärtää, että Hangon kaupungin taholta ei puututa koko Täktomin kylää ja ympäristöä vaivaavaan selkeästi lainvastaiseen toimintaan. Vaikka kuinka joidenkin mielestä olisi onnetonta, että Täktömissa on asutusta, Hangon kaupunki on velvollinen turvaamaan siedettävät asuinolosuhteet kiinteistöille, joille se on myöntänyt rakennusluvan.

Tuire Kajasvirta

Hangon lentokenttä

➤ Erään, luultavasti kesähankolaisen, toimesta laskuvarjohyppääjien toiminta saatiin väliaikaisesti lakkautettua. Nyt toimintaa saadaan taas jatkaa, mutta kädenväänttö asiasta jatkuu eri oikeusasteissa.

Lentokenttä on sijainnut nykyisellä paikallaan jo iät ja ajat. Jokainen sinne muuttanut tai sieltä kesämökin hankkinut on ollut tietoinen lentokentän olemassaolosta. Jos muuttaa lentokentän viereen asumaan täytyy varautua siihen, että siellä lentokoneita myös lentelee. Jos itse hankkisin kesämökin toiselta paikkakunnalta meluavan tehtaan vierestä ei tulisi mieleenikään vaatia oikeusteitse tehtaan lakkauttamista.

Suurin osa valittajista on kesähankolaisia. Olen sitä mieltä, että jos ei veroja maksa Hankoon niin ei ole oikeutta hirveästi valittaakaan. Kaupungissa kaupungin tavalla. Eiköhän me hankolaiset kuitenkin itse päätetä siitä minkälaista toimintaa täällä saa olla ja minkälaista ei.

Jorma Nousiainen

PÄIVÄNSÄTEET

Paljon onnea ***Amanda*** *1 v 20.8.2010*

Pieni työntylleröinen yhden vuoden täyttää, kaikki temput mitkä osaa jokaiselle näyttää. Sydämet hän valloittaa ja kaikki huolet poistaa.

I. Mamma. Pappa. Christian. Mummi. Mofa. Peter. Kalle. Fammo. Fafa. Jari. Miia

Ja Hanko-valssi soi...

➤ Pro Hanko yhdistys on herättelemässä henkiin Hankovalssi –tapahtumaa yhdessä Casinon kanssa. Ensi lauantaille on luvassa todella nostalgista ohjelmaa sekä iltapäivätanssien että illallistanssiaisten ja valssikonsertin myötä. Hangon Casino on kaunein kaikista kesän tanssiravintoloista koko Suomea ajatellen, josta me kaikki hankolaiset olkaamme ylpeitä. Yhdistys toivookin, että kaikki tanssin ystävät osallistuvat tapahtumaan täysin sydämin. **Georg "Jori" Malmsten** esitti Hankovalssin ensimmäistä kertaa Hangon Meripaviljongilla heinäkuussa 1931. Hän sai Hangon kaupungilta tästä tunnustukseksi pokaalin, jonka "Jorin" tytär **Ragni Malmsten** esitteli valssitapahtumassa muutamia vuosia sitten Casinon täydelle salille.

Koko juttu sai alkunsa vuonna 2000, jolloin joukko hankolaisia oli sitä mieltä, että Hankovalssia voisi tavalla tai toisella juhlia. Erityisinä tulisieluina mukana olivat **Seppo Pohjois-Koivisto** (idean isä), **Alan Jeffery**, **Kalevi Korsu**, **Ritva Kosonen**, **Lilli Latola**, **Arvi Suvanto** ja **Raija Myllymäki**. Pro Hanko yhdistys päätettiinkin uudelleen herättää henkiin ja Arvi Suvanto oli itsestään selvä puheenjohtaja. Hänet on siitä lähtien joka vuosi yhä uudelleen ja uudelleen valittu samaan tehtävään.

YHDISTYKSET

Länsi-Uudenmaan Rauhanturvaajat ry: Syyskokous pidetään 03.09.2010 klo 18.00 Hangossa, Työväentalon kabinetissa. Osoite on Esplanadi 81 Hanko.

Hankoniemen Karjalaiset osallistuu Hangonpäivien Yhdistysten markkinoille la 28.8 omalla myyntipöydällä. Lahjoituksia arpajaisvoitoiksi otetaan vastaan. Ritva Kosonen p. 040-569 5714 ja Eila Lindholm p. 040-171 0322.

HSF/HUS: Jollapurjehdus jatkuu tänään klo 17 Kappelisatamassa. Kaikki mukaan!

RUUSUJA

Kimpullinen ruusuja **Heikki Kahelinille** Lappohjaan! Kiitos ja kumarrus, halaus ja rutistus!

Minna

Lämmmin kiitos ja iso ruusukimppu kaikille, jotka lahjoititte lastenvaatteita Sortavalan lastensairaalle, Karjalaan. Saimme kokoon kaikkiaan 22 säkillistä todella hyviä vaatteita. Kiitos myös Luovan viikon lapsille ja ohjaajille ihanista korteista. Tavarat ovat jo toimitettu eteenpäin. KIITOS!

Hankoniemen Karjalaiset ry.
Ritva ja Eila

HANGON KAUPUNGIN RUOKALISTA

Koulut ja tarhat

Ma	Pyttipannu, porkkanaraaste, etikkakurkku
Ti	Lihapullat, kastike, peruna, salaatti
Ke	Puuro, mehukeitto, leipä, lauantaimakkara
Tarhat:	Kinkkukiusaus, kiinankaalisalaatti
To	Appelsiinibroilerikastike, riisi, keitetty kasvis, mustaherukkahillo
Pe	Nakkikeitto, leipä

Vanhustenhuolto ja terv.keskus

Ma	Palapaisti, suklaavanukas
Ti	Lihapullia, aurinkokiisseli
Ke	Kinkkukiusaus, ruusunmarjakiisseli
To	Appelsiinibroilerikastike, mehukeitto ja mantelikokkare
Pe	Nakkikeitto, omenapuuro
La	Lohipata, puolukkakiisseli
Su	Karjalan paisti, karhunvadelmakiisseli

NIMIPÄIVÄT

HANGON SUOMALAINEN SEURAKUNTA

Maanantaina 23.8 huom! **Rukouspiiri ei kokoonnu.** Yhteyshenkilö Maritta Leivo p. 044-276 5180.

Villa Teresan kesäkahvila avoinna tiistaisin klo 14-17 ja torstaisin klo 11-14, Bulevardi 17 (sisäpiha). Vapaaehtoisia toivotaan, tiedustelut diakonissa Tiina Peltola p. 040-180 6111 tai 019-2630634.

Tiistaisin klo 12.15 **Symppis**, Villa Teresa, Bulevardi 17. Yhteyshenkilö diakonissa Tiina Peltola p. 040-180 6111 tai 019-263 0634.

To 19.8. klo 18 Ekumeeninen miestenpiiri kokoontuu laavulla. Yhteyshenkilö Pentti Koponen p. 040-764 2862.

Su 22.6. klo 10 Messu, Hangon kirkossa. Marja Kalliokoski, kanttorina Marina Lasonen.

Su 29.8. klo 11 Kaksikielinen ulkoilmajumalanpalvelus Kappelisatamassa. Hannele Harju, Ann-Sofi Nylund, kanttorina Marina Lasonen. Mukana Jukka Romberg'in kvartetti.

Su 5.9. klo 10 Messu, Hangon kirkossa. Heikki Rantala ja Marja Kalliokoski, kanttorina Marina Lasonen. Vietämme syyskauden alkajaisia.

klo 16 Lappohjan naisten piiri aloittaa Lappohjan kirkolla.

PERHEUUTISET

Vihitty avioliittoon:
Tuomas Josua Rautalin ja Tanja Marina Österlund

Kuollut:
Mikko Johannes Wendelius 70 v

Avoimet ovet talleilla

➤ Hangon talli järjestää ratsastuskoululla avoimet ovet su 22.8. klo 14-16. Ohjelmassa on mm. ratsastusnäytöksiä, arpajaiset ja ongintaa. Kaikilla on mahdollisuus kokeilla ratsastusta tai kärryajelua.

LEDAREN
PER SARÉN
CHEFREDAKTÖR

Staden behöver all tillgänglig hjälp

➤ Stadsstyrelsen i Hangö fick för ett par veckor sedan ett brev från finansministeriet där staden uppmanas utse en ordinarie medlem till den tremanna krisarbetsgrupp som ska göra upp ett åtgärdsprogram för att under de närmaste åren balansera stadens ekonomi.

Ministeriet ber också styrelsen ta ställning till förslaget att utse **Rolf Eriksson** - tidigare direktör vid Kommunförbundet och social- och hälsovårdschef vid Hangö stad - till arbetsgruppens neutrala ordförande.

Stadsstyrelsen tar ställning till frågorna vid sitt möte den 23.8.

Arbetsgruppens uppgift är inte lätt. Stadens ackumulerade underskott väntas i år stiga till ca 1.900 euro per invånare, kommunernas snitt var ett överskott på 987 euro/capita år 2009.

Eriksson påpekar att staden inte kan göra särskilt mycket åt intäktssidan, nedgången i samfundsskatten och hamnintäkterna beror i huvudsak på lågkonjunkturen, man kan inte höja inkomstskatten hur mycket som helst utan att Hangös dragningskraft som bosättningsort lider. Hangö behöver skattepengar, men också nya invånare för att bryta den långvariga negativa befolkningsutvecklingen.

Stadens ledning förväntar sig inte mycket från krisarbetsgruppen. Man anser att det egna sparpaketet som fullmäktige godkände i juni är tillräckligt.

Statens inblandning upplevs inte bara som onödigt utan uppenbarligen också som i någon mån nedlåtande.

Programmet utgår från att skatte- och hamnintäkterna repar sig då lågkonjunkturen viker - ett rimligt antagande - frågan är när det sker.

De största inbesparingarna förväntas komma från en sänkning av specialsjukvårdskostnaderna samt från att var tredje pensionärsstol lämnas obesatt. Svagheten är att man inte tar ställning till hur detta påverkar servicenivån. Stadens uppgifter och utgifter minskar inte i motsvarande grad, snarare tenderar de att öka bl.a. genom befolkningsstrukturen.

Finansministeriets representant, överinspektör **Ville Salonen**, betonar att initiativen till åtgärder ska komma från stadens egna beslutsfattare. Arbetsgruppens formella befogenhet är dock att vid behov rösta om åtgärderna. Då kan stadens åsikt åsidosättas av finansministeriets representant och ordföranden med siffrorna 2-1. Den möjligheten är emellertid knappast realistisk, det behövs en bred demokratisk konsensus om åtgärderna för att de ska gå att förverkliga.

Att i detta skede ta ställning för eller mot arbetsgruppen är inte konstruktivt. Däremot förväntar vi oss att krisarbetsgruppen konkretiserar och vidareutvecklar de målsättningar staden sätter. Vi förväntar oss också att staten tar sitt ansvar med mera än bara att diktera krav. Staden behöver all hjälp den kan få.

PER SARÉN

Och Hangövalsen ljuder...

➤ Föreningen Pro Hangö försöker väcka till liv evenemanget Hangövalsen tillsammans med Casino. Nästa lördag får vi uppleva ett verkligt nostalgiskt program med eftermiddagsdans och valskonsert.

Hangö Casino är den vackraste dansrestaurangen i hela landet som vi alla hangöbor skall vara stolta över. Föreningen önskar att alla vänner av dans deltar i evenemanget av hela sitt hjärta.

Georg "Jori" Malmsten sjöng Hangövalsen för första gången på Hangö havspaviljong juli 1931. Han fick då av Hangö stad en pokal som hans dotter **Ragni Malmsten** visade för något år sedan för fultalig publik på valsfestivalen i Casino.

Det hela började år 2000, då en grupp hangöbor ansåg att man kunde fira Hangövalsen på sätt eller annat. De verkliga eldsjälarna var **Seppo Pohjois-Koivisto** (fader till hela idén), **Alan Jeffery**, **Kalevi Korsu**, **Ritva Kosonen**, **Lilli Latola**, **Arvi Suvanto** och **Raija Myllymäki**. Man beslöt att återuppväcka föreningen Pro Hangö och Arvi Suvanto var en självklar ordförande. Han har sedan dess varje år blivit vald på nytt till detta uppdrag.

HANGÖ STADS MATLISTA

Skolorna o. dagisarna

Må	Pyttipanna, riven morot, ättiksgurka
Ti	Köttbullar, sås, potatis, sallad
Ons	Gröt, saftsoppa, bröd, lördagskorv
Daghemmen: Skinfrestelse, kinakålssallad	
To	Apelsinbroilersås, ris, kokta grönsaker, svartvinbärssylt
Fre	Knackkorvssoppa, bröd

Åldringsvården o. HVC

Må	Kalops, chokladpudding
Ti	Köttbullar, solkräm
Ons	Skinkfrestelse, nyponkräm
To	Apelsinbroilersås, saftsoppa, mandelklump
Fre	Knackkorvssoppa, äppelgröt
Lö	Laxgryta, lingonkräm
Sö	Karelsk stek, björnbärskräm

Öppet hus vid stallet

➤ Hangö Udds Ryttare arrangerar öppet hus vid ridskolan inkommande söndag, 22 augusti, kl. 14-16. På programmet finns bl.a. ridduppvisningar, lotteri och mete. Alla har möjlighet att pröva på ridning eller att åka häst och kärra.

80 ÅR

80 år 21.8
Lea Söderström
Ingen mottagning

FIRARHÖRNAN

*Miljontals grattisar och kramar åt vårt charmtroll **Emil** som fyller 5 år 19.8.2010*

ö. Mamma, Pappa, Isabel och "Toivo"

FÖDELSEDAG

7 ÅR
❤-gratulationer till
ALEKSI 21.8.2010
och lycka till i skolan
fr. Mormor + släkten

FÖRENINGAR

Sällskapet för släkt- och hembygdsforskning i Hangö inleder höstens verksamhet med utfärd till Frontmuseet i Lappvik måndagen den 6 september kl. 18. Anm. senast 31.8 till Birgit Holmström tel 040 577 2498.

Hangö Pensionärer r.f:s hemliga resa 25.8.10 startar från garaget kl. 8.00 och kör Kapellhamnsv., Hangöbyv., Skepparegatan, Hullvägen, Esplanaden, torget, Korsmansg., Sandöv., Lappvik. Pris 25 euro.

HSF/HUS: Jolleseglingen fortsätter ikväll kl. 17 i Kapellhamnen. Alla med!

Svenska Pensionärsgillet i Hangö r.f.: Resan till Tusby tisdagen den 31 augusti; Bussen startar kl. 8 (obs! tiden ändrad!) från garaget och kör Kapellhamnsvägen-Hangöbyvägen-Esplanaden-torget-Korsmansgatan. Vid förhinder meddela i god tid åt Inga, tel. 040-829 5395.

HANGÖ SVENSKA FÖRSAMLING

Sö 22.8 Högmässa i kyrkan kl. 12, A. Laxell, R. Näse.
Sö 29.8 Friluftsgudstjänst i Kapellhamnen kl. 11 (tvåspråkig). A-S. Nylund, H. Harju, R. Näse. Jukka Rombergs kvartett medverkar. Kaffeservering.

DÖDA

Vår kära
Laila Linnéa MALMLUND
* 17.12.1932
† 05.08.2010

Ingen är som mor, ingen är som far,
nu finns ingen längre av dem kvar.
På andra sidan stranden,
vid fridens ljusa hamn
står far och väntar stilla
att mor få ta i famn.
Tyst likt dagg som faller,
Ni sakta börjar gå, nu är ni åter två.
Tag vår hälsning med till far,
i våra hjärtan finns ni alltid kvar.

Oändligt saknad av
Håkan, Päivi, Tove, Niklas och Taru
Barbro, Sofia, Linda och Lasse

När dina steg har tystnat
finns ändå ekot kvar.
När dina ögon slocknat vi alla minnen har.
Vi spar dem i våra hjärtan,
tar fram dem då och då.
Så kommer Du för alltid att vara här ändå.

Tack för allt, momi.
Linda och Sofia

Jordfästningen har ägt rum i stillhet.
Ett varmt tack för vänligt deltagande.

Gunnar "Guntti" Arvid DEGERLUND
* 28.2.1924
† 28.7.2010

Krafterna så långsamt domnat
och ögat sin glans har mist.
Hur skönt att från allt få somna
och finna vilan till sist.

Maj-Lis
Stig och Anne
Tom
Peter, Marianne
och Mici

Efter dig, fafa,
blev ljusa minnen.
Tacksamhet fyller i dag
våra sinnen.
Tomppa o. Petski

Ett litet hjärta kan ej förstå
varför Fafa ej mera till oss gå.
Mici

Jordfäst i stillhet.
Tack för varmt deltagande.

Vår käre
Hemming Einar HENRIKSSON
* 20.6.1953 Västanfjärd
† 8.8.2010 Hangö

Jag saknar Dig i kvällens
tysta ensamhet,
en hand i min,
en vän att hålla av.
Jag saknar Dig, när sol och
vind ger bud
om höst och vår, när inte
längre Du här
vid min sida går.
Titi

Med fyllda segel
i solnedgången
min farkost glider till
fjärran land.
Där väntar vilan,
där tonar sången,
där somnar vågen vid vänlig
strand.
Tack för allt, Pappa
Magnus och Anna
Johan och Sandra

Vi kommer att sakna vår
älskade FARFAR
Emelie, Marcus, Celina

Saknad av
övrig släkt och vänner

Jordfästningen i kapellet på Hangö nya begravningsplats 4.9 kl. 14.30. Där efter minnesstund i församlingshemmet, Parkgatan 7.

Ett varmt tack till alla som hedrat minnet av vår kära
Björn Erik ROSVALL
och deltagit i vår sorg.
De anhöriga

Ett varmt tack till alla, som hedrat minnet av vår kära
Mikko Johannes WENDELIUS
och deltagit i vår sorg.
De anhöriga

NAMNSDAGAR

19.8 Magnus, Måns
20.8 Samuel, Sam
21.8 Sven
22.8 Ivar
23.8 Signe, Signhild
24.8 Bertel, Bertil, Berta
25.8 Lovisa, Louise

FAMILJENYTT

Döpt:
Felicia Leona Maria Nyström

Döda:
Laila Linnéa Malmlund, 77 år
Björn Erik Rosvall, 64 år
Greta Sjölund, 81 år

Vigda:
Tanja Marina Österlund från Hangö svenska församling och *Tuomas Josua Rautalin* från Hangö finska församling, vigdes den 14.8 på Torpet i Täktom av kaplan Marja Kalliokoski.

birgit.brunow@gmail.com

Hangö Damkör odottelee konsertin alkamista.

Hangon joulu on alkanut

➤ Joulu alkaa perinteisesti Hangö Damkörin, Hangö Manskörin ja Vox Humanan yhteisellä konsertilla, joka täyttää kirkon. Tänä vuonna konsertti pidettiin joulukuun 18. päivänä. Kaupungissamme toimii kuorolaisten vaikuttava joukko. Äskettäin joukko on kasvanut pari päivää aikaisemmin konsertoineella South Point Gospel-kuorolla.

Kuoroja johtivat niiden vakiojohtajat **Pia Nygård**, **Hans Mecklin** ja **Sigurd Idman**, joka myös nähtiin flyygelin ja urkujen äärellä. Ohjelmisto oli tietenkin jouluinen ja sisälsi useita tuttuja virsiäkin. Konsertti huipentui kolmen kuoron yhteisesti esittämiin Ära vare Gud i höjden sekä useimpien suosikkivirteen Härlig är jorden.

Naiskuoro aloitti laulamalla myönteisiä ja nautittavia joululauluja. Kuoro lauloi erään minun suosikeistani, Nu tändas tusen juleljus **Gunilla Josefsson**in kiinnostavana sovituksena. Hieman draamaa oli tarjolla I denna natt-laulun myötä. Marias vaggsång-laulusta minä pidin kovasti.

Vox Humana lauloi kurinalaisesti Ecce novum gaudiumissa ja Från himlen Gabriel kom-laulussa. Iloista ja nopeaa menoa oli Dingdong! Merrily on high-laulussa. Olisin halunnut enemmän svengaavan esityksen Sylvias hälsningissä. Jouluyö, juhlayö on aina yhtä herkistävä, niin nytkin.

Hangö Manskör lauloi perinteisempiä tulikintoja lauluista O, du saliga ja Det är en ros utsprungen. Konungen kommer-laulussa **Kurt Böckerman** esiintyi varmana solistina ja lauloi entistäkin kauniimmin ja täytelämmin. Siinäpä meillä on ihailtavaa. Manskörenin osio päättyi O, helga natt-lauluun, jossa **Veli-Matti Pihlaja** soitti trumpettia. Laulusolistina esiintyi **Alan Jeffery**.

Kuten alussa totesin, joulu on nyt saapunut Hankoon kiitos kuorojen. Siitähän me kaikki olemmekin kiitollisia.

Muutamat Vox Humanan herrat ovat löytäneet itselleen hienon paikan.

Rakas lukija, kiitos päättyvästä vuodesta ja kaikkea hyvää vuodelle 2011!

/IS

Kalle Rinne on Vuoden urheilija

Ratsastusopettaja Mia Maukosta muistettiin myös kaupungin toimesta

➤- Frisbeegolfin U19-ikäluokan EM-pronssi on hänen merkittävin saavutuksensa tänä vuonna, mutta **Kalle Rinne** on myös edustanut Hankoa ja Hangon Hyrskyjä menestyksekkäästi useissa kisoissa ympäri maata, liikuntatoimen johtaja **Leif "Feffe" Sjöstrand** toteaa palkinnon perustelujen osalta.

Rinne vastaanotti palkintonsa Hangon kaupungin järjestämässä tilaisuudessa jossa muistettiin eri tapahtumia vapaaehtoisvoimin vuoden mittaan järjestäneitä tahoja.

Samassa tilaisuudessa ratsastuksen opettaja **Mia Maukonen** sai tunnustusta myös Hangon kaupungilta pitkäjänteisestä työstään. Maukonen palkittiin aikaisemmin tänä vuonna Suomen ratsastajainliiton toimesta Vuoden 2009 ratsastuksenopettajana.

- Kalle on kaikin tavoin esimerkillinen nuori urheilija ja hyvä esikuva muille. Samalla kun hän on niittänyt kilpailullista menestystä, hän on myös valmistautunut ylioppilaskirjoituksiin. Hän on tavallaan viitisen vuotta sitten tehdyn frisbeegolf-satsauksen tuote, Sjöstrand kertoo.

Mia Maukonen ja Kalle Rinne palkittiin kaupungin toimesta. Frisbeegolfaaja Rinne oli lajinsa ensimmäinen edustaja joka valittiin Hangon Vuoden urheilijaksi. Kuva: Benjamin Ekström.

Maukonen palkittiin kaupunginjohtaja **Jouko Mäkisen** aloitteesta.

- Hän on tehnyt pitkän päivätyön Hankoniemen Ratsastajien ja Hangon eteen ja myös ollut SeaHorse Week-tapahtuman eräs tärkein taustavaikuttaja, Sjöstrand kertoo. mh

Kerhoiltoja kartingharrastajille

➤ Hangon Urheiluautoilijat ry. järjestää tulevan vuoden tammikuusta alkaen kerhoiltoja nuorille kartingharrastuksesta kiinnostuneille tytöille ja pojille. Kerhon tarkoituksena on tutustuttaa nuoria kartingharrastuksen pariin ohjatusti. Opastetuissa tilaisuuksissa tullaan käymään läpi mm. sääntöjä, lippumerkkejä, auton huoltoa sekä myöhemmin keväällä myös ajoharjoituksia.

Perheen yhteinen harrastus

Karting on lajina mitä parhain perhettä yhdistävä laji. Nuori ajaa, isä huoltaa ja äiti hoitaa yleensä muonituksen. Harrastuksen voi aloittaa hyvin nuorena, ensimmäiseen harrasteluokkaan pääsee jo seitsemän vuoden ikäisenä. Karting on harrastajamäärältään merkittävin autourheilun nuorisolaji. Kerhoon osallistujalla ei tarvitse olla aikaisempaa kokemusta lajista, eikä omaa kalustoa. Mikäli olet kiinnostunut tulemaan kerhoiltoihin, sitovat ilmoittautumiset yhteystietoineen 31.12.2010 mennessä osoitteeseen: anita.ylimys@luukku.com.

Markku Saarinen puheenjohtajaksi

Hangon Urheiluautoilijat valitsi syyskokouksessaan seuraavaksi toimintakaudeksi uuden puheenjohtajan. Aikaisemmin varapuheenjohtajana usean vuoden toiminut **Markku Saarinen** jatkaa nyt puheenjohtajana.

HanUA:n varsinaiset jäsenet ovat **Arimo Karvinen**, **Hannu Karvinen**, **Mika Salo**, **Pauli Nummenpää**, **Anita Ylimys** ja **Kimmo Nuutinen**. Toiminta keskittyy tulevana vuonnakin kartingradan yllläpitämiseen ja sen toiminnan kehittämiseen.

JARI MARTISKAINEN

Hangon Ampujat valitsi hallituksen

➤ **Oiva Lyytikäinen** jatkaa Hangon Ampujien puheenjohtajana myös kaudella 2011. Johtokunnassa jatkavat niin ikään **Heikki Ehrnrooth**, **Heikki Lukkarila** sekä Ville Seppälä. Erovuorossa olleet **Ahti Niskanen**, **Hannu Sjöblom** ja **Tapio Kalanti** valittiin myös uudelleen. Varajäseniksi valittiin **Staffan Winberg** ja **Kimmo Kaunisto**. Tilintarkastajaksi valittiin **Veikko-Olavi Eronen**, varalle **Arto Mutikainen**.

Valintakokousta edeltäneissä finaaliammunnoissa henkilökohtaisen kisan voiton vei **Ahti Niskanen** tuloksella 473,9 (381+92,9). Kakkoseksi tähtäsi Staffan Winberg tuloksella 471,1 (377+94,1), kolmanneksi **Mikko Niskanen** 462,0 (365+97,0). mh

Joukkuetulokset syksyllä 2010:

A-sarja:	ottelup.	amm. pist.
1. Printal I	12	6558
2. Kympit	8	5868
3. Genencor	4	4866
4. Printal II	0	3917

Printal II putoaa B-sarjaan.

B-sarja:		
1. Koverhar	24	11271
2. HHP	20	11761
3. HHL	15	11372
4. HTL-Rak Oy	9	5892
5. ResUps	6	4487
6. Printal III	6	3796
7. Villit	2	4785

Koverhar ja HHP nousevat A-sarjaan.

Ysikisa, peruskilpailu:

1. Mikko Niskanen	3 ysiä
Staffan Winberg	3 ysiä
Juri Hietanen	3 ysiä
4. Ahti Niskanen	2 ysiä

Uusinta:

1. Mikko Niskanen (6 lauk.)	3 ysiä
2. Juri Hietanen (6 lauk.)	2 ysiä
3. Staffan Winberg (2 lauk.)	0 ysiä

Naisten futis jatkuu vilkkaana myös 2011

➤ By Night ry:n kausi 2010 on uudelleen herätetyn seuran kannalta ollut menestys ja tavoitteena on tarjota jokaiselle lajista kiinnostuneelle naiselle mahdollisuus harrastaa jalkapalloa sekä olla mukana seuratoiminnassa sen eri rooleissa. Seurassa harjoittelee tällä hetkellä 25 innostunutta eri ikäistä naisfutaria kahden valmentajan opastuksella.

By Night ry./Ladies on saanut täällä perinteikkäässä jalkapallokaupungissa hyvän vastaanoton ja useat tahot ovat lähestyneet meitä kannustavilla ja rohkaisevilla sanoilla naisten harrastejalkapallon eteen. Kuluva kausi on lopuillaan ja vuoteen mahtuu harjoittelua kaksi kertaa viikossa hauskalla huumorilla höystettynä sekä kolme harjoitusottelua joista saldona voitto, tasapeli ja häviö. Ilmapiiri joukkueessa on erittäin innostunut ja pelaajat kannustavat toisiaan harjoituksissa ja otteluissa.

By Night ry:n/Ladies kausi 2011 tulee olemaan toiminnallisesti vilkas. Joukkueemme naisten taidot tulemme mittaamaan Uudenmaan piirin naisten harrastesarjassa ja suunnitelmissa on järjestää myös pienimuotoinen naisten jalkapalloturnaus kesäkuussa Hangossa.

Tässä haluankin kiittää seuramme tukijoita ja olen kiitollinen niille miehille ja naisille, valmentajille, huoltajille ja joukkueenjohtajille, jotka ovat osallistuneet jalkapalloharrastuksen edistämiseen omaa vapaa-aikaansa uhraten.

Mika Kaihoniemi
By Night ry:n puheenjohtaja

Juloratoriet – jubel och lovsång

Gosskören Cantores Minores under ledning av Hannu Norjanen framförde senaste lördag de första tre kantaterna som är den första hälften av mästaren Johann Sebastian Bachs Juloratorium.

Kantaterna för solister, kör och orkester är ursprungligen skrivna att framföras på de tre juldagarna och trettondagen. Tillkomståret är 1734 då Bach var kantor i Leipzig.

Bach hade redan skrivit Matteus- och Johannespassionen så han var familjär med det stora musikaliska dramat. I oratoriet – kantaterna, använder han sig förutom av evangelietexterna även av koraltexter och fri poesi. Det här ger djup och färg åt julens centrala budskap.

I motsats till passionerna är dramatiken i juloratoriet mera neddämpad. Ingen direkt dialog förekommer.

Gosskören Cantoren Minores praxis att framföra stora verk hör till det allra förnämsta man kan tänka. Ett idogt arbete med instudering, körDisciplin, konsertresor, tonbildning och annan musikalisk träning ger åhöraren en upplevelse av någonting större än livet.

Majestätiska klanger

Pukorna i den majestätiskt klingande inledande satsen "Jauchzet, frohlocket! (Fröjda er, gläd er, tacka för dessa dagar, prisa den Högstes verk!) bryter den förväntansfulla stämningen. Tonarten är D dur och trumpeternas sfäriska glans lyfter klangen till höjderna. Körens otroligt höga och klara gossopraner imponerar.

MUSIK

Konsert: J. S. Bach: Juloratoriet, kantaterna I–III med Cantores Minores, Lojo stadsorkester,
Dirigent: Hannu Norjanen
Solister: Piia Komsi, sopran, Maria Kettunen, alt Tom Nyman, tenor, Tuomas Pursio, bas
Plats: Ekenäs kyrka
Tid: 11.12. 2010

Evangelisten börjar med orden ur det kända julevangeliet. Tom Nymans fina diktion är skön att lyssna till. Hans klang är varm och fraseringen naturlig.

I altens första aria "Bereite dich Zion" (Bered dig Sion) ges åhöraren möjlighet att ta del av Marias tankar inför sitt nyfödda barn; hjälten av Davids släkt, världens tröst och räddning.

Mezzosopranen **Maria Kettunen**, som inlett sin sångarkarriär som sopran sjöng den finstämda arian med stor klang. Hennes röstfärg pekar mot dramatik och platsar väl i operalitteraturens tyngre roller. I oratoriets två andra arior kunde en del tekniska problem anas, ställvis problem med renhet.

Bach har skrivit ängelns replik; "Var inte rädda, se jag förunnar er en stor glädje som skall vederfaras alla" för sopran. **Piia Komsi** sjöng med klar och ljus stämma de betagande orden. Tyvärr har Bach endast skrivit en duett för och sopran och bas i de första tre kantaterna. Vi skulle gärna ha hört mera av Piia Komsi.

> "Det här ger djup och färg åt julens centrala budskap"

Röstglans

Konsertens största röstglans bjöd basbarytonen **Tuomas Pursio** på. Hans sångarkarriär har fört honom redan till stora scener i Europa. För tillfället är han knuten till operan i Leipzig.

Med stor glans och nyanserat uttryck framförde han recitativen och bravurarian "Grosser Herr und starker König" (O Herre, mäktiga Konung). I duetten Herr dein Mitleid med sopranen Piia Komsi var balansen dessvärre inte på plats.

Lojo stadsorkester med inkallad förstärkning under Hannu Norjanens ledning gav prov på fin och enhetlig orkesterklang. Blåssektionen utmärkte sej särskilt.

Som en eventuell följd av det stora konsertutbudet inför jul fylldes Ekenäs kyrka inte till sista plats. Synd, eftersom en sådan storsatsning borde falla den stora publiken i smak.

TONY WUORINEN
vnred@vastranyland.fi

När julsångerna klingar strömmar folk till kyrkan

Två konserter med julsånger fick folk att senaste veckoslut samlas till en fullsatt Hangö kyrka.

På torsdagen höll församlingens nya växande gospelkör South Point Gospel en mycket uppskattad svängig konsert med Christmas carols. Både stämningsfulla och glada traditionella anglikanska julsånger berörde publiken på närmare 350 personer. Med engagemang och glädje framförde kören på 22 personer under ledning av kantor **Roland Näse** sin julhälsning. Som kompgrupp fungerade förutom Roland Näse **Kjell Wikström** på elbas och **Markus Helander** på trummor.

På lördagen hölls den traditionella julkonserten med stadens körer. De inledde gemensamt med en psalm från

> "Mycket text eller svåra arrangemang blir ibland ett hinder för inlevelse och nyansering."

Över 500 människor samlades i Hangö kyrka när stadens egna körer kallade till julsång. FOTO: GUNNEL HELANDER

300-talet *Världens Frälsare kom här*, vilket gav en fin historisk grundton för konserten. De övriga tre gemensamma sångerna var även utan tvekan konsertens främsta upplevelse med mäktig och tät körklang. Konserten samlade inklusive körerna mer än 500 personer.

Klar och kraftig klang

Hangö damkör framförde några nyare nordiska julsånger med fin textning och en lättsam ljus ansats under ledning av **Pia Nygård**. Kammarkören Vox Humana under ledning av **Sigurd Idman** hade ett mångsidigt program med bred och harmonisk klang. Hangö mansKör framträdde med två solister, **Kurt Böckerman** och **Alan Jeffery**, samt **Veli-Matti Pihjala** på trumpet. Kören under **Hans Mecklins** ledning kan prestera en både klar och kraftig klang.

MUSIK

Konsert 1: South Point Gospel
Konsert 2: Körernas julkonsert
Plats: Hangö kyrka

Sigurd Idman ackompanjerade flera av konsertens sånger på piano eller orgel. Vid en sådan här blandad konsert märks att de välbekanta julsångerna sitter bäst framför allt i sitt uttryck. Mycket text eller svåra arrangemang blir ibland ett hinder för inlevelse och nyansering.

För besökarna blir det viktigaste intrycket dock den varma gemenskapen och julstämningen, som med sitt tänkvärda budskap får föra oss in i julfirandet. Att så många dessutom väljer att besöka en julkonsert visar att julsångerna är en viktig del i upplevelsen av vårt traditionella julfirande.

GUNNEL M. HELANDER
vnred@vastranyland.fi

Ortodox jul i Hangö med finska traditioner

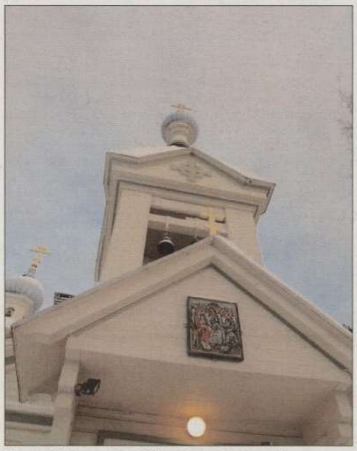

En mosaikikon av Ina Colliander pryder framsidan av ortodoxkyrkan.

Ina Collianderin tekemä mosaiikki-ikoni koristaa kirkon etupuolta.

Från och med slutet av 1800-talet har Hangö haft en liten men aktiv ortodox församling. Ofta deltar upp till ett tjugotal personer i gudstjänsterna och kyrkokören har ett tiotal medlemmar fast församlingen har bara drygt 80 medlemmar.

Den vackra träkyrkan är en prydnad för staden och en glädje för ögat. Kyrkan representerar den i Finland sällsynta sibiriska kyrkoarkitekturen. Kyrkan gör sig speciellt bra i vintrigt snölandskap. Till det ortodoxa östra grannlandets jul och nyår hör Fader Frost, även om han inte har något med den kristna jultraditionen att göra. Hur firar de ortodoxa i Hangö sin jul?

Fasta och nationella traditioner

Även om den ortodoxa julen avviker från exempelvis den lutherska firar de ortodoxa numera ungefär på samma sätt som majoriteten i vårt land. I Ryssland följer den ortodoxa kyrkan fortfarande den gamla julianska kalendern enligt vilken julen infaller 11 dagar senare. Eftersom den ortodoxa kyrkan i Finland är statskyrka följer den alltsedan 1920-talet samma kalender som Finland – den gregorianska.

- I början följde man två kalendrar men det blev besvärligt då det kunde finnas både ortodoxa och lutheraner i samma familj; firandet inföll då på olika dagar, berättar religionslärare **Kirsti Jeffery**.

Även i övrigt följer de ortodoxa jultraditionerna samma modell som övriga finländares. Hon berättar också att man inte i Finland firar Fader Frost. Figuren skapades under Sovjettiden som ersättning för religion och jul.

Typiskt för ortodoxt julfirande är att man gärna bör fasta 40 dagar före jul liksom man gör före påsk. Hur man gör det är ändå en fråga mellan människan och den himmelska fadern.

- Vi diskuterar inte saken utan envar fastar på sitt eget sätt. Det kan handla om att avstå från vissa maträtter men också att avstå från annat, berättar Jeffery.

- Viktigt är inte vad man äter eller dricker …

- … utan det som kommer ur munnen, säger kyrkans vaktmästare **Mari Backman**.

Enligt ortodox lära räknas julaftonen ännu till fastetiden men i Finland äter man på traditionellt finländskt sätt sin julmiddag redan på julaftonen.

Lågan är en fortsättning på bönen

När man träder in i den gamla kyrkobyggnaden märker man vilken viktig roll ljusen har. Jeffrey förklarar att de – och även kupolerna i kyrkans tak representerar brinnande böner.

- Vi menar att när människan ber inför en ikon och tänder ett kyrkoljus så fortsätter ljuset bönen även om människans tanke kan ha flugit sin kos.

Vad är då julens centrala budskap för en ortodox?

- Kristus är född, tacka!, säger Jeffery och Backman med en mun.

Hela idén med julgåvor är ur ortodox, teologisk synvinkel den att vi ger varandra gåvor eftersom vi inte mera kan ge dem till Jesus.

Elias Vartio/IS

Den ortodoxa kyrkan i Hangö och julfirandet

Den ortodoxa tron bredde ut sig med ryska soldater på 1800-talet då Finland lydde under den ryske tsaren. Hangökyrkan har däremot alltid varit en civil kyrka som fick sin början då de ryska badgästerna ville ha också andlig omsorg. Man började samla medel för kyrkan 1890 och grundstenen murades i augusti 1894. Kyrkan är ritad av den ryske arkitekten **V.I. Barankejev**. Kyrkan är kulturhistoriskt intressant bl.a. för att konstnären **Ina Colliander**, som har belönats med Pro Finlandia-medaljen, har skapat flera mosaikikoner till kyrkan. Största delen, 16 stycken befinner sig under kupolerna. En ikon kan beskådas inne i kyrkan och en ovanför kyrkans ytterdörr. Ikoner av Colliander finns också bl.a. i Nya Valamo kyrka.

På julafton, som är de ortodoxas sista fastedag, firas nattvardsgudstjänst kl. 14.

EV/IS

Hangossa vietetään myös Ortodoksista joulua suomalaisin perintein

Mari Backman är kyrkans vaktmästare.

Mari Backman toimii kirkon vahtimestarina.

Jultomtens förebild, den helige Nikolaus.

Joulupukin esihahmo pyhä Nikolaos.

Hangossa on jo 1800-luvun lopulta lähtien toiminut pieni, mutta sitäkin aktiivisempi ortodoksikirkko. Palveluksissa saattaa useinkin olla parikymmentä osallistujaa ja myös kirkkokuoro on noin kymmenhenkinen, vaikka kirkolla onkin Hangossa vain reilut 80 jäsentä. Suomessa harvinaista siperialaista arkkitehtuuria edustava puukirkko esiintyy erityisen hyvin edukseen talvisessa lumimaisemassa. Ortodoksienemmistön Venäjän joulun- ja uudenvuodenviettoon mielletään usein Pakkasukko mukaan, vaikka se ei millään tavalla kuulukaan jouluun tai kristillisiin perinteisiin. Mutta miten joulua vietetäänkään ortodoksien keskuudessa täällä, Hangossa?

Paastoa ja kansallisia perinteitä

Vaikkakin ortodoksisella joululla on monia ominaispiirteitä esimerkiksi luterilaiseen jouluperinteisiin nähden, viettävät ihmiset nykypäivänä hyvin pitkälti samanlaista joulua kuin valtaväestö. Venäjällä ortodoksinen kirkko seuraa edelleen vanhaa juliaanista kalenteria, jonka johdosta joulu ajoittuu 11 päivää edemmäksi. Suomen ortodoksinen kirkko on kuitenkin valtionkirkkona noudattanut samaa kalanteria kuten Suomen valtio – gregoriaanista kalenteria – jo 1920-luvulta lähtien.

- Alkuvaiheessa noudatettiin kahta kalenteria, mutta se johti hulluun tilanteeseen, kun perheessä saattoi olla sekä luterilaisia että ortodokseja, jolloin juhlat eivät osuneet samalle päivälle, kertoo uskonnonopettaja **Kirsti Jeffery**.

Muutoinkin joulunviettoperustuu pitkälti suomalaisiin kansallisperinteisiin. Esimerkiksi pakkasukolla – joka Neuvostoliitossa tehtiin uskonnon ja joulun korvikkeeksi – ei ole suomalaisten ortodoksien jouluperinteissä minkäänlaista sijaa, kertoo Jeffery.

Ortodoksisessa joulussa on pääsiäisen tavoin myös on hyvä paastota 40 päivää. Se miten ihminen alkavan paaston suorittaa on kuitenkin hänen ja kaikkivaltiaan välinen asia.

- Se on jokaisen ihmisen ja Jumalan välinen asia. Emme keskustele siitä, vaan jokainen noudattaa oma paastoohjemaansa. Se voi olla ruokapaasto, mutta se voi olla muutakin, kertoo Jeffery.

- Oleellisinta ei ole se mitä syö tai juo … , sanoo Jeffery

- …Vaan se mitä suusta tulee ulos, jatkaa kirkon vahtimestari **Mari Backman**.

Ortodoksisen kirkon opetusten mukaan jouluaatto lasketaan vielä paastoaikaan, mutta useissa perheissä syödään joulupäivällinen kansallisten perinteiden mukaan jo silloin.

Hangon ortodoksinen kirkko ja joulunvietto

Ortodoksinen usko levisi 1800-luvulla Venäjän keisarikunnan alaisuudessa pitkälti sotaväen mukana Suomeen. Hangon ortodoksinen kirkko on sitä vastoin aina ollut siviilikirkko, joka sai alkunsa siitä, kun kylpyläkaupungin venäläiset vieraat tahtoivat myös hengellistä huolenpitoa. Varoja kirkolle alettiin keräämään vuonna 1890 ja peruskivi muurattiin elokuussa 1894. Kirkon arkkitehtuuri on venäläisen arkkitehdin **V.I. Barankejevin** käsialaa. Kirkko on myös kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoinen senkin puolesta, että muun muassa Pro Finlandia -mitalilla palkittu taiteilija, **Ina Colliander** on tehnyt useita mosaiikki-ikoneita kirkkoon. Näistä suurin osa, kuusitoista kappaletta, on ns. liekkikupolien alla. Yksi ikoni on myös nähtävissä kirkon sisällä ja toinen kirkon ulko-oven yläpuolella. Hangon kirkon lisäksi Collianderin tekemiä ikoneita löytyy muun muassa Uuden Valamon kirkosta.

Jouluaattona – ortodoksien viimeisenä paastopäivänä – 24.12. vietetään ortodoksikirkossa ehtoollispalvelu klo 14.00.

EV

Liekki jatkaa rukouksia

Kun astuu vanhaan kirkkorakennukseen, voi helposti huomata kynttilöiden olevan tärkeässä roolissa. Jeffery selittää tuohuksien – ja myös kirkon kupolien – edustavan palavaa rukousta.

- Me ajatellaan, että kun ihminen rukoilee ikonin edessä ja sytyttää tuohuksen – kirkkokynttilän – niin tuohuksen liekki jatkaa rukousta, vaikka ihmisen ajatus on jo saattanut mennä tiehensä.

Mutta mikä onkaan sitten joulun keskeinen sanoma, ortodoksilaisittain?

- "Kristus syntyy, kiittäkää", kertovat Jeffery ja Backman yhteen ääneen.

Koko idea joululahjojen antamisesta on siis se, että lahjat annamme toisillemme, koska Jeesukselle emme enää voi niitä antaa, Jeffery opastaa.

Elias Vartio

Satavuotias kuoro kutsuu kaupunkilaisia juhlaan

(**Hanko**) Hangon Suomalainen Sekakuoro viettää satavuotisjuhlaansa huhtikuun toisena päivänä kaupungintalossa kello 18. Tarjolla on musiikkia, puhetta, tietenkin kuorolaulua ja kakkukahvit.

Juhla on oikeastaan hieman myöhässä, sillä kuoro perustettiin jo vuonna 1915 ja silloin sen ensimmäinen kuoronjohtaja oli Sune Karlsson.

Nykyisin kuorossa laulaa noin 25 laulajaa ja sitä johtaa Antti Soininen. Laulajien määrä tietenkin vaihtelee jonkin verran, vaikka suuri osa laulajista on ollut mukana jo vuosikausia.

Hangon Suomalainen Sekakuoro esiintyy säännöllisesti Kalevala-juhlassa ja vappuisin Casinopuistossa. Se osallistuu usein myös laulujuhliin ja kuorojen yhteisesiintymisiin.

Nyt kuoron äänet ovat "tasapainossa" kuoronjohtajan mukaan, mutta kuoroon toivotaan jatkuvasti uusia laulajia.

-Ei tarvitse osata lukea nuotteja, sanoo kuoronjohtaja.

-Monet nykyisistä laulajistakaan eivät osaa. Mutta tietenkin se on laulajalle helpompaa, jos hän osaa edes jonkin verran.

Juhlakonsertissa kuoro laulaa aluksi vanhoja tuttuja suomalaisia kuorolauluja, kuten "Hangon marssin", "Suomen laulun", "Tuonne taakse metsämaan", jne.

Toisessa osiossa kahvitauon ja vierailijoiden esiinnyttyä kuoron laulut painottuvat enemmän Hankoon. Silloin ohjelmassa on mm. "Rantakahvila", "Hulluna Hankoon", "Hanko onni on", jotka ovat perushankolaisia lauluja; sekä sanat, sävellykset ja sovitukset ovat hankolaisten tekemiä.

Kuoronjohtaja Antti Soinisen takana kuoro "äänittäin", sopraanot edessä, bassot taimpana. (mukana harjoituksissa olivat - nimet varmaan epäjärjestyksessä – Marketta Leino, Merja Kivihaka, Maila Holmström, Pirkko Hämäläinen, Pirkko Heinänen, Krista Kindt-Sarojärvi, Anneli Kuittinen, Päivi Vuorjoki, Lii Klimov, Arja Salmia, Päivi Lind, Tuula Barck, Alan Jeffery, Sami Mattila, Pentti Näsänen, Harri Heinänen, Esko Kari, Veikko Kovalainen ja Mats Sarojärvi. Poissa olivat Jarmo Valtimo ja Raimo Mustakangas.

Juhlassa vierailee esiintymässä kuoroon kuulumattomia "tähtiä": Melissa Ajosmäki laulu, Miikka Lampinen kitara ja Mats Sarojärvi flyygeli.

Laulamisen keskeyttää hetkeksi kahvitauko ja tarjolla on silloin kahvia ja kakkua.

Kuoro toivottaa hankolaiset tervetulleiksi juhliinsa. Ja kuoro tarjoaa niin ohjelman kuin kahvitkin juhlapäivänään. -kn-

Kokeileva kuoronjohtaja

Kuoronjohtaja Antti Soininen voi olla hyvinkin kokeileva ja rikkoa perinteitä vain sen tehdäkseen. Siitä seuraava tarina.

Pohjaksi voin kertoa kuuluvani itse siihen muinaismuistojen ryhmään, jonka lapsuudessa pienet lettipäiset tytöt koltuissaan ja esiliinoissaan ja harjastukkaiset pojat molskihousuissaan kokoontuivat torstaisin kello kuuden aikaan radion viereen kuuntelemaan Markus-sedän lastentunteja. Olivat ne kivoja muutenkin, mutta parhaita olivat laulut, joita esittivät Kiparikvartetti ja Malmstenit.

Yksi jännittävimmistä lauluista oli "Mikki-hiiri merihädässä". Kun lähestyi se kohta, jossa Meripeikko astui kuvaan, lasten vatsassa kipristeli jännitys ja kun Meripeikko aloitti syvällä bassollaan: "Oon Meripeikko, purtes on heikko...", niin kyllä meitä pelotti. Mutta se oli "hyvää" pelkoa, sillä me kaikki osasimme laulun sanat ulkoa ja tiesimme, että kohta Suomen Joutsen tulee ja pelastaa tilanteen.

No, eräissä harjoituksissa kuoro lauloi juuri tätä laulua. Mutta kun tuli Meripeikon vuoro, se olikin heleä sopraano.

Se oli shokki. Sanoin aivan järkyttyneenä kuorojohtajalle, ettei noin voi tehdä. Se on vastoin kaikkia perinteitä, vastoin kaikkea... Johon kuoronjohtaja aivan tyynesti totesi, että juuri siksi teimmekin näin. Itse en ole vieläkään täysin toipunut. -kn-

Paikallishistorioitsijan kunniaksi

Koulukatu muuttui John Gardbergin kaduksi

(**Raasepori**) Karjaan ruotsinkielisten koulujen välistä kulkeva Koulukatu on jäänyt historiaan. Uusi nimi on John Gardbergin katu Karjaalla aikanaan vaikuttaneen opettajan ja paikallishistorioitsijan mukaan. Uudelleen nimetty osuus kulkee Naapurinkadulta Bulevardille.

Tapahtuman kunniaksi järjestettiin vihkimistilaisuus, johon Raaseporin kaupunginjohtaja Tom Simola oli kutsuttu paljastamaan uusi katukyltti ja alakoululaiset lauloivat. Tilaisuudessa oli saapuvilla myös kaupunginhallituksen puheenjohtaja Anders Walls.

-On mukavaa, että katuja nimetään kotiseudun hyväksi toimineiden henkilöiden mukaan. Uuden katuosuuden sijainti on mainio koulujen ja Gardbergin talon lähellä ja muistuttaa nuorempia ja tulevia sukupolvia menneistä ajoista ja ihmisistä, Walls puhui.

Gardberg Centerin puheenjohtaja Christer Kuvaja kertoi John Gardbergin (1899-1974) muuttaneen Karjaalle vuonna 1929, jolloin aloitti työt Karis-Billnäs samskola -yhteiskoulun rehtorina. Hän toimi tehtävässä vuoteen 1963.

Turussa syntynyt Gardberg valmistui filosofian kandidaatiksi 1920-luvun alussa, väitteli tohtoriksi vuonna 1936 ja sai professorin arvonimen vuonna 1973. Gardberg julkaisi useita paikallishistoriallisia tutkimuksia Kemiön ja Karjaan alueelta. Hän ehti vaikuttaa myös kunnallispolitiikassa ja asui Karjaalla kuolemaansa saakka.

-Yhdistyksessämme on suunnitteilla biografia Gardbergista vuodelle 2017 ja se tulee kertomaan hänestä enemmän, Kuvaja kertoi.

John ja Göta Gardbergin vuonna 1937 rakentama talo lahjoitettiin aikanaan Karjaan kaupungille. Yhdistys osti talon vuonna 2007. Koulujen lähellä sijaitsevassa Gardbergin talossa oli katukyltin paljastuksen jälkeen ohjelmassa yhdistyksen toiminnan esittely ja yhteistyökeskustelut kaupungin kanssa. Talosta siirryttiin tutustumaan vielä yhdistyksen ylläpitämään paikallisarkisto Arestiin.

Journalisti markkinoimaan

(**Inkoo**) Kunnanhallitus on valinnut Inkoon kunnan uuteen tiedottajan toimeen aluksi puolen vuoden määräajalla Benjamin Lundinin (entinen Knopman). Hän aloittaa työt 4. huhtikuuta.

27-vuotias Lundin on valtiotieteiden kandidaatti ja hän on erikoistunut journalismiin ja tiedotusoppiin. Lundinilla on yli 10 vuoden kokemus toimittajan työstä ja hän on työskennellyt aiemmin Västra Nyland -lehden toimittajana.

-Inkoo on kaunis paikka, josta löytyy jokaiselle jotakin. Kuntaa ei ole kuitenkaan markkinoitu sen ansaitsemalla tavalla ja tähän haluan saada muutoksen, Lundin sanoo.

"Via Lacrima" -konsertti Karjalohjalla

Karjalohjan kirkossa kuullaan pitkäperjantaina 25.3. kello 20 "Via Lacrima" -konsertti, jonka musiikki vie kuulijat piinaviikon tunnelmiin ja kärsimyksen tielle, mutta myös toivon äärelle.

Konsertin avaava Benjamin Brittenin "Lachrymae" -sooloalttoviululle ja jousiorkesterille sekä latvialaisen Peteris Vasksin "Musica dolorosa" ilmaisevat piinaviikon synkimpiä tunnelmia, kun taas toivoa kärsimystielle tuovat Joseph Haydnin "Salve Reginan" kolme sopraanoaariaa sekä konsertin päättävä Franz Schubertin G-duuri messu.

Konsertissa esiintyvää E-ensemble orkesteria johtaa kapellimestari Teemu Hämäläinen ja sopraano Tuuli Lindebergin lisäksi lausolisteina kuullaan basso Heikki Oramaa sekä tenori Lasse Riutamaata. Brittenin Lachrymaen alttoviulusolistina soittaa Riitta-Liisa Ristiluoma. Schubertin messun kuoro-osuuksista vastaavat Pia Hemmingin valmentamat Laurentius-kuoro ja Kirkkonummen kamarikuoro.

Vastakohdat täydentävät toisiaan Zebrassa

Italialainen nykytaide nostalgisten suomalaistunnelmien mausteena

(**Raasepori**) Galleria Zebra tarjoaa valokuvataiteen ystäville nostalgisia suomalaistunnelmia ja luontokokemuksia kahden italialaistaiteilijan videoteoksilla, installaatioilla ja taidekirjoilla täydennettynä. Uusiin näyttelyihin voi tutustua Karjaalla maaliskuun loppuun saakka.

Vuoden 2016 Fotofinlandia-ehdokkaan Martti Matilaisen kuvasarjoissa on muistoja ja tunnelmia 1950- ja 1960-luvun kerrostalopihojen Helsingistä ja kaupunkilaispojan ensimmäisestä metsäkokemuksesta.

Suomalaistunnelmien täydentävänä vastakohtana Zebra tarjoaa kahden italialaisen taiteilijan Vittorio Tononin ja Franco Ubertinin nyky- ja käsitetaidetta.

Kaupungista metsään

Kuvasarja "Mun Stadi" liittyy Matilaisen lapsuuden ja nuoruuden Helsinkiin, lähinnä Kallion ja Kaivopuiston alueille. Kahdeksan kuvan sarja on osa suurempaa Stadi-aiheista kuvakokonaisuutta joka valmistuu noin vuoden kuluttua.

-Lapsuuteni muistikuvat liittyvät korkeiden kerrostalojen hämäriin ja ahtaisiin sisäpihoihin. Ne olivat yleensä täynnä elämää. Pihat olivat jännittäviä ja sokkeloisia paikkoja. Tämä oli osa mun Stadia, jonka tunnelmaa olen yrittänyt näissä kuvissa tavoitella, Matilainen taustoittaa.

"Minun metsäni" kuvasarjassa hän on pyrkinyt luomaan kokonaistunnelmaa, jonka muistaa lapsuudestaan tutustuttuaan ensimmäistä kertaa "kunnon" metsään.

-Kokemus oli salaperäinen ja hieman pelottavakin. Siitä asti, kun 1980-luvulla muutin maalle, olen etsinyt samaa vaikutelmaa. Nykymetsistä en ole sitä löytänyt. Niinpä päätin rakentaa sen itse nykyisillä kuvankäsittelymenetelmillä, Matilainen kertoo.

Menneisyyden kokemukset nousevat hänen mukaansa esiin välillä selkeinä, toisinaan unenomaisina kuvina ja tunnelmina, jotka ovat eräänlaista itsetutkiskelua ja oman elämän pohdiskelua.

Kaikki näyttelykuvat on tehty kollaasitekniikalla, jolla Matilainen on luonut usean kuvan osia yhdistelemällä uusia todellisuuksia.

Nykytaiteen ilmaisua

Italialainen taiteilija ja taidekuraattori Vittorio Tonon työskentelee poikkitaiteellisesti ilmaisukeinoinaan maalaus, installaatiot ja käsitetaide. Zebran näyttelyssä on esillä kolme taiteilijakirjaa ja neljä kuvaa.

Nostalgiset suomalaistunnelmat ja italialainen nykytaiden kohtaa vat galleria Zebrassa. Martti Matilaisen "Minun metsäni" yllä, Franco Ubertinin teos alla.

Kahden viime vuosikymmenen aikana Tonon on tuottanut taidetapahtumia ja tehnyt suuria installaatioita. Niissä korostuvat taidepedagogia, interaktiivisuus ja kannanotot ympäristön puolesta.

Tonon löysi abstraktin kuvakielen opiskellessaan nykytaidetta Milanossa ja ilmaisun rajat alkoivat ylittyä. 1990-luvulla hän innostui uusista koneellisista ilmaisukeinoista ja alkoi käyttää uusiutuvia materiaaleja installaatioissaan.

Italialaistaitelija Franco Ubertinin tärkein ilmaisumuoto on videotaide. Kaikki alkoi valokuvauksesta, jota hän tutki ja opiskeli itsenäisesti.

Zebrassa esillä on kokonaisuus "Archeology during the years". Valokuva edustaa Ubertinille mennyttä aikaa, video nykypäivää.

-Valokuvat ja liikkuvat kuvat ovat tavallaan kaksi näkökulmaa pakkomielteiselle jälkien etsimiselleni hylätyillä ja hiljaisilla paikoilla. Joskus niitä löytyy, jälkiä elämästä erilaisissa muodoissa ajan väistämättömän turmelun alla, Ubertini taustoittaa.

Kolmesataa tähtipommia ja paljon muutakin mukavaa

Länsi-Uudenmaan suurin ilotulitus järjestetään taas Pohjassa

(**Raasepori**) Vapaapalokuntalaisten useiden viikkojen työ huipentuu taas noin 12 minuutin ilotulitukseen uudenvuodenaattona Pohjan kirkonkylässä.

Länsi-Uudenmaan suurimmassa ilotulituksessa taivaan tuuliin lähetetään kolmisensataa tähtipommia, joiden halkaisija on 3-6 tuumaa.

-Suurimpien putkista lähetettävien pommien, jotka painavat 2-3 kiloa, nousukorkeus on 200-250 metriä ja kuvion halkaisija noin 100 metriä, Magnus Lindholm kertoo.

Lisäksi yleisön iloksi paukutetaan ja poltetaan alkuillasta satoja patoja, roomalaisia kynttilöitä, miinoja ja hyrriä. Kerralla lähtee 15-25 ilotulitetta. Kirkonkylän raitille sytytetään lisäksi 220 ulkotulta valaisemaan päättyvän vuoden pimeää iltaa.

Ilotulituksen hinta on tänä vuonna 8.000 euron paikkeilla ja se toteutetaan jokavuotiseen tapaan useiden kymmenien sponsoreiden avustuksella. Tuotto, joka on 1.000-2.000 euroa, käytetään Pohjan vpk:n vilkkaaseen nuorisotoimintaan, jossa on noin 40 nuorta.

Yli 20 vuoden kokemuksella

Alkuillan tapahtuma paloautoajeluineen järjestetään perinteisesti lapsiperheiden iloksi. Pohjan vpk halusi tarjota perheen pienimmillekin mahdollisuuden nähdä uudenvuoden ilotulitus.

-Ilotulitukseen päättyvä uudenvuoden tapahtuma järjestetään jo 23. kerran. Taukoa pidettiin vain vuonna 2010 paloaseman korjaustöiden vuoksi, Kimmo Wiman kertoo.

Pohjan vpk järjesti uudenvuoden tapahtuman ensimmäisen kerran vuonna 1992. Silloin sitä oli seuraamassa vain muutaman sadan hengen yleisö ja ilotulituksessa ammuttiin tavallisia keppiraketteja paloaseman tornista.

Tapahtumalle oli kuitenkin kysyntää ja se kasvoi nopeasti moninkertaisiin mittoihin.

-Alussa tätä rakennettiin päivä tai kaksi, nyt työhön menee kaikkinensa jo ainakin kuukausi, Wiman sanoo.

Pohjan vpk aloitti tapahtuman rakentamisen tapaninpäivänä ja välipäivien työpäivät venyvät perinteisesti myöhään. Työläintä on ilotulitteiden asentaminen torniin, jossa kuljetaan vain tikapuissa. Aattona talkooväki pääsee uudenvuoden viettoon iltayhdeksän paikkeilla siivouksen ja purkamisen jälkeen.

Turvallisuudesta huolehdittava

Musiikki otettiin näytökseen mukaan 10 vuotta sitten. Pohjassa on ammuttu halkaisijaltaan jopa 12-tuumaisia tähtipommeja, mutta suurimpien ilotulitteiden hinta on pompannut pilviin lakimuutoksen seurauksena. Sen vuoksi nyt tyydytään hieman kevyempiin, mutta edelleen erittäin näyttäviin ilotulitteisiin.

Ilotulitusnäytöksen musiikki on valittu Pohjan paloasemalla. Kappaleita on puolenkymmentä tyyliin "jokaiselle jotakin". Tietokoneohjatun, musiikin mukaan ajastetun ohjelman toteutuksesta sekä suureen ilotulitukseen tarvittavista viranomaisluvista vastaa yhteistyökumppani Suomen Ilotulitus Oy.

Pohjan vpk:ssa on viisi ampujakoulutuksen käynyttä henkilöä, jotka saavat käsitellä vain ammattilaiskäyttöön tarkoitettuja ilotulitteita.

-Tämän näytöksen tekee erikoiseksi se, että ilotulitukseen liittyy myös paloasemarakennus ja torni, kun yleensä tällaiset järjestetään tasaisella maalla. On oltava tarkkana, ettei mikään syty palamaan ja turvaetäisyyksistä on huolehdittava, Kenneth Björklöf sanoo.

Hän kehottaa myös aivan lähimpänä olevia käyttämään suojalaseja. Keinokuituiset takitkin on hyvä jättää kotiin, koska taivaalta putoaa isossa ilotulituksessa melkoisesti roskaa. Vapaapalokuntalaiset toivovat tuulenvireen käyvän aattona maalta merelle ja myös siksi, että savuverho ei jäisi paloaseman ja kentän päälle.

Huima yleisö vuodesta toiseen

Ilotulitusta tullaan katsomaan pidempienkin matkojen päästä, kun kunnalliset ilotulitukset ovat nykyään yhä harvinaisempia. Arvioiden mukaan paikalla oli viime vuonna jopa 7.000-8.000 katsojaa, mikä tarkoittaa paitsi kirkonkylän keskustan, myös lähiteiden ruuhkaantumista varsinkin Karjaan suuntaan. Esimerkkinä mainittakoon myös, että grillimakkaroita menee kaupaksi yleensä tuhat vain tunnissa tai parissa.

-Liikenteen ohjaus on ylättävänkin tärkeää ja siihen on panostettu. Paikalle kannattaa saapua hyvissä ajoin ja liikenteeseen ei kannata lähteä ihan heti ilotulituksen jälkeen, vaan odottaa pahimman suman purkaantumista, Harry Ljungqvist neuvoo ja kehottaa myös järjestämään kimppakyytejä Pohjaan mahdollisuuksien mukaan.

Pohjan vpk on investoinut uusiin aitoihin, telttoihin ja grilleihin, joten menojakin on. Aiemmin katselualueet on eristetty sulkunauhalla, nyt turvallisuutta on parannettu aidoilla.

Uudenvuoden tapahtuma on ollut jo vuosia vapaapalokunnan tärkein ja käytännössä myös ainoa varainkeruutempaus. Ilotulitus alkaa torstaina hieman kello 18 jälkeen kirkonkellojen soiton tauottua.

Pohjan vapaapalokunta järjestää taas Länsi-Uudenmaan suurimman ilotulituksen, jota tullaan katsomaan pidemmältäkin. Harry Ljungqvist (vas.), Magnus Lindholm, Kenneth Björklöf, Kimmo Wiman ja Ted Eloranta ovat valmiina torstai-illan H-hetkeen kirkonkylän keskustassa. Viikkojen työ huipentuu noin 12 minuutin ilotulitukseen musiikin säestyksellä.

KOULUJA JA KURSSEJA | SKOLOR OCH KURSER

Uusi kurssi ma 11.1. auto klo 18.00
Ny kurs ti 12.1 bil kl. 18.00
040 705 3099
0400 471 387
BILSKOLA•AUTOKOULU
TREXO
Prästmossegatan 6
Papinnevankatu 6
Karis/Karjaa
www.trexo.fi
Hitta oss på Facebook • Löydä meidät Facebookista

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

Hangon suomalainen kansalaisopisto

Kevätlukukausi alkaa 7.1.2016

Uusia kursseja keväällä

Having fun around the table, englannin keskustelu
Alkaa ma 11.1.2016 klo 18.00
Opettaja: Alan Jeffery
Hinta 28 €
Koulukatu 9-11

Tietokone arkipäivän työvälineenä
Alkaa ma 11.1.2016 klo 18.00
Opettaja: Pekka Aaltonen
Hinta 33 €
Haagapuiston koulu

Tee itse oman pihan pihasuunnitelma
Info ma 11.1.2016 klo 18
Kurssi alkaa ma 18.1.2016 klo 18.
Opettaja: Jaana Pulkkinen
Hinta 27 €, Koulukatu 9-11
HUOM! Ilmoittautuminen viim. 7.1.2016

Havuaitojen leikkaus
Ke 16.3.2016 klo 18.00
Opettaja: Jaana Pulkkinen
Hinta 10 € Koulukatu 9-11

Ennakkoilmoittautumisia otetaan vastaan:
Hygieniapassi (maalis-/huhtikuu)
Anniskelupassi (maalis-/huhtikuu)

Monille muille kursseille löytyy myös paikkoja, niitä voi kysellä opiston kansliasta.
Puh. 040 146 0262

Hangö svenska medborgarinstitut

Vårterminen startar 7.1.2016

Nya kurser på våren

Having fun around the table, engelsk diskussion
start må 11.1.2016 kl. 18.00
Lärare: Alan Jeffery
Pris 28 €
Skolgatan 9-11

Sagans färger och symboler
Satumaailman värit ja kuviot
Start to 14.1.2016 kl. 17-20
Lärare: Maritth Norrgård
Pris 22 € + material
Skolgatan 13-15

Fiffig förvaring
Jujua säilytykseen
Start to 3.3.2016 kl. 17-20
Pris 22 € + material
Skolgatan 13-15

Trasmattan i fokus
Räsymatto fokuksessa
Start to 7.4.2016 kl. 17-20
Pris 22 € + material
Högbergsgatan 15

Intresseanmälningar kan göras redan nu till
Serveringspass (mars/april)
Hygienpass (mars/april)

Det finns ännu lediga platser på flera kurser, ta kontakt med kansliet.
Tfn 040 146 0260

Elämä on näkemisen arvoinen

Suojalasit pelastavat monelta murheelta

Ilotulitteista johtuvien sairaalahoitoa vaativien silmävammojen määrä on pääsääntöisesti viime vuosina pienentynyt, Tukes tiedottaa.

Viime vuodenvaihteen ilotulitusten yhteydessä sattui kuitenkin 17 sairaalahoitoa vaatinutta silmävammaa, niistä kuusi lapsille ja osa myös katsojille. Yksikään vamman saaneista aikuisista ei käyttänyt suojalaseja.

Tukes kannustaa uudenvuoden juhlijoita käyttämään ilotulitteita turvallisesti. Virasto haastaa julkisuuden henkilöitä ja kaikkia muitakin ottamaan itsestään kuvan suojalasit päässä ja julkaisemaan sen sosiaalisen median kanavissa tunnuksella #muistasuojalasit.

Tukes kannustaa suojalasien käyttöön tällä kertaa myös tekemällä ns. tubettajayhteistyötä. Eetu Pesonen alias Eeddspeaks kannustaa suojalasien käyttöön välipäivänä julkaistavassa videossaan.

-Näin pyrimme tavoittamaan ilotulitteiden käytön kannalta keskeiset riskiryhmät. Uskomme myös esimerkin voimaan, Tukesin viestintäjohtaja Johanna Salo-

Haahkaveikkauksessa veikataan myös saapumispäivän säätä

(**Hanko**) Hangon lintuasema ja Aronian haahkatutkimustiimi järjestää viidennen kerran kilpailun, jossa tehtävänä on arvata, milloin ensimmäiset kevätmuuttavat juhlapukuiset haahkat nähdään Hangon lintuasemalla. Tällä kertaa veikataan myös saapumispäivän lämpötilaa.

Haahkan saapuminen saaristoon pimeän talven jälkeen on kevään alkamisen merkki. Talvien lämpötila vaikuttaa haahkojen elämään voimakkaasti. Hangon lintuaseman tutkimukset osoittavat, että kevätmuuton ajoittuminen riippuu voimakkaasti talven ankaruudesta. Leutoina talvina ensimmäiset haahkat nähdään jo helmikuussa, mutta kovina talvina muutto saattaa venähtää huhtikuulle.

Haahkaveikkaukseen voi osallistua Hangon lintuasemaa hallinnoivan Helsingin Seudun Lintutieteellisen yhdistyksen Tringan verkkosivuilla osoitteessa www.tringa.fi/2015/12/haahkaveikkaus/. Viimeinen veikkauspäivä on 10. tammikuuta. Lämpötila katsotaan haahkan saapumispäivänä Tullinniemen sääasemalta kello 12.00.

GÄSTANDE STJÄRNA

Vändan av att välja

För ett några veckor sedan var jag 12 dagar i Kina på en väldigt lärorik skolresa. Jag och min grupp tillbringade tre dagar i Shanghai, och resten i Beijing, två av landets största städer. I Beijing fick vi bo ett veckoslut hos en värdfamilj och resten av tiden bodde vi på ett internat i vår skolas partnerskola RDFZ, som är ett av de bästa gymnasierna i Beijing. Det intressanta med att bo hos en värdfamilj och i en skola, var att man fick kontakt med människor, speciellt elever i min ålder, på ett sätt som en vanlig resenär antagligen inte skulle ha fått.

Jag fick lära mig mycket om deras synvinkel på livet och insåg att det skiljer sig en hel del med det finländska synsättet. Ofta ser kineserna upp till det finländska systemet, speciellt när det gäller utbildning. Vår partnerskola valde till exempel att ha samarbete med vår skola just på grund av att man i Kina vill lära sig av det finländska skolsystemet. Pressen på eleverna att göra bra ifrån sig och slippa in i de bästa universiteten är enorm i RDFZ. Min kinesiska värdsyster gick i skolan varje dag från 8.00 till cirka 16.00. Efter det hade stannade hon ofta i skolan ännu ett par timmar för att gå extra kurser eller göra läxor. Dessutom hade hon också kurser på veckosluten.

Trots all press funderade hon inte så mycket på framtiden. Hon visste bara att hon antagligen kommer att studera i USA för hennes föräldrar ville gärna det. Och hon var nöjd med det. Det kan låta hemskt att barnen inte funderar själva på vad de vill göra utan låter sina föräldrar bestämma. Men när jag tänkte efter så är det egentligen inte så tokigt som det låter i våra öron.

Kineserna verkar stressa mycket mindre om vad de vill bli när de blir stora. De funderar inte på framtiden på samma sätt som vi gör. Många unga i min ålder här i Finland har väldig panik och har ångest över att de inte vet vad de vill göra som vuxna och vad de ska studera. Speciellt som man får höra att det finns få arbetsmöjligheter i framtiden. Snart är det dags för mig och mina jämnåriga att söka dit vi vill studera nästa år. Problemet är att det finns så massor med valmöjligheter och då man inte har minsta aning om vad man skulle vilja göra i framtiden, är det väldigt stressande och kan vara en bidragande orsak till att många unga mår psykisk dåligt.

SOFIA GRÜNWALD
studerande

Vecka 46–47 / Viikot 46–47

Namnsdagar

- **17.11** Einar, Enar.
- **18.11** Max, Maximilian.
- **19.11** Elisabet, Lisa, Lisen, Lisbet, Elise, Bettina.
- 20.11 Hjalmar, Pontus.
- **21.11** Hilma.
- **22.11** Cecilia.
- **23.11** Yngve, Yngvar.

Nimipäivät

- **17.11**. Eino, Einari.
- **18.11**. Max, Tenho, Jousia.
- **19.11**. Liisa, Elisa, Elise, Eliisa, Liisi, Elisabet.
- **20.11**. Jari, Jalmari.
- **21.11**. Hilma.
- **22.11**. Silja. Seela, Selja.
- **23.11**. Ismo.

Hangö stads matlista

Skolor och daghem

- **Måndag** Mormors korvsås, potatis, kinakål, ananas.
- **Tisdag** Kycklingbiffar, currysås. potatis, sallad, gurka.
- **Onsdag** Köttsoppa, bröd.
- **Torsdag** Laxfrestelse, kokta grönsaker.
- **Fredag** Risgrynsgröt, skinkskivor, jullimpa.

Hälsocentralen och äldreboenden

- **Måndag** Mormors korvsås, kinakål, ananas, jogurt.
- **Tisdag** Kycklingbiffar, sås, sallad, gurka, bärkräm.
- **Onsdag** Köttsoppa, vispgröt.
- **Torsdag** Laxfrestelse, kokta grönsaker, rödbeta, aprikoskräm.
- **Fredag** Kockens lunch, råkost, grynost, tropisk kräm.
- **Lördag** Lutfisk, vitsås, kokta ärtor, plommonkräm.
- **Söndag** Kyckling- och blåmögelostsås, kokt broccoli, mangokräm.

Kaupungin ruokalista

Koulut ja päiväkodit

- **Maanantai** Mummon makarakastike, peruna, kiinankaali, ananas.
- **Tiistai** Breoleripihvit, currykastike, peruna, salaatti, kurkku.
- **Keskiviikko** Lihakeitto, leipä.
- **Torstai** Lohikiusaus, keitetty kasvis.
- **Perjantai** Riisipuuro, kinkkuviipaleet, joululimppu.

Terveyskeskus ja vanhustenhuolto

- **Maanantai** Mummon makarakastike, kiinankaali, ananas, jugurtti.
- **Tiistai** Broileripihvit, kastike, salaatti, kurkku, marjakiisseli.
- **Keskiviikko** Lihakeitto, vispipuuro.
- **Torstai** Lohikiusaus, keitetty kasvis, punajuuri, aprikoosikiisseli.
- **Perjantai** Kokin lounas, raaste, raejuusto, trooppinen kiisseli.
- **Lauantai** Lipeäkala, valkokastike, keitetyt herneet, luumukiisseli.
- **Sunnuntai** Aurajuustobroilerikastike, keitetty parsakaali, mangokiisseli.

Hangö svenska församling

- **17.11** kl 12-13.30, Församlingslunch i församlingshemmet, Parkgatan 7, varje torsdag. Frivillig avgift. Info Tage Nylund 040-5324797.
- **17.11** Hela kyrkan sjunger i Lappvik kyrka kl. 18 tillsammans med M. Puiras och R. Näse. Kaffeservering.
- **18.11** Café 27 för ungdomar kl. 18-22 på Bang. 27, öppet varje fredag. Info Ebba Laxell 040-5410365
- **19.11** Konsert i kyrkan kl. 16. Alan Jeffery sjunger om kärlek, Harry Fagerlund ackompanjerar. Västra Nylands ortodoxa kyrkokör medv.
- **20.11** Kramis-Familjegudstjänst kl. 15 i Hangö kyrka, M. Puiras, R. Näse Ta med din egen kramis/leksak och en att sätta i kollekten. Förskolans och dagklubbens kör & orkester medv. Efteråt kaffe/saft på läktaren.
- **20.11** Andakt för självmordsoffer kl. 16.30 i trappan i Kyrkparken, M. Puiras. Ta med ett eget ljus att tända. Efteråt kaffe på Alan´s café.
- **21.11** Insamlingspunkten för Lettlandshjälpen är öppen varje måndag kl. 18-19 på Korsmansgatan 40 (ingång från gården). Vi tar emot hela och rena kläder, sängkläder, kärl mm. Info Tage Nylund 040-5324797. Sista gången öppet den 28.11.
- **21.11** Café Adolf & Alexandra är öppet varannan måndag kl. 14-15.30 på Bangatan 27, ingång från gården. Info Tage Nylund 040-5324797.
- **22.11** Startar en Sorgegrupp för dig som mist en anhörig eller vän. Gruppen kommer att träffas sex gånger. Mera info ger Margareta Puiras 040-5145176 och Tage Nylund 040-5324797.
- **23.11** kl. 12-13.30, Församlingslunch i Lappvik kyrka varje onsdag. Frivillig avgift. Info Tage Nylund 040-5324797.
- **23.11** Samtalsgruppen Tro och Liv håller terminavslutning kl. 17 i församlingshemmet. Obs. dag och tid! Julgröt mm.
- **23.11** Onsdagsöppet för ungdomar kl. 18-20 på Bangatan 27. Info Ebba Laxell 040-5410365.
- **23.11** Kören South Point Gospel sjunger varje onsdag kl. 19-21 i församlingshemmet, Parkg. 7. Också nya sångare är varmt välkomna med. Info Roland Näse 0400-527489.
- **24.11** Ljusstöpning i Lappvik kyrka kl. 17-21, mera info Anita Sundell 0400-965891.
- **24.11** Karaträff kl. 18-20 i församlingshemmet brasrum och bastu, Parkg. 7. Ta med egen handduk. Info Tage Nylund 040-5324797.
- **25.11** Pepparkaksbak i Kryptan på Bang. 27 kl. 10-17.30. Pepparkakorna kommer att sändas som julhälsning till skolbarn i Balvi. Ta med eget förkläde och kom den tid du kan. Info Ebba Laxell 040-5410365.

Hangon suomalainen seurakunta

- **Diakonian** myyntipöytään 27.11. Ratakadulle otetaan vastaan lahjoituksia, leivonnaisia, käsitöitä yms. Yht.tied. puh. 040-1806111. Lähetystyön arpajaisiin 27.11 otetaan vastaan voittoja kirkkoherran virastossa.
- **17.11**. klo 10.30 Päiväkerholaisten kirkkoretki. Marja Kalliokoski ja Marina Lasonen.
- **17.11**.klo 12 Seurakuntalounas seurakuntakodissa. Vapaaehtoinen maksu.
- **17.11**. klo 18 kirkkokuoron harjoitukset seurakuntakodissa. Johtajana Marina Lasonen.
- **18.11**. klo 18 Nuorten Café, Ratakatu 27.
- **19.11**. klo 16 Alan Jefferyn konsertti Hangon kirkossa. Vapaa pääsy.
- **20.11**. klo 10 Messu Hangon kirkossa.
- **20.11**. klo 16.30 Muistohartaus Hangon kirkon rappusilla itsemurhan tehneille. Hartauden pitää Margareta Puiras, tilaisuus on kaksikielinen. Kynttilöiden sytyttämisen jälkeen kahvitilaisuus Alan's Cafessa.
- **21.11**. klo 18 Rukouspiiri. Marita Leivo puh. 044-2765180.
- **21.11**. klo 17 Perhekerho, Ratakatu 27.
- **22.11**. klo 13 Symppis kokoontuu seurakuntakodissa.
- **23.11**. klo 12 seurakuntalounas Lappohjan kirkossa. Vapaaehtoinen maksu.
- **23.11**. klo 15 Tapaamispaikka Diakonin kirpputorissa.
- **24.11**. klo 12 seurakuntalounas seurakuntakodissa. Vapaaehtoinen maksu.
- **24.11** klo 12 Tämän vuoden viimeinen Toimintapiiri kokoontuu. Ratakatu 27.
- **24.11** klo 17.30 Tämän vuoden viimeinen Helmiaisten kokoontuminen. Bulevardi 17.
- **24.11** klo 18 Kirkkokuoron harjoitukset seurakuntakodissa. Johtajana Marina Lasonen.

Svenska pensionärsgillet

- Träff 22.11 kl. 15.00 på Astrea. Vi berättar om sommarfesten 2017. Anmälning till julluncheh på Roxx den 13.12 senast 30.11 och till Okänd soldat i Harparskog senast 10 januari 2017 till Inger tel 040-5472979.

Hangon Martat

- Hangon Martat kokoontuu 21.11 klo 17.30 Hangon kirjastossa käsityöillan merkeissä. Kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita kyselemään, oppimaan ja saamaan uusia ideoita. Tervetuloa.

SDP:n naisjaosto

- Maksuttomat markkinat 26.11. klo 11.00-14.00 Esplanaadi 81. Tuo tullessa vie mennessä. Kahvitarjoilu.

Päivän Ruusu

- Kiitos kaikille teille jotka autoitte äitiäni kun hän kaatui pahasti ja loukkasi jalkansa espiksellä 10.11 ja odotitte ambulanssin tuloa että sai avun. Kiitoksin. *Aili Keränen ja Pia-Päivi Keränen.*

Firarspalten

- Hipp Hipp Hurra på din 4 års dag 17.11 ö. Eric, mamma o pappa.

Kaféägare vill köpa Villa Orrman

Den gamla trävillan invid Rådhustorget har länge varit i behov av sanering.

FOTO: CHRISTOFFER HOLM

FASTIGHETER Trävillan Villa Orrman vid Rådhustorget har redan länge varit i behov av renovering, men ägaren Hangö stad har inte haft råd att sätta större pengar på byggnaden. År 2015 beslöt staden därför lägga ut villan till försäljning, då staden dessutom inte har något bruk för den.

Nu har ägarna till det kafé som ligger i byggnaden riktat sig till staden för att få köpa villan. De önskar köpa huset för 70 000 euro. De intresserade köparna är medvetna om renoveringsbehovet och har för avsikt att både fortsätta verksamheten i Villa Orrman och utveckla den. Köpet skulle inte gälla tomten.

Stadsstyrelsen är för en försäljning och anser att priset är skäligt i och med att verksamheten ska fortsätta. Trots det valde man i måndags att remittera ärendet. Stadsstyrelsen vill nämligen säkerställa att arrendeavtalet ger staden möjlighet att kräva att någon form av verksamhet ska finnas i byggnaden, och att den inte blir bostäder, ifall kaféet skulle upphöra.

Om köpet går igenom föreslås staden även flytta de 70 000 euro man reserverat för att renovera taket på Villa Orrman till renoveringen av servicehemmet Astrea i år.

CHRISTOFFER HOLM

Omistajat haluavat ostaa Villa Orrmanin

Raatihuoneentorilla sijaitseva puuhuvila Villa Orrman on jo pitkään ollut saneerauksen tarpeessa.

KIINTEISTÖT Huvilan omistavalla Hangon kaupungilla ei ole kuitenkaan ollut varaa suurempiin investointeihin rakennukseen. Kaupunki päätti siksi vuonna 2015 asettaa huvilan myyntiin, koska kaupungilla ei myöskään ole sille mitään käyttöä.

Rakennuksessa toimivan kahvilan omistajat ovat nyt ilmoittaneet kaupungille haluavansa ostaa huvilan. He tarjoavat siitä 70 000 euroa. Kaupasta kiinnostuneet ovat tietoisia saneeraustarpeista. Heidän on tarkoitus jatkaa ja kehittää Villa Orrmanissa harjoittamaansa kahvilatoimintaa. Kauppa ei koskisi tonttia.

Kaupunginhallitus kannattaa myyntiä ja pitää tarjousta kohtuullisena, koska toiminta jatkuisi. Asia päätettiin kuitenkin palauttaa valmisteluun. Kaupunginhallitus haluaa nimittäin varmistua siitä, että tontin vuokrasopimus antaa kaupungille mahdollisuuden edellyttää, että jonkinlainen toiminta jatkuu rakennuksessa ja ettei sitä muuteta asunnoiksi, jos kahvilatoiminta päättyisi.

Jos kauppa toteutuu kaupunginhallitus esittää, että Villa Orrmanin katon saneerakseen budjetoitu määräraha siirretään Palvelutalo Astrean kunnostamiseen tänä vuonna.

CHRISTOFFER HOLM

Företagarna kan blicka framåt

Företagare Gun-May Venbergs spontana kommentar efter stadsstyrelsens beslut: "Nu kan vi äntligen planera vår verksamhet".

ALAN'S CAFÉ **Gun-May Venberg** som driver Alan's Café i Villa Orrman är glad och lättad på tisdag eftermiddag. Att stadsstyrelsen valde att remittera ärendet oroar henne inte:

– Egentligen känns det tryggt att staden är noggranna och utreder alla aspekter av kontraktet. Det visar att de vet vad de vill, samtidigt som de visar att de tror på oss, genom att försäkra sig om att verksamheten kvarstår.

I våras blev det 17 år sedan hon tog över kaféet efter dess grundare **Alan Jeffrey**. Efter det har man levt med tillfälliga, korta kontrakt.

– Nu senast fick vi fem år, vilket var bra, eftersom det gjorde att vi vågade investera i ny köksutrustning. Utan längre kontrakt vågar man inte göra stora investeringar, säger Venberg.

Det som står först i tur ifall fullmäktige går på samma linje som stadsstyrelsen är taket.

– Vi har hur mycket idéer som helst, som vi nu kan sätta i gång med att förverkliga.

För tillfället är det Gun-May som driver företaget med 2 andra anställda. Framöver är det dock meningen att den ena av dem, dottern **Mikaela Venberg** kommer med som delägare. Sommartid mångdubblas antalet anställda.

Kafét är öppet alla dagar i veckan, året om. Numera hör också antikvariatsverksamheten till kaféet, medan Hangö hantverkare är som hyresgäster i huset.

– Några radikala förändringar betyder det här ändå inte. Vi kommer att bevara vår hemtrevliga prägel och den gamla trähuscharmen, säger Venberg. JOHANNA LINDHOLM

NY ERA. Gun-May Venberg säger att det finns 1000 idéer att förverkliga, men att det görs sansat.
UUTTA INTOA. Meillä on 1000 ideaa, mutta ne toteutetaan asia kerrallaan.
FOTO: JOHANNA LINDHOLM

Voivat suunnitella tulevaisuutta

Yrittäjä Gun-May Venbergin spontaani kommentti kaupunginhallituksen päätökseen oli: "Nyt voimme vihdoinkin suunnitella toimintaamme".

ALAN'S CAFÉ – Tuntuu oikeastaan turvalliselta, että kaupunki on tarkka ja selvittää kaikki sopimukseen liittyvät tekijät. Se osoittaa, että he tietävät, mitä he haluavat. Samalla se osoittaa, että he uskovat meihin halutessaan varmistua siitä, että toiminta jatkuu, toteaa yrittäjä **Gun-May Venberg**.

Keväällä tuli kuluneeksi 17 vuotta siitä, kun Venbergin seurasi kahvilan perustanutta **Alan Jeffreyä** kahvilanpitäjänä. Sen jälkeen on eletty tilapäisten, lyhyiden sopimusten varassa.

– Nyt viimeksi saimme viiden vuoden sopimuksen. Se oli hyvä, koska sen ansiosta uskalsimme investoida uuteen keittiövarustukseen. Ilman pidempiä sopimuksia ei uskalla tehdä suuria investointeja, Venberg sanoo.

Jos valtuusto hyväksyy kaupunginhallituksen linjan, ensimmäisenä investointina vuorossa on katon uusiminen.

– Meillä on vaikka miten paljon ajatuksia, joita nyt voimme alkaa toteuttaa.

Tällä hetkellä Gun-May vastaa yrityksestä kahden muun työntekijän kanssa. Tulevaisuudessa tarkoitus on kuitenkin, että toinen heistä, Gun-Mayn tytär **Mikaela Venberg** tulisi osakkaaksi. Kesäisin työntekijämäärä moninkertaistuu.

Kahvila on avoinna kaikkina viikonpäivinä ympärivuotisesti. Nytkemmin myös antikvariaattitoiminta kuuluu kahvilalle. Hangon Käsityöläiset ovat vuokralaisina rakennuksessa.

– Mitään radikaaleja muutoksia tämä ei kuitenkaan merkitse. Tulemme säilyttämään kotoisan leimamme ja vanhan puurakennuksen viehätysvoiman, Venberg vahvistaa.

JOHANNA LINDHOLM

Avoimien ovien päivä ja golfkirppis Hangon golfkentällä
la/lö 20.5.2017 klo 10-13
Öppna dörrars dag och golf-loppis på Hangö golfbana
Tule kokeilemaan golfia golfkentän rangella.
Tilaisuus on maksuton.
Samalla voit tehdä mahtavia golfväline- ja vaatelöytöjä parkkipaikan takakonttikirppikseltä.
Golfkentän kahvila on auki ja vitriini täynnä herkkuja.
Tervetuloa koko perhe, lapsesta vaariin!

Kom och pröva på golf på golfbanans range.
Tillställningen är gratis.
Samtidigt kan du göra fantastiska golfredskaps- och klädfynd i vår bakluckeloppis på parkeringsplatsen.
Golfbanans café är öppet och vitrinen fylld med godsaker.
Välkommen hela familjen, från barn till farfar!

CHRISTA LEHMUS
Asuntomyyjä/
Bostadsförsäljare
tel. 0440 232375
christa@himajahuvila.fi
NANA NÄRHI
Unelmakauppias LKV
Yrittäjä
puh. 0400 942052
nana@himajahuvila.fi
Himajahuvila.fi | Bulevardi 1, 10900 Hanko
Välityspalkkio alk. 3,72% sis. alv

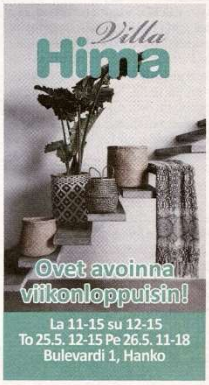

Ovet avoinna viikonloppuisin!
La 11-15 su 12-15
To 25.5. 12-15 Pe 26.5. 11-18
Bulevardi 1, Hanko

JURISTBYRÅ - LAKITOIMISTO
Berndt Holmström
Lösningen på dina problem!
Ratkaisu ongelmiisi!
Uppdrag enbart enligt avtal - ej stridiga ärenden.
Toimeksiannot vain sopimuksesta - ei riita-asioita.
Tidbeställning/Ajanvaraus: 0440 471 235
lämna ett meddelande / jätä viesti vastaajaan
berndt.holmstrom@surfnet.fi
Centralgatan/Keskuskatu 86-88, 10300 Karis/Karjaa
www.berndt.holmstrom.fi

Shell HelmiSimpukka Raasepori Karjaa
UUTTA ASEMALLA:
BUFFET-LOUNAS ARKISIN KLO 10-14
Buffet 9,50
Lapinpellonkatu 1, 10320 Karjaa | Palvelemme 24 h
shellhelmisimpukka.fi

BEGRAVNINGSBYRÅ HAUTAUSTOIMISTO
WERTHMANN
Fullständig begravningsservice sedan 1912
KARIS
Köpmansg. 18, 044 509 1817
EKENÄS
Gustav Wasas g. 14, 044 509 1818
HANGÖ
Boulevarden 9, 044 509 1819
INGÅ, SJUNDEÅ
044 509 1817
DEJOUR 24 h 0400 473 391

Satokausi jopa kolme viikkoa myöhässä

Puolet viljasta vielä pelloilla, lämpö olisi viljelijöiden mieleen

(**Raasepori**) Viljelijät ovat päässeet puimaan vasta noin puolet syksyn sadosta Raaseporin pelloilta, kun syyskuun puoliväli on jo ylitetty. Pro Agria arvioi pari viikkoa sitten kevätviljojen sadon normaaliksi tai normaalia paremmaksi edellyttäen, että sadonkorjuukausi on poutainen ja lämmin jatkuen lokakuulle asti.

-Tähän mennessä satokausi on ollut ihan hyvä, mutta nyt tarvittaisiin lämpimiä säitä, jotta sato ehtisi tuleentua ja päästäisiin puimaan. Pari viikkoa saisi nyt olla poutaa ja ainakin 15 lämpöasteen päiviä, mielellään korkeampiakin, mutta tämä ei ehkä enää toteudu, sillä lokakuu lähenee kovaa vauhtia, Nylands svenska producentförbund -tuottajajärjestön Raaseporin paikallisosaston puheenjohtaja Sune Baarman sanoo.

-Suurin osa sadosta saadaan todennäköisesti kuitenkin korjattua, mutta pitkän kasvukauden tarvitseva rapsi ei ehkä ehdi enää kypsyä syksyn tullessa. Se olisi todella sääli, koska peltokasvustot näyttävät hyviltä, ja rapsia viljellään tänä vuonna mielestäni tavallista enemmän, hän jatkaa.

Backgrändissä maata viljelevä Sune Baarman on toistaiseksi tyytyväinen satokauteen, mutta vielä tarvittaisiin ainakin parin viikon lämmin jakso. Hän arvelee, että Raaseporin seudulla suurin osa viljasadosta saadaan korjattua, öljykasvien osalta tilanne saattaa kuitenkin olla huonompi.

Satoa korjataan lokakuulle

Ruissato on puitu Raaseporin pelloilta jo lähes kokonaan, samoin syysvehnät ja suuri osa ohrasta. Kevätvehnän puinti on kuitenkin vasta alkanut ja kauraakin on korjattu talteen vasta vähän, öljykasveja ei ollenkaan. Myös härkäpapu näyttää myöhästyvän selvästi.

-Meidän seudullamme viljasato saadaan puitua yleensä syyskuun aikana. Nyt näyttää vahvasti siltä, että sadonkorjuu jatkuu vielä lokakuussakin, Baarman sanoo.

Kevätviljojen puintien myöhästyminen pienentää syysviljojen ja -öljykasvien kylvöaloja useimmilla alueilla. Etelä-Suomen rannikkoalueella syysöljykasvialasta oli kylvetty pari viikkoa sitten 80 prosenttia ja Uudellamaalla vajaa kolmannes, Pro Agria tiedotti kasvutilannekatsauksessaan elokuun lopussa.

Rukiin kylvöt eivät olleet tuolloin vielä alkaneetkaan, ruista päästiin puimaan ensimmäisenä Uudellamaalla elokuun puolivälissä. Rukiista ja syysvehnästä odotetaan keskimääräistä satoa suurimmassa osassa maata, mikäli sato päästään korjaamaan hyvissä oloissa. Etelä-Suomen rannikkoalueella ja Pohjois-Savossa rukiin sato arvioidaan määrältään välttäväksi, Uudellamaalla hyväksi. Myöhään toukokuun puolivälin jälkeen kylvettyjen kevätvehnien valmisturninen puintikuntoon on epävarmaa koko maassa.

Puinteihin tuli viikon tauko

Viime aikojen sateiden jäljiltä monilla pelloilla alkaa olla läntisellä Uudellamaalla jo aika märkää, mutta muuten vettä on tullut sopivasti kasvukauden aikana.

-Syysviljoille sateet tekevät hyvää, kaikki eivät tosin ole ehtineet niitä tänä vuonna edes kylvää. Näyttää siltä, että myös ruista päästään kylvämään tänä vuonna aika viikolla, edellinen puinti oli maanantaina.

-Sato on myöhässä jopa kolme viikkoa viileän kesän ja syksyn vuoksi. Kasvukausi on ollut todella pitkä ja aurinkotuntejakin tavallista vähemmän, mutta sadon laatu ja varsinkin määrä on ollut positiivinen yllätys. Normaali sato on 4-5 tonnia hehtaarilta, ja monella raaseporilaisella pellolla on päästy tätä parempaan, Baarman kertoo.

Mieluummin leipää kuin rehua

Baarman on tyytyväinen mm. siihen, että syysvehnän valkuaisainepitoisuus riittää leipäviljaksi. Loviselundin peltojen syysviljat näyttivät keväällä tosi huonokuntoisilta ja ne saivat vain vähän lannoitetta, mutta tilanne kääntyi lopulta hyväksi.

-On aina jotenkin mielekkäämpää myydä satoa leipäviljana kuin rehuksi. Vielä korjaamattomasta vehnästä suurempi osa saattaa jo kuitenkin mennä rehuksi, jonka hinta on huonompi, hän sanoo.

Viljaa viedään Suomesta edelleen myös ulkomaille kansainvälisillä markkinoilla maksettavan paremman hinnan vuoksi. Baarmanin pelloilta menee vientiin mm. kauraa, jolla on gluteenittomana viljalajina yhä enemmän kysyntää maailmalla.

Hän ei tunne seudulta yhtään maanviljelijää, joka olisi ottanut pelloilleen satovahinkovakuutuksen sen jälkeen, kun valtion satovahinkokorvaukset loppuivat kesällä 2016. Viljelijät voivat vakuuttaa useimpien peltoviljelyssä viljeltävien kasvien sadon epätavallisten sääilmiöiden aiheuttamien menetysten varalta.

-Tästä syystä vakuutukset eivät ole viljelijöiden keskuudessa kovin suosittuja. Tuollaisia erittäin poikkeuksellisia sääoloja esiintyy todella harvoin meidän seuduillamme, Baarman selittää.

Yli 3,5 miljardia kiloa

Suomen pelloilta korjattiin viime vuoden syksyllä hieman yli 3,5 miljardin kilon viljasato. Siitä käytettiin kotimaassa lähes kolme miljardia kiloa. Viljaa vietiin ulkomaille reilut 770 miljoonaa kiloa ja maatilojen ulkopuoliset viljavarastot vähenivät noin 170 miljoonalla kilolla, Luonnonvarakeskus tiedottaa.

Eniten vietiin kauraa, 326 miljoonaa kiloa. Ohran vienti oli lähes 250 miljoonaa kiloa ja vehnän vientimäärä jäi hieman alle 200 miljoonan kilon. Enimmillään viljaa on viety vuoden 2014 sadosta, silloin yli miljardi kiloa.

Kotimainen viljasato alitti kotimaisen käytön viimeksi vuonna 2010, sen jälkeen kotimainen tuotanto on riittänyt vuotuiseen kulutukseen. Vuosina 2007-2009 viljasato oli Suomessa yli neljä miljardia kiloa.

Perinteisesti Suomeen myös tuodaan jonkin verran viljaa, lähinnä ruista ruokakäyttöön. Viime satovuonna tuonti oli hieman tavanomaista pienempää (10 miljoonaa kiloa), sillä parina viime vuotena kotimaisen rukiin tuotanto on ollut tavallista suurempaa.

Rehuksi käytettiin lähes kaksi miljardia kiloa viljaa. Ruuaksi viljasadosta käytettiin lähes 440 miljoonaa kiloa, hieman yli puolet oli vehnää. Kaura meni ensimmäistä kertaa rukiin ohi hieman yli 90 miljoonan kilon ruokakäytöllä.

Hanko myi villa Orrmanin kahvilanpitäjille

Palkkioiden korotukset palautettiin uuteen valmisteluun

(**Hanko**) Hangon valtuusto halusi yksimielisesti myydä villa Orrmanin Gun-May ja Mikaela Venbergille, jotka pitävät rakennuksessa Alan's Caféta.

Kaupunki siis myy rakennuksen, mutta ei tonttia, joka kuitenkin vuokrataan 30 vuodeksi. Rakennus on huonokuntoinen, mutta sijaitsee erinomaisessa paikassa aivan kaupungin keskustassa, Raatihuoneen torin laidalla. Rakennuksen kauppasumma on 70.000 euroa, eli aika vaatimaton sijaintiin nähden, mutta huonokuntoisen rakennuksen kunnostamiseen saa aivan helposti upotettua pari kertaa suuremmankin summan.

Vuokrasopimukseen sisältyy myös rajoite, että rakennusta käytetään nimenomaan kahvilatoimintaan.

Tonttivuokra on 4.470,85 euroa vuodessa sidottuna indeksiin.

Mikäli kahvilanpitäjä 30 vuoden jälkeen haluaa jatkaa toimintaa, hänellä on etuoikeus saada tontti edelleen vuokralle.

Venbergit tuntevat rakennuksen jo hyvin, sillä kahvila on toiminut siinä jo useiden vuosien ajan.

Alun perin Alan's Cafén perusti Alan Jeffery ja se aloitti toimintansa Sandellin talossa, samassa korttelissa sijaitsevassa sinisessä talossa, joka on ollut jo kauan tyhjillään ja jota on kunnostettu hyvin, hyvin verkkaisesti jo siitä lähtien, kun kahvila joutui muuttamaan nykyiseen paikkaansa.

Alan's Café on suosittu kahvila ja suuri osa hankolaisista on käynyt siellä nauttimassa sen kotitekoisista, hyvänmakuisista ja -tuoksuisista leivonnaisista.

Valtuustossa kysyttiin myös, onko mahdollista muuttaa rakennus esim. asuinkäyttöön, mutta näin ei ole. On mahdollista käyttää 120 neliötä asuinkäyttöön (esim. yläkerta), mutta loppu aika suuresta rakennuksesta on kaavoitettu liiketilaksi.

Jatkuu sivulla 4.

Pekka Silvastin muistoseminaari

Vuoden 1918 tapahtumat kiinnostivat

(**Hanko**) "Hanko maailmankartalle" -yhdistys järjesti yhdessä Museon ystävien kanssa seminaarin, jonka aiheena oli Suomen historian kenties kauhistuttavin vuosi 1918 – sisällissodan vuosi.

Hankolainen historioitsija Pekka Silvast oli ollut mukana seminaarin ohjelmaa laadittaessa, mutta hänen kuoltuaan viime kesänä, päävastuu järjestelyistä jäi Ilkka Linnakolle.

Järjestelyt olivat hyvät, luennoitsijat ja aiheet kiinnostavat, mutta oli yksi yllätystekijäkin.

-Odotimme noin 50 kuulijaa seminaariin, mutta heitä tuli huomattavasti enemmän – ainakin yli 120, kertoi Ilkka Linnakko. Myöhemmin selvisi, että järjestäjänkin arvio oli vahvasti alakanttiin, eräs kuulijoista (Alan Jeffery) laski, että alhaalla salissa oli ainakin 220 kuulijaa ja parvella vielä joitakin lisää.

Tilaisuuden juonsi Hannu Himanen, entinen Suomen suurlähettiläs Venäjällä. Luennot olivat pääasiassa suomeksi ja ruotsiksi, eikä niitä käännetty tilaisuudessa. Sen sijaan saksaksi pidetty luento käännettiin suomeksi.

Kullekin luennoitsijalle oli varattu 20 minuuttia esitystä varten ja kunkin luennon jälkeen oli varattu kymmenminuuttinen kysymyksiä ja keskustelua varten.

Ruotsalainen professori Kent Zetterberg kertoi, että vuoden aikana Ruotsin hallitus vaihtui kolmeen kertaan. Ruotsi pyrki pysyttelemään puolueettomana sodassa ja välttämään liittoutumista suurvaltojen kanssa ja onnistuikin siinä kohtalaisesti.

Ahtojäiden vuoksi Hankoon

Luennot aloitti emeritusprofessori Seppo Hentilä, joka kertoi, miten oikeastaan Pohjanlahden ahtojäiden takia yksi saksalaisten joukoista rantautui juuri Hankoon ja mitä se merkitsi sisällissodan kululle. Hän myös valaisi saksalaisten perimmäisiä tarkoituksia apujoukkojen saapumiselle, ja oli ilmiselvää, ettei kyse ollut puhtaasti auttavan käden ojennuksesta, vaan ajatuksena oli, että Suomi myöhemmin Saksan vasallivaltiona valvoisi sen etuja Koillis-Euroopassa.

Yleisö tutustui myös kenraali Rüdiger von der Goltziin, joka viihtyi Suomessa ja edisti Suomen itsenäisyyttä, mutta jonka "kääntöpuolesta" kuultiin myöhemmin Viroa koskevassa osuudessa, jolloin hänen roolinsa oli päinvastainen – itsenäisyyden estäminen – veljeskansan parissa.

Sen jälkeen vuorossa oli dosentti Marjaliisa Hentilä, joka kertoi saksalaisten sotilaiden ja Suomen siviiliväestön suhteista. Valkoisten puolella saksalaisia saksalaisia kohdeltiin suunnilleen sankareina ja heille osoitettiin kiitollisuutta monin tavoin. Huolimatta maan omasta ruokapulasta, saksalaisia pyrittiin kestitsemään mahdollisimman hyvin. Suomalaiset naiset myös hoitivat saksalaisten haavoittuneita ja kaatuneita. Saksalainen upseeristo ja Suomen sivistyneistö tulivat hyvin toimeen ja loivat ystävyyssuhteita.

Professori Dörte Putensen otti uudelleen esille kenraali von der Golzin, joka toimi Suomessa voitokkaasti ja jonka joukkojen avulla sisällissota aivan ilmeisesti lyheni merkittävästi. Hän jäi Suomeen vielä sisällissodan jälkeen auttamaan suomalaisen armeijan perustamisessa Saksan mallin mukaan ja valmistelemaan Suomen monarkiaa ja saksalaisen prinssin tuloa Suomen kuninkaaksi.

Kun kuitenkin keisarillinen Saksa alkoi kärsiä tappioita ja olla sodassa häviöllä, hänet kutsuttiin takaisin Saksaan. Hänen suhteensa Suomeen ei kuitenkaan katkennut, hän oli ystävystynyt monien suomalaisten kanssa ja hänen tuekseen oli Suomessa perustettu säätiö, jota hoidettiin hyvin ja joka takasi hänelle jatkuvia tuloja.

Virolainen historian tutkija Peep Pillak näytti samaisesta Rüdiger von der Goltzista kääntöpuolen kuvan, kenraalin, joka vastusti Baltian maiden itsenäistymistä ja oli niissä antisankari. Sen sijaan hän esitteli toisen sankarin, virolaisen Hans Kalmin, joka myös taisteli vapaaehtoisena Suomessa ja perusti Pohjois-Hämeen I pataljoonan, joka tunnettiin Kalmin pataljoonana. Suomen kansalaissodan päätyttyä kunniamerkitetty Kalm perusti Suomessa vapaaehtoisista koostuvan Pohjan Poikien pataljoonan, joka osallistui Viron vapaussotaan etelärintamalla Valgan ja Pihkovan alueella.

Kenraali von der Golz joutui vetäytymään Suomesta ja taisteli joukkoineen Baltiassa punaisia vastaan menestyksellisesti siihen asti, kunnes hänen joukkonsa alkoi taistella myös virolaisia vastaan. Virolaiset voittivat ja sitä päivää, kesäkuun 23:tta juhlitaan edelleen Virossa Voitonpäivänä.

Ruotsi pysytteli puolueettamana

Sen jälkeen vuorossa oli ruotsalainen professori Kent Zetterberg. Hänen aiheenaan oli "Ruotsi ja Suomen sisällissota 1918".

Vuoden aikana Ruotsin hallitus vaihtui kolmeen kertaan. Ruotsi pyrki pysyttelemään puolueettomana sodassa ja välttämään liittoutumista suurvaltojen kanssa ja onnistuikin siinä kohtalaisesti. Kun kuitenkin koko Eurooppa oli sekaisin, eikä Ruotsi suostunut lopettamaan vientiään Saksaan, se joutui itsekin kauppasaartoon, joka merkitsi elintarvikepulaa ja säännöstelyä ruotsalaisillekin.

Ruotsi pyrki pysyttelemään puolueettomana myös Suomen sisällissodan suhteen, mutta tarjoutui kuitenkin välittäjäksi punaisten ja valkoisten erimielisyyksissä. Ruotsille oli myös vihjattu saksalaisten taholta, että mikäli se suostuisi auttamaan Saksaa ja takaamaan Saksalle rautatoimitukset, se saisi sodan jälkeen Ahvenanmaan, tosin kansanäänestyksen jälkeen.

Virallisesti Ruotsi pysytteli puolueettomana, ja sielläkin äärivasemmisto kannatti punaisia, oikeisto valkoisia. Ruotsi suhtautui kuitenkin sallivasti vapaaehtoisten joukkojen lähtemiseen Suomeen ja niin muodostettiin ruotsalainen prikaati, joka osallistui Tampereen taisteluihin maaliskuussa 1918. Sillä ei ollut suurta merkitystä, mutta sen sijaan Vaasaan saapui ruotsalaisia upseereita, jotka sitten toimivat Mannerheimin esikunnassa.

Ruotsalaisia oli prikaatissa kaikkiaan 1.100, joista 200 oli upseereita. Heidän suurin merkityksensä oli sotatoimien suunnittelussa ja joukkojen organisoinnissa. Ruotsista tuli myös lentäjiä sekä koulutustehtäviin että tiedustelijoiksi ja lentokoneita. Yksi lahjoittajista oli kreivi Carl von Rosen, jonka vaakunamerkki – sininen hakaristi – oli Suomen ilmavoimien tunnuksena vuoteen 1945 asti.

Ruotsalaiset tulivat myös Ahvenanmaalle (jossa sisällissodan aikaan oli monen armeijan joukkoja – Suomen sekä valkoisia että punaisia, saksalaisia, ruotsalaisia, englantilaisia ja ranskalaisia.

Kukaan ei oikein halunnut ruotsalaisia Ahvenanmaalle ja he vetäytyivätkin sieltä saksalaisten saavuttua. Ahvenanmaa jäi loppujen lopuksi Suomelle edelleenkin Kansainliiton vuonna 1921 tehdyn päätöksen mukaisesti.

Tutkijoille hankala aihe

FT Tuomas Tepora luennoi siitä, miten vuosi 1918 muistettiin ja miten historia kirjoitettiin. Hän sanoi, että elävien sukupolvien välittämä muistiperinne kestää 80-100 vuotta ja sen jälkeen muistamista alkaa määrittää kulttuurinen muisti. Historiantutkijoille sisällissota on ollut hankala asia ja osa sisällissodan hirmuteoista paljastui vasta myöhään, 1950 ja -60-luvuilla. Sisällissota jäi toisen maailmansodan, talvisodan ja jatkosodan tuoreempien muistojen alle ja sitä käsiteltiin vasta myöhemmin tasapuolisemmin ja analyyttisemmin.

Nyt sata vuotta myöhemmin sukupolvien välittämä henkilökohtaisten muistojen ketju on pääasiassa katkennut ja sotaan johtaneita asioita (sosiaalinen epäarvoisuus) ryhdyttiin korjaamaan jo 30-luvulla, jolloin Suomi ryhtyi suuntautumaan kohti pohjoismaisia arvoja – tasa-arvoa ja hyvinvointivaltiota.

Tepora toteaa, että viime vuosien tutkimuksessa on korostunut molempien osapuolien terrorin motiivien selvittäminen sekä myös naisten ja lasten kokemukset sodan ajoilta ja vankileireiltä. Monien suvuissa on aikanaan taisteltu molemmilla puolilla ja Tepora otti esimerkiksi vuoden 1917 juhlarahan, josta muodostui lyhyt, mutta kiivas kohu, jonka ansiosta juhlaraha vedettiin pois tuotannosta. Ihmisiä raivostutti juhlarahassa oleva punaisten teloituskuva.

Hän toteaa, että vuosi 1918 ei sovi luontevasti osaksi "suurta kertomusta" yhtenäisestä kansasta, mutta suomalaiset ovat oppineet (senkin ansiosta) ymmärtämään eri näkökantoja.

Viimeisenä luennoitsijana oli tohtoriopiskelija Sture Lindholm, joka kertoi Dragsvikin vankileirihelvetistä ja jonka luento oli kenties kaikkein järkyttävin. Sisällissodan valkoiset voittajat ottivat 75 .000-80.000 vankia ja osa vangeista koottiin jossain vaiheessa Dragsvikiin, jonne oli rakennettu vankileiri venäläisten vanhoihin kasarmeihin. Vankileirin alue oli kooltaan 200 x 500 metriä. Sinne kuljetettiin täysissä junissa jo aiemmin vangittuja punaisia, valmiiksi sairaita ja huonokuntoisia, pitkiä aikoja muilla leireillä nälkiintyneitä miehiä ja naisia.

Juhannuksena 1918 Dragsvikin vankileirillä oli 8.597 vankia yhtä aikaa. Heille ei kyetty ruokapulasta kärsivässä maassa turvaamaan läheskään riittävää ravintoa, ei edes riittävästi juomavettä, peseytymismahdollisuuksista puhumattakaan.

-Dragsvikissa leipä loppui kokonaan juhannuksen aikoihin. Vangit saivat 1-3 päivän ajan vain yhden sillin aamupalaksi ja noin puoli litraa soppaa iltapäivällä. Kesäkuun lopulta lähtien he saivat "piikkimurikkaa" – kauraleipää, johon oli jauhettu akanat mukaan ja kalliokalasoppaa, jota valmistettiin kolme päivää meressä liotetusta lipeäkalasta. Ja koko ajan oli pulaa juomavedestä, jonka saantia rajoitettiin.

Vangeille ei myöskään ollut lääkkeitä, vaikka muutama lääkäri ja sairaanhoitaja olikin. Vasta heinäkuun lopulla saatiin aikaan noin 700 hengen sairaala.

Dragsvikin leirille saapui jo valmiiksi sairaita ja huonokuntoisia vankeja, olosuhteet olivat siivottomat, siellä oli täitä, osalla vangeista oli punatauti, joillakin ns. espanjantauti (influenssa) ja koko kesän kuolleiden määrät lisääntyivät.

Vangit koottiin Dragsvikiin odottamaan tuomioistuinkäsittelyä, joka kuitenkin lähti liikkeelle hyvin hitaasti. Kaikkiaan Dragsvikiin saapuneista noin 10.000 vangista kuoli noin 3.000 ja heidät haudattiin nykyisen Uudenmaan prikaatin alueen ulkopuolelle suureen joukkohautaan. Suurin osa vangeista kuoli nälän heikentäminä tauteihin, vain hieman toistakymmentä vankia teloitettiin.

Tähän surulliseen tarinaan Dragsvikin vankileiristä päätyi seminaari, mutta keskustelu jatkui eri puolilla kaupunkia. Seminaari näytti jälleen kerran, miten kiinnostuneita hankolaiset ovat historiasta ja etenkin sotahistoriasta, jossa Hangolla on ollut näkyvä rooli turhankin monta kertaa.

Hanko maailmankartalle ja Museon ystävät olivat tehneet suuren työn saadakseen aikaan kiinnostavan seminaarin. Pieni pullonkaula muuten hyvin aikataulutetussa seminaarissa oli kahvitauko, joka uhkasi venyä suhteettoman pitkäksi yllättävän suuren kuulijamäärän vuoksi.

Kaupunki voisi pienellä sijoituksella sujuvoittaa vastaavanlaisten tilaisuuksien aikataulua. Tarvittaisiin vain uusi, nopea kahvinkeitin ja kenties pari pumpputermosta. Uusi ravintolakäyttöön tarkoitettu astianpesukonekaan ei olisi huonompi juttu. Tai ainakin uusi kone, jossa olisi lyhyt ohjelma kahvikuppien pesuun.

Tämä seminaari osoitti, että vastaaviin, hyvin järjestettyihin ja hankolaisia kiinnostaviin tilaisuuksiin tulee runsaasti kuulijoita. Seuraavalla kerralla kenties aikataulu pitää, jos kaupunki järjestää olosuhteita. -kn-

KOHTI TERVEELLISEMPIÄ ELÄMÄNTAPOJA
Masentaako ylipaino? Tuntuuko arki raskaalta?
Tarjoamme konsultointipalveluja terveellisempiä elämäntapoja varten, autamme laihtumaan ja parantamaan jaksamista. Omaamme yhdessä useamman vuoden kokemuksen kokonaisvaltaisesta elämäntaparemontista.
Ota yhteyttä 045 111 4542, 040 505 1856 tai vikki73@mail.ru

LÄNGRE SÄSONG. Hangö vässar klorna inom turismen. Antalet övernattningar ökar, utmaningen är att svara på efterfrågan. Hangös turismchef Marika Pulliainen berättar om den senaste statistiken.
SID 4-5

PIDEMPI KAUSI. Hanko kunnostautuu matkailualalla. Majoitusvuorokausien määrä kasvaa. Haaste on, miten vastata kysyntään. Hangon matkailupäällikkö Marika Pulliainen esittelee tuoreimpia tilastoja.
SIVUT 4-5

Hangötidningen
Hangon lehti

6 414880 347935
29.03.2018
Nummer/numero 13 • 1,80 €
hangotidningen.fi • hangonlehti.fi

Påsken är här och nu

SID 10-11 Påsken är en av de viktigaste högtiderna inom den ortodoxa kyrkan. Den föregås och av fastan och man upplever tiden fram till Jesu korsfästelse här och nu. I Hangös ortodoxa kyrka lever traditionerna starka än i dag.

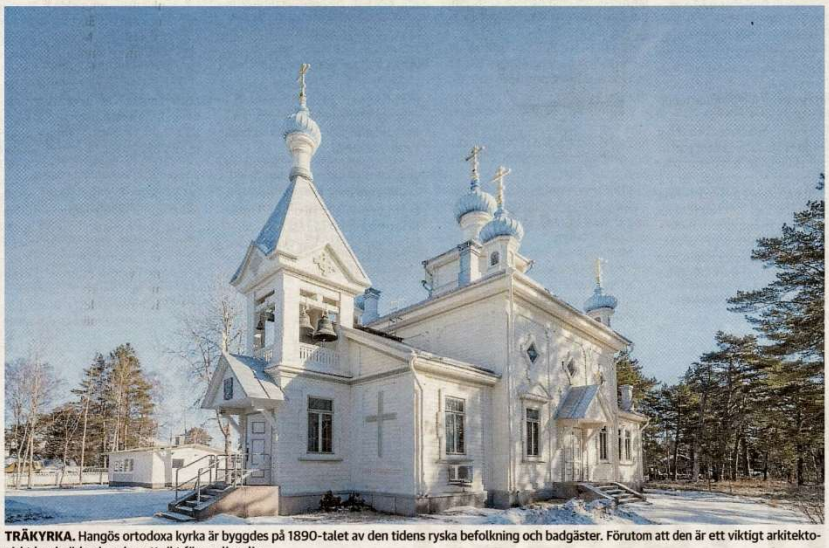

TRÄKYRKA. Hangös ortodoxa kyrka är byggdes på 1890-talet av den tidens ryska befolkning och badgäster. Förutom att den är ett viktigt arkitektoniskt landmärke, har den ett rikt församlingsliv.
PUUKIRKKO. Hangon ortodoksisen kirkon ovat rakentaneet 1890-luvulla silloiset venäläiset asukkaat ja kylpylävieraat. Se edustaa rikasta seurakuntaelämää sen lisäksi, että se on tärkeä arkkitehtoninen maanmerkki. FOTO: PAULINA RÖKMAN

Pääsiäinen on tässä ja nyt

SIVUT 10-11 Pääsiäinen on yksi ortodoksisen kirkon tärkeimmistä pyhistä. Sitä edeltää paasto ja Jeesuksen ristiinnaulitsemiseen johtaneiden tapahtumien seuraaminen tässä ja nyt. Perinteet elävät edelleen voimakkaina Hangon ortodoksisessa kirkossa.

SID 9 Jämt om gratis skolskjuts för andra stadiets elever i stadsstyrelsen.

SIVU 9 Tasainen äänestys kaupunginhallituksessa ilmaisista toisen asteen opiskelijoiden koulukuljetuksista.

Kvällstorg en dag i veckan

SID 16 Kvällstorget i Östra hamnen kommer endast att ordnas på onsdagar i framtiden. Det är Tom Rönnblad, förtroendevald och arrangör, som vill att fredagen slopas som officiell kvällstorgsdag. Försäljarna räcker inte till.

Iltatori yhtenä päivänä viikossa

SIVU 16 Itäsatamassa järjestetään iltatori jatkossa vain keskiviikkoisin. Luottamushenkilö ja torijärjestäjä Tom Rönnblad haluaa, että perjantaista luovutaan virallisena iltatoripäivänä. Myyjiä ei ole riittävästi.

Småbåtsavgift dras in?

SID 16 Avgiften för småbåtar på stadens stränder, som infördes i fjol, kan bli ett minne blott. Fullmäktige får avgöra förslaget att slopa den omdebatterade avgiften.

Pienvenemaksusta luovutaan?

SIVU 16 Viime vuonna käyttöön otettu maksu pienveneiden säilyttämisestä kaupungin rannoilla on pian ehkä muisto vain. Valtuusto saa päättää luovutaanko paljon puhuttaneesta maksusta.

Ortodox påsk i Hangö

RELIGION Myrra, rökelse, tända ljus. Den ortodoxa tron omges av ett mystiskt skimmer, men är i grunden sprungen ur samma religion som den evangelisk lutherska och katolska kyrkan.

De ljusblå kupolerna sträcker sig mot den klarblå himlen över Hangö Norra.

Trots att vi närmar oss påsk, vill den sena vintern inte riktigt släppa sitt grepp och luften är både klar och skarp. Kupolernas himmelsblå färg är ingen slump; himmelsblått är nämligen Maria, Jesu moders, färg.

– Fast vi kallar dem inte lökkupoler, utan ser dem som ett uttryck för ljusets låga.

Det säger **Kirsti Jeffery**, som tillsammans med sin man **Alan Jeffery**, sköter om den ortodoxa kyrkan i Hangö.

Den nuvarande kyrkan byggdes för stadens ryska befolkning och badgäster och stod klar år 1895. Den är en träkyrka av sibirisk typ och helgad furst Vladimir och Maria Magdalena. Det har också funnits en äldre ortodox kyrka i Hangö, ungefär där museet nu ligger i Östra hamnen, men av den återstår endast en bit av sockeln.

Aktiva medlemmar

Kirsti är anställd som gårdskarl medan Alan fungerar som förtroendeman inom församlingen.

De är två av de lokala eldsjälarna inom församlingen, som formellt sorterar under Helsingfors ortodoxa församling. Församlingslivet är aktivt. Man har en kyrkokör som sjunger en gång i veckan under kantor **Matti Jyrkinens** ledning. En gång i månaden ordnas gudstjänst, vilken fördelar sig över lördag och söndag. Att det inte blir oftare beror på att fader **Kalevi Kasala** har hela Västra Nyland som sitt område. Varje sommar ordnas den traditionella praasniekkan, en festdag tillägnad kyrkans helgon, då församlingen i en korstågsprocession skrider ner till Bellevue för att välsigna vattnet och därefter intar en festmåltid. Man välsignar också den gamla kyrkogården bakom Västra hamnen, där utlänningar med slaviskt påbrå ligger begravda.

Påsken viktig

Men en av de viktigaste högtiderna i Hangö är, som på annat håll, påsk.

– Både julen och påsken är viktiga inom den ortodoxa kyrkan. Utan Jesu födelse skulle vi inte heller hedra Jesu död, säger Kirsti och tillägger, att den teologiska synen på Jesu död och uppståndelse skiljer sig en aning inom den lutherska och den ortodoxa kyrkan.

Karakteristiskt för det ortodoxa påskfirandet är, att det är en i nuet pågående process som man är fullständigt närvarande i.

– Den stora fastan börjar redan 40 dagar innan stilla veckan, som vi kallar den stora veckan. Varje dag följer vi med händelserna som ledde till Jesu död, berättar hon.

I morgon hedrar man Jesu död kl 14, en tillställning som är öppen för alla. Under begravningstjänsten har man placerat en symbolisk kista på tvären mitt i kyrkrummet, bakom vilket ett stort kors med Jesus tronar. Efter långfredagen vänds korset, så att Jesus inte längre blickar ut mot församlingen, utan mot öst. På Kristi himmelsfärdsdag vänds korset åter, men finns då på sin egentliga plats uppe vid altaret.

I år har man ingen nattliturgi, det är Nummela som står i tur. Eftersom fader Kasala inte kan befinna sig på flera ställen är samtidigt, står Hangö värd för nattmässan vart tredje år.

Närvaro och närhet

I den ortodoxa kyrkan ser man öst, där solen går upp, som livets början. Det betyder att man inom den ortodoxa kyrkan begraver folk med huvudet mot öst. Öster är början till det nya, och det finns också en stark tro att människans själ lever vidare och utvecklas även efter döden. Det här tar sig bland annat uttryck i förbönens roll inom den ortodoxa liturgin.

– Man väljer att inte så mycket blicka tillbaka och sammanfatta människans liv som en summa av hennes handlingar. I stället vill man genom förbön främja att själen lätt kan färdas vidare i det nya som väntar, förklarar Kirsti.

Under liturgin får alla ett tänt ljus att hålla i handen. En av ljusets uppgifter är skärpa koncentrationen och förstärka budskapet under förbön:

– Människan orkar inte koncentrera sig långa stunder, så vi ser att ljuset hjälper att fokusera på budskapet.

Ljusen är gjorda av bivax och har en egen, speciell doft. Efter liturgin samlas ljusstumparna in och skickas till klostret i Valamo, där de återanvänds genom att stöpas till nya ljus.

LOKALA ELDSJÄLAR. Alan och Kirsti Jeffery är centrala inom det lokala församlingslivet i Hangö ortodoxa kyrka. FOTO: PAULINA RÖKMAN

PAIKALLISET TULISIELUT. Alan ja Kirsti Jeffery ovat keskeisessä asemassa Hangon ortodoksisen kirkon paikallisessa seurakuntaelämässä.

Ortodoksinen pääsiäinen Hangossa

USKONTO Mirhaa, suitsukkeita, tuohuksia. Ortodoksista uskontoa kietoo mystinen hohde. Uskonnollinen perusta on kuitenkin sama kuin evankelisluterilaisella ja katolisella kirkolla.

Vaaleansiniset kupolit kurottavat kohti kirkkaansinistä taivasta Hanko Pohjoisessa.

Vaikka lähestymme pääsiäistä, myöhäinen talvi ei oikein tahdo hellittää otettaan ja ilma on kirkas ja kirpeä. Kupolien taivaansininen väri ei ole sattumaa; taivaansininen on nimittäin Marian, Jeesuksen äidin, väri.

– Me emme tosin kutsu niitä sipulikupoleiksi, vaan tuohuksen liekeiksi.

Näin sanoo **Kirsti Jeffery**, joka yhdessä puolisonsa **Alan Jefferyn** kanssa hoitaa Hangon ortodoksista kirkkoa.

Nykyinen kirkko valmistui vuonna 1895 ja rakennettiin kaupungin venäläisille asukkaille ja kylpylävieraille. Se on siperialaistyylinen puukirkko, joka on pyhitetty pyhän suuriruhtinas Vlamidirin ja Maria Magdalan muistolle. Hangossa on ollut myös vanhempi ortodoksinen kirkko. Se sijaitsi Itäsatamassa suunnilleen sillä paikalla, jossa museo seisoo nykyisin. Siitä on kuitenkin enää jäljellä vain pieni osa sokkelista.

Aktiivisia jäseniä

Kirsti työskentelee talonmiehenä ja Alan toimii seurakunnassa luottamushenkilönä. He ovat paikallisia tulisieluja seurakunnassa, joka muodollisesti kuuluu Helsingin ortodoksisen seurakunnan alaisuuteen. Seurakuntaelämä on vilkasta. Kirkkokuoro laulaa kerran viikossa kanttori **Matti Jyrkisen** johdolla ja lauantaille ja sunnuntaille jakaantuva jumalanpalvelus on kerran kuussa. Jumalanpalveluksia ei ole useammin, koska isä **Kalevi Kasala** vastaa koko Länsi-Uudenmaan alueesta. Joka kesä järjestetään perinteinen praasniekka eli kirkon pyhimyksille omistettu juhla, jolloin seurakunta kulkee ristisaatossa Bellevuen rannalle vedenpyhitykseen ja nauttii sen jälkeen juhla-aterian. Samassa yhteydessä siunataan myös vanha Länsisataman takana sijaitseva hautausmaa, jossa lepää perimältään slaavilaisia ulkomaalaisia.

Pääsiäinen on tärkeä

Yksi tärkeimmistä juhlista Hangossa on kuitenkin, kuten muuallakin, pääsiäinen.

– Joulu ja pääsiäinen ovat tärkeitä ortodoksisessa kirkossa vietettäviä pyhiä. Ilman Jeesuksen syntymää emme voisi kunnioittaa hänen kuolemaansa, sanoo Kirsti ja lisää, että luterilaisen ja ortodoksisen kirkon teologinen näkemys Jeesuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta eroavat hieman toisistaan.

Ortodoksiselle pääsiäisen vietolle on ominaista, että se on nykyhetkessä toteutettava prosessi, johon osallistutaan täysipainoisesti.

– Iso paasto alkaa jo 40 päivää ennen hiljaista viikkoa, jota kutsumme isoksi viikoksi. Seuraamme jokaisena päivänä Jeesuksen kuolemaan johtaneita tapahtumia, Kirsti kertoo.

Huomenna kunnioitetaan Jeesuksen kuolemaa kello 14 kaikille avoimessa tilaisuudessa. Hautauspalveluksessa kirkkohuoneen keskelle on asetettu poikittain symbolinen arkku, jonka takana on iso risti, jolla Jeesus roikkuu. Pitkäperjantain jälkeen risti käännetään siten, ettei Jeesus enää katsele seurakuntaa, vaan itään.

Kristuksen taivaaseenastumisen päivänä risti käännetään jälleen, mutta seisoo tuolloin varsinaisella paikallaan alttarilla.

Hangossa ei järjestetä tänä vuonna yöliturgiaa, vaan Nummelassa. Koska isä Kasala ei voi olla monessa paikassa samanaikaisesti, Hanko isännöi yömessua joka kolmas vuosi.

Kirsti visar upp två ljus, ett mörkar och ett ljusare:

– Det mörka har stöpts flera gånger och vi ser att det rymmer en stor dos andlighet, säger Kirsti.

Ljusen respekterar också livet, genom att vara tillverkade av naturmaterial och inte av paraffin som utvinns av animaliska fetter.

Närvaron och omedelbarheten inom det ortodoxa syns manifesteras också genom att fadern under liturgin står nära församlingen, som även den deltar i mässan stående.

– Vi tror att det är lättare att färdas mot sitt mål om man står, än om man sitter, säger Kirsti, men poängterar att det ingalunda är förbjudet att sitta, till exempel om man har fysiska begränsningar eller orken tryter.

– Överlag är vi ganska tillåtande. Det är acceptabelt att gå lite tidigare om man inte hinner eller orkar stanna hela ceremonin ut, säger Alan.

Viktig för Hangö

Den finska ortodoxa kyrkan har 21 lokala församlingar och cirka 70 ortodoxa kyrkor och kapell på olika orter. Kyrkan har ungefär 60 000 medlemmar och har en offentligrättslig status i Finland. Kirsti Jeffery arbetar också som lärare i den ortodox religion, vars undervisning tillsvidare har status som en av Finlands officiella religioner.

FAKTA

Den ortodoxa kyrkan i Hangö

- Den första ortodoxa kyrkan i Hangö var helgad åt Panteleimon, men den förstördes under Krimkriget på 1850-talet.
- Byggandet av den nya kyrkan inleddes i början av 1890-talet och den stod klar 1895.
- Arkitekturen är typisk för ortodoxa kyrkor med kupoler och T-bågsfönster med rombfönster ovanför. Stommen är av stock.
- År 1919 anslöts kyrkan och dess församling till Helsingfors ortodoxa församling.
- Under den ryska arrendetiden användes kyrkan som bio och kulturhus. Efter kriget höll den lutherska församlingen sina gudstjänster där medan den egna kyrkan återuppbyggdes.
- På 1950 fanns det tankar på att riva kyrkan, men i stället renoverades den och arbetena slutfördes 1958.

Källa: Byggnadskultur och kulturlandskap i Hangö. Tiina Lehto 1989. Hangö museums publikationsserie nr 8.

I Hangö finns cirka 80 aktiva medlemmar, men kyrkan besöks också ofta av utomstående.

– Vi samarbetar mycket med de andra församlingarna i Hangö, och eftersom vi är aktiva skulle jag nog säga att vi spelar en ganska viktig roll för Hangö, säger Kirsti.

Språket under liturgin kan vara finska, svenska, ryska, gammal kyrkoslaviska eller engelska.

– Fadern brukar avläsa vem som deltar i gudstjänsten och anpassar språkdräkten efter det. Det är ganska högt i tak, nationen är inte central inom den ortodoxa kyrkan, säger Kirsti.

Både Kirsti och Alan är ursprungligen döpta i den lutherska kyrkan, men har sedermera konverterat. Kirsti eftersom det finns en stark ortodox tradition på mödernet och Alan, som är engelsman, efter att han träffade Kirsti.

– Det här är vårt religiösa hem.

JOHANNA LINDHOLM
johanna.lindholm@ksfmedia.fi

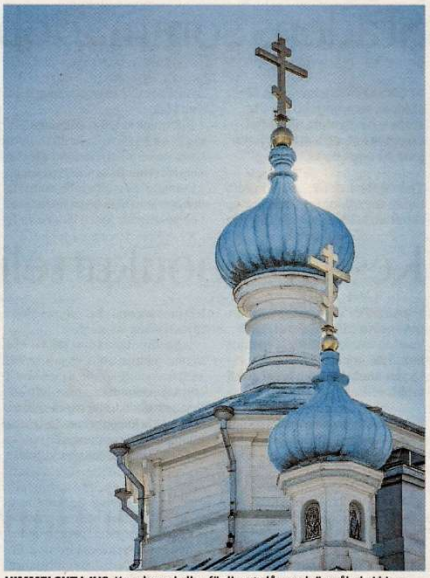

HIMMELSKT LJUS. Kupolerna kallas för ljusets låga och är målade i himmelsblått, som är Maria, Jesu moders, färg.
TAIVAALLINEN VALO. Kupoleja kutsutaan tuohuksen liekeiksi ja ne ovat taivaansinisiä, koska se on Marian, Jeesuksen äidin, väri. FOTO: PAULINA RÖKMAN

Läsnäolo ja läheisyys

Itää, josta aurinko nousee, pidetään ortodoksisessa kirkossa elämän alkuna. Siksi ortodoksit haudataan kasvot kohti itää. Idässä on uuden alku, ja vakaumus, että ihmisen sielu jatkaa elämäänsä ja kehitystään myös kuoleman jälkeen, on vahva. Tämä ilmenee muun muassa ortodoksisen liturgian esirukouksen roolista.

– Siinä ei niinkään paneuduta menneiden muistelemiseen ja sen summaamiseen, mitä ihminen on saanut aikaan elämänsä aikana. Sen sijaan esirukouksella helpotetaan sielun siirtymistä eteenpäin, uuteen olomuotoon, joka sillä on edessään, Kirsti selittää.

Liturgian aikana jokaisella on palava tuohus kädessään. Yksi tuohuksen tehtävistä on syventää keskittymistä ja vahvistaa esirukouksen sanomaa:

– Ihminen ei jaksa keskittyä pitkään. Siksi koemme, että tuohus helpottaa keskittymistä sanomaan.

Tuohukset eli ohuet kirkkokynttilät on tehty mehiläisvahasta ja niillä on oma, erityinen tuoksu. Liturgian jälkeen kynttilänpätkät kerätään ja lähetetään Valamo luostariin, jossa niistä valetaan uusia tuohuksia. Kirsti näyttää kahta tuohusta, joista toinen on tumma ja toinen vaaleampi:

– Tumma on valettu useaan kertaan ja sisältää mielestämme paljon henkistä potentiaalia, Kirsti selittää.

Tuohukset kunnioittavat myös elämää, koska ne valmistetaan luonnonmateriaalista eikä parafiinistä, jota saadaan eläinrasvoista.

Ortodoksisen näkemyksen mukainen läsnäolo ja välittömyys välittyvät myös siitä, että pappi – isä – seisoo liturgian aikana lähellä seurakuntaa, joka myös seisoo.

– Uskomme, että eteneminen omia tavoitteita kohti on helpompaa seistessä kuin istuessa, sanoo Kirsti. Hän korostaa kuitenkin, ettei istuminen suinkaan ole kiellettyä esimerkiksi ruumiillisten rajoitusten tai voimien uupumisen johdosta.

– Olemme yleensäkin melko suvaitsevaisia. Ellei ehdi tai jaksa osallistua koko seremoniaan, voi poistua hieman aikaisemmin, Alan täydentää.

Tärkeä Hangolle

Suomen ortodoksinen kirkko käsittää 21 paikallista seurakuntaa ja noin 70 ortodoksista kirkkoa ja kappelia eri paikkakunnilla. Ortodoksiseen kirkkoon kuuluu noin 60 000 jäsentä ja sillä on julkisoikeudellinen asema Suomessa. Kirsti Jeffery myös opettaa ortodoksista uskontoa, joka on Suomen toinen kansankirkko. Opetuksella on toistaiseksi Suomen virallisten uskontojen statusasema.

Hangossa on noin 80 aktiivijäsentä, mutta kirkossa käy usein myös ulkopuolisia.

– Teemme Hangossa paljon yhteistyötä muiden seurakuntien kanssa ja koska olemme aktiivisia, voin sanoa, että olemme melko tärkeässä asemassa Hangossa, Kirsti toteaa.

Liturgiassa käytettäviä kieliä ovat suomi, ruotsi, venäjä, vanha kirkkoslaavi tai englanti.

– Isä tutkailee, keitä jumalanpalvelukseen osallistuu ja sopeuttaa käyttämänsä kieliasun sen mukaan. Katto on melko korkealla, kansakunta ei ole keskeisessä asemassa ortodoksisessa kirkossa, Kirsti toteaa.

Sekä Kirsti että Alan on alkujaan kastettu lutherilaiseen uskoon, mutta he ovat sittemmin kääntyneet ortodokseiksi. Kirsti, koska hänellä on äidin puolelta vahvat ortodoksiset perinteet ja englantilainen Alan hänen tavattuaan Kirstin.

– Tämä on uskonnollinen kotimme.

JOHANNA LINDHOLM
johanna.lindholm@ksfmedia.fi

FAKTAA

Ortodoksinen kirkko Hangossa

- Hangon ensimmäinen ortodoksinen kirkko oli omistettu pyhälle Panteleimonille, mutta se tuhoutui Krimin sodan aikana 1850-luvulla.
- Uuden kirkon rakennustyöt aloitettiin 1890-luvun alussa ja rakennus valmistui 1895.
- Kirkon arkkitehtuuri on ortodoksikirkoille tyypillinen kupoleineen ja rombi-ikkunoineen. Rakennuksessa on hirsirunko.
- Kirkko ja sen seurakunta liitettiin vuonna 1919 Helsingin ortodoksiseen seurakuntaan.
- Kirkkoa käytettiin Neuvostoliiton vuokra-aikana elokuvateatterina ja kulttuuritalona. Sodan jälkeen luterilainen kirkko piti siinä jumalanpalveluksiaan sen oman kirkon uudelleenrakennustöiden aikana.
- Kirkko aiottiin purkaa 1950, mutta sen sijaan se peruskorjattiin. Työt saatettiin päätökseen 1958.

Lähteet: Hangon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Tiina Lehto 1989. Hangon museon julkaisusarja nro 8.

MEDITATIVT. Ljusen av bivax har olika färg, beroende på om de är nya eller stöpts om i Valamo kloster.
MEDITATIIVISTA. Mehiläisenvahasta valmistettujen tuohusten värit vaihtelevat riippuen siitä, ovatko ne uusia vai Valamon luostarissa valettuja. FOTO: PAULINA RÖKMAN

KYRKORUMMET. Ortodoxa kyrkor är alltid byggda i riktningen öst-väst, så att altaret är mot öster. I den ortodoxa kyrkan ser man öst, där solen går upp, som livets början.
KIRKKOHUONE. Ortodoksiset kirkot rakennetaan aina itä-länsisuunnassa, jotta alttari suuntautuu itään. Itä, josta aurinko nousee, edustaa ortodoksisessa kirkossa elämän alkua. FOTO: PAULINA RÖKMAN

HANGÖ

Nya turer kring macken

Det såg ut som om Hangöborna skulle få det litet bättre på tankningsfronten, innan Vasa förvaltningsdomstol satte stopp för det. Sannolikt får Hangö klara sig med en mack i väntan på Varuboden-Oslas nybygge.

På tisdagen kom beskedet att förvaltningsdomstolen i Vasa sätter stopp för Varuboden-Osla att öppna macken i Hangö norra. Miljönämnden i Hangö hade under sitt första möte detta år beviljat Varuboden-Oslas anhållan om inledande av tillståndspliktig verksamhet, trots besvär.

Detta hade gett dem möjlighet att öppna verksamheten i väntan på den slutliga domen angående det tvååriga tillfälliga miljötillstånd som Hangö miljönämnd beviljat, och som NTM-centralen i Nyland överklagat. Men det fanns också besvärsmöjlighet på tillståndet av inledande av tillståndspliktig verksamhet och den utnyttjades.

– Tyvärr, jag hade in i det längsta hoppats på att man hade kunnat se till helheten och, lite naivt, trott att man också kunde väga in vad det här betyder för Hangö och människorna här, säger en nedstämd stadsdirektör, **Denis Strandell**, då VN når honom på onsdagsmorgonen.

Han säger sig ha en viss förståelse för domstolens agerande. Dess uppgift är att hålla sig till lagar och paragrafer. Det är inte domstolens uppgift att ta hänsyn till praktikaliteter, hur samhället påverkas av beslutet. Domstolen beslutar här helt i linje med rådande tolkning av miljöskyddslagen.

Blivit principfråga

Denis Strandell har däremot noll förståelse för NTM-centralens agerande, han anser den borde ha en mera övergripande roll och inte bara se till miljöaspekten. Han påpekar att myndigheten inte bara ansvarar för miljöfrågor, utan också för trafik och näringsliv.

– Jag tror att de två senare inte alls vägts in i bedömningen. I en ideal situation hade någon tjänsteman från NTM-centralen kommit till Hangö och vi hade här på plats och ställe kunnat visa hen runt och berättat om den speciella situationen här, säger Strandell.

Känner du att det här ärendet blivit en principfråga som det gått status i för NTM-centralen?

– Jo, det finns en viss risk. Det hade heller inte drabbat NTM-centralen att nu bara låta saken bero och låta ärendet ha sin gilla gång i förvaltningsdomstolen, säger han.

Just nu är huvudmålet – det tillfälliga miljötillståndet från oktober i fjol – på remiss. Hangö miljönämnd behandlade under sitt möte på torsdagen utformandet av ett utlåtande till förvaltningsdomstolen i ärendet.

Det mest sannolika scenariot är hur som helst att ett domslut i frågan inte kommer att falla till Hangös fördel, tror stadsdirektören, trots att staden försökt hänvisa till beredskapsaspekter. Man framhåller med andra ord de potentiella risksituationer som kan uppstå om den enda stationens tankar tillfälligt står tomma. Detta speciellt som också stadens utryckningsfordon är beroende av denna enda station, som finns invid torget och det pågående brobygget.

– Tittar man till tidigare liknande rättsfall ser det inte ljust ut för Hangö och tyvärr tror jag inte att beredskapslagstiftningen kan komma oss till nytta här rent juridiskt, säger stadsdirektören.

På tisdagen kom beskedet att förvaltningsdomstolen i Vasa sätter stopp för Varuboden-Osla att öppna upp macken i Hangö norra. FOTO: MIA BERG-LUNDQVIST

MIA BERG-LUNDQVIST
vnred@vastranyland.fi

UTMÄRKELSE

Hangö Ljuder fick kulturpris

Sommarkonserterna Hangö Ljuder är årets kulturpristagare för 2020 i Hangö.

Mottagaren av Hangö stads kulturpris valdes genom allmän röstning och det lockade. Sammanlagt gavs 911 röster, varav sommarkonserterna Hangö Ljuder fick 31 procent. I ett pressmeddelande från staden lyfter man fram Hangö Ljuder sommarkonserters konstnärliga ledare **Knuut Nissinen** och **Lotta Harju** som har skapat en konsertserie med låg tröskel:

"Under en kort tid har konserter fått stor popularitet och tack för det högkvalitativa programmet. Konserterna är också lämpliga för de små i familjen och är därför ett bra tillfälle för att bekanta med klassiska musikens värld."

Rösterna föll väldigt jämn mellan alla nominerade. Därmed bestämde kulturprisets jury att dela ut hedersomnämnanden till **Tapio Kekkonen**, **Katja Ukonaho** och **Kristian Åberg**.

"Alla fyra gör ett fint jobb för Hangös kulturliv. Katja Ukonaho lär ut dansens glädje och hemligheter till barn och unga i Baletti-ja Liikuntakoulu Hannele Soulasmaa. Tapio Kekkonen fotograferar Hangö från olika perspektiv och därmed ger synlighet till Hangö. Kristian Åberg spelar in Hangös berättelser till oss alla att se och tillsammans med Olympias vänner skapar de filmupplevelser året runt."

THOMAS SUNDSTRÖM

HANGÖ

Diskussionen om plankorsningen går vidare

Vid tisdagens fullmäktigemöte i Hangö lämnades två motioner in som berörde plankorsningen i Hangö norra.

Stadsstyrelsen valde i den förra veckan att inte föra ärendet om att bygga en bro över järnvägen i Hangö norra vidare till fullmäktige. Trots det kom övergången på tal vid tisdagens fullmäktigemöte.

Ett raskt avklarat möte avslutades med motioner och däribland två stycken som berörde plankorsningen. Först ut var en motion med fullmäktigeordförande **Jouko Kavander**, SDP, som första undertecknare av fyra, som förutsatte att stadsstyrelsen bereder ett principförslag till fullmäktigemötet den 18 maj om alternativen för korsningen.

– Eftersom fullmäktige är det högsta beslutande organet i Hangö anser jag att fullmäktige måste få säga sitt i ett så här stort ärende. Enligt min uppfattning får stadsstyrelsen och dess beslut inte binda fullmäktiges händer i en så här stor sak, skrev Kavander i sitt anslutande meddelande.

"Eftersom det fanns intresse att satsa miljoner på en ny bro vid plankorsningen i Hangö norra kan man anta att det finns ett genuint intresse att förbättra den nuvarande lösningen."

Det skrev i sin tur Kavanders partikamrat **Bernt Förström** i sin motion med totalt sexton undertecknare. Han föreslog att staden undersöker och om möjligt förverkligar en rad åtgärder. Dessa skulle innefatta allt från bland annat lägre hastigheter för biltrafiken och farthinder till att diskutera med trafikledsverket Väylä om bommarnas modell och säkerheten vid korsningen och möjligheten att sänka tågens hastighet.

– Det här är åtgärder som är betydligt billigare, enklare och grönare, som dessutom kan påbörjas genast, var Förströms budskap.

Fem motioner

Totalt lämnades fem motioner in. Förutom de två om Hangö norra hade **Jaana Pulkkinen**, SDP, en motion om parkskötseln i staden och en om nolltolerans för skolmobbning i Hangö, medan **Barbro Wikberg**, SFP, lämnade i en motion om att höja profilen för Hangö som en lämplig bostadsort genom barns och ungas idrottsintresse.

THOMAS SUNDSTRÖM

Två motioner som berör plankorsningen i Hangö norra har lämnats in. FOTO: MIA BERG-LUNDQVIST

KOMMUNALVALET

SFP i Hangö nominerade

Hangö SFP har nominerat 28 kandidater till det kommande kommunalvalet. Med på listan finns både rutinerade namn och nykomlingar.

Hangö SFP har nu klart med 28 kandidater. Av dem som sitter i nuvarande fullmäktige finns Sture Söderholm, Barbro Wikberg, Helena Lesch-Saarinen, Stephan Horn, Christian Mattsson, Britta Idman och Björn Peltonen, medan Alan Jeffery är ett nytt namn. Elina Lahtinen ställde senast upp för samlingspartiet, men är nu med som obunden på SFP:s lista.

SFP:s kandidater är Mathias Bilenberg, Tanja Buch, Dick Carstens, Mats Dannberg, Ben Ferm, Monica Ferm, Hannes Gustafsson, Janina Heina, Stephan Horn, Britta Idman, Alan Jeffery, Robert Jonsson, Susanne Kollin, Marie Koskinen, Tom Kullberg, Elina Lahtinen (obunden), Christa Lehmus, Helena Lesch-Saarinen, Edvard Lindfors, Peter Malmlund, Christian Mattsson, Kalle Niemi, Björn Peltonen, Fredrik Rantala, Krister Sjöström, Sture Söderholm, Jonatan Söderling och Barbro Wikberg.

THOMAS SUNDSTRÖM